

2021

Sammen
gjennom krisen

SpareBank ØSTLANDET ÅRSRAPPORT

INNHOLD

Hvordan lese vår rapport	3
Kort om SpareBank 1 Østlandet	4
Konsernsjefen har ordet	6
Makrobildet	8
Tilbakeblikk 2021	10
Historisk tidslinje	12

Om SpareBank 1 Østlandet Side 14	1	1.1 Finansielle måltall og oppnåelse	16
		1.2 Hovedtall fra konsern	18
		1.3 Eierandelskapitalen og egenkapitalbeviset	22
		1.4 Vårt strategiske fokus	30

Vår organisering og drift Side 38	2	Organisasjonskart og eierposter	40
		Konsernledelsen	41
		2.1 Vår drift gjennom 2021	42
		2.2 Våre medarbeidere	44
		2.3 Etikk og antikorrupsjon *	46
2.4 Viktige regulatoriske endringer	50		

Forretningsområder og tverrgående arbeid Side 54	3	3.1 Forretningsområder og støttefunksjoner	56
		3.1.1 Personmarkedet	62
		Ansvarlig utlån til personmarkedet *	64
		3.1.2 Bedriftsmarkedet	68
		Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet *	72
		3.1.3 Organisasjons- og kapitalmarked	78
		Krav til finansielle leverandører – kapitalforvaltning *	80
		3.1.4 Etisk markedsføring av produkter og tjenester *	82
		3.2 Tverrgående arbeid	
		3.2.1 Innovasjon og forretningsutvikling	86
		3.2.2 Vår samfunnsrolle	92
		Arbeid mot økonomisk kriminalitet *	96

Redegjørelse og resultater Side 110	4	Informasjon om styret	112
		4.1 Eierstyring og selskapsledelse	113
		4.2 Styrets årsberetning	124
		4.3 Resultatregnskap	142
		4.4 Utvidet resultat	143
		4.5 Balanse	144
		4.6 Endring i egenkapital	145
		4.7 Kontantstrømoppstilling	147
		4.8 Noter	148
		4.9 Egenerklæring og beretning	216
		4.10 Datterselskaper – resultater	224
Vedlegg: Alternative resultatmål	228		

Vedlegg: Utdypende fakta om SpareBank 1 Østlandets bærekraftsarbeid	212
---	-----

* Vesentlige bærekraftstemaer

Hvordan lese vår rapport

Denne årsrapporten er en integrert rapport basert på prinsippene for integrert rapportering fra IIRC. Den viser hvordan SpareBank 1 Østlandet bidrar til bærekraftig vekst og utvikling for våre kunder, eiere, ansatte og i samfunnet for øvrig.

I kapitlet *Om SpareBank 1 Østlandet* presenterer vi finansielle ambisjoner og oppnåelse, hovedtall fra konsernet og en oversikt over utviklingen til bankens egenkapitalbevis. Kapitlet forteller også om vårt strategiske fokus og hvordan vi arbeider med bærekraft.

Kapittel to, *Vår organisering og drift*, gir en oversikt over hvordan banken er organisert og et innblikk i driften gjennom 2021. Her finner du også informasjon om våre medarbeidere og hvordan vi jobber med etikk og antikorrupsjon. I en egen tabell kan du lese om hvordan ulike regulatoriske krav påvirker oss.

I kapitlet *Våre forretningsområder og tverrgående arbeid* finner du en virksomhetsredegjørelse for våre tre forretningsområder personmarked, bedriftsmarked samt organisasjons- og kapitalmarked. Videre er det underkapitler om hvordan vi arbeider med innovasjon og forretningsutvikling og om bankens samfunnsrolle. I sistnevnte forklarer vi hvordan banken bidrar til samfunnsutviklingen både lokalt og i et globalt perspektiv.

Kapitlet *Redegjørelse og resultater* utgjør hoveddelen av årsrapporten og inneholder informasjon om styret, et underkapittel om eierstyring og selskapsledelse, styrets årsberetning, resultatregnskap, balanse, endringer i egenkapital, kontantstrømoppstilling, noter, erklæring fra styret og konsernsjef, revisors beretning og informasjon fra datterselskaper.

Etter hoveddelen kommer flere vedlegg, deriblant *Utdypende fakta om SpareBank 1 Østlandets bærekraftsarbeid*. I vedlegget redegjør vi for øvrige områder i bankens bærekraftsarbeid og gir utdypende informasjon om de mest vesentlige temaene.

SpareBank 1 Østlandet rapporterer i henhold til gitte standarder og lover, både for finansiell informasjon og for bærekraftsdata. Det er utarbeidet en GRI-indeks for å hjelpe leseren å finne relevante og vesentlige bærekraftsdata. Hvert av bankens fem mest vesentlige bærekraftstemaer har egne kapitler i den redaksjonelle delen av rapporten. Det er også utarbeidet indekser for andre rapporteringsforpliktelser og rammeverk, som Miljøfyrtårn, UNEP FI, TCFD og TNFD. Mer informasjon om hvilke lover, standarder og prinsipper som følges i rapporteringen ligger i *note 2 – regnskapsprinsipper* (side 150), og i *Prinsipper for bærekraftsrapporteringen* (side 268).

I årsrapporten søker vi å presentere tidsserier med sammenlignbare tall. Dagens SpareBank 1 Østlandet ble til i 2017 gjennom en fusjon mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus. Tidsseriene i rapporten starter derfor i hovedsak fra 2017.

Årsrapporten utgis både på norsk og engelsk. Den finnes også i en digital versjon. Den kan lastes ned som PDF på vår hjemmeside: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/investor/rapporter.html

Vårt arbeid med bærekraftsmålene

Banken jobber for å understøtte FNs bærekraftsmål. Til høyre er målene som banken har særlig stor påvirkning på, og som vi jobber for å oppnå. I denne rapporten vil du finne igjen bærekraftsmålene i marginen på enkelte sider. Dette betyr at siden inneholder informasjon om hvordan vi jobber for å nå målene som er visualisert.

Redaksjon: Ingvild Bjørklund Wangen, Camilla Knutsen Wickstrøm, Nina Høibråten Buer, Karoline Bakka Hjertø og Siv Stenseth. **Design og produksjon:** Ferskvann reklamebyrå. **Forside- og baksidfoto:** Ola Matsson/Trysil. Bildene på omslaget er tatt fra Trysilfjellet, en stor reiselivsdestinasjon i vår region.

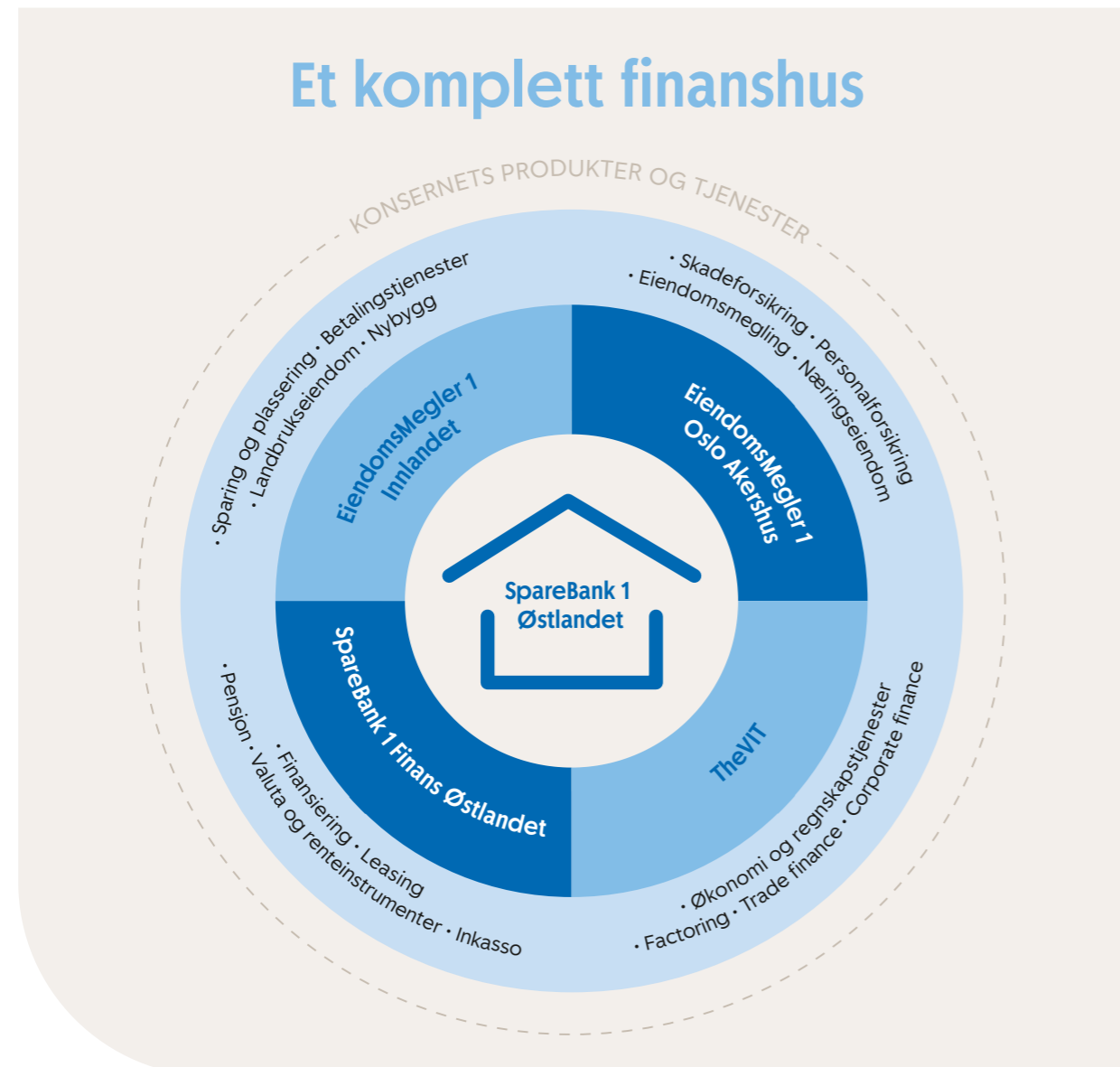
Inne i rapporten får du hilsen på noen av våre bedriftskunder og flere av våre dyktige medarbeidere som alle har stått på gjennom pandemien. **Foto:** Ricardofoto, Ferskvann, Kitchen, Metro Branding, Sparebankstiftelsen Hedmark, Geir Olav Slåen, Siv Stenseth, Lene Risbakken Tønjum, Ingvild Bjørklund Wangen og Svein Øvregård.

Kort om SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1 Østlandet er Norges fjerde største sparebank og ett av landets mest solide regionale finanskonsern. Konsernet tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester.

Basert på gode kundeopplevelser og dyktige medarbeidere bidrar vi til bærekraftig vekst og utvikling i samfunnet og for våre kunder, eiere og ansatte. Banken har hovedsete i Hamar og er fysisk til stede i Norges mest ekspansive markedsområde med om lag 1,7 millioner innbyggere. Vi tilbyr våre tjenester gjennom 36 bankkontorer, digitale flater og effektive kundesentre. Gjennom å levere tjenester også fra datterselskapene og deleide selskaper, er banken et komplett finanshus for folk og bedrifter i bygd og by i markedsområdet.

SpareBank 1 Østlandet er en del av SpareBank 1-alliansen. Vi er 14 selvstendige banker over hele landet som samarbeider om felles IT-løsninger, merkevare og kompetanse. Alliansens formål er å anskaffe og levere konkurransedyktige finansielle tjenester og produkter og oppnå stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og høyere kvalitet. Slik bidrar alliansen til at kundene tilbys både spesialisert kompetanse, lokal forankring og en enklere bankhverdag. Se sparebank1.no for mer informasjon.

Sterk vekst og rekordresultat i 2021

I tøffe tider søker folk og bedrifter seg til en trygg og stabil bank. Det har vi merket også dette året. Vi har lagt stor vekt på å være til stede og tilgjengelige for kundene våre gjennom pandemiåret.

Som samfunnskritisk virksomhet har vi under ulike drifts- og smitteforhold holdt dører og telefonlinjer åpne. Både personkunder og bedriftskunder har til tross for pandemien holdt et høyt aktivitetsnivå. Sterk vekst i både utlån og innskudd gjenspeiler seg i bankens svært gode årsresultat der konsernet for første gang leverer et overskudd på over to milliarder kroner.

Selv om svært mange av bankens medarbeidere i ulike funksjoner og avdelinger har arbeidet fra hjemmekontor på grunn av smitteutfordringene, har driften så og si gått som normalt. Kundene har fått dekket sine behov for finansielle tjenester, og banken har evnet å drive utvikling og opplæring til tross for færre fysiske møter og redusert tilstedeværelse ved kontorene. Gjennom året har vi videreutviklet våre produkter og løsninger for å sikre at vi er en enda bedre bank for kundene våre.

Norges Bank satte opp rentene to ganger denne høsten med mål om å bringe økonomien tilbake til det førpandemiske nivået. Det ventes flere rentehevinger i 2022 for å stabilisere norsk økonomi. Alt i alt har det gått bra for de aller fleste. Slik også her i banken. Til tross for usikkerhet og utfordringer i enkelte bransjer er optimismen og investeringsviljen fortsatt til stede hos hovedtyngden av bankens person- og bedriftskunder. Bedriftene har tilpasset seg, justert driften og funnet nye løsninger. Personkundene har fortsatt med vedlikehold, hytte- og boligkjøp. Kundene har i tillegg økt sparingen, spesielt i fond og aksjer.

Læringseffekten av de raskt skiftende omstendighetene er stor. Både vi og kundene har styrket våre digitale ferdigheter og har fått erfare usikre driftsforhold. Vi har alle opplevd hvor raskt vinden kan snu. Dette er nyttig i en tid preget av velstand og stabilitet i et oljerikt land. SpareBank 1 Østlandet befinner seg i tillegg i en region som ikke preges av de store konjunktursvingningene. Stabilitet er regionens og bankens styrke.

2021 ble det store jubileumsåret for banken i stedet for 2020, da jubileet egentlig skulle finne sted. Vi rakk så vidt å feire 175-årsjubileet og samle nesten 1 000 medarbeidere til

fest før samfunnet stengte ned igjen i november. Vi har også markert 25-årsjubileet til SpareBank 1-alliansen og våre 10 år både på Gjøvik og i Lillehammer. Datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet markerte også 25-årsjubileum i 2021.

Allerede nå i april 2022 kan vi feire nok et aldri så lite jubileum, i og med at det er fem år siden fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus. Mange av ambisjonene for fusjonen og lanseringen av egenkapitalbeviset SPOL på Oslo Børs, er nådd i løpet av disse årene. Vi har evnet å ta ut storskalafordeler. Forretningskapitalen har økt med over 40 prosent, mens kostnadsnivået og antall medarbeidere har vært omtrent uendret over samme periode. I tillegg kommer banken i løpet av våren 2022 til å ha utbetalt godt over 1,1 milliard kroner i kundeutbytte. Samtidig viser våre kundeundersøkelser at tilfredsheten og relasjonsstyrken har økt betydelig de siste fem årene.

På bærekraftsområdet har vi tatt skikkelig tak de siste fire årene. Vi har lang tradisjon for å være tett på kunder, ta samfunnsansvar og være langsiktige i vår drift, men vi har ikke alltid vært like flinke til å synliggjøre det. Bankens daglige gode score på ESG-rater, blant annet på dokumentasjon og rapportering. Vi ble i 2021 kåret til best i bransjen i rangeringen "ESG 100" der de 100 største norske selskapene på Oslo Børs ble vurdert.

Bærekraftvurderinger skal være med oss i alt vi gjør, både i kredittgivning, på spare- og plasseringsområdet, i innkjøp og i vår drift. Bankens har over tid jobbet strukturert med å redusere utslipp fra egen virksomhet og kompensere for resterende utslipp. Vi har som mål å nå null utslipp i hele banken innen 2050. Flere grønne produkter er lansert og flere vil komme. Det er fremdeles en lang vei å gå før vi kommer i mål både med nullutslippsmålet og med temaer som for eksempel naturrisiko, men bærekraft står høyt på vår strategiske agenda også for de kommende årene.

Vi har gjennom dette året jobbet med forberedelser til vår nye strategi fram til 2025. I dette arbeidet har vi involvert hele

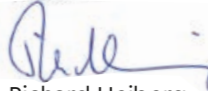

organisasjonen, gjennomført en rekke trend-, scenario- og markedsanalyser og lagt et solid fundament for å stake ut kursen for banken de neste fire årene. Den nye strategien legger til grunn at vi i enda sterkere grad skal leve ut vår visjon, *Sammen om å skape*, og styrke våre langsiktige og nære relasjoner til kundene og omgivelsene våre. Videre er det viktig å være en pådriver for bærekraftig drift og utvikling i byer og lokalsamfunn i markedsområdet. Dette kan du lese mer om i årsrapporten.

At vi nå er blitt en større og mer slagkraftig bank på Østlandet siden fusjonen i 2017 er et faktum. Det er like viktig for kundene våre som

for banken og ikke minst for samfunnet rundt oss, at vi vokser og fortsatt er robuste og solide. Vi skal være langsiktige i vår drift og har fortsatt vekstambisjoner, både organisk og strukturelt. Dette har vi vilje, muskler og evne til å lykkes med.

Jeg vil takke våre dyktige medarbeidere og alle våre gode kunder for samhold, godt samarbeid og stor gjennomføringsevne gjennom nok et år med uforutsigbare driftsforhold.

Richard Heiberg

– Jeg vil takke våre dyktige medarbeidere og alle våre gode kunder for samhold, godt samarbeid og stor gjennomføringsevne gjennom nok et år med uforutsigbare driftsforhold.

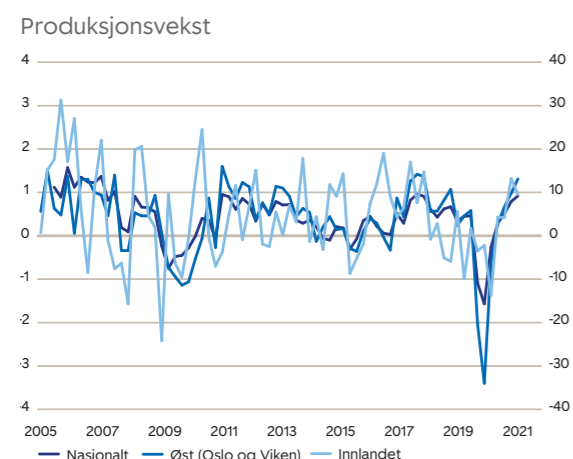
Richard Heiberg, konsernsjef

Makrobildet

Koronaen preget samfunnet også i 2021. Lavere smitte gjennom året og høyere vaksinasjonsgrad bidro til en gradvis gjenåpning av Norge før smittesituasjonen igjen forverret seg mot slutten av året, og det ble gjeninnført enkelte smittevernstiltak.

Utviklingen i norsk økonomi speilet smittesituasjonen. Fram til sommeren steg aktivitetsnivået rykkvis. Deretter tiltok veksten, spesielt i de næringene som ble hardest rammet av smittevernstiltakene. Gjeninnføringen av smittevernstiltak dempet veksten mot slutten av året.

Aktivitetutviklingen i bankens markedsområde var samlet sett om lag lik den nasjonale utviklingen. I Innlandet var ikke gjeninnhentingene like sterke. Dette må sees i sammenheng med at innlandsøkonomien ble mindre hardt rammet i de første fasene av pandemien. I hovedstadsregionen steg derimot aktiviteten på høsten 2021 kraftigere enn nasjonalt, etter et større fall i forkant.

Vekst siste 3 mnd. og forventet neste 6 mnd. Indeks venstre akse, prosent (annualisert) høyre akse. Kilde: Norges Banks regionale nettverk.

Om lag en fjerdedel av bankens utlån er til bedrifter. Utviklingen for bedriftslån var sterk i 2021 med en vekst på 11,1 prosent fra utgangen av 2020 til 2021. Til sammenligning var kredittveksten for ikke-finansielle foretak nasjonalt ifølge SSB på 4,9 prosent i desember.

Bedriftenes investeringer utgjør den viktigste driveren av bankens utlån til næringslivet. Både Norges Banks regionale nettverk og bankens egen bedriftsundersøkelse indikerer god investeringsvekst i bankens markedsområde det nærmeste året.

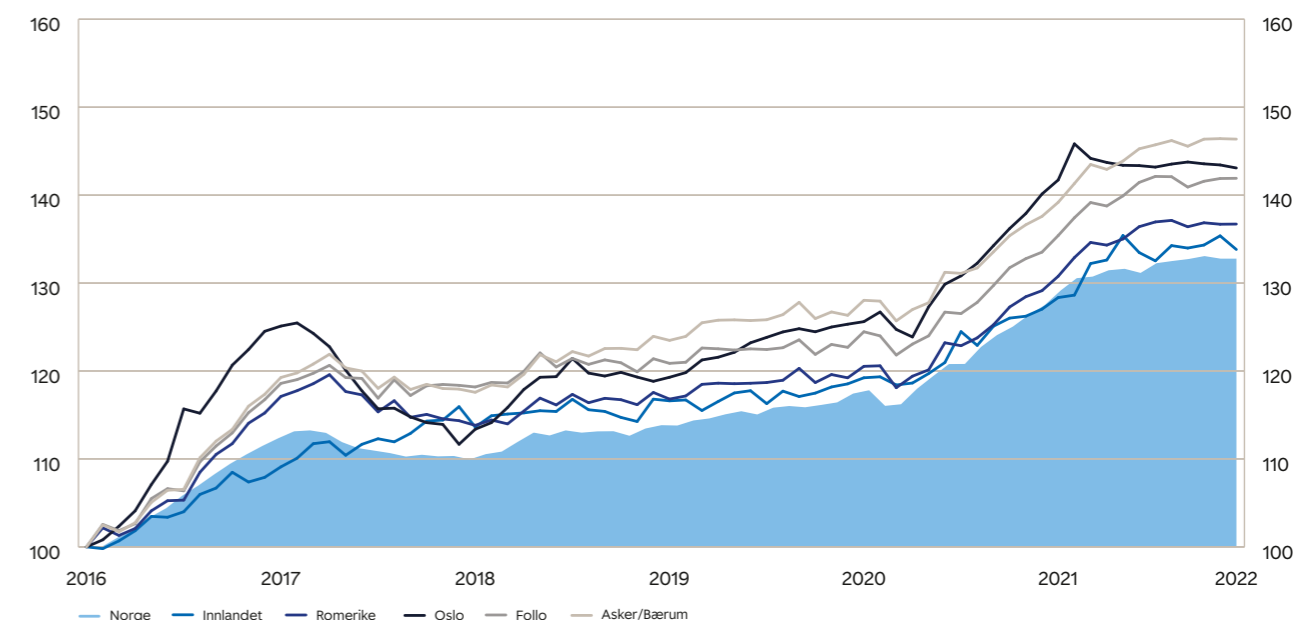

Forventet endring i investeringer neste 12 måneder. Indeks venstre akse, prosent høyre akse. Kilde: Norges Banks regionale nettverk.

Lån til bolig utgjør den største andelen av bankens utlånsportefølje, med om lag 74 prosent. Også boliglånsvæksten i banken var sterk i 2021. Vi hadde en årsvekst på 6,6 prosent ved utgangen av året sammenlignet med en vekst på 5,0 prosent nasjonalt for utlån til husholdninger.

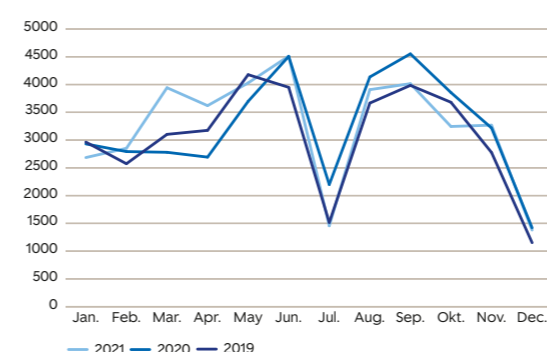
Boligmarkedet la bak seg et godt år. Sammenlignet med 2020 var utviklingen spesielt sterk i første halvår, mens aktiviteten avtok noe i andre halvår. Boligprisene steg jamført med året før, men boligprisveksten avtok gradvis utover året, spesielt i Oslo. Omsetningen av bruktboliger i bankens markedsområde var rekordhøy i 2021 etter et allerede sterkt 2020.

Boligpriser (indeks, sesongjustert)

Kilde: Eiendom Norge, FINN og Eiendomsverdi AS

Omsetning av bruktboliger i bankens markedsområde

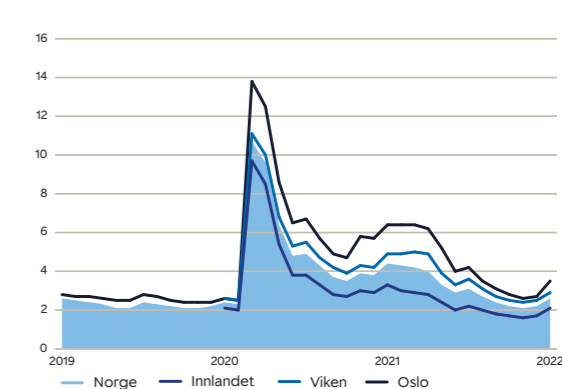

Antall solgte enheter per måned. Bankens markedsområde er definert som Oslo, Asker/Bærum, Follo, Romerike og Innlandet. Kilder: Eiendom Norge, FINN og Eiendomsverdi AS

Bankenes utlånsrenter og tilstanden i arbeidsmarkedet er viktige drivere for utviklingen i boligmarkedet. God økonomisk vekst og tiltakende press i arbeidsmarkedet bidro til at Norges Bank hevet styringsrenten med 50 basispunkter i 2021. Sentralbanken har signalisert ytterligere rentehevinger i 2022. Økte lånekostnader kan bidra til å dempe aktiviteten i boligmarkedet og dermed bankens boliglånsvækst.

På den andre siden bidrar et sterkt arbeidsmarked positivt til husholdningenes kjøpekraft. Fram til gjeninnføringen av enkelte smittevernstiltak i desember falt arbeidsledigheten i bankens markedsområde gjennom 2021. I desember 2021 og januar 2022 steg ledigheten relativt moderat. Ifølge bedriftene i Norges Banks regionale nettverk og i bankens egne bedriftsundersøkelser utgjør knapphet på arbeidskraft et økende problem, spesielt i Oslo og Viken. Det understøtter isolert sett en positiv utvikling i boligmarkedet.

Arbeidsledighet

Kilder: NAV og Macrobond.

Norges Bank, SSB og andre analysemiljøer har lagt til grunn en solid makroøkonomisk utvikling det nærmeste året. Det finnes imidlertid risikofaktorer. Smitte-situasjonen utgjør fortsatt en risiko for at den økonomiske utviklingen blir svakere enn antatt. Russlands invasjon av Ukraina fører med seg ytterligere usikkerhet, med sannsynlige negative konsekvenser for økonomien.

Usikkerheten kan bidra til å dempe investeringsviljen hos bedrifter og føre til lavere forbruksvekst og mindre aktivitet i boligmarkedet. Krisen kan også gi enda høyere prisvekst på strøm og andre varer og tjenester. For husholdningene fører dette til en svakere utvikling i disponible realinntekter. For bedriftene vil høyt kostnadspress kunne gi press på lønnsomheten, som igjen kan medføre lavere vekst i bedriftenes investeringer enn ellers. Høy prisvekst kan føre til flere rentehevinger enn det Norges Bank allerede har signalisert, men dette avhenger også av den øvrige økonomiske utviklingen.

Tilbakeblikk 2021

1. KVARTAL

Skibanken i aksjon.

2. KVARTAL

SpareBank 1 går inn i Fleks.

3. KVARTAL

SpareBank 1 Østlandet på Arendalsuka.

4. KVARTAL

Mitt klimaspor i digitalbanken.

Gjør regnskap enklere

I januar lanserer vi Bank+Regnskap der alt rundt bedriftens økonomi samles på samme sted. Med dette ønsker banken å gjøre regnskap så enkelt som mulig, slik at bedriftene kan bruke mer tid på sin kjernevirksomhet. I november utvides konseptet med Bank+Regnskap Landbruk til våre landbrukskunder.

Vi etablerer grønt obligasjonsrammeverk

I februar kommer banken med et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner. Dette er i tråd med vår bærekraftstrategi og generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft. Rammeverket er utarbeidet i henhold til ICMA Green Bond Principles og støtter samtidig opp om FN's bærekraftsmål.

Etisk råd på plass

En stor organisasjon som SpareBank 1 Østlandet opplever fra tid til annen hendelser eller problemstillinger med etiske dilemmaer. Det etiske rådet som blir etablert i februar, skal blant annet drøfte overordnede etiske problemstillinger og gi anbefalinger i enkeltsaker av etisk karakter som kan skade kundenes tillit eller bankens omdømme.

Lanserer Skibanken – til glede for enda flere

I samarbeid med Ottestad IL og Lillehammer Skiklubb lanserer vi i mars Skibanken. Målet er å la flere oppleve gleden av å gå på ski uavhengig av økonomi eller erfaring. Tiltaket skal sørge for at overskuddsutstyr som ikke blir brukt, får nytt liv hos de som ønsker å komme seg ut i løypene. Skibanken er en idé og et initiativ fra SpareBank 1 og Norges Skiforbund Langrenn, der håpet er å inkludere flere i skiaktiviteter.

Vedlikeholdskalender for bolig på lufta i mars

I samarbeid med Fremtind forsikring har SpareBank 1 laget en vedlikeholdskalender som skal hjelpe kundene våre til å forebygge skader på boliger. Rådene i kalenderen er utviklet av fageksperter og er basert på skadestatistikk over hyppige skader i hjemmet og oppussingsrådene fra Direktoratet for byggkvalitet (DIBK).

Nytt Grønt boliglån

I april lanserer vi et nytt og utvidet grønt boliglån til energieffektive boliger. Med dette kan vi i enda større grad bidra til at kundene tar bærekraftige valg.

Signerer FN-initiativ med mål om nullutslipp innen 2050

I april er SpareBank 1 Østlandet én av de første bankene i verden som slutter seg til et nytt FN-ledet klimainitiativ for banker – Net Zero Banking Alliance (NZBA). Med dette signerer vi mål om klimanøytralitet innen 2050.

Koronamillioner til lokale lag og foreninger

Som følge av koronaen opplever lag og foreninger at aktivitetsnivå og inntekter stuper, mens utgiftene fortsetter omtrent som før. For å bøte på dette oppretter banken i mai en pott på 10 millioner kroner til frivilligheten på Østlandet. Lag og foreninger kan søke støtte, og hele 233 lokale lag og foreninger får tildelt midler.

Solid hopp på Sustainalytics-ratingen i mai

I en rating fra det anerkjente analysebyrået får banken den gode scoringen «low risk» innen miljø-, sosiale- og selskapsstyrings spørsmål (ESG). Vår bærekraftsrisiko er lavere enn gjennomsnittet blant sammenlignbare banker.

SpareBank 1 inn i Norges ledende bilabonnementselskap

Bilabonnementselskapet Fleks får inn nye investorer i en rettet emisjon som verdsetter selskapet til rundt 700 MNOK. SpareBank 1 er største deltaker i emisjonen med en investering på 255 MNOK, likt fordelt mellom SpareBank 1 Finans Østlandet, SpareBank 1 Finans Midt-Norge og SpareBank 1 Nord-Norge.

Arendalsuka: Ansvarlig forbruk og produksjon

I år er vi tilbake på Norges største politiske møteplass, og det grønne skiftet er en rød tråd i SpareBank 1-programmet under Arendalsuka i august. SpareBank 1 Østlandet er vertskap for arrangementet "Hvor langt går bankenes bærekraftsansvar?" Her inviterer vi politikere og ulike samfunnsaktører til debatt om ansvarlig forbruk og produksjon.

KÆSJ - verdens første læringsapp med AR

SpareBank 1 Østlandet ønsker å samarbeide med både foreldre og skolen for å bidra til at dagens unge får en sunn økonomisk forståelse. I august lanserer vi appen Kæsj, verdens første gratis læringsapp som bruker AR-teknologi og spillifisering til å lære unge om personlig økonomi.

I Norgestoppen på bærekraftsrapportering

I september får vi toppkarakteren A i «Bærekraft på børs», en analyse av bærekraftsrapporteringen til de 100 største selskapene på Oslo Børs. SpareBank 1 Østlandet rykker opp fra sterke A – året før og er best i finansbransjen. Selskapet The Governance Group står bak analysen.

Samarbeidsavtale med Vålerenga Hockey

Mye felles historie forenes når SpareBank 1 Østlandet i september blir samarbeidspartner med Oslos stolthet, Vålerenga Hockey. Kampen mot utenforskapet i idretten er en sentral del av samarbeidet. Vålerenga Hockey holder til på øverste nivå i Norge, men bankens støtte vil også fokusere på bredde og utstyrstøtte til barn og ungdom.

Justerer utlåns- og innskuddsrentene

I september øker SpareBank 1 Østlandet utlåns- og innskuddsrentene med inntil 0,25 prosentpoeng. Samtidig justerer banken ned rentene på Grønt boliglån til 1,59 prosent. Bankens beste boliglånsrente går dermed til kunder som velger energivennlige løsninger.

Åpner framtidsrettet bankkontor i Våler

Den 2. oktober åpner Våler kommunes store samfunnsprosjekt «Ny skole og aktivitetshus». SpareBank 1 Østlandet har vært en lokalpatriot i bygda siden etableringen av Vaaler Sparebank i 1861. Nå åpner banken et nytt og tidsriktig lokalkontor som er samlokalisert med bibliotek og andre kommunale tjenester.

Bærekraftsveileder for bedrifter

Mange bedrifter opplever i større grad at kunder, myndigheter og andre interessenter har forventninger og krav til bedriftens bærekraftsarbeid. For å hjelpe bedrifter i gang med dette arbeidet, lanserer banken i oktober en egen bærekraftsveileder. Guiden er spesielt rettet mot små og mellomstore bedrifter.

231 millioner kroner i kundeutbytte

I november utbetaler vi kundeutbytte av bankens overskudd til personer med lån og innskudd i banken. Det er bankens representantskap som årlig tar stilling til hvor mye som skal deles ut i kundeutbytte. Hvor mye den enkelte person kan få i kundeutbytte er basert på hvor stort bankens årlige overskudd er, at representantskapet vedtar utbetaling det aktuelle året og hvor mye kunden selv har i innskudd og lån i banken.

Mitt klimaspor – en ny tjeneste i digitalbanken

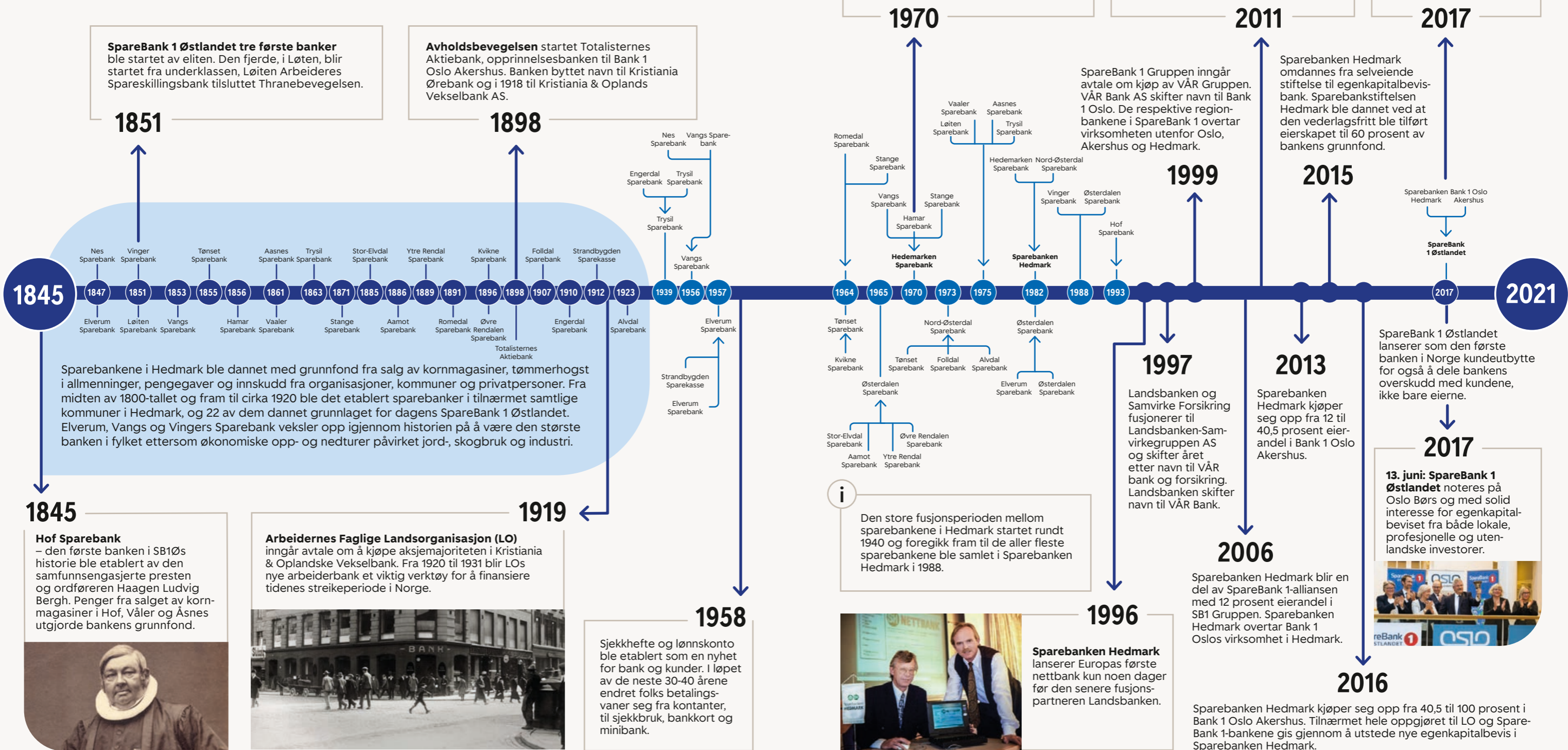
I samarbeid med bedriften Ducky har SpareBank 1 utviklet en teknologi som regner om kundenes banktransaksjoner til klimagassutslipp. I november kan kundene aktivere tjenesten Mitt klimaspor i digitalbanken og dermed se hvordan egen pengebruk påvirker klimaet. Med denne tjenesten ønsker vi å gjøre det enklere for kundene å ta smarte valg knyttet til egen økonomi og klimaet.

A- på klimarapportering til CDP i desember

Med karakteren A- ligger SpareBank 1 Østlandet helt på øverste nivå – «Leadership level». Det er andre gang vi rapporterer til den internasjonale non-profit klimaorganisasjonen CDP.

Fra korn til konsern

SpareBank 1 Østlandets stolte og solide historie strekker seg tilbake til 1845. I løpet av 176 år har 23 banker blitt etablert for senere å bli fusjonert med mål om å bli sterkere sammen. I dag er SpareBank 1 Østlandet Norges fjerde største sparebank og har befestet sin posisjon som en slagkraftig og synlig bankaktør på det sentrale Østlandet.

Kapittel 1

Om SpareBank 1 Østlandet

1.1	Finansielle måltall og oppnåelse	16
1.2	Hovedtall fra konsern	18
1.3	Eierandelskapitalen og egenkapitalbeviset	22
1.4	Vårt strategiske fokus	30

– Et sponsorat av dette omfanget er så mye mer enn en logo på ei drakt eller et reklameseil på et arrangement. Det bidrar til idretts glede for alle i klubben, enten man er utøver, trener, frivillig, forelder eller godt voksen. Vi har et nært forhold til banken, og som vår general-sponsor er de engasjert og involvert i vårt arbeid.

Stine Lombnæs, daglig leder,
Lillehammer Skiklub

Finansielle måltall og oppnåelse

De finansielle målene som er valgt er et uttrykk for at styret anser at banken fortsatt har lønnsomme vekstmuligheter gjennom sin posisjonering i Norges mest interessante markedsområde. Styret har fokus på å balansere soliditet, lønnsomhet og vekst til beste for regionen, eiere, kunder og ansatte.

For 2022 er måltallene for lønnsomhet, utbytte og soliditet uendret fra tidligere. Banken har som mål å levere en avkastning på egenkapitalen på 11 prosent over tid, hvorav 50 prosent skal utbetales som utbytte. Samtidig sikter banken mot en regulatorisk

kapitaldekning som ligger ett prosentpoeng over myndighetskravene. For 2022 er målet at kostnadsveksten i morbanken skal være under 4 prosent fra 2 prosent for 2021

		2022	2021	2020	2019	2018	2017
 Lønnsomhet Egenkapitalavkastning	Målsetting	11,0 %	11,0 %	11,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
	Oppnåelse		11,6 %	10,1 %	12,8 %	10,5 %	10,2 %
 Utbytte 50 % av majoritetens andel av konsernresultatet	Målsetting	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
	Oppnåelse		50 %	50 %	40 % *	50 %	50 %
 Soliditet Ren kjernekapitaldekning	Målsetting	Myndighetskrav + 100 bps p.t. 15,3 %	Myndighetskrav + 100 bps 15,3 %	Myndighetskrav + 100 bps 15,1 %	16,0 %	16,0 %	16,0 %
	Oppnåelse		18,0 %	17,8 %	17,2 %	16,8 %	16,8 %
 Kostnader Kostnadsvekst morbank	Målsetting	4,0 %	2,0 %	0,0 %	2,0 %	-5,0 %	
	Oppnåelse		4,3 %	-0,4 %	2,5 %	-5,3 %	

* I tråd med Finanstilsynet anmodning ble utbyttet for 2019 revurdert i lys av Korona-pandemien og ble redusert fra 50 prosent til 40 prosent av konsernets overskudd etter skatt for regnskapsåret 2019.

Lønnsomhet

Konsernets mål for lønnsomhet på «minst 11 prosent egenkapitalavkastning» er et langsiktig mål. I 2021 oppnådde banken en egenkapitalavkastning på 11,6 prosent, godt over lønnsomhetsmålet. Egenkapitalavkastningen i 2020 ble på 10,1 prosent, til tross for relativt store tapsavsetninger.

Utbytte

Utbytteambisjonen på 50 prosent av majoritetens andel av konsernresultatet er et uttrykk for ønsket om å balansere eieres ønske om utbytte med fortsatt finansiering av bankens vekstambisjoner.

For 2021 foreslår styret ovenfor bankens representantskap en utdelingsgrad på 50,2 prosent av årsresultatet etter skatt.

Soliditet

Gjennom 2021, har SpareBank 1 Østlandet operert med et mål for ren kjernekapitaldekning på «Myndighetskrav med et tillegg av ledelsesbuffer på 100 bps». Kravet til ren kjernekapitaldekning var ved utgangen av 2021 på 18,0 prosent. Faktisk ren kjernekapitaldekning ved utgangen av 2021 endte på 18,0 prosent, og var dermed betydelig høyere enn gjeldende myndighetskrav og konsernets målsetting.

Kostnad

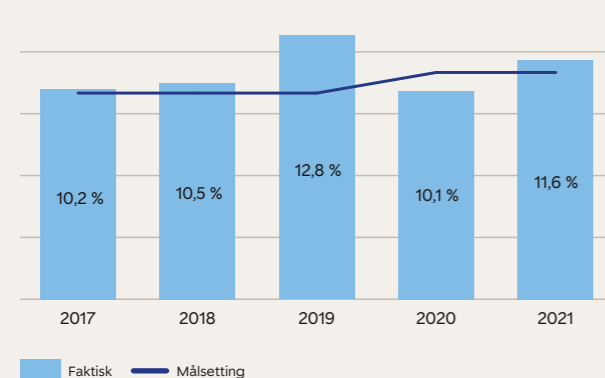
Kostnadsvekst i morbank er valgt som måltall fordi dette best viser effektiviseringen i kjernevirksomheten over tid, og letter sammenlignbarheten mot andre banker.

Banken har realisert store skalafordeler etter fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus i 2017. I perioden 2017 til 2021, økte kostnadene med 16 mill. kroner, tilsvarende 1,2 prosent. Over samme periode, økte bankens forretningskapital (summen av bankens balanse og lån overført til kredittforetakene) fra 147 mrd. kroner til 208 mrd. kroner.

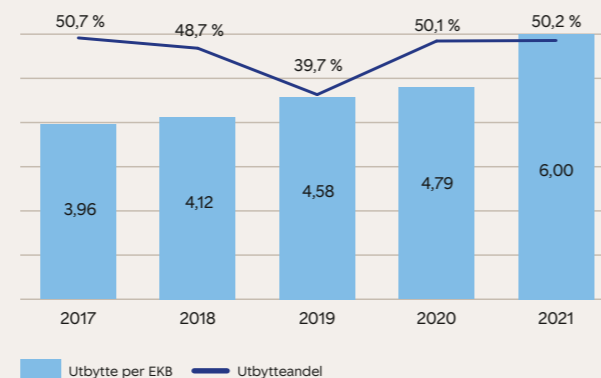
Målet for 2022 har vært en kostnadsvekst innenfor 2 prosent i morbank. Endelig kostnadsvekst for 2021 ble på 4,3 prosent. Justert for enkeltposter som ikke gjentas i 2022 (som kostnader knyttet til overgang til nytt CRM-system for konsernet på om lag 10 mill. kroner), ble kostnadsveksten i 2021 på om lag 3,0 prosent.

Målet for 2022 på en kostnadsvekst i morbank under 4 prosent gjenspeiler økt underliggende lønnsinflasjon og strategiske satsninger. Konsernet har fortsatt fokus på løpende effektivisering og reallokering av bemanning. Videre skal vi erstatte innleide vikarer.

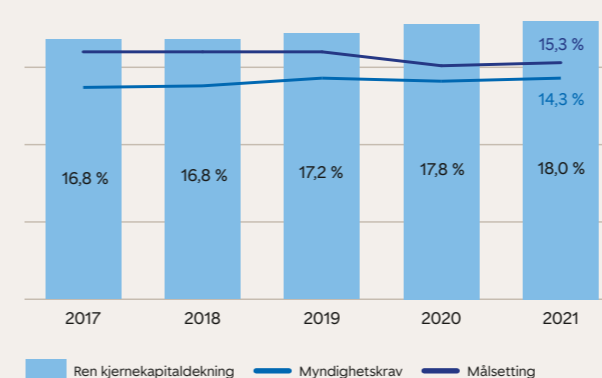
Egenkapitalavkastning

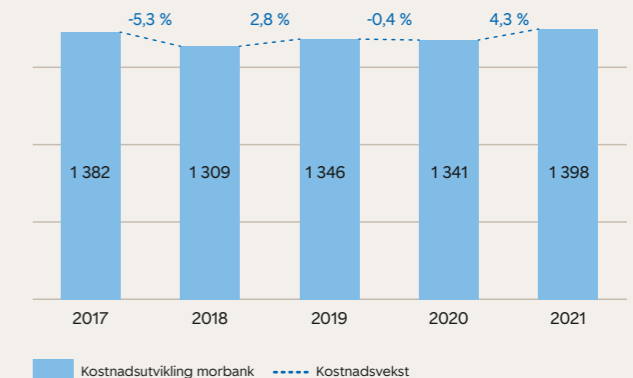
Utbytte og utbytteandel

Ren kjernekapitaldekning

Kostnadsvekst morbank i millioner og prosent

Kapittel 1.2

Hovedtall fra konsern

	2021	2020	2019	2018	2017
Resultatsammendrag (mill. kroner)	Beløp/prosent	Beløp/prosent	Beløp/prosent	Beløp/prosent	Beløp/prosent
Netto renteinntekter	2 202	2 177	2 166	2 074	1 956
Netto provisjons- og andre inntekter	1 622	1 441	1 388	1 286	1 263
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	599	545	735	291	277
Sum inntekter	4 423	4 164	4 289	3 651	3 496
Sum driftskostnader	1 980	1 902	1 930	1 881	1 898
Driftsresultat før tap på utlån og garantier	2 443	2 262	2 359	1 770	1 598
Tap på utlån og garantier	5	330	32	35	-20
Driftsresultat før skatt	2 438	1 932	2 326	1 735	1 618
Skattekostnad	416	323	398	321	356
Resultat etter skatt	2 022	1 608	1 928	1 414	1 263
Renter hybridkapital	27	20	15	17	13
Resultat etter skatt inkl. renter på hybridkapital ¹	1 994	1 589	1 913	1 396	1 250
Lønnsomhet					
Egenkapitalavkastning ¹	11,6 %	10,1 %	12,8 %	10,5 %	10,2 %
Kostnadsprosent ¹	44,8 %	45,7 %	45,0 %	51,5 %	54,3 %
Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	1,45 %	1,51 %	1,66 %	1,77 %	1,86 %
Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	1,33 %	1,12 %	1,48 %	1,20 %	1,20 %
Balansetall (mill.kroner)					
Brutto utlån til kunder	121 283	113 368	107 035	98 940	90 460
Brutto utlån til kunder inkl. utlån overført til kredittforetak ¹	173 699	161 259	150 688	140 165	129 535
Utlånsvekst siste 12 mnd ¹	7,0 %	5,9 %	8,2 %	9,4 %	9,1 %
Utlånsvekst siste 12 mnd inkl. utlån overført til kredittforetak ¹	7,7 %	7,0 %	7,5 %	8,2 %	8,4 %
Innskudd fra kunder	92 178	85 613	78 494	71 497	65 985
Innskuddsvekst siste 12 mnd ¹	7,7 %	9,1 %	9,8 %	8,4 %	4,6 %
Innskuddsdekning ¹	76,0 %	75,5 %	73,3 %	72,3 %	72,9 %
Innskuddsdekning inkl. utlån overført til kredittforetak siste 12 mnd ¹	53,1 %	53,1 %	52,1 %	51,0 %	50,9 %
Akkumulert snitt forvaltningskapital	152 242	144 108	130 394	117 358	105 157
Forvaltningskapital	155 459	146 074	134 783	123 472	108 321
Forretningskapital ¹	207 875	193 964	178 436	164 696	147 396
Tap og mislighold ⁷					
Tap på utlån i prosent av brutto utlån ¹	0,0 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Utlån og forpliktelser i trinn 2 i prosent av brutto utlån	8,6 %	7,3 %	7,4 %		
Utlån og forpliktelser i trinn 3 i prosent av brutto utlån	0,5 %	0,4 %	0,4 %		
Brutto misligholdte engasjement i prosent av brutto utlån				0,3 %	0,3 %
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån				0,1 %	0,3 %
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån				0,4 %	0,4 %

	2021	2020	2019	2018	2017
Soliditet og likviditet	Beløp/prosent	Beløp/prosent	Beløp/prosent	Beløp/prosent	Beløp/prosent
Ren kjernekapitaldekning	18,0 %	17,8 %	17,2 %	16,8 %	16,8 %
Kjernekapitaldekning	19,4 %	18,8 %	17,9 %	17,6 %	17,7 %
Kapitaldekning	21,1 %	20,8 %	19,8 %	19,6 %	20,5 %
Netto ansvarlig kapital	17 933	16 704	15 444	14 672	14 138
Egenkapitalprosent ¹	12,0 %	11,7 %	11,8 %	12,0 %	12,3 %
Uvektet kjernekapitalandel	7,3 %	7,2 %	7,2 %	7,5 %	7,1 %
LCR ²	131,6 %	140,6 %	162,2 %	152,5 %	114,0 %
LCR i NOK ²	127,4 %	130,5 %	147,1 %	164,2 %	113,0 %
LCR i EUR ²	231,0 %	619,0 %	1248,3 %	123,2 %	
Kontor og ansatte					
Antall kontorer ³	36	37	37	38	38
Antall årsverk ved utgangen av perioden	1 137	1 149	1 127	1 139	1 109
Sykefravær ³	3,7 %	4,0 %	4,5 %	4,0 %	4,0 %
Kvinneandel ³	51,6 %	51,9 %	52,2 %	53,0 %	53,0 %
Kvinnelige ledere ³	42,2 %	36,1 %	35,8 %	39 %	39,0 %
Andel kvinner i styret	50,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %
Andel kvinner i konsernledelsen	40,0 %	30,0 %	30,0 %	30,0 %	30,0 %
Turnover ³	5,1 %	3,8 %	4,6 %	2,0 %	2,0 %
Annet					
Antall klager	298	360	388	261	171
Antall kunder totalt	377 817	365 108	353 713	336 728	318 507
Andel grønne lån iht. vårt obligasjonsrammeverk	16,3 %				
Egenkapitalbevis (EKB) ⁴					
Egenkapitalbevis/brøk	70,0 %	70,0 %	70,1 %	69,3 %	67,6 %
Antall utstedte bevis	115 829 789	115 829 789	115 829 789	115 319 521	107 179 987
Børskurs (i kr)	145,6	97,8	92,5	83	90,5
Børsverdi (mill. kroner)	16 865	11 328	10 714	9 572	9 700
Bokført egenkapital per EKB konsern ¹	106,3	98,76	93,67	85,83	80,96
Resultat per EKB, i kr ⁵	12,00	9,57	11,55	8,46	7,81
Utbytte per EKB ⁶	6,00	4,79	4,58	4,12	3,96
Pris/resultat per EK-bevis ¹	12,14	10,22	8,01	9,81	11,59
Pris/bokført egenkapital ¹	1,37	0,99	0,99	0,97	1,12

1) Alle alternative resultatmål er definert i eget vedlegg.

2) Liquidity Coverage Ratio (LCR): Måler størrelsen på bankens likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager fram i tid gitt en stressituasjon.

3) Tall for morbank

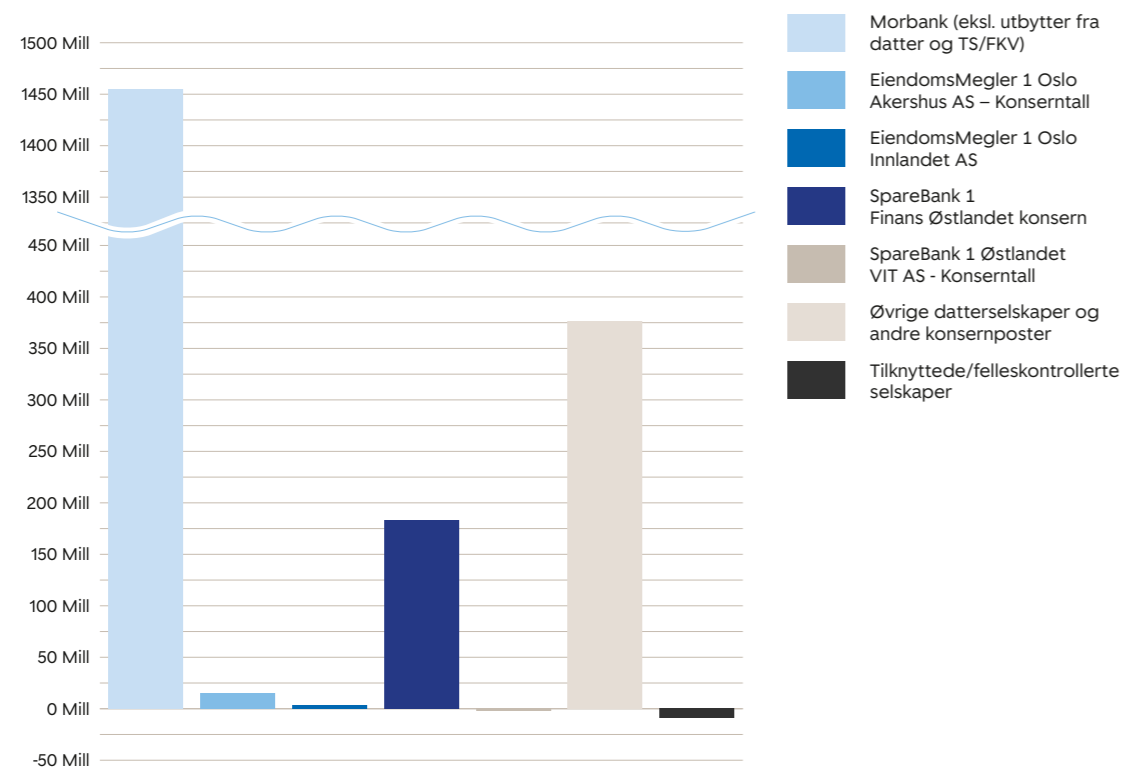
4) SpareBank 1 Østlandet ble børsnotert 13.06.2017.

5) Resultat etter skatt og renter hybridkapital for kontrollerende eierinteresser * eierandelsbrøk /antall EKB.

6) Utbyttet for 2019 ble i henhold til styrets reviderte innstilling kommunisert i børsmelding datert 19.03.2020 redusert utbyttegrad fra 50 prosent til 40 prosent. Utbytte per EKB ble endret fra 5,72 kroner til 4,58 kroner.

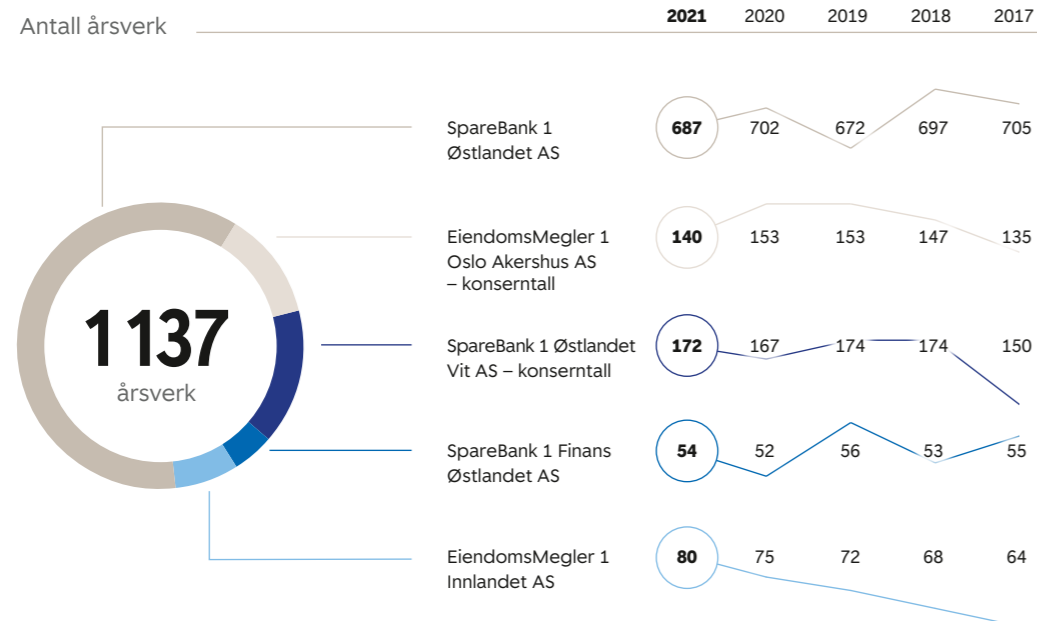
7) Fra 2019 endret SpareBank 1 Østlandet nøkkeltall knyttet til tap og mislighold som følge av overgangen til IFRS 9.

Konsernresultat etter skatt (mill kr)

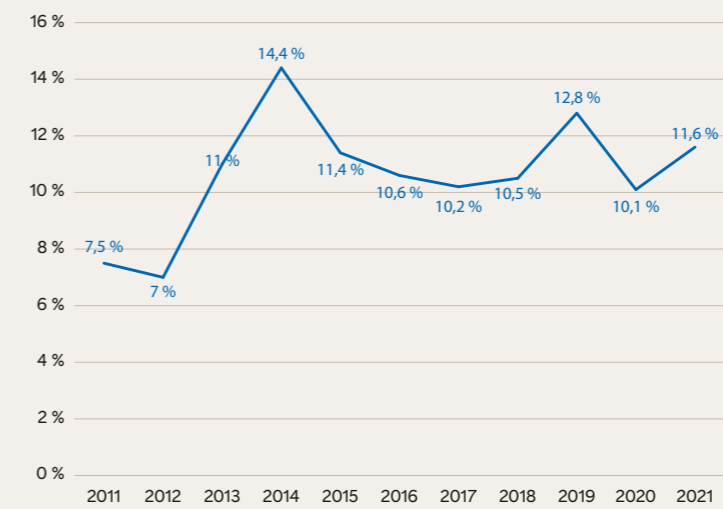

	2021	1 455	15	3	183	-2	376	-9	Resultat:	2 022
2020	1 055	12	10	126	0	5	400	Resultat:	1608	
2019	1 274	7	5	118	-7	12	519	Resultat:	1928	
2018	1 075	3	8	139	-9	5	191	Resultat:	1414	
2017	955	-12	10	118	-3	1	193	Resultat:	1263	

Antall årsverk

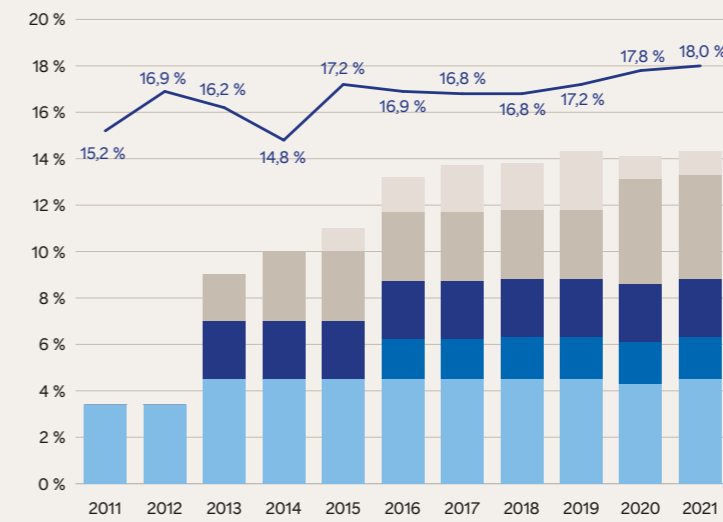

Utvikling egenkapitalavkastning

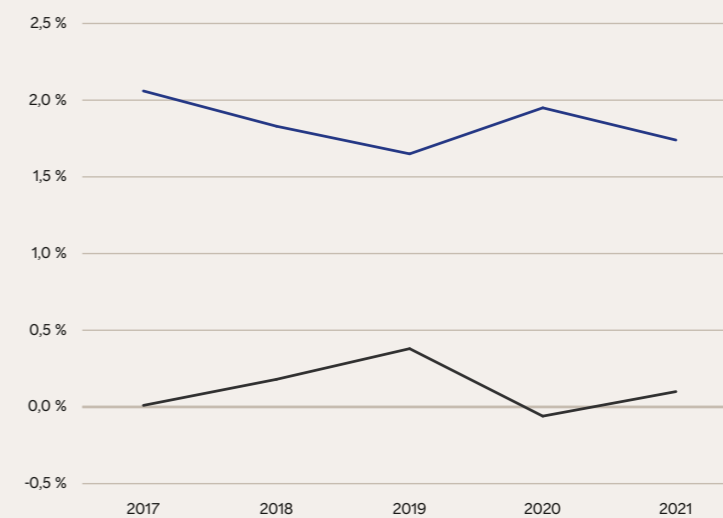
God egenkapitalavkastning i 2021

Utvikling ren kjernekapitaldekning

Historisk høy ren kjernekapitaldekning i 2021

Marginer morbank

Motsyklisk buffer
Systemrisikobuffer
Bevaringsbuffer
Pilar 2
Minstekrav

Utlånsmargin morbank
Innskuddsmargin morbank

Kapittel 1.3

Eierandelskapitalen og egenkapitalbeviset

SpareBank 1 Østlandet ble en egenkapitalbevisbank i 2015 gjennom å konvertere 60 prosent av det som den gang var Sparebanken Hedmarks grunnfond til eierandelskapital. Egenkapitalbevisene ble børsnotert den 13. juni 2017 under tickeren SPOL.

Nøkkel tall for egenkapitalbeviset

Nøkkel tall ¹	2021	2020	2019	2018	2017
Børskurs per 31.12, kroner	145,6	97,8	92,5	83,0	90,5
- Høy	145,8	101,0	92,5	96,7	93,2
- Lav	96,6	70,1	80,8	80,4	78,0
Antall utstedte bevis per 31.12.	115 829 789	115 829 789	115 829 789	115 319 521	107 179 987
Antall egenkapitalbevisiere per 31.12.	5 658	5 122	5 008	5 021	4 835
Børsverdi per 31.12. (mill. kroner)	16 865	11 328	10 714	9 572	9 700
Eierandelsbrøk per 31.12. i %	70,0 %	70,0 %	70,1 %	69,3 %	67,6 %
Gjennomsnittlig eierandelsbrøk	69,8 %	70,1 %	69,3 %	67,7 %	67,5 %
Snitt daglig handelsvolum (i tusen egenkapitalbevis)	36,0	61,9	42,8	29,8	79,5
Årlig handelsvolum (i tusen egenkapitalbevis)	9 067	15 608	10 654	7 430	11 282
Snitt daglig handelsvolum (mill. kroner)	4,4	5,6	3,7	2,6	6,6
Årlig handelsvolum (mill. kroner)	1 098	1 411	916	652	935
Resultat per egenkapitalbevis, kroner ²	11,96	9,57	11,55	8,46	7,81
Utbytte per egenkapitalbevis, kroner ^{3,4}	6,00	4,79	4,58	4,12	3,96
Utbyttegrad i % ⁵	50,2 %	50,1 %	39,6 %	48,7 %	50,7 %
Direkteavkastning i % ⁶	4,1 %	4,9 %	5,0 %	5,0 %	4,4 %
Totalavkastning i % ⁷	54,6 %	12,3 %	17,0 %	-4,1 %	16,0 %
Bokført egenkapital per EKB i kroner ⁸	106,31	98,76	93,67	85,83	80,96
Pris/bokført egenkapital (P/B) ⁸	1,37	0,99	0,99	0,97	1,12
Pris/resultat per EKB (P/E) ⁸	12,18	10,22	8,01	9,81	11,59

1) SpareBank 1 Østlandet ble børsnotert 13.06.2017.
 2) Resultat etter skatt og renter hybridkapital for kontrollerende eierinteresser * gjennomsnittlig eierandelsbrøk/antall EKB.
 3) Utbyttegraden for 2019 ble i henhold til styrets reviderte innstilling kommunisert i børsmelding datert 19.03.2020, redusert fra 50 prosent til 40 prosent. Utbytte per EKB ble endret fra 5,72 kroner til 4,58 kroner.
 4) Representantskapet vedtok 25. mars 2021 et utbytte på 555 mill. kroner (tilsvarende 4,79 per egenkapitalbevis), et kundeutbytte på 231 mill. kroner og avsetning til gavemidler på 6 mill. kroner av bankens overskudd for 2020. Dette gir en utdelingsgrad på 50 prosent av majoritetens andel av konsernresultatet i tråd med bankens langsiktig orienterte utbyttepolitikk. Utbetalingen ble gjennomført i to omganger. Utbytte for 2021 forutsetter vedtak i bankens representantskap 29. mars 2022.
 5) Utbytte per egenkapitalbevis/Resultat per egenkapitalbevis.
 6) Utbytte per egenkapitalbevis/Børskurs per 31.12.
 7) Årlig avkastning inkludert reinvestering av utbytte.
 8) Alternative resultatmål er definert i eget kapittel.

I forbindelse med kjøpet av Bank 1 Oslo Akershus ble eierandelskapitalen forhøyet. Konsernet har utstedt 115 829 789 egenkapitalbevis pålydende 50 kroner. Bokført eierandelskapital ved utgangen av 2021 for hele konsernet utgjorde 12 313 milliarder kroner.

Konsernets overskudd etter skatt og minoritetsinteresser vil fordeles mellom egenkapitalbevisiere og grunnfondet i tråd med den relative andelen av egenkapitalen ved inngangen til perioden. Egenkapitalbevisierens andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningfond.

Eierpolitikk

SpareBank 1 Østlandet følger «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis (se side 113 for mer om eierstyring og selskapsledelse). I tråd med anbefalingen har banken etablert en investor- og utbyttepolitikk som er vedtatt av styret og offentliggjort på bankens nettsider.

Banken følger IR-anbefalingen fra Oslo Børs av 1. mars 2021. SpareBank 1 Østlandet legger betydelig vekt på å skape tillit overfor investormarkedet ved å gi korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater.

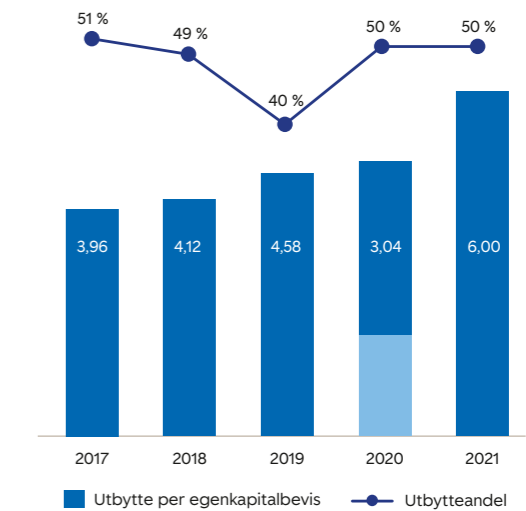
Utbytte

SpareBank 1 Østlandet legger også vekt på å gi sine eiere et konkurransedyktig og stabilt kontantutbytte basert på god lønnsomhet og høy utbyttekapasitet. Banken har som mål å utbetale 50 prosent av hvert års overskudd etter skatt (majoritetsandelen av konsernresultatet) som utbytte til egenkapitalbevisiere og grunnfondskapitalen etter eierandelsbrøken.

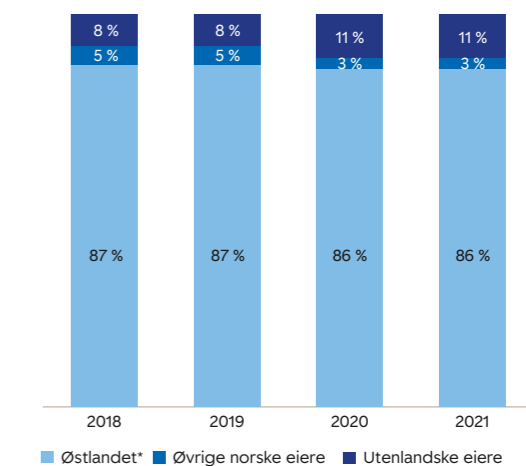
Med unntak av utbyttet for regnskapsåret 2019 har faktiske utbytter vært i tråd med denne politikken. For 2019 ble utbytteandelen 40 prosent i lys av utbruddet av koronapandemien og den påfølgende usikkerheten om de økonomiske utsiktene. For 2020 ble utbyttet utbetalt i to omganger gjennom 2021 med 1,75 kroner per egenkapitalbevis i april 2021 og 3,04 kroner i november samme år. Samlet tilsvarte det en utbytteandel på 50 prosent. For regnskapsåret 2021, foreslår styret overfor bankens representantskap et utbytte på 6,00 kroner av et resultat på 11,96 kroner per egenkapitalbevis.

Andelen av resultatet som fordeles til grunnfondskapitalen, utbetales normalt gjennom kundeutbyttet. Kundeutbyttet er unikt for SpareBank 1 Østlandet i bankens markedsområde og bidrar blant annet til å forhindre uttanning av eierandelskapitalen. Styret foreslår en utbetaling av kundeutbytte for 2021 med inntil 295 millioner kroner.

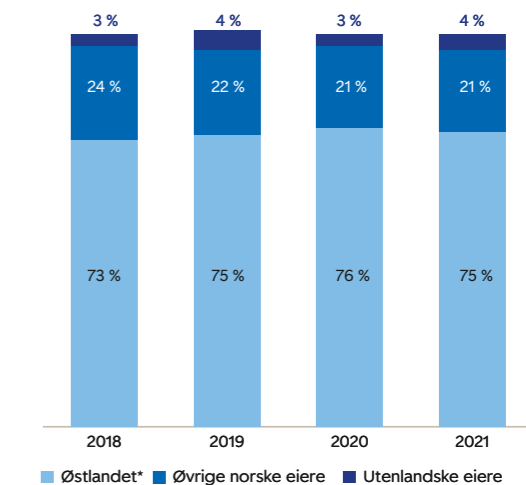
Utbytte til eiere

Geografisk fordeling av investorer (beholdning)

Geografisk fordeling av investorer (antall)

* Østlandet er definert som Oslo, Innlandet og Viken.

Eiersammensetning

SpareBank 1 Østlandet er opptatt av bredt og lokalt eierskap. Banken hadde ved utgangen av året 5 658 private og institusjonelle eiere mot 5 122 ved utgangen av 2020), hvorav 4 235 var bosatt i Oslo, Innlandet og Viken (3 873 i 2020). Om lag 89 prosent av egenkapitalbevisene var eid av norske investorer. USA og Sverige utgjør de største grupperingene blant utenlandske investorer.

I 2021 satte banken i gang et spareprogram i egenkapitalbevis for ansatte i konsernet. Programmet videreføres i 2022. Gjennom programmet kan ansatte investere inntil 2 000 kroner i bankens egenkapitalbevis per måned gjennom året. To år etter hver tildeling

vil ansatte som ikke har solgt egenkapitalbevis kjøpt gjennom spareprogrammet, motta et kostnadsfritt egenkapitalbevis for hvert annet kjøpte bevis. Gjennom 2021 deltok 482 av om lag 1 000 kvalifiserte ansatte i dette programmet.

Sparebankstiftelsen Hedmark er største eier av banken med 52,15 prosent av egenkapitalbevisene. Stiftelsen har blant annet som formål å utøve et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 Østlandet. I tillegg bidrar stiftelsen sterkt til utviklingen i lokalsamfunnet blant annet ved å dele ut betydelige gavebeløp (se www.sparebankstiftelsenhedmark.no for mer om stiftelsen).

Største eiere

	2021		2020		
20 største eiere av egenkapitalbevis	Antall egenkapitalbevis	Andel i prosent	Antall egenkapitalbevis	Endring	
Sparebankstiftelsen Hedmark	60 404 892	52,15 %	60 404 892	-	
Landsorganisasjonen i Norge	11 121 637	9,60 %	11 121 637	-	
Pareto Invest AS	3 300 861	2,85 %	2 762 610	538 251	▲
Fellesforbundet	2 391 954	2,07 %	2 101 322	290 632	▲
Eika Egenkapitalbevis	1 996 144	1,72 %	1 854 512	141 632	▲
Geveran Trading Co LTD	1 952 005	1,69 %	1 952 005	-	
Odin Norge	1 621 218	1,40 %	1 621 218	-	
Danske Invest Norske Institusjoner II	1 455 776	1,26 %	1 710 467	(254 691)	▼
Norsk Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbund	1 313 555	1,13 %	1 313 555	-	
Landkreditt Utbytte	1 000 000	0,86 %	1 000 000	-	
The Bank of New York Mellon SA/NV	888 454	0,77 %	896 545	(8 091)	▼
Brown Brothers Harriman & Co.	875 000	0,76 %	1 000 000	(125 000)	▼
Tredje AP-fonden	804 750	0,69 %	804 750	-	
State Street Bank and Trust Comp	735 862	0,64 %	785 311	(49 449)	▼
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon	663 717	0,57 %	750 607	(86 890)	▼
Fagforbundet	622 246	0,54 %	351 456	270 790	▲
Spesialfondet Borea Utbytte	616 021	0,53 %	144 865	471 156	▲
Brown Brothers Harriman & Co.	568 688	0,49 %	568 688	-	
JPMorgan Chase Bank, London	544 401	0,47 %	545 030	(629)	▼
Pareto AS	522 681	0,45 %	322 176	200 505	▲
Sum 20 største eiere av egenkapitalbevis	93 399 862	80,6 %	92 011 646	1 388 216	
Øvrige eiere	22 429 927	19,4 %	23 818 143	(1 388 216)	
Totalt antall egenkapitalbevis	115 829 789	100,0 %	115 829 789		

› I 2021 satte banken i gang et spareprogram i egenkapitalbevis for ansatte i konsernet. Programmet videreføres i 2022. Gjennom programmet kan ansatte investere inntil 2 000 kroner i bankens egenkapitalbevis per måned gjennom året.

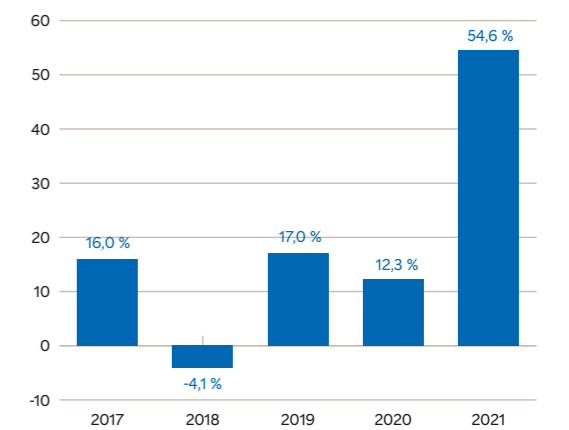
Totalavkastning (indeks = 100 per 12. juni 2017)

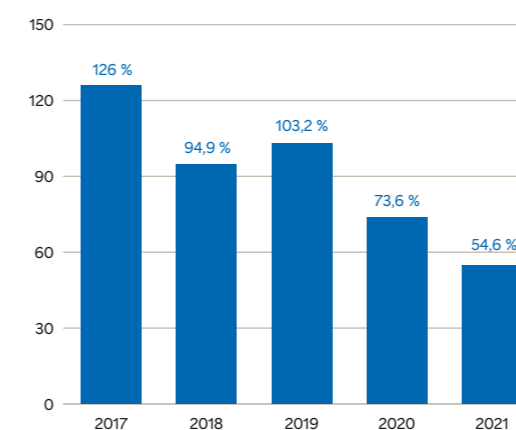
Avkastning og omsetning

Totalavkastningen for SPOL-beviset i 2021 inkludert utbytte var 54,6 prosent, mot 23,4 prosent for totalindeksen på Oslo Børs (OSE-BX) og 51,5 prosent for egenkapitalindeksen (OSEEX). Markedsverdien på den børsnoterte egenkapitalen var 16 865 milliarder kroner ved utgangen av 2021 basert på en kurs for egenkapitalbeviset på 145,6 kroner. Prisen tilsvarte 1,37 ganger bokført verdi på egenkapital (pris/bok).

Totalavkastning i løpet av året

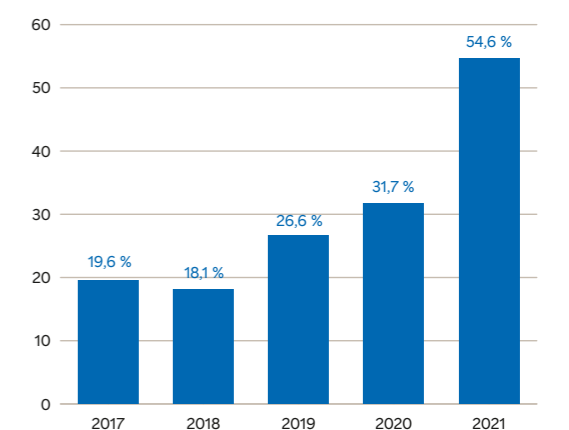

Kumulativ totalavkastning

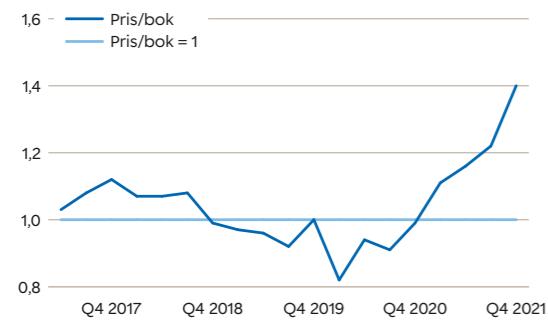
Kumulativ totalavkastning i SPOL f.o.m. innværende år t.o.m. 31.12.2021. Avkastningen er utbyttejustert.

Annualisert kumulativ totalavkastning

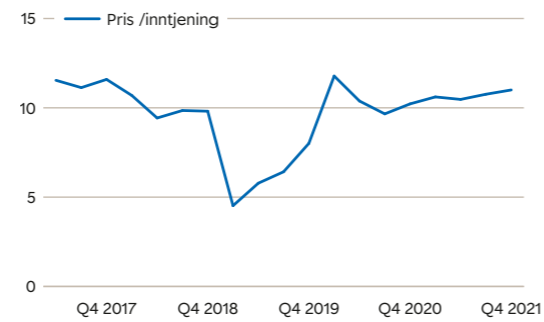

Annualisert kumulativ totalavkastning i SPOL f.o.m. innværende år t.o.m. 31.12.2021. Avkastningen er utbyttejustert.

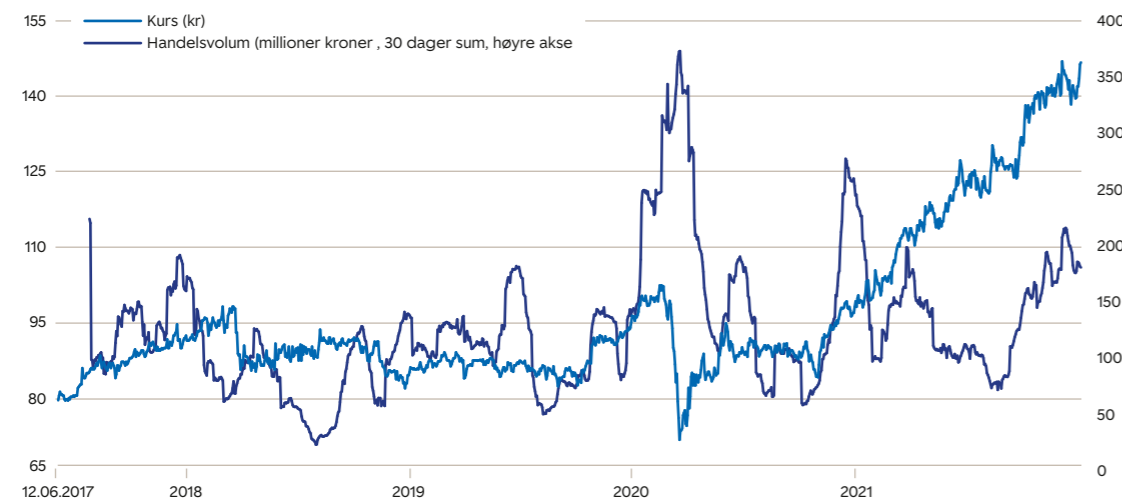
Utvikling i markedspris på egenkapitalbeviset mot bokførte verdier (pris/bok)

Utvikling i markedspris på egenkapitalbeviset mot resultat per egenkapitalbevis (pris/inntjening)

Kurs og handelsvolum i egenkapitalbeviset SPOL

Egenkapitalbevis fra SpareBank 1 Østlandet for om lag 1 100 millioner kroner ble handlet på Oslo Børs i løpet av 2021. Omsetningen falt vesentlig fra 2020 (om lag 1 400 millioner kroner), som ble preget av store handelsvolumer på grunn av markedsuroen i mars, men var høyere enn i 2019 (Om lag 900 millioner kroner).

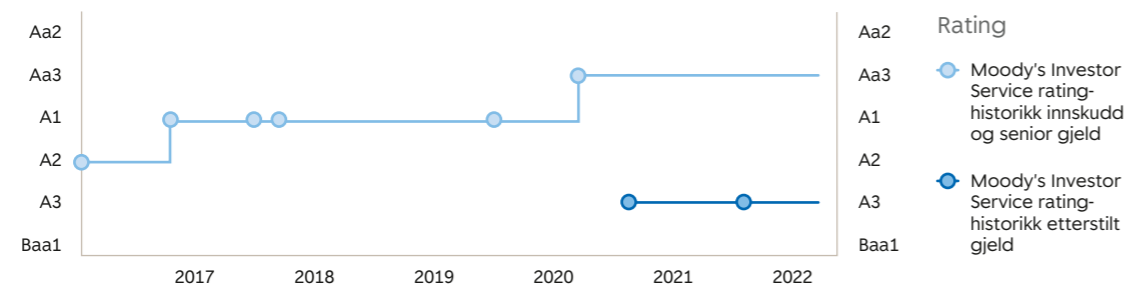
SpareBank 1 Markets har stilt en likviditetsgarantistavtale (market making) for SPOL-beviset siden midten av 2018.

SpareBank 1 Østlandet er blant annet del av Oslo Børs Egenkapitalindeks med en vekt på 10,2 prosent samt i flere internasjonale aksjeindekser.

Rating

SpareBank 1 Østlandet har en rating fra Moody's Investors Service (Moody's) på sine innskudd og seniorgjeld på Aa3 med stabile framtidssutsikter. SpareBank 1 Østlandet har med dette den høyeste kredittratingen fra Moody's blant sparebankene i Norge. Bankens «Baseline credit assessment» (BCA) og justert BCA er a3. Bankens etterstilte seniorgjeld har en rating fra Moody's på A3. Dette ble bekreftet av Moody's 12. januar 2022.

Banken har også en ESG Risk Rating fra Sustainalytics på 12,3 – på en skala der 0 er best og 100 dårligst. Dette er nest best i Norge og tilsvarer fjerde persentil internasjonalt. Tilsvarende rating fra MSCI er AA, noe som også gir en delt andreplass.

Bærekraftsrateringer i 2021

Ratingselskaper	Score	Kommentar	Skala
Sustainalytics	12,3	Rangert på andreplass blant norske banker	0 - 100
MSCI	AA	Rangert på delt andreplass blant norske banker	AAA - CCC
CDP	A-	Rangert på topp sammen med tre andre norske banker	A - F
ESG 100 - Oslo Børs	A	Rangert på topp blant norske banker. Nr. 5 totalt.	A+ - F
Etisk Bankguide	86 %	Rangert på tredjeplass. Øverst blant børsnoterte banker.	100 % - 0 %

Rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner

SpareBank 1 Østlandet etablerte i 2021 et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner. Rammeverket er utarbeidet i henhold til ICMA Green Bond Principles, basert på beste markedspraksis og støtter samtidig opp om FNs bærekraftsmål.

Etableringen av det grønne obligasjonsrammeverket er i tråd med bankens overordnede bærekraftstrategi og generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft. Rammeverket er et naturlig steg videre i vårt bærekraftsarbeid og bidrar til å operasjonalisere bærekraftstrategien. Rammeverket gir en klar tematisk definisjon av hva som er grønt, og det brukes som grunnlag for en kartlegging av bankens utlånsportefølje¹.

Grønne obligasjonsutstedelser blir brukt til å finansiere eller refinansiere grønne prosjekter innen følgende kategorier:

- Grønne bygninger.
- Landbruk.
- Skogbruk.
- Fornybar energi.
- Ren transport.

Det grønne obligasjonsrammeverket er uavhengig vurdert (second opinion) av Cicero Shades of Green og har fått graderingen

«Medium Green». Styringsstrukturen er vurdert som «Excellent». Teknisk beregning av utslippsdata er gjort av Multiconsult.

Den løpende oppfølgingen av og ansvaret for rammeverket for grønne obligasjoner skjer i vår Green Bond-komité. Denne består av medlemmer fra involverte funksjoner og divisjoner i banken og ledes av konserndirektør for økonomi og finans.

Det er også gjort en vurdering av hvorvidt de ulike kravene i vårt grønne obligasjonsrammeverk er i tråd med EUs klassifisering (taksonomien). De tekniske kravene var ikke endelig vedtatt da bankens grønne obligasjonsrammeverk ble vedtatt, så det er gjort en vurdering både opp mot forslagene fra den tekniske ekspertgruppen og i forhold til lovforslaget som var på høring. Vurderingen er eksterne vurdert av Cicero Shades of Green og finnes i sin helhet i dokumentet CICERO Shades of Green Second Party Opinion på våre hjemmesider.

Cicero Shades of Greens vurdering av rammeverket for grønne obligasjoner opp mot EUs taksonomi

Kategori for kvalifisert grønn eiendel	Grønne bygninger (Private og kommersielle)	Bærekraftig skogbruk	Vannkraft	Ren transport
Geografi	Norge			
Kvalifikasjonskriterier	Topp 15 % (via byggeforskrifter/EPC-merking)	PEFC-sertifisering (som en del av ISO 14001)	Anlegg med <100 g CO2e/kWh livssyklusutslipp (alle anlegg <20 MW)	Elektriske kjøretøy
Tekniske kriterier for behandling	Delvis oppfylt² Bygd <2021: Sannsynligvis oppfylt Bygd >2021: Dekkes ikke Store kommersielle bygninger: Ikke oppfylt	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt
Gjør ingen betydelig skade	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt
Minimumskrav til samfunnstiltak	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt	Sannsynligvis oppfylt

1) Lån på SpareBank 1 Østlandets egen balanse. Dette er inklusiv SpareBank 1 Finans Østlandet. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt kommer i tillegg.

Allokering og grønn finansiering

SpareBank 1 Østlandet utstedte sin første grønne obligasjon basert på det grønne obligasjonsrammeverket i februar 2021. Dette var en EUR 500 millioner senior usikret obligasjon med sju års varighet.

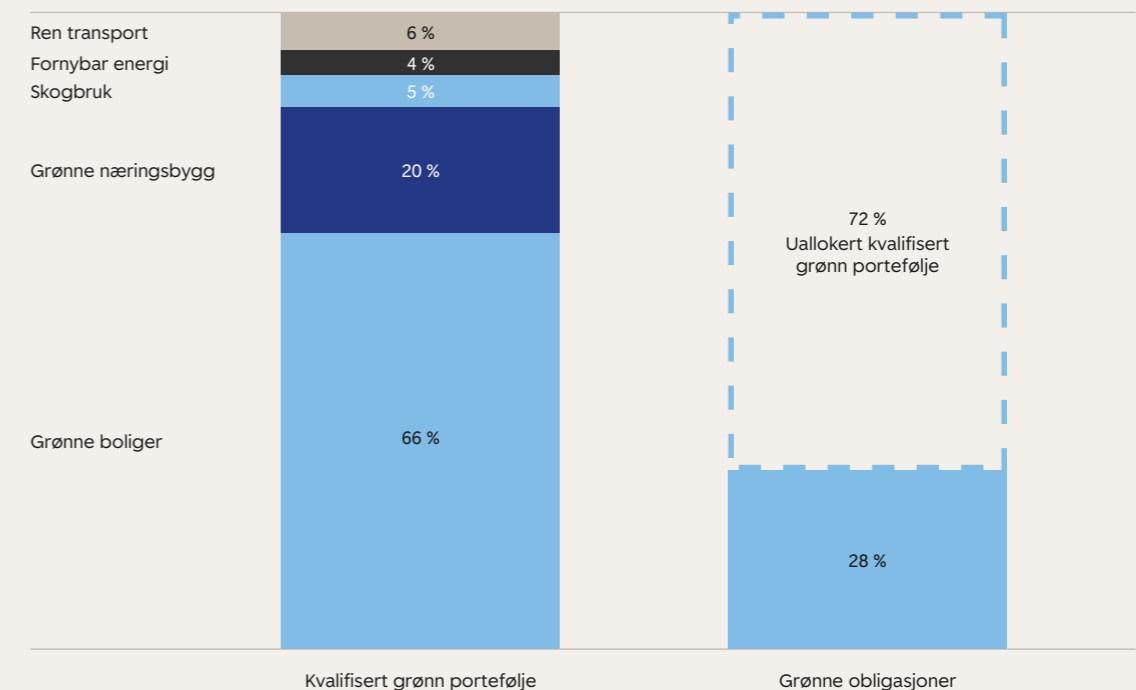
Bankens grønne kvalifiserte utlån var per 31.12.2021 på 18 milliarder kroner. I tillegg har banken overført 9,6 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt som også kvalifiserer i henhold til bankens grønne obligasjonsrammeverk – totalt 27,6 milliarder. Dette utgjør en økning i kvalifiserte aktiva på 12 prosent siden 31.12.2020.

Hva er en grønn obligasjon?

En grønn obligasjon er en type obligasjon der innlånskapitalen eksklusivt brukes til å finansiere eller refinansiere grønne prosjekter. Disse prosjektene må minst være i tråd med beste markedspraksis og hovedkomponentene i ICMA Green Bond Principles.

Grønne obligasjoner og allokering 2021 (MNOK)

Kvalifisert grønn portefølje per divisjon/selskap

Divisjon/selskap	Grønn kvalifisert portefølje	Brutto utlån til kunder	Grønn andel
Personmarked	10 897	70 369	15,5 %
Bedriftsmarked	6 088	38 145	16,0 %
SpareBank 1 Finans Østlandet	1 032	9 514	10,8 %
SpareBank 1 Boligkreditt	9 644	51 552	18,7 %
Totalt kvalifisert portefølje	27 661	169 580	16,3 %

Kapittel 1.4

Vårt strategiske fokus

Forretningsidé

SpareBank 1 Østlandets forretningsidé er å yte finansiell rådgivning til privatpersoner, bedrifter og offentlig sektor i vårt markedsområde på Østlandet. Slik kan kundene realisere sine mål gjennom investering, sparing, betaling og sikring av liv og verdier.

I tillegg skal selskapet drive eiendomsmegling, leasingvirksomhet og regnskapstjenester. Basert på gode kundeopplevelser og dyktige medarbeidere bidrar vi til bærekraftig vekst og utvikling i samfunnet samt for våre kunder, eiere og ansatte.

Visjon

Sammen om å skape

– langsiktige verdier for samfunnet, våre kunder, eiere og ansatte.

Bankens visjon formidler at det er i samspill med omgivelsene at bankens resultater blir til.

Våre verdier og hva de betyr for oss

Dyktig

- Vi kjenner markedets, kundenes og eierens forventninger og behov.
- Vi leverer løsninger med riktig kvalitet til riktig tid.
- Vi holder oss oppdatert, forbedrer oss og er i forkant av utviklingen.
- Vi gjør det enkelt for kundene å velge løsninger som er bra for deres egen økonomi.
- Vi tilbyr konsernets bredde og samhandler til beste for kundene, eierne, våre ansatte og samfunnet vi er en del av.

Nær

- Vi skaper gode kundeopplevelser.
- Vi er tilgjengelige og tilbyr relevante løsninger i kundens prefererte kanal.
- Vi forstår og leverer i samsvar med kundenes individuelle behov.
- Vi formulerer oss enkelt, forståelig og tydelig.

Engasjert

- Vi er synlige og tar relevante initiativ overfor våre kunder, kollegaer og samarbeidspartnere.
- Vi skaper engasjement, god motivasjon og gode resultater.
- Vi samarbeider om et godt arbeidsmiljø, involverer og spiller på hverandres styrker til det beste for kundene og konsernet.
- Vi tar samfunnsansvar og bidrar til bærekraftig vekst og utvikling.

– Det er betryggende å ha en bankforbindelse som kjenner bedriften og som spiller på lag med oss. Dette har vært spesielt viktig under koronaen og i forbindelse med bygging av ny laftefabrikk. Vi har hele tiden følt at banken har trodd på våre ideer, og den var avgjørende for at vi fikk ferdigstilt fabrikk i 2020.

Esten Kjølvang, gründer, Innlandet Treindustri AS (til høyre) sammen med banksjef John Ragnar Dalen.

Strategiske måloppnåelser i perioden 2018-2021

Ved utgangen av 2021 er SpareBank 1 Østlandet på vei over i en ny strategiperiode. Det er derfor naturlig å ta et tilbakeblikk på perioden vi har lagt bak oss, en periode der nesten halvparten av tiden har vært preget av covid-19. Det er samtidig snart fem år siden fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus, og noteringen av bankens egenkapitalbevis SPOL på Oslo Børs.

Hovedstrategien for perioden 2018 til 2021 inneholdt seks strategiske målområder:

Innen 2021

- 1 Er vi det tredje største sparebankkonsernet i Norge.
- 2 Har vi et av de mest attraktive egenkapitalbevisene på Oslo Børs.
- 3 Skiller vi oss tydelig fra hovedkonkurrentene og har økt våre markedsandeler.
- 4 Har vi gjort bank enkelt for kundene og ansatte.
- 5 Er vi best på breddesalg i alliansen og har utnyttet det lønnsomme samhandlingspotensialet i konsernet.
- 6 Er vi etablert som en bank med en tydelig bærekraftsprofil.

Banken har realisert flere av sine overordnede ambisjoner siden fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus og noteringen av bankens egenkapitalbevis SPOL på Oslo Børs i 2017. Vi kan derfor si oss fornøyd, selv om vi alle i nesten to år har vært påvirket av koronaen. Bankdriften har til tross for pandemien fortsatt sin solide gang. Vi har som alle andre blitt satt på prøve, men folk og bedrifter har vist seg å ha like stor – om ikke større – bruk for banken sin gjennom denne stormen.

1. Vi er fortsatt den fjerde største sparebanken i Norge

På det første målområdet, å bli det tredje største sparebankkonsernet i Norge, er vi fortsatt et stykke unna den ambisjonen vi satte oss. Samtidig er det viktig å merke seg at vi er nærmere målet nå enn ved starten av strategiperioden. Vi har redusert avstanden til tredjeplassen med cirka 30 prosent målt i forvaltningskapital. Dette har vi oppnådd kun i form av orga-

nisk vekst. Vi har fortsatt som mål å vokse ytterligere og er derfor også fremdeles åpne for fornuftige strukturelle tiltak.

2. SPOL er etablert som et attraktivt egenkapitalbevis

Vi har i løpet av strategiperioden etablert bankens egenkapitalbevis SPOL som et attraktivt eierbevis på Oslo Børs. Bankens solide utlånportefølje bidrar til mindre kursutslag i nedgangstider, og vi har hatt et stabilt høyt utbytte i tråd med bankens utbyttepolitikk. Bankens egenkapitalavkastning er godt over målsatt nivå. Vi har samtidig styrket bankens soliditet og redusert kostnadene. Banken har i løpet av strategiperioden hatt en kraftig volumvekst på 40 prosent med samme antall medarbeidere som da. Samtidig er kostnadene redusert med 1 prosent nominelt og inflatert med cirka 10 prosent, noe som bidrar til å styrke attraktiviteten i egenkapitalbeviset.

3. Banken med kundeutbytte – en differensiator

Å skille seg tydelig fra konkurrentene, styrke bankens posisjon og øke markedsandelene har vært en viktig ambisjon som har favnet mange tiltak og initiativ i strategiperioden. Fra 2017 har banken etablert seg som en sterk og synlig aktør på Østlandet som følge av oppkjøpet av Bank 1 Oslo Akershus. To banker er blitt til en sterkere virksomhet under nytt merkenavn etter den største bankfusjonen i Norge siden 2003.

Et viktig tiltak for å skille seg fra konkurrentene var lanseringen av kundeutbytte i 2017 under mottoet «Banken som deler med deg». Kundeutbytte var en innovasjon hvor hensikten var todelt. Kundeutbytte sørger for å opprettholde en stabil eierfordeling mellom den egenkapitalen som er eid av egenkapitalbeviserne og den eierløse kapitalen. Kundeutbytte

innebærer samtidig at kundene får ta del i bankens resultatskaping. Dette er ikke et lojalitetsprogram, men noe kunden får på kjøpet dersom bankens overskudd fra år til år gjør det mulig, og representantskapet beslutter å dele ut kundeutbytte.

Kundeutbyttet for opptjeningsåret 2019 (utbetalt i 2020) ble grunnet pandemirelaterte myndighetspålegg redusert. For opptjeningsåret 2020 ble utbetalingen utsatt til fjerde kvartal i 2021 av samme årsak. Totalt har banken, inkludert utbetalingen for 2021, utbetalt over 1,1 milliard kroner til låne- og innskuddskunder.

«Banken med kundeutbytte» er i løpet av perioden etablert som en av SpareBank 1 Østlandets fremste identitetsmarkører. Kundeutbyttet er svært godt likt og er et populært tiltak blant kundene. Flere andre banker har i ettertid gjort det samme og etablert kundeutbytte.

SpareBank 1 Østlandet inngikk i 2019 en avtale med LO som foretrukket leverandør av låneprodukter til LO-favor-programmet. Dette har bidratt til en sterk økning i antall kunder og gitt et solid bidrag til bankens utlånsvest.

Samtidig viser våre kundeundersøkelser at tilfredsheten og relasjonsstyrken har økt betydelig de siste fem årene.

4. Bank er blitt enklere for kunder og medarbeidere

På selvbetjeningsområdet har det skjedd store forbedringer. Målet om å gjøre bank enkelt for kunder og ansatte er blitt realisert via SpareBank 1 Utvikling samt gjennom løsninger fra egen bank. Flere- og mer brukervennlige tjenester i digitale kanaler, eksempelvis innen sparing og pensjon, gjør det enklere for kundene å holde oversikt over egen økonomi.

Digitaliseringsgraden som måler at kunden oppretter produkter selv ved å benytte våre digitale tjenester, har økt betraktelig siden 2018. Koronaen har også bidratt til at flere kunder er blitt mer fortrolige med digitale løsninger. I aldersgruppa 80 pluss har digitaliseringsgraden økt fra 51 til 65 prosent fra 2018. Den generelle dekingen av digitale banktjenester (mobil- og nettbank) har økt fra 91 til 95 prosent.

En ny avdeling for «Robotisering og kontinuerlig forbedring» ble etablert i 2018. Bruk av digitale assistenter er innført og bistår i dag i stadig flere kunde- og arbeidsprosesser. Dette bidrar til å effektivisere

arbeidsløp og frigjøre tid for våre medarbeidere. Slik evner vi å holde bemanningsbehovet nede til tross for stadig flere kunder og nye pålegg og kontrollrutiner fra myndighetene. Digitale assistenter benyttes også i våre datterselskaper, noe som betyr at den den samlede tiden som blir frigjort i konsernet, er høy, og dette er tid som nå benyttes til mer verdiskapende aktiviteter.

Videre har banken styrket sitt innovasjonsarbeid gjennom partnerskap med andre aktører, deriblant gjennom bilabonnementselskapet Fleks. SpareBank 1 Finans Østlandet har kjøpt seg inn i selskapet sammen med SpareBank 1 Finans Midt-Norge og SpareBank 1 Nord-Norge. Fleks har i dag 1 500 biler i flåten. Ambisjonen de neste to årene er å vokse betraktelig. Med denne avtalen tar vi en ledende posisjon i et bilmarked i endring og der interessen for blant annet bilabonnement øker kraftig.

Banken har også inngått et flerårig samarbeid med NTNU Gjøvik om finans og digitalisering. Målet er å dra veksler på relevante kompetansemiljøer og adressere strategiske og forretningskritiske temaer for banken. Et resultat av dette samarbeidet er en pilotavtale med bedriften Mobai. Selskapet er en knopp-skyting fra NTNU-miljøet og utvikler løsninger som vil kunne gjøre ansiktsgjenkjenning enklere og bedre for bankene. Selskapet fikk nylig 16 millioner kroner i støtte fra Forskningsrådet.

Siden teknisk fusjon senhøstes 2017 er to organisasjoner samlet til en, og ledere og medarbeidere har vist stor omstillingsevne. Pandemien har forsterket endringsevnen i hele organisasjonen. Banken har også markert konsernets 175-årsjubileum og gitt ut en bok om alle de 23 bankene som siden 1845 er blitt til SpareBank 1 Østlandet. Hensikten har vært å samle de historiske trådene, øke kjennskapen til vårt felles opphav og bygge en sterkere organisasjon under nytt navn på Østlandet.

Banken har hatt som mål å utvikle nye ferdigheter og øke forståelsen av digitaliseringen i samfunnet. I strategiperioden har over 90 medarbeidere i banken fullført programmet digitalisering og digital transformasjon ved NTNU.

5. Best på breddesalg og på å utnytte samhandlingspotensialet i konsernet

Vi gjør det svært godt i salg av skadeforsikring. Bankens provisjoner ligger i tet i alliansen. Salg av kredittkort har også vært et godt område denne

perioden. Innen sparing har banken ikke det samme forspranget som på andre breddeområder, men vi har likevel oppnådd en betydelig forbedring i salgs- og porteføljeutviklingen de siste årene.

Samhandlingen internt i konsernet er styrket og har bidratt til å øke inntektene. Den interne samhandlingen har blant annet medført økt salg av bilfinansiering. Også innen eiendomsmegling har det skjedd mye. Samhandlingen med våre meglere er godt, noe begge parter høster godt av. Banken har her, som på andre områder, også ambisjoner om og stor tro på at vi kan få til mye mer ved å forsterke samarbeidet ytterligere.

Sammen med datterselskapet TheVIT har banken lansert produktet «Bank+Regnskap», der regnskap og bank i én pakke samler alt rundt bedrifters økonomi. Dette retter seg primært til små og mellomstore bedrifter og bidrar til bedre oversikt og en enklere hverdag. Bedriftene får regnskapsfører og rådgivning når de trenger det, et regnskapsprogram som er enkelt og fleksibelt og ulike pakker tilpasset bedriftens størrelse og behov.

6. Være en tilrettelegger og pådriver for bærekraftig omstilling

Langsiktig og bærekraftig drift har vært en av bankens grunnpilarer helt fra starten. Banken har en portefølje med relativt lavt CO₂-avtrykk og med relativt lav klimarisiko. Det var sentralt å løfte bærekraftsområdet opp på strategikartet fra 2018. En egen

leder for bærekraft ble rekruttert. Svært mye har skjedd de siste fire årene ved å øke bevisstheten om bærekraftsperspektivet i alle ledd og dokumentere det gode arbeidet som gjøres.

Å tenke bærekraft i store og små beslutninger er blitt en integrert del av bankens virksomhet, deriblant i likviditetsforvaltningen, innkjøpsarbeidet, i rådgivningsprosessen med kunder både i person- og bedriftsmarkedet samt i alt sponsorarbeid. Det er gjort en stor kartleggingsjobb av ESG (miljømessige, sosiale- og forretningsetiske forhold) i samtlige fond som tilbys.

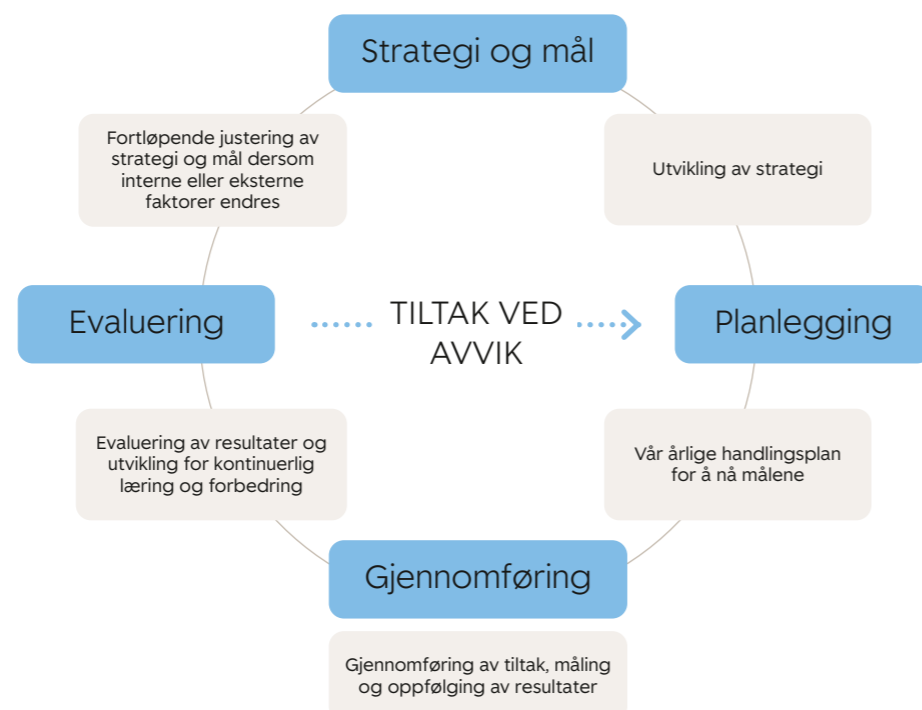
Banken var tidlig ute med å estimere klimagassutslipp i utlånsporteføljen, i tillegg til egen drift. Vi var første norske bank til å signere FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift, og er nå en av to norske banker som er med i FNs Net Zero Banking Alliance. Det er også inngått et samarbeid med Universitetet i Oslo om en forskningsbasert tilnærming for det videre arbeidet med bærekraft.

Banken har i denne perioden også utarbeidet et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner. Samtidig har banken lansert grønne utlån og innskudd, styrket sin rådgivning innen både person- og bedriftsmarkedet, avholdt webinarer og gitt bærekraftsveiledning til bedriftskunder. Selv har banken over mange år redusert sine egne utslipp betraktelig gjennom Miljøfyrtårn-ordningen. Banken har i tillegg sluttet seg til en rekke bærekraftsinitiativer, fått gode score i nasjonale og internasjonale ESG-rater, blant annet av Sustainalytics og "EGS 100". Videre har banken forpliktet seg til netto nullutslipp fra drift, utlån og investeringer innen 2050.

Slik følges hovedstrategien opp gjennom året

Arbeidet med strategi, delstrategier, mål og tiltak gjøres i den enkelte divisjon, stab og støtteavdeling. Strategi er tema i virksomhetsstyringsmøter i konsernledelsen.

Strategiske beslutninger, status og resultater kommuniseres regelmessig både i videoallmøter og på intranettet. Strategiske mål og resultater er også en del av medarbeider-samtaler og oppfølgingsamtaler.

– Det var naturlig for oss å opprette et kundeforhold til en lokal bank. SpareBank 1 Østlandet har vært med oss helt fra planleggings- og etableringsfasen, og de har vært en god rådgiver og samarbeidspartner hele veien. Vi opplever kunderådgiverne i banken som er dyktige, engasjerte og løsningsorienterte.

Anne Elisabeth Liberg og Lise-Lene Høiby, eiere, Rom for Rom Interiør

Slik jobber vi med bærekraft

Bærekraft er ett av bankens strategiske hovedmål og er godt integrert i virksomheten.

Mål og ansvarsfordeling

Bærekraft og ansvarlig forretningsdrift inneholder svært mange temaer for en bank. Det reflekteres i våre to hovedmål i strategiperioden 2018–2021. Det ene målet var å "tenke bærekraft i store og små beslutninger, slik at det er en integrert del av vår virksomhet." Her har samtlige av bankens virksomhetsområder satt egne mål for å integrere bærekraft i alle styringsdokumenter, retningslinjer, prosedyrer og praksis.

Det andre målet har handlet om å være en "pådriver for bærekraftig utvikling i vårt markedsområde". Her ligger alle kunderettede mål, eksempelvis å jobbe for null utslipp i våre utlånsporteføljer innen 2050, utvikle produkter med en sosial profil og bidra til mindre økonomisk kriminalitet.

Styret har det øverste ansvaret for bankens bærekraftsarbeid, se styrets årsberetning, side 124.

Ansvar for å levere på målene er lagt til de aktuelle konserndirektørene, og det rapporteres kvartalsvis til konsernledelsen. Målkartet vårt viser at alle de vesentlige målene i denne strategiperioden er nådd. De viktigste målene gjengis under respektive områder gjennom årsrapporten.

Vesentlighetsanalyse

Vi har gjennomført en analyse for å identifisere hvilke bærekraftstemaer som er vesentlige for banken. De fem mest vesentlige temaene er gjengitt nedenfor. Hvert av temaene har også sitt eget kapittel i årsrapporten der vi rapporterer måloppnåelse på vesentlige mål. Noen mål er trukket fram på denne siden. Fullstendig vesentlighetsanalyse finnes på side 267. Vi har også gjennomført UNEP FIs påvirkningsanalyse, som forklares og finnes på side 260.

Bærekraftsrådet

Banken har et bærekraftsråd som overser den

helhetlige satsingen på bærekraft og er et rådgivende organ til konsernledelsen. Rådet består av representanter fra tolv ulike avdelinger. Alle i rådet har strategisk viktige roller i bærekraftsarbeidet, eksempelvis er kredittsjefen for bedriftsmarkedet, Chief Compliance Officer og leder for kapitalmarked representert. Rådet ledes av bankens leder for bærekraft og hadde elleve møter i 2021.

Globale initiativ

Banken jobber for å understøtte FNs bærekraftsmål. Under ser du hvilke mål banken har påvirkning på gjennom våre mest vesentlige bærekraftstemaer. Se også fullstendig oversikt i vedlegg, side 232. Som en del av internasjonal finansbransje har vi store muligheter for påvirkning. Derfor støtter, bruker og bidrar vi inn i flere initiativ og rammeverk, blant annet UNEP FIs prinsipper for ansvarlig bankdrift, Collective Commitment on Climate Action og Net Zero Banking Alliance. Vi bruker OECDs veiledere for aktsomhetsvurderinger aktivt i

vurdering av kunder og leverandører og PCAF for å rapportere på klimagassutslipp i utlånsporteføljen. Banken har vært miljøfyrtårnsertifisert siden 2008. Vi er også medlem i Koalisjonen for ansvarlig næringsliv, som fikk gjennomslag for Åpenhetsloven i 2021. For fullstendig oversikt over initiativ og rammeverk, se kapitlet Vårt globale ansvar, side 108.

Rapportering

Bærekraftsinformasjon er integrert i årsrapporten, og vi rapporterer i tråd med rammeverket GRI. Bakerst i rapporten er det en GRI-indeks som hjelper leseren å finne relevant og vesentlig informasjon. Det er også indekser for å finne informasjon som kreves av Miljøfyrtårn, UNEP FI, TCFD og TNFD. Mye av informasjonen ligger i vedlegget *Utdypende fakta om SpareBank 1 Østlandets bærekraftsarbeid*. Det opplyses om klager på side 59. Informasjon om hvilke lover, standarder og prinsipper vi følger i rapporteringen, er omtalt i *Prinsipper for bærekraftsrapportering*, side 268.

Våre vesentlige bærekraftstemaer

Bærekraftsmål

Ansvarlige utlån

PM side 64, BM side 72

Se kapitlene for nærmere beskrivelse av resultatene opp mot mål, KPI'er og historiske tall, samt andre resultater.

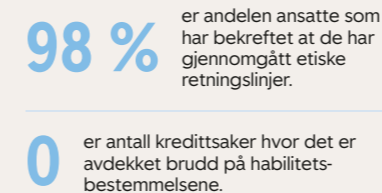
Økonomisk kriminalitet

Side 96

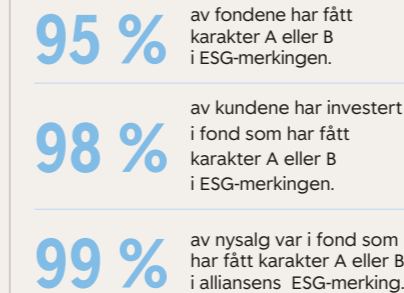
Etikk og antikorrupsjon

Side 46

Krav til finansielle leverandører

Side 80

Etisk markedsføring av produkter og tjenester

Side 82

✓ Forbrukere opplever SpareBank 1-alliansen som mest bærekraftig innen vår bransje. (Målt via Sustainable Brand Index).

Kapittel 2

Vår organisering og drift

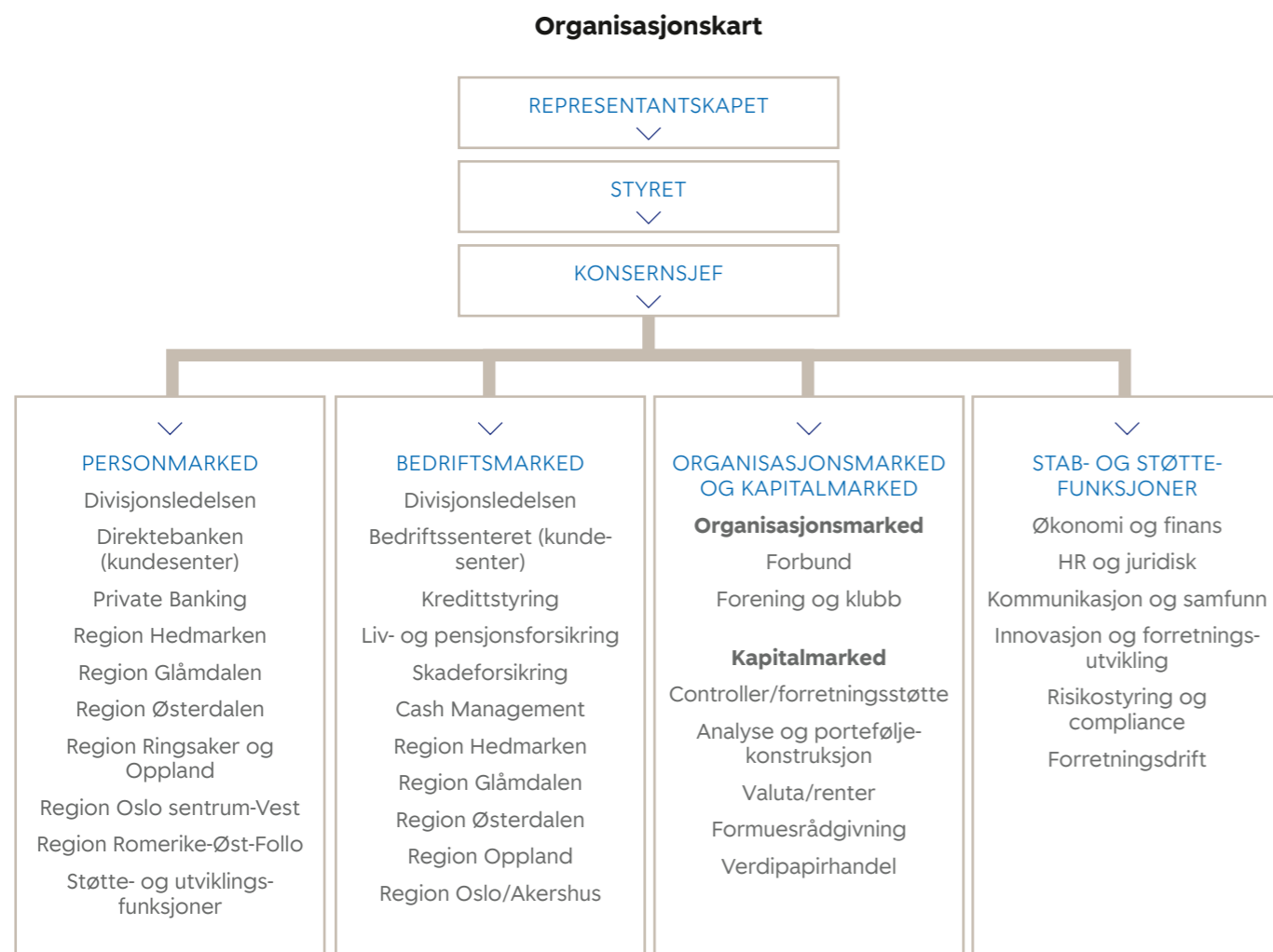
Organisasjonskart og eierposter	40
Konsernledelsen	41
2.1 Vår drift gjennom 2021	42
2.2 Våre medarbeidere	44
2.3 Etikk og antikorrupsjon *	46
2.4 Viktige regulatoriske endringer	50

* Vesentlig bærekraftstema

– Da koronaen kom, ble situasjonen dramatisk for oss som leverer snøryddingsutstyr til flyplasser. Vi har heldigvis et godt og åpent samarbeid med banken. Det er utrolig viktig at vi har en bank som kjenner bedriften og skjønner våre utfordringer.

Thor Arve Øveraasen, daglig leder Øveraasen AS. Fra venstre på bildet: Mille, Thor Christian og Thor Arve Øveraasen, sammen med bedriftsrådgiver Rune Kværndal.

Organisasjonskart og eierposter

Eierposter

DATTERSELSKAPER

SpareBank 1 Finans Østlandet AS	95,0 %
SpareBank 1 Østlandet VIT AS	70,7 %
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	100,0 %
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS	100,0 %
AS Vato	100,0 %
Youngstorget 5 AS	100,0 %
SpareBank 1 Forvaltning AS	5,4 %
SpareBank 1 Kundepleie AS	26,7 %

EIERANDEL

TILKNYTTET SELSKAP/ FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

SpareBank 1 Gruppen AS	12,4 %
SpareBank 1 Utvikling DA	18,0 %
SpareBank 1 Betaling AS	18,2 %
BN Bank ASA	10,0 %
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	14,7 %
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	25,0 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	23,1 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	10,2 %
SpareBank 1 Kreditt AS	19,1 %

EIERANDEL

Konsernledelsen

Richard Heiberg

(f. 1956), konsernsjef
Richard er siviløkonom fra BI, har en MBA fra University of Wisconsin, USA og har hatt ulike lederstillinger i Norske Skog, Forestia og Nordic Paper. Richard satt i styret i Sparebanken Hedmark fra 1995, deriblant som styreleder i fire år før han ble administrerende direktør i banken i 2010.

Antall egenkapitalbevis. 107 724 *

Geir-Egil Bolstad

(f. 1967), konserndirektør økonomi og finans
Geir-Egil er siviløkonom (BI) med spesialisering i finans og har en MBA (NHH). Han har 11 års erfaring fra SpareBank 1 Oslo Akershus som risk manager, finansdirektør og viseadministrerende direktør. Geir-Egil var en del av Bank 1 Oslo Akershus' ledelse fra 2009 og kom inn i SpareBank 1 Østlandets konsernledelse i 2017.

Antall egenkapitalbevis. 38 955

Kari Elise Gisnås

(f. 1964), konserndirektør personmarked
Kari er utdannet innen økonomi (NLH), markedsføringsledelse (BI), salg og relasjonsbygging (NKI). Hun har markeds- og ledererfaring fra næringsmiddelindustrien og har bred styreverfaring. Kari har jobbet i Sparebanken Hedmark fra 2001 og vært en del av bankens konsernledelse siden da.

Antall egenkapitalbevis. 3 241

Hans Olav Wedvik

(f. 1974), konserndirektør bedriftsmarked
Hans Olav er utdannet økonom, har business administration (BI) og utdanning innen finans og risk management (NHH). Han har tidligere erfaring fra DnB Finans, DnB Asset Management og som administrerende direktør i SpareBank 1 Finans Østlandet AS før han kom inn i konsernledelsen i 2016.

Antall egenkapitalbevis. 3 241

Liv Krokan Murud

(f. 1966), konserndirektør HR og juridisk
Liv er utdannet dataingeniør og har en Master of Management fra BI. Hun har erfaring fra IT-bransjen, Norges Bank, Norsk Tipping og høyskolesektoren. Liv har jobbet i bankens HR-avdeling siden 2008 og gikk inn i konsernledelsen fra 2021.

Antall egenkapitalbevis. 3 562

Siv Stenseth

(født 1963), konserndirektør kommunikasjon og samfunn
Siv er journalist (NJH), har en Master of Management i strategisk PR, kommunikasjon og ledelse (BI) og er utdannet sosionom (SHT). Hun har erfaring både fra media, kommunikasjonsbransjen og arbeid med enkeltmennesker. Siv har hatt kommunikasjonsansvaret og deltatt i konsernledelsen fra 2003.

Antall egenkapitalbevis. 3 531

Dag-Arne Hoberg

(f. 1957), konserndirektør innovasjon og forretningsutvikling
Dag-Arne er sivilingeniør (NTH) og har tilleggsutdannelse innen ledelse og administrasjon. Han har lang og bred lederfaring fra norsk IT-bransje før han begynte som IT-sjef i Sparebanken Hedmark høsten 1995. Dag-Arne har vært en del av bankens konsernledelse siden 2007.

Antall egenkapitalbevis. 7 320

Vidar Nordheim

(f. 1962), konserndirektør risikostyring & compliance
Vidar er siviløkonom (BI). Han har erfaring fra Gjensidige Forsikring og har hatt en rekke stillinger i Sparebanken Hedmark siden 1990. Vidar har vært en del av bankens konsernledelse fra 2006.

Antall egenkapitalbevis. 5 246

Espen Mejlænder-Larsen

(f. 1969), konserndirektør organisasjonsmarked og kapitalmarked
Espen er økonom og har en Master of Management i investering og finansiering (BI). Han har erfaring fra SEB som obligasjonsmegler og har jobbet i Bank 1 Oslo Akershus fra 1995 som leder for treasury og kapitalmarked. Han var en del av ledelsen i Bank 1 fram til han gikk inn i konsernledelsen i 2017.

Antall egenkapitalbevis. 6 494

Elin B. Ørbæk

(f. 1963), konserndirektør forretningsdrift
Elin er jurist, er utdannet ved Politiskolen og har en Master of Management (BI) i HR, styrearbeid og økonomisk kriminalitet. Hun har erfaring fra politiet og fra Campbell & Co. Elin var advokat i bankens kredittstyringsavdeling fra 2008, ble senere juridisk direktør og tiltrådte konsernledelsen i 2019.

Antall egenkapitalbevis. 1 788

* Inkluderer også EKB eiet gjennom Richard Heiberg Invest AS

Kapittel 2.1

Vår drift gjennom 2021

SpareBank 1 Østlandet er på lik linje med andre banker kategorisert som en samfunnskritisk virksomhet. På bakgrunn av dette har bankens krisestab gjennom hele 2021 håndtert myndighetspålagte tiltak og løst andre utfordringer som koronaen har medført for driften.

Krisestaben er faglig bredt sammensatt, og har gjennom pandemien tatt stilling til hvordan banken aktivt skulle bidra i samfunnsdugnaden for å begrense smitte, ivareta ansattes liv og helse og opprettholde forsvarlig drift.

Krisestaben har hatt ukentlige møter og rapportert sitt arbeid til kriseledelsen. Kompliserte problemstillinger har ved behov blitt løftet til kriseledelsen for beslutning.

Krisestaben har kontinuerlig sørget for oppdatert informasjon til alle medarbeidere, kunder og media.

Banken har med god styring fra krisestaben og kriseledelsen gjennom pandemien tatt samfunnsansvar, vist stor omstillingsevne og vært tilgjengelig for kundene til tross for til tider redusert drift i fysiske kanaler.

For å bidra til smittevern i samfunnet generelt samt betjene kundene våre i så stor grad som mulig har de 36 kontorene våre i Innlandet, Oslo og Akershus endret åpningstider og driftsstatus i tråd med lokal smittesituasjon. Ambisjonen har hele tiden vært å følge myndighetenes føringer og holde åpent i den grad hensynet til smittevern, bemanning og forsvarlig drift har tillatt det. De fleste av bankens tjenester kan gjøres digitalt eller ved hjelp fra våre kundesentre. Selv om mange medarbeidere har hatt hjemmekontor store deler av året, har oppgavene blitt løst på en god måte. Kundene har i stor grad fått bistand til det de har hatt behov for, og bankdriften har ellers gått som normalt.

Arbeidet med energi og klima gjennom året

Selv om pandemien har tatt mye oppmerksomhet og ressurser i 2020 og 2021, har arbeidet med bærekraft fortsatt som planlagt. Bankens tilnærming til miljø- og klimautfordringene er todelt. På den ene siden skal

SpareBank 1 Østlandet redusere egen belastning på miljø og klima. På den andre siden vil banken bidra til at kunder og leverandører innen alt fra energiselskaper til fond gjør det samme.

For å ha full kontroll på å redusere egne utslipp har banken vært sertifisert gjennom Miljøfyrtårn siden 2007. Miljøfyrtårn er et anerkjent og effektivt verktøy for miljøledelse. Alle bankens kontorer er allerede sertifisert, men skal i 2022 gjennom en resertifisering som vil gjelde for tre nye år.

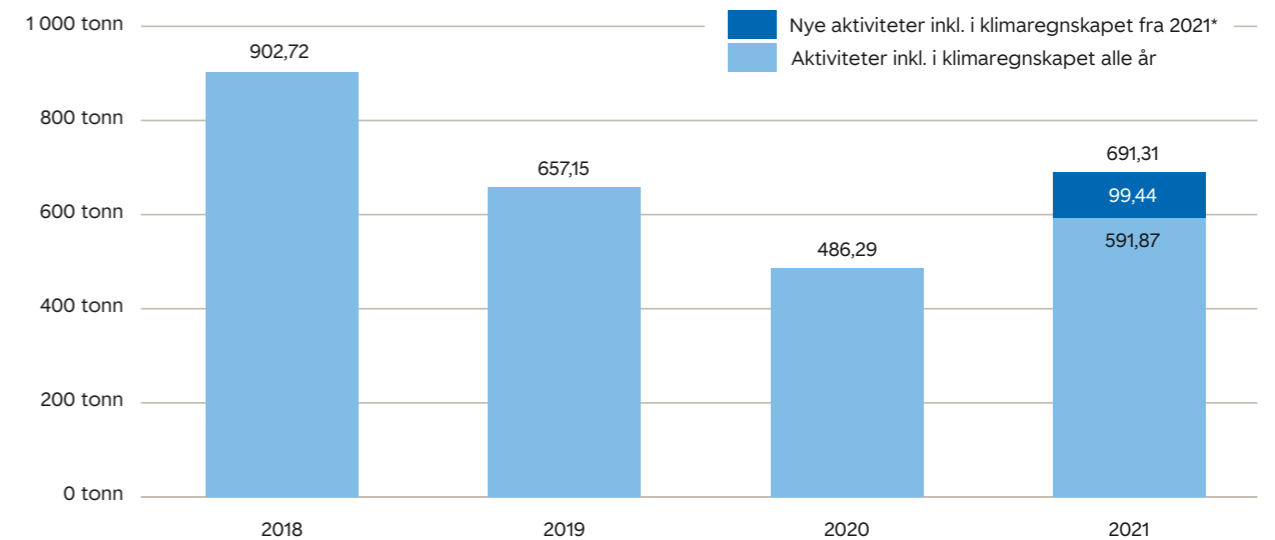
I tillegg gjennomfører banken et årlig energi- og klimaregnskap basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard" som er utviklet av "Greenhouse Gas Protocol Initiative", GHG-protokollen. Klimaregnskapet viser klimagassutslipp som følge av eksempelvis reiser, avfallshåndtering og energiforbruk. Banken bruker tallene til å redusere egen negative påvirkning på klimaet.

Banken har redusert sine utslipp betraktelig over tid. Fra 2013 til 2017 halverte vi utslippene, og fra 2018 til 2020 reduserte vi dem ytterligere fra 1 285 tonn CO₂ til 748 tonn CO₂. Siden 2020 har banken vært klimanøytral ved kjøp av klimakvoter.

Vi har satt mål for hvordan vi skal redusere våre utslipp i tråd med Parisavtalen, såkalte vitenskapsbaserte klimamål eller Science Based Target (SBT). Nederst på neste side er en framskrivning for utslippsreduksjon fra forretningsdriften mot 2050. Utdypende informasjon finner du i vedlegget *Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål (SBT)*.

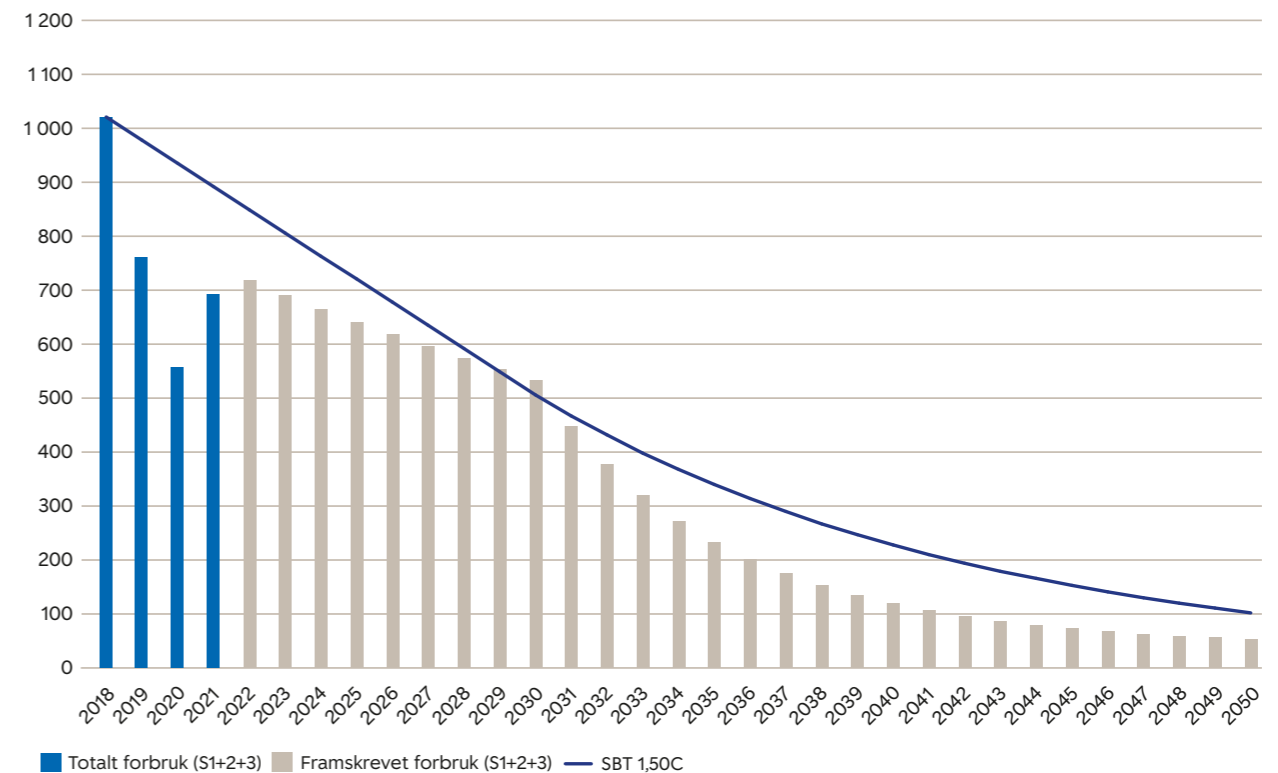
› Banken har med god styring fra krisestaben og kriseledelsen gjennom pandemien tatt samfunnsansvar, vist stor omstillingsevne og vært tilgjengelig for kundene til tross for redusert drift i fysiske kanaler.

Klimagassutslipp fra vår forretningsdrift målt i tonn CO₂

* Nye aktiviteter inkludert i klimaregnskapet i 2021 er kjøregodtgjørelse og kildesortert avfall.

Grafen viser historiske utslippstall i blått og framskrivninger i grått

Tallene og framskrivningene i grafen over er basert på Miljøfyrtårns omregningsfaktorer før de ble endret 1.1.2022. Tallene i stolpediagrammet øverst på siden er omregnet med de nye faktorene, også historiske tall, men av tekniske årsaker er det foreløpig ikke gjort i denne grafen. Vi vil i 2022 også omregne framskrivningene med de nye omregningsfaktorene fra Miljøfyrtårn.

Kapittel 2.2

Våre medarbeidere

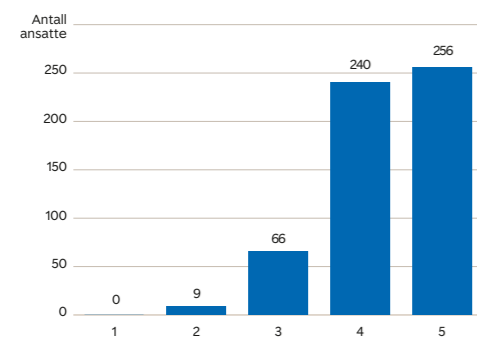
Dyktige og engasjerte medarbeidere er bankens viktigste innsatsfaktor. «Medarbeiderskapet» er bygget på at den enkelte medarbeider må ha et aktivt forhold til strategi og forretningsmessige mål og forstå hvordan dette påvirker behov for læring og utvikling.

Medarbeiderne bidrar sammen med kundene og andre interessenter til en bærekraftig verdiskaping for banken, kundene våre og ulike lokalsamfunn på Østlandet.

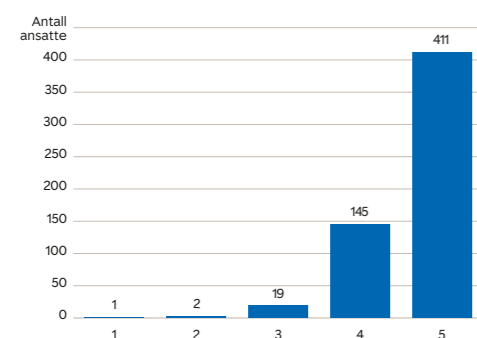
Arbeidsforhold

Arbeidshverdagen har også i 2021 vært preget av covid-19, og mange ansatte har arbeidet mye hjemmefra. Dette har skapt nye arbeidsmiljømessige risikoer og stilt andre krav til både medarbeidere og ledere. Banken har gjennomført temperaturmålere som viser at det generelt har vært få utfordringer knyttet til hjemmearbeid, men noe behov for individuell tilrettelegging.

Temperaturmåling om hjemmekontor

Spørsmål: Jeg opplever å ha det bra. Vi ber deg vurdere påstandene under fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig).

Spørsmål: Jeg opplever å mestre det tekniske og digitale i denne situasjonen. Vi ber deg vurdere påstandene under fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig).

HMS og sykefravær

SpareBank 1 Østlandet arbeider systematisk med HMS. Samarbeids- og arbeidsmiljøutvalget vedtar årlig tiltaksplaner for å forebygge helseplager og sykefravær. Planene involverer vernetjenesten, bedriftshelsetjenesten og ulike fagavdelinger som HR, sikkerhet og eiendomsdrift. Et sentralt virkemiddel er tilbud om årlig, utvidet helsekontroll for alle ansatte og helseforsikring med behandlingsgaranti. Dette bidrar til å avdekke og behandle sykdom på et tidlig tidspunkt, noe som reduserer ulemper og kostnader for både ansatte og virksomheten. I samarbeid med en profesjonell leverandør av

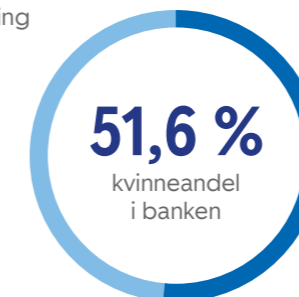
86 % opplever å ha det bra i koronasituasjonen med utstrakt bruk av hjemmekontor.

96 % opplever å mestre det tekniske og digitale bra i koronasituasjonen med utstrakt bruk av hjemmekontor.

Opplæring

56,3 timer opplæring per ansatt

Likestilling

bedriftshelsetjenester tilbyr vi også samtaler med eksterne rådgivere til ansatte ved behov.

Det totale sykefraværet i 2021 var 3,7 prosent. Sykefraværet var med det noe lavere enn i 2020, og det var innenfor det målsatte nivået på 4,5 prosent.

Det har ikke vært arbeidsulykker som er rapportert til Arbeidstilsynet i 2021.

Organisasjonsutvikling, opplæring og kompetanse

Gjennom pandemien har vi erfart at det fungerer godt å jobbe hjemmefra. Banken ønsker å være en attraktiv arbeidsgiver og legge til rette for fleksibilitet. I 2021 fikk vi derfor på plass en løsning for frivillig hjemmekontor. Vi har også lært at vår kreativitet, læring og tilhørighet kan bli noe skadelidende når vi ikke treffes ansikt til ansikt. Framover blir det derfor viktig å fokusere ekstra på læring og det å skape en god ramme og sosial arena på jobb.

Vi gjennomfører årlige medarbeidersamtaler. Det er et viktig verktøy for å sikre at strategien forankres hos den enkelte medarbeider og for å kunne gjennomføre en målrettet kompetanseutvikling. I løpet av 2021 har 97 prosent av alle ansatte gjennomført medarbeidersamtaler. Det er godt over målsatt nivå på 90 prosent.

Opplæring og utdanning skjer i samarbeid med både interne og eksterne samarbeidspartnere som Finans Norge, Handelshøyskolen BI, universiteter og høyskoler. I samarbeid med NTNU har vi videreført vår satsing på digital kompetanse. I 2021 har 47 medarbeidere gjennomført

masterprogrammet Digitalisering og digital transformasjon. I løpet av to år har 97 ansatte gjennomført dette programmet.

Innføringen av et nytt CRM-system krevde et stort kompetanseløft. Covid-19 utfordret vår fysiske opplæringsstrategi, og omtrent 500 ansatte lærte seg derfor det nye systemet i grupper på Teams og ved egentrening.

Mangfold og likestilling

Banken ønsker å ha medarbeidere som reflekterer samfunnet vi er en del av, uavhengig av kulturell bakgrunn, etnisitet, religion og kjønn. Vi har lovbestemt plikt til å arbeide med likestilling og mot diskriminering. Vår rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er publisert på bankens nettsider www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/ost-ARP-rapportering-likestilling-mangfold-SB1O-2021.pdf.

Vi tilstreber kjønnsmessig balanse på alle nivåer i organisasjonen. Vi har 702 fast ansatte i banken, av disse er 51,6 prosent kvinner og 48,4 prosent menn. Lik lønn for likt arbeid vurderes og praktiseres så langt som mulig basert på objektive kriterier. Administrerende direktørs ledergruppe har økt kvinneandelen med 10 prosent og består av fire kvinner og seks menn. Bankens styre består av fire kvinner og fire menn.

Vi har som mål å øke andelen kvinnelige ledere til 45 prosent innen 2021. Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar har økt fra 36 prosent i 2020 til 42,2 prosent i 2021. Vi er fortsatt noe lavere enn målsettingen i strategiperioden på 45 prosent.

Økningen av andelen kvinner i lederstillinger må sees i sammenheng med lederutviklingsprogrammet «Ta Sats» som er et program særskilt rettet mot kvinner, og et bevisst arbeid med rekrutteringsprosesser. Lederutviklingsprogrammet har 12 deltakere. Tre av disse har gått inn i ledende stillinger internt, en har søkt stilling med mer ansvar eksternt.

Se styrets beretning for mer informasjon om hvordan organisasjons- og HR-området i banken styres. Der er det flere utfyllende opplysninger og informasjon om status på temaene arbeidsforhold, HMS og sykefravær, kompetanse- og organisasjonsutvikling, mangfold og likestilling og etikk og varsling. Sistnevnte tema er nærmere omtalt i kapitlet Etikk og antikorrupsjon på neste side.

Vedlegg: Utdypende fakta om Organisasjon og HR.

Kapittel 2.3 – Vesentlig bærekraftstema

Etikk og antikorrupsjon

SpareBank 1 Østlandet har hatt et høyt fokus på etikk gjennom mange år, og med en ny policy for antikorrupsjon fra 2020 har vi de siste par årene styrket dette arbeidet ytterligere.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Korrupsjon er en form for økonomisk kriminalitet som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Konsernets medarbeidere og styremedlemmer skal kjennetegnes ved høy etisk standard gjennom å være kompetente, tillitvekkende, ærlige og redelige. Vi aksepterer ingen form for handlinger som kan oppfattes som bestikkelser, korrupsjon eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte. Vår adferd og våre beslutninger skal bygge opp under bankens strategi og målsettinger for samfunnsansvar og bærekraft.

Hva fikk vi til i 2021?

Hvert år gjennomføres en etikkuke for alle ansatte. Årets tema har vært interessekonflikter. Ansatte og ledere involveres gjennom ulike aktiviteter som informasjon, opplæring og drøfting av ulike etiske dilemmaer. Banken har også et program for arbeid mot korrupsjon og bestikkelser. Programmet består av ulike sentrale aktiviteter som for eksempel opplæring, varslingskanaler (også for anonyme varslinger), risikovurderinger på området og aktsomhetsvurderinger knyttet til kredittgivning. Det er

etablert systemer og rutiner for å registrere og følge opp eventuelle avvik. I tillegg blir det gjennomført regelmessige kontroller av hvordan dette er etterlevd, og personvernombudet utarbeider hvert kvartal rapporter til styret. Det utarbeides årlige rapporter til styret om praktiseringen av Etske retningslinjer og Policy for antikorrupsjon.

Etisk råd

Banken har et etisk råd som har til formål å sikre en ryddig og enhetlig behandling av saker av etisk karakter. Etisk råd har sin strategiske forankring i overordnet strategi, bankens strategi for bærekraft, etiske retningslinjer og bankens styringsdokument for kommunikasjon. Rådet ledes av konserndirektør HR og juridisk, og øvrige medlemmer av rådet består av ledere, ansatte, tillitsvalgte og ett eksternt medlem med spesialkompetanse på etikkområdet. Oppgavene til rådet er blant annet å drøfte prinsipielle og overordnede etiske problemstillinger, revidere de etiske retningslinjene og legge fram eventuelle forslag til endringer for bankens konsernledelse før retningslinjene besluttet av styret. Rådet skal også foreslå tema og legge rammer for den årlige etikkuka.

Varsling

Banken har en egen varslingsgruppe bestående av konserndirektør for HR og juridisk, konserndirektør for risikostyring og compliance og juridisk direktør. Banken har egne rutiner for håndtering av henholdsvis interne varsler fra ansatte og eksterne varsler. Det sikrer at varslene blir behandlet på en trygg og forutsigbar måte. Bankens rutiner for ekstern varsling er offentliggjort på bankens hjemmeside. Banken har mottatt to varsler i løpet av 2021. De knyttet seg til to av bankens datterselskaper og gjaldt spørsmål om arbeidsmiljø. Varlene er håndtert i henhold til bankens rutiner.

Hva gjenstår i strategiperioden og i et lengre perspektiv?

Det er ingen vesentlige avvik i forhold til fastsatte mål. Men banken vil fortsette å ha fokus på etikk og antikorrupsjon for å utvikle og forbedre kompetanse, arbeidsprosesser, kontrolltiltak og etterlevelse av rutiner for å oppfylle selvpålagte og myndighetspålagte krav.

Risiko og muligheter

Finansbransjen utsettes kontinuerlig for nye trusler og mer sofistikerte svindel- og korrupsjonsmetoder. Gjennom tett samarbeid innen bransjen på nasjonalt nivå og innenfor SpareBank 1-alliansen er det mulig å ha et robust kompetansemiljø og finne rom for nødvendige investeringer. Kontinuerlig arbeid med intern kultur og kontrollmiljø er et område som fortsatt vil ha meget høyt fokus.

Opplæring

Alle medarbeiderne hadde gjennom Etikkuka 2021 opplæring i form av nanolæring, digitalt eksternt foredrag, paneldebatt, refleksjonsoppgaver og caser. I tillegg gjennomførte alle våre autoriserte finansielle rådgivere den obligatoriske kompetanseoppdateringen på etikkområdet.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Etske retningslinjer, Policy for antikorrupsjon, Retningslinjer for å identifisere og motvirke interessekonflikter, Program for bankens arbeid mot korrupsjon og bestikkelser.

Ansvarlig for området: Konserndirektør HR og juridisk

Mål for området: Banken har flere mål for arbeidet med antikorrupsjon.

To sentrale mål er:

- Ansatte i SpareBank 1 Østlandet skal ha god kjennskap til bankens etiske retningslinjer.
- SpareBank 1 Østlandet skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter i behandlingen av kredittsaker.

GRI-indikatorer: 2-23, 205-1, 205-2, 205-3

Opplæring: 404-2

SDG: 16.5

GC: 2, 10

UNEP FI: 5.1, 5.2

Mål for området	Ansatte i SpareBank 1 Østlandet skal ha god kjennskap til bankens etiske retningslinjer.				
Måleparameter	Andelen ansatte som har bekreftet at de har gjennomgått og forstått etiske retningslinjer måles kvartalsvis. Målet er at minst 92 % bekrefter (sykefravær og turnover gjør at 100 prosent ikke er realistisk).				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 98 %	✓ 97 %	✓ 95 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Mål for området	Ansatte i SpareBank 1 Østlandet skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter i behandlingen av kredittsaker.				
Måleparameter	Antall kredittsaker hvor det avdekkes brudd på habilitetsbestemmelser. Årlige kontroller. Målet er 0.				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 0	✓ 0	Nytt fra 2020	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

› Bankens vurdering er at resultatene innenfor området oppfyller de målene som er satt, uten avvik på vesentlige punkter. Det er ikke avdekket klanderverdige tilfeller knyttet til etikk og antikorrupsjon i 2021.

– Samarbeidet med banken fungerer veldig bra. Våre rådgivere er lette å få tak i, og jeg er glad for at de forstår landbruk og vår drift. Banken er sparringspartner når det gjelder finansiering, hva som er smart å belåne og ikke, samt hva som er lurt å forsikre. Vi er opptatt av å få til gode og fornuftige løsninger sammen.

Per André Dyste, bonde, Toten Bær og Grønt (til venstre). Her sammen med far John Olav og bror Henry Dyste.

Kapittel 2.4

Viktige regulatoriske endringer

Nytt regelverk i 2021	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Personvern	Den såkalte Schrems II-dommen fra EU-domstolen av 16. juli 2020 omhandler overføring av personopplysninger ut av EØS. EU-domstolen sier her at det ikke er tilstrekkelig å bruke et gyldig overføringsgrunnlag, men at man i tillegg må sørge for at det høye beskyttelsesnivået vi har i EØS, vil opprettholdes i praksis i det landet personopplysningene skal overføres til. I 2021 kom Det europeiske personvernrådet (EDPB) med en revidert veiledningen om overføring av personopplysninger til land utenfor EØS. Der ble det gitt nye anbefalinger og presiseringer i lys av Schrems II-dommen.	Dette har skapt store praktiske utfordringer ved bruk av underleverandører og databehandlere. Også med de nye retningslinjene er det krevende å sikre at eventuelle avtaler med underleverandører og databehandlere oppfyller prinsippene i Schrems II-dommen.
Kapitalkrav og problemlån	Det er fastsatt endringer i kapitalkravsregelverket som innfører krav om fradrag i ren kjernekapital for problemlån som ikke er tilstrekkelig nedskrevet. De nye reglene gjelder for lån som er gitt etter 07.02.2020.	For SpareBank 1 Østlandet vurderes disse bestemmelsene å ha uvesentlig betydning.
Endringer i hvitvaskingsregelverket	Finansdepartementet fastsatte den 31.05.2021 forskrift om endring i bl.a. hvitvaskingsforskriften. De sentrale punktene i endringene omfatter bl.a. nærmere regler om avviking, sperring og framgangsmåten ved avviking av kundeforhold, minimumskrav til elektroniske overvåkningssystem og regler om såkalte høyrisikoland.	Regelverksendringene har betydning for interne rutiner, retningslinjer og systemløsninger.
Ny misligholdsdefinisjon	Nye retningslinjer fra EBA som Finanstilsynet har bekreftet at også norske banker skal følge, innebærer visse justeringer i definisjonen av hva som anses som misligholdte lån.	Ny definisjon av mislighold påvirker i mindre grad misligholdsnivået, men medfører endringer i interne rutiner og systemløsninger.
Egen pensjonskonto	I 2021 ble regelverket for såkalt egen pensjonskonto endret slik at kunden selv kan samle ulike opptjente pensjonsrettigheter på en konto og selv velge leverandør av denne kontoen.	SpareBank 1 Østlandet distribuerer dette produktet på vegne av SpareBank 1 Forsikring AS.

Forventet nytt regelverk i 2022	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Endringer i motsyklisk kapitalbuffer	Norges Bank besluttet i desember 2021 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer for banker til 2,0 % med virkning fra 31.12.2022. Bufferkravet ble i juni 2021 besluttet økt fra 1,0 % til 1,5 % med virkning fra 30.06.2022.	Dette vil medføre en tilsvarende økning i det regulatoriske kravet til ren kjernekapital som banken er underlagt.
Endret kapitalkravsregelverk (CRD V / CRR II)	EUs femte kapitalkravsdirektiv og EUs andre kapitalkravsforordning forventes innført i Norge i løpet av 2022. Dette vil påvirke ulike deler av beregningene av kapitalkravet, herunder beregningen av SMB-rabatten. Det vil også medføre endringer i rammene for såkalte store engasjementer, samt noen nye krav til styring og kontroll.	For SpareBank 1 Østlandet vurderes disse bestemmelsene å ha uvesentlig betydning.
Reviderte retningslinjer fra EBA om intern styring og kontroll	EBA har publisert reviderte retningslinjer for intern styring og kontroll. Oppdateringen tar hensyn til endringene som ble introdusert i det femte kapitalkravsdirektivet (CRD V) i forhold til styringsordninger, særlig med hensyn til kjønns mangfold, hvitvasking av penger, terrorfinansieringsrisiko og håndtering av interessekonflikter, inkludert i forbindelse med lån og andre transaksjoner med medlemmer av ledelsen og deres nærstående parter. For øvrig videreføres innholdet i de tidligere retningslinjene.	Endringene vurderes ikke å medføre noen vesentlige konsekvenser for banken.
Reviderte retningslinjer fra ESMA og EBA om vurdering av egnethet til styret og nøkkelpersonell	EBA har offentliggjort reviderte retningslinjer for å vurdere egnetheten til medlemmer av ledelsen, styret og nøkkelfunksjoner. Disse retningslinjene tar hensyn til endringene som er innført ved det reviderte kapitalkravsdirektivet (CRD V – jfr. ovenfor). De virker inn på vurderingen av egnetheten til medlemmer av ledelsesorganet særlig med hensyn til hvitvasking av penger og finansiering av terrorrisiko og kjønns mangfold.	Endringene vurderes ikke å medføre noen vesentlige konsekvenser for banken.

Fortsettelse fra forrige side:

Forventet nytt regelverk i 2022	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Endret regelverk for krisehåndtering (BRRD 2)	EUs andre krisehåndteringsdirektiv vil medføre enkelte endringer i beregningen av minstekravet til ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL-kravet). Det inngår blant annet et tak for hvor stor andel av dette MREL-kravet som skal oppfylles med etterstilt gjeld.	Endringene som gjelder MREL-kravet, er implementert gjennom Finanstilsynets vedtak om fastsettelse av minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld som gjelder fra 01.01.2022. Den vesentligste konsekvensen for banken er at det innføres et tak for etterstilt gjeld.
Ny finansavtalelov	Den nye finansavtaleloven forventes satt i kraft i løpet av 2022. Loven medfører nye plikter og nytt ansvar for bankene ved avtaler om finansielle tjenester.	Loven gjør det enklere for banken å kommunisere digitalt med kundene. Samtidig øker bankens ansvar på flere områder, f.eks. når det gjelder informasjon til kundene, veiledningsplikt overfor kundene og ansvar ved brudd på bankens plikter.
Ny forsikringsformidlingslov	Forsikringsdistributionsdirektivet implementeres i norsk rett fra 1.1.2022. Det vil stille enkelte nye krav til banken som distributør av ulike forsikringsprodukter. De nye kravene omfatter dels interne krav til kompetanse, erfaring, etterutdanning, dokumentasjon, samt styring og kontroll og dels nye plikter i forhold til informasjon til kundene, rådgivning overfor kunder og ivaretagelse av kundenes interesser.	Banken, som tidligere har drevet som aksessorisk forsikringsagent, må i løpet av 2022 oppfylle kravene til registrering som forsikringsformidlingsforetak. Vi må også påse at nye krav til kunnskap og erfaring hos relevante medarbeidere og kravene til kundeinformasjon blir oppfylt.
EBA har fastsatt retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån	I Norge gjelder disse retningslinjene fullt ut fra 1.1.2022. Finanstilsynets Rundskriv 5/2021 omhandler kapittel 7 i EBAs retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån, nærmere bestemt de delene av kapitlet som omfatter verdsettelse av fast eiendom i forbindelse med innvilgning og overvåking av lån, herunder bruk av statistiske modeller ved verdsettelse av fast eiendom. Rundskrivet dekker tilsynets krav og forventninger mht. interne retningslinjer i bankene for verdsettelse av fast eiendom som pant, bankenes bruk av statistiske modeller og til krav til verdsetter i de tilfeller der modeller ikke anvendes.	Regelverksendringene medfører behov for enkelte justeringer i interne rutiner og retningslinjer.
Lov om bærekraftig finans	Loven gjennomfører EUs taksonomiforordning og offentliggjøringsforordning.	For banken vil den innebære en plikt til å rapportere og offentliggjøre informasjon om omfanget av bankens utlånsvirksomhet som er å anse som bærekraftig i forhold til definisjonene i EUs taksonomiforordning. Det er også en plikt til å redegjøre for hvordan banken ved investeringsrådgivning tar hensyn til bærekraft.
Åpenhetsloven	Åpenhetsloven skal bidra til å sikre ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter, herunder arbeidstakerrettigheter. Loven innebærer at såkalte større virksomheter, som SpareBank 1 Østlandet, får en plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og plikt til å redegjøre for slike aktsomhetsvurderinger. Banken får også en plikt til å gi enhver som skriftlig har bedt om det, informasjon om hvordan virksomheten håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser. Vurderingene skal ikke bare dekke bankens egen virksomhet, men også hvordan banken kan risikere å bli involvert i brudd på menneskerettigheter gjennom våre leverandørkjeder eller gjennom finansiering av våre kunders virksomhet.	Samlet sett vurderes konsekvensene av endringen å være begrenset for banken.
Forskrift om meldeplikt ved utkontraktering	En ny forskrift om utkontraktering medfører et redusert omfang av meldeplikten for utkontraktering overfor Finanstilsynet, men medfører samtidig tydeligere krav til å etablere og vedlikeholde et register over all utkontraktering og minimumskrav til innholdet i dette registeret.	Samlet sett vurderes konsekvensene av endringen å være begrenset for banken.
Nytt EU-regelverk om obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)	Regjeringen har lagt fram forslag til nye lovregler om obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). De foreslåtte lovreglene vil gjennomføre EUs OMF-direktiv, som ventes innlemmet i EØS-avtalen i 2022.	OMF-direktivet bygger på de samme prinsippene som dagens norske OMF-regelverk, og det trengs kun mindre endringer for å tilpasse det norske regelverket til direktivet. OMF-direktivet får ikke direkte betydning for banken, men for SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt der banken er eier.

Regelverk som forventes innført etter 2022, og der faktisk innhold og innføringstidspunkt fortsatt er usikkert	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Forslag til ny eiendomsmeglingslov	Eiendomsmeglingsutvalget har lagt fram forslag til ny lov om eiendomsmegling (NOU 2021: 7). Utvalget mener i hovedsak at dagens eiendomsmeglingslov har fungert godt og ser derfor ikke behov for store endringer. Samtidig påpeker utvalget at reguleringen må være framtidsrettet og fleksibel nok til å kunne tilpasses endringer i markeder og teknologi. Det er også innarbeidet en del forslag for bl.a. å styrke forbrukervernet ved eiendomshandel.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå, det er derfor vanskelig p.t. å vurdere alle konsekvensene av lovforslaget.
Kapitalkrav («CRD VI» / «CRR III»)	EU-kommisjonen har presentert sitt forslag til fullføringen av Basel3-implementeringen i EU. Dette omfatter bl.a. en helt ny og mer risikofølsom standardmetode for kapitalkrav samt gjeninnføring av et gulv for IRB-bankers kapitalkrav. Dette gulvet vil være basert på beregninger etter den nye standardmetoden. Forslagene innebærer også en lang rekke andre endringer på kapitalkravsområdet. Sannsynligvis vil denne regelvervspakken bidra til å redusere forskjellene i kapitalkrav mellom standardmetodebanker og IRB-banker.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå, det er derfor vanskelig p.t. å vurdere alle konsekvensene av lovforslaget.
Antihvitvasking og antiterrorfinansiering	EU-kommisjonen har lagt frem en ny pakke med regler på antihvitvaskings- og antiterrorfinansieringsområdet. Forslaget innebærer bl.a. at en rekke regler blir gitt i form av en forordning i stedet for et direktiv, for på den måten å sikre økt grad av harmonisering mellom landene.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå, det er derfor vanskelig p.t. å vurdere konsekvensene av dette initiativet.
Bærekraft	På bærekraftsområdet forventes det ytterligere krav til både bankenes styring og kontroll med bærekraftsrisiko og nye krav til offentliggjøring og rapportering av bærekraftsrisiko. Dette er dels en del av forslagene i «CRD VI»/«CRR II» og dels forventes det å komme i form av retningslinjer fra EBA. I tillegg utredes det i hvilken grad finansiering av grønne formål skal få en kapitalkravsrabatt. Det forventes også regelverk som gjør det obligatorisk å kartlegge og ta hensyn til kundenes bærekraftspreferanse i forbindelse med investerings- og forsikringsrådgivning.	For banken vil det innebære ytterligere krav til både bankens styring og kontroll med bærekraftsrisiko og nye krav til offentliggjøring og rapportering av bærekraftsrisiko.
Digitalisering og teknologi	EU ønsker å fremme digitalisering i finans og styrke EUs konkurransekraft på det teknologiske området. Derfor er det fremmet regelverksforslag som både skal skape økt sikkerhet ved teknologibruk i finans (Digital Operational Resilience Act – «DORA») og regelverksinitiativ relatert til bruk av kunstig intelligens (Artificial Intelligence Act).	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå, det er derfor p.t. å vurdere konsekvensene av dette initiativet.
Betalingsformidling	Som en del av strategien for å fremme digitalisering i finans så har EU også lagt fram et forslag til en revidert betalingsformidlingsstrategi, noe som bl.a. innebærer en revidering av det gjeldende betalings-tjenestedirektivet (PSD2). Formålet er å fremme straksbetalinger, øke forbrukerbeskyttelsen og generelt gjøre betalinger enda tryggere.	Regelverket kan slik få betydning for banken både ift. krav til bankens betalingstjenester og ift. konkurransesituasjonen.
Kryptovaluta	EU arbeider med et eget direktiv for å regulere aktiviteter innenfor kryptovalutaer og andre former for kryptobaserte aktiva – Markets in Crypto Assets act («MiCA»).	Banken er p.t. ikke aktiv i kryptovalutaer eller andre former for kryptobaserte aktiva.
Kommunikasjonsvernforordningen (ePrivacy-forordningen)	Kommunikasjonsvernforordningen skal sikre vern av konfidensialitet for elektronisk kommunikasjon, samt oppdatere reglene på dette området som følge av både den markedsmessige og teknologiske utviklingen. Forordningen skal dessuten tilpasse regelverket til den gjeldende personvernforordningen (GDPR).	Regelverket vil få konsekvenser for bankens digitale kommunikasjon med kundene.
Tilgjengelighetsdirektivet	Tilgjengelighetsdirektivet vil gjennomføres i norsk rett ved nødvendige endringer i Likestillings- og diskrimineringsloven pluss en utfyllende forskrift. Det vil trolig først gjelde fra ca. 1.7.2025. Direktivet medfører en plikt til såkalt universell utforming av hovedløsninger for informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) rettet mot eller stilt til rådighet for brukerne. Det vil føre til at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig uavhengig av funksjonsnedsettelse.	Regelverket vil slik stille funksjonelle og utformingsmessige krav til bankens systemløsninger – inkl. nettbank og mobilbank.

Kapittel 3

Forretningsområder og tverrgående arbeid

3.1	Forretningsområder og støttefunksjoner	56
3.1.1	Personmarkedet	62
	Ansvarlig utlån til personmarkedet *	64
3.1.2	Bedriftsmarkedet	68
	Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet *	72
3.1.3	Organisasjons- og kapitalmarked	78
	Krav til finansielle leverandører – kapitalforvaltning *	80
3.1.4	Etisk markedsføring av produkter og tjenester *	82
3.2	Tverrgående arbeid	
3.2.1	Innovasjon og forretningsutvikling	86
3.2.2	Vår samfunnsrolle	92
	Arbeid mot økonomisk kriminalitet *	96

* Vesentlige bærekraftstemaer

– Som nyoppstartet bedrift var det viktig for oss å føle oss sett og ikke bare risikovurdert. Vår kundeansvarlige har vært med oss hele veien og gitt mange nyttige råd. Banken har også stilt opp gjennom ulike utfordringer under pandemien. Vi har utviklet nye konsepter og hadde faktisk omsetningsrekord i 2021.

Daglig leder Ulf Inge Vien og hotellsjef Tina Barkbu, Slobrua Gjestegård.

Kapittel 3.1

Forretningsområder og støttefunksjoner

SpareBank 1 Østlandet tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester, og vi har et unikt konkurransefortrinn i kraft av vår 176-årige historie og lokalkunnskap om markedsområdet i Innlandet, Oslo og Viken.

Kundeområder

Personmarked (PM)

PM betjener våre 352 000 personkunder. Gjennom kjernevirksomhetene, deriblant sparing, finansiering, betalingsformidling, forsikring, skadeforebygging, forvaltning av kapital og investeringer, dekker banken kundenes behov for finansielle tjenester. I løpet av de siste to årene har dette vært spesielt viktig.

Bedriftsmarked (BM)

BM betjener våre 26 000 bedriftskunder som i all hovedsak er små og mellomstore bedrifter, offentlig sektor og offentlige kunder samt lag og foreninger. En viktig del av bankens samfunnsbidrag er å finansiere gode prosjekter som legger til rette for vekst og utvikling av arbeidsplasser, noe som igjen bidrar til lokal velferd i vårt markedsområde og styrker regionens attraktivitet.

BM tilbyr finansiering av investeringer og drift, rådgivning, betalingsformidling i innland og utland, sikring av rente- og valutaforretninger, plassering av overskuddslikviditet, forsikring av personer samt bygg og løsøre til næringslivet. Mye av virksomheten skjer i tett samhandling med PM, SpareBank 1 Markets samt datterselskaper og tilknyttede selskaper som tilbyr

leasing, factoring, regnskaps- og rådgivningstjenester. Divisjonen har spesialister innen forsikring, pensjon og betalingsformidling.

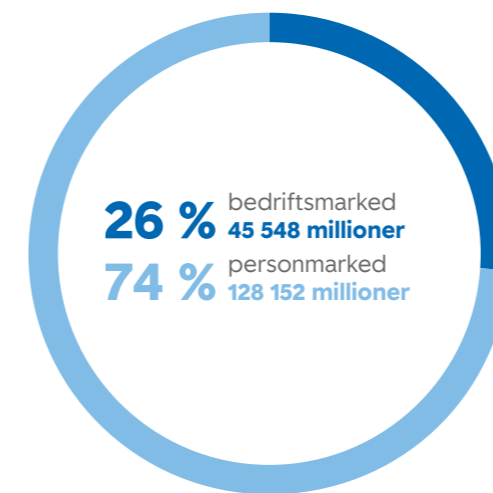
Organisasjons- og kapitalmarked (OM)

Kapitalmarkedsavdelingen betjener formuende privatkunder og bedrifter med god rådgivning og gode løsninger for å oppnå risikotilpasset meravkastning på ledig kapital. Bankens meglerbord bidrar til at både import- og eksportbedrifter får dekket sine behov for utenlandsk valuta. De gir også kundeassistans til å avdekke en vesentlig del av deres valuta- og renterisiko.

Organisasjonsmarked (OM) betjener LO, LO-tilknyttede forbund og foreninger som er viktige samarbeidspartnere, eiere, investorer og kunder. Avdelingen jobber tett med tillitsvalgte i vårt markedsområde der OMs rolle er å synliggjøre, presentere og lære opp tillitsvalgte og LO-medlemmer i LOs fordelsprogram, blant annet LO-favor Boliglån.

Stabs- og støttefunksjoner

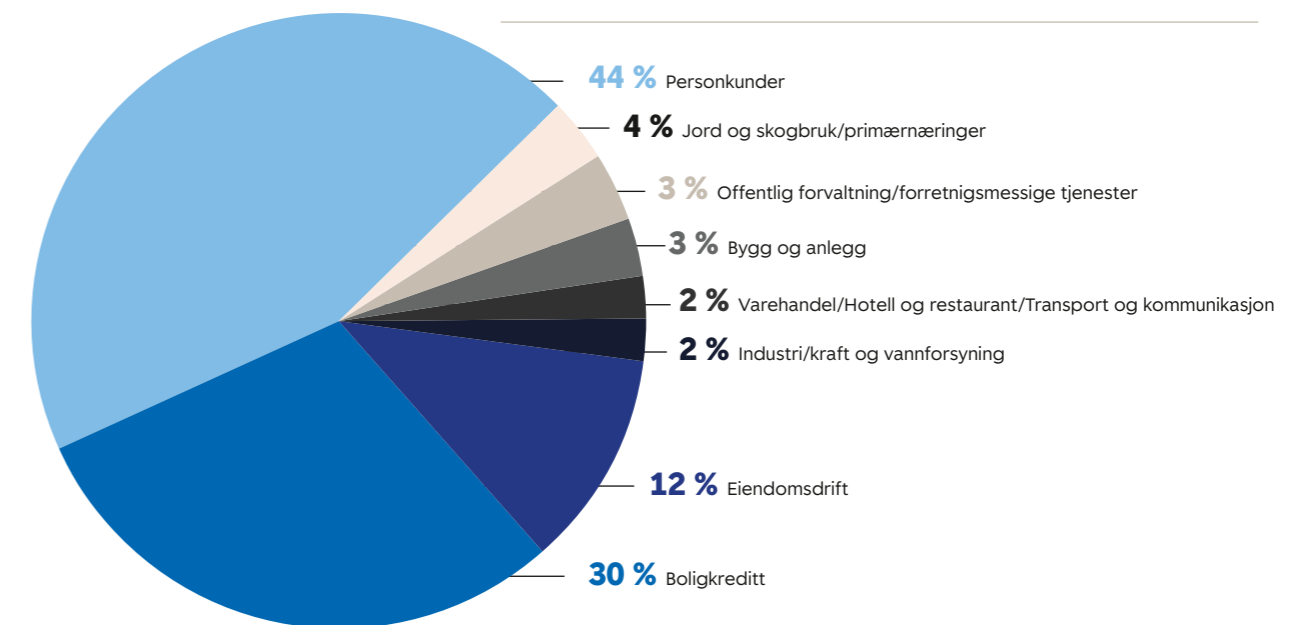
Konsernets støtteområder har ansvar for oppgaver og tjenester innen økonomi og finans, HR og juridisk, kommunikasjon og samfunn, innovasjon og forretningsutvikling, forretningsdrift, risikostyring og compliance.

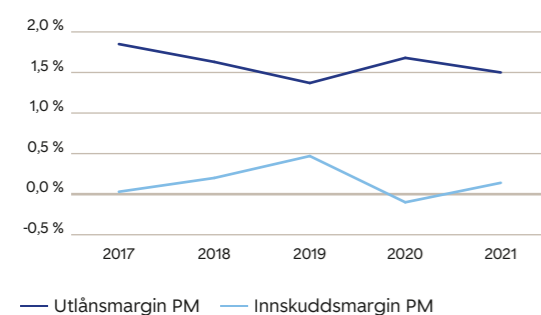
Bankens totale utlånsportefølje

- 16 % Andel grønne lån av total utlånsportefølje på bedriftsmarkedet.
- 29 % Andel lån med sosial profil av total utlånsportefølje på personmarkedet.
- 16 % Andel grønne lån av total utlånsportefølje på personmarkedet.

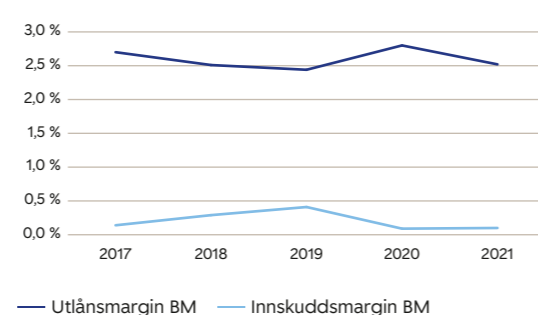
Utlån fordelt på personkunder og næringsliv, per sektor

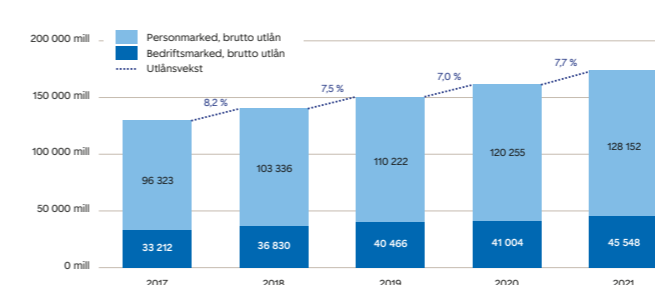
Marginer personmarked

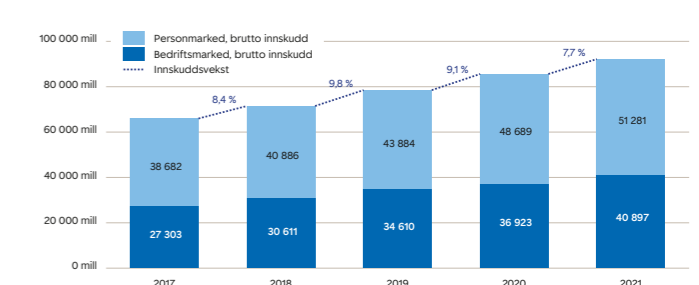
Marginer bedriftsmarked

Utlån, prosentvis årlig økning inkl. kredittforetak

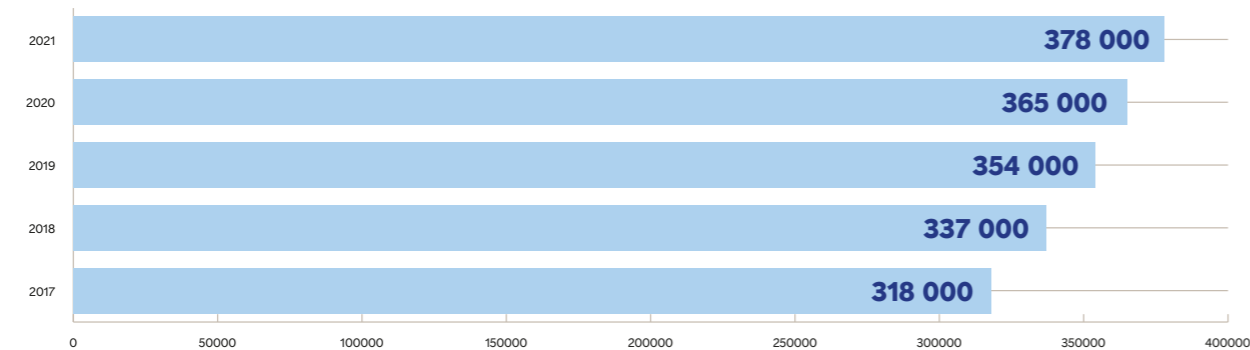

Innskudd, prosentvis årlig økning inkl. kredittforetak

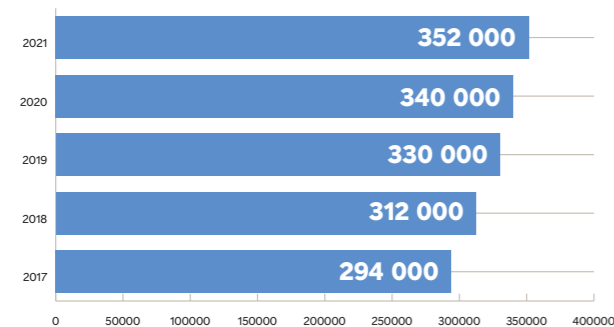

Antall kunder

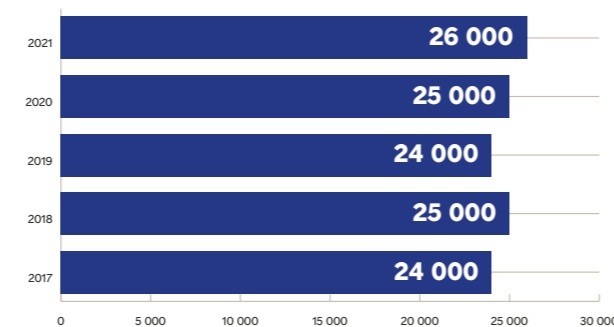
Totalt

Personkunder

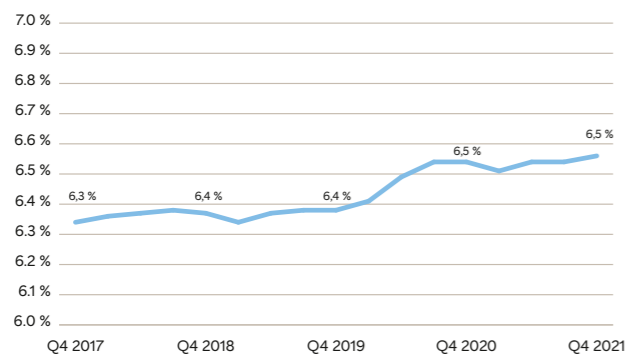

Bedriftskunder

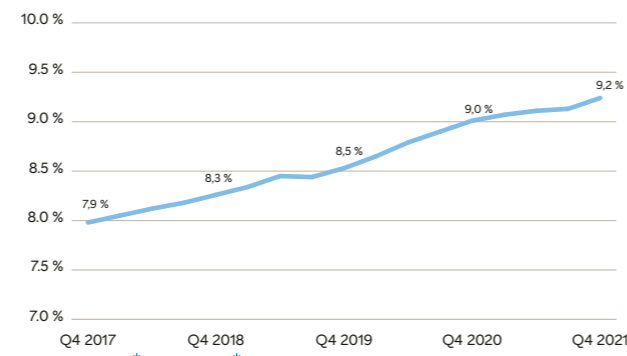
Kundeandeler i vårt markedsområde

Personmarked, kundeandelsutvikling boliglånskunder

— Kundeandelsutvikling boliglånskunder inkludert samskyldnere
Kundeandel = antall hovedlånetakere og samskyldnere dividert på befolkningen > 18 år.

Bedriftsmarked, kunde-/markedsandel

— Kunde-/markedsandel
* - Estimert for perioden Q4 2017 - Q2 2018

Relasjonsbanken

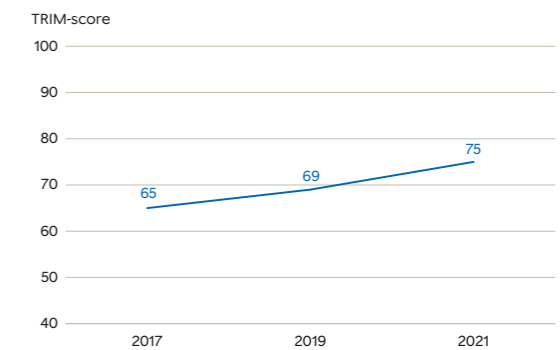
En måling gjort i 2021 viser at vi styrket vår kunderelasjon i personmarkedet fra 69 til sterke 75 poeng i TRIM-score fra 2020. TRIM-score er Kantars globalt validerte metode for måling av relasjonsstyrke. Relasjonsstyrken er basert på kundetilfredshet og preferanse. En score på over 70 poeng regnes som meget bra. SpareBank 1 Østlandets resultat er godt over snittet på 67 poeng for norske banker. Målingene viser at vi særlig har styrket våre kunderelasjoner blant personkundene i Oslo, Akershus og Hedmark.

Gjennom pandemien har vi også styrket kunde-relasjonen til våre bedriftskunder. Vi har vært i tett dialog med mange av bedriftskundene og ser at vi har tatt markedsandeler gjennom 2021.

Selv om kundene våre i stadig større grad blir selvbetjente, viser undersøkelser at en stor og økende andel kunder ønsker å ha en relasjon til en av våre dyktige rådgivere. Det å tilby

en kombinasjon av rådgivning og gode selvbetjeningsløsninger er derfor viktig for oss også framover.

Solid utvikling i kundetilfredshet

Utvikling i kunderelasjoner (TRIM), for personkunder for SpareBank 1 Østlandet (Kantar).

Oppfølging av kundeklager

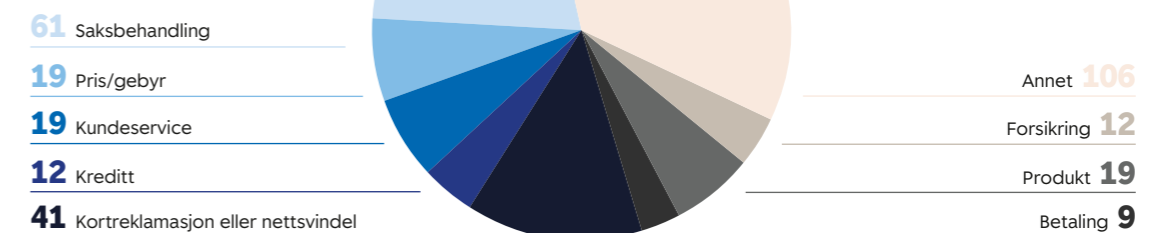
Selv om banken scorer veldig godt på kunde-relasjon og jobber hardt for at kundene skal være fornøyde, er det alltid noe vi kan bli bedre på. I 2021 registrerte vi 298 kundeklager, en nedgang fra 360 klager året før. Hovedvekten av klagen i 2021 er relatert til saksbehandling, priser eller gebyrer, kortreklamasjoner og nettsvindler.

Kundeklager behandles i en klagenemnd som består av representanter fra juridisk avdeling, risikostyring og compliance. Organiseringen har til hensikt å sikre en grundig og ensartet behandling som skal gi tilstrekkelig forbrukerbeskyttelse i samsvar med Finanstilsynets

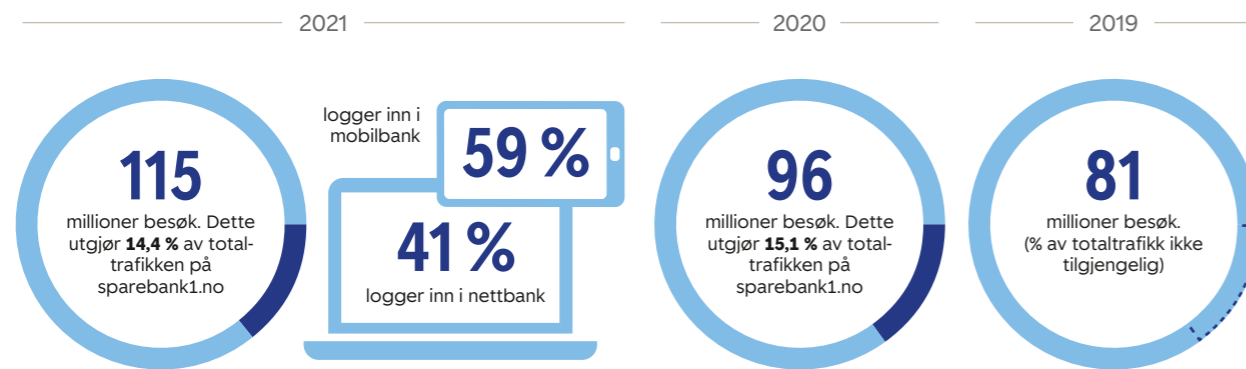
retningslinjer. Bankens klagenemnd innhenter all relevant informasjon for å kunne gjøre helhetlige og grundige vurderinger av klagen. Dersom klagenemnda ikke kan ta klagen til følge, får klager en skriftlig begrunnelse og informasjon om muligheten for å bringe saken inn for Finansklagenemnda. Vi jobber kontinuerlig med å forbedre våre produkter og tjenester. Behandling av kundeklager gir banken viktig kunnskap og er et ledd i praktiseringen av visjonen «Sammen om å skape». Bankens konstaterte tap i forbindelse med kundeklager var litt over 400 000 kroner i 2021.

Antall kundeklager i 2021 fordelt på ulike kategorier

298 Totalt antall klager

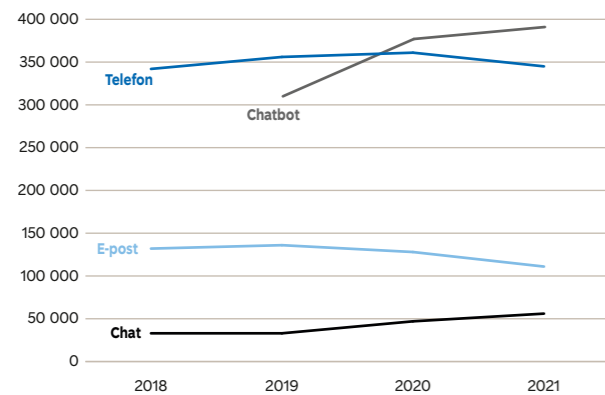

Besøk digitale flater – sb1ostlandet.no

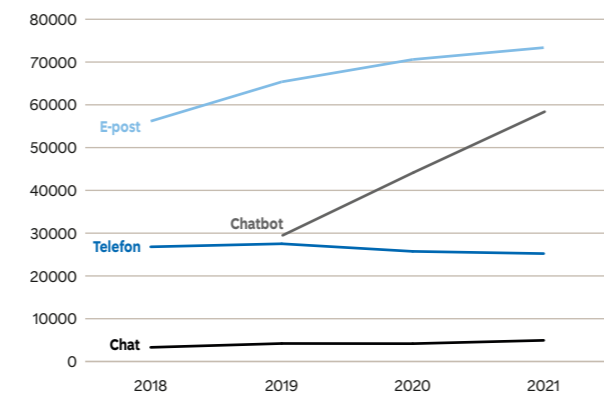

Trafikk kundesenter

Personmarked

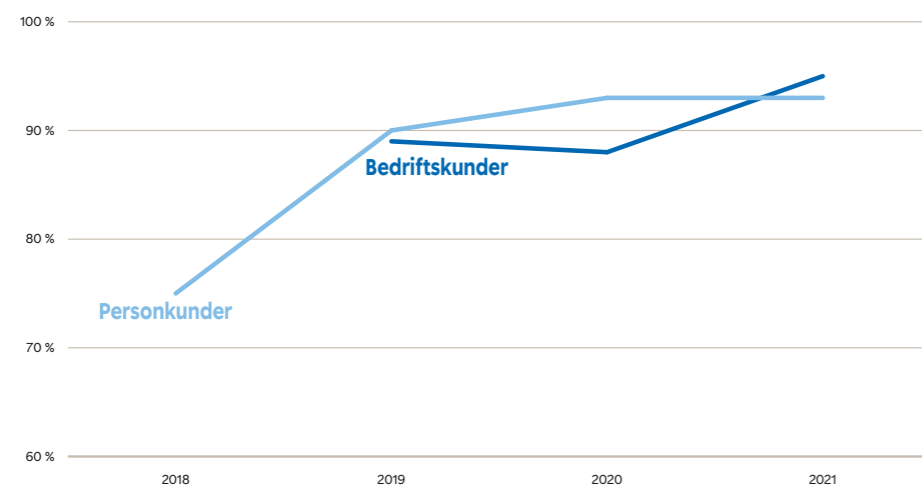

Bedriftsmarked

Det eksisterer ikke sammenlignbare trafikk tall fra tida før 2018 grunnet fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus og sammenslåing av systemer. Chatbot ble innført i 2019.

Digitaliseringsgrad*

*Digitaliseringsgrad viser prosentvis andel kunder som søker om kundeforhold og oppretter konti selv digitalt. Tall er ikke tilgjengelig før 2018 for personkunder og før 2019 for bedriftskunder.

– Vi overtok hotellet i 1998 og startet å utvikle et spa- og velværearlegg samt leiligheter til salgs. SpareBank 1 Østlandet var sammen med Innovasjon Norge helt avgjørende for å få det til. I koronatiden har vi vært avhengig av likviditetslån med statlig garanti gjennom banken. Dette har gitt oss nødvendig likviditet i perioder med stengte dører.

Per Morten Hektoen, daglig leder, Savalen Fjellhotell (til venstre). Her sammen med Tor Petter Lunåsmo fra banken.

Kapittel 3.1.1

Personmarkedet (PM)

Personmarkedsdivisjonen har fortsatt det solide arbeidet med å støtte kundene gjennom pandemien. På tross av utfordringene har PM vokst både i antall kunder og i volum – og vi vokser bærekraftig.

2021 har vært et krevende år for både bank og kunder. Hovedfokuset til PM har vært å begrense skadevirkningene av pandemien samtidig med at samfunnsansvaret til banken blir ivaretatt. Medarbeiderne våre har vist stor fleksibilitet og omstillingsevne i de utallige vekslingene mellom arbeidsplassen i banken og hjemmekontoret.

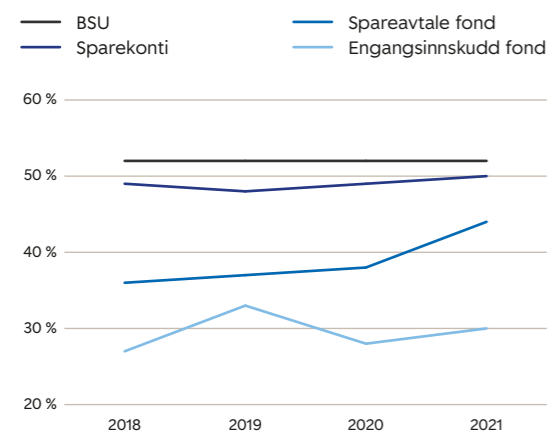
Under pandemien har kundene endret både forbruk og livsmønster. De har reist mindre og brukt mindre penger på sosiale aktiviteter. Gjennom 2021 har vi sett betydelig økt sparing selv om dette avtok noe på slutten av året da spesielt strømprisene spiste av ledig likviditet. På slutten av 2021 betjente PM over 350 000 kunder, og divisjonen hadde en gledelig økning i både antall kunder og forretningsvolum fra året før.

I 2021 har PM forsterket bankens satsing på bærekraft ved å utvikle flere grønne produkter som tilbys kundene. PMs medarbeidere har økt sin kompetanse på fagområdet bærekraft.

Renteendringer

I 2021 har styringsrenta økt fra 0,00 prosent til 0,50 prosent gjennom to økninger i september og desember. Renteøkningene til Norges Bank er særlig begrunnet i to forhold; normaliseringen av økonomien og hensynet til å stabilisere inflasjonen rundt målet på noe sikt. Dette har ført til varsler om økte utlånsrenter, men uten at den fulle økningen fra Norges Bank er tatt ut i

Sparing og kjønn: Kvinneandel prosentvis etter totalsum saldo

2021. Vi økte våre utlåns- og innskuddsrenter i september og desember, begge ganger med inntil 0,25 prosentpoeng.

Utlån og innskudd

Vi har hatt vekst i utlån og innskudd i personmarkedet, noe som bekrefter at banken er attraktiv for kundene. Gjennom 2021 har utlån økt med 7,15 prosent og innskudd med 5,5 prosent i PM. Ekstraordinært lave renter gjennom året er en av driverne for utlånsveksten. Det er sannsynlig at de lave gjeldskostnadene også har bidratt til økte innskudd, økt langsiktig sparing og en viss nedbetaling av usikret gjeld.

Kunder og markedsposisjon

SpareBank 1 Østlandet er markedsleder i Hedmark med 44 prosent markedsandel på boliglån. Samtidig vokser vi i samtlige regioner der banken er en utfordrer, det vil si i Oppland, Oslo, Asker og Bærum, Romerike og Follo.

Banken er gjennom en egen avtale leverandør av boliglån til LOs medlemmer. Dette har også i 2021 bidratt til flere kunder og økt breddesalg.

Nye produkter

På utlånssiden fokuserer personmarkedet fremdeles mest på boliglån. Flere nye produkter er lansert gjennom året, deriblant et nytt grønt boliglån. Ved å tilby en ekstra attraktiv rente for å finansiere de mest energieffektive boligene, håper banken å gi kunder incentiver til å velge bærekraftig, noe som er positivt både for kunden, banken og miljøet. Produktet er blitt godt mottatt av våre kunder og rådgivere.

På innskuddssiden ble det lansert to nye produkter ultimo 2021: Grønt fastrenteinnskudd 12 måneder og Grønn Månedsspar. Ved å lansere disse produktene dekker vi en etterspørsel fra kundene. Bankens garanterer at de grønne innskuddene kun benyttes til lån som har grønne formål.

Skade- og personforsikring

2021 har vært nok et år med godt salg og god porteføljevækst for både person- og skadeforsikring. Det er gledelig å registrere at flere og flere av kundene våre forstår hvor viktig det er å ha gode forsikringer, og at de velger å ha dem hos oss.

Et godt år preget av pandemi

– Vi kan se tilbake på et år hvor de fleste av målene våre ble nådd med klar margin. Både på boliglån, billån og sparing hadde vi god vekst, sier Kari Gisnås, konserndirektør for personmarkedet.

2021 har vært nok et år hvor pandemien har preget samfunnet. Kundene har tilpasset livsmønster og forbruk til denne tilværelsen.

– Gjennom 2021 har vi hatt stor pågang av kunder som låner penger for å kjøpe seg bolig eller hytte, pusse opp eller kjøpe bil. I tillegg har vi merket en formidabel sparevilje, godt hjulpet av lave renter og mindre forbruk på opplevelser og tjenester, sier Gisnås. – Det er hard konkurranse i markedet, og vi er fornøyde med at vi balanserer vekst og marginer på en god måte, tilføyer hun.

En annen trend er at kundenes samlede usikrede gjeld har gått ned gjennom året.

– Dette er veldig positivt. Vi er en ansvarlig bank som hjelper kundene på dette området, sier Gisnås.

Også de ansatte har håndtert endringene pandemien har medført, på en god måte.

– Vi har fortløpende tilpasset oss lokale forhold, og medarbeiderne våre har stått på for kundene uavhengig av om de har vært på hjemmekontor eller fysisk til stede på kontorene. Deres omstillingsdyktighet har vært avgjørende for oss.

Når Gisnås titter i glasskula, ser hun blant annet at bærekraft blir stadig viktigere.

– Bevisstheten rundt bærekraft er for alvor i ferd med å bygge seg opp blant forbrukerne. I 2021 lanserte vi flere nye, grønne produkter, og vi kom med digitale løsninger for å løfte bevisstheten blant kundene. Bankens arbeid med bærekraft blir viktig framover, sier hun.

– Ledende digitale løsninger sammen med dyktige rådgivere vil fortsatt være et av bankens viktigste konkurransefortrinn framover – det er en uslåelig kombinasjon.

Kari Gisnås, konserndirektør personmarkedet

Vesentlig bærekraftstema

Ansvarlige utlån til personmarkedet

PMs overordnede ambisjon innen bærekraft er likelydende med bankens mål: Å være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling. PM klarer en slik ambisjon ved å jobbe godt med og gjennom kundene. Vårt bærekraftsarbeid dreier seg blant annet om at kundene våre skal ta smartere og mer ansvarlige valg. Vi har i 2021 også hatt flere tiltak for å støtte kunder som har kommet i vanskeligheter under pandemien.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Ansvarlige utlån har vært og er en viktig del av bankens samfunnsoppdrag. I dag er dette hovedsatsingen i bærekraftsarbeidet vårt. I årene som kommer, vil utlån i større grad styres mot nye energivennlige boliger. Framtidens boliger er imidlertid i stor grad allerede bygget, så banken vil stimulere til oppgradering av eksisterende boliger slik at de bruker mindre energi og dermed slipper ut mindre skadelige klimagasser.

Hva fikk vi til i 2021?

Også i 2021 har PM fått mange koronarelaterte henvendelser. Selv om færre benyttet seg av avdragsutsettelse i 2021, har PM støttet betydelig flere kunder enn i et normalår. Banken vil fortsette å følge opp kundene som har behov for hjelp som følge av pandemien.

Aktsomhetsvurderinger og kredittvurderinger

PM gjør fortsatt aktsomhetsvurderinger i alle nye kundeetableringer i tråd med gjeldende krav om etterlevelse og interne retningslinjer. Hvitvasking og terrorfinansiering er gitt et økt fokus gjennom året. Vurdering av hvitvaskingsrisiko er en integrert del av alle kredittsaker.

Den gode veksten i volum og kunder har ikke gått på bekostning av risiko. Godt kreditt-håndverk er høyt prioritert av den enkle grunn at dette er til beste for både kunden og banken. Andel av misligholdte porteføljer ble ytterligere redusert gjennom året og anses å være på et svært lavt nivå.

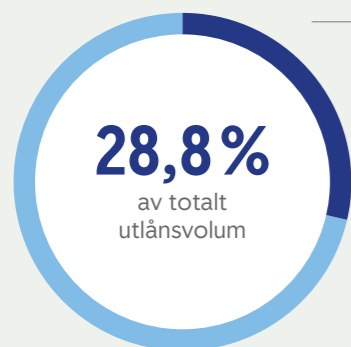
Produkter og aktiviteter med sosial profil

I tillegg til ordinære boliglån har banken flere produkter og tjenester med sosial profil og tilhørende økonomiske fordeler. Banken anerkjenner at unge mennesker i etableringsfasen kan ha større utfordringer med å komme seg inn på boligmarkedet mange steder. Derfor har banken rettet enkelte av sine utlansprodukter mot dette segmentet slik at drømmen om egen bolig kan bli realisert.

I tillegg til lån til unge tilbyr banken enkelte andre lån med sosial profil. Eksempel på dette er restartlån til kunder med økonomiske vansker som ønsker å rydde opp i egen økonomi, konfliktlån til kunder i lovlig arbeidskonflikt, lønnsgarantifond-lån som forskutterer utbetaling fra lønnsgarantifondet og depositumlån til kunder som har behov for å finansiere depositumet tilknyttet en husleieavtale.

Volumet av Førstehjemsloan, UNG-lån og øvrige lån med sosial profil som er nevnt ovenfor, utgjorde ved utgangen av året 35,9 milliarder kroner, tilsvarende 28,8 prosent av totalt utlånsvolum. Dette er en økning på 4,2 milliarder kroner og 1,5 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2020. Dette inkluderer lån overført til boligkreditt.

Utlånsforskriften regulerer en rekke krav knyttet til det å ta opp lån. Forskriften åpner også for å ha en fleksibilitetskvote på utlånsvolum som bryter med enkeltkravene i forskriften. Banken prioriterer unge førstegangskjøpere som vil inn på boligmarkedet for denne kvoten. I 2020 ble

Produkter med sosial profil:

- Restart
- Depositumlån Ung/LOfavør Depositumlån Ung
- Boliglån Ung/LOfavør boliglån Ung
- Førstehjemsloan og LOfavør Førstehjemsloan
- Lån lønnsgarantifondet LO
- LOfavør Konfliktlån

Total portefølje med sosial profil: 35,9 milliarder.

cirka 43 prosent av kvoten brukt til unge mellom 18 og 34 år. I 2021 økte innslaget av unge til 44 prosent.

Vi fortsetter arbeidet med å hjelpe kundene til å få en sunn økonomi og en god balanse mellom sparing, forbruk og gjeld. PM oppfordrer kunder til å redusere og utsette sitt forbruk til fordel for å spare. Dette er også et viktig og sentralt element i PMs bærekraftsatsing.

Produkter og aktiviteter med miljømessig gevinst

Vi tilbyr to ulike lån som stimulerer til grønn omstilling hos privatkundene. Grønt energilån skal gis til miljøvennlig oppgradering av eksisterende bolig eller fritidsbolig. Dette blir et av PMs viktigste produkter og vil kunne utgjøre en stor

forskjell for klimaet. I løpet av 2021 ble en re-vitalisert utgave av Grønt boliglån lansert. Lånet gis til lån med pant i boliger med energimerke B eller bedre. Begge de grønne låneproduktene har en gunstigere rente enn ordinære boliglån. Relanseringen av Grønt boliglån har ført til en betydelig økning i totalvolumet av grønne boliglån gjennom 2021 i forhold til i 2020.

PM formidler Grønt billån til kunder som ønsker å kjøpe elbiler. Lånet har en svært konkurransedyktig rente. Maksimal nedbetalingstid er satt til åtte år, men med raskere nedbetaling får kundene enda bedre betingelser. Lånet ble lansert i 2020, og tabellen nedenfor viser utviklingen.

Som omtalt i andre kapitler lanserte banken Mitt klimaspor i 2021. Løsningen er utviklet for hele SpareBank 1-alliansen og gjør at kundene

Mål for området	PMs mål for økt sparing i nåværende strategiperiode (ut 2021) 32,5 prosent av kundene skal ha buffersparing (kort sparing) 13,5 prosent av kundene skal ha spareavtaler				
Måleparameter	Prosentandel kunder som har kort sparing, buffersparing, lang sparing og spareavtaler				
	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse Buffersparing	30,9 %	30,8 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Måloppnåelse Spareavtaler	✓ 14,1 %	12,1 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Mål for området	PM skal øke antall grønne boliglån til det dobbelte – til 50 MNOK i 2021				
Måleparameter	Volum i grønne boliglån				
	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 244,3 MNOK*	26,0 MNOK	21,5 MNOK	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

*Grønt boliglån er relansert i endret form i 2021.

Mål for området	PM skal øke antall solgte grønne billån med 50 prosent innen utgangen av 2021				
Måleparameter	Antall grønne billån				
	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 317	40	Produkt ikke lansert	Produkt ikke lansert	Produkt ikke lansert

i nettbanken og mobilbanken kan se hvor mye klimagass som er beregnet fra eget forbruk. Dette skal hjelpe kunden til å se hvordan de kan redusere sine klimagassutslipp. Tjenesten ble lansert 15. november, og 6338 kunder brukte Mitt Klimaspor i 2021. Banken følger opp med webinarer, artikler og saker i sosiale medier om hvordan man som privatperson kan leve mer klimavennlig og få et mer ansvarlig forbruk.

Hva gjenstår i lengre perspektiv?

PMs ambisjon rettes mot 2050, men med mellomliggende mål i 2025 og 2030. I 2050 skal PM, som resten av banken, være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling, PMs utlånsportefølje skal være utslippsfri, bærekraftig og innenfor planetens tålegrenser. For å lykkes med dette ambisiøse målet har PM i den neste strategiperioden valgt de to hovedsatsingene vi mener har størst positiv effekt for klima og et bærekraftig samfunn;

- *Energisparing av hus og eiendom.*
- *Ansvarlig forbruk.*

I 2021 har PM beregnet og framskrevet hvordan vi kan gjøre boligporteføljen utslippsfri i 2050. Totalt antall m² i porteføljen, energimiks, CO₂/

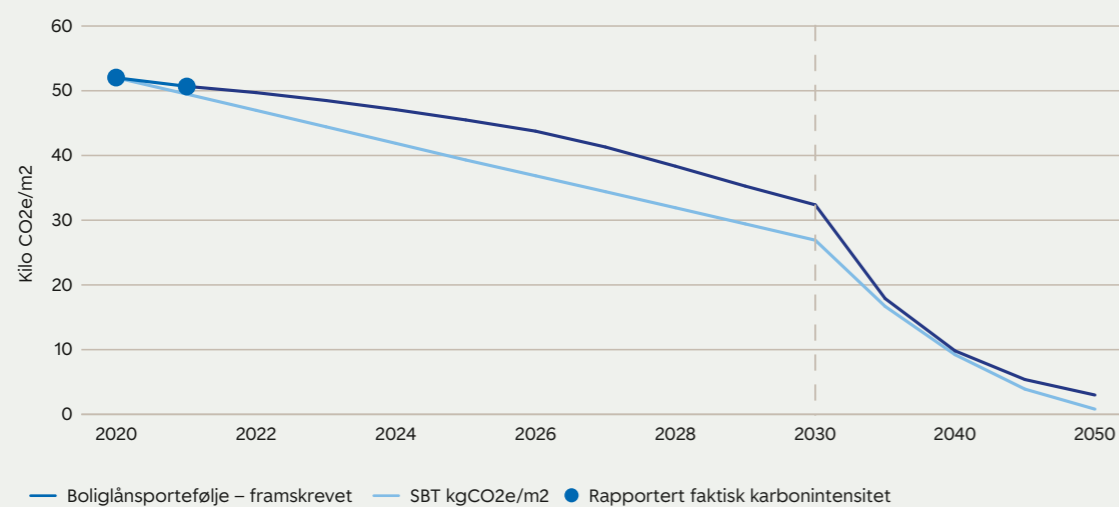
m² og årlig vekst er blant annet størrelser som er benyttet som grunnlag i beregningene. Noen flere tiltak må til. Da den framskrevne grafen ikke går til 0, men havner på 2,99 kgCO₂e/m².

Risiko og muligheter

I PM-porteføljen har banken mange boliger som er dårligere enn energimerke B. Målet er å oppgradere 40 prosent av dem med 30 prosent eller mer før 2050 slik at utlånsporteføljen blir stadig grønnere. Det ligger risiko i en boliglånportefølje som er energikrevende, fordi disse boligene på sikt vil være vanskelige å omsette og dermed også vil falle i verdi. PM har også ambisjon om at 80 prosent av nye boliger som finansieres i 2050 skal tilfredstille både EUs og den nasjonale definisjonen av nye bygg.

Det ligger store muligheter i å stimulere til mer bærekraftig forbruk. Sirkulærtankegangen om å gjenbruke og reparere framfor å kaste og kjøpe nytt, kan føre til lavere forbruk hos kunden og mulighet til sparing. Det harmonerer godt med redusert forbruk og god personlig økonomi. Banken vil derfor ha fokus på å videreutvikle *Mitt klimaspor* og fortsatt gi informasjon til kunden om hvordan man kan få et ansvarlig og klimavennlig forbruk.

Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon for boliglånporteføljen

Beregning og framskrivning av utslipp er i tråd med Science Based Target Initiativ (SBTi) og er beregnet av Cemasys og Multiconsult. Se mer detaljert informasjon om tall og beregninger i vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen.

Opplæring

Opplæring er avgjørende for å lykkes. PMs medarbeidere må ha tilstrekkelig kompetanse for å påvirke kundene til å ta mer bærekraftige valg. PM har utviklet et *kompetansehjelp* for bærekraft som viser hva som skal gjennomgås hver måned. I tillegg har vi gjennomført:

- Obligatorisk kurs: «Bærekraftig finans», et grunnkurs. 97,3 prosent av alle ansatte i PM har tatt kurset.
- PM har deltatt i Arbeidslivets Klimauke som inneholder en rekke foredrag og andre lærerike aktiviteter med klima og klimarisiko som tema.
- PM-ansatte har fått tildelt korte e-postlæringer om spesifikke bærekraftstema.
- PMs avdelinger har gjennomført bankens etikukke med dilemmatrening.
- PMs nyansatte har deltatt på en forelesning med dilemmatrening om bærekraft som en del av nyansattdagene.
- Alle nyansatte må gjennomføre et digitalt Bærekraftsverksted.
- Banken tilrettelegger også for at alle finansrådgiverne sertifiseres på fagområdene sparing og plassering, skadeforsikring, kreditt og personforsikring.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Strategi for samfunnsansvar og bærekraft, Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for personmarkedet.

Ansvarlig for området: Konserndirektør personmarkedet (PM).

Mål for området:

- Mål for 2021 (siste år i inneværende strategiperiode – nye mål kommer i neste strategiperiode):
- Øke antall Grønne boliglån til det dobbelte, til 50 millioner kroner.
 - Øke antall solgte Grønne billån med 50 prosent.
 - 32,5 prosent av kundene skal ha buffersparing (kort sparing).
 - 13,5 prosent av kundene skal ha spareavtaler (lang sparing).

PMs langsiktige ambisjoner mot 2050:

- 40 prosent av boligene i utlånsporteføljen bygget før 2012 (TEK 10) skal være oppgradert og har blitt 30 prosent mer energieffektive.
- Netto nullutslipp fra PMs utlånsportefølje.
- Minst 80 prosent av nybygg i utlånsporteføljen skal være innenfor EUs definisjon av nye bygg slik det er formulert i klassifiseringssystemet (taksonomien).

GRI-indikatorer: F7, F8, F10. Opplæring: 404-2
SDG: 8.10, 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 15.b, 16.4
GC: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9
UNEP FI: 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 6.1
Miljøfyrtårn: 2065, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072

Vedlegg: Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen, Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen.

› Totale klimagassutslipp fra bankens boliglånportefølje er estimert til 253 000 tonn CO₂-ekvivalenter

Se detaljert informasjon om utredning og metode i vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen.

Kapittel 3.1.2

Bedriftsmarkedet (BM)

2021 ble som i 2020 preget av pandemien, og våre bedriftsrådgivere har også dette året lagt ned en stor arbeidsinnsats for å hjelpe og gi råd til kundene våre.

Vi har hatt en positiv utvikling og god vekst gjennom 2021 til tross for at våre kunder til tider har opplevd at etterspørselen etter en rekke type tjenester som uteliv, kultur, flyreiser og hotellovernattinger har sunket, mens etterspørselen etter varer generelt har økt. For mange varetyper har ikke produksjonen klart å holde tritt, og det har ført til lange leveringstider. I tillegg har vi sett en internasjonal nedgang i levering og tilførsel av innsatsfaktorer og ferdigproduserte varer ved at både fabrikker og havner tidvis har måttet stenge på grunn av smitteutbrudd. Hovedårsaken til den positive utviklingen, er godt samarbeid mellom kundene og våre rådgivere, samt våre spesialister innen betalingsformidling, forsikring og pensjon.

Bedriftsmarkedsdivisjonen har gjennom året lagt mye arbeid i opplæring av de ansatte i ulike bærekraftstemaer, og det er utviklet flere grønne produkter som retter seg mot næringslivet.

Ved slutten av 2021 betjente divisjonen snaut 26 000 bedriftskunder. Vi kan i samarbeid med våre tilknyttede selskaper og datterselskaper dekke de fleste av kundens behov. Kraften av å ha tilgang på så mange fagområder og fagressurser gir oss en stor fordel.

Innskudd og utlån

Innskuddsveksten er betydelig over målet for året. Dette skyldes i hovedsak at næringslivet har beholdt likviditeten i selskapene sine. Vi antar også at myndighetens utsettelse på skatt og avgift har virket inn.

Utlånsveksten var i første del av 2021 noe lavere enn i 2020. Det ble en bedre utvikling i andre halvdel av 2021, og vi avsluttet året godt over målene satt på utlån.

Marginer

Våre marginer på utlån har det siste året vært under press, og på innskudd har det vært slik i hele pandemiperioden. Nå ser vi et stigende pengemarked og dermed muligheter til å få bedre marginer på innskudd. Med en viss forsikning vil vi opprettholde marginene på utlån.

Kunder og markedsposisjon

I 2021 registrerte banken om lag 1 100 nye næringslivskunder, og vi fortsetter å ta markedsandeler. Målt i antall kunder har SpareBank 1 Østlandet en markedsandel på 9,2 prosent i bedriftsmarkedet i vårt markedsområde.

Våre største bransjer er eiendom, dernest landbruk og med finansierings- og forsikringsvirksomhet på tredje plass. Disse tre grupperingene står for cirka 80 prosent av volumet i bedriftsmarkedsdivisjonen.

20 prosent av bedriftene i vårt markedsområde har et kundeforhold til SpareBank 1 Østlandet. Vi er markedsledende med nær 50 prosent kundeandel i vårt markedsområde i Innlandet fylke. Vår lange og stabile relasjon til kundene er en viktig suksessfaktor. I Oslo, Akershus og Oppland er vi en utfordrer i vekst.

Nye produkter

Vi opplever i økende grad at kundene etterspør grønne innskudd. Mot slutten av året lanserte BM to nye grønne produkter for innskudd, Grønt fastrenteinnskudd og Grønn plasseringskonto+. Les mer om dette i kapitlet *Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet* side 73.

Andre produkter som er lansert på BM i løpet av 2021 er:

- Digital søknad om nedbetalingslån for enkeltpersonsforetak.
- Nettbank bedrift har fått nytt design.
- Mobilbank bedrift har fått nytt design og utvidet funksjonalitet.
- Innskuddskort BM.
- Digital løsning for finansrapportering for våre kommunekunder.

Kundene har klart seg godt gjennom pandemien

– Vi har høy aktivitet i bedriftsmarkedet og er godt posisjonert videre. Jeg er stolt av resultatene våre dyktige medarbeidere har skapt gjennom pandemien, sier Hans Olav Wedvik.

– Tiden med koronavirus har bekreftet at utlånsporteføljen på bedriftsmarkedet er solid, fastslår bankens konserndirektør for bedriftsmarked. Han er glad for å se at kundene har holdt hjulene i gang i en krevende periode som vi fortsatt står i sammen. Wedvik berømmer bedriftsrådgiverne som har stått på for kunder som har banket på hos oss og bedt om bistand.

– Selv om 2021 har vært preget av pandemien, har aktiviteten i bedriftsmarkedet økt gjennom året. Vi har nådd ambisjonene for vekst, kostnadseffektivitet, lønnsomhet og kvalitet i den fireårige strategiperioden som nå er ved veis ende. Det er jeg svært godt fornøyd med, sier han.

Men han legger ikke skjul på at marginene på utlån og innskudd har vært under press gjennom koronaperioden. – Framover

forventer jeg en forbedring på innskuddsmarginene og fortsatt sterk konkurranse på utlånsmarginer. Det er vi godt rigget for, sier Wedvik.

Mange næringer i bedriftsmarkedsporteføljen er i god vekst og utvikling. Det gjelder særlig eiendom og landbruk, bankens to største bransjer. Wedvik vil fortsette å være en offensiv partner for bedriftskundene. En viktig oppgave nå er å gjøre bank enda enklere for kundene, blant annet ved å utvikle IT-systemer og infrastruktur.

– Vi kjenner vårt markedsområde godt og har dyktige fagfolk ute i regionene. Vi er store, men samtidig veldig lokale. Det er et sterkt konkurransefortrinn, og vi er godt posisjonert for videre vekst, sier Wedvik.

– Vi har offensive planer og skal jobbe hardt for å gjøre bank enda enklere for både kundene våre og de ansatte.

Hans Olav Wedvik, konserndirektør bedriftsmarked

Forsikring til bedrifter og landbruk

Det har vært et godt år for forsikring innen bedriftsmarkedet i SpareBank 1 Østlandet. Bakgrunnen for de gode resultatene er stor aktivitet, tilfang av nye kunder og godt samarbeid mellom spesialistene og bedriftsrådgiverne i banken. Bedriftssenteret leverer også gode resultater på forsikring.

Vi leverer det høyeste salgsresultatet og den høyeste veksten i bestand målt mot bankene i SpareBank 1-alliansen.

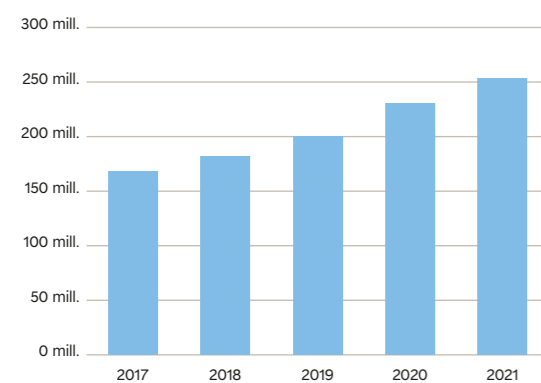
Banken har en solid skadepordefølje. I 2021 passerte vi 250 millioner i bestandspremie.

Liv – og pensjonsforsikring

SpareBank 1 Østlandet hadde et godt salgsliv i 2021. Det var stor tilgang på nye avtaler med kunder som etablerte kundeforhold med banken. Flere flyttet også sine avtaler til oss i god samhandling med øvrige forretningsområder i hele markedsområdet. I 2021 fortsatte vi den gode utviklingen i premievolum, og vi ble regionbanken som hadde størst premievolum. Årsaken er blant annet at kunder har utvidet pensjonsspareplanen til sine ansatte for å bli mer attraktive arbeidsgivere. Vi hadde god tilvekst på nye kunder og lav avgang på eksisterende kunder. Flere lovendringer innenfor tjenestepensjon som trer i kraft i 2022, vil være med og bidra til å utvikle premievolumet ytterligere. Endringene gjelder blant annet pensjonssparing fra første krone, den nedre aldersgrensen for opptak i pensjonsordninger senkes og minstekravet til stillingsprosent for rett på medlemskap i ordningene blir fjernet.

Samlet for strategiperioden 2018–2021 har SpareBank 1 Østlandet hatt en vekst i årlig premievolum på 67 prosent og en økning på 36 prosent i antall medlemmer på pensjonsavtalene.

Bestandsutvikling for skadeforsikring

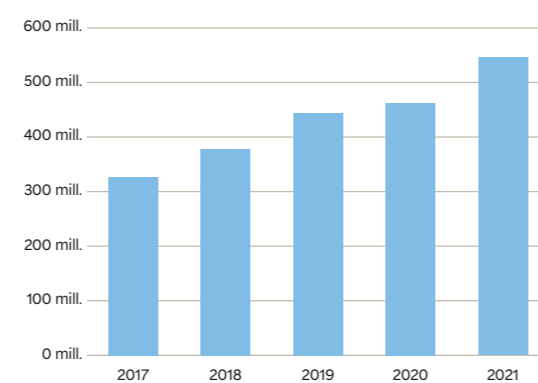
For tredje året på rad er SpareBank 1 Forsikring kåret til pensjonsselskapet med de mest fornøyde tjenestepensjonskundene. Det viser Aalund Bedriftspensjonsbarometer 2021, Norges største kundeundersøkelse for bedriftspensjon. I tillegg til å ha de mest fornøyde kundene, scorer SpareBank 1 høyt på kundelojalitet blant de mellomstore og store bedriftskundene våre. Aalund kårer SpareBank 1 også til pensjonsselskapet med best image. Et godt image kjennetegnes blant annet av å ha et godt omdømme, være nyskapende og innovativ, kundeorientert, samfunnsansvarlig og ha bærekraftige investeringer.

SpareBank 1 Forsikring tilbyr nå rapportering av pensjon via a-melding for rapportering av pensjon til kundene sine. Dette vil forenkle rapporteringen, spare tid og sikre en riktiger oppdatering av pensjonsgrunnlaget. SpareBank 1 Østlandet hadde flere kunder i pilot i 2021, og ved inngangen til 2022 knytter nye kunder seg til daglig.

For tredje året på rad er SpareBank 1 Forsikring kåret til pensjonsselskapet med de mest fornøyde tjenestepensjonskundene.

Det viser Aalund Bedriftspensjonsbarometer 2021, Norges største kundeundersøkelse for bedriftspensjon.

Vekst i årlig premie liv- og pensjonsforsikring

Holder oversikten med Bank+Regnskap

Da bedriften “Min Vaktmester AS” ble etablert sommeren 2021, ble de tipset av banken om Bank+Regnskap.

– Vi har fått mange råd fra andre, både om å gjøre regnskapet selv og om ikke å gjøre det. Men dette virket så bra at vi slo til. Det er vi godt fornøyd med, sier Hilde Røsberg i “Min Vaktmester AS”.

Med Bank+Regnskap får de tilgang til et enkelt og oversiktlig regnskapssystem som er integrert med banken. Bank+Regnskap er en pakke hvor alt rundt bedriftens økonomi er samlet på samme sted. Her kan kundene dekke alle sine behov for fakturering, regnskap, lønn, timeføring, betaling og finansiering uavhengig av bedriftens størrelse.

“Min Vaktmester AS” utfører vaktmester-tjenester, mindre snekkerjobber, renhold, gartneroppdrag, rydding og hytte-tjenester som snømåking av tak. Hilde tar mesteparten av regnskapet. Mens hennes kollega Magne Tvinneim er ute på jobbene, fører hun inn alt på de postene som tilhører jobben.

– Jeg må føre på riktig sted, men heldigvis er det et oversiktlig program og mye er automatisert. Det er enkelt å holde oversikten, forteller hun.

Bank+Regnskap ble lansert i februar 2021 i samarbeid med bankens datterselskap TheVIT. De gir råd og veiledning til alle Bank+Regnskaps-kundene i SpareBank 1 Østlandet.

– “Min Vaktmester AS” er en typisk kunde for denne tjenesten. Bedriften har relativt små regnskapsbehov, men kan ekspandere, og tjenesten vil fortsatt passe dem godt. De fleste små- og mellomstore bedrifter vil ha god nytte av Bank+Regnskap, sier Tine Holdhus i TheVIT.

I november kom banken også med Landbruk Bank+Regnskap i samarbeid med økonomi- og regnskapsbedriften Duett. Utviklingen for Bank+Regnskap har vært sakte, men stødig, og per 02.12.2021 var det 75 fakturerbare kunder.

– Bank+Regnskap er veldig enkelt å bruke. Systemet er godt å støtte seg på når vi skal kjøre lønn, fakturaer og ha oversikt over utgifter.

Hilde Røsberg og Magne Tvinneim, Min Vaktmester AS, Hamar.

Vesentlig bærekraftstema

Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet

Finansnæringen har et stort ansvar i det grønne skiftet. Bankens strategiske fundament er å være til for at folk og bedrifter skal lykkes. For å levere på dette ønsker vi sammen med kundene våre å bidra til bærekraftig vekst og utvikling i våre lokalsamfunn. Ansvarlige utlån er nok vårt viktigste bidrag i dette arbeidet.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Vi gjennomførte i 2020 en analyse etter mal fra FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift for å kartlegge hvor bankens bidrag kan ha størst effekt. Påvirkningsanalysen viste at for bedriftsmarkedet er det viktigst å sette fokus på områdene ressursutnyttelse og klimautslipp, både når det gjelder å forsterke positiv og redusere negativ påvirkning. Analysen ble oppdatert i 2021 og gir samme føringer for neste strategiperiode.

Med bakgrunn i påvirkningsanalysen har vi identifisert bransjene eiendom (omfatter utleie av næringsseiendom og bygging av nye boliger/næringsseiendommer) og landbruk som bransjene vi skal ha størst fokus på. Banken påvirker

kundene til bærekraftig omstilling gjennom flere tiltak, blant annet ved å:

- Analysere bærekraftsrisiko og muligheter ved behandling av søknad om lån/kreditter.
- Tilby produkter eller tiltak som stimulerer til grønn omstilling.
- Stille krav om dokumentasjon av energieffektivitet og/eller klimagassutslipp.

Gjennom å signere på Net Zero Banking Alliance har vi forpliktet oss til å vedta korte og langsiktige målsetninger for grønn omstilling i utlånsporteføljen. BMs langsiktige ambisjon mot 2050 er at vår utlånsportefølje skal være nærmest helt klimanøytral.

Hva fikk vi til i 2021?

Også i 2021 har BM brukt mye tid på å bistå bedriftskundene med å løse økonomiske utfordringer knyttet til pandemien. Bistanden har vært i form av veiledning for å håndtere utfordringene som fulgte av restriksjonene, noe innvilgelse av avdragsfrihet i kortere perioder og fortsatt forvaltning av det statlige tiltaket likviditetslån med statsgaranti. Det har vært lavere omfang av innvilgede lettelser i nedbetalingsplaner og behov for likviditetslån i 2021 enn det foregående året. Se en oversikt over utviklingen i produkter med sosial profil litt lenger ut i kapitlet.

BM har i 2021 deltatt i to næringslivsklynger i vår region som jobber med løsninger for klima og ressursutnyttelse:

- NCE Heidner Biocluster, Norges ledende næringsklynge for grønn bioøkonomi og bærekraftig matproduksjon.
- Norwegian Wood Cluster, et utvidet samarbeid i verdikjeden skog, industri og bygg som skal utvikles til en internasjonal ledende næringsklynge for industrielt, bærekraftig trebyggeri. Banken deltar i faggruppen for bærekraft.

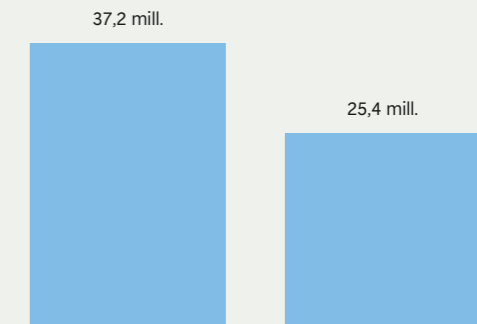
Produkter og aktivitet med sosial profil

Banken har en rekke produkter med en sosial profil til kunder i bedriftsmarkedet. I forbindelse med koronapandemien har vi innvilget følgende lån:

- Vekstgarantiordningen: 3 lån og 9 kreditter på til sammen 37,2 millioner kroner.
- Statsgarantert likviditetslån: 19 lån på til sammen 25,4 millioner kroner.

Vi har brukt hele rammen vi fikk fra Innovasjon Norge for Vekstgarantiordningen. Vi har fått utvidet ramme med en forlengelse av ordningen ut 2022. For likviditetslån med statsgaranti har

Vekstgarantiordningen | Likviditetslån med statsgaranti

det vært mindre aktivitet sammenlignet med 2020, da innvilget vi 291 millioner kroner.

Produkter og aktiviteter med miljømessig gevinst

I desember 2021 lanserte BM to grønne innskuddsprodukter:

- Grønt fastrenteinnskudd 12 mnd. binding.
- Grønn plasseringskonto +.

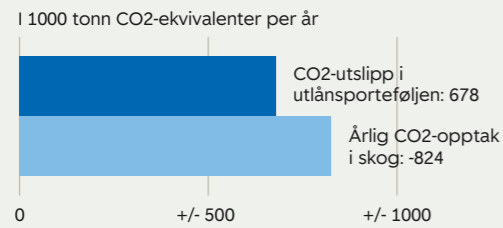
Våre kunder etterspør i økende grad slike produkter, og i disse tilbudene garanterer banken at midlene som plasseres brukes til grønne utlån.

Høsten 2021 vedtok vi å etablere et grønt produkt som et incentiv for energieffektiviseringstiltak for utleie av næringsbygg i eksisterende utlånsportefølje. Produktet forventes klart til bruk i januar 2022. Vi har satt et mål for hvor mange slike lån vi ønsker å innvilge i 2022. Vi vil arbeide for å øke antall innvilgede lån kontinuerlig.

Mål for området	BM: Minst 50 prosent av næringsbygg i vår portefølje skal være grønne ifølge vårt grønne obligasjonsrammeverk i 2030.				
Måleparameter	Andel næringsbygg som er grønne ifølge vårt produktrammeverk, målt i utlånsvolum.				
	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 26,0 %	✓ 15,5 %	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet

Mål for området	BM skal innhente energiattest hvor det er tilgjengelig, for all næringsseiendom med belåning over 10 millioner innen utgangen av 2021.				
Måleparameter	Andel kunder med belåning over 10 millioner kroner som det er innhentet energiattest for.				
	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	27 %	24 %	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet

Klimagassutslipp og opptak av CO2 i vår bedriftsmarkedsporfølje

Estimerte klimagassutslipp fra utlånsportefølje og estimerte opptak av skog. Utregningsmetode: PCAF og Miljøverndirektoratet. Se ytterligere analyse og forklaring i vedlegget "Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen".

678 000 tonn CO2 ekvivalenter er det totale utslipp i BM-porteføljen

17,7 tonn CO2 ekvivalenter er karbonintensiteten per millioner kroner.

Banken gir ikke lån til:

- Fossil energi, hverken kull, olje eller gass.
- Kjernekraft
- Gruvedrift
- Bruk av tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, og/eller som ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger.
- Storskala damprosjekter.
- Virksomheter som driver lobbyvirksomhet rettet mot å svekke en nødvendig omstilling til et lavutslippssamfunn i tråd med Norges mål gjennom Klimaloven og verdens mål gjennom Parisavtalen.
- Virksomheter som på noen måte er involvert i utvikling, testing, produksjon, lagring, transport av, eller komponenter eksklusivt beregnet på kontroversielle våpen, herunder klase-, atom og kjemiske og biologiske våpen samt anti-personellminer.
- Produksjon av tobakkprodukter eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter.
- Produksjon av pornografisk material.

Det kan være andre grunner enn bærekraft som gjør at banken ikke gir utlån til visse bransjer.

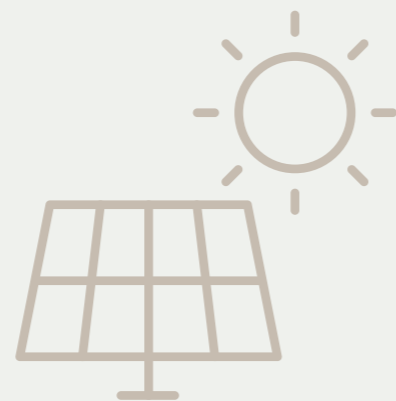
Gjennom vårt grønne landbrukslån har vi i 2021 finansiert bygging av 12 solcelleanlegg på gårdsbruk for til sammen 3,6 millioner kroner. Dette tilsvarer omkring 146 tonn i årlig spart CO2-utslipp. Ved utgangen av 2021 har vi 41 grønne landbrukslån med et samlet utlånsvolum på 8,5 millioner kroner.

SpareBank 1 Østlandets portefølje innen kraft og energiproduksjon utgjør cirka 2 prosent av total utlånsportefølje. Banken låner hovedsakelig ut penger til småskala vannkraftprosjekter. De fleste er i vår markedsregion. Vi har lave klimagassutslipp i energiporteføljen, både på grunn av porteføljens størrelse og fordi vi ikke låner ut penger til fossil energi, gruvedrift eller storskala damprosjekter.

Aktsomhets- og kredittvurderinger

Bærekraft er et tema vi tar opp når vi etablerer kontakt med kunder, og vi vurderer nye kunder opp mot våre «Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for bedriftsmarkedet». Vurderingen er særlig rettet mot bransjer og typer aktiviteter vi ikke ønsker å finansiere, risiko for brudd på arbeidsmiljø og arbeidstakerrettigheter, menneskerettighetsbrudd og risiko for manglende etterlevelse av lover blant annet innen økonomisk kriminalitet og hvitvasking. Med bakgrunn i slike vurderinger har vi gjennom 2021 endt opp med at et betydelig antall søknader ikke har resultert i kundeforhold i banken. Dette gjelder primært mindre bedrifter som søker digitalt.

Grønt landbrukslån

12 solcelleanlegg på gårdsbruk har blitt finansiert gjennom grønt landbrukslån

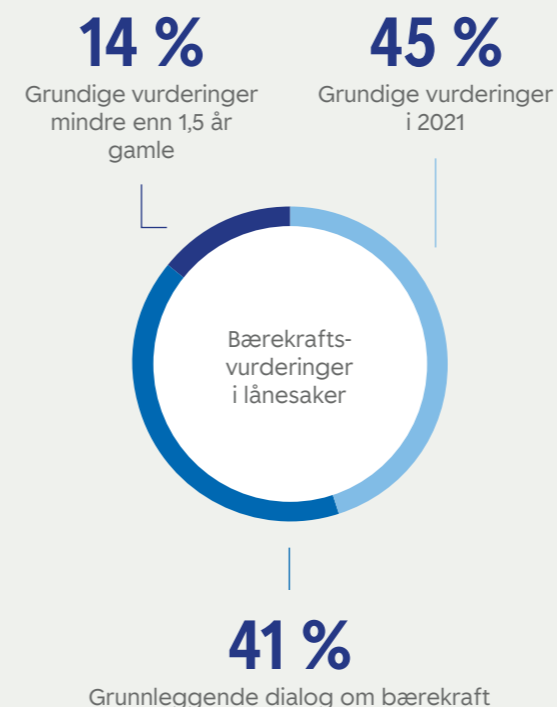
146 tonn CO2-utslipp spares årlig gjennom disse

Hovedfokus er imidlertid rettet mot å inkludere bærekraft som en del av kredittprosessen. Styringsdokument kreditt PM og BM er oppdatert i 2021. I kredittsaker er det gitt tydeligere føringer på at det skal være fokus på bærekraft. BM har i 2021 hatt dialog om bærekraft med tilnærmet alle kunder som har søkt om finansiering. Vi har gjennomført grundige bærekraftsanalyser i rundt 760 lånesaker, en økning på 40 prosent fra 2020. Dette utgjør cirka 45 prosent av alle kunder med lånesak i 2021 som hadde et engasjement over én million kroner. 14 prosent av kundene har en analyse som ikke er eldre enn 1,5 år, og som fremdeles er dekkende. Se figur under.

Analysene er primært rettet mot å avdekke bærekraftsrisiko som en del av kredittrisikoen ved eventuelt å gi lån som er omsøkt. Fysisk risiko for driftsmidler og eiendommer vi har pant i, og risiko for bortfall av inntekter eller økte kostnader som følge av klimaendringer eller pålegg og forbud, er sentrale deler av en slik vurdering. Avdekket bærekraftsrisiko kan i noen tilfeller føre til at vi ikke ønsker å innvilge lånesøknader.

I analysene er det også spørsmål om ivaretagelse av natur og miljø, sosiale forhold, arbeidstaker- og menneskerettigheter og etterlevelse av lover og forskrifter for virksomheten som drives. I analysene støtter vi oss på kvalitets- og sertifiseringsordninger som bransjene selv har iverksatt, og på anbefalinger fra fagmiljøer.

Bærekraftsvurderinger i lånesaker

Bærekraftsveileder for bedrifter

Hvordan begynne å jobbe med bærekraft?

Mange bedrifter opplever at kunder, myndigheter og andre forventer at de har en ansvarlig og bærekraftig profil. Men det er lett å gå seg vill i ulike initiativer og rammeverk, og mange veiledere er for kompliserte for en liten bedrift.

SpareBank 1 Østlandet har derfor laget en enkel guide som hjelper bedrifter i gang. Veilederen egner seg godt for selskaper uten egen bærekraftsavdeling, eller for nyansatte innen bærekraft som ikke helt vet hvor de skal starte.

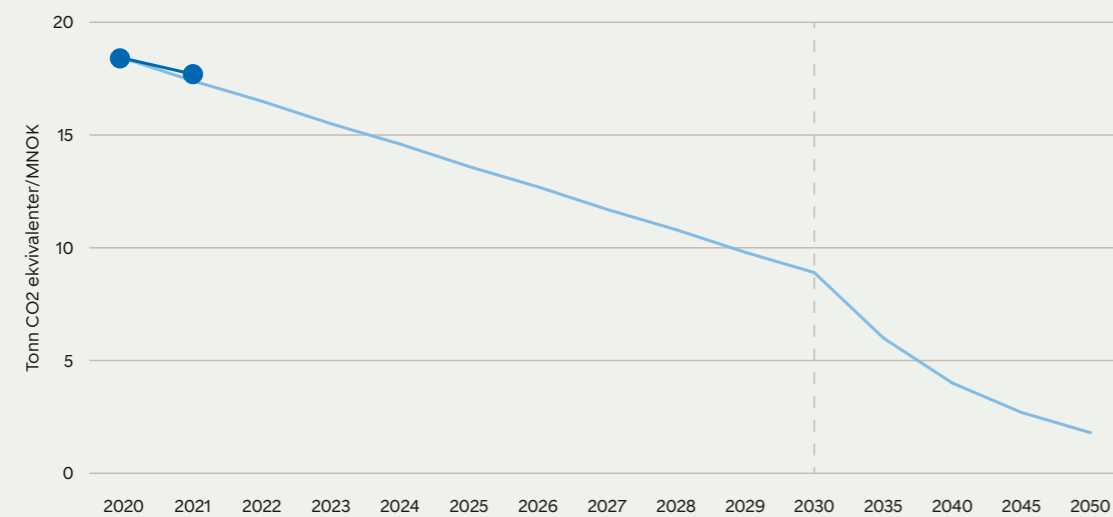
Veilederen ble lansert i oktober 2021 og er laget som et E-læringsverktøy med ulike kapitler og oppgaver. Bankens mål er å bidra til bærekraftig utvikling, og bærekraftsveilederen er et ledd i dette arbeidet.

– Bærekraftsguiden er skrevet på en enkel måte til bruk i en liten eller mellomstor bedrift, slik mer enn 99 prosent av bedriftene i Norge er.

Karoline Bakka Hjertø, leder for bærekraft

Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon for bedriftsmarkedsp porteføljen, målt i karbonintensitet

● Rapportert faktisk karbonintensitet, for 2020-2021 — SBTi tCO2e/MNOK

For mer informasjon om utslipp i scope 3, utlånsporteføljen, samt vitenskapsbaserte mål (SBTi) for reduksjon mot 2050, se vedlegget "Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen".

I tillegg setter vi i analysen fokus på å vurdere kundens kunnskap, motivasjon og planer, samt avklare eventuelle gjennomførte tiltak for å bidra til det grønne skiftet. Bevisstgjøring og motivering av kunder til bærekraftig omstilling er også en viktig del av dialogen vår med kundene.

I 2021 gikk vi sammen med de andre bankene i SpareBank 1-alliansen til innkjøp av en ny modul for bærekraftsanalyse hos bedriftskunder. Modulen kan inkluderes i prosess- og produksjonssystemet vi benytter i lånesaker (Loan Process). Målet er at modulen skal lette analysearbeidet og inkludere dette enda bedre i behandlingen av lånesøknader. Vi samarbeider med de andre bankene i alliansen for å fylle modulen med gode og relevante temaer for hver bransje.

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

2021 var det siste året i gjeldende strategiperiode (2018–2021). Bedriftsmarkedet har nådd de vesentligste målene i inneværende strategiperiode og lagt et godt grunnlag for å satse enda mer på bærekraftig omstilling i kommende strategiperiode. For BM blir hovedfokuset i den nye strategiperioden (2022–2025) å bidra til å redusere klimagassutslippene i porteføljen i tråd med kort- og langsiktige mål. Vi har satt reviderte og konkrete mål for de viktigste bransjene med milepæl i 2025, samt vitenskapsbaserte mål for hele utlånsporteføljen med milepæler i 2030 og 2050.

Risiko og muligheter

Det er fremdeles relativt lav klimarisiko i vår utlånsportefølje fordi den er tilnærmet fossilfri.

Vi ser at vi må holde fokus på å redusere klima-utslipp spesielt i bransjene eiendom, utbygging og landbruk, da disse står for de største utslippene i vår portefølje. Vi samhandler med bransjene og ønsker å understøtte de tiltakene bransjene selv iverksetter. Vårt mål for neste strategiperiode er å være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling.

Det ligger store muligheter for oss som bank i denne omstillingen fordi:

- Bransjene vi i dag låner ut penger til, har en naturlig plass også i et 2050-lavutslippssamfunn.
- Vi låner ut penger i et markedsområde med store muligheter innen skogbruk med tilhørende næringer.

Opplæring

Tiltak for alle rådgiverne på BM i 2021:

- "Arbeidslivets klimauke" – en uke med opplæringsaktiviteter og foredrag om klima for alle ansatte.
- Etikkuka 2021.
- Bærekraftskvarteret – allmøte med bærekraftsoppdateringer.
- De som ikke hadde fullført obligatorisk opplæring i 2020, er purret opp og har gjennomført i 2021.

Tiltak for utvalgte rådgivere på BM 2021:

- Bransjesamlinger – eiendom og offentlig sektor. Stort fokus på bærekraft på begge samlingene for kundeansvarlige som jobber med aktuelle bransjer.
- Frivillige webinarer

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Strategi for samfunnsansvar og bærekraft, Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for bedriftsmarkedet, Retningslinjer for utlån og investeringer i kraft- og energiproduksjon, Overordnede retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft – natur, landbruk og miljø, Overordnede retningslinjer for arbeidstaker- og menneskerettigheter.

Ansvarlig for området: Konserndirektør bedriftsmarked (BM)

Mål for området:

(utdrag av mest vesentlige mål) BMs overordna langsiktige mål for utlånsporteføljen er å ha en netto nullutslippsportefølje senest i 2050. På veien dit har vi satt oss noen milepæler:

BMs langsiktige mål for utlånsporteføljen innen næringseiendom utleie mot 2030:

- Minst 50 prosent av utlån til næringsbygg utleie i vår portefølje skal være grønne iht. vårt grønne obligasjonsrammeverk

BMs kortsiktig mål for delporteføljer utlån innen utgangen av 2025 (nye mål, ikke rapportert på ennå)

Næringseiendom (eiendom utleie):

- Minst 40 prosent av utlån til nærings-eiendom utleie (utlån over MNOK 10 pr. bygg) skal være grønne iht. vårt grønne obligasjonsrammeverk.
- Minst 10 prosent av våre utlån til næringsbygg utleie (utlån over MNOK 10 pr. bygg) skal være til eksisterende næringsbygg (bygget før TEK 17) som oppfyller kravene i vårt grønne obligasjonsrammeverk for grønt oppgradert bygg.

Byggeprosjekter (bolig eller næringsbygg):

- Senest fra starten av 2025 skal det framlegges klimagassregnskap for lån som vi finansierer på BM for utslipp fra materialer (utført etter anerkjent regelverk) for alle byggeprosjekter (som loven tilsier at det skal utarbeides slikt regnskap for).
- Senest fra starten av 2025 skal vi kreve 20 prosent reduksjon i klimagassutslipp (ift. gjennomsnittsbilbygg i 2021) fra materialer på byggeprosjekter vi finansierer.

Fornybar energi:

- Øke andelen utlån til fornybar energibransje (småskala vann-, sol-, vind- og bergvarme-energi) med 50 prosent målt mot slik andel av utlånsportefølje BM pr. 31.12.21.

Landbruk (nytt mål, ikke rapportert på ennå):

- 80 prosent av våre landbrukskunder med engasjement over MNOK 2 har tatt i bruk klimakalkulatoren.
- 80 prosent av våre landbrukskunder med engasjement over MNOK 2 har gjennomført klimarådgivning og etablert en klimatilaksplan på sin gård.
- 25 prosent av våre landbrukskunder som har etablert klimatilaksplan, har gjennomført tiltak i tråd med utarbeidet handlingsplan.
- Innen utløpet av 2025 skal banken ha innvilget og utbetalt «Grønt landbrukslån» til 100 kunder.

GRI-indikatorer: F7, F8, F10, F11. Opplæring: 404-2

SDG: 8.10, 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 15.b, 16.4

GC: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9

UNEP FI: 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 6.1

Miljøfyrtårn: 2065, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072

Vedlegg: Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen, side 240. Ansvarlig utlån i likviditetsforvaltningen, side 246.

› Det er relativt lav klimarisiko i vår utlånsportefølje fordi den er tilnærmet fossilfri. Vi ser at vi må holde fokus på å redusere klima-utslipp spesielt i bransjene eiendom, utbygging og landbruk da disse står for de største utslippene i vår portefølje.

Kapittel 3.1.3

Organisasjons- og kapitalmarked

Divisjonen organisasjons- og kapitalmarked består, som navnet også tilsier, av to ulike enheter, kapitalmarked og organisasjonsmarked. Driften i begge avdelingene har gått svært bra i 2021 til tross for ustabile omstendigheter grunnet koronapandemien.

Kapitalmarkedsavdelingens oppgaver er å tilby rådgivning og skreddersydde løsninger innen aksjehandel, formuesrådgivning samt rente- og valutahandel. Kunder får personlig oppfølging og har direkte tilgang til sin rådgiver eller megler som gir porteføljerådgivning tilpasset kundens eget behov. Dette gjelder både privatpersoner og bedrifter.

- **Meglerbordet**
Meglerbordets oppgave er å betjene kunders rentesikring, aksje- og valutabehov. Avdelingen betjener både privatkunder og bedriftskunder. Banken har meglerbord både i Hamar og Oslo som betjenes av seks personer med lang erfaring fra markedet.
- **Valutasikring**
Enheden bistår virksomheter som har eksport og eller import som er eksponert for svingninger i valutamarkedet. Styring av valutarisiko ved bruk av finansielle instrumenter kan bidra til at virksomheten reduserer sin valutarisiko og øker forutsigbarheten i sine økonomiske resultater.
- **Rentesikring**
Endringer i rentemarkedet kan påvirke virksomhetens inntjening, soliditet og konkurranseevne. Vi tilbyr rentesikring til virksomheter som ønsker forutsigbarhet i finanskostnadene eller ønsker fleksibilitet som gir mulighet for individuelle tilpasninger.
- **Aksjer**
Vi tilbyr personlig kontakt for handel og oppfølging. Bred analysedekning blir gitt gjennom SpareBank 1 Markets.

- **Formuesrådgivning**
Formuesrådgivning har som oppgave å betjene kunder som ønsker meravkastning på egen formue. Teamet består av åtte formuesrådgivere fordelt på Hamar, Oslo og Kongsvinger. Formuesrådgiveren finner i samarbeid med kunden fram til en portefølje som er tilpasset kundens krav til avkastning, risiko og investeringshorisont. Banken samarbeider med solide utvalgte leverandører og tilbyr i hovedsak aksjefond, indeksfond, kombifond, rentefond, aktiv forvaltning, renter og aksjer når vi lager løsningsforslag sammen med kundene. Dette dokumenteres i egen finansplan.

I Oslo Viken er banken en utfordrer med lave markedsandeler og stort potensial. I Innlandet er vi en betydelig aktør, men også her er det et stort potensial. Ambisjonen er å øke kjennskapen til meglerbordet og formuesrådgivningen, samt å øke andelen store plasseringskunder. Videre ønsker vi å samhandle godt med SpareBank 1 Forvaltning. Å tilpasse oss taksonomien blir også en sentral oppgave framover.

Organisasjonsmarkedet arbeider med oppgaver knyttet til LO, forbund og foreninger. LO er både en stor eier i banken og en stor kunde-gruppe. Vi har som mål å bidra med aktiviteter som bygger opp under bankens vekst, stabile funding og skaper fornøyde kunder og eiere.

LO har vært på eiersiden i banken i over 100 år, og avdelingen er kundeansvarlig for over 20 forbund og noen hundretalls foreninger. Banken har siden 2019 vært preferert samarbeidspartner til LO om å tilby LOfavør Boliglån. Avdelingen består av totalt tre organisasjonskonsulenter pluss konserndirektøren.

› LO har vært på eiersiden i banken i over 100 år, og avdelingen for organisasjonsmarked er kundeansvarlig for over 20 forbund og noen hundretalls foreninger.

God lønnsomhet og kraftig vekst for organisasjons- og kapitalmarked

2021 ble et veldig godt år for divisjonen organisasjons- og kapitalmarked. Både lønnsomheten, aktivitetsnivået og kundetilfanget har gått bedre enn forventet i et pandemiår.

– For kapitalmarkedsavdelingen har både megling og formuesrådgivning dette året hatt god lønnsomhet og måloppnåelse til tross for korona. Kundene har fått god avkastning på sine investeringer, og markedet har gått bra, sier Espen Mejlænder-Larsen, konserndirektør for organisasjons- og kapitalmarked.

Ny forretningsmodell med differensiert prising i tråd med kundenes valgte betjeningskonsept er innført. ESG-selvangivelsesprosess med forvaltere er gjennomført, og ESG-merkingen av fond er oppdatert.

For avdelingen organisasjonsmarked har det også vært høy aktivitet i 2021. To viktige oppgaver har vært å synliggjøre

bankens produktspekter og å skolere tillitsvalgte om medlemsfordelsprogrammet LOfavør.

– Summen av avdelingens aktiviteter, bankens øvrige tiltak samt konkurransedyktige betingelser, har ført til stor kunde- og utlånsvekst blant LO-medlemmer, sier han.

Gjennom pandemien er samarbeidet med fagbevegelsen styrket for ytterligere å synliggjøre LOfavørs medlemsfordeler. Avdelingen har opprettholdt kontakten og vedlikeholdt bankens relevans til tross for korona og færre fysiske møter. For området organisasjonsmarked er det for 2022 satt som mål å øke breddesalget mot foreningene, det vil si innen forsikring, regnskap, bank og plassering.

– For hele divisjonen skal vi sørge for å få iverksatt og operasjonalisert bankens nye strategi og ta i bruk bankens nye CRM-løsning i sin fulle bredde.

Espen Mejlænder-Larsen, konserndirektør organisasjonsmarked og kapitalmarked

Vesentlig bærekraftstema

Krav til finansielle leverandører – kapitalforvaltning

For SpareBank 1 Østlandet er finansielle leverandører i denne sammenhengen begrenset til fondsforvaltere. Banken driver ikke egen fondsforvaltning, men tilbyr fond fra flere leverandører. Banken er medeier i ODIN, et felleseid selskap der vi indirekte er medeier gjennom vårt eierskap i SpareBank 1 Forvaltning AS.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Fondssparing er et stadig viktigere spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr, investerer i selskaper innen svært mange ulike sektorer både i Norge og globalt. Det er krevende for kundene å ha oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftsprestasjoner innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Derfor er det stort fokus på feltet både fra sivilsamfunn og fra finansnæringen selv.

Hva fikk vi til i 2021?

Det gjennomføres en årlig bærekraftskartlegging av alle verdipapirfond som tilbys på SpareBank 1-alliansens plattform, og fondene merkes etter dette. Denne kartleggingen gjør det enklere for kundene å velge bærekraftig og bidrar til at vi på en effektiv måte allokere flere

spare- og investeringskroner inn mot selskaper som har fokus på bærekraft/ESG (en engelsk forkortelse som står for Environmental, Social, Governance, og som handler om miljø-, sosiale- og forretningsetiske forhold.)

Fondene er analysert av alliansens uavhengige partner. Fondene blir delt inn i kategorier, og hele 95 prosent av fondene er innenfor de to beste interne ratingkategoriene, A og B. Vi erfarer at fondsforvalterne tar prosessen på alvor og legger ressurser i å tilpasse seg for å komme i en så god kategori som mulig.

Merkeordningen ble lansert på våre digitale flater ultimo 2020, og den gir kundene tilgang til overordnet og detaljert ESG-informasjon for det enkelte verdipapirfond. Dette gjør dem i stand til å ta hensyn til egne bærekraftspreferanser ved sparing/investering i verdipapirfond gjennom oss. ESG-status i det enkelte fond er

Mål for området	Andel fond med en klar ESG-profil skal være økende				
Måleparameter	Andel fond av bankens fondstilbud som har fått karakter A eller B i alliansens ESG-merking				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 95 %	✓ 79 %	✓ 70 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Mål for området	Minst 10 % av fondsplasseringene til våre kunder er plassert i fond med en klar ESG-profil.				
Måleparameter	Prosentvis andel av kunder som har investert i fond som har fått karakter A eller B i alliansens ESG-merking.				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 98 %	✓ 89 %	✓ 74 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Mål for området	En økende andel nysalg skal være i fond med en klar ESG-profil.				
Måleparameter	Prosentvis andel av nysalg i fond som har fått karakter A eller B i alliansens ESG-merking.				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 99 %	✓ 85 %	✓ 80 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

implementert som en del av produktstyringsprosessen og den årlige produktrevisjonen. For 2021 medførte det at en håndfull verdipapirfond ble tatt ut av anbefalingslisten da de ikke oppfylte våre ESG-kriterier.

EUs klassifisering av fond

En norsk lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon som bygger på EUs taksonomi-forordning og offentliggjøringsforordning, vil tre i kraft i løpet av 2022 etter at forordningene er innlemmet i EØS-avtalen. Denne inneholder krav til en klassifisering av fond som forvaltere må innrette seg etter. Fondsselskapene skal da klassifisere fondene sine i én av tre kategorier: artikkel 6, artikkel 8 eller artikkel 9, avhengig av fondets mål. Artikkel 6 fond er "fond uten spesielle krav til ESG-mål eller -faktorer". Artikkel 8 fond "fremmer ESG", artikkel 9 fond "har bærekraftige investeringer som formål".

Alle ODINs aksjefond er klassifisert som artikkel 8 fond, med unntak av ODIN bærekraft, som er klassifisert som et artikkel 9 fond.

Hva gjenstår i lengre perspektiv?

Banken vil fortsette å prioritere ESG-fokuset i produktstyringsprosessen høyt inn i ny strategiperiode. Vi vil fortsette vår påvirkningsprosess overfor fondsforvaltere både direkte og indirekte via vårt alliansesamarbeid. Dessuten vil vi tilpasse oss EUs klassifiseringssystem, og vi vil ha fokus på å anbefale verdipapirfond med god ESG-profil.

Risiko og muligheter

Etterspørselen etter fond med en tydelig bærekraftsprofil er økende på tross av at 2021 har vært en krevende periode avkastningsmessig. Det å tilby bærekraftige produkter som kundene vil ha, er en mulighet for banken til å øke forretningsvolumet. Banken opplever at risikoen hovedsakelig knytter seg til ikke å levere fond med en tydelig nok bærekraftsprofil. Samtidig som det kan knytte seg en finansiell risiko til prising av bærekraftige fond og dermed høyere finansiell risiko (relativt kort historikk for mange ESG-fond så langt). Grønnvasking eller mangel på gode nok data for å klassifisere noe som bærekraftig, opplever også bransjen som en risiko. Vårt inntrykk er at flere og flere forvaltningsmiljøer tar dette på alvor og prioriterer ESG-arbeid.

Opplæring

Alle rådgivere som arbeider med fonds-distribusjon og spare- og investeringsrådgivning, har i 2021 gjennomført en e-læringsmodul om merkeordningen for ESG.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Strategi for samfunnsansvar og bærekraft. Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft. Retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond i SpareBank 1 Østlandet

Ansvarlig for området: Leder kapitalmarked.

Mål for området:

- Banken skal tilby fond med god bærekraftsprofil til sine kunder (kvalitativ måling).
- Vi gir kundene god informasjon om ESG-profilen i alle våre fond (kvalitativ måling).
- Andel fond med en klar ESG-profil skal være økende (kvantitativ måling).
- Minst 10 prosent av fondsplasseringene til våre kunder skal være i fond med en klar ESG-profil (kvantitativ måling).
- En økende andel nysalg skal være i fond med en klar ESG-profil (kvantitativ måling).

Målene vil bli revidert for neste strategiperiode 2022–2025.

GRI-indikatorer: FS10 og FS11. Opplæring: 404-2
SDG: 8.10, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 15.b, 16.4, 16.5
GC: 1-2, 4-8
Miljøfyrtårn: 2065, 2069, 2070, 2071, 2071

Vedlegg: "Klimagassutslipp i fond", side 248. "Krav til andre leverandører- bærekraftige innkjøp", side 250.

- › Alle ODINs aksjefond er klassifisert som artikkel 8 fond, med unntak av ODIN bærekraft som er klassifisert som et artikkel 9 fond.

Kapittel 3.1.4 – Vesentlig bærekraftstema

Etisk markedsføring av produkter og tjenester

Ved å fokusere på etisk markedsføring vil banken sørge for at vi gir god, etterrettelig, enkel og forståelig informasjon om våre produkter og tjenester. Vi har også fokus på å unngå grønnvasking, som betyr å framstille et produkt som miljø- eller klimavennlig uten å ha tilstrekkelig grunnlag for å hevde det.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Det er viktig for oss å drive etisk markedsføring for å framstille tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette gjør vi for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger i forhold til egen økonomi. Det vil alltid være et mål om at vår kommunikasjon og markedsføring skal være mest mulig relevant og verdikende for kundene.

Banken har også stor påvirkningskraft når vi inngår sponsorater og andre samarbeidsavtaler. Derfor krever vi at alle vi inngår avtaler med, skal overholde våre forventninger og krav til bærekraftige produkter og løsninger.

Hva fikk vi til i 2021?

Det er innarbeidet som en rutine og et krav at vi skal gjøre en bærekraftsvurdering av alt innhold vi produserer og kommuniserer. Vi kvalitets-sikrer løpende alle aktiviteter innen markedsføring og digitalt salg for å sikre at det etiske og det juridiske er i tråd med bankens markedsføringspolicy.

Det er i 2021 ikke rapportert om brudd på regelverk og retningslinjer for produkt- og tjenesteinformasjon og merking. Det er heller ikke rapportert om manglende overholdelse av forskrifter eller frivillige retningslinjer for markedsføring, inkludert reklame, promotering og sponing. I 2021 oppnådde vi følgende:

- Vi etablerte måling av merkevaren vår i forhold til bærekraft- og samfunnsansvarlighet.
- Alle våre sponsoravtaler ble fulgt opp på bærekraft.
- Vi signerte Grønnvaskingsplakaten og implementerte denne i vårt markedsarbeid.
- Vi fikk retningslinjer for god markedsføring der det er lagt vekt på etisk markedsføring.
- Vi gjennomførte evaluering og måling av aktivitetene for å sikre at vi kontinuerlig er relevante i vår markedskommunikasjon.
- Vi kvalitetssikret at våre innkjøp ble grundig sjekket opp mot bærekraft og fulgte bankens regler for innkjøp.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Generelle retningslinjer for bærekraft og samfunnsansvar. Etiske retningslinjer. Bankens markedsføringspolicy, merkevarestrategi og sponorpolicy.

Ansvarlig for området: Markedssjef

Mål for området: Krav om bærekraft er innarbeidet i alle nye eller forlengede avtaler. Vi gjør bærekraftsvurdering av alt innhold vi produserer og kommuniserer. Bankens bærekraftsprofil er tydeliggjort, og banken oppleves som mest bærekraftig av forbrukere.

GRI-indikatorer: 417-2, 417-3
SDG: 8.3, 9.4, 12.6, 12.8, 13.3, 16.5
GC: 2

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

Vi fortsetter arbeidet med å implementere nye retningslinjer for sponsoraktivitetene i banken. Ellers viderefører vi arbeidet på alle områder med samme intensitet.

Risiko og muligheter

Vi opplever at det å fokusere på bærekraft og samfunnsansvar i markedsarbeidet blir stadig viktigere. Etisk markedsføring er avgjørende for å styrke bankens omdømme og tydeliggjøre merkevaren. Risikoen ved ikke å ta hensyn til bærekraft er stor, da det blant annet kan medføre bøter, omdømmetap og lojalitetstap. Dersom vi hele tiden gjør bærekraftige valg i handlingene og beslutningene våre, vil vi framstå som en tydelig merkevare med fokus på bærekraft og samfunnsansvarlighet.

Opplæring:

Alle som arbeider med markedsføringen i banken, har gjennomført bankens etikkuke. De er gjort godt kjent med bankens markedsføringspolicy og grønnvaskingsplakaten som banken har signert. Det har gjennom hele 2021 vært ulike webinarer om temaet etisk markedsføring som deler av avdelingen har deltatt på.

› I 2021 signerte banken Grønnvaskingsplakaten som er en rettesnor for unngå at et produkt eller en bedrift framstilles som bedre enn den faktisk er i forhold til hvordan det virker inn på klima, natur, dyr og mennesker.

Mål for området	Bankens bærekraftsprofil er tydeliggjort og banken oppleves som mest bærekraftig av forbrukere.				
Måleparameter	Oppnådd resultat i Sustainable Brand Index innen vår bransje. Målet er at SpareBank 1-merkevaren er bransjevinner. Målet er felles for SpareBank 1-alliansen, vedtatt i 2019				
	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 2. plass etter VIPPS*	✓ Bransjevinner	✓ Bransjevinner	✓ Bransjevinner	Ikke tilgjengelig

* VIPPS er en betalingsløsning, ikke en bank.

Kapittel 3.2

Tverrgående arbeid

– Jeg har vært kunde i banken helt siden jeg var 15 år. I 43 år har jeg drevet forretning med banken i ryggen, og jeg har aldri vurdert å bytte. For meg har det alltid vært en trygg bank, som jeg føler spiller på lag med bedriftene og tar vare på kundene sine.

Kari Myrvold, eier og daglig leder, Bus Stop

Kapittel 3.2.1

Innovasjon og forretningsutvikling

Divisjonen jobber langsiktig og systematisk med å skape gode kundeopplevelser. 2021 ble nok et annet år med mange Teams-møter og begrenset fysisk kontakt med våre strategiske samarbeidspartnere. Heldigvis har det verken gått ut over våre leveranser eller medarbeidernes og våre samarbeidspartneres kreativitet og arbeidsinnsats.

Divisjonen har hatt ansvar for to av bankens tre prioriterte leveranser i 2021: Implementeringen av et nytt operasjonelt CRM-system og etableringen av bankens nye forretningsstrategi for 2022-2025.

Bankens nye CRM-system, IVER, er rådgivernes arbeidsverktøy i kommunikasjonen med kundene. Det nye kunderelasjonssystemet ble tatt i bruk i slutten av september. Løsningen ble opprinnelig utviklet i SpareBank 1 Midt-Norge og er basert på Microsoft Dynamics.

Fra og med våren 2019 har IVER blitt videreutviklet i samarbeid med oss og SpareBank 1 Nord-Norge, samt utviklingspartnerne SpareBank 1 Utvikling DA og Sopra Steria. CRM-løsningen skal bidra til:

- Bedre kundeopplevelser.
- Bedre flyt og arbeidsprosesser for medarbeidere og ledere.
- Økte resultater for banken.

I dagens bankmarked må vi løse kundenes behov raskt, enkelt og med riktig kvalitet tilpasset deres forventninger. Det krever at vi setter tydelige mål for servicekvalitet, respons- og behandlingstid, og at vi følger opp dette. Med CRM-teknologien får vi god kontroll på alle kundeaktiviteter og mer presis «ruting» av alle kundesaker på tvers av kanaler og på tvers av organisasjonen. Målet er at alle kunde-henvendelser blir løst raskt.

Både implementeringen av det nye CRM-systemet og arbeidet med å etablere bankens nye forretningsstrategi i samarbeid med inFuture AS, har vist styrken hos våre medarbeidere. De har vist betydelig tilpasningsdyktighet og evne til å mobilisere når det kreves som mest.

Innovasjon og nye løsninger

Innovasjon vil være et viktig verktøy for ny vekst og utvikling også i årene framover, ikke minst av posisjoneringssyn. Fokuset vil være langs to akser: å skape nye produkter, tjenester og forretningsmodeller, og å styrke leveranseevnen

til eksisterende forretning gjennom ny teknologi og nye partnerskap. Vi ønsker å kombinere godt bankhåndverk gjennom over 176 år med eksterne data og tjenester for å kunne tilby de beste kundeopplevelsene også i fremtiden.

Legitimasjonskontroll med ansiktsgjenkjenning

Vi har i 2021 testet ut en ny løsning for å verifisere en persons identitet. Når kunden møter opp i banken for legitimasjonskontroll, tas det et bilde av kunden samtidig som vedkommendes passbilde skannes. Løsningen sammenligner så de to bildene og forteller hvorvidt dette er samme person eller ei. Denne løsningen vil bli implementert og tatt i bruk i 2022. Teknologien knyttet til ansiktsgjenkjenning er utviklet av Mobai, et spin-off selskap fra NTNU på Gjøvik som tilbyr løsninger for ansiktsbiometri for verifikasjon av identitet og autentisering.

Rett før jul fikk Mobai, med partnerne NTNU, KU Leuven, Vipps og SpareBank 1 Østlandet, støtte til «Innovasjon i Næringslivet» fra Forskningsrådet for å utvikle en løsning for ansiktsgjenkjenning på mobiltelefon på en sikker og trygg måte. Målet er å gjøre autentisering og identifisering lettere og tryggere for både brukere og virksomheter.

Løsningen vil også være samfunnsnyttig da ansiktsbiometri er viktig for å løse utfordringer med ID-tyveri og for bedre å kunne legitimere kunder, for eksempel i kampen mot hvitvasking. Videre kan dette hindre at noen utfører handlinger i andre personers navn. Ny finansavtalelov legger et større ansvar på oss om å begrense hvitvasking, og vi får et større økonomisk ansvar ved svindel, for eksempel ved bruk av BankID.

Juridiske tjenester

Vi lanserte i 2021 et nytt konsept for juridiske tjenester. Kundene etterspør i økende grad juridisk bistand i banken i forbindelse med sitt kundeforhold eller livshendelser. Vi ønsker å møte kundenes behov og hjelpe dem med å få juridiske avtaler på plass. Det er samtidig strategisk viktig å utvide kategorien bank og utforske nye inntektsstrømmer og forretningsmodeller.

› I 2021 har vi hatt stort fokus på å forenkle, forbedre og effektivisere låneløypa. Ved utgangen av 2021 ble 93 prosent av søknadene om boliglån startet digitalt i nettlåsløypa.

Vi ønsker flere relasjonsbyggende kontaktpunkter med våre kunder. Juridiske tjenester er et eksempel på hvordan vi kan dekke flere behov hos kundene våre, samtidig som vi etablerer nye og kapitalsmarte inntektsstrømmer. Konseptet er etablert gjennom et partnerskap med advokatfirmaet Legalis AS.

Ansvarlig forbruk – Mitt Klimaspør

Mitt klimaspør er lansert i digitalbanken, og løsningen regner ut CO₂-avtrykket til kundene basert på deres transaksjoner. Dette er en del av bankens bærekraftssatsing der vi ønsker å bygge kompetanse og innsikt hos kundene våre slik at deres handlemønster påvirker CO₂-utslipp og klima. På sikt er det interessant å videreutvikle tjenesten slik at den enkelte kan redusere sitt klimaspør. Mitt Klimaspør er utviklet i et samarbeid mellom Ducky og SpareBank 1 Midt-Norge.

Abonnementshåndtering

Vi fortsetter å videreutvikle løsningen med abonnementshåndtering for å kunne avslutte abonnement direkte i digitalbanken sammen med Minna Technologies. Totalt sett har nær 40 000 av våre kunder besøkt tjenesten i 2021, og over 8 000 abonnementer har blitt sagt opp direkte fra mobilbanken, fordelt på de cirka 50 leverandørene som per nå er tilgjengelige. Slik har kundene våre spart totalt 4,5 millioner kroner, viser en beregning. Kundetilfredsheten er på 4,5 av 5, og vi vil fortsette å videreutvikle løsningen til å omfatte flere leverandører og flere transaksjoner, blant annet ved å gjøre det mulig å si opp abonnement også utenfor EU.

Digitalisering

Stadig flere av våre kunder er digitalt aktive i nett- eller mobilbanken. Bankens legger til rette for at kundene kan bli enda mer selvbetjente i de digitale kanalene. Figuren på neste side viser hvordan digitaliseringen øker blant våre personkunder.

I 2021 har vi hatt stort fokus på å forenkle, forbedre og effektivisere låneløypa. Ved utgangen av 2021 ble 93 prosent av søknadene om boliglån startet digitalt i nettlåsløypa.

Utviklet ny økonomi-læringsapp

«Kæsj» er verdens første gratis læringsapp som bruker AR-teknologi og spillifisering for å lære unge om personlig økonomi.

Appen er en digitalisert versjon av et læringsprogram SpareBank 1 Østlandet har holdt på med siden 2017. Gjennom dette programmet har ungdomskoordinator Jesper Foss reist rundt på skoler og gjesteundervist i personlig økonomi.

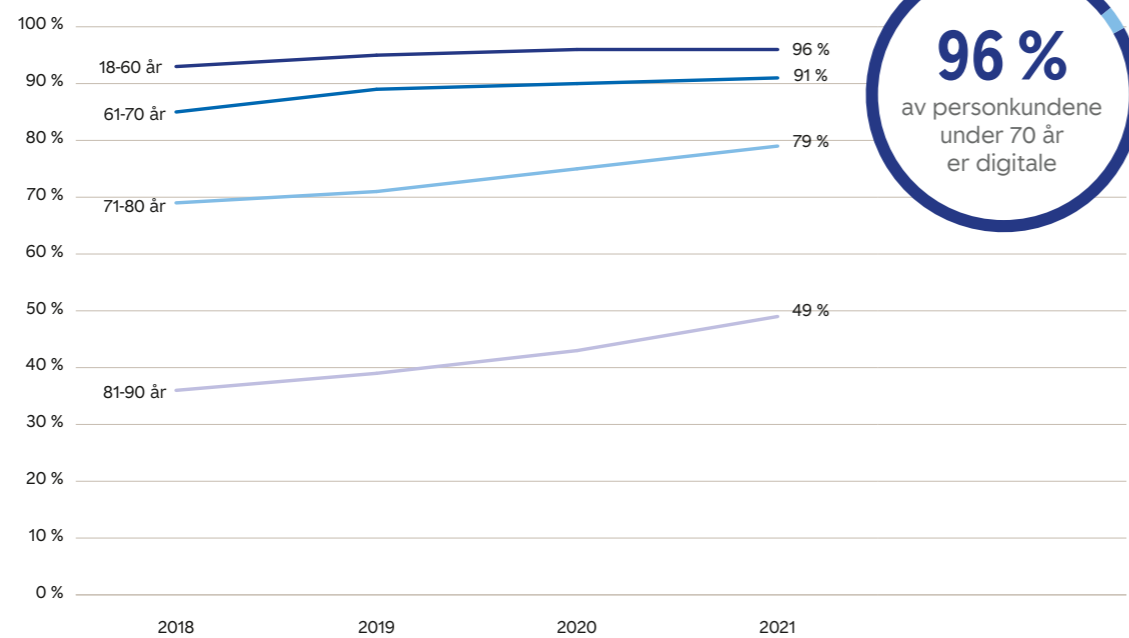
Etterspørselen etter gode måter å lære om personlig økonomi på har vært så stor at banken har digitalisert programmet for å nå ut til flere. Appen lærer ungdom å reflektere rundt økonomi og egen framtid ved hjelp av AR-teknologi og spillmekanismer.

Kæsj ble lansert i august og er laget for ungdommer på 9. og 10. trinn. Det er ikke en «matte-app», men et verktøy som supplerer læreplanen i både samfunnsfag, folkehelse og livsmestring i tillegg til mattefaget. Ved årsskiftet hadde appen 8 200 nedlastinger.

– Målet med appen er å bidra til at unge lærer om viktige temaer innen privatøkonomi slik at de er godt rustet i møte med voksenlivet.

Jesper Foss, ungdomskoordinator

Digitale personkunder fordelt på alder, i prosent per aldersgruppe

En viktig del av vårt arbeid har vært å gjøre denne løypa brukervennlig og gi kundene god støtte og veiledning gjennom enkle steg, hjelpe-tekster og proaktiv chat.

Videre har det skjedd store forbedringer i den interne prosessen fram mot utbetaling av et lån. Informasjon fra nettlånsløypa blir i stadig større grad lastet direkte inn i fagsystemet. Disse systemene snakker i økende grad sammen med offentlige registre, og ny funksjonalitet gjør saksbehandlingen mer effektiv for rådgiverne. Dette frigir tid til å sette kundene i fokus og å gi riktig økonomisk veiledning. Arbeidet med å effektivisere låneprosessen fortsetter i 2022.

Også stadig flere bedriftskunder tar aktivt i bruk våre digitale løsninger. Det siste året har antall aktive nettbankavtaler blant bedriftskundene økt med 10 prosent. Bare fire prosent av nye bedriftskunder i SpareBank 1-alliansen velger å søke kundeforhold uten tilgang til nettbank for bedrifter. Det tyder på at de digitale tjenestene blir stadig viktigere for bedriftskundene våre.

Ny arena for nettmøter

I stedet for å gå fysisk i banken kan kundene våre bestille digitale møter med en rådgiver. Den gamle løsningen for nettmøter ble faset ut i slutten av april 2021 og erstattet med Teams-møter med opptak. MIFID II-regelverket krever at det må gjøres opptak når rådgiver snakker med kunde om sparing og investeringstjenester på telefon eller video. Siden lanseringen er det gjennomført mellom 30 og 50 Teamsmøter med opptak per måned. Teamsmøter uten opptak ble brukt til generell kundedialog i hele 2021.

Kort og betaling

Fysiske kort er fortsatt det mest foretrukne betalingsmidlet i Norge. SpareBank 1 Østlandet hadde cirka 415 000 bank- og kredittkort i porteføljen ved utgangen av 2021. Våre kunder gjennomførte samlet 114 millioner kortbetalinger i 2021 med en verdi på 52,2 milliarder kroner.

Covid-19 fortsetter å påvirke måten vi betaler på. Hele 9 av 10 kunder velger nå tæpping (kontaktløs betaling) når de handler. Dette ser ut til å være en endring som har kommet for å bli.

Utvidet reserveløsning – bankaxept

I høst leverte vi utvidet reserveløsning for betalinger med bankaxept i Norge. Formålet er å utsette publikums etterspørsel etter kontanter i situasjoner der de elektroniske betalings-systemene er nede over lengre tid, og det kan oppstå ulike krisescenarioer. Utvidet reserveløsning gjør det mulig å gjennomføre betalinger og kjøp av kritiske varer som dagligvarer, legemidler og drivstoff.

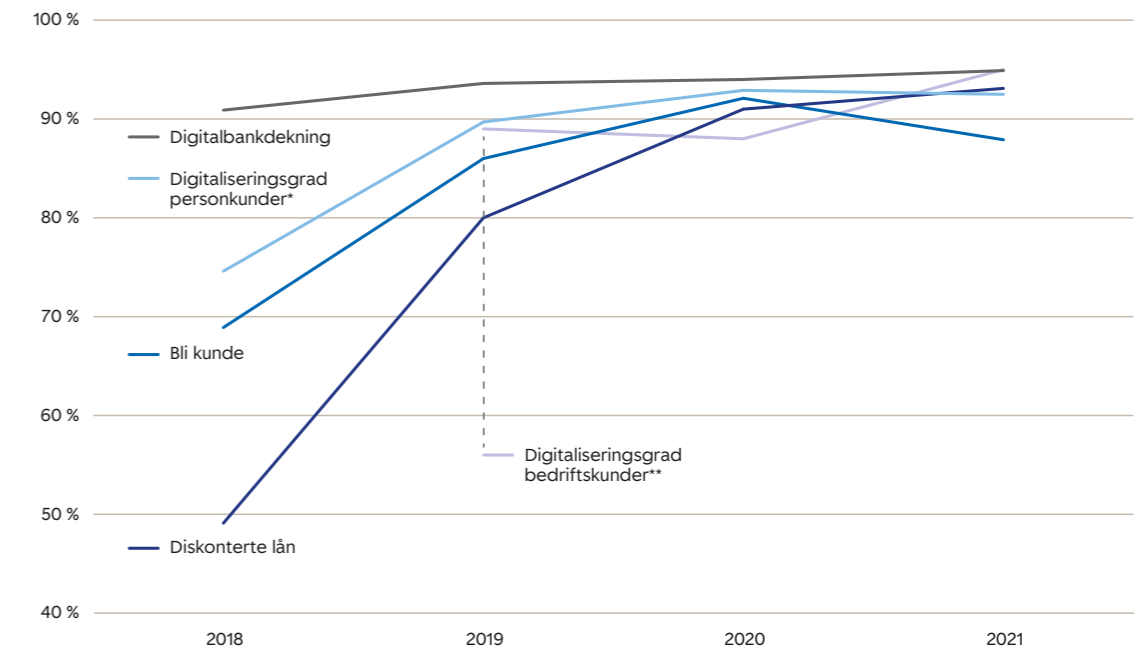
Nye kort i resirkulert plast

Vi er opptatt av å gjøre bærekraftige valg og leter stadig etter nye og gode miljøvennlige tiltak. I 2021 begynte vi å ta i bruk resirkulert plast i produksjonen av bank- og kredittkort. De nye og mer miljøvennlige kortene ble lansert i markedet fra januar 2022.

Automatisering og bruk av digitale assistenter

Automatisering av kunde- og arbeidsprosesser med bruk av digitale assistenter (Robot Proses

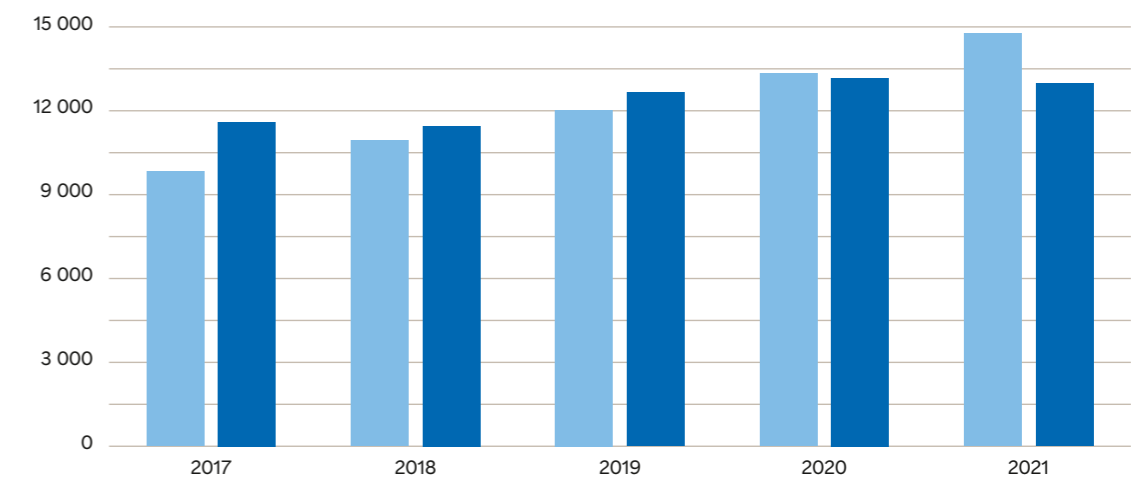
Digital utvikling, personkunder og bedriftskunder

*Digitaliseringsgrad viser prosentvis andel kunder som søker om kundeforhold og oppretter produkter selv digitalt.

** Digitaliseringsgrad for bedrifter før 2019 er ikke tilgjengelig.

Utvikling i antall kunder som bruker nettbank bedrift

Aktive avtaler: Kunden har mulighet til å logge seg inn i nettbank bedrift.

Registrerte avtaler: Kunden har ikke selv mulighet til å logge seg inn i nettbank bedrift, men bedriftens konti er knyttet opp mot en annen nettbankavtale – for eksempel gjennom nettbankavtalen til kundens regnskapsfører.

Automasjon – RPA), gir gode resultater. Mange prosesser er automatisert, og både antall saker behandlet og antall timer frigjort tid øker. For morbanken utgjør dette nå 50 årsverk per år, en økning på nærmere 40 prosent i 2021.

For konsernet utgjør automatiseringen 66 årsverk frigjort tid og bidrar til raskere saksbehandling og flere automatiserte kontroller.

Antall saker/henvendelser som er behandlet med digitale assistenter har økt med 15 prosent det

siste året. For konsernet utgjør dette over 1 million saker/henvendelser. Antall årsverk frigjort tid øker mer enn antall saker/henvendelser fordi vi nå behandler mer komplekse og arbeidskrevende prosesser der vi bruker digitale assistenter.

Bruk av ledende AI-teknologi har gjort vår chatløsning til en viktig del av vårt betjeningskonsept. Vår digitale assistent håndterer stadig flere chat-henvendelser og bidrar til å gi kundene raske svar og veiledning i bruk av digitale selvbetjeningsløsninger.

Om ønskelig kan kundene chatte videre med en av våre rådgivere, men kun 19 prosent av all chat settes videre til rådgiver. Målinger av kundetilfredsheten bekrefter at kundene er godt fornøyd med løsningen.

Løsningen blir utviklet og forbedret i tett samarbeid med bankens kundesentre, noe som betyr at vi kontinuerlig tilpasser løsningen i tråd med kundenes behov.

Proaktiv chat ble lansert i juni 2021. Kundene tilbys å chatte med en rådgiver i våre selvbetjente kjøpsløsninger for eksempel når de skal fylle ut en lånesøknad. Slik blir det enklere for kundene å få effektiv veiledning, samtidig som det bedrer kvaliteten på søknadene og gir raskere saksbehandling.

Automatisering med bruk av robotteknologi bidrar til bedre kundereiser, økt tilgjengelighet og raskere saksbehandling, samtidig som det frigjør tid til kundeoppfølging og rådgivning. Det er fortsatt et stort potensial for å effektivisere og automatisere prosesser ved å bruke digitale assistenter, og dette er et viktig fokusområde i kommende strategiperiode.

Innsiktsdrevet utvikling og forbedringsarbeid

Banken jobber systematisk med kontinuerlig forbedring. Tett samhandling mellom forretningsdivisjonene, kundesentrene og divisjon for Innovasjon og forretningsutvikling har bidratt til å løse små og store forbedringstiltak. Målet er å gjøre hverdagen enklere for både kunder og ansatte.

Bruk av digitale forbedringstavler og arbeid i tverrfaglige team gjør at vi kan samhandle effektivt på tvers av organisasjonen og lokasjoner.

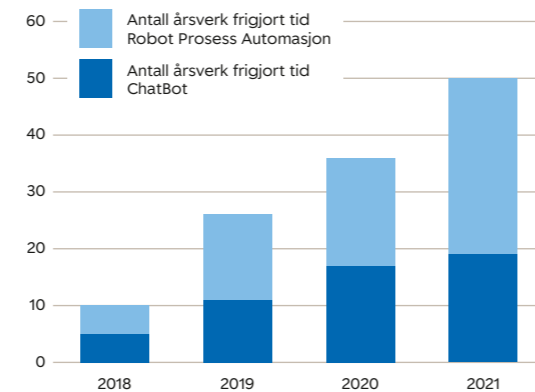
Det er jobbet systematisk med å tilrettelegge for økt bruk av data og innsikt som grunnlag for både utvikling og forbedringsarbeid. Vår nye CRM plattform – IVER – er en viktig del av arbeidet med innsiktsdrevet forbedringsarbeid framover.

Målbilde for serviceopplevelser

Gode serviceopplevelser skaper gode kunde-relasjoner. Med økt data og innsikt, har vi sett på hvordan kundene endrer måten de benytter banken på, og vi har etablert et nytt målbilde for serviceopplevelser.

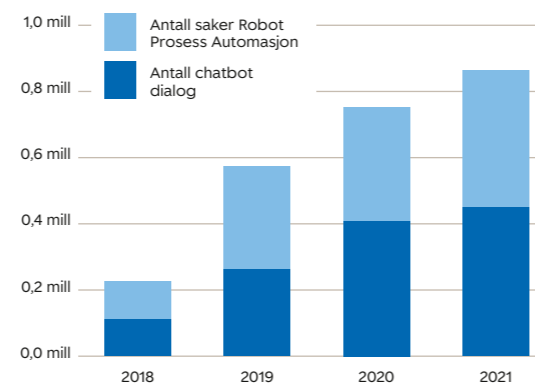
Målbildet skal realiseres delvis gjennom fellesprosjekter i SpareBank 1-alliansen i tett samarbeid med SpareBank 1 Utvikling, men også gjennom kontinuerlig forbedring i banken. Målet er å gjøre hverdagen enklere for kundene våre med økt utnyttelse og bruk av digitale løsninger, kombinert med god veiledning og råd fra våre rådgivere.

Frigjort tid med bruk av digitale assistenter

Tabellen viser utvikling i antall årsverk frigjort tid ved bruk av digitale assistenter i morbanken.

Antall henvendelser behandlet av digitale assistenter

Tabellen viser utvikling i antall saker/henvendelser behandlet ved bruk av digitale assistenter i morbanken. Antall årsverk frigjort tid har økt vesentlig mer enn antall behandlede saker. Dette skyldes at mer komplekse prosesser er blitt automatisert siste året.

Avansert analyse

Kunstig intelligens (AI), blant annet ved å ta i bruk maskinlæring (ML), er et nytt og viktig kompetanseområde for å opprettholde og styrke vår konkurransekraft. Vi har gjennom året styrket vår kompetanse innenfor området avansert analyse ytterligere. Ved å ta i bruk løsninger innenfor AI og ML ønsker vi å få økt innsikt, forbedre kundetjenestene og effektivisere prosessene våre. Vår modellfabrikk er satt i produksjon, og gjennom denne leveres blant annet relevante initiativer til vår CRM-plattform og våre rådgivere. I modellfabrikken søker vi å optimalisere måten vi utvikler, produksjonssetter og overvåker våre analytiske modeller.

Data og innsikt vil være viktige elementer i framtidens bank, og vi har tro på økt datadrevet forretningsdrift og -analyse. Med ansvarlig bruk ønsker vi å muliggjøre forbedringer til det beste for kundene våre, ansatte og selskapet.

Slik bruker vi pengene våre

Banken gjør jevnlig analyser av kundenes aggregerte kortforbruk, slik kan vi se forbrukstrender og utvikling. I 2021 brukte vi mer penger enn tidligere. Ferie og reiser samt uteliv fikk et etterlengtet oppsving, mens hus og hjem gikk noe tilbake.

Analyse av kundenes kortbruk er en viktig indikator på hvordan forbruket endrer seg. Under pandemien var dette spesielt interessant fordi vi umiddelbart kunne spore effekten av visse tiltak fra myndighetene. Tallene har gitt oss viktig kunnskap om hvordan pengebruken og etterspørselen etter varer og tjenester har vært under pandemien.

Økt forbruk

2021 var et år hvor vi brukte mer penger, samtidig som vi sparte mer. Totalt ser vi at gjennomsnittlig kortbruk per kunde økte med drøye 6 prosent fra 2020. Sammenligner vi med 2019, har snittforbruket steget med nærmere 9 prosent.

Mer på ferie og uteliv, mindre på hus og hjem

Ser vi hele 2021 under ett, kan vi konstatere at hver enkelt av oss i snitt brukte 18 prosent mer penger enn i 2020 på ferie, reise og overnatting. Forbruket var imidlertid langt bak året før pandemien (2019), hele 46 prosent. Også på uteliv og restauranter brukte vi mer penger i 2021, henholdsvis 14 og 49 prosent. Det er likevel litt

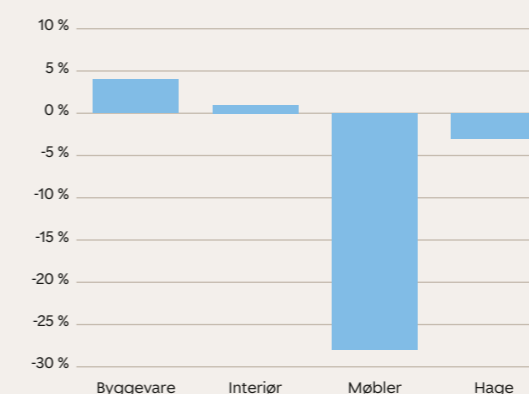
igjen før vi er på nivået før pandemien. Forbruk på kollektivtransport økte også, men her er det langt igjen før vi er på 2019-nivå.

Vi brukte litt mindre penger på hus og hjem enn i 2020, men var fortsatt godt over 2019-nivå (13 prosent). Det var spesielt forbruket på møbler som trakk ned. Forbruket på byggevarer isolert sett fortsatte å vokse også i 2021.

Kategorien frakt fortsatte å stige kraftig i 2021. Det indikerer at netthandelen også vokste sterkt gjennom året.

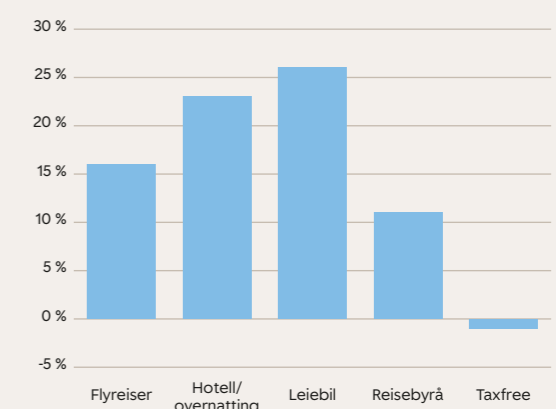
– Analyse av kundenes kortbruk er en viktig indikator på hvordan forbruket endrer seg. Under pandemien har dette vært spesielt interessant.

Kortbruk: Hus og hjem

Gjennomsnittlig kortforbruk per kunde, prosentvis endring fra 2020.

Kortbruk: Ferie, reise og overnatting

Kapittel 3.2.2

Vår samfunnsrolle

Banken har i hele sin 176-årige levetid vært tuftet på en bevissthet om virksomhetens viktige samfunnsrolle. Kjernen i samfunnsoppdraget er først og fremst å ha et langsiktig perspektiv på driften og finansiere gode prosjekter for privatpersoner, bedrifter, offentlig virksomhet samt lag og foreninger.

Bankene har en sentral rolle i den økonomiske utviklingen og er en forutsetning for verdiskaping i samfunnet. SpareBank 1 Østlandet bidrar til nærings- og samfunnsutvikling gjennom et aktivt og utstrakt samarbeid med næringsliv, forsknings- og utdanningsmiljøer. I tillegg er vi sponsor og bidragsyter til en rekke kultur-, samfunns- og idrettstiltak. Slik medvirker vi til at regionen er et godt sted å bo, arbeide og drive næringsaktivitet i. Banken lever på den måten i et gjensidig avhengighetsforhold med samfunnet rundt seg. Går det godt for samfunnet, går det godt for banken og omvendt.

Gjennom gode banktjenester bidrar vi til økonomisk trygghet både for den enkelte og for ulike virksomheter. Kundernes behov for finansielle tjenester skal dekkes i et langsiktig og tillitsbyggende perspektiv. Betalinger skal skje raskt, trygt og effektivt.

Vi skal også være en pådriver i det grønne skiftet, blant annet gjennom å stille krav og forventninger på bærekraftsområdet, spesielt til bedriftskundene våre. På denne måten bidrar vi til å omstille og utvikle bedriftene i møte med nasjonale og internasjonale forpliktelser på klimaområdet.

Vårt skattebidrag

SpareBank 1 Østlandet-konsernet er en stor skatteyter, ikke bare direkte, men også gjennom å være arbeidsgiver for om lag 1 100 skattebetalende medarbeidere.

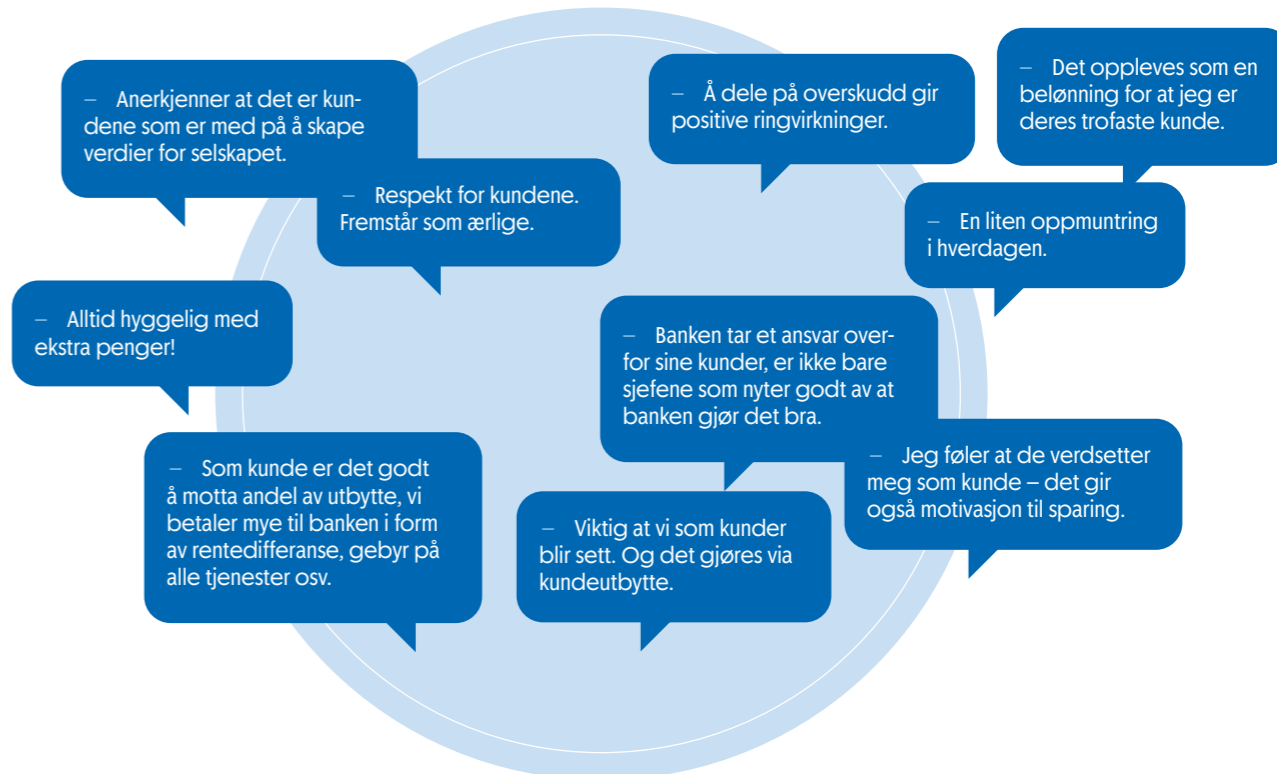

Konsernets skattebidrag

Inntektsskatt: 416
Formueskatt: 4
Arbeidsgiveravgift: 124
Finansskatt: 35

Kunders respons på kundeutbytte (Kantar)

Kundeutbytte – vi deler av overskuddet

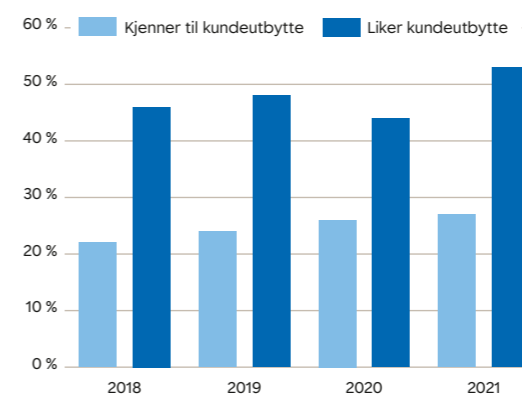
I god sparebank- og bærekraftsånd har SpareBank 1 Østlandet lange tradisjoner for å dele av overskuddet med kundene. Til sammen delte vi ut 231 millioner kroner i kundeutbytte i 2021. I tillegg utbetalte vi 352 millioner kroner av overskuddet i 2020 i utbytte til våre eiere.

Kjennskapen til kundeutbytte øker, dette kommer fram i en representativ undersøkelse gjort av Kantar i 2021. 27 prosent av befolkningen i markedsområdet svarer at de har kjennskap til at SpareBank 1 Østlandet tilbyr kundeutbytte. Over halvparten av de spurte

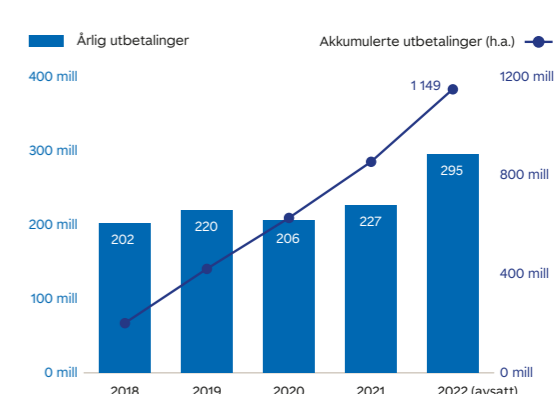
liker at vi deler ut kundeutbytte, en oppgang på ni prosentpoeng fra 2020. Blant kunder i SpareBank 1 Østlandet er "likingen" på 71 prosent, hvilket også er en framgang på ni prosentpoeng fra året før. Som en av våre kunder sier i undersøkelsen: «Jeg føler at de verdsetter meg som kunde – det gir også motivasjon til sparing.»

> Vi har passert 1 milliard kroner i kundeutbytte siden starten i 2017.

Kunnskap og liking av kundeutbytte

Utbetalt kundeutbytte, millioner kroner

Interessenter (oversikten er ikke uttømmende)

- **Ansatte:** Morbanken, datterselskaper, tillitsvalgte, verneombud, pensjonistforeningen.
- **Kunder:** Personkunder, bedriftskunder, offentlige organisasjonskunder, gründere.
- **Eiere:** Sparebankstiftelsen Hedmark, LO med forbund, øvrige egenkapitalbeveiere.
- **Datterselskaper:** EiendomsMegler 1 Innlandet AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, SpareBank 1 Østlandet TheVIT AS (eid 70 prosent av SpareBank 1 Østlandet), Youngstorget 5 AS, AS Vato, SpareBank 1 Finans Østlandet (eid 95 prosent av SpareBank 1 Østlandet).
- **Deleide selskaper:** SpareBank 1 Gruppen AS, SpareBank 1 Forvaltning AS, SpareBank 1 Utvikling DA, SpareBank 1 Kreditt AS, SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, BN Bank ASA, SpareBank 1 Kundepleie AS, SpareBank 1 Betaling AS, SpareBank 1, Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS. Banken har også investeringer i blant andre SpareBank 1 Markets AS og Totens Sparebank. Vårt datterselskap SpareBank 1 Finans Østlandet AS er deleier i SpareBank 1 Mobilitet Holding AS som igjen er deleier i bil-abonnementselskapet Fleks AS.
- **Myndigheter:** Kommuner, regionråd, fylkeskommuner, statsforvalter, regjering, rettsapparatet, Stortinget, Finanstilsynet, Norges Bank, Konkurransetilsynet, Forbrukerombudet.
- **Kapitalmarkedet:** Egenkapitalbevis-investorer, fremmedkapital, investorer, andre banker og meglerhus.
- **Leverandører:** Ulike produkt- og tjenesteleverandører innen IT, drift, marked, revisjon, konsulentvirksomhet, personal, HMS, pengetransport, sikkerhet, energi, håndverksbedrifter og andre.
- **Konkurrenter:** Banker, forsikringselskap, fondsforvaltere m.m. Lokale, nasjonale og internasjonale aktører.
- **Sponsorater:** Lag og organisasjoner, klubber.
- **Samarbeidspartnere:** SpareBank 1-alliansen, sentrale og lokale aktører. De andre bankene i SpareBank 1-alliansen.
- **Gavemottakere:** Mottakere av gaver fra Kunstfondet, talentstipendet og andre gaver til allmenntilgitt formål.
- **Interesseorganisasjoner:** Finans Norge, LO, NHO, Forbrukerrådet, Framtiden i våre hender, Trainee Innlandet, Vikinglauget, Amnesty, Regnskogfondet, WWF, Norsk Folkehjelp, Natur og Ungdom og Naturvernforbundet. (ikke uttømmende oversikt.)
- **Bransjeorganisasjoner:** Bondelaget, Bonde- og småbrukarlaget, Norwegian Wood Cluster, Grønn byggallianse med flere.
- **Utdanning- og forskningsmiljøer:** Høgskolen i Innlandet, NTNU Gjøvik, CICERO Senter for klimaforskning, UiO og NHH.
- **Samfunnet, opinionen, offentlige aktører:** Ikke-kunder, potensielle kunder, Finansklagenemnda, opinionen, politikere, akuttberedskap: politi/helse/brann.
- **Media:** Lokale gratisaviser, lokalaviser, regionale medier, riksmidier, NRK riks og lokal, NTB.
- **Sosiale medier:** Opinionen i sosiale medier.
- **Ratingbyråer og analytikere:** Moody's Analytikere, Sustainalytics, MSCI.
- **Oslo Børs**

Interessentdialog

Dialog og samarbeid med ulike interessenter er essensielt for at banken skal nå sine ambisjoner og beholde tillit og godt omdømme i samfunnet. Våre viktigste interessenter, som kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, investorer og organisasjoner, er alle opptatt av hvordan banken ivaretar sitt samfunnsoppdrag og bidrar til en mer bærekraftig verden. Det å opprettholde en god dialog med interessentene er viktig for å forankre arbeidet vårt både lokalt, regionalt og internasjonalt.

Bærekraftsmål 17 om samarbeid er sentralt i bankens bærekraftsarbeid, og i 2021 har vi hatt et godt samarbeid med interessentene om mange ulike temaer på ulike arenaer. Dialogen med de mest vesentlige interessentene er beskrevet nærmere i detalj i tabellen nedenfor. I tillegg er det informert om dialogen med ulike interessenter i andre deler av årsrapporten.

Utdrag av dialog med viktige interessenter som kan hjelpe oss i arbeidet med å forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn:

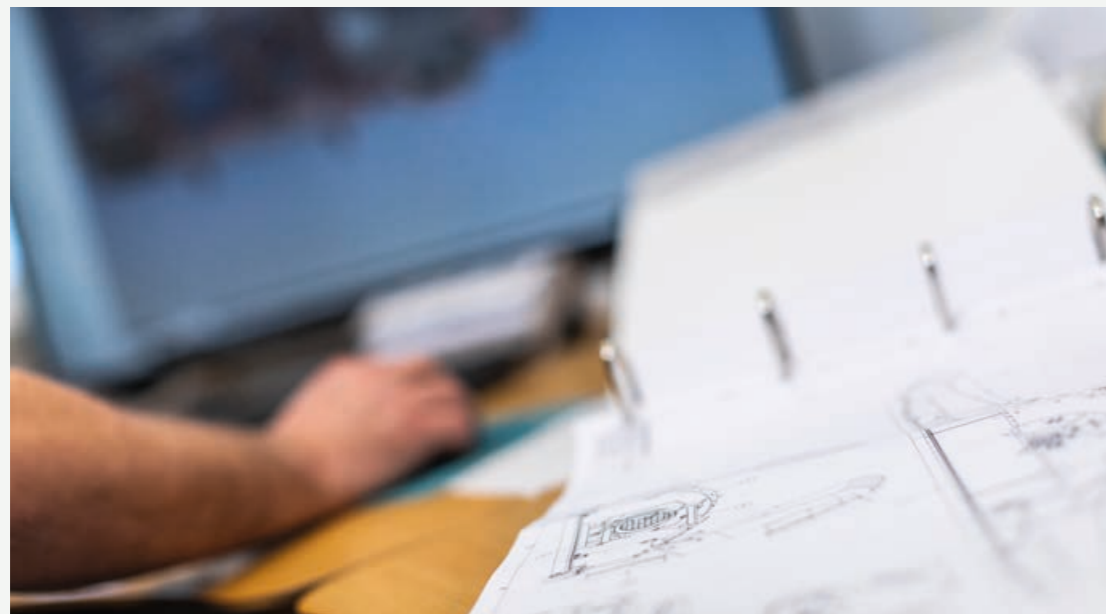
Hvem	Hva	Hvordan
Kunder og forbrukere	Stadig øke forståelsen for kundenes og forbrukernes behov. Få innspill på bankens produkter og tjenester.	Kunde- og forbrukerundersøkelser. Kundemøter. Foredrag, webinarer, seminarer og konferanser. Sosiale medier, spesielt dialog med personkunder. Dialog om bærekraft i utlånsaker. Bærekraftsvurderinger (aktsomhetsvurderinger) i utlånsaker til bedrifter.
Ansatte	Bankens ansatte på alle nivåer er i høy grad involvert i arbeid knyttet til bankens samfunnsoppdrag, også innen bærekraft. Blant annet er opplæring av ansatte avgjørende for å ha dialog med kundene om ulike bærekraftstemaer.	Opplæring, kurs og nanolæringer. Arbeidslivets klimauke. Bærekraftsverksted gjennomføres for samtlige nyansatte. Ulike arbeidsgrupper. Foredrag og innspillsrunder på avdelingsmøter.
Interesseorganisasjoner og sivilsamfunn	Banken er avhengig av innspill fra et vidt spekter av organisasjoner med ulik ekspertise for å kvalitetssikre arbeidet. Samtidig ønsker banken å være åpen om eget arbeid. Vi har hatt et særskilt fokus på dialog med unge.	Møter, telefoner, e-post, webinarer og seminarer. Vi har videreført initiativet fra 2020 og har faste dialogmøter med sivile samfunnsorganisasjoner som jobber med bærekraft i finans. Innspillsmøter med unge i samarbeid med Young Sustainable Impact/Development Goals Forum.
Ratingbyråer og analytikere	Banken gjør avviksanalyser på ratinger vi mottar for å avdekke hvor vi har forbedringspunkter. Dette er viktige innspill fordi det beror på en ekstern og objektiv vurdering.	Hovedsakelig skriftlig dialog gjennom vurderinger fra byråene og organisasjonene og bankens tilbakemeldinger på dem. Vi gir også utfyllende innspill på svakheter i metodene.
Sponsorater	Bærekraft får en stadig større plass i sponsoravtalene. Vi ønsker at alle som mottar sponormidler av oss, skal rapportere på bærekraft, men vi forventer mer av de største klubbene.	Møter, dialog, foredrag. I samarbeid med SpareBank 1 SMN, SNN og Sørøst-Norge har vi blant annet utarbeidet et rammeverk som sponorsansvarlige kan bruke i dialog med frivillige organisasjoner.
Bransjeorganisasjoner	Godt samarbeid i bransjen er helt avgjørende for at alle aktører drar i samme retning og lærer av hverandre.	Deltakelse i arbeidsgrupper. Telefon, e-post, foredrag på seminarer. Bilaterale møter.
Samarbeidspartnere	Det er helt nødvendig med et godt samarbeid innen bærekraft og samfunnsansvar for å sørge for at vi drar i samme retning, både innen finansbransjen og på tvers av bransjer.	SpareBank 1 Alliansen har etablert et Bærekraftsforum, der det samarbeides om ulike bærekraftstema. Vi samarbeider også med lokale og regionale aktører ved å delta i flere næringsklynger i vårt markedsområde.
Utdannings- og forskningsmiljøer	Bærekraftsfeltet utvikler seg raskt, og banken er helt avhengig av tett kontakt med forskning og akademia.	Møter med ulike aktører. Deltakelse i ulike referansegrupper, blant annet for et nytt studium i bærekraftig finans på BI, og for Senter for samarbeidslæring for bærekraftig utvikling (CCL) ved Høgskolen i Innlandet. I arbeidet med ny strategi har banken samarbeidet med forskere fra SMART-prosjektet ved UiO for å sikre at bærekraftsarbeidet blir mer forskningsbasert.
Internasjonale initiativer	Internasjonalt bransjesamarbeid og samarbeid på tvers av bransjer er også viktig. Det foregår svært mye utviklingsarbeid i UNEP FI-initiativene.	Vi deltar blant annet aktivt i FN-ledede arbeidsgrupper under Prinsippene for ansvarlig bankdrift (PRB) og i banknæringsinitiativ for nullutslipp, Net Zero Banking Alliance (inkludert Collective Commitment to Climate Action, CCCA).
Investorer	Bærekraft er i økende grad et tema i møte med investorer.	Investorpresentasjoner. Framlegging av kvartalsrapporter og årsrapport.
Media	Det er viktig å løfte temaer om bærekraft i finans og bidra til diskusjon om bærekraftstemaer i media. I 2021 har vi også hatt et stort antall forbrukerrelaterede medieutspill og saker om samfunn, renter og makroøkonomi.	Artikler, kronikker og intervjuer.

Vesentlig bærekraftstema

Arbeid mot økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet er en utfordring som rammer både enkeltpersoner, næringslivet og samfunnsøkonomien. SpareBank 1 Østlandet har i likhet med andre banker lovmessig plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Banken har også omfattende tiltak for å forhindre annen økonomisk kriminalitet, spesielt digitale bedragerier. Kundene spesielt og samfunnet generelt skal ha tillit til at banken jobber aktivt på dette området.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Omfanget av kriminaliteten som rammer finanssektoren øker, og den blir stadig mer kompleks og sammensatt. Bankens innsats for å forebygge og avdekke kriminalitet er derfor viktig både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Banken har hensiktsmessige rutiner og kompetente medarbeidere for å ivareta samfunnsansvaret og etterlevelseskravene på området. Dette arbeidet knyttes opp mot bærekraftsmål 16, delmål 16.4 om å redusere ulovlige finansstrømmer samt bekjempe alle former for organisert kriminalitet.

Skjerpede krav på hvitvaskingsområdet både nasjonalt og internasjonalt innebærer ytterligere krav til bankens virksomhet. Dette har økt bankens risiko dersom regelverket ikke etterleves, og banken har gjennomført analyser av iboende risiko for å kunne iverksette forebyggende tiltak. Dette omfatter blant annet oppdaterte retningslinjer og rutiner, forbedrede leveranser og produkter fra systemleverandører

samt prosjekt for nye og bedre modeller for risikovurdering.

Styret har vedtatt nulltoleranse for compliance-risikoen på hvitvaskingsområdet. Bankens styre har vedtatt overordnede retningslinjer for bankens arbeid med antihvitvask og antiterrorfinansiering.

Hva fikk vi til i 2021?

Banken har i 2021 hatt omfattende fokus på internkontroll, internrevisjon og risikovurderinger innen hvitvasking og etterlevelse av regelverk. Det har vært jobbet og jobbes fortsatt med forbedring av systemstøtten i samarbeid med øvrige banker i SpareBank 1-alliansen. Banken har videre brukt store ressurser på å videreutvikle risikoanalysen samt forbedre løsningene for automatiserte modeller.

Årets risikoanalyse bygger på arbeidet fra foregående års risikovurderinger og tilbakemeldinger fra revisjoner. Det er i 2021

gjennomført et betydelig antall arbeidsseminar for å avdekke risikoer, finne egnede tiltak og beregne sannsynlighet for at risikoene inntreffer, såkalt scoring. Dette er gjort med bred involvering i banken fra både forretningsområdene, ledere og fagressurser. For nye produkter og tjenester som er aktivert siden forrige risikoanalyse, har flere aktører og ansvarlige i organisasjonen deltatt.

I 2021 ble totalt 26 941 transaksjoner identifisert for videre kontroll av bankens transaksjonsovervåking. Etter at bankens spesialister undersøkte området, ble 259 saker rapportert til Enheten for finansiell etterretning (EFE) i Økokrim.

Hva gjenstår i lengre perspektiv?

Banken jobber aktivt for å innføre neste generasjon systemløsninger innenfor antihvitvasking, blant annet ved bruk av teknologier som maskinlæring og avansert datanalyse. Ny plattform vil gi forbedringer innenfor blant annet kundekontroll, transaksjonsovervåking og risikoscoring.

Risiko og muligheter

Det vil alltid være en risiko for at bankens produkter og tjenester blir forsøkt misbrukt til hvitvasking eller terrorfinansiering. Dersom banken blir utsatt for hvitvasking, kan det påføre oss betydelige konsekvenser både økonomisk, strafferettslig og omdømmemessig.

Den positive effekten av å ha fokus på økonomisk kriminalitet er at det bygger tillit til banken og til norsk finansbransje, og det opprettholder et velfungerende økonomisk system.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Styringsdokument for å etterleve regelverket for hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner, Sikkerhetsstrategi.

Ansvarlig for området: Konserndirektør forretningsdrift, hvitvaskingsansvarlig.

Mål for området: Vi fokuserer på å være en trygg bankforbindelse der alle nye kundeetableringer er korrekt utført. Videre er vi opptatt av at eksisterende kunder er korrekt dokumentert og at vi kjenner til hvor kundens midler kommer fra for å forhindre hvitvasking og/eller terrorfinansiering gjennom vår bank.

GRI-indikatorer: 205-1, 205-2, 205-3, 418-1 og SB1Ø-1. Opplæring: 404-2
SDG: 16.4
GC: 2, 10
UNEP FI: 5.1

Opplæring:

Banken har arbeidet med opplæring og holdningsskapende arbeid blant alle ledere og ansatte. Alle bankens medarbeidere gjennomførte i perioden 2020 til 2021 obligatorisk opplæring slik lovgivningen krever. Opplæringen var tilpasset den enkelte medarbeiders rolle og funksjon i organisasjonen. Opplæringen omfattet også styrets medlemmer.

Kontroll av transaksjoner

26 941 transaksjoner identifisert for videre kontroll

259 saker rapportert til Økokrim

Det er ikke avdekket brudd på bankens retningslinjer i noen av disse sakene.

Informasjonssikkerhet i SpareBank 1 Østlandet

Gjennom hele 2021 har SpareBank 1 Østlandet i likhet med andre banker og finansinstitusjoner opplevd en markant økning i antall saker relatert til cyberkriminalitet og nettbaserte angrep på bankens kunder eller infrastruktur.

NORSIS (Norsk Organisasjon for Informasjonssikkerhet) oppgir blant annet en økning på 36 prosent i antall anmeldte bedragerisaker i sin årsrapport om trusler og trender i 2020 og bekrefter dermed denne trenden. Et stadig økende og mer komplisert risikobilde er også beskrevet i NSMs (Norsk Sikkerhetsmyndighet) årlige rapport for 2020 som beskriver nettverksoperasjoner som en alvorlig risiko mot norske virksomheter og samfunnsfunksjoner.

Hva fikk vi til i 2021?

I fellesskap med SpareBank 1-alliansen har vi vurdert hvilke risikoer som utgjør de største truslene mot vår virksomhet, og hvilke tiltak som bør gjennomføres.

Truslene vi står overfor, er i stor grad sammenfallende med risikobildet for andre bransjer, og i 2021 har vi særlig jobbet med følgende temaer:

- Løsepengevirus eller 'Kryptovirus' hvor informasjon blir gjort utilgjengelig eller ødelagt gjennom nettangrep.

- Sosial manipulering eller såkalt 'phishing' hvor kunder eller ansatte blir forsøkt fralurt på loggingsinformasjon til nettbank eller lignende. Dette temaet har vært særlig aktuelt i 2021 da SpareBank 1 Østlandet har vært part i en rettsak ('Olgasaken') hvor bankens erstatningsplikt i slike saker er blitt prøvd i rettsvesenet.
- Forsøk på spionasje eller inntrenging i bankens systemer for å hente ut informasjon.

Sammen med SpareBank 1-alliansen har vi satt i verk en rekke tekniske og organisatoriske tiltak for å redusere risikoen for at banken eller våre kunder skal bli rammet av slike angrep. Tekniske tiltak er viktige i denne sammenhengen, men vel så viktig er kultur og kunnskap om trusselbildet hos våre ansatte. Riktig og oppdatert kunnskap er viktig for at de ansatte skal kunne behandle trusler korrekt og varsle og forebygge hendelser på en god måte.

I 2021 har vi derfor fortsatt Passopp-programmet med nettbasert opplæring av ansatte i informasjonssikkerhet med særlig vekt på:

- Svindelforsøk gjennom sosial manipulering og faren for å trykke på lenker i e-poster.
- Trygg samhandling og utveksling av informasjon.
- Taushetsplikt og beskyttelse av informasjon.
- Sikkerhetskulturen i selskapet.

Opplæringen er obligatorisk for alle ansatte og blir fulgt opp gjennom året med tanke på gjennomføringsgrad og fullstendighet. Tilbakemeldingene fra både ansatte og ledere er positive både med tanke på innhold og aktuelle temaer i framtidige kurs. Passopp-programmet vil fortsette med samme tyngde inn i 2022 sammen med de andre tiltakene som er beskrevet. I tillegg vil det også bli gjennomført ulike tester og øvelser for å vurdere effekten av opplæringstiltak og holdningsskapende arbeid.

Risiko og muligheter

Informasjonssikkerhet vil også være et viktig tema for selskapet videre framover. Hendelser som jevnlig omtales i media, viser stor aktivitet og kapasitet blant kjente og ukjente trusselaktører, og det er all grunn til å anta at også vår bank kan være mål for slike angrep.

God sikkerhetskultur bygges over tid, og fortsatt fokus på informasjonssikkerhet er viktig for at banken skal nå sine mål og kunne tilby sikre og gode produkter til både kunder og ansatte.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Policy for Sikkerhet, Policy for personvern, Standard for styring av informasjonssikkerhet

Ansvarlig for området: Konserndirektør forretningsdrift

Mål for området: Vi skal være en trygg og god bankforbindelse hvor både kunder og ansatte skal føle at sikkerheten for våre produkter er godt ivarett

GRI-indikatorer: 418-1. Opplæring: 404-2
UNEP Fi: 5.1 og 5.2

› Riktig og oppdatert kunnskap er viktig for at de ansatte skal kunne behandle trusler korrekt og varsle og forebygge hendelser på en god måte.

Personvern

Våre kunder skal ha tillit til at deres personopplysninger er trygge hos oss. SpareBank 1 Østlandet har stort fokus på å ivareta kravene i personopplysningsloven og GDPR (General Data Protection Regulation).

Det er viktig at vi håndterer personopplysninger på en god og sikker måte for å skape tillit hos kunder og ansatte, og at vi samtidig gi rom for å kunne skape nye forretningsmuligheter.

Det er et mål å være åpen både om hva og hvordan vi behandler personopplysninger. Bankens personvernerklæring og policy for personvern er lett tilgjengelig på våre hjemmesider.

Hva fikk vi til i 2021?

I 2021 har de viktigste oppgavene vært å forbedre styringsdokumentene for personvern og dokumentere at personvernreglene blir etterlevd. Videre har vi gjennomført et større sletteprosjekt for å ivareta lagringsbegrensning av personopplysninger. Vårt kompetanseprogram for personvern har også i 2021 gitt de ansatte økt forståelse for og bevissthet om personvernkravene.

Bemanningen på personvernområdet er økt i 2021 da det er ansatt en fagsjef personvern. Flere fagressurser er i økende grad involvert i viktige personvern- og endringsprosjekter.

Styring og kontroll

Styringsdokumenter for personvern er oppdatert og tilgjengelige på våre nettsider. Krav til informasjonssikkerhet og personvern følger internasjonale standarder (ISO/ IEC 27001) og lovkrav som IKT-forskriften og personvernreglene.

Med utgangspunkt i internrevisjonsplanen for 2021 er det gjennomført en evaluering av personvernområdet med fokus på roller og ansvar, internkontroll for behandling av personopplysninger samt opplæring. Resultatet av den uavhengige gjennomgangen er tilfredsstillende.

Personvernombudet har kvartalsvis og årlig rapportering av status til styret. I tillegg har personvernombudet gitt råd og veiledning om

personvern i interne prosesser samt besvart henvendelser om personvern fra kunder og andre registrerte. Compliance-funksjonen har gjennomført tolv kontrollaktiviteter knyttet til personvernområdet i 2021.

Personvern ved nye og endrede produkter og løsninger

For å ivareta ansvarlighetsprinsippet i personvernreglene har banken forbedret dokumentasjonen som viser at lovkravene etterleves. Alle oppstartede prosjekter og endringer av eksisterende løsninger har i perioden dokumentert at personvernkravene blir etterlevd.

Lagringsbegrensning og sletting

Et viktig prinsipp i personvernreglene er lagringsbegrensning. I 2021 er det gjennomført et større arbeid for å ivareta dette prinsippet. Sparebank 1 Østlandet har oppdatert sletterutiner for IKT-systemene. Som en del av det har vi fulgt opp våre leverandører for å sikre at sletterutinene blir ivarettatt.

Avvik

En viktig måte å forbedre seg på er å avdekke og håndtere brudd på personopplysningsikkerheten, såkalte avvik. Bankens oppfordrer alle ansatte til å melde personvern-avvik. Virksomhetens evne til å oppdage avvik øker, og dette gir oss mulighet til forbedringer.

Banken har ikke fått pålegg eller overtredelsesgebyr fra Datatilsynet i 2021 for noen av avvikene. Dette skyldes at avvikene ikke er vurdert som alvorlige brudd på personvernsikkerheten, og at det ble iverksatt tilstrekkelige tiltak for å rette opp feil og hindre framtidige avvik.

Sakene har i hovedsak vært feilforsendelser, mangler i tilgangskontroll og andre avvik av mindre alvorlig karakter. Uønskede hendelser og avvik knyttet til informasjonssikkerhet og personvern registreres, følges opp og rapporteres.

Avvik og brudd på personopplysningsikkerheten	2018	2019	2020	2021
Antall avvik	7	29	38	45
Antall avvik meldt til Datatilsynet	4	7	9	8
Antall pålegg eller sanksjoner fra Datatilsynet	0	0	0	0

Planer for personvernarbeidet

Fagmiljøene i SpareBank 1-alliansen vil fortsette samarbeidet som bidrar til å forbedre vurderinger, støttemetoder og -verktøy for ledere og fagpersoner.

Bankansatte med spesialroller vil få tilgang til relevant opplæring og oppdatert kompetanse innen personvernområdet.

Banken vil fortsette arbeidet med stadig å forbedre dokumentasjonen av hvordan personvernarbeidet blir etterlevd, samtidig vil vi følge opp våre leverandører og utkontrakterte tjenester innen personvernområdet.

Risiko og muligheter

Både i daglig drift og forretningsutvikling er det nødvendig å behandle kundenes og de ansattes personopplysninger. Bankens mål å respektere de registrertes privatliv, sikre at personvernreglene blir etterlevd og ivareta vårt omdømme når vi har behov for og krav om å behandle personopplysninger.

Personvern er alltid en viktig faktor når man skal utvikle og forvalte tjenester og IKT-løsninger. Et eget etterlevelsesverktøy bidrar til å dokumentere at personvernkravene etterleves. Risikovurderinger og konsekvensvurderinger av personvern er en viktig del av denne dokumentasjonen.

Opplæring

Alle ansatte får jevnlig obligatorisk opplæring på personvernområdet. I 2021 har vi satt spesielt søkelys på opplæring av ledere. I tillegg har alle ansatte fått flere generelle e-læringer innen personvern samt gjennomført en årlig undersøkelse av sikkerhetskulturen. Da et nytt CRM-system ble innført, fikk alle brukere e-læring spisset mot personvern.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Policy for personvern, Standard for personvern, Standard for sletting av personopplysninger

Ansvarlig for området: Konserndirektør HR og juridisk, personvernombud, fagsjef personvern.

Mål for området: Målet med personvernarbeidet er gjennom en systematisk og risikobasert tilnærming å sørge for:

- å respektere de registrertes privatliv og familieliv, deres hjem og deres korrespondanse samt øvrige menneskerettigheter
- å sikre at personopplysningsloven og EUs personvernforordning (GDPR), øvrig regelverk for personvern og anerkjente veiledere blir etterlevd
- å understøtte forretningsdriften slik at SB1Ø til enhver tid har kontroll på hvordan personopplysninger blir behandlet
- å sikre omdømme til SB1Ø gjennom korrekt håndtering av personopplysninger

GRI-indikatorer: 2-25 og 418-1. Opplæring 404-2
UNEP FI: 5.1 og 5-2

› Det er et mål å være åpen både om hva og hvordan vi behandler personopplysninger. Bankens personvernerklæring og policy for personvern er lett tilgjengelig på våre hjemmesider.

Samfunnsengasjement

Vårt allmenntilgjengelige arbeid favner bredt. I god sparebanktradisjon tar vi mange lokale og regionale initiativ for å bidra til en sunn økonomiforståelse og skape økt trivsel og positiv utvikling i bygd og by i markedsområdet.

Her er noen av de viktigste bidragene i vårt samfunnsengasjement i 2021:

Lærer barn og unge om økonomi

En del av bankens samfunnsansvar er å bidra til å øke økonomiforståelsen blant barn, unge og kundegrupper med spesielle behov. Derfor har banken en årelang tradisjon i å bidra til økt økonomiforståelse. Det skjer gjennom skole-sparing og den årlige Sparebankkuka i forbindelse med Verdensspare dagen som ble etablert allerede i 1924. Banken har tatt dette initiativet et steg videre og har i over 10 år hatt en omreisende lærer i personlig økonomi i samarbeid med Ungt Entreprenørskap. Målet er å bidra til å redusere antall inkassosaker blant ungdom. Læreren har undervist titusenvis av elever og har på den måten bidratt til å utvikle barn og unges økonomikompetanse. På linje med 2020 ble også 2021 et annerledes undervisningsår med tidvis stengte skoler og mye hjemmeundervisning. Likevel ble det gjennomført flere aktiviteter der totalt 3 500 elever fikk undervisning ved å bruke programmene Økonomi og karrierevalg, Sjef i eget liv og andre økonomiprogrammer gjennom banken.

Tjenester for alle

Selv om både yngre og eldre kunder blir stadig mer digitale, er det fortsatt noen som har behov for andre løsninger. Vi tilbyr derfor flere tjenester for ikke-digitale kunder. Telefonbank, brevgiro og betjent fullservice kundesenter er noen eksempler. I tillegg har vi 36 bankkontorer hvor kunder fysisk kan møte rådgiverne våre.

› I 2021 har vår privatøkonom og sjefsøkonom vært aktivt ute i offentligheten med ulike temaer. De har bidratt til å spre innsikt og kunnskap til folk om sparing, betaling, forbruk, gjeld, renter og makroøkonomi.

For å hjelpe flere til å ta i bruk og få nytte av de digitale tjenestene våre arrangerer flere kontorer også kurs for eldre i hvordan de kan bruke digitalbanken. Dette har det imidlertid vært lite av de siste to årene på grunn av smittevernrestriksjonene.

Gir ekspertråd i media og andre kanaler

Vi har etablerte eksperter og talspersoner innen flere fagområder, og vi arbeider fortløpende med å dele kunnskap og råd både gjennom media og bankens egne kanaler. I 2021 har særlig vår privatøkonom og sjefsøkonom vært aktivt ute i offentligheten med ulike temaer. De har bidratt til å spre innsikt og kunnskap til folk om sparing, betaling, forbruk, gjeld, renter og makroøkonomi. Vi har etablert god dialog med flere medier om denne typen tematikk, noe som har resultert i en rekke gode mediasaker. Dette er generelt både viktig og samfunnsnyttig, men spesielt viktig akkurat nå fordi koronasituasjonen har skapt stor usikkerhet om den samfunnsøkonomiske konsekvensen av pandemien.

Støtte til samfunnsnyttige formål

Størsteparten av gavetildelingene fra bankens overskudd går gjennom Sparebankstiftelsen Hedmark, se side 106. Men banken gir fortsatt enkelte gaver til veldedige formål. Årlig støtter vi TV-aksjonen, og i 2021 ga vi 150 000 kroner til Plan International og deres kamp mot barneekteskap. I tillegg stilte banken som vertskap for ringedugnader til bedrifter. På dugnadene deltok personer fra næringsliv, organisasjoner, politikk og idrett for å skaffe bidrag til TV-aksjonen. Til sammen samlet de inn over 600 000 kroner. Banken stiller også vederlagsfritt opp som tellebank i TV-aksjonen. Banken har dessuten som tradisjon å gi en julegave til noen som trenger det, framfor å gi gaver til kunder og ansatte. I år går gaven på 200 000 kroner til voldsutsatte barn og familier som må søke tilflukt ved krisesentrene i jula.

Sparebanken Hedmarks kunstfond

Kunstfondets styre har i 2021 ferdigstilt og overlevert kunstgaver til Åmot kommune og Hamar kommune. De har også arbeidet videre med tidligere vedtatte kunstverk til kommunene Stange, Kongsvinger, Sør-Odal, Åsnes, Våler og Elverum. Kunstfondet er ikke tilført midler i 2021.

Forventningsundersøkelser gir verdifull samfunnsinnsikt

Jevnlig gjennomfører vi forventningsundersøkelser blant folk og bedrifter i regionen. Resultatene gir oss et viktig innblikk i hvordan de opplever den økonomiske nåsituasjonen og framtiden.

Under pandemien gjennomførte vi forventningsundersøkelser på halvårlig basis med et stort og representativt utvalg respondenter i vårt markedsområde.

Undersøkelsene har gitt pekepinn på hvordan pandemien har påvirket blant annet troen på både egen og landets økonomi, planer for større investeringer og forventninger for framtiden. Det har også vært nyttig å høre folks tanker om større anskaffelser og bedriftenes investeringsplaner samt hvorvidt de planlegger å holde igjen eller fortsette å bruke penger. Videre har undersøkelsene gitt innsikt i hvordan folk, bedrifter og samfunnet over tid er blitt påvirket av koronaen.

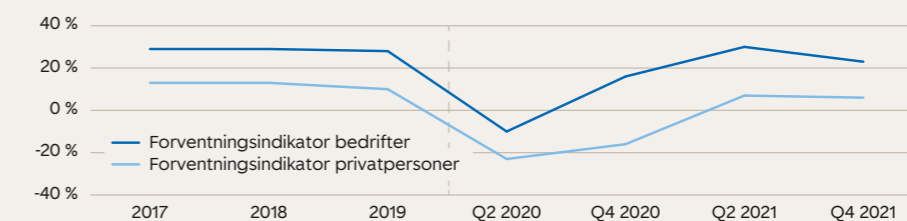
Generelt har husholdningenes syn og tro på landets økonomi vært sterkt preget av pandemien, mens troen på egen økonomi har vært

relativt stabil og positiv. De aller fleste opplever å ha god kontroll på egen økonomi, noe bankens egne erfaringer gjennom pandemien også viser. Folks planer om større investeringer har også vært relativt upåvirket av pandemien.

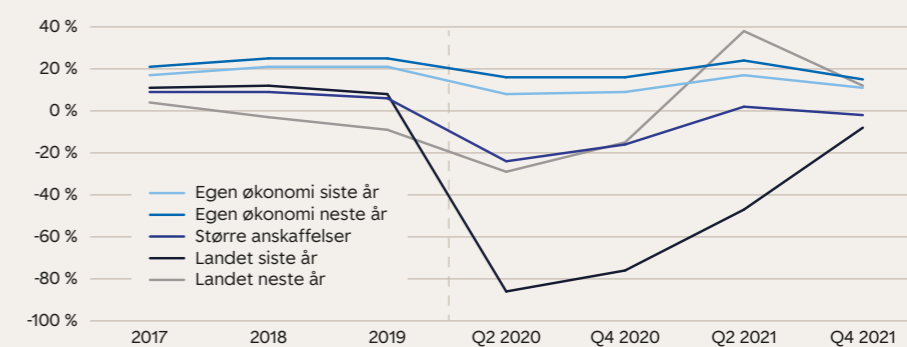
Bedriftenes forventninger fikk seg en alvorlig knekk da Norge stengte ned i mars 2020. Men de hentet seg raskt inn igjen og har senere ligget godt på den positive siden av skalaen. Omikronvirusets inntog i november/desember 2021 førte imidlertid til en liten tilbakegang. Pandemien har også ført til en vedvarende økning i bedriftenes syn på behovet for omstilling. I tillegg opplyser mange å ha endret forretningsmodell eller funnet nye inntektskilder gjennom koronaen.

Kategorien frakt fortsatte å stige kraftig i 2021. Det indikerer at netthandelen fortsetter å vokse.

Overordnet forventningsindikator privatpersoner og bedrifter

Privatpersoners forventninger til egen og landets økonomi

Idrettens bank

SpareBank 1 Østlandet har en lang tradisjon med å støtte opp om både topp- og breddeidrett både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Gjennom SpareBank 1-alliansen er vi en av Norges største bidragsytere til idretten og frivilligheten. Til sammen er vi med vår distribusjon, vårt produkttilbud og samfunnsengasjement en naturlig og betydelig samarbeidspartner for idretts-Norge.

SpareBank 1 er hovedsponsor for Norges Skiforbund Langrenn og inngikk i 2020 en langsiktig forretnings- og markedsmessig avtale også med Norges idrettsforbund (NIF). Med denne avtalen leverer vi gode og kostnads-effektive løsninger til idretten, både for idrettslag, særforbund og NIF sentralt. Dette understøtter og befester rollen SpareBank 1 har som idrettens bank.

Økonomi kan være en barriere for deltakelse i organisert idrett. Sammen med Norges idrettsforbund ønsker vi å bidra til å senke denne barrieren med gode tiltak innen inkludering og sirkulærøkonomi. Arbeid mot utenforskap i organisert aktivitet er tatt inn i flere sponsoravtaler. Vi bidrar for eksempel til lavere treningsavgift for de yngste i Lillehammer Skiklub, Lillehammer Cykleklubb, Brumunddal Fotball og Elverum Fotball. I Oslo har vi sammen med Vålerenga Hockey gått til innkjøp av keeperutstyr til gratis utlån.

Sammen med lokale klubber og Norges Skiforbund Langrenn arrangerer vi årlig byttehelgen for brukt skiutstyr. Vi jobber med å utvide byttehelgen til også å omfatte utstyr til

alle typer sommer- og vinteridretter. På grunn av pandemien ble mange av de planlagte aktivitetene i 2021 utsatt til 2022.

Vi ønsker at flere skal få muligheten til å gå på ski. Derfor lanserte vi i 2021 «Skibanken» sammen med våre samarbeidspartnere i idretten. Der kan både privatpersoner og bedrifter sette inn brukte og ubrukke ski i banken. Skibanken deler så ut skiene til organisasjoner, skoler og idrettsklubber som gjør utstyret tilgjengelig for de som måtte trenge det. På denne måten ønsker vi å ha et ekstra fokus på å dele skiglede med de som ikke har opplevd det tidligere.

› Økonomi kan være en barriere for deltakelse i organisert idrett. Sammen med Norges idrettsforbund ønsker vi å bidra til å senke denne barrieren med gode tiltak innen inkludering og sirkulærøkonomi.

Gaver og sponning

I 2021 hadde banken om lag 200 store og små sponsoravtaler til en verdi av 32 millioner kroner.

- Banken delte ut til sammen 10 millioner kroner i ekstraordinære gavemidler til hele 233 lag og foreninger for å sikre at aktiviteter til barn og unge ble opprettholdt gjennom koronakrisen.
- Fotball, håndball, langrenn og ishockey er idrettsgrener der SpareBank 1 Østlandet sponser både elite og bredde.
- På toppnivå sponser vi fotballklubbene Stabæk (damer og herrer) og Kongsvinger (herrer), hockeilagene Frisk-Asker, Vålerenga og Storhamar samt håndballagene Storhamar (damer) og Elverum (herrer).

Sponsoravtaler

32 mill. kr

Gavemidler

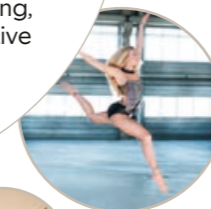
12 mill. kr

Banken deler også ut

2,5 mill. kr i talentstipend

til unge talenter innen idrett, kunst og kultur. Dette skal stimulere idrettsungdom og unge kunstnere til å utvikle sitt talent og engasjement gjennom trening, utdanning og forskjellige kreative aktiviteter.

10 koronamillioner til frivilligheten

Koronaen rammet frivilligheten hardt. For å opprettholde tilbud og fritidsaktiviteter lyste banken ut en pott på 10 millioner kroner. 233 lag og foreninger fikk tildelt midler.

Lokale klubber og foreninger er en bærebjelke i mange lokalsamfunn, og bidraget fra frivillige er viktig. På grunn av koronaen mistet dessverre mange lag- og foreninger både inntekter og viktige dugnadstimer. Derfor ble de oppfordret til å søke om disse midlene.

Tiltaket fikk navnet "Alle henda". Som konsept spilte "Alle henda" nettopp på hvor viktig det var at også de frivillige støttespillerne kom tilbake.

Spleis ble benyttet som søknadsplattform. I tillegg til de ti millioner kronene fra banken kunne også andre via Spleis bidra med støtte. Slik fikk de flere kroner inn i klubb- og foreningskassene. Tiltaket fikk stor oppmerksomhet i media og i sosiale medier.

– Lag, foreninger og frivillige betyr svært mye for lokalsamfunnene. Som lokalbank er vi opptatt av å støtte disse gode kreftene, og det var viktig for oss å stille opp i en vanskelig tid.

Roald Stene, sponsorsjef i SpareBank 1 Østlandet.

Sparebankstiftelsen Hedmark

Sparebankstiftelsen Hedmark ble etablert 29. oktober 2015. Stiftelsen skal være en langsiktig eier i SpareBank 1 Østlandet og videreføre sparebanktradisjonen gjennom å gi gaver til allmenntilgunnede formål i tidligere Hedmark fylke.

Sparebankstiftelsen Hedmark eier 52,15 prosent av bankens børsnoterte egenkapital per 31.12.2021.

Eierskap

Sparebankstiftelsen Hedmark skal forvalte de egenkapitalbevis den ble tilført ved opprettelsen, og utøve et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 Østlandet. Målet med eierskapet er å få et økonomisk utbytte samt å bidra til bankens videre utvikling. Stiftelsen har utarbeidet et «Eierforventningsdokument» for å informere finansmarkedet om hvem Stiftelsen er, hvordan Stiftelsen vil opptre som eier og Stiftelsens forventninger som hovedeier.

sparebankstiftelsenhedmark.no/kapital-eierskap/

Kapitalforvaltning

Sparebankstiftelsen Hedmark er i dag en av Norges største allmenntilgunnede finansstiftelser. Stiftelsens samlede kapital var per 31.12.2021 på nærmere 11,4 milliarder og besto i tillegg til egenkapitalbevisene i SpareBank 1 Østlandet av rentepapirer med lav risiko og høy likviditet, bankinnskudd i banker med minimum rating A3 fra Moody's samt internasjonale aksjefond.

Gaver til allmenntilgunnede formål – videreføring av sparebanktradisjonen

Stiftelsen skal disponere deler av overskuddet og dele ut utbyttemidler til allmenntilgunnede formål. Stiftelsen skal i sin utdeling av utbyttemidler fortrinnsvis ta hensyn til regionen som har bygget opp kapitalen i Sparebanken Hedmark gjennom 175 år, det vil si gamle Hedmark fylke.

Gavetildelinger i 2021

Siden starten i 2017 har Sparebankstiftelsen Hedmark bevilget gaver for over 400 millioner kroner til Hedmarkssamfunnet, hvorav nærmere 170 millioner til forskning og høyere utdanning. Gavetildelingene i 2021 var på 66 039 900 kroner og har gått til 390 varierte prosjekter rundt omkring i Hedmark.

Realfagsglede

I 2021 ble det gitt en gave på 1 million kroner til en satsing på et Newton-rom på Sand i Nord-Odal. Et Newton-rom er et teknologisk velutstyrt undervisningslokale med spennende inventar. Her får barn og unge praktisk undervisning i naturfag, matematikk og teknologi. Stiftelsen har også gitt en gave for å etablere et Newton-rom i Eidskog, Ringsaker, Elverum og Koppang som ledd i en helhetlig satsing for å gi barn og unge gode lærings- og mestringsopplevelser.

Gi barn og unge en scene

Prøysenhusteatret er en gratis, sosialt utjevne rekurreringsarena for barn og unge fra Innlandet innenfor scenekunstheltet med fokus på sang, dans og teater. De mottok en gave på 800 000 kroner for å øke aktiviteten til fire forestillinger i året. Eventyrfestningen i Kongsvinger fikk en gave på 400 000 kroner til familiemusikalen «Oberst Krebs og jakten på festningssverdet» der et stort antall profesjonelle sammen med barn, ungdom og voksne frivillige bidro på og bak scenen. Eventyrfestningen mottok også en gave på 800 000 kroner til en flyttbar tribune som kan brukes til oppsetninger rundt om i regionen.

BUA – utlånstutstyr for alle

I hele Hedmark kommer det stadig opp nye

«God utdanning» er ett av Sparebankstiftelsen Hedmarks bærekraftsmål. Prosjekter som fremmer gode lærings- og mestringsopplevelser for barn og unge, er prioriterte gaveområder. Her regnes det på omkrets i et av Newtonrommene som er støttet av Stiftelsen.

utlånstutstyr i regi av kommunene og frivillighet. Her kan man låne utstyr gratis – alt fra et skateboard, sykkel, ski eller en kano. Mange tilbyr også et stort utvalg av turutstyr. Sparebankstiftelsen Hedmark har gitt gave til de fleste av utlånstutstyrene i sin region med opp til 200 000 kroner per etablering. Felles for alle er at de jobber for at barn og unge skal få mulighet til å prøve flere og mer varierte aktiviteter, uavhengig av den enkeltes økonomi.

Hele Hedmark klatrer

Sparebankstiftelsen Hedmark vedtok våren 2021 å invitere kommunene til å bygge klatreinstallasjoner med støtte fra Stiftelsen. Klatring skaper glede og aktivitet. Med satsingen «Hele Hedmark klatrer» har Stiftelsen som mål at det blir bygget mange innbydende klatreinstallasjoner rundt i Hedmark til glede for store og små. Prosjektets mål er å fremme aktivitet og skape sosiale møteplasser lokalt. Stiftelsen kan gi opp til 500 000 kroner i støtte per installasjon.

E-sport – den nye sporten

Idretten E-sport er i voldsom framvekst og Stiftelsen mottar i økende grad søknader om støtte til utstyr fra nyetablerte klubber rundt

om i Hedmark. I 2021 fikk blant annet Hamar E-sportklubb 650 000 kroner til innkjøp av utstyr som ungdom kan bruke gratis. Satsingen er også et ledd i å befeste Hamar som et nasjonalt tyngdepunkt innen spillutvikling og spillutdanning.

Innlandet Science Park

I tillegg til søknadsbaserte tildelinger initierer Stiftelsen egne prosjekter. Sparebankstiftelsen Hedmark har blant annet tatt initiativ til å etablere «Innlandet Science Park» med campus i Hamar, Kongsvinger og Elverum. Ambisjonen er å få fram nye vekstbedrifter, styrke vekstkraften i etablerte bedrifter og å bidra til et konkurransedyktig og attraktivt universitet. En science park samler utdanning, forskning, kunnskapsbedrifter og gründerkapital under samme tak ut fra ett formål: Å skape regional vekst. Dette skjer ved å bygge et landemerke – et kunnskapscenter – som gir rom, inspirasjon og attraktivitet til å drive fram innovasjon, entreprenørskap og vekst. Byggestart i Kongsvinger er planlagt i 2023 og i Hamar i 2024.

Les mer om Sparebankstiftelsen Hedmark på www.sbsb.no

Dette er noen av gavene som ble bevilget i løpet av året:

Kategori	Gavetildeling
Idrett og friluftsliv	24 751 900
Kultur og samfunn	8 544 000
Humanitært	2 244 000
Kunnskap	30 500 000

Vår del av det globale ansvaret

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for en bærekraftig framtid, og det er vedtatt at de skal nås innen 2030. Dette krever en stor innsats fra en rekke aktører, fra nasjoner og næringer til borgere i samfunnet. SpareBank 1 Østlandet arbeider aktivt med å nå disse målene for å gjøre en forskjell. Det skjer både ved at vi forsterker vår positive påvirkning, men også ved å redusere mulige negative påvirkninger vi kan ha på mennesker, miljø og samfunn.

EUs nye vekststrategi European Green Deal, sammen med taksonomien for bærekraft, setter rammen for en ny utvikling i Europa. Ambisjonen er at det blir netto nullutslipp av klimagasser innen 2050, at økonomisk vekst ikke fører til økt ressursbruk og at ingen mennesker eller steder blir forbigått i omstillingen. Dette er nye drivere for økonomien som banken støtter, og sammen med Parisavtalen setter det rammene for bankens globale initiativ. I samarbeid med en samlet nasjonal og internasjonal finansbransje bruker banken mye tid og ressurser på å støtte og bidra inn i følgende initiativ og rammeverk:

- FNs bærekraftsmål – Banken har identifisert sju mål som er spesielt relevante for vår virksomhet. Disse ligger innen områder der banken har vesentlig risiko og mulighet for å påvirke i positiv eller negativ retning. Se detaljert oversikt i Slik jobber vi med bærekraft side 36. I tillegg legger banken stor vekt på å samarbeide med eksterne aktører som kunder, organisasjoner, andre bransjeaktører og bransjeorganisasjoner, akademia og myndigheter. Derfor er mål 17 som omhandler samarbeid for å nå målene, et metodemål for oss.
- FNs Global Compact – verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. Vi har vært medlem siden 2017 og støtter Global Compacts ti prinsipper. I GRI-indeksen viser vi hvordan vi leverer på dette.
- FNs miljøprogramms prinsipper for ansvarlig bankdrift: UNEP FI - The Principles for Responsible Banking (PRB) – Vi var første norske bank til å signere, og vi jobber aktivt med å realisere de 6 prinsippene. Bankens gjennomførte i 2020 UNEP FIs påvirkningsanalyse som viser hvilke bærekraftstemaer banken har størst påvirkning på, denne ble oppdatert i 2021. Rapporteringen på PRB finnes i vedlegg.

- OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper – Dette er anbefalinger fra OECD-landene til næringslivet innen alle sektorer. Banken bruker veilederen for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv aktivt, spesielt i utlån mot bedriftsmarkedet.
 - Global Reporting Initiative (GRI) – Dette er den internasjonalt ledende standarden for bærekraftsrapportering, den er også anbefalt av Oslo Børs. Her er vesentlighet et hovedprinsipp. Banken har for 2021-rapporteringen oppdatert til ny GRI standard.
 - Koalisjonen for ansvarlig næringsliv (KAN) – Dette er en sammenslutning av næringsliv, fagbevegelse og sivilsamfunn som jobber for en menneskerettighetslov for næringslivet. Banken ble med i koalisjonen i 2020. Med Åpenhetsloven ble målet nådd i 2021.
 - Grønnvaskingsplakaten – Grønnvasking er en form for villedende markedsføring hvor bedrifter promoterer varer eller tjenester som grønne eller bærekraftige, men uten å ha tilstrekkelig grunnlag for å hevde dette. Vi stiller oss bak innholdet i grønnvaskingsplakaten og gjør vårt ytterste for å følge prinsippene i vår markedsføring og kommunikasjon.
 - PCAF – Et globalt partnerskap mellom finansinstitusjoner som arbeider for å få tilgang på data om, og rapportere på klimagassutslipp i porteføljen. Banken ble med i 2020.
 - Vitenskapsbasert mål (Science Based Target) – Banken har implementert et vitenskapsbasert mål for å redusere klimagassutslipp både for scope 1, 2 og 3 (inkludert utlånporteføljen).
 - Miljøfyrtårn – Banken har siden 2008 brukt dette systemet i miljøledelse for å bli miljøsertifisert. Vi bruker det også for å rapportere på egne direkte (scope 1) og indirekte (scope 2 og 3) klimagassutslipp. Rapporteringen finnes i vedlegg.
 - CDP – Banken rapporterte i 2021 på klima via den internasjonalt anerkjente non-profit klimaorganisasjonen CDP og oppnådde karakteren A i 2020 og A- i 2021.
 - Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) – brukes i vurdering av klimarisiko, og banken har rapportert i henhold til TCFD siden 2018.
 - Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) – brukes i vurdering av naturrisiko. Banken har begynt en rapportering på naturrisiko i 2021.
 - EUs klassifiseringssystem (taksonomi) for bærekraftige aktiviteter – Banken arbeider for å klassifisere porteføljen etter EUs klassifiseringssystem og etter Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon.
 - European Climate Pact – I 2021 ble banken med i The European Climate Pact som forplikter oss til å ta konkrete grep for klima og miljø. The Climate Pact er en del av EUs Green Deal.
- Les mer på sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/tilslutning-globale-initiativer.html

Initiativ spesielt rettet mot klima

- FNs miljøprogramms klimaforpliktelser for banker: UNEP FI Collective Commitment to Climate Action (CCCCA) – Vi har signert FNs miljøprogram sitt finansielle initiativ CCCC som innebærer at banken tar tydelige skritt mot å tilpasse virksomheten til de internasjonale klimamålene. Noe av arbeidet er flyttet over i initiativet under:
- FNs miljøprogramms netto null initiativ: UNEP FI Net-Zero Banking Alliance (NZBA) – Vi er én av to norske banker som har sluttet seg til det nye klimainitiativet for banker i FN-regi. Dette gjør vi for å akselerere arbeidet mot klimanøytralitet innen 2050. Vi deltar aktivt i flere arbeidsgrupper for å utarbeide metoder og veiledere.

› SpareBank 1 Østlandet arbeider aktivt med bærekraftsmålene for å gjøre en forskjell. Vi jobber med å forsterke vår positive påvirkning og redusere vår mulige negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.

Kapittel 4

Redegjørelse og resultater

Informasjon om styret	112
4.1 Eierstyring og selskapsledelse	113
4.2 Styrets årsberetning	124
4.3 Resultatregnskap	142
4.4 Utvidet resultat	143
4.5 Balanse	144
4.6 Endring i egenkapital	145
4.7 Kontantstrømoppstilling	147
4.8 Noter	148
4.9 Egenerklæring og beretning	216
4.10 Datterselskaper – resultater	224
Vedlegg: Alternative resultatmål	228

– Hos SpareBank 1 Østlandet får vi raske avklaringer, og jeg føler at de bryr seg om bedriften. Vi har god kontakt, og jeg opplever banken som nær og lokal.

Ronny Engebretsen, daglig leder, Øie Eiendomsutvikling. Her sammen med senior bedriftsrådgiver Mona Andersson.

Informasjon om styret

Siri J. Strømmevold
(f. 1961), styreleder, bosatt på Tynset.

Strømmevold er utdannet dataingeniør og har lang erfaring fra oljeindustrien, blant annet Mobil Expl., Statoil og Saga Petroleum. Hun er nå daglig leder av Tynset Bokhandel. Strømmevold ble valgt inn i styret i 2006. Styreleder siden 2012.

Antall styremøter 18 av 19 – Antall egenkapitalbevis 3 845

Nina Cecilie Strøm Swensson
(f. 1972), styremedlem, nestleder, bosatt i Brumunddal.

Swensson er utdannet siviløkonom og har blant annet jobbet i PriceWaterhouseCoopers og Oppland Sentralsykehus. Hun er nå økonomidirektør i Sykehuset Innlandet HF. Styremedlem siden 2010. Nestleder i styret siden 2016.

Antall styremøter 18 av 19 – Antall egenkapitalbevis 4 132

Jørn-Henning Eggum
(f. 1972), styremedlem, bosatt i Bergen.

Eggum har svennebrev som gullsmid fra Bergen Læringskole og utdannelse innen ledelse og organisasjon gjennom AOF. Han er nå leder i Fellesforbundet, hvor han tidligere også har vært forbundssekretær. Styremedlem siden mars 2021.

Antall styremøter 12 av 19 – Antall egenkapitalbevis 0

Tore Anstein Dobloug
(f. 1962), styremedlem, bosatt i Furnes.

Dobloug er cand.polit. fra Universitet i Oslo og har doktorgrad i økonomisk geografi fra Universitetet i Lund. Han har vært direktør i Energy Future Invest, finansdirektør i Hedmark Energi og jobbet som banksjef og finansdirektør i Sparebanken Hedmark. Nå er han direktør i Sparebankstiftelsen Hedmark. Styremedlem siden 2019.

Antall styremøter 18 av 19 – Antall egenkapitalbevis 0

Alexander Sandberg Lund
(f. 1969), styremedlem, bosatt i Oslo.

Lund er cand.jur. med utdannelse fra Universitetet i Oslo. Han har vært dommerfullmektig ved Trondenes sorenskriverembete, advokatfullmektig, advokat og partner i Wikborg Rein, Oslo. Nå er han partner/advokat i Advokatfirmaet CLP. Styremedlem siden 2019.

Antall styremøter 19 av 19 – Antall egenkapitalbevis 4 286

Espen Bjørklund Larsen
(f. 1976), styremedlem, bosatt i Elverum.

Larsen er høgskolekandidat i økonomi og administrasjon og har ett års fordypning i innovasjon i tillegg til Executive Master of Management (EM). Han var hovedtillitsvalgt i Finansforbundet i SpareBank 1 Østlandet fra 2007-2021 og har vært bankansattes representant i styret siden 2008.

Antall styremøter 18 av 19 – Antall egenkapitalbevis 186

Marit Jørgenrud
(f. 1965), styremedlem, bosatt i Oslo.

Jørgenrud har toppskolering Arbeidsrett AOF, ulike studier ved BI og Studentfagkurs Data fra Oslo Handelsgym. Hun har vært banksjef i Landsbanken Haugenstua, banksjef SpareBank 1 Storo og hatt ulike stillinger i SpareBank 1 Oslo Akershus. Hun har vært hovedtillitsvalgt i LO Finans Østlandet siden 2017 og ansattes representant i styret siden 2020.

Antall styremøter 19 av 19 – Antall egenkapitalbevis 1 282

Guro Nina Vestvik
(f. 1967), styremedlem, bosatt i Hamar.

Vestvik har en bachelor innen Business and Administration samt påbygning innen organisasjon og ledelse. Hun har arbeidet i Gjensidige, vært finanssjef i Moelven Industrier og prosjektleder for byregionprogrammet i Elverum-Regionen Næringsutvikling. Nå er hun Leder for Byutvikling i Hamar kommune. Styremedlem siden 2016.

Antall styremøter 18 av 19 – Antall egenkapitalbevis 346

Kapittel 4.1

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østlandet omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter, og legger grunnlaget for langsiktig verdiskaping til det beste for egenkapitalbeviserne, kundene og andre interessenter.

SpareBank 1 Østlandet vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i selskapet. SpareBank 1 Østlandet avlegger en redegjørelse for

prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse.

Regnskapsloven § 3-3 Redegjørelse om foretaksstyring	Kommentarer/henvisninger
1 Angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge	Prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østlandet er basert på norsk lov. Konsernet følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det henvises til NUES pkt. 1 nedenfor.
2 Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1, er offentlig tilgjengelige	Anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på nues.no.
3 En begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1	Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves.
4 En beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap, eventuelt også konsernets systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.	Se redegjørelsen for NUES pkt. 10 nedenfor.
5 Vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5	Se redegjørelsen for NUES pkt. 6 nedenfor.
6 Sammensetningen til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjoner og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid	Se redegjørelsen for NUES pkt. 6, 7, 8 nedenfor.
7 Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer	Se redegjørelsen for NUES pkt. 8 nedenfor.
8 Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis	Se redegjørelsen for NUES pkt. 3 nedenfor.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 14. oktober 2021 er fulgt opp i SpareBank 1 Østlandet.

Anbefaling fra NUES	Avvik fra anbefalingen	Endring i redegjørelse fra foregående år
Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	Ingen	Punkt om bærekraft inkludert, ellers ingen vesentlige endringer.
Virksomhet	Ingen	Selskapets strategi, policy og rutiner for bærekraftsarbeidet er utdypet ytterligere. Ellers ingen vesentlige endringer.
Selskapskapital og utbytte	Ingen	Selskapets langsiktige mål for ren kjernekapitaldekning er ajourført for å samsvare med eksisterende finansielle mål. Ellers ingen vesentlige endringer.
Likebehandling av aksjonærer og transaksjoner med nærstående	Ingen	Ingen vesentlige endringer.
Fri omsettelighet	Ingen	Ingen endringer.
Generalforsamling	SpareBank 1 Østlandet forholder seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak i sammensetningen av styringsorganer.	Ingen vesentlige endringer.
Valgkomité	Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant de gruppene som er representert i representantskapet, iht. vedtektsbestemmelser. Det er foreløpig ikke vurdert å utvide komiteen med et medlem hentet utenfor representantskapet	Endret for å reflektere revidert styreinstruks, som nå fastslår at styremedlemmer ikke bør være medlemmer av valgkomiteer. Ellers ingen vesentlige endringer.
Styret, sammensetning og uavhengighet	Ingen	Endret for å ajourføre eksisterende vedtekter om at styret skal bestå av minimum 7 og maksimum 9 faste medlemmer samt 5 varamedlemmer. Ellers ingen endringer.
Styrets arbeid	Ingen	Tydeliggjøring av at styret skal godkjenne avtaler der konsernsjefen eller nærstående har særlig interesse. Ellers ingen endringer.
Risikostyring og internkontroll	Ingen	Ingen endringer.
Godtgjørelse til styret	Ingen	Ingen endringer.
Godtgjørelse til ledende ansatte	Ingen	Ingen endringer.
Informasjon og kommunikasjon	Ingen	Ingen endringer.
Selskapsovertakelse	Lovpålagte eierbegrensninger	Ingen endringer.
Revisor	Ingen	Ingen endringer.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i SpareBank 1 Østlandet.

SpareBank 1 Østlandet har vedtatt en egen policy for eierstyring og selskapsledelse og legger vekt på å videreutvikle sin policy innenfor rammen av aktuelle lover og i tråd med sentrale anbefalinger.

Selskapet skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at dens uttalte mål og strategier blir realisert. God virksomhetsstyring i SpareBank 1 Østlandet omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, kundenes og andre gruppers interesser. Selskapet følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Eventuelle avvik er det redegjort for i teksten nedenfor.

Selskapet har særlig vektlagt:

- En struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- Systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- En effektiv risikostyring
- Helhetlig informasjon og effektiv kommunikasjon
- Likebehandling av egenkapitalbevisiere og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- Overholdelse av lover, regler og etiske standarder
- Et målrettet arbeid for å bidra til en bærekraftig utvikling i markedsområdet

Medarbeiderne i SpareBank 1 Østlandet skal kjennetegnes ved at de har en høy etisk standard. Dette innebærer at de ansatte skal vise en adferd som oppfattes som tillitvekkende, ærlig og redelig, og som er i henhold til de normer, lover og regler som gjelder i samfunnet. De etiske retningslinjene i SpareBank 1 Østlandet omhandler blant annet habilitet, forhold til kunder, leverandører og konkurrenter samt relevante privatøkonomiske forhold. Retningslinjene gjelder for styrets medlemmer i tillegg til alle faste og midlertidige ansatte. Verdipapirhandel og egenhandel med finansielle instrumenter er regulert i egne interne retningslinjer.

Avvik fra anbefalingens punkt 1: Ingen

2. Virksomhet

SpareBank 1 Østlandet er et selvstendig finanskonsern og medlem av SpareBank 1-alliansen. «Sammen om å skape» er selskapets visjon. I henhold til vedtektene i SpareBank 1 Østlandet, er formålet med virksomheten å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets innskyttere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor og å forvalte på en trygg måte de midler den får over, i samsvar med lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Selskapet kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning. Vedtektene finnes på selskapets nettsider.

Selskapets forretningsidé er å yte finansiell rådgiving til privatpersoner, bedrifter og offentlig sektor i det primære markedsområdet, som inkluderer Innlandet, Oslo og tidligere Akershus fylke, slik at kundene kan realisere sine mål gjennom investering, sparing, betaling og sikring av liv og verdier. I tillegg skal selskapet drive eiendomsmegling, leasingvirksomhet og regnskapstjenester. Basert på gode kundeopplevelser og dyktige medarbeidere skal vi bidra til vekst og utvikling av samfunnet vi er en del av.

SpareBank 1 Østlandets styre er ansvarlig for, og leder selskapets strategiske planlegging. De skal også gjøre vedtak som danner grunnlag for selskapets ledelse til å forberede og gjennomføre investeringer og strukturelle tiltak. Mål, strategier og risikoprofil vurderes minst årlig.

Selskapets etiske retningslinjer er tilgjengelig på selskapets nettsider.

SpareBank 1 Østlandet ønsker å bruke selskapets samlede kunnskap og ressurser for å bidra til en bærekraftig utvikling både økonomisk, sosialt og miljømessig. SpareBank 1 Østlandet har derfor utarbeidet en egen bærekraftstrategi, og den har retningslinjer og policyer innen alle vesentlige virksomhetsområder og temaer for selskapet.

Samfunnsansvar og bærekraft (ESG) er en integrert del av selskapets virksomhet, og ansvaret uttrykkes gjennom strategier, tiltak og aktiviteter selskapet planlegger og gjennomfører. Dette kommer til uttrykk gjennom hvordan selskapet forvalter ressurser det disponerer, og i dialogen med ansatte, eiere, kunder, leverandører, lokalsamfunn og øvrige interessenter.

For å operasjonalisere målet om bærekraft i selskapets overordnede strategi, har selskapet vedtatt en ambisjon om å forsterke den positive og redusere den negative påvirkningen på mennesker, miljø og samfunn på en tydelig måte. SpareBank 1 Østlandet har videre to hovedmål. For det første skal selskapet være en pådriver for bærekraftig utvikling i dets markedsområde, blant annet gjennom å tilby

bærekraftige produkter og tjenester. For det andre skal selskapet tenke bærekraft i store og små beslutninger slik at det er en integrert del av virksomheten. Selskapet har identifisert fem vesentlige temaer gjennom en vesentlighetsanalyse, og forsterket denne gjennom en påvirkningsanalyse. Selskapet har videre en hovedprioritering blant de vesentlige temaene på Ansvarlige utlån, som er selskapets kjernevirksomhet, men alle selskapets virksomhetsområder inngår i satsingen.

Selskapet har egne nettsider for samfunnsansvar og bærekraft. Det vises ellers til årsrapporten for utfyllende informasjon om selskapets arbeid med samfunnsansvar og bærekraft. Der er vesentlighetsanalysen, påvirkningsanalysen og deres sammenheng med forretningsmodellen framstilt.

Selskapets mål og hovedstrategier skal fremgå i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens punkt 2: Ingen

3. Selskapskapital og utbytte

Styret foretar løpende en vurdering av kapital-situasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil. SpareBank 1 Østlandet har et langsiktig mål for ren kjernekapital tilsvarende myndighetskrav med tillegg av en ledelsesbuffer på 100 basispunkter.

For detaljert informasjon om kapitaldekningen, se egen note i årsrapporten, og for en nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper SpareBank 1 Østlandet legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises det til selskapets Pilar 3-rapportering som er publisert på selskapets hjemmesider.

Utbytte

Selskapet skal til enhver tid ha en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som er fastsatt av styret. Utbyttepolitikken gir grunnlag for de utbytteforslagene som fremmes av styret for representantskapet. Utbyttepolitikken gjøres offentlig tilgjengelig på selskapets nettsider.

Representantskapet vedtar hvert år andelen av overskuddet etter skatt som skal fordeles til egenkapitalbeviserne og grunnfondskapitalen som utbytte. Fordelingen skal skje forholdsmessig i henhold til egenkapitalens eierbrøk. Andelen som fordeles til grunnfondskapitalen, utbetales normalt til kundene gjennom det årlige kundeutbyttet. Ordningen med kundeutbytte forhindrer at egenkapitalbevisernes eierandel vannes ut. Egenkapitalbevisernes andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningsfond.

Underskudd

Eventuelt underskudd dekkes ved overføring

fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet og deretter eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke dekkes av dette, dekkes ved overføring fra overkursfondet, og dernest ved nedsettelse av eierandelskapital som fastsatt i vedtektene.

Kjøp av egne egenkapitalbevis

Styret har fullmakt til å kjøpe egne egenkapitalbevis for inntil fem prosent av selskapets eierandelskapital. Styret står fritt til å avgjøre på hvilke måter erverv, pantsettelse og avhendelse av egenkapitalbevis kan skje. Fullmakten kan blant annet benyttes i sammenheng med spareordning for selskapets ansatte.

Kapitalforhøyelse

Styret gis normalt fullmakt av representantskapet til forhøyelse av eierandelskapitalen i henhold til finansforetaksloven § 10-10 (2), jf. allmennaksjeloven § 10-14 (2). Fullmakten avgis i forbindelse med ordinært representantskapsmøte og gjelder normalt til neste ordinære representantskapsmøte. Eierandelskapitalen kan i en eller flere omganger forhøyes med inntil ti prosent av selskapets eierandelskapital. Pålydende per egenkapitalbevis er NOK 50. Egenkapitalbeviser har fortrinnsrett kan fravikes. Fullmakten kan benyttes ved nødvendig styrkning av selskapets egenkapital, utstedelse av egenkapitalbevis som vederlag ved erverv av virksomhet innenfor selskapets formål, eller i forbindelse med salg av egenkapitalbevis til ansatte og/eller tillitsvalgte. Fullmakten omfatter økning av eierandelskapitalen mot innskudd i andre eiendeler enn penger eller rett til å pådra selskapet særlige plikter etter allmennaksjeloven § 10-2, men ikke beslutning om fusjon etter allmennaksjeloven § 13-5.

Avvik fra anbefalingens punkt 3: Ingen

4. Likebehandling av aksjonærer og transaksjoner med nærstående

SpareBank 1 Østlandet har én egenkapitalbevisklasse. Gjennom vedtektene og i styrets og ledelsens arbeid legges det vekt på at alle egenkapitalbevisere skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Eiere som holder 10 prosent eller mer av utstedte egenkapitalbevis, har rett til 1 medlem og 1 varamedlem i egenkapitalbevisernes valgkomité. Selskapet forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen skal eksisterende eiere ha fortrinnsrett med mindre særlige forhold tilsier at dette fravikes. Slik

fravikelse vil i så fall bli begrunnet. SpareBank 1 Østlandet vil med ujevne mellomrom ha mulighet for å gjennomføre ansatteemisjon i den hensikt å styrke ansattes eierskap til eget selskap og interesse for selskapets kapitalinstrument. Utøvelse av en eventuell fullmakt om kjøp av egne egenkapitalbevis skal skje ved kjøp i verdipapirmarkedet via Oslo Børs.

Transaksjoner med nærstående

Det bør foreligge en uavhengig verdipapirvurdering ved ikke uvesentlige transaksjoner mellom SpareBank 1 Østlandet og egenkapitalbevisere. Dette gjelder ikke når representantskapet behandler transaksjonen etter allmennaksjelovens regler om avtaler med nærstående og konserninterne transaksjoner. Etter loven skal representantskapet godkjenne visse avtaler mellom selskapet og egenkapitalbevisere når vederlaget utgjør over en tjuedel av aksjekapitalen på tidspunktet for ervervet. I denne forbindelse skal styret sørge for at en uavhengig sakkyndig, som statsautorisert eller registrert revisor, utarbeider en redegjørelse for blant annet avtalen/eiendelene mv.

Avvik fra anbefalingens punkt 4: Ingen

5. Fri omsettelighet

Selskapets egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker SPOL og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingens punkt 5: Ingen

6. Generalforsamling

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon. Styringsstrukturen og sammen-setningen av styringsorganene atskiller seg fra aksjeselskaper, jf. Finansforetaksloven kap. 8 om hvilke organer en sparebank skal ha.

Representantskap (generalforsamling)

Selskapets øverste organ er representantskapet. Dette er sammensatt av egenkapitalbevisere, innskytere, ansatte og representanter fra det offentlige. Egenkapitalbeviserne har 12 medlemmer i representantskapet. Innskytere, ansatte og representanter har henholdsvis 14, 10 og 4 representanter.

Representantskapet skal se til at selskapet virker etter sitt formål og i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak.

Etter lovgivningen legges det vekt på at de valgte medlemmene til sammen avspeiler selskapets kundestruktur og andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. I en sparebank som har utstedt omsettelige egenkapitalbevis, må minst en femdel og ikke mer enn to femdelere

av representantskapets medlemmer velges av eierne av egenkapitalbevisene.

Representantskapet fastsetter selskapets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser samt velger medlemmene til selskapets styre og valgkomité. Videre vedtar representantskapet godtgjørelse for nevnte organer. Til representantskapets møter innkalles også styrets medlemmer, administrerende direktør og revisor. Disse kan delta i forhandlingene, men har ikke stemmerett. Representantskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen.

Ved forfall til representantskapets møter innkalles varamedlemmer. Egenkapitalbevisere kan ikke møte med fullmektig.

Innkalling til representantskapets møter sendes medlemmene og er tilgjengelig på selskapets hjemmeside senest 21 dager før møtet avholdes. Målet er at forslag til vedtak og saksvedlegg som sendes ut, er tilstrekkelig detaljert og dekkende til at representantskapets medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles. Protokoll fra møtene i representantskapet gjøres også tilgjengelig på selskapets hjemmesider.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes også på selskapets hjemmesider.

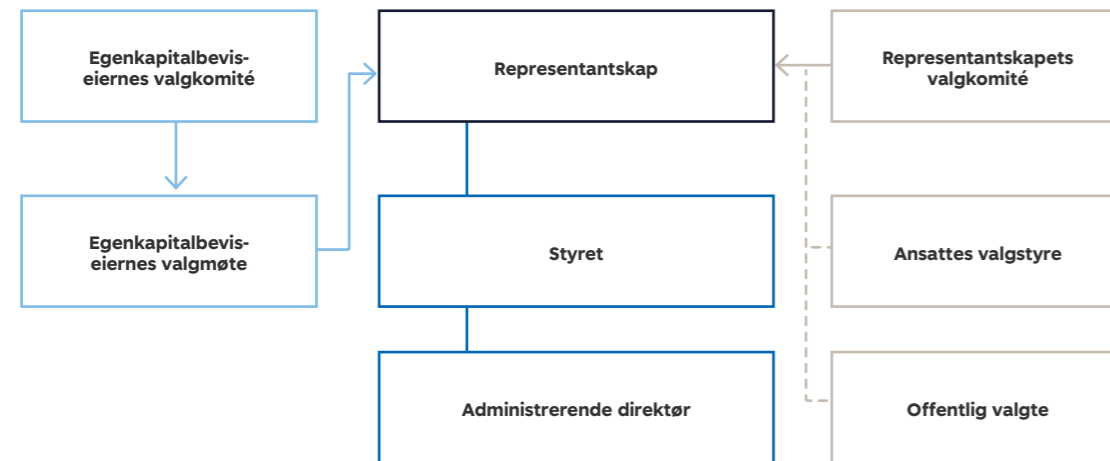
Egenkapitalbeviserens valg møte

Det avholdes årlig et valg møte for egenkapitalbeviserne hvor representanter til representantskapet velges, og hvor det informeres om selskapets finansielle situasjon. Egenkapitalbeviserne innkalles til valg møte senest 14 dager før valg møtet avholdes. Innkallingen inkluderer valgkomiteens innstilling til representanter til representantskapet samt andre relevante saksdokumenter.

Den som er registrert som eier av egenkapitalbevis i VPS, har stemmerett. Hvert egenkapitalbevis gir rett til én stemme. Den som har stemmerett er valgbar. Alle egenkapitalbevisere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

Valg møtet ledes av representantskapets leder. Avstemming skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i at avstemmingen skjer på annen måte.

Styringsorganer og valgstruktur i SpareBank 1 Østlandet

Avvik fra anbefalingens punkt 6: SpareBank 1 Østlandet forholder seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak i sammensetningen av styringsorganer. Avvikene vurderes ikke å innebære noen reell forskjell fra anbefalingen.

7. Valgkomité

I samsvar med SpareBank 1 Østlandets vedtekter er det etablert en valgkomité for innskyttere og en valgkomité for egenkapitalbevisiere. I tillegg har de ansatte et valgstyre for sine representanter.

Av valgkomiteenes instruks framgår at komiteene bør følge anbefalinger gitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) så langt de passer i deres arbeid.

Valgkomité for representantskapet

Representantskapet velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen består av fem medlemmer og fem varamedlemmer. Valgkomiteen består av en representant fra henholdsvis egenkapitalbevisiere, offentlig valgte og ansatte samt to representanter for innskytterne, i tillegg til varamedlemmer fra hver gruppe. Egenkapitalbevisierens representant i valgkomiteen må være medlem av valgkomiteen for egenkapitalbevisiere. Selskapets styreinstruks anfører at styremedlemmer ikke bør være medlemmer i valgkomiteen.

Komiteen legger i forbindelse med valgene vekt på en sammensetning basert på kompetanse og kjønn. Komiteens oppgave er å forberede valg på leder og nestleder i representantskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til selskapets styre samt medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen for representantskapet. Valgkomiteen har også som oppgave å gjennomgå og foreslå eventuelle endringer i honorarstrukturen for selskapets tillitsvalgte.

Representantskapets valgkomité skal forberede innskytternes valg av medlemmer og varamedlemmer til representantskapet. Selve valget foretas gjennom et elektronisk innskytervalg. Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest to uker før innskytervalget gjennomføres.

Valgkomité for egenkapitalbevisiere

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbevisierens valg av medlemmer og varamedlemmer til representantskapet. Valget gjennomføres på egenkapitalbevisierens valgmøte.

I tillegg skal komiteen forberede valg av medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen for egenkapitalbevisiere. Medlemmene til valgkomiteen velges av og blant egenkapitalbevisierens 12 medlemmer i representantskapet. Valgkomiteen skal ha fire til seks medlemmer og et tilsvarende antall varamedlemmer. Selskapets styreinstruks anfører at styremedlemmer ikke bør være medlemmer i valgkomiteen.

Valgstyre for ansattes valg

Valg av ansatte som medlemmer av representantskapet foretas av og blant de ansatte i selskapet.

Valgstyret på fire medlemmer er oppnevnt av selskapets styre. Komiteen består av tre medlemmer som foreslås av de ansatte og et medlem som foreslås fra selskapets ledelse. Selskapets styreinstruks anfører at styremedlemmer ikke bør være medlemmer i valgstyret.

Avvik fra anbefalingens punkt 7: Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant de gruppene som er representert

i representantskapet, iht. vedtektsbestemmelser. Det er foreløpig ikke vurdert å utvide komiteen med et medlem hentet utenfor representantskapet.

8. Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret består av minst syv og maksimalt ni fast møtende medlemmer og fem varamedlemmer, hvorav LOs varamedlem er fast møtende.

Styret velges av representantskapet på grunnlag av valgkomiteens innstilling med unntak av ansattes medlemmer/varamedlemmer som velges av de ansatte. Videre skal ett medlem og ett varamedlem representere LO.

Fire av styrets åtte medlemmer er kvinner. Administrerende direktør er ikke medlem av styret. Til styremøtene møter også ett fast møtende varamedlem for LO. Ingen av styremedlemmene som er valgt av representantskapet, har noen ansettelses- eller oppdragsforhold til selskapet utover sine verv som tillitsvalgte. Styremedlemmenes uavhengighet er vurdert av valgkomiteen.

Styremedlemmene velges for to år av gangen. Leder og nestleder velges av representantskapet ved særskilte valg. Varamedlemmer velges for ett år av gangen.

Sammensetningen av styret tar hensyn til kompetanse, kapasitet og mangfold. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i årsrapporten og på selskapets nettsider.

Valgkomiteen skal sørge for at styrets sammensetning er slik at medlemmenes kvalifikasjoner oppfyller finansforetakslovens bestemmelser om egnethet.

Styret har minimum 11 møter i året og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens punkt 8: Ingen

9. Styrets arbeid

Styrets arbeid og saksbehandling reguleres av en egen styreinstruks, og det utarbeides årsplaner for styrets arbeid. Styret leder selskapets virksomhet i samsvar med lover, vedtekter og vedtak i representantskapet. Styret er ansvarlig for at midler selskapet rår over, forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret har også en plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret selskapets strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Det er styret som ansetter og avsetter administrerende direktør.

Styreinstruksen slår fast at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik betydning for egen del eller for noen nærstående at medlemmet må anses for direkte eller indirekte å ha personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av de etiske retningslinjene. Den enkelte plikter selv å påse at han eller hun ikke er inhabil i behandlingen av en sak.

Styret behandler egen habilitet innledningsvis i hvert styremøte.

Styret skal godkjenne avtaler mellom selskapet og et styremedlem eller med konsernsjefen. Styret skal også godkjenne avtaler mellom selskapet og tredjemann, der et styremedlem, vedkommendes nærstående eller konsernsjefen eller konsernsjefens nærstående måtte ha en særlig interesse. Styremedlemmer og konsernsjefen skal på eget initiativ opplyse om enhver interesse den enkelte eller vedkommendes nærstående kan ha i avgjørelsen av et spørsmål. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratrukke seg ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratrukke seg. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos styremedlemmet og behovet for allmennhetens tillit til styrets vedtak og selskapets virksomhet. Styrets vurderinger av habilitetsspørsmål skal protokolleres.

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for selskapet. Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid med hensyn til arbeidsform, saksbehandling, møtstruktur og prioritering av oppgaver, og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Revisjonsutvalg og risikoutvalg

Styret har etablert et revisjonsutvalg og et risikoutvalg som består av tre til fire medlemmer fra selskapets styre. Medlemmene oppnevnes for en periode på to år. Revisjonsutvalget og risikoutvalget er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, med formål å foreta vurderinger av utpekte saksområder og derved forbedre styrebehandlingen. Styret fastsetter instruks for revisjonsutvalget og risikoutvalget.

Revisjonsutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 8-19.

Revisjonsutvalget skal forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, samt avgi uttalelse for valg av revisor. Utvalget skal ha løpende kontakt med revisor om årsregnskapet og vurdere og overvåke revisors uavhengighet og objektivitet, herunder i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor, kan ha betydning for revisors uavhengighet og objektivitet.

Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13-6 (4).

Risikoutvalget skal forberede behandlingen av saker knyttet til styrets overvåking og styring av selskapets samlede risiko, samt jevnlig vurderer om selskapets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Utvalget skal videre overvåke systemene for intern kontroll, herunder selskapets interne revisjon samt selskapets etiske regler.

Godtgjøringsutvalg

Styret har etablert et godtgjøringsutvalg som skal være et saksforberedende organ som bistår styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for SpareBank 1 Østlandets administrerende direktør samt i forhold til hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i selskapet.

Utvalget utgår av styret, og består av tre medlemmer som velges for ett år om gangen. Ett av medlemmene skal være ansattrepresentant. Styret velger leder av og fastsetter instruks for godtgjøringsutvalget.

Utvalget skal være forberedende organ for styret i saker som gjelder utforming og praktisering av retningslinjer og rammer for selskapets godtgjøringspolitikk. Denne skal bidra til å fremme god styring av og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking, oppfordre til langsiktighet, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift.

Godtgjøringsutvalget er regulert i finansforetaksloven § 15-4 (2).

Avvik fra anbefalingens punkt 9: Ingen

10. Risikostyring og internkontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i SpareBank 1 Østlandet sin langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå selskapets forretningsmessige mål.

Selskapets Pilar 3-rapport inneholder en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring. Denne rapporten er tilgjengelig selskapets nettsider.

SpareBank 1 Østlandet har som mål å opprettholde en moderat til lav risikoprofil, og ha en så høy kvalitet i sin risikopåfølgning at ingen enkelthendelser skal kunne skade selskapets finansielle stilling i alvorlig grad. Selskapets risikoprofil er fastsatt gjennom styringsdokumenter for ulike risikoområder og er kvantifisert gjennom mål for blant annet rating, egenkapitalavkastning og ren kjernekapitaldekning.

Styret gjennomgår kvartalsvis selskapets utvikling innenfor de viktigste risikoområdene og

foretar årlig en gjennomgang av internkontrollen. Styret i SpareBank 1 Østlandet har hovedansvaret for å sette grenser for og overvåke selskapets risikoeksponering. Selskapets risikoer måles og rapporteres i henhold til prinsipper og policy som styret har vedtatt. Risikostyring i SpareBank 1 Østlandet støtter opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse og skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Avdeling for Risikostyring og Compliance rapporterer kvartalsvis til styret og ledelsen.

Internkontroll finansiell rapportering

Avdeling Økonomi/finans ledes av finansdirektør og er organisert uavhengig av forretningsområdene. Avdelingen ivaretar den finansielle rapporteringen både på morbank- og konsernnivå og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder og selskapets regnskapsprinsipper. Finansdirektør rapporterer direkte til konsernsjef.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av selskapets delårsregnskap i tillegg til full revisjon av selskapets årsregnskap.

Intern revisjon

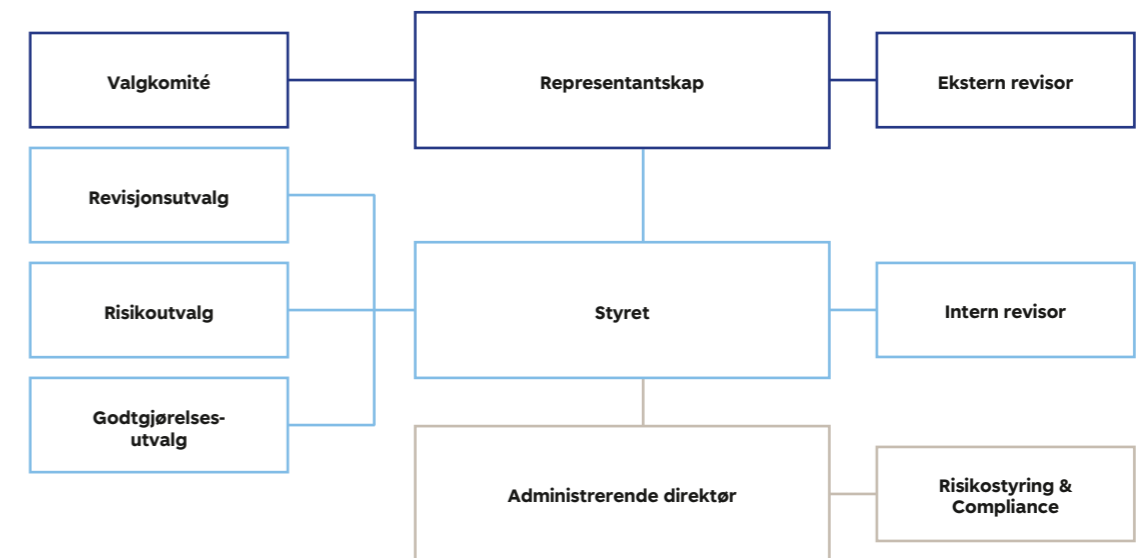
Intern revisor er et redskap for styret og administrasjonen for å overvåke at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Internrevisjonstjenesten i selskapet er outsourcet, og leveransen av internrevisjonstjenestene omfatter morbanken og datterselskap underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll.

Internrevisjonen rapporterer halvårlig til styret, som vedtar årsplaner og budsjett for internrevisjonen. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger over forbedringer i selskapets risikostyring blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Etikk og varsling

Det er utarbeidet etiske retningslinjer for selskapet, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. I tillegg gjennomføres årlig en etikkuke med fokus på aktuelle områder hvor alle ansatte deltar i diskusjoner rundt utvalgte tema. Dette skal bidra til at verdigrunnlaget og de etiske retningslinjene blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert klare retningslinjer for intern kommunikasjon og varsling dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser, eller andre forhold som kan være med på å skade selskapets omdømme eller finansielle situasjon. Etiske retningslinjer er tilgjengelig på selskapets nettsider.

Risikostyring og kontrollorganer

Avvik fra anbefalingens punkt 10: Ingen

11. Godtgjørelse til styret

Styreonorarene som innstilles av valgkomiteen for representantskapet og som fastsettes av representantskapet, er ikke resultatavhengige, og det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmene. Styrets leder godtgjøres særskilt, og styremedlemmer som deltar i styreutvalg, mottar godtgjørelse for dette. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for selskapet utover styrevervet. Nærmere informasjon om kompensasjon for styret, revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg framgår av *Rapport godtgjørelse til ledende personer* på bankens nettsider.

Avvik fra anbefalingens punkt 11: Ingen

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Selskapet har etablert en godtgjøringspolitikk som er i samsvar med selskapets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Retningslinjene er godkjent av styret og legges fram for selskapets representantskap ved førstkommande møte. Denne skal bidra til å fremme god styring og kontroll med selskapets risiko, motvirke uønsket risikotaking, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Selskapets godtgjøringspolitikk har særskilte regler for ledende ansatte, for andre ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering og for ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver, jf. krav i forskrift om godtgjøringsordninger i finansin-

stitusjoner, verdipapirforetak og forvaltnings-selskap for verdipapirfond.

Styret har etablert et godtgjøringsutvalg som fungerer som et forberedende organ for styret i saker som gjelder kompensasjon til administrerende direktør. Videre skal utvalget innstille overfor styret vedrørende retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Det er styret som fastsetter godtgjøringsutvalgets mandat. Se også omtale av styrets godtgjøringsutvalg under pkt. 9.

En beskrivelse av godtgjøringsordningen og godtgjørelse til administrerende direktør og konsernledelsen framgår av godtgjøringsrapporten på bankens nettsider.

Avvik fra anbefalingens punkt 12: Ingen

13. Informasjon og kommunikasjon

Selskapets informasjonspolitikk er basert på aktiv dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus. Den åpne informasjonspraksisen skal være i samsvar med etiske retningslinjer og finansforetakslovens §§ 9-6 og 9-7 med de begrensninger som følger av taushetsplikten og de til enhver tid gjeldende børsregler.

Korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om selskapets utvikling og resultater skal tillit overfor investorer. SpareBank 1 Østlandet har egne sider for investorerinformasjon. Finanskalendarer, års- og kvartalsrapporter, presentasjonsmateriale og børsmeldinger gjøres tilgjengelig

på investorsidene. All kurssensitiv informasjon offentliggjøres på norsk og engelsk.

I tillegg til investorsidene og børsmeldinger, formidles informasjon til markedet gjennom regelmessige presentasjoner overfor samarbeidspartnere, långivere og investorer. All rapportering er basert på åpenhet og likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet. Styrets vedtatte IR-policy er tilgjengelig på selskapets nettsider.

Avvik fra anbefalingens punkt 13: Ingen

14. Selskapsovertakelse

SpareBank 1 Østlandet er en delvis selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp uten behandling i selskapets organer. Sparebankstiftelsen Hedmarks eierandel skal til enhver tid være mer enn 1/3 av egenkapitalbevisene som fastsatt i stiftelsens vedtekter. Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert, og det må gis tillatelse fra Finanstilsynet for eierandel over 10 prosent av eierandelskapitalen. Oversikt over de største egenkapitalbeviserne i SpareBank 1 Østlandet finnes på selskapets hjemmesider.

Avvik fra anbefalingens punkt 14: Lovpålagte eierbegrensninger.

15. Revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter anbefaling fra revisjonsutvalget og innstilling fra styret. Selskapet har samme revisor i morselskapet og i alle datterselskap. Ekstern revisor foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon som foretakene gir i sine offentlige regnskap. Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet og i tillegg møter revisor i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet.

Styret avholder årlig minst ett møte med revisor uten at administrerende direktør eller andre fra administrasjonen er til stede. Det er fastsatt egne retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon. Eventuell rådgivning fra ekstern revisor skal til enhver tid ligge innenfor rammen av revisorlovens § 4-5. Representantskapet vedtar ekstern revisors godtgjørelse for revisjon og eventuelt andre tjenester.

Ekstern revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i selskapets interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen inklusive eventuelle forslag til forbedringer. I tillegg bekrefter revisor sin uavhengighet og opplyser om hvilke andre tjenester enn lovpliktig revisjon som er levert til foretaket i løpet av regnskapsåret.

Avvik fra anbefalingens punkt 15: Ingen.

Egenkapitalinvesteringer og bærekraftsoppfølging

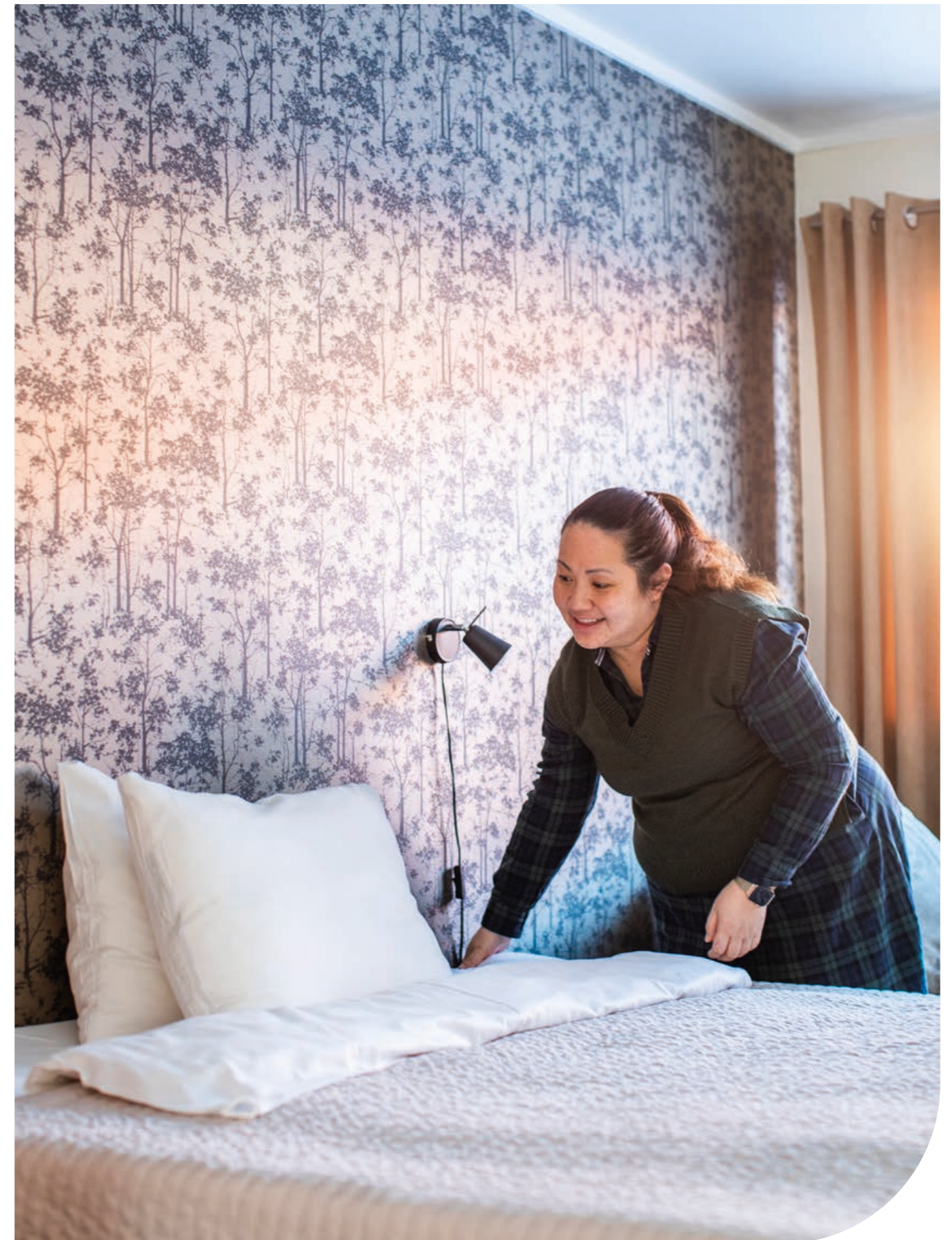
Banken har eierskap i 38 virksomheter, av disse er seks av selskapene datterselskaper. To av datterselskapene er rene eiendomsselskaper uten ansatte og med virksomhet integrert i bankdriften. Her gjelder bankens retningslinjer for bærekraft og samfunnsansvar fullt ut.

Fire av datterselskapene driver selvstendig virksomhet innen eiendomsmegling, finansiering/leasing og regnskap/analyse. Med disse selskapene har konsernledelsen årlig en gjennomgang av virksomheten der samfunnsansvar og bærekraft står på agendaen som én av fire pilarer ved siden av strategisk posisjon, lønnsomhet og samhandling. De fire datterselskapene har utarbeidet egne strategier og retningslinjer på bærekraftsområdet med utgangspunkt i konsernets rammeverk.

12 av de 38 virksomhetene er allianseselskaper som banken samarbeider tett med på alle relevante virksomhetsområder, herunder miljø og samfunnsmessige forhold.

I de gjenstående tjue virksomhetene har banken et mindre aktivt eierskap. Gjennom policy for eierstyring har banken som mål å bidra til at det enkelte selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft samsvarer med eiernes verdigrunnlag. Eventuell utøvelse av eierskapet foregår i styrer, generalforsamlinger og andre eiermøter. I 12 av disse selskapene har banken en svært liten eierpost, alle med verdi under to millioner kroner.

Bankens styre vurderer det slik at samtlige 38 virksomheter består (negativ) screening med god margin.

Hotellsjef Tina Nguyen Barkbu ved Slobrua Gjestegård på Skarnes forteller at hun har fått mange gode råd fra banken under pandemien. Bedriften har utviklet nye konsepter og hadde omsetningsrekord i 2021.

Kapittel 4.2

Styrets årsberetning

SpareBank 1 Østlandet opererer i et av landets mest interessante markedsområder med gode fremtidsutsikter hvor det er god vekst i befolkningstall og bedriftsetableringer. Konsernet har kompetente medarbeidere som leverer et bredt tjenestetilbud og opplever økende kundetilfredshet og sterk kundevekst. SpareBank 1 Østlandet oppnådde i 2021 sitt høyeste resultat noensinne med et konsernresultat etter skatt på 2 022 mill. kroner mot 1 608 mill. kroner i 2020. Styret er godt fornøyd med konsernets leveranser og resultater i 2021.

Konsernets sammensetning og virksomhetsområde

SpareBank 1 Østlandet er Norges fjerde største regionsparebank og den største finansinstitusjonen med hovedsete i Innlandet.

Konsernet består av SpareBank 1 Østlandet og de 100 prosent eide datterselskapene EiendomsMegler 1 Innlandet AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, EiendomsMegler 1 Oslo AS (datterdatter), Youngstorget 5 AS og AS Vato samt det 95 prosent eide datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet AS. Videre består konsernet av det 70,68 prosent eide holding-selskapet SpareBank 1 Østlandet VIT AS som igjen eier 100 prosent av aksjene i datterselskapet TheVIT AS. Regnskapene til ovennevnte selskaper konsolideres fullt ut i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet.

SpareBank 1 Østlandet eier 12,40 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS, 5,40 prosent av SpareBank 1 Forvaltning AS, 18,00 prosent av SpareBank 1 Utvikling DA, 19,09 prosent av SpareBank 1 Kreditt AS, 26,67 prosent av SpareBank 1 Kundepleie AS, 9,99 prosent av BN Bank ASA, 25,00 prosent av SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, 18,20 prosent av SpareBank 1 Betaling AS og 14,68 prosent av SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS. Videre eier banken 23,15 prosent av SpareBank 1 Boligkreditt AS og 10,18 prosent av SpareBank 1 Næringskreditt AS (kredittforetakene). Resultatene fra ovennevnte selskaper resultatføres i bankens konsernregnskap tilsvarende bankens eierandel.

SpareBank 1 Østlandet har hovedkontor på Hamar, og hjemmemarkedet består av fylkene Innlandet, Oslo og deler av Viken. SpareBank 1 Østlandet har til sammen 36 bankkontorer, av disse er 23 lokalisert i Innlandet, 4 i Oslo og 9 i Viken. EiendomsMegler 1 Oslo/Akershus AS har 14 kontorer ut over de kontorene som er samlokalisert med banken, hvorav 9 i Oslo og 5 i Viken. Videre har SpareBank 1 Østlandet VIT AS med sine datterselskaper 9 avdelingskontorer, av disse er 6 lokalisert i Innlandet, 1 i Oslo og 2 i Viken.

Konsernet har som forretningsidé å være en totalleverandør av finansielle produkter og tjenester. Dette omfatter i tillegg til lån, innskudd, leasing og betalingsformidling også de fleste spare- og investeringstjenester, samt liv- og skadeforsikring, kredittkort og ulike innfordringstjenester gjennom felleseide selskaper i SpareBank 1-alliansen. I tillegg

driver konsernet eiendomsmegling og regnskapsrelaterte tjenester.

Konsernet distribuerer sine produkter og tjenester i flere kanaler. Konsernet er tydelig til stede lokalt gjennom et betydelig kontornett hvor det tilbys personlig rådgiving. Konsernet har også et bredt tilbud i andre kanaler hvor kundene har tilgang til ulike tjenester gjennom en direktebank på telefon, chat og video samt nettbank og mobile løsninger.

Konsernets utvikling

Bærekraft, med spesielt fokus på klima, er en sterk samfunnstrend som utfordrer konsernet på mange områder. SpareBank 1 Østlandet har integrert bærekraftstenkning i hele forretningsvirksomheten og har satt ambisiøse mål for klima både i egen virksomhet og på vegne av kundene i utlånsporteføljen.

Konsernet hadde i 2021 en total utlånsvekst til person- og bedriftskunder på 7,7 prosent. Dette inkluderer lån overført til kredittforetakene. Veksten i utlån til personmarkedet var 6,6 prosent, mens veksten i utlån til bedriftsmarkedet var 11,1 prosent.

De viktigste kundegruppene er personkunder, små og mellomstore bedrifter samt organisasjonsmarkedet der fagbevegelsen er spesielt viktig.

Endret kundeatferd og økende automatisering av arbeidsprosesser skaper både muligheter til og forventninger om at bankens produkter og tjenester skal være tilgjengelige i alle kanaler. Banken gjør derfor, gjennom samarbeidet i SpareBank 1-alliansen og i egen organisasjon, betydelige investeringer for å utvikle framtidrettede systemløsninger for selvbetjening og effektiv og relevant kunderådgiving. Satsingen har vært ytterligere styrket gjennom 2021, og banken tilbyr bransjeledende digitale løsninger.

Konsernregnskap for 2021

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter med dette at grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

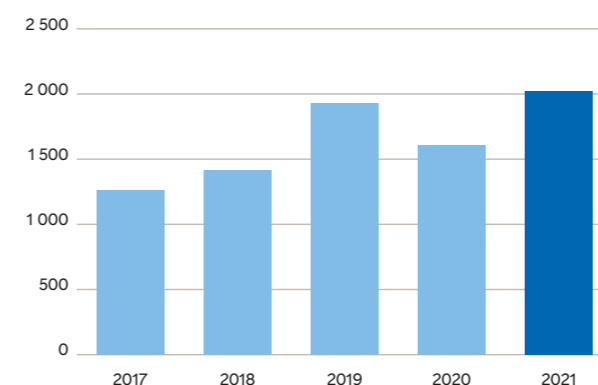
Tallene nedenfor er konserntall. Tall i parentes gjelder for 2020.

Konsernresultat etter skatt for 2021 ble 2 022 (1 608) mill. kroner, og egenkapitalavkastningen ble 11,6 (10,1) prosent.

Øvrige konsernposter for 2021 i resultatspesifikasjonen under, inngår differansen mellom gevinst i morbanken på 37 mill. kroner og gevinst i konsernet på 24 mill. kroner i forbindelse med rebalansering av eierandeler i SpareBank 1 Forvaltning AS.

Spesifikasjon av konsernresultat etter skatt i mill. kroner	2021	2020
Resultat etter skatt i morbanken	1 876	1 342
Mottatt utbytte fra datterselskaper og tilknyttede selskaper	-420	-287
Resultatandeler fra:		
SpareBank 1 Gruppen AS - Konserntall	299	340
SpareBank 1 Boligkreditt AS	17	19
SpareBank 1 Næringskreditt AS	5	8
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	3	10
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS - Konserntall	15	12
SpareBank 1 Finans Østlandet AS - Konserntall	183	126
SpareBank 1 Østlandet VIT AS - Konserntall	-2	0
SpareBank 1 Kreditt AS	13	3
SpareBank 1 Betaling AS	-13	-2
SpareBank 1 Forvaltning AS - Konserntall	9	0
BN Bank ASA	47	34
Youngstorget 5 AS	5	4
Øvrige konsernposter	-14	0
Resultat etter skatt for konsernet	2 022	1 608

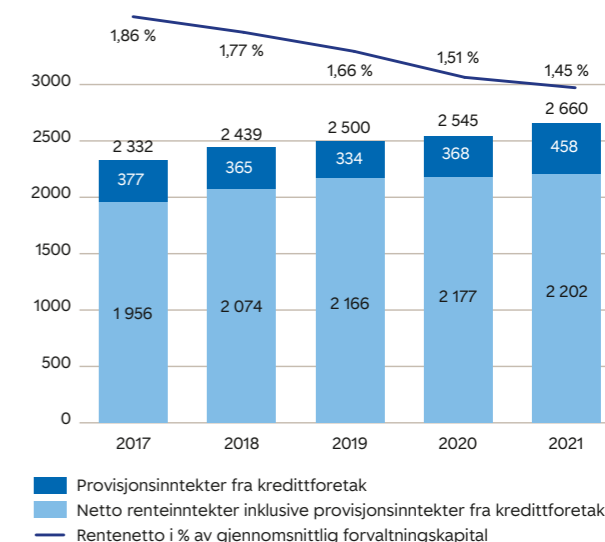
Resultat etter skatt (mill. kroner)

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter ble 2 202 (2 177) mill. kroner. Netto renteinntekter bør ses i sammenheng med provisjonsinntekter fra lån og kreditter overført til deleide kredittforetak på totalt 458 (368) mill. kroner. Samlede netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak ble 2 660 (2 545) mill. kroner. Økningen i samlede netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak skyldes i hovedsak økte provisjonssatser fra kredittforetakene samt vekst i utlåns- og innskuddsvolum.

Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble 1,45 (1,51) prosent.

Utvikling i netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak samt netto renteinntekter i prosent av forvaltningskapital (mill. kroner)

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjons- og andre inntekter ble 1 622 (1 441) mill. kroner.

Tall i mill. kroner	2021	2020
Betalingsformidling	158	118
Fonds- og forsikringsprovisjon	273	233
Provisjon fra kredittforetak	458	368
Provisjonsinntekter fra kredittkort	57	58
Eiendomsmegling	344	334
Regnskapstjenester	182	183
Øvrige inntekter	150	148
Netto provisjons- og andre inntekter	1 622	1 441

I tillegg til solide økninger i provisjoner fra kredittforetakene, skyldes veksten i netto provisjons- og andre inntekter en sterk økning i forsikrings- og fondsprovisjoner samt betydelig økning i provisjoner for betalingsformidling. Videre var det en økning i provisjoner fra eiendomsmegling, mens provisjonsinntekter fra kredittkort og regnskapstjenester hadde en liten tilbakegang.

For mer utfyllende informasjon om de ulike resultatene i konsernet vises det til note 4 «Segmentinformasjon».

Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser ble 599 (545) mill. kroner.

Tall i mill. kroner	2021	2020
Utbytte fra aksjer og andre egenkapitalinstrumenter	21	41
Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	405	394
Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser	174	109
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	599	545

Utbytte på 21 (41) mill. kroner besto hovedsakelig av

utbytte fra Totens Sparebank på 10 (11) mill. kroner i første kvartal 2021 og utbytte fra SpareBank 1 Markets AS på 9 (0) mill. kroner i andre kvartal 2021.

Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet utgjorde 405 (394) mill. kroner.

Resultatandeler i mill. kroner	2021	2020
SpareBank 1 Gruppen AS - Konserntall	299	340
SpareBank 1 Boligkreditt AS	17	19
SpareBank 1 Næringskreditt AS	5	8
SpareBank 1 Kreditt AS	13	3
SpareBank 1 Betaling AS	-13	-2
SpareBank 1 Forvaltning AS - Konserntall	9	0
BN Bank ASA	47	34
Øvrige konsernposter	29	-7
Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	405	394

Økningen på 11 mill. kroner fra i fjor skyldes i hovedsak at resultatandelene fra SpareBank 1 Kreditt, SpareBank 1 Forvaltning og BN Bank har økt, mens lavere resultatbidrag fra SpareBank 1 Gruppen og Sparebank 1 Betaling trakk i motsatt retning.

Fjorårstallene inneholdt SpareBank 1 Østlandet sin andel på 217 mill. kroner av gevinsten i SpareBank 1 Gruppen i 2020 i forbindelse med overføring av personrisikoområdet fra SpareBank 1 Forsikring AS til Fremtind Forsikring AS. Dette forklarer hvorfor resultatbidraget fra SpareBank 1 Gruppen ble redusert med 41 mill. kroner fra i fjor til tross for at SpareBank 1 Gruppen har levert et historisk godt resultat for 2021.

Gevinsten i konsernet på 24 mill. kroner i forbindelse med rebalanseringen av eierandeler i SpareBank 1 Forvaltning AS, inngår som øvrige konsernposter i netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet per 31. desember 2021.

Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser ble 174 (109) mill. kroner. For mer utfyllende informasjon vises det til note 21 «Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser».

Driftskostnader

Sum driftskostnader ble 1 980 (1 902) mill. kroner og utgjorde 44,8 (45,7) prosent av netto inntekter.

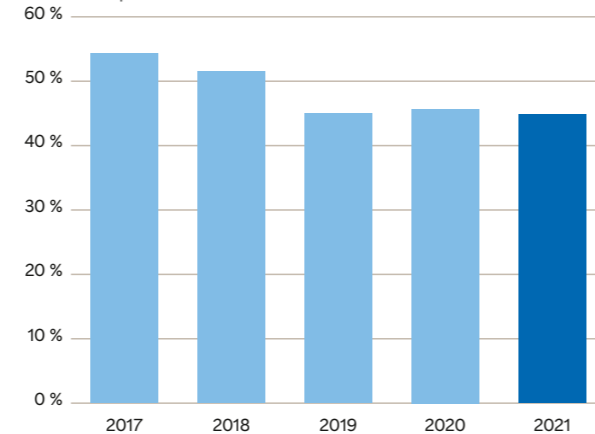
Tapene fordelte seg slik:

Isolerte effekter i mill. kroner	PM	BM	Morbank	SB1FØ	Konsern
Endring ECL grunnet periodens vekst og migrasjon	4	47	50	-4	46
Endring ECL grunnet justerte sentrale forutsetninger (PD/LGD)	-4	-38	-41	0	-41
Endring ECL grunnet endret scenariovæktning	0	0	0	0	0
Endring modellbaserte tapsavsetninger (trinn 1 og 2)	0	9	9	-4	5
Modellmessig overstyring for ikke observert migrering	0	-20	-20	-5	-25
Endring individuelle tapsavsetninger (trinn 3)	-8	-10	-17	-6	-23
Periodens netto konstaterte tap	8	17	25	24	48
Periodens tapkostnad	0	-4	-4	9	5

Driftskostnader i mill. kroner	2021	2020	Endring
Personalkostnader ekskl. restruktureringskostnader	1 127	1 083	4,0 %
Av-/nedskrivninger	122	132	-7,1 %
IKT-kostnader	318	303	5,1 %
Markedsføring	86	77	11,3 %
Driftskostnader faste eiendommer	63	55	15,0 %
Øvrige driftskostnader	264	252	4,9 %
Sum driftskostnader før restruktureringskostnader	1 980	1 902	4,2 %
Restruktureringskostnader	0	1	
Sum driftskostnader	1 980	1 902	4,1 %

Økningen i driftskostnader fra i fjor på 78 mill. kroner skyldes i hovedsak økte personalkostnader. IKT, markedsføringsaktiviteter, driften av faste eiendommer samt øvrige driftskostnader dro også opp kostnadene, mens reduksjon i avskrivninger trakk i motsatt retning.

Kostnadsprosent

Per 31. desember 2021 var det 1 137 (1 149) årsverk i konsernet. Netto bemanningsreduksjon på 12 årsverk følger av en økning i datterselskapene med 3 årsverk og en reduksjon i morbanken med 15 årsverk.

Tap på utlån og garantier

Konsernet hadde i 2021 et tap på utlån og garantier på 5 (330) mill. kroner.

De modellgenererte tapsavsetningene (trinn 1 og trinn 2) økte med 5 (økte med 120) mill. kroner,

hovedsakelig som følge av endring i ECL grunnet periodens vekst og migrasjon, mens justerte sentrale forutsetninger trakk i motsatt retning.

Videre ble modellmessig overstyring for ikke observert migrering (PMA) redusert med 25 (økning på 25) mill. kroner, mens de individuelle tapsavsetningene (trinn 3) ble redusert med 23 (økte med 43) mill. kroner. Modellmessige overstyringer er ved årets utgang fullstendig avvirket og erstattet med modellbaserte avsetninger. Periodens netto konstaterte tap var 48 (142) mill. kroner.

2020 var sterkt preget av at koronapandemien gjorde situasjonen uoversiktlig etter innføringen av sterke myndighetstiltak som førte til bråbrems i norsk økonomi. Situasjonen har i 2021 vært mer oversiktig med en forventet forbedring av den makroøkonomiske situasjonen framover. Dette ble reflektert i en bedring av de sentrale forutsetningene i tapsmodellene. For mer utfyllende informasjon om tapsavsetningene vises det til note 2 «Regnskapsprinsipper», 8 «Utlån til og fordringer på kunder» og note 10 «Tap på utlån og forpliktelser».

Av konsernet SpareBank 1 Østlandets samlede utlån, inkludert lån overført til kredittforetakene, var 74 (75) prosent utlån til personmarkedet, som hovedsakelig består av boliglån. Bedriftsmarkeds-porteføljen har lav eksponering mot sykliske bransjer.

Kredittrisiko

Konsernets balanseførte tapsavsetning på utlån og forpliktelser per 31. desember 2021 var 505 (548) mill. kroner. Reduksjonen fra samme periode i fjor skyldtes en kombinasjon av redusert modellmessig overstyring for antatt, ikke observert migrering (PMA) og reduserte individuelle tapsavsetninger.

Konsernets utlån og forpliktelser er gruppert i tre grupper; trinn 1, trinn 2 og trinn 3.

Trinn 1 benyttes for utlån og forpliktelser som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning. For disse utlånene og forpliktelsene avsettes det for 12 måneders forventet tap.

Trinn 2 benyttes for utlån og forpliktelser som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden de ble innvilget, men hvor det ikke er inntruffet kreditttap på balansedato. For disse utlånene og forpliktelsene avsettes det for forventet tap over levetiden.

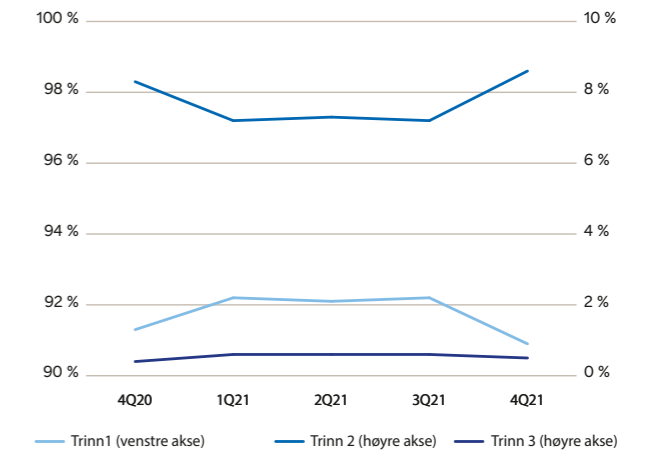
Trinn 3 benyttes for utlån og forpliktelser som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden de ble innvilget, og der det på balansedato vurderes å foreligge et mislighold som medfører redusert framtidig kontantstrøm for å betjene engasjementet. For disse engasjementene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Brutto utlån og forpliktelser definert som trinn 3 utgjorde 660 (488) mill. kroner per 31. desember 2021. Dette tilsvarte 0,54 (0,43) prosent av brutto utlån per 31. desember 2021.

Av brutto utlån og forpliktelser definert som trinn 3

var 107 (131) mill. kroner avsatt til tap per 31. desember 2021. Dette gir en avsetningsgrad på 16,2 (26,7) prosent per 31. desember 2021.

Brutto eksponering på de ulike trinnene fordelte seg slik:

For utfyllende informasjon om tapsavsetningene vises det til note 2 «Regnskapsprinsipper», note 8 «Utlån til og fordringer på kunder», og note 10 «Tap på utlån og forpliktelser».

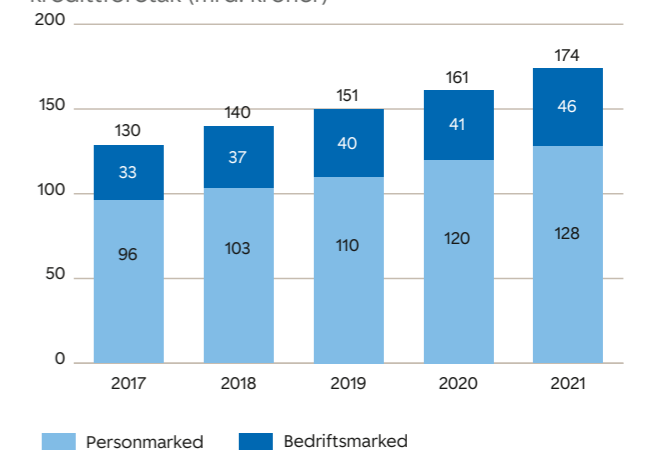
Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen var per 31. desember 2021 155,5 (146,1) mrd. kroner. Samlet forretningskapital, definert som forvaltningskapital tillagt utlån overført til kredittforetakene, var 207,9 (194,0) mrd. kroner.

Utlån til kunder

Brutto utlån til kunder, inklusive utlån overført til kredittforetakene, var 173,7 (161,3) mrd. kroner per 31. desember 2021. Det var per 31. desember 2021 overført lån for 51,6 (46,9) mrd. kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS og 0,9 (1,0) mrd. kroner til SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Brutto utlån til kunder inkludert utlån overført til kredittforetak (mrd. kroner)

Utlånsveksten de siste tolv månedene, inklusive utlån overført til kredittforetakene, var 12,4 (10,6) mrd. kroner, tilsvarende 7,7 (7,0) prosent. Veksten fordelte

seg med 7,9 (10,0) mrd. kroner, tilsvarende 6,6 (9,1) prosent, i personmarkedet og 4,5 (0,5) mrd. kroner, tilsvarende 11,1 (1,3) prosent, i bedriftsmarkedet.

Innskudd fra kunder

Per 31. desember 2021 var innskudd fra kunder 92,2 (85,6) mrd. kroner. Innskuddsveksten siste 12 måneder var 6,6 (7,1) mrd. kroner, tilsvarende 7,7 (9,1) prosent. Veksten fordelte seg med 2,6 (4,8) mrd. kroner, tilsvarende 5,3 (11,0) prosent, i personmarkedet og 4,0 (2,3) mrd. kroner, tilsvarende 10,8 (6,7) prosent, i bedriftsmarkedet.

Innskuddsdekningen i konsernet var 76,0 (75,5) prosent. Innskuddsdekningen i konsernet, inklusive utlån overført til kredittforetakene, var 53,1 (53,1) prosent.

Likviditet

Innlån fra kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (senior gjeld, senior etterstilt gjeld, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner) var 41,7 (39,8) mrd. kroner, hvorav 45,7 (47,7) prosent var i euro. Gjennomsnittlig løpetid på konsernets lang-siktige finansiering var 3,9 (4,0) år, mens gjennomsnittlig løpetid på alle innlån var 3,5 (3,4) år.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) var per 31. desember 2021 på 131,6 (140,6) prosent, mens gjennomsnitt siste år var 141,6 (143,4) prosent. Konsernet hadde en sterk likviditetssituasjon før koronautbruddet i Norge, og denne har holdt seg sterk også gjennom koronapandemien. Styrets vurdering er at konsernets likviditetssituasjon er betryggende.

Egenkapitalbevis

Eierandelskapitalen besto 31. desember 2021 av 115 829 789 (115 829 789) egenkapitalbevis, og bokført egenkapital per egenkapitalbevis var 106,31 (98,76) kroner. Resultat per egenkapitalbevis for 2021 ble 11,96 (9,57) kroner.

Per 31. desember 2021 var børskursen på bankens egenkapitalbevis (ticker «SPOL») 145,60 (97,80) kroner.

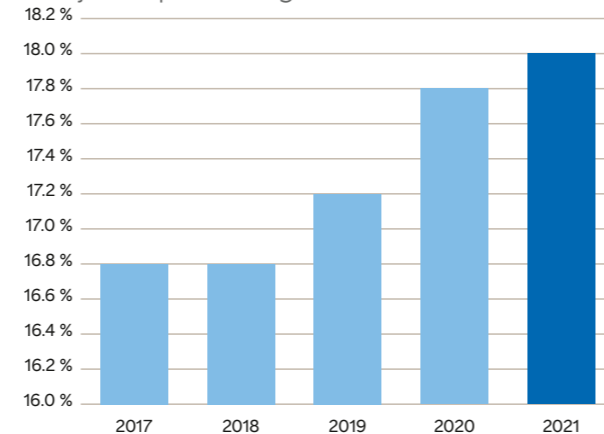
Den 7. april utbetalte banken et samlet utbytte til egenkapitalbevisene på 203 mill. kroner, noe som tilsvarer 1,75 kroner per egenkapitalbevis. I henhold til representantskapets disponering av årsresultatet for 2020 vedtok styret i SpareBank 1 Østlandet 28. oktober 2021 en ytterligere utbetaling på 352 mill. kroner, dette tilsvarer 3,04 kroner per egenkapitalbevis og ble utbetalt 9. november 2021.

Vedtaket kom i lys av Finansforetakslovens § 10–6 første ledd og nylige føringer fra nasjonale tilsynsmyndigheter. Styret vurderte situasjonen dithen at utbetaling av resterende utbytte var forsvarlig ut fra vurderingen av den makroøkonomiske utviklingen og bankens soliditet.

Soliditet og kapitaldekning

Konsernets egenkapital var 31. desember 2021 på 18,7 (17,1) mrd. kroner og utgjorde 12,0 (11,7) prosent av balansen. Uvektet kjernekapitalandel var 7,3 (7,2) prosent.

Ren kjernekapitaldekning

Konsernets rene kjernekapitaldekning var per 31. desember 2021 på 18,0 (17,8) prosent. Kjernekapitaldekning og kapitaldekning var henholdsvis 19,4 (18,8) prosent og 21,1 (20,8) prosent.

Banken har tillatelse til å benytte interne metoder (IRB) for å fastsette kravet for hoveddelen av utlånsporteføljen. Banken fastsetter derfor egne risikovekter og regulatorisk forventet tap for disse eksponeringene.

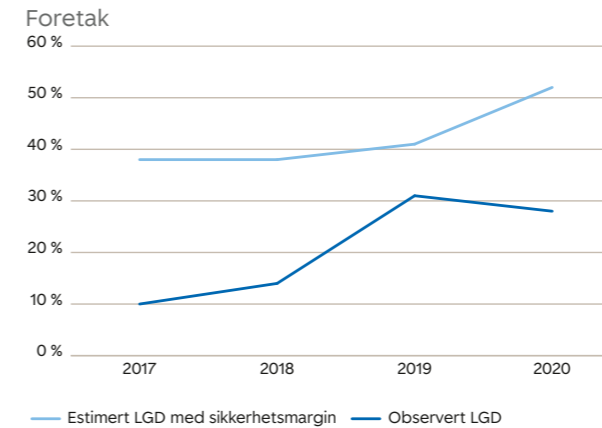
For deler av utlånsporteføljen har banken tillatelse til å benytte interne modeller (IRB-metode) for å fastsette kapitalkravet. Dette innebærer at kapitalkravet kan beregnes ut fra egne estimater for misligholdssannsynlighet (PD), tapsgrad ved mislighold (LGD), antatt utnyttelse av rammekreditter og lånetilsagn (KF) og løpetid (M). Modellerte estimater vil alltid være beheftet med usikkerhet. SpareBank 1 Østlandet har tillatelse til å bruke IRB-avansert metode for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko for engasjementskategoriene foretak og massemarked.

Banken har unntak fra IRB-metode for enkelte engasjement. Dette gjelder for stater/kommuner og institusjoner, hvor det er gitt permanent unntak, samt borettslag og foreninger/lag, hvor konsernet benytter standardmetoden.

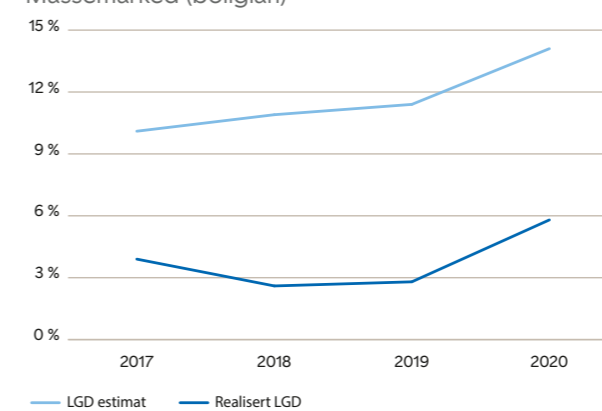
Bruk av interne modeller krever validering for å vurdere modellenes egenskaper opp mot porteføljen. I løpet av 2021 validerte banken modellene med data fra 2020. Tallene presentert under er hentet fra valideringen.

Valideringen viser stabilitet i PD-modellens nøkkeltall, god rangering og et kalibreringsnivå som er langt over DR-nivå i porteføljen. Banken har de siste årene hatt en lav andel misligholdte kunder, noe som øker volatiliteten i observert LGD. Et fåtall kunder med mindre kreditter står for endringen i observert LGD for IRB kategori foretak i 2019 og 2020 som vi ser i figur under.

I løpet av 2021 har det også blitt jobbet med revideerte modeller for beregning av kapitalkrav. De nye modellene følger EBAs retningslinjer. Disse modellene forventes bli innført i løpet av 2022 gitt endelig godkjenning fra Finanstilsynet.

Massemarked (boliglån)

Banken økte fra 1. kvartal 2019 buffere på LGD for foretaksporføljen etter pålegg fra Finanstilsynet. Pålegget er klaget inn til Finansdepartementet. Bankens klage til Finanstilsynets pålegg om økte buffere i LGD-estimatene i foretaksporføljen var på balansetidspunktet fremdeles til behandling i Finansdepartementet. Banken purret Finansdepartementet i første kvartal 2021 og har fått tilbakemelding om at klagen nå er under behandling. Effekten av økte LGD-buffere utgjør en reduksjon i ren kjernekapitaldekning på omtrent 0,8 prosentpoeng.

Utover de ordinære datterselskapene som konsolideres inn i bankens regnskapsmessige konsern, så konsolideres også følgende selskaper inn forholdsmessig i kapitaldekningskonsernet:

- SpareBank 1 Boligkreditt AS
- SpareBank 1 Næringskreditt AS
- SpareBank 1 Kreditt AS
- BN Bank ASA

SpareBank 1 Gruppen AS blir ikke forholdsmessig konsolidert, men blir hensyntatt etter reglene for vesentlige investeringer i finansiell sektor.

Gjeldende krav til ren kjernekapital består av et minimumskrav på 4,5 prosent, samt bufferkrav på til sammen 8,0 prosent for konsernet. I det totale bufferkravet så er de foretaksspesifikke bufferkravene motsyklisk kapitalbuffer og systemrisikobuffer beregnet

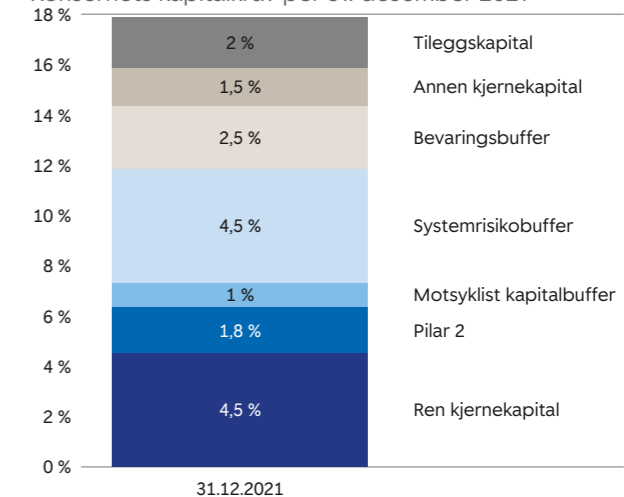
til henholdsvis 1,0 prosent og 4,5 prosent for konsernet.

SpareBank 1 Østlandet har i tillegg et Pilar 2-krav på 1,8 prosent på konsolidert nivå per 31. desember 2021. Det samlede kapitalkravet til ren kjernekapital er dermed 12,5 prosent for morbanken og 14,3 prosent for konsernet. I tillegg skal ytterligere 1,5 prosent dekkes av annen kjernekapital og 2,0 prosent dekkes av tilleggskapital.

SpareBank 1 Østlandet mottok i desember 2021 Finanstilsynets varsel med oppdatering av bankens Pilar 2-krav. Finanstilsynet varslet dette til å utgjøre 2,0 prosent. Banken gav Finanstilsynet en tilbakemelding på varselet 11. februar 2022. Finanstilsynet vil vurdere bankens tilbakemeldinger, før et endelig krav vil tre i kraft den 31. mars 2022.

Finansdepartementet besluttet 17. juni 2021 å øke den motsykliske kapitalbufferen med 0,5 prosentpoeng til 1,5 prosent fra 30. juni 2022. Den 15. desember 2021 besluttet Norges Bank å øke den motsykliske kapitalbufferen med ytterligere 0,5 prosentpoeng til 2,0 prosent med virkning fra 31. desember 2022. Norges Bank signaliserte samtidig at det forventes at en ytterligere økning til 2,5 prosent vil bli meldt i løpet av første halvår 2022.

Konsernets kapitalkrav per 31. desember 2021

17. januar kom det en egen forskrift om beregning av foretaksspesifikke kapitalbuffer, herunder en systemrisikobuffer og en motsyklisk kapitalbuffer, med umiddelbar ikrafttredelse. Forskriften har ingen vesentlig effekt på bankens totale kapitalkrav.

Finansdepartementet meldte 26. mars 2021 at EUs bankpakke ikke ville tre i kraft i Norge i juni 2021. EUs bankpakke inkluderer en revidert utgave av kapitalkravsdirektivet og den tilhørende forordningen som vil påvirke bankens kapitaldekning. Endelig tidspunkt for ikrafttredelse av EUs bankpakke i Norge er ikke fastsatt, men Finanstilsynet meldte 5. oktober at regelverksendringene ikke vil tre i kraft i 2021. Den viktigste effekten av regelverket for konsernet forventes å være implementeringen av utvidet SMB-rabatt. Isolert sett forventes den utvidede SMB-rabatten å bidra til en økning i ren kjernekapital-

dekning på om lag 0,4 prosentpoeng.

27. oktober 2021 presenterte EU-kommisjonen sin plan for en kommende pakke med regulatoriske endringer. Denne pakken inneholder endringer fra det reviderte Basel III-rammeverket i tillegg til endrede regler for tilsynsmyndighetene, oppfølging av banker samt regler knyttet til bankenes styring og kontroll av ESG-risiko. EU-kommisjonen legger opp til innføring fra 1. januar 2025. Konsernet vil fortløpende tilpasse seg kravene på en hensiktsmessig måte etter hvert som de tar effekt.

Styret anser at bankens finansielle situasjon er solid og godt rustet for framtidige regelverksendringer.

Rating

Moody's Investors Service (Moody's) har ratet SpareBank 1 Østlandets innskudd og seniorgjeld til Aa3 med stabile framtidsutsikter. Videre er bankens «Baseline credit assessment» (BCA) og justert BCA ratet til a3, og bankens etterstilte seniorgjeld er ratet til A3 med stabile framtidsutsikter. SpareBank 1 Østlandet er med dette en av tre norske sparebanker med høyest kreditt-rating fra Moody's.

SpareBank 1 Østlandet har en ESG Risk Rating fra Sustainalytics på 12,3 (Low Risk). Bankens arbeid på klimaområdet er ratet A- av CDP (Carbon Disclosure Project), og er dermed blant de best ratede bankene innen bærekraft i Norge.

Morbankregnskap for 2021

Morbankens resultat etter skatt for 2021 ble 1 876 (1 342) mill. kroner. Økningen fra 2020 skyldes en økning i netto renteinntekter og netto provisjons- og andre inntekter, bedret netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser samt reduserte tapskostnader. I motsatt retning trakk økte driftskostnader og økte skattekostnader.

Kostnader til tap på utlån og garantier ble redusert med 249 mill. kroner fra en netto kostnad på 245 mill. kroner for 2020 til en netto inntektsføring på 4 mill. kroner for 2021.

Driftskostnader

I morbanken ble sum driftskostnader 1 398 (1 341) mill. kroner for 2021 og utgjorde 38,6 (41,9) prosent av sum netto inntekter.

Økningen i driftskostnader på 57 mill. kroner fra i fjor skyldtes i stor grad økte personalkostnader. Gjennomsnittlig antall årsverk økte med 9 årsverk fra i fjor. Per 31. desember 2021 var det 687 (702) årsverk i morbanken.

Kostnader til IKT, markedsføring, eiendommer og øvrige driftskostnader økte også sammenlignet med fjoråret, mens kostnader til avskrivninger av driftsmidler ble redusert.

Restruktureringskostnader knyttet til nedbemanning i morbanken utgjorde 0 (1) mill. kroner.

Driftskostnader i mill. kroner	2021	2020	Endring
Personalkostnader ekskl. restruktureringskostnader	706	677	4,2 %
Av-/nedskrivninger	94	104	-9,7 %
IKT-kostnader	287	273	5,2 %
Markedsføring	71	63	12,6 %
Driftskostnader faste eiendommer	51	45	12,2 %
Øvrige driftskostnader	190	177	6,9 %
Sum driftskostnader før restruktureringskostnader	1 398	1 340	4,3 %
Restruktureringskostnader	0	1	
Sum driftskostnader	1 398	1 341	4,3 %

For 2021 utgjorde morbankens driftskostnader før restruktureringskostnader 1 398 (1 340) mill. kroner, som tilsvarer en økning på 4,3 prosent.

Tap på utlån og garantier

I morbanken ble det for 2021 en netto tilbakeføring av kostnader til tap på utlån og garantier på 4 (netto kostnad på 245) mill. kroner.

De modellgenererte tapsavsetningene (trinn 1 og trinn 2) økte med 9 (91) mill. kroner som følge av at endringen i ECL på grunn av vekst og migrasjon i perioden økte med 50 (11) mill. kroner, og at justerte sentrale forutsetninger reduserte ECL med 41 (økte med 39) mill. kroner.

Videre ble modellmessig overstyring for antatt, men ikke observert migrering (PMA) redusert med 20 (økte med 20) mill. kroner, endringer i individuelle tapsavsetninger ble redusert med 17 (økte med 30) mill. kroner og periodens netto konstaterte tap ble 25 (104) mill. kroner. Modellmessige overstyringer er ved årets utgang fullstendig avviklet og erstattet med modellbaserte avsetninger.

For mer utfyllende informasjon om tapsavsetningene vises det til note 2 «Regnskapsprinsipper», note 8 «Utlån til og fordringer på kunder» og note 10 «Tap på utlån og forpliktelser».

Soliditet og kapitaldekning

Morbankens egenkapital var 31. desember 2021 på 17,3 (15,9) mrd. kroner og utgjorde 11,3 (11,0) prosent av balansen. Uvektet kjernekapitalandel var 9,9 (10,0) prosent.

Morbankens rene kjernekapitaldekning var per 31. desember 2021 på 22,6 (22,1) prosent. Kjernekapitaldekning og kapitaldekning var henholdsvis 24,1 (23,1) prosent og 25,9 (25,1) prosent.

Underliggende bankdrift

Underliggende bankdrift er definert som resultat før tap på utlån eksklusiv verdipapireffekter og utbytte. I tillegg er kostnader knyttet til restrukturering trukket ut.

Underliggende bankdrift i mill. kroner	2021	2020	Endring
Netto renteinntekter	1 923	1 887	1,9 %
Netto provisjons- og andre inntekter	1 042	882	18,1 %
Sum driftskostnader	-1 398	-1 341	4,3 %
Justering: Restruktureringskostnader	0	1	
Driftsresultat underliggende bankdrift	1 566	1 429	9,6 %

Driftsresultat fra den underliggende bankdriften for 2021 ble 1 566 (1 429) mill. kroner. Den underliggende bankdriften økte med 137 mill. kroner fra i fjor, noe som tilsvarer en økning på 9,6 prosent. Resultatforbedringen skyldes en kombinasjon av økning i netto renteinntekter og økte netto provisjons- og andre inntekter, mens økte driftskostnader trakk i motsatt retning.

Koronatiltak

SpareBank 1 Østlandet hadde per 31. desember 2021 innvilget avdragsutsettelse på 6 230 lån med et samlet utlånsvolum på 9,9 mrd. kroner til personkunder. Antallet søknader om avdragsfrihet har holdt seg stabilt gjennom 2021.

Tilsvarende hadde det blitt innvilget avdragsutsettelse på 140 lån med et samlet utlånsvolum på 1,1 mrd. kroner til bedriftskunder per 31. desember 2021. Til bedriftskunder har det videre blitt innvilget 19 likviditetslån med statsgaranti med et samlet utlånsvolum på 25,4 mill. kroner. Det ble ikke innvilget beredskapslån i perioden.

Datterselskaper

SpareBank 1 Finans Østlandet AS - konserntall
Finansieringsselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet AS (95 prosent eierandel) fikk for 2021 et konsernresultat etter skatt på 183 (126) mill. kroner. Netto renteinntekter ble 287 (297) mill. kroner, sum netto provisjons- og andre inntekter ble 67 (55) mill. kroner og sum driftskostnader ble 103 (99) mill. kroner, mens tap på utlån ble 9 (84) mill. kroner. Resultatforbedringen fra i fjor skyldes i hovedsak lavere tap.

Det har videre vært en netto gevinst på 19 mill. kroner i forbindelse med salg av aksjer i SpareBank 1

Mobilitet AS til Fleks AS og et påfølgende salg av aksjer i SpareBank 1 Mobilitet Holding AS til SpareBank 1 SR-Bank ASA. I motsatt retning trekker en negativ resultatandel på 17 mill. kroner fra det tilknyttede selskapet SpareBank 1 Mobilitet Holding AS, der SpareBank 1 Finans Østlandet AS har en eierandel på 30,66 prosent. Dette inngikk i konsernresultatet til SpareBank 1 Finans Østlandet AS med virkning fra 30. juni 2021.

SpareBank 1 Finans Østlandet AS har i 2021 gått inn på eiersiden i bilabonnementselskapet Fleks AS med en indirekte eierandel på 14,46 prosent gjennom eierskapet i SpareBank 1 Mobilitet Holding AS. Sammen med SpareBank 1 Finans Midt Norge AS, SpareBank 1 Nord-Norge og SpareBank 1 SR-Bank ASA har SpareBank 1 Mobilitet Holding AS en eierandel på 47,17 prosent i Fleks AS.

SpareBank 1 Finans Østlandet AS innvilget i 2021 avdragsutsettelse på 615 lån og leasingavtaler med et samlet utlånsvolum på 491 mill. kroner til bedriftskunder. Videre ble det i 2021 innvilget avdragsutsettelse på 728 lån med et samlet utlånsvolum på 197 mill. kroner til personkunder.

Brutto utlån til kunder per 31. desember 2021 var 9,5 (9,1) mrd. kroner, og utlånsvæksten siste 12 måneder var 4,3 (3,4) prosent.

EiendomsMegler 1 Innlandet AS

EiendomsMegler 1 Innlandet AS omsatte i 2021 for 130 (133) mill. kroner og oppnådde et resultat etter skatt på 3 (10) mill. kroner.

Selskapet har hatt kapasitetsutfordringer som følge av få meglere i viktige markedsområder, noe som har ført til fallende markedsandeler i bruktboligmarkedet. Kapasitetsutfordringene skyldes både forhøyet turnover og høyt fravær i forbindelse med avvikling av permisjoner. Deler av totalomsetningen kompenseres av at salget av nye boliger har doblet seg i antall enheter fra i fjor. Selskapet hadde per 31. desember 2021 en markedsandel i sitt markedsområde på 26,4 (29,8) prosent innenfor salg av bruktboliger og fritids-eiendommer.

Det har gjennomgående vært god aktivitet i boligmarkedet gjennom 2021, og volumet har tatt seg opp igjen etter et større fall i aktiviteten i tredje kvartal. Samlet salgsvolum i selskapets markedsområde var 3973 enheter per utgangen av 2021. Dette representerte et fall på 7 prosent sammenlignet med fjoråret.

Datterselskaper (mill. kroner)	Eierandel	Egenkapital	Resultat 2021	Resultat 2020	Resultat 2019	Resultat 2018	Resultat 2017
SpareBank 1 Finans Østlandet konsern	95,00 %	1 520	183	126	118	139	118
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	100,00 %	20	3	10	5	8	10
SB1Ø VIT konsern	70,68 %	61	-2	0	-7	-11	-3
Bank1 Oslo AS *	-	-	-	-	-	-	119
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	100,00 %	60	15	12	7	-3	-12
Andre	-	131	6	5	12	7	6
SUM		1 792	206	153	135	141	239

* datter til april 2017

Gjennomsnittlig omsetningstid i 2021 var på 52 dager mot 59 dager i 2020.

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS - konserntall
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern omsatte i 2021 for 219 (207) mill. kroner og fikk et resultat etter skatt på 15 (12) mill. kroner.

Selskapet hadde for 2021 en markedsandel i sitt markedsområde på 9,0 (8,8) prosent innenfor salg av bruktboliger. Selskapets markedsandeler har hatt en meget god utvikling parallelt med at volumet i markedet har hatt en sterk vekst. Volumene i selskapets markedsområde har ligget stabilt høyt gjennom hele året, og det har aldri vært solgt flere enheter innenfor selskapets markedsområde enn for 2021.

SpareBank 1 Østlandet VIT AS - konserntall
SpareBank 1 Østlandet VIT konsern omsatte i 2021 for 191 (186) mill. kroner og fikk et resultat etter skatt på minus 2 (0) mill. kroner.

Selskapet har hatt betydelige omstillingskostnader. Omstillingen har trukket ut i tid som følge av nedstengninger og pålagt hjemmekontor, og dette har hatt innvirkning på selskapets lønnsomhet.

Deleide selskaper

SpareBank 1 Gruppen AS
SpareBank 1 Gruppen konsern (12,40 prosent eierandel av kontrollerende interesser) består av SpareBank 1-alliansens felles produktselskaper innenfor forsikring, fordringsadministrasjon og inndrivelse.

SpareBank 1 Gruppen fikk i 2021 et historisk godt konsernresultat før skatt på 4 152 (1 817) mill. kroner. Konsernresultat etter skatt for 2021 ble 3 250 (1 393) mill. kroner. Kontrollerende interessers andel av konsernresultat etter skatt utgjorde 2 414 (988) mill. kroner, og SpareBank 1 Østlandets andel av dette utgjorde 299 (123) mill. kroner.

Resultatforbedringen fra i fjor skyldes i hovedsak at koranapandemien medførte betydelige forsikringsmessige avsetninger, utbetalinger på reiseforsikring og svekket finansavkastning i 2020.

Fremtind Forsikring AS fikk et konsernresultat før skatt på 3 085 (1 506) mill. kroner, mens SpareBank 1 Forsikring AS fikk et resultat før skatt på 894 (298) mill. kroner. SpareBank 1 Factoring AS fikk et resultat før skatt på 72 (71) mill. kroner, mens Modhi Finance AS fikk et konsernresultat før skatt på 180 (20) mill. kroner.

Videre fikk SpareBank 1 Spleis AS et resultat før skatt på minus 15 (minus 16) mill. kroner. Driftsinntektene til SpareBank 1 Spleis AS har økt som følge av økt volum. I 2021 hadde selskapet 14 653 nye aktive spleiser, og det ble samlet inn 243 (232) mill. kroner.

ODIN Forvaltning AS inngikk i konsernresultatet til SpareBank 1 Gruppen fram til og med 30. april 2021. Med virkning fra 1. mai 2021 har ODIN Forvaltning AS blitt fisjonert ut fra SpareBank 1 Gruppen og fusjonert inn i SpareBank 1 Forvaltning AS.

Resultatandelen fra SpareBank 1 Gruppen som ble tatt inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet ble i 2020 påvirket av fisjonen av personrisikoproduktene fra SpareBank 1 Forsikring AS og DNB Livsforsikring AS med overføring til Fremtind Livsforsikring AS. Gevinsten som oppstod i forbindelse med denne fisjonen, ble ført direkte mot egenkapitalen hos SpareBank 1 Gruppen, mens den ble ført over i resultatet i konsernregnskapet til eierbankene. SpareBank 1 Østlandet sin andel av denne gevinsten utgjorde 217 mill. kroner og medførte at resultatandelene som ble tatt inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet fra SpareBank 1 Gruppen utgjorde 340 mill. kroner for 2020, til tross for at SpareBank 1 Østlandet sin andel av konsernresultatet til SpareBank 1 Gruppen var 123 mill. kroner.

SpareBank 1 Forvaltning AS
SpareBank 1 Forvaltning AS (5,40 prosent eierandel) ble etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å ivareta eierskapet i ODIN Forvaltning AS.

SpareBank 1 Forvaltning AS fikk et konsernresultat etter skatt for 2021 på 162 mill. kroner. Resultatandelen fra konsernresultatet til SpareBank 1 Forvaltning AS som tas inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet for 2021, utgjorde 9 mill. kroner.

Resultatene fra ODIN Forvaltning AS inngikk i konsernresultatet til SpareBank 1 Forvaltning AS med virkning fra 1. mai 2021, mens resultatene fra SpareBank 1 Kapitalforvaltning AS og SpareBank 1 Verdipapirservice AS inngikk i konsernresultatet med virkning fra 1. juli 2021.

SpareBank 1 Boligkreditt AS
SpareBank 1 Boligkreditt AS (23,15 prosent eierandel) ble etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet og oppnår med det reduserte finansieringskostnader.

Selskapet fikk i 2021 et resultat etter skatt på 107 (139) mill. kroner. Resultatnedgangen skyldes i hovedsak økte provisjonskostnader til eierbankene, mens økte netto renteinntekter, redusert negativt bidrag fra finansielle instrumenter og tilbakeføring av avsetninger til tap på utlån trakk i motsatt retning.

Resultatandelen fra SpareBank 1 Boligkreditt AS som tas inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet etter egenkapitalmetoden, korrigeres for betalte renter på hybridkapital som føres direkte mot egenkapitalen. Resultatandelen for 2021 utgjorde 17 (19) mill. kroner.

SpareBank 1 Næringskreditt AS
SpareBank 1 Næringskreditt AS (10,18 prosent eierandel) ble etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Selskapet fikk i 2021 et resultat etter skatt på 44 (59) mill. kroner. Resultatnedgangen skyldtes en kombinasjon av reduserte netto renteinntekter, økte provisjonskostnader til eierbankene og økt netto negativt bidrag fra finansielle instrumenter, mens reduserte driftskostnader og tilbakeføring av avsetninger til tap på utlån trakk i motsatt retning.

Resultatandelen som ble tatt inn i SpareBank 1 Østlandets konsernregnskap for 2021, utgjorde 5 (8) mill. kroner.

SpareBank 1 Kreditt AS
SpareBank 1 Kreditt AS (19,09 prosent eierandel) er SpareBank 1-alliansens felles selskap for kredittkort og kortsiktige lån.

Selskapet fikk i 2021 et resultat etter skatt på 67 (12) mill. kroner. Resultatforbedringen skyldes i hovedsak at tapskostnadene for 2021 ble 79 mill. kroner lavere enn for fjoråret.

Resultatandelen som ble tatt inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet for 2021, utgjorde 13 (3) mill. kroner.

SpareBank 1 Betaling AS
SpareBank 1 Betaling AS (18,20 prosent eierandel) er SpareBank 1-alliansens felles selskap for betalingsløsninger. Selskapet forvalter SpareBank 1-alliansens eierandel i Vipps AS.

Selskapet fikk i 2021 et resultat etter skatt på minus 69 (minus 9) mill. kroner. Økte kostnader knyttet til

skifte av driftsleverandør på BankID bidro vesentlig til resultatforverringen. Resultatandelen som ble tatt inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet for 2021, utgjorde minus 13 (minus 2) mill. kroner.

BN Bank ASA
BN Bank ASA (9,99 prosent eierandel) er en landsdekkende bank for bedrifter og personkunder som er eid av sju av bankene i SpareBank 1-alliansen.

BN Bank ASA og Bolig- og Næringskreditt AS fusjonerte i tredje kvartal 2020. Sammenlignings-tallene for i fjor er konserntall inklusive Bolig- og Næringskreditt AS. BN Bank ASA fikk i 2021 et resultat etter skatt på 478 (354) mill. kroner, og egenkapitalavkastningen ble 10,3 (8,3) prosent.

Netto renteinntekter økte med 41 mill. kroner sammenlignet med fjoråret, mens andre inntekter økte med 24 mill. kroner. Sum driftskostnader ble redusert med 7 mill. kroner, og tapene ble redusert med 93 mill. kroner som følge av at banken hadde en netto inntektsføring på tap på 18 mill. kroner for 2021 mot en kostnadsføring på 75 mill. kroner i 2020.

Resultatandelen fra BN Bank ASA som tas inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet etter egenkapitalmetoden, korrigeres for betalte renter på hybridkapital som føres direkte mot egenkapitalen. Resultatandelen for 2021 utgjorde 47 (34) mill. kroner.

For mer informasjon om regnskapet til de ulike selskapene vises det til årsrapportene som er tilgjengelige på selskapenes egne hjemmesider.

Forslag til overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponeringen av årsoverskuddet.

Mill. kroner	2021	2020
Årsoverskudd morbank	1 876	1 342
Overført til/fra fond for urealiserte gevinster	-140	15
Årsoverskudd til disponering	1 736	1 357
Avsatt utbytte	695	555
Utjevningsfond	516	396
Avsatt kundeutbytte/gaver	301	237
Grunnfondskapital	224	169
Sum disponert årsoverskudd	1 736	1 357

Årsoverskudd til disponering framkom som resultat etter skatt i morbanken på 1 876 (1 342) mill. kroner. Korrigert for endringer i fond for urealiserte gevinster på 140 (minus 15) mill. kroner ble samlet beløp til disponering 1 736 (1 357) mill. kroner.

Resultatet ble fordelt mellom grunnfondet og eierandelskapitalen i forhold til deres relative andel av egenkapitalen. 69,8 prosent av årsoverskuddet som var til disponering, tilfløt eierandelskapitalen, mens 30,2 prosent av årsoverskuddet som var til disponering, tilfløt grunnfondskapitalen.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et utbytte på 695 (555) mill. kroner. Dette gir en utbyttegrad

Deleide selskaper (mill. kroner)	Eierandel	Andel egenkapital	Andel resultat 2021	Andel resultat 2020	Andel resultat 2019	Andel resultat 2018	Andel resultat 2017
SpareBank 1 Boligkreditt AS	23,15 %	2 666	17	19	27	-8	-44
SpareBank 1 Næringskreditt AS	10,18 %	211	5	8	6	3	1
SpareBank 1 Kreditt AS	19,09 %	207	13	3	16	27	17
SpareBank 1 Gruppen	12,40 %	1 596	299	340	451	184	222
SpareBank 1 Betaling AS	18,20 %	141	-13	-2	3	-12	-7
Bank1 Oslo AS *	-	-	-	-	-	-	-
BN BANK ASA	9,99 %	505	47	34	20	-	-
SB1 Forvaltning AS (ny 2021)	5,40 %	40	9	-	-	-	-
Andre	-	275	-15	-7	-3	-2	0
SUM		5 642	361	395	520	191	189

* TS første halvår 2016

på 50 (50) prosent av majoritetens andel av konsernresultatet i tråd med bankens langsiktig orienterte utbyttepolitikk. Av dette vil kontantutbyttet bli på 6,00 (4,79) kroner per egenkapitalbevis, totalt 695 (555) mill. kroner. Videre foreslår styret overfor bankens representantskap et kundeutbytte på 295 (231) mill. kroner og en avsetning på 6 (6) mill. kroner til gaver. Utjevningsfondet og grunnfondet blir tilført henholdsvis 516 (396) mill. kroner og 224 (169) mill. kroner.

Styret har vurdert om det er forsvarlig med utbytte i dagens situasjon med covid-19 og pandemiens effekter på den regionale økonomien. Styret har videre vurdert forsvarligheten av å utbetale utbytte opp mot konsekvensene for bankens soliditet. Det er også foretatt grundige vurderinger av en potensiell forverring av situasjonen med mulige konsekvenser for bankens inntjening og soliditet. Det er en grunnleggende forutsetning at banken skal være i stand til å levere på regionens behov for finansiering blant privatpersoner og bedrifter innenfor vedtatt kredittpolitikk. Styret anser at forslaget om overskuddsdisponering er forsvarlig.

Eierstyring og selskapsledelse (corporate governance)

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østlandet omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter, og legger grunnlaget for langsiktig verdiskaping til det beste for egenkapitalbeviserne, kundene og andre interessenter.

SpareBank 1 Østlandet vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i selskapet. SpareBank 1 Østlandet redegjør for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i samsvar med regnskapsloven § 3–3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. En nærmere redegjørelse følger av eget kapittel.

Risikostyring

Risikostyringen i SpareBank 1 Østlandet skal sikre at risikoeksponering til enhver tid er kjent og innenfor rammene som er trukket opp av styret. Risikostyringen skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og den skal bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Styret har vedtatt «Risikostrategi og -policy i SpareBank 1 Østlandet». Dokumentet definerer konsernets risikotoleranse og det overordnede rammeverket for risikostyring, herunder styring av de ulike risikokategoriene. Styret vedtar årlig risikobaserte styringsdokumenter innenfor ulike risikokategorier, blant annet for kredittisiko, for likviditets- og markedsrisiko samt for operasjonell risiko, compliancerisiko og forretningssikkerisiko. Risikoeksponering og risikoutvikling følges opp og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

ESG-risiko, og særlig klimarisiko, får stadig økt oppmerksomhet. Bankens håndterer ikke ESG-risiko som en egen risikokategori, men som en integrert del av

alle risikokategorier. Nedenfor er likevel ESG-risiko beskrevet særskilt.

Kredittisiko

Kredittisiko er definert som risiko for tap fordi kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Kredittisiko i utlånsporteføljen er bankens største risiko. Risikoen styres ut fra styrevedtatte styringsdokumenter som definerer styrets risikotoleranse. Banken har tillatelse til å benytte IRB-avansert metode i beregningen av kapitalbehov for kredittisiko, og bruker derfor statistiske modeller som grunnlag for å dele porteføljen inn i risikogrupper. For nærmere informasjon vises det til Pilar 3-dokumentet som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

Banken finansierer i det vesentlige privat- og næringslivskunder i Østlandsområdet og deltar i finansieringen av enkeltprosjekter i samarbeid med andre banker i SpareBank 1-alliansen.

På tross av koronasituasjonen er målt risiko i bankens utlånsportefølje fortsatt stabil. Personmarkedsporteføljen har en marginalt positiv utvikling i målt risiko, og det er lavt mislighold og lave tap. Bankens personmarkedsportefølje er i all hovedsak sikret med pant i fast eiendom. Så lenge sikkerhetsverdier ikke forringes som følge av at boligprisene blir vesentlig redusert, eller arbeidsledigheten øker mye, er tapsrisikoen i porteføljen begrenset.

Bedriftsmarkedsporteføljen har en marginal svekkelse i målt risiko, noe som viser seg i form av marginal økning i enkelte risikoparametere. Banken har implementert en ny definisjon av mislighold som medfører noe økt mislighold i bedriftsmarkedsporteføljen. Den underliggende kredittisikoen er imidlertid ikke endret som følge av dette. Bedriftsmarkedsporteføljen har lavt mislighold og lave tap.

Bankens portefølje av rentebærende papirer innebærer også kredittisiko. Denne er nærmere omtalt i avsnittet om markedsrisiko nedenfor. Videre har morbanken kredittisiko knyttet til fordringer på andre kredittinstitusjoner. Den klart største enkeltfordringen er utlån til bankens datterselskap SpareBank 1 Finans Østlandet AS.

Styret vurderer at SpareBank 1 Østlandets samlede kredittisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Konsernets kredittisiko vurderes som moderat til lav.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og aksjer/egenkapitalbevis. Risiko knyttet til verdifall i eiendomsmarkedet er også inkludert i markedsrisikoen. Det samme er risikoen for endringer i markedsverdi tilknyttet obligasjoner, sertifikater og fond på grunn av generelle endringer i kredittpåslag.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i styringsdokument for markedsrisiko hvor det er satt rammer

for eksponeringen innen ulike risikokategorier. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Renterisiko oppstår fordi konsernets balanseposter har ulik gjenstående rentebindingstid. Styret har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift og vridning i rentekurven, samt tilsvarende for ulike valutasorter. Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån samt ved bruk av rentederivater.

Valutarisiko styres ved hjelp av vedtatte eksponeringsrammer.

Egenkapitalrisiko måles i forhold til eksponering i egenkapitalinstrumenter. Den største delen av eksponeringen vedrører strategiske investeringer i allianse-tilknyttede selskaper og håndteres som eierrisiko.

Konsernets eiendomsinvesteringer består i all hovedsak av egne bankbygg.

Retningslinjer og rammer for investeringer i rentepapirer er tilpasset styrets risikotoleranse og regulatoriske krav til likviditetsstyringen. Porteføljen er utelukkende en bankportefølje, og den består i all hovedsak av investeringer i utstedere med meget høy kreditt-rating (AA eller bedre samt norske kommuner og fylkeskommuner), noe som gir begrenset spreadrisiko.

Styret vurderer at SpareBank 1 Østlandets samlede markedsrisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Konsernets markedsrisiko vurderes som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

Styring av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i styringsdokument for likviditetsrisiko vedtatt av styret. Her er det satt krav til tidshorison. Konsernet skal være uavhengig av ny ekstern finansiering, størrelsen og kvaliteten på likviditetsreserven og langsiktighet og diversifisering av finansieringen. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Innskudd fra kunder er en av konsernets viktigste finansieringskilder. SpareBank 1 Østlandet har som mål å opprettholde en bred innskuddsbasis fra så vel person- som bedriftskunder, og banken hadde ved utgangen av året en tilfredsstillende innskuddsdekning.

I tillegg til innskudd finansierer konsernet seg med lån i det norske og internasjonale verdipapirmarkedet, lån fra andre finansinstitusjoner og OMF via salg av lån til kredittforetakene SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Som ledd i likviditetsstyringen har SpareBank 1 Østlandet en beholdning av likvide verdipapirer. I tillegg til verdipapirporteføljen har konsernet en likviditetsreserve i form av kontanter, fond og aksjer, samt tilrettelagte lån for salg til kredittforetakene.

Styret vurderer at SpareBank 1 Østlandets samlede likviditetsrisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Konsernets likviditetsrisiko vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap på grunn av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Prosessen for styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser som er forårsaket av operasjonell risiko, skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i styringsdokument for operasjonell risiko som er vedtatt av styret. Det gjennomføres løpende risiko-vurderinger på ulike nivåer. Banken har eget system og retningslinjer for å følge opp forbedringstiltak som er identifisert enten av interne revisor, eksternrevisor eller tilsynsmyndigheter. I tillegg blir alle forbedringsforslag fra interne gjennomganger som risikovurderinger, compliancegjennomganger eller tilsvarende fulgt opp på samme måte. Uønskede hendelser og kundeklager registreres og følges opp tilsvarende. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke konsernets lønnsomhet og/eller omdømme, følges systematisk opp. For å sikre nødvendig kvalitetssikring av vesentlige produkter, løsninger og prosesser før de implementeres eller endres, har styret vedtatt policy og retningslinjer innenfor området.

På bakgrunn av den ideoende risikoen ved bruk av informasjonsteknologi er området gjenstand for løpende overvåking. Internrevisjonen foretar uavhengige gjennomganger og tester av bankens sikkerhet på området. Det er et tett samarbeid innenfor SpareBank 1-alliansen for å sikre god og stabil drift. Det har ikke inntruffet noen alvorlige hendelser i 2021, og de operasjonelle tapene er lave.

Styret mener at ut fra bankens inntjening og soliditet, samt organisasjonens kompetanse og styrings-systemer er bankens samlede risikoeksponering knyttet til operasjonell risiko forsvarlig. Området er etter styrets vurdering under tilfredsstillende kontroll, men krever kontinuerlig oppfølging.

Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg sanksjoner, bøter, andre strafferettslige sanksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap på grunn av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, myndighetsfastsatte retningslinjer og offentlige pålegg.

Styring og kontroll med bankens compliancerisiko er basert på styrevedtatt styringsdokument for compliancerisiko. Styringsdokumentet fastlegger styrets risikotoleranse for compliancerisiko, og regulerer dessuten ansvarsforhold, herunder føringer for alle medarbeideres ansvar for å etterleve regelverket, rapportering, samt krav til prosesser for å sikre og følge opp etterlevelsen av regelverket.

Konsernet har en lav toleranse for compliance-risiko, og det er nulltoleranse for bevisste brudd på

regelverk. Ingen compliancehendelser skal kunne skade konsernets soliditet, resultat eller omdømme i vesentlig grad. Konsernets forretningsdrift skal utøves/utføres på en måte som hindrer bøter og sanksjoner.

Omfanget av regulatoriske krav er fortsatt betydelig i likhet med foregående år. Endringstakt og detalj-omfang av regelverk og regelverksendringer presenterer i seg selv en risiko. Banken har derfor etablert prosesser for å sikre at alle vesentlige endringer identifiseres og følges opp. Det forventes omfattende endringer i regelverket med betydning for bankens rammevilkår framover. Særs viktig i denne sammenheng er innføringen av de nye EU-regelverkene om kapitalkrav og krisehåndtering samt den nye finansavtaleloven. I tillegg vil det komme nytt viktig regelverk om både forsikringsdistribusjon og om rapportering på bærekraftsområdet. Det er foreløpig ukjent når de nevnte regelverkene trer i kraft.

Compliancerisiko kan opptre som en typisk "hale-risiko", dvs. en risiko som materialiseres meget sjelden, men som har potensielt meget store konsekvenser dersom den inntreffer. I tillegg til tradisjonelle internkontroll- og risikovurderinger samt konsekvensanalyser av nytt regelverk, benytter banken stresstesting og omvendte stresstester for å kartlegge og vurdere den faktiske eksponeringen for compliancerisiko. Det er styrets vurdering at banken har tilfredsstillende styring og kontroll med compliancerisikoen, og at bankens eksponering for compliancerisiko er forsvarlig.

Forretningsskikkrisiko («conduct risk»)

Forretningsskikkrisiko er risikoen for offentlige sanksjoner, straffereaksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av at bankens forretningsmetoder eller de ansattes jobbadferd i vesentlig grad skader kundenes interesser eller markedets integritet.

Reguleringen av finansbransjen har over tid utviklet seg til i stadig større omfang også å omfatte regelverk for å beskytte kunder og forbrukere. Bankens forretningsskikkrisiko er derfor nært forbundet med bankens compliancerisiko. Den nye finansavtaleloven og det kommende nye regelverket om forsikringsdistribusjon er av særlig betydning også på området forretningsskikk.

Det er etablert et eget styrevedtatt styringsdokument for forretningsskikkrisiko for å tydeliggjøre hvor viktig temaet er for banken. Styringsdokumentet fastlegger styrets risikotoleranse på området. Konsernet har en lav toleranse for forretningsskikkrisiko. Det innebærer at ingen enkelthendelser innenfor forretningsskikk skal kunne skade konsernets soliditet, resultat eller omdømme i vesentlig grad. Styringsdokumentet regulerer dessuten ansvarsforhold, krav til oppfølging og rapportering samt hovedprinsippene for å sikre en god forretningsskikk. Det påligger alle ansatte å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas på en tilfredsstillende måte, og at det skjer gjennom en faglig god og redelig kundeføring som sikrer at bankens kunder kan ta bevisste og velinformerte valg.

Andre sentrale virkemidler for å sikre en god forretningsskikk omfatter blant annet etiske

retningslinjer, interne informasjons- og opplæringstiltak, gjennomføring av risikoanalyser, en velfungerende ordning for håndtering av kundeklager, herunder årsaksanalyser og forbedringstiltak, samt en hensiktsmessig varslingskanal. Når produkter og tjenester blir etablert eller endret, skal det gjennomføres nødvendig kvalitetssikring før lansering. Belønnings- og godtgjørelsesordninger skal utformes slik at ønsket adferd i forhold til forretningsskikk sikres og fremmes.

Etter styrets vurdering er bankens eksponering for forretningsskikkrisiko innenfor den vedtatte risikotoleransen på området.

ESG-risiko

Konsernet påvirkes av ESG-faktorer direkte gjennom egen virksomhet eller indirekte primært gjennom utlånsporteføljen. ESG-faktorer gjennom direkte påvirkning håndteres primært som operasjonell risiko, compliancerisiko, forretningsskikkrisiko og likviditetsrisiko, og de er integrert i metodikk og vurderinger innenfor disse risikokategoriene.

ESG-risiko defineres som risikoen for tap som følge av at konsernets eksponeringer mot motparter påvirkes negativt av ESG-faktorer. ESG-risiko er en risikodriver for kredittisiko, motpartsrisiko og markedsrisiko og kan deles i;

- Miljørisiko (E) er risikoen for tap som følge av at konsernets eksponering mot motparter påvirkes negativt av miljøfaktorer, herunder klimaendringer og/eller annen miljøforringelse.
- Sosial risiko (S) er risikoen for tap på grunn av at konsernets eksponering mot motparter påvirkes negativt av sosiale faktorer som samfunnsforhold, arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter, fattigdom o.a.
- Styringsrisiko (G) er risikoen for tap som følge av at konsernets eksponering mot motparter påvirkes negativt av dårlig styring og kontroll hos motparten.

ESG-risiko er integrert i styringsdokumenter, metodikk, rutiner og retningslinjer innenfor de nevnte risikokategoriene, og de styres som en integrert del av de enkelte områdene. Banken har tidligere gjennomført overordnet klimarisikoanalyse og scenarioanalyser blant annet basert på NGFS (Network for Greening the Financial System). Dette arbeidet videreføres. Foreløpige vurderinger er at utlånsporteføljen ikke er vesentlig påvirket av klimarisiko i et mellomlangt perspektiv.

Innenfor bedriftmarkeddivisjonen gjøres det bærekraftsvurderinger spesielt for kunder i eiendomsbransjen og i landbrukssegmentet, og det pågår samarbeide i SpareBank 1-alliansen for å utvikle bedre verktøy for å gjennomføre slike vurderinger.

Banken har i 2021 utviklet et grønt obligasjonsrammeverk og utstedt første obligasjon under dette rammeverket. Videre er det innenfor likviditetsforvaltningen etablert retningslinjer knyttet til hvilke sektorer

banken kan investere i basert på ESG-vurderinger. Ved investering i nye utstedere og/eller sektorer blir disse vurdert mot retningslinjene før det gjennomføres transaksjoner, og investeringsporteføljen gjennomgås årlig mot retningslinjenes vurderingskriterier.

For mer informasjon om bankens ESG-arbeide vises til TFCD-rapporteringen annet sted i årsrapporten.

Våre medarbeidere

Medarbeiderne har gjennom det siste året utvist stor grad av fleksibilitet, endrings- og læringsevne selv om dette året også har vært preget av covid-19. Medarbeiderne er den viktigste innsatsfaktoren i konsernet. «Medarbeiderskapet» er bygget på at den enkelte medarbeider må ha et aktivt forhold til strategi og forretningsmessige mål, og forstå hvordan dette påvirker behov for læring og utvikling for å kunne nå fastsatte mål.

Banken arbeider systematisk med å skape sammenheng mellom bankens overordnede strategi og de mål, aktiviteter og oppfølgingspunkter som gjelder for ansatte i ulike roller. Gjennom 2021 har alle medarbeidere bidratt i arbeidet med ny strategi gjennom SWOT-analyser, workshops og framtidsanalyser. I den løpende virksomhetsstyringen som rapporteres årlig til styret, inngår også rapportering på sentrale måltall og tiltak innenfor HR-området. Banken har HR-strategi og i tillegg er det utviklet delstrategier og styringsdokumenter som Etiske retningslinjer, Antikorrupsjonspolicy, Godtgjørelsesordning og Rekrutteringspolicy.

Arbeidsforhold

Banken har tidligere gjennomført årlige organisasjonsundersøkelser med fokus på sentrale arbeidsforhold som jobbengasjement og arbeids glede. Resultatene i disse undersøkelsene har over tid vært på et høyt nivå.

På grunn av covid-19 har mange ansatte arbeidet mye hjemmefra i 2021, og banken har derfor gjennomført undersøkelser/temperaturmålere som har tatt hensyn til dette. Denne arbeidssituasjonen har skapt nye arbeidsmiljømessige risikoer og stilt andre krav til både medarbeidere og ledere. Undersøkelsene viser allikevel at det generelt har vært få utfordringer knyttet til hjemmearbeid, men med noe behov for individuell tilrettelegging. I 2021 er det inngått avtale om et nytt system som måler medarbeiderengasjement løpende.

HMS og sykefravær

SpareBank 1 Østlandet arbeider systematisk med HMS og vedtar årlig tiltaksplaner med fokus på forebygging av helseplager og sykefravær.

Det totale sykefraværet i 2021 var 3,7 prosent. Sykefraværet var med det noe lavere enn i 2020, og innenfor det målsatte nivået på 4,5 prosent. Det målsatte nivået er fastsatt etter en vurdering av virksomhetens art, arbeidets karakter, gjennomsnittet i bransjen og aldersdemografien i egen organisasjon.

Banken legger til rette for medarbeidere som på grunn av sykdom, redusert arbeidsevne eller andre

årsaker må ha tilpasninger av arbeidsplass og arbeidsinnhold. I samarbeid med NAV og det lokale initiativet «Muligheter med Mangfold» i Innlandet, tar også banken imot arbeidstakere som har behov for arbeidstrening.

Det gjennomføres jevnlig grunnleggende arbeidsmiljøopplæring for ledere og verneombud.

Banken har etablert tariffavtaler med Finansforbundet i SpareBank 1 Østlandet og LO Finans Østlandet. Samarbeidet mellom ledelsen og ansattes representanter er meget godt. Det er etablert felles samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg, hvor fagforeningene og vernetjenesten er representert.

Det har ikke vært arbeidsulykker som er rapportert til Arbeidstilsynet i 2021.

Rekruttering og turnover

Banken har et mål om kjønnsbalanse blant søkere på alle stillinger. I miljøer der et kjønn er underrepresentert, så oppfordrer vi i stillingsannonnene disse til å søke. I 2021 rekrutterte vi 36 kvinner og 44 menn i interne og eksterne rekrutteringsprosesser. Banken vil fortsette arbeidet med å engasjere kvinner gjennom målrettede tiltak, som beskrevet i kapittel lønn, mangfold og likestilling.

Turnoveren viser en liten økning fra 2020 til 2021. I 2021 var den på 2,7 prosent blant kvinner og 2,4 prosent blant menn, mot henholdsvis 1,6 prosent og 2,3 prosent fra året før. Det er 32 medarbeidere som har endret stilling internt i konsernet, enten til nye roller eller forfremmelser. Blant eksternt nyansatte i 2021 var 44 prosent kvinner og 62 prosent menn.

Som følge av økende grad av digitalisering, ikke minst knyttet til covid-19, har banken konvertert de fleste førstegangsintervjuer til Teamsmøter. Det er gjennomført mer enn 200 Teamsintervjuer i 2021.

Organisasjonsutvikling og kompetanse

SpareBank 1 Østlandet har i 2021 utredet og vedtatt nye retningslinjer for frivillig hjemmekontor.

Banken har en innarbeidet årssyklus hvor det gjennomføres medarbeider-/utviklingssamtaler i løpet av første kvartal. Medarbeidersamtalen er et strategisk verktøy som blir brukt for å sikre forankringen av strategien hos den enkelte medarbeider og for å kunne gjennomføre en målrettet kompetanseutvikling. Med utgangspunkt i medarbeidersamtaler etableres utviklingsplaner tilpasset den enkelte ansattes behov. Disse følges opp gjennom året i dialog mellom medarbeider og nærmeste leder.

I 2021 foregikk bankens største kompetanseløft på Teams. Omtrent 500 medarbeidere og ledere lærte et nytt CRM-system gjennom gruppearbeid og trening på Teams, e-læring, tilrettelagte videoer og hverdagstrening. Den digitale opplæringen var svært vellykket. Bakgrunnen for at det gikk bra var bankens satsing på digital kompetanse i 2019–2020, samt at perioden med covid-19 gav en bratt digital læringskurve.

Satsingen på digital kompetanse er videreført i 2021 gjennom blant annet masterprogrammet Digitalisering og digital transformasjon i regi av NTNU. 47 medarbeidere (26 kvinner og 21 menn) har gjennomført programmet.

Som medlem i Finansnæringens Autorisasjonsordninger (FinAut) har banken forpliktet seg til at våre rådgivere skal være autoriserte. Ordningene skal fremme og sikre nødvendige holdninger, ferdigheter og kunnskap hos rådgiveren innen fagområdene sparing og investering (AFR), kreditt (KRD), skadeforsikring (SF) og personforsikring (PF). Antall autoriserte rådgivere pr 31.12.2021 er: AFR 204, KRD 212, SF 225 og PF 215. Nytt i 2021 er en godkjenningsskjema for informasjonsgivere der banken har 24 ansatte som har blitt godkjent i løpet av året, og i tillegg er det to nye autorisasjonsordninger innenfor næringsliv (bedriftsmarked); Skadeforsikring Næringsliv og Personforsikring Næringsliv.

Hvert år mottar cirka 10 medarbeidere og ledere masterstipend innenfor strategisk viktige områder for banken. Innenfor Personmarkedsdivisjonen er det etablert en egen rådgiverskole med fokus på kompetanseutvikling og trening for finansrådgivere og de operative lederne. Bankens har i tillegg en egen «Lederskole» med grunnopplæring for alle nye ledere og med ulike tilbud om faglig vedlikehold og videreutvikling. Bankens samarbeider i tillegg om ulike lederutviklingsprosjekter innenfor SpareBank 1-alliansen.

Lønn, mangfold og likestilling

SpareBank 1 Østlandet har gjennom sin policy for likestilling og mangfold og rekrutteringspolicy forpliktet seg til å respektere menneskerettighetene og unngå diskriminering av noen art. Bankens skal jobbe aktivt med mangfold og likestilling både i egen virksomhet og ovenfor kunder og leverandører.

Bankens vil ha medarbeidere som reflekterer samfunnet den er en del av uavhengig av kulturell bakgrunn, etnisitet og religion og kjønn. Bankens tilstreber kjønnsmessig balanse på alle nivåer i organisasjonen. Bankens har satt et mål om å øke andelen kvinnelige ledere fra 40 prosent til 45 prosent innen 2021. Lik lønn for likt arbeid vurderes og praktiseres så langt som mulig basert på objektive kriterier.

Bankens har nedfelt livsfasepolitiske tiltak hvor hensikten er at medarbeidere skal oppleve faglig og personlig utvikling gjennom ulike faser i karrieren, og at de kan ha et balansert forhold mellom arbeidsliv og privatliv. Den enkelte medarbeiders muligheter for faglig og personlig utvikling skal være uavhengig av kjønn, alder, utdanning, bakgrunn og opprinnelse.

Bankens har 702 fast ansatte i banken, av disse er 51,6 prosent kvinner og 48,4 prosent menn. Bankens har 9 midlertidige ansatte, hvorav 5 kvinner og 4 menn. I tillegg kommer vikarer som er leid inn via bemanningsbyråer, og som erstatter ansatte i permisjon, sykemeldte med videre.

Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar har økt fra 36 prosent i 2020 til 42,2 prosent i 2021. Bankens nærmer seg dermed målsetningen om 45

prosent kvinneandel. Konsernledelsen har økt kvinneandelen med 10 prosent og består av fire kvinner og seks menn. Bankens styre består av fire kvinner og fire menn.

Økningen av andelen kvinner i lederstillinger må sees i sammenheng med lederutviklingsprogrammet «Ta Sats» som er særskilt rettet mot kvinner, samt et bevisst arbeid i rekrutteringsprosesser. Lederutviklingsprogrammet har 12 deltakere. Tre av disse har gått inn i ledende stillinger internt, én har søkt stilling med mer ansvar eksternt.

Av 702 fast ansatte jobber 93 prosent heltid og 7 prosent deltid. Blant de deltidsansatte er 7 menn og 41 kvinner. Av disse har 28 personer søkt om redusert stilling selv på grunn av omsorgsoppgaver, alder eller arbeidsevne. Det ble i 2021 satt i gang et arbeid for å undersøke forekomsten av uønsket deltid blant de som ikke har søkt om dette selv. Resultatet av dette arbeidet er ikke ferdig.

Alle ansatte skal ha lik mulighet til lønnsmessig utvikling, og lokale lønnstillegg skjer ut fra en årlig vurdering av individuelle prestasjoner og bidrag til kollektiv resultatoppnåelse over tid. I disse prosessene er det særskilt fokus på å avdekke eventuelle likelønnsforskjeller.

Bankens bruker eksterne stillingsvurderingssystemer for å kategorisere stillingskategorier og analysere lønnsdata. I operative stillinger som omfatter rådgivere, saksbehandlere mv. er kvinners lønn 88,6 prosent av menns lønn ved utgangen av 2021, mot 89,6 prosent i 2020. Blant ansatte i lederstillinger og tyngre fagstillinger er kvinners lønn 98,9 prosent av menns lønn, mot 104,3 prosent i 2020. Analysene er ikke korrigert for strukturelle forhold knyttet til ulike fagområder, alder, ansiennitet, utdanningsnivå mv.

For å motvirke at det oppstår lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, har bankens tariffestet en automatisk lønnsregulering for ansatte som kommer tilbake i arbeid etter minst 5 måneders svangerskapspermisjon. I kalenderåret 2021 tok både kvinner og menn i gjennomsnitt ut 14 uker foreldrepermisjon. Tallet reflekterer ikke den totale permisjonen per ansatt som er tatt ut, da den kan gå over to kalenderår. Alle var fortsatt ansatt etter permisjonen.

SpareBank 1 Østlandet har en lovbestemt plikt til å arbeide for likestilling og mot diskriminering. Vår rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er publisert på bankens nettsider.

Etikk og varsling

SpareBank 1 Østlandets ansatte skal i sitt arbeid oppfattes som tillitvekkende, ærlige og redelige. I all omgang med omgivelsene skal det utøves nødvendig profesjonell distanse. En årlig etikkuke, som i 2021 handlet om interessekonflikter, involverer ansatte i hele organisasjonen og bidrar til fokus og sikrer forankring av de etiske retningslinjene. Hvert år leser alle ansatte de etiske retningslinjene og signerer på at de har forstått innholdet.

Gjennom fokus på etiske retningslinjer i introduksjonsprogrammet blir alle nyansatte gjort kjent med bank-

ens system og rutiner for varsling. Varslingskanalen er lett tilgjengelig via bankens intranett. Styret har vedtatt retningslinjer for varsling som skal bidra til å beskytte eventuelle varslere. Det er også lagt til rette for anonym varsling med eksternt varslingsmottak.

Bankens har et Etisk råd som er ledet av konserndirektør HR og juridisk. I tillegg består rådet av ansatte, ledere og tillitsvalgte i tillegg til et eksternt medlem med kompetanse på området. Rådet skal drøfte prinsipielle og overordnede etiske problemstillinger. Rådet kan også gi anbefalinger i enkeltsaker av etisk karakter som kan skade kundenes tillit eller bankens omdømme.

Ansvarsforsikring for styrets medlemmer og daglig leder

SpareBank 1 Østlandet med datterselskaper har sammen med de andre selskapene i SpareBank 1-alliansen tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Forsikringsdekningen for styreansvar er 800 mill. kroner per skade og samlet per år, mens forsikringsdekningen for profesjonsansvars- og kriminalitetsforsikringen er 1 200 mill. kroner per skade og samlet per år.

Samfunnsansvar og bærekraft

Samfunnsansvar og bærekraft får en stadig mer framtrædende plass innen bank og finans. Stadig økende lovkrav er en sterk driver, men bankens merker også økte forventninger fra eksterne interessenter som kunder, organisasjoner, media, samarbeidspartnere og samfunnet for øvrig.

Bankens er underlagt kravene i regnskapsloven § 3-3c. Loven ble endret i 2021. Loven pålegger oss å gi opplysninger i det omfang som er nødvendig for å forstå foretakets utvikling, resultat, stilling og konsekvenser av foretakets virksomhet når det gjelder miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser. Bankens redegjør for dette gjennom årsrapporten som er en integrert rapport. I oversikten «Rammeverk for bærekraftssatsingen» finner man hvilke bærekraftsmål bankens leverer på, hvilke interne mål bankens har hatt i inneværende strategiperiode, og hvilke vesentlige tema bankens har identifisert gjennom sin vesentlighetsanalyse og påvirkningsanalyse. Videre benytter bankens rapporteringsstandard Global Reporting Initiative, GRI, med tilhørende indeks, for å vise hvor man kan finne vesentlig bærekraftsinformasjon for bankens. Alle bankens fem vesentlige tema er omtalt i egne kapitler der det også blir rapportert på mål. I et eget vedlegg finner man utdypende fakta om bankens bærekraftsarbeid. Dette omfatter blant annet en beskrivelse av klimagassutslipp fra vår drift og våre utlånsporteføljer, ansvarlig utlån i likviditetsforvaltningen, utdypende informasjon om HR osv. Også her finner man mål og rapportering på dette innen hvert område. I tillegg til GRI er det brukt flere indekser for å gjøre det lett å finne informasjon som følger av rapporteringskravene fra Miljøfyrtårn, UNEP FI, TCFD (Klimarisiko) og TNFD (Naturrisiko). Indeksene finnes bakerst i vedlegget. Gjennom rapporteringen om

klima- og naturrisiko, men også i andre kapitler, vil man både finne informasjon om hvordan bankens påvirker natur, klima, miljø, samfunn, menneskerettigheter og andre bærekraftstema, men også hvordan dette påvirker bankens (dobbelts vesentlighet).

Bærekraftsrapporteringen er også relevant for å levere på kravene i regnskapslovens artikkel 3.3a som regulerer årsberetningens innhold for regnskapspliktige som ikke er små foretak. Videre har bankens redegjort for hvordan det gjøres aktsomhetsvurderinger i våre leverandørkjeder, slik kravene er i Åpenhetsloven, som trer i kraft i Norge i juni 2022. Se særlig kapitlet: Krav til andre leverandører - bærekraftige innkjøp. Bankens vurderer status på arbeidet som godt. Bankens rapporterer på de nye kravene i regnskapsloven knyttet til likestilling som følger av endringene i likestillings- og diskrimineringsloven fra 2019, og som gir utvidet aktivitets- og redegjørelsesplikt for likestilling og diskriminering. Se kapitlet Våre medarbeidere, med vedlegg, samt redegjørelse på våre hjemmesider. Bankens vurderer status på arbeidet også her som godt.

Videre har bankens tatt skritt i retning av å rapportere på kravene i Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer. Dette er en lov som gjennomfører EUs taksonomiforordning og offentliggjøringsforordning. Den vil først tre i kraft etter at forordningene er innlemmet i EØS-avtalen. Finansdepartementet oppfordrer likevel norske foretak som er foreslått omfattet av de nye rapporteringspliktene, om å inkludere taksonomirelatert informasjon i sine årsrapporter for regnskapsåret 2021, selv om loven ikke er satt i kraft på tidspunktet for når årsrapporten blir avgitt. Bankens vurderer å være i rute med lovkravene når de inntreffer.

I strategiperioden bankens nå avslutter, har bærekraft vært ett av seks strategiske mål. Bankens har hatt to hovedmål, det ene kunderettet og det andre internt. Det interne målet har gått på å tenke bærekraft i store og små beslutninger slik at det er integrert i vår virksomhet. Bankens har lykket med å integrere bærekraft i relevante retningslinjer, policyer og prosesser. I tillegg er ansvar fordelt til alle stillinger som naturlig har samfunnsansvar og bærekraft som en del av sitt arbeidsområde. Bærekraft er nå integrert i de ordinære målstyrings- og rapporteringsrutinene til bankens.

Det kunderettede målet har handlet om å utvikle produkter, prosesser og tiltak ut mot kunden. Vårt mål har vært å være en pådriver for bærekraftig utvikling i vårt markedsområde. Dette er et arbeid som vil forsterkes framover og føre til at finansbransjen får økte lovkrav som legger til rette for det bærekraftige skiftet. Rapportering på konkrete mål fra inneværende strategiperiode finnes under relevante kapitler i årsrapporten, og måloppnåelsen er god på alle vesentlige områder.

Bankens har i årsrapporten også redegjort for prinsippene som er lagt til grunn for bærekraftsrapporteringen. Bankens anser at bærekraftsrapportering har verdi for ressursallokerings- og kontrollformål. For at rapporteringen skal gi nyttig

informasjon om disse formålene, legger banken vekt på at kvalitetskravene fra IASB sitt konseptuelle rammeverk (IFRS) er en rettesnor for rapporteringen.

Forskning og forretningsutvikling

Pandemien medførte også i 2021 noe redusert aktivitet og justerte investeringsrammer relatert til forskning og forretningsutvikling, men SpareBank 1 Østlandet har et langsiktig perspektiv på utviklingsarbeidet, og det er jobbet systematisk med kundesentrisk og åpen innovasjon gjennom hele året. Banken tror fortsatt på at de beste kundeopplevelsene skapes ved å kombinere vår solide bankerfaring gjennom vel 175 år og et godt utbygd kontornettverk sammen med velfungerende og brukervennlige digitale løsninger. Forsknings- og utviklingsarbeidet handler ikke bare om å skape nye produkter, tjenester og forretningsmodeller, men også om å styrke leveranseevnen til eksisterende forretning gjennom ny teknologi og nye partnerskap.

I 2021 har banken testet ut løsning for verifikasjon av identitet ved oppmøte i bank-kontoret hvor sammenligner bilde av kunde som tas der og da med bilde på passet til kunden. Denne løsningen vil implementeres og tas i bruk i 2022. Teknologien knyttet til ansiktsgjenkjenning er utviklet av Mobai, som en spin-off fra NTNU som tilbyr løsninger for ansiktsbiometri for verifikasjon av identitet og autentisering. Rett før jul fikk også Mobai, med partnerne NTNU, KU Leuven, Vipps, og SpareBank 1 Østlandet, støtte til «Innovasjon i Næringslivet» fra Forskningsrådet for å utvikle en løsning for ansiktsgjenkjenning på mobiltelefon på en sikker og trygg måte. Målet er å gjøre autentisering og identifisering lettere og tryggere for brukere og virksomheter. Løsningen vil også være samfunnsnyttig da ansiktsbiometri er viktig for å løse utfordringer med ID-tyveri og for å bedre legitimeringen av kunder, eksempelvis i kampen mot hvitvasking.

Banken har i løpet av de tre siste årene støttet NTNU-Gjøvik med å etablere et masterstudium i industriell innovasjon og digital sikkerhet. Dette studiet startet opp høsten 2021.

Bankens nye CRM-system ble tilgjengelig for bankens medarbeidere i slutten av september. Dette prosjektet har pågått siden våren 2019 i nært samarbeid med SpareBank 1 Midt-Norge og SpareBank 1 Nord-Norge samt utviklingspartnerne SpareBank 1 Utvikling DA og Sopra Steria. Løsningen skal bidra til:

- Bedre kundeopplevelser
- Bedre flyt og arbeidsprosesser for medarbeidere og ledere
- Å bidra til økte resultater for finanshuset

Sammen med de andre SpareBank 1-bankene ble det i 2021 investert vel 200 millioner kroner i utvikling av nye produkter løsninger og videreutvikling av eksisterende løsninger. I tillegg samarbeider SpareBank 1-bankene tett med Tietoevry for å utvikle framtidens betalings- og kjernebank-systemer. Dette er et langsiktig og krevende prosjekt som vil pågå fram til 2023/2024.

SpareBank 1 Østlandet har i 2021 mottatt 750 241 kroner i skattefradrag for forsknings- og utviklingsaktiviteter som fant sted i 2020.

Utsikter framover

I det siste året har banken vært gjennom en omfattende prosess for å meisle ut ny strategi for perioden 2022 til 2025. Det har vært en bred involvering av interne krefter, eksterne ressurser, ledelsen og styret. Nå starter arbeidet med å realisere strategien.

Den nye strategien innebærer ingen revolusjon. Banken skal være til å kjenne igjen. Forretningsideen er fortsatt at banken er til for at folk og bedrifter skal lykkes, slik at banken sammen med kundene bidrar til bærekraftig vekst og utvikling på Østlandet. Bankens visjon forblir «Sammen om å skape». Og bankens verdier består: Dyktig, nær og engasjert.

Samtidig har banken et ambisiøst målbilde frem til 2025. Vi skal kjenne kundene og levere de beste kundeopplevelsene. Vi skal skape morgendagens relasjonsbank i et raust og engasjerende arbeidsmiljø. Banken skal være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling. Og den har en ambisjon om å ha et av de mest attraktive egenkapitalbevisene på Oslo Børs. Forretningsideen, visjonen, verdiene og målbildet summerer seg opp til en ambisjon om at SpareBank 1 Østlandet skal være Norges beste relasjonsbank.

Framover skal det derfor jobbes med en rekke prosjekter og tiltak innenfor utvalgte strategiske satsningsområder som ledd i å oppfylle bankens mål og ambisjoner.

Banken har også gjennomgått sine finansielle måltall. Måltallene for lønnsomhet, utbytte og soliditet er uendret fra tidligere. Banken har som mål å levere en avkastning på egenkapitalen på 11 prosent over tid, hvorav 50 prosent skal utbetales som utbytte. Samtidig sikter banken mot en regulatorisk kapitaldekning som ligger ett prosentpoeng over myndighetskravene. For 2022 er målet at kostnadsveksten i morbanken skal være under 4 prosent. Dette ligger høyere enn målet for 2021 (2 prosent), noe som gjenspeiler både en høy underliggende prisvekst i samfunnet og at banken skal iverksette en ny strategi.

Virussituasjonen utgjorde et viktig bakteppe for året som gikk. Bankens kunder har blitt ulikt rammet av myndighetstiltakene gjennom pandemien. I 2020 gjorde banken betydelige tapsavsetninger i lys av antatte konsekvenser av myndighetstiltakene på betjeningsevnen til bankens kredittkunder. Faktiske tap har imidlertid blitt langt lavere enn antatt og gjennom 2021 var det ikke nødvendige med vesentlige tapsavsetninger.

De fleste kundene har også klart seg godt gjennom pandemien, noe bankens egen bedriftsundersøkelse i slutten av året bekreftet. I følge den samme undersøkelsen planlegger bedriftene i markedsområdet økte investeringer og sysselsetting framover.

God økonomisk vekst og tiltakende press i arbeidsmarkedet bidro til at Norges Bank, til tross for økt smitte, satte opp styringsrenten i desember. Sentralbanken forventer flere rentehevinger i tiden framover.

Boliglån utgjør den største andelen av bankens utlånsportefølje. Gjennom 2021 holdt boligprisene seg godt oppe, selv etter den kraftige prisøkningen året før. Samtidig var omsetningen i boligmarkedet høy. Framover kan økte lånekostnader og høyere priser på strøm og andre varer og tjenester bidra til å dempe aktiviteten i boligmarkedet.

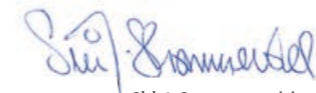
Samtidig bidrar et sterkt arbeidsmarked positivt til kjøpekraften. Kombinasjonen av høy prisvekst og et stramt arbeidsmarked kan resultere i relativt kraftig lønnsvekst framover, noe som vil kunne påvirke bedriftenes lønnsomhet negativt. Likevel vektlegger styret at økonomien er i kraftig bedring, noe som understøtter bankens utvikling blant annet gjennom lavere tapsrisiko og økt samlet kredittvekst.

Pandemien forblir en viktig faktor for den generelle økonomiske utviklingen og dermed for bankens finansielle og strategiske måloppnåelse i tiden fram-

over. De siste par årene har samfunnet generelt og banken spesielt høstet viktige erfaringer gjennom en vanskelig tid, både økonomisk, helsemessig og sosialt.

Av nyere hendelser vil styret også fremheve den russiske invasjonen av Ukraina som i tillegg til å føre til enorm menneskelig lidelse også bringer med seg stor usikkerhet om tiden framover. Situasjonen kan gi seg utslag i økonomiske tilbakeslag, avhengig av hvordan krisen forløper. Markedsuroen som er observert i forbindelse med invasjonen har vist at også norske banker vil påvirkes. Børsfall og økte finansieringskostnader har fulgt i kjølvannet av krigshandlingene og økt internasjonal usikkerhet. Større innslag av internasjonal funding med rente og valutastyring mot internasjonale banker, gjør banken mer eksponert mot internasjonale uroligheter enn tidligere. En sterk nasjonal makro-økonomi og valuta kombinert med bankens bevisste valg av motparter med høy kredittverdighet forventes allikevel å begrense smitteeffekter mot banken fra den internasjonale markedsuroen. Erfaringene fra en vanskelig tid de siste årene kombinert med en sterk kapital situasjon og en solid utlånsportefølje gjør styret trygg på at både regionen og banken er godt skodd for de utfordringene som måtte komme.

Styret i SpareBank 1 Østlandet Hamar, 3. mars 2022

Siri J. Strømmevold
Styreleder

Nina Swensson

Alexander Sandberg Lund

Tore-Anstein Dobloug

Guro Nina Vestvik

Richard Heiberg
Administrerende direktør

Espen Bjørklund Larsen
Ansattes representant

Vibeke Hanvold Larsen
Ansattes representant – vara

Jørn-Henning Eggum

Kapittel 4.3 Resultatregnskap

Morbank			Konsern		
2020	2021	Mill. kroner	Noter	2021	2020
2 875	2 561	Renteinntekter målt effektiv rentes metode	19	2 841	3 167
268	239	Andre renteinntekter	19	239	268
1 256	877	Rentekostnader	19	879	1 258
1 887	1 923	Netto renteinntekter		2 202	2 177
947	1 108	Provisjonsinntekter	20	1 527	1 359
95	99	Provisjonskostnader	20	138	144
30	33	Andre driftsinntekter	20	233	226
882	1 042	Netto provisjons- og andre inntekter		1 622	1 441
41	21	Utbytte fra aksjer og andre egenkapitalinstrumenter	21	21	41
282	461	Netto resultat fra datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet (mor)	21		
		Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet (konsern)	21,4	405	394
109	174	Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser	21	174	109
432	656	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser		599	545
3 201	3 620	Sum netto inntekter		4 423	4 164
678	706	Personalkostnader	22,23	1 127	1 083
104	94	Avskrivninger	32,33,34	122	132
559	598	Andre driftskostnader	24	732	687
1 341	1 398	Sum driftskostnader		1 980	1 902
1 860	2 222	Driftsresultat før tap på utlån og garantier		2 443	2 262
245	-4	Tap på utlån og garantier	10	5	330
1 615	2 225	Driftsresultat før skatt		2 438	1 932
273	349	Skattekostnad	25	416	323
1 342	1 876	Resultat etter skatt		2 022	1 608
		Hybridkapitaleierens andel av periodens resultat (renter hybridkapital)		27	20
		Resultat etter skatt for kontrollerende eierinteresser		1 985	1 583
		Resultat etter skatt for ikke-kontrollerende eierinteresser		9	6
		Resultat etter skatt		2 022	1 608
		Resultat/utvannet resultat per egenkapitalbevis (i hele kroner)		11,96	9,57
		Resultat/utvannet resultat per gjennomsnittlig egenkapitalbevis (i hele kroner)		11,96	9,57

Kapittel 4.4 Utvidet resultatregnskap

Morbank			Konsern		
2020	2021	Mill. kroner	2021	2020	
1 342	1 876	Resultat etter skatt	2 022	1 608	
-6	0	Estimatavvik pensjoner	0	-6	
2	0	Skatteeffekt estimatavvik pensjoner	0	2	
10	8	Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko	8	10	
-3	-2	Skatteeffekt knyttet til endringer i virkelig verdi på verdipapirgjeld	-2	-3	
		Andeler av utvidet resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	3	9	
3	6	Sum poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat	8	12	
11	1	Netto virkelig verdi-justering av utlån ført over utvidet resultat	1	11	
-3	0	Skatteeffekt på verdi-justering av utlån ført over utvidet resultat	0	-3	
13	9	Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap	9	13	
-3	-2	Skatteeffekt på verdiendring knyttet til basisswapeffekter	-2	-3	
		Andeler av utvidet resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	22	13	
18	7	Sum poster som vil bli reklassifisert til resultat	29	30	
21	13	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	38	43	
1 363	1 889	Totalresultat for perioden	2 060	1 651	
		Hybridkapitaleierens andel av periodens resultat (renter hybridkapital)	27	20	
		Totalresultat etter skatt for kontrollerende eierinteresser	2 023	1 626	
		Totalresultat etter skatt for ikke-kontrollerende eierinteresser	9	6	
		Totalresultat for perioden	2 060	1 651	

Kapittel 4.5 Balanse

Morbank			Konsern		
2020	2021	(mill. kroner)	Noter	2021	2020
EIENDELER					
683	458	Kontanter og fordringer på sentralbanker		458	683
8 887	9 139	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 435	1 576
103 911	111 469	Utlån til og fordringer på kunder	8,10	120 841	112 885
20 999	23 825	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	29	23 825	20 999
2 212	814	Finansielle derivater	13,30,38	814	2 212
616	761	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	31	761	616
4 510	4 638	Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	41	5 642	5 325
1 758	1 758	Investering i datterselskaper	41	0	0
96	80	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	32	390	410
463	435	Eiendom, anlegg og utstyr	33,34	603	620
505	450	Andre eiendeler	35	691	746
144 641	153 829	Sum eiendeler		155 459	146 074
GJELD					
5 129	3 780	Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7	3 787	5 090
85 643	92 246	Innskudd fra og gjeld til kunder	36	92 178	85 613
34 952	37 232	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	37,38	37 232	34 952
697	679	Finansielle derivater	13,30,38	679	697
81	633	Forpliktelser ved periodeskatt	25	709	128
288	7	Forpliktelser ved utsatt skatt	25	130	417
631	620	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	39	737	739
1 302	1 302	Ansvarlig lånekapital	37	1 302	1 302
128 723	136 499	Sum gjeld		136 753	128 939
EGENKAPITAL					
5 791	5 791	Egenkapitalbevis	40	5 791	5 791
848	848	Overkursfond		848	848
3 269	3 776	Utjevningsfond	40	3 776	3 269
555	695	Avsatt utbytte og annen eierandelskapital	40	695	555
4 053	4 272	Grunnfond	40	4 272	4 053
166	166	Annen innskutt egenkapital		166	166
29	21	Gavefond		21	29
237	301	Avsatt kundeutbytte og gaver	40	301	237
320	460	Fond for urealiserte gevinster		460	320
650	1 000	Hybridkapital		1 000	650
0	0	Annen egenkapital		1 260	1 104
		Ikke-kontrollerende eierinteresser		116	113
15 918	17 330	Sum egenkapital		18 706	17 135
144 641	153 829	Sum gjeld og egenkapital		155 459	146 074

Styret i SpareBank 1 Østlandet
Hamar, 3. mars 2022

Siri J. Strømmevold
Styreleder

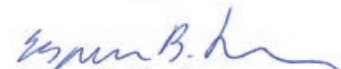

Nina C. Strøm Swensson

Alexander Sandberg Lund

Tore-Anstein Dobloug

Guro Nina Vestvik

Richard Heiberg
Administrerende direktør

Espen Bjørklund Larsen
Ansattes representant

Vibeke Hanvold Larsen
Ansattes representant – vara

Jørn-Henning Eggum

Kapittel 4.6 Endring i egenkapital

Morbank (mill. kroner)	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				Hybridkapital	Sum egenkapital
	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Annen innskutt EK	Grunnfonds-kapital ¹⁾	Utjevningsfond ²⁾	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster		
Egenkapital per 01.01.2020	5 791	848	166	4 117	3 403	12	334	300	14 972
Resultat for regnskapsåret				406	951		-15		1 342
Utvidede resultatposter etter skatt									
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-1	-3				-5
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko etter skatt				2	5				8
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt				2	6				8
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt				3	7				9
Totalresultat for perioden				412	966		-15		1 363
Øvrige transaksjoner									
Utbetalt kundeutbytte og utbytte				-208	-531				-738
Utdelt gaver av resultat 2019				-6					-6
Utdelt fra gavefond 2020				-20		17			-3
Hybridkapital								350	350
Renter på hybridkapital				-6	-14				-20
Egenkapital per 31.12.2020	5 791	848	166	4 289	3 824	29	320	650	15 918
Egenkapital per 01.01.2021									
Egenkapital per 01.01.2021	5 791	848	166	4 289	3 824	29	320	650	15 918
Resultat for regnskapsåret				525	1 211		140		1 876
Utvidede resultatposter etter skatt									
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				0	0				0
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko etter skatt				2	4				6
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt				0	0				1
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt				2	5				7
Totalresultat for perioden				529	1 220		140		1 889
Øvrige transaksjoner									
Utbetalt kundeutbytte og utbytte				-231	-555				-785
Utdelt gaver av resultat 2020				-6					-6
Utdelt fra gavefond 2021						-8			-8
Hybridkapital								350	350
Renter på hybridkapital				-8	-19				-27
Egenkapital per 31.12.2021	5 791	848	166	4 573	4 471	21	460	1 000	17 330

Konsern	Kontrollerende eierinteresser										
	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital					Hybridkapital	Ikke-kontrollerende interesser	Sum egenkapital
	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Annen innskutt EK	Grunnfondskapital ¹⁾	Uttevningfond ²⁾	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital			
(mill. kroner)											
Egenkapital per 01.01.2020	5 791	848	166	4 117	3 403	12	334	817	300	114	15 903
IB korrigeringer døtre								1			1
IB korrigeringer TS/FKV								0			0
Korrigert egenkapital per 01.01.2020	5 791	848	166	4 117	3 403	12	334	817	300	114	15 903
Resultat for regnskapsåret				406	951		-15	260		6	1 608
Utvidede resultatposter etter skatt											
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-1	-3						-5
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kreditrisiko etter skatt				2	5						8
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt				2	6						8
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt				3	7						9
Øvrige poster i utvidet resultat fra TS/FKV								22			22
Totalresultat for perioden				412	965		-15	282		6	1 651
Øvrige transaksjoner											
Utbetalt kundeutbytte og utbytte				-208	-531					-6	-744
Utdelt gaver av resultat 2019				-6							-6
Utdelt fra gavefond 2020				-20		17					-3
Hybridkapital									350		350
Renter på hybridkapital				-6	-14						-20
Endringer direkte i egenkapitalen til TS og FKV								4			4
Egenkapital per 31.12.2020	5 791	848	166	4 289	3 823	29	320	1 104	650	114	17 135
Egenkapital per 01.01.2021	5 791	848	166	4 289	3 823	29	320	1 104	650	114	17 135
IB korrigeringer døtre								0			0
IB korrigeringer TS/FKV								-4			-4
Korrigert egenkapital per 01.01.2021	5 791	848	166	4 289	3 823	29	320	1 100	650	114	17 131
Resultat for regnskapsåret				525	1 211		140	137		9	2 022
Utvidede resultatposter etter skatt											
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				0	0						0
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kreditrisiko etter skatt				2	4						6
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt				0	0						1
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt				2	5						7
Øvrige poster i utvidet resultat fra TS/FKV								25			25
Totalresultat for perioden				529	1 220		140	162		9	2 060
Øvrige transaksjoner											
Utbetalt kundeutbytte og utbytte				-231	-555					-6	-792
Utdelt gaver av resultat 2020				-6							-6
Utdelt fra gavefond 2021						-8					-8
Hybridkapital									350		350
Renter på hybridkapital				-8	-19						-27
Endringer direkte i egenkapitalen til TS og FKV								-2			-2
Egenkapital per 31.12.2021	5 791	848	166	4 573	4 470	21	460	1 260	1 000	116	18 706

1) Beløp overført til grunnfondskapital per 31.12.2021 inkluderer avsatt kundeutbytte og foreslått utdeling til gavemidler.
2) Beløp overført til uttevningsfond per 31.12.2021 inkluderer avsatt utbytte.

Kapittel 4.7 Kontantstrømoppstilling

Morbank		Konsern		
2020	2021	(mill. kroner)	2021	2020
-5 990	-7 533	Endring i utlån til kunder	-7 915	-6 333
2 911	2 622	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	2 987	3 316
7 109	6 603	Endring i innskudd fra kunder	6 565	7 119
-618	-334	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-335	-621
855	-1 265	Endring i fordringer og gjeld til kredittinstitusjoner	-825	1 049
99	80	Renter på fordringer og gjeld til kredittinstitusjoner	-4	-14
-3 731	-2 841	Endring i sertifikater og obligasjoner	-2 841	-3 731
81	69	Renteinnbetalinger fra sertifikater og obligasjoner	69	81
882	1 042	Netto provisjonsinntekter	1 585	1 406
77	71	Kursgevinster ved omsetning og trading	71	77
-1 231	-1 297	Utbetalinger til drift	-1 851	-1 764
-342	-90	Betalt skatt	-128	-380
375	-379	Andre tidsavgrensninger	-502	379
477	-3 252	Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter (A)	-3 125	584
-44	-78	Investering i varige driftsmidler	-90	-60
0	0	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	37	36
-113	-155	Netto kontantstrøm fra langsiktige investeringer i aksjer	-155	-113
329	441	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	293	204
172	209	Netto likviditetsendring fra investering (B)	85	66
4 729	12 467	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12 467	4 729
0	0	Opptak av ansvarlig lånekapital	0	0
350	350	Opptak av hybridkapital	350	350
-4 992	-8 283	Tilbakebetaling av utstedte verdipapirer	-8 283	-4 992
0	0	Tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	0	0
0	0	Tilbakebetaling av hybridkapital	0	0
0	0	Innbetalt ved emisjon av egenkapitalbevis	0	0
-575	-518	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-518	-575
-30	-24	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-24	-30
-41	-40	Avdrag på balanseførte leieavtaler	-37	-36
0	0	Likviditetseffekt ved emisjon i datterselskap	0	0
-531	-555	Utbetaling av utbytte	-561	-536
-206	-227	Utbetaling av kundeutbytte	-227	-206
-10	-15	Utdeling fra gavefond og gavemidler	-15	-10
-1 305	3 155	Netto likviditetsendring fra finansiering (C)	3 152	-1 306
-656	112	ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (A+B+C)	112	-656
1 507	851	Likviditetsbeholdning 01.01.	851	1 507
851	964	Likviditetsbeholdning ved rapporteringsperiodens slutt	964	851
		Likviditetsbeholdningen består av:		
683	458	Kontanter og fordringer på sentralbanker	458	683
169	506	Innskudd i og fordringer på banker uten avtalt løpetid	506	169
851	964	Sum likviditetsbeholdning ved rapporteringsperiodens slutt	964	851

Kapittel 4.8

Noter innhold

NOTE

1	Generell informasjon	149
2	Regnskapsprinsipper	150
3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	157
4	Segmentinformasjon	159
5	Kapitaldekning	160
6	Finansiell risikostyring	162
Kreditrisiko		
7	Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	164
8	Utlån til og fordringer på kunder	166
9	Overføring av finansielle eiendeler	172
10	Tap på utlån og garantier	174
11	Kreditteksponering for hver interne risikorating	178
12	Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	178
13	Finansielle instrumenter og motregning	179
14	Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	180
Markedsrisiko		
15	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	182
16	Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering	183
Likviditetsrisiko		
17	Likviditetsrisiko	184
18	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelse	185
Resultatregnskap		
19	Netto renteinntekter	187
20	Netto provisjons- og andre driftsinntekter	188
21	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelse	188
22	Personalkostnader og ytelse til ledende ansatte og tillitsvalgte	189
23	Pensjoner	190
24	Andre driftskostnader	191
25	Skatt	192
Balanse		
26	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	193
27	Klassifikasjon av finansielle instrumenter	195
28	Opplysninger om virkelig verdi	197
29	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	198
30	Finansielle derivater	198
31	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	199
32	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	200
33	Eiendom, anlegg og utstyr	201
34	Leieavtaler	202
35	Andre eiendeler	203
36	Innskudd fra og gjeld til kunder	203
37	Verdipapirgjeld	204
38	Sikringsbokføring	206
39	Annen gjeld og forpliktelse	208
40	Egenkapitalbevis og eierstruktur	209
Øvrige opplysninger		
41	Investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	211
42	Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	214
43	Hendelser etter balansedagen	214

Note 1 – Generell informasjon

Konsernet SpareBank 1 Østlandet består av morbanken SpareBank 1 Østlandet «banken» og følgende selskaper:

Datterselskaper	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	95,00
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	100,00
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS	100,00
Youngstorget 5 AS	100,00
AS Vato	100,00
SpareBank 1 Østlandet VIT AS (holdingselskap)	70,68

Investeringer i datterdatter selskaper	Eierandel i prosent 31.12
EiendomsMegler 1 Oslo AS	100,00
TheVIT AS	100,00

Investeringer i tilknyttede selskaper	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Kreditt AS	19,09
SpareBank 1 Boligkreditt AS	23,15
SpareBank 1 Næringskreditt AS	10,18
SpareBank 1 Betaling AS	18,20
BN Bank ASA	9,99
SpareBank 1 Forvaltning AS	5,40
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	25,00
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	14,68
SpareBank 1 Kundepleie AS	26,67

Investering i tilknyttede selskap i datterselskaper	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Mobilitet Holding AS	30,66 *

Investeringer i felleskontrollerte virksomheter	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Gruppen AS	12,40
SpareBank 1 Utvikling DA	18,00

Fordeling av eierandeler i selskaper der styringsstrukturen er regulert i avtale mellom eierne (eierandel i prosent)	SpareBank 1 Gruppen AS	BN Bank ASA
SpareBank 1 Østlandet	12,40	9,99
SpareBank 1 SR-Bank	19,50	35,02
SpareBank 1 SMN	19,50	35,02
SpareBank 1 Nord-Norge	19,50	9,99
Samarbeidende Sparebanker	19,50	
SpareBank 1 BV		5,00
Sparebank 1 Østfold Akershus		2,52
SpareBank 1 Telemark		2,46
Landsorganisasjonen (LO)	9,60	

Enkelte allianseselskaper er klassifisert som tilknyttede selskaper til tross for at eierandelen er mindre enn 20 prosent. Bakgrunnen for dette er at eierstrukturen og det strategiske samarbeidet mellom eierbankene i SpareBank 1 Gruppen AS gir SpareBank 1 Østlandet betydelig innflytelse i disse selskapene. Det foreligger avtaler som sikrer innflytelse gjennom for eksempel styreverv.

SpareBank 1 Østlandet er hjemmehørende i Norge og har hovedkontor på Hamar. Konsernet har totalt 36 bankkontorer fordelt på tre fylker. Kontornettet befinner seg i Innlandet, Oslo og Viken. Youngstorget 5 AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS og datterdatter EiendomsMegler 1 Oslo AS har hovedkontor i Oslo. De øvrige datterselskapene har hovedkontor i Innlandet fylke.

Konsernets kjernevirksomhet er innskudd, utlån, betalingsformidling, leasing, salg av andre finansielle produkter og tjenester, samt eiendomsmegling, regnskapsføring og rådgivning.

Årsregnskapet for 2021 ble godkjent av styret 3. mars 2022.

* SpareBank 1 Mobilitet Holding AS eier 47,17 prosent i bilabonementselskapet Fleks AS. Indirekte eierandel i Fleks AS er 14,46 prosent.

Note 2 – Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsipper	Noteopplysninger årsrapport	Gjeldene IFRS/IAS
1	Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet	
2	Endringer av regnskapsprinsipper	
3	Presentasjonsvaluta	
4	Konsolideringsprinsipper	41 IFRS 3, IFRS 10, IFRS 11, IAS 28
5	Finansielle eiendeler og forpliktelser	13, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 37 IFRS 9, IFRS 7, IFRS 13
6	Utlån	8, 10, 27, 28, 39 IFRS 9, IFRS 7, IAS 37
7	Eiendeler holdt for salg	P.t. ikke aktuell IFRS 5
8	Overtatte eiendeler	P.t. ikke aktuell
9	Leieavtaler	34 IFRS 16
10	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	32 IAS 38, IAS 36
11	Eiendom, anlegg og utstyr	33 IAS 16, IAS 36
12	Pensjoner	23 IAS 19
13	Utstedte fondsobligasjoner	
14	Renteinntekter og -kostnader	19
15	Provisjonsinntekter og -kostnader	20 IFRS 15, IFRS 9
16	Transaksjoner og pengeposter i utenlandsk valuta	
17	Skatt	25 IAS 12
18	Segmentrapportering	4 IFRS 8
19	Spareprogram i egne EK-bevis for ansatte	
20	Hendelser etter balansedagen	43 IAS 10

1. Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Morbank- og konsernregnskapet for 2021 for SpareBank 1 Østlandet er satt opp i overensstemmelse med de internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er vedtatt av EU. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC).

Målegrunnlaget for både morbank- og konsernregnskapet er historisk kost med de unntak som er beskrevet nedenfor. Regnskapet er avlagt i henhold til IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskapet som avlegges per 31.12.2021.

Utarbeidelsen av regnskap i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

2. Endringer av regnskapsprinsipper

Nye standarder og fortolkninger som er tatt i bruk

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Nedenfor er det listet hvilke endringer i IFRS med virkning for 2021-regnskapet som har vært relevante for, samt effekten dette har hatt på konsernets årsregnskap.

Ny misligholdsdefinisjon

Fra 01.01.2021 implementerte banken en ny misligholdsdefinisjon for risikostyring og kapitalkravsberedning etter retningslinjer fra European Banking Authority (EBA). Banken vurderer at denne misligholdsdefinisjonen enten sammenfaller med eller er strengere enn kriterier for kredittforringede finansielle eiendeler og mislighold etter IFRS 9. Det er valgt å benytte gjennomgående like kriterier for mislighold for regnskapsformål, risikostyring og kapitalkravsberedning.

Dersom et engasjement er vurdert som mislighold vil det behandles som kredittforringing og plasseres i trinn 3 i tapsmodellen.

Utlånsvolum i trinn 3 har i løpet av 2021 økt med 172 mill. kroner, primært som følge av implementering av ny misligholdsdefinisjon. Den underliggende kredittrisikoen er imidlertid ikke vesentlig endret i løpet av 2021. Endringen er behandlet som estimatendring og sammenlignbare tall er derfor ikke omarbeidet. For ytterligere beskrivelse av ny misligholdsdefinisjon se kapittel 6. Utlån – Mislighold.

IBOR reformen fase 2

IBOR reform fase 2 ble implementert fra 01.01.2021. Fase 2 omfatter regnskapsmessige problemstillinger når eksisterende referanserenter faktisk erstattes med alternative referanserenter og innebærer endringer i IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 og IFRS 16. Selskapene er også pålagt å gå noteopplysninger om arten og omfanget av risikoer som oppstår fra rentereferansereformen, hvordan risikoen håndteres, hvordan overgangen styres inkludert fremdriften som er gjort med å fullføre overgangen fra renteberegninger til alternative referanserenter. Sikringsforholdene videreføres uberørt av IBOR-reformen.

Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

IFRS 17 Forsikringskontrakter
IFRS 17 Forsikringskontrakter vil erstatte IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter. Formålet med ny standard er en mer ensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter, og hovedtrekkene i den nye modellen er som følger:

- Et estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for en gruppe av forsikringskontrakter. Fremtidige kontantstrømmer omfatter fremtidige premieinnbetalinger og utbetalinger av forsikringsoppgjør, erstatninger og andre utbetalinger til forsikrings-taker. Estimater skal ta hensyn til en eksplisitt justering for risiko og estimatene skal være basert på forholdene på balansedato.
- En kontraktsmargin («Contractual Service Margin») som er lik dag én-gevinsten i estimatet av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av forsikringskontrakter. Dette svarer til fortjenesteelementet i forsikringskontraktene som skal innregnes over den perioden tjenesten ytes, det vil si over dekningsperioden til forsikringene.
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av fremtidige kontantstrømmer justeres mot kontraktsmarginen, og innregnes derved i resultatet over gjenværende periode de aktuelle kontraktene dekker.
- Effekten av endring i diskonteringsrente skal, som et valg av regnskapsprinsipp, presenteres enten i det ordinære resultatet eller i andre inntekter og kostnader.

IFRS 17 skal som et utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller en anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse er upraktisk («impracticable»). Ikrafttredelsestidspunktet er 1. januar 2023 med krav om at det oppgis sammenlignbare tall. Per 31.12.2021 har konsernet ikke fullt ut kvantifisert de regnskapsmessige konsekvenser av den nye standarden, men er forøvrig i rute til implementering per 1.1.2023.

For øvrig er det ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft, som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

3. Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er funksjonell valuta i alle enhetene i konsernet. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

4. Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterforetak som ikke er planlagt avhendt i nær framtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterforetak regnes alle foretak hvor banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatetelementer er eliminert.

Ved overtagelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammen-slutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser balanseført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler. Banken har ikke anvendt IFRS 3 retrospektivt på virksomhetssammenslutninger som er gjennomført før 01.01.2006.

Alle transaksjoner innad i konsernet blir eliminert ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som egen post.

Datterselskaper

I morbankens regnskap blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres det året det vedtas av generalforsamlingen. Definisjon av datterselskap omhandles i IFRS 10 Konsernregnskap. Det er graden av faktisk kontroll som avgjør om et selskap skal klassifiseres som et datterselskap. Kontroll foreligger kun når investor har makt over relevante aktiviteter hos investeringsobjektet, risiko for variabel avkastning, og i tillegg evne til å bruke makten til å påvirke avkastningen. I tilfeller med brudd på lånevilkår vil banken vurdere om den har oppnådd reell makt i henhold til IFRS 10.

Tilknyttet foretak

Definisjon av tilknyttet foretak er regulert i IAS 28. Tilknyttet foretak innebærer at banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over foretaket. Normalt foreligger betydelig innflytelse når banken har en eierandel på mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital, med mindre det klart kan godtgjøres at dette ikke er tilfellet. I enkelte tilfeller hvor eierandelen er lavere enn 20 prosent klassifiseres foretaket som tilknyttet med bakgrunn i innflytelse via styreprerentasjon.

Investeringer i tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Både i selskapsregnskapet og konsernregnskapet førstegangsinnregnes tilknyttede foretak til anskaffelseskost. Ved påfølgende målinger blir konsernets andel av over- eller underskuddet resultatført i konsernregnskapet og tillagt balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også

balanseført beløp av investeringen. Konsernets andel av endringer i egenkapitalen til ikke-kontrollerende eierinteresser i tilknyttede foretak resultatføres over ordinært resultat i konsernet. I det tilknyttede selskapet føres tilsvarende endring direkte i egenkapitalen.

Investeringer i tilknyttede selskap inkluderer goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med eventuelle senere nedskrivninger.

Felleskontrollert virksomhet

Definisjon av felleskontrollert virksomhet er regulert i IFRS 11. Investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. Felleskontrollert virksomhet innebærer at partene som inngår i enheten utøver felles kontroll over aktiviteter basert på kontraktsmessige avtaler. Avtalene krever enstemmighet mellom partene ved strategiske, finansielle og driftsmessige beslutninger. SpareBank 1 Østlandet har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet frem til at de er felleskontrollerte virksomheter. Investeringer i felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Både i selskapsregnskapet og konsernregnskapet førstegangsinnregnes felleskontrollerte virksomheter til anskaffelseskost. Ved påfølgende målinger blir konsernets andel av over- eller underskuddet resultatført i konsernregnskapet og tillagt balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i den felleskontrollerte virksomheten føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp av investeringen. Konsernets andel av endringer i egenkapitalen til ikke-kontrollerende eierinteresser i felleskontrollerte virksomheter resultatføres over ordinært resultat i konsernet. I den felleskontrollerte virksomheten føres denne endringen direkte i egenkapitalen.

Investeringer i felleskontrollerte virksomheter inkluderer goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med eventuelle senere nedskrivninger.

5. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes og fraregnes, klassifiseres og måles i samsvar med IFRS 9 Finansielle instrumenter. Noteopplysninger utarbeides i samsvar med IFRS 7 Finansielle instrumenter - Opplysninger.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført. Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Målekategorier

Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen eller forpliktelsen. Etter IFRS 9 kan finansielle instrumenter betinget klassifiseres i følgende målekategorier;

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- Virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og utvidet resultat

Finansielle forpliktelser skal som hovedregel måles til amortisert kost med unntak av finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet over resultatet og utvidet resultat (OCI). For finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet, skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kredittrisiko innregnes i OCI med mindre dette skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold.

For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, egenkapitalinstrumenter og derivater, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapital-

instrumenter. Klassifisering av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter
Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valuta-omregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer. Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold.

Egenkapitalinstrumenter
Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument kan betinget utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Når egenkapitalinstrumenter utpekes til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI, skal ordinære utbytter resultatføres, mens verdiendringer ikke skal til resultatet verken løpende eller ved avhendelse.

Derivater
Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet. Derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter regnskapsføres i tråd med reglene for sikringsbokføring.

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

I bankens regnskap er følgende hovedposter klassifisert og målt til amortisert kost:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner samt kontanter og fordringer på sentralbanker
- Utlån til kunder med flytende rente som ikke kvalifiserer for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt
- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer som ikke er bestemt regnskapsført til virkelig verdi
- Ansvarlig lånekapital
- Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner
- Innskudd fra og gjeld til kunder

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til amortisert kost blir ved førstegangs måling vurdert til virkelig verdi justert for direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling regnskapsføres instrumentene til amortisert kost etter effektiv rentemetode.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer presenteres inklusiv påløpte renter. Som hovedregel benyttes sikringsbokføring (virkelig verdi sikring) ved utstedelse av verdipapirgjeld med fast rente. Ved sikring er det en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsobjektet (innlånet) og sikringsinstrumentet (rentederivat). For sikringsobjektet regnskapsføres endringer i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen som et tillegg eller fradrag i balanseført verdipapirgjeld og resultatføres under netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser. Sikringsinstrumentene vurderes til virkelig verdi og endringene i virkelig verdi resultatføres på samme resultatlinje som sikringsobjektene. Netto renteinntekter fra sikringsinstrumentene inngår i resultatlinjen andre renteinntekter. Se ytterligere beskrivelse av sikringsbokføring i note 38.

Utstedt ansvarlig lån har prioritet etter all annen gjeld, og innregnes og måles på samme måte som øvrig verdipapirgjeld til amortisert kost.

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultatet

I bankens regnskap er følgende hovedposter klassifisert og målt til virkelig verdi med verdiendringer over ordinært resultat:

- Finansielle derivater
- Sertifikater, obligasjoner og rentefond
- Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser
- Utlån til kunder med fast rente

Derivatkontrakter med urealisert gevinst blir i balansen presentert som en eiendel og kontrakter med urealisert tap som en forpliktelse. Balanseverdiene inkluderer påløpte renter. Renteinntekter- og kostnader på alle derivatkontrakter føres netto som andre renteinntekter. Verdiendringene inngår i netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser og er i tilhørende note fordelt på derivater som sikrer kjøpte rentepapirer, derivater som sikrer verdi-papirgjeld og øvrige derivater.

Beholdningen av sertifikater, obligasjoner og rentefond er del av bankens likviditetsstyring og -beholdning. Eiendelene styres, måles og rapporteres internt til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi samt realisert gevinst og tap inngår i resultatlinjen netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser og presenteres eksklusiv og inklusiv verdiendring sikring i tilhørende note. Rentepapirene presenteres i balansen inklusiv påløpte renter.

Verdiendringer på egenkapitalinstrumenter inngår i resultatlinjen netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser. Urealiserte verdiendringer på egenkapitalinstrumenter vises i separat linje i tilhørende note. I samme oppstilling vises utbytte fra egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi samt gevinst eller tap ved realisasjon fra eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Fastrentelån til kunder er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet for å eliminere et regnskapsmessig misforhold som ellers ville oppstått fordi tilknyttede sikringsinstrumenter pliktig måles til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer resultatføres som netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser og vises på egen linje i tilhørende note. Utlån til kunder med fast rente presenteres i balansen inklusiv påløpte renter.

Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat

Banken overfører jevnlig en kvalifisert andel av boligutlånsmassen til det felleseide OMF-foretaket SpareBank 1 Boligkreditt. Boliglån med flytende rente inngår følgelig i en forretningsmodell som innebærer både mottak av kontraktsmessige kontantstrømmer og salg. Utlån til kunder med flytende rente som potensielt kvalifiserer for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt blir følgelig klassifisert og målt til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat.

Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og utvidet resultat

En andel av verdipapirgjelden er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet. Den delen av endringen i virkelig verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko føres på egen linje under utvidet resultatregnskap. Øvrig verdiendring inngår i ordinært resultat under netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser. Konsernet estimerer beløpet for endring i forpliktelsens virkelige verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko med tilnærmet lik metode som beskrives i veiledning til anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter (B5.7.18).

Se nærmere beskrivelse om fastsettelse av virkelig verdi i note 26 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter.

6. Utlån

Alle utlån til og fordringer på kunder presenteres i balansen inklusiv påløpte renter.

Banken deler inn utlånene i to regnskapsklasser: lån til amortisert kost og lån til virkelig verdi. Lån til kunder og kredittinstitusjoner klassifiseres til amortisert kost, med følgende unntak:

- Boliglån til kunder for salg av boligkredittselskap. Boliglån som kan selges til boligkredittselskap de neste 12 månedene er verdsett til virkelig verdi over utvidet resultat.

- Fastrentelån til kunder regnskapsføres til virkelig verdi over resultat.

Salg av utlån

SpareBank 1 Østlandet har inngått avtale om juridisk salg av utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom banken og kredittforetakene, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kunde-kontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til overførte lån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Det vises til beskrivelse i note 9.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS er fraregnet bankens balanse.

Tapsavsetning på utlån, lånetilsagn, garantier og ubenyttede kreditter

Tap på utlån innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for avsetning for tap på finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og for finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat, som ikke er kjøpt eller utstedt med eksplisitt forventning om inntruffet kredittap. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og ubenyttede kreditter omfattet.

For utlån klassifisert til amortisert kost, reduseres netto balanseført verdi på eiendelene med en tapsavsetning gitt ved den trinnvise behandlingen beskrevet under. For utlån klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat, reverseres tapsavsetningene innregnet i ordinært resultat over utvidet resultat. Utlån i denne kategorien får imidlertid justert balanseført beløp med en virkelig verdi-justeringer som følge av endring i kredittrisiko. For utlån til virkelig verdi med en vesentlig økning i kredittrisiko, vil det forventningsvis være samsvar mellom akkumulert tapsavsetning etter beskrevet metodikk og balanseført virkelig verdi-justering. Nettoeffekten av å reversere tapsavsetningen foretatt i ordinært resultat og endret virkelig verdi-justering for utlån klassifisert til virkelig verdi over resultatet vises på linjen «Netto virkelig verdi-justering av utlån ført over utvidet resultat» i utvidet resultatregnskap. Nettoeffekten vil i praksis tilsvare periodens endring i tapsavsetninger på boliglån med flytende rente i trinn 1 i tapsmodellen, jf. nærmere beskrivelse av bankens tapsmodell under.

Målingen av avsetning for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kredittdifferensen måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring innregnes tap for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til misligholdsbegivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal tapsavsetningen tilsvare forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på scenariovektet nåverdi av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er inntruffet kredittap ved førstegangs balanseføring. For disse beregnes en effektiv rente som hensyntar forventet kredittap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer diskonteres endringen med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett hensyntas.

Nærmere beskrivelse av bankens tapsmodell

Den modellmessige beregningen av tap etter IFRS 9 produseres kvartalsvis. Tapsberegningen bygger på data fra datavarehuset, som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene beregnes basert på 12-måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (PD), tap ved mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Datavarehuset inneholder

historikk for observert PD og observert LGD. Dette danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

PD (Probability of Default) er et uttrykk for hvor sannsynlig det er at en kunde går i mislighold. Utviklingen i kundens PD er en sentral komponent i bankens overvåking av kredittrisiko og benyttes til å vurdere om det har oppstått en betydelig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning samt beregne ECL. En 12-måneders PD er sannsynligheten for mislighold innen de neste 12 månedene. En levetids-PD er den annualiserte sannsynligheten for at et mislighold inntreffer over gjenværende løpetid for engasjementet.

EAD (Exposure at Default) er et estimat på kundens eksponering på tidspunktet for fremtidig mislighold. EAD er justert for å reflektere kontraktsmessig betaling av hovedstol, renter og estimert førtidig tilbakebetaling. Andelen av ubenyttede kredittammer som forventes trukket på tidspunktet for mislighold reflekteres i EAD ved bruk av ulike konverteringsfaktorer.

LGD (Loss Given Default) angir hvor stor andel av bankens eksponering mot en kunde (EAD) som forventes tapt dersom kunden går i mislighold, med sikkerheter, fremtidige kontantstrømmer og andre relevante faktorer tatt i betraktning.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån og kommitteringer til kunder i tre trinn.

Trinn 1:
Dette er startpunkt for alle engasjement omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle engasjementer som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning blir beregnet en avsetning lik 12-måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle engasjementer som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:
I trinn 2 i tapsmodellen er engasjementer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er inntruffet mislighold på balansedato. For disse engasjementene blir det beregnet en avsetning lik forventet tap over hele levetiden.

Vurderinger av om kredittrisikoen for et finansielt instrument har økt vesentlig gjennomføres minimum kvartalsvis, basert på følgende:

- Kvantitativt benytter banken en kombinasjon av absolutt og relativ endring i PD som avgjørende for flytting til trinn 2. Engasjementer med økning i PD med 150 prosent eller mer, målt fra førstegangsinnregning, til et nivå over 0,60 prosent er vurdert å utgjøre en vesentlig økning i kredittrisiko.
- Kunder med mer enn 30 dagers betalingsforsinkelse vil alltid flyttes til trinn 2.
- Det gjøres i tillegg en kvalitativ vurdering av om engasjementer har vesentlig økt kredittrisiko dersom de er gjenstand for særskilt overvåking (watchlist) eller det er gitt betalingsutsettelse (forbearance). Se nærmere forklaring av watchlist og forbearance under.

Watchlist
Dette er en kvalitativ vurdering hvor spesifikke engasjement, etter en skjønnsmessig gjennomgang av enkeltkunder eller grupper av kunder, settes til særskilt overvåking. Engasjement på watchlist, som basert på andre kriterier tilhører trinn 1, overstyres til trinn 2.

Forbearance
Kunder som har fått reforhandlede lån, hvor det er gitt lettelse i vilkår i sammenheng med at kunden har finansielle problemer, vurderes for registrering med forbearance når engasjementet overstiger en definert vesentlighetsgrense. Bankens operasjon-liserte sin forbearancemerking i henhold til retningslinjer fra European Banking Authority (EBA). Dersom tiltak som revidert nedbetalingsplan eller refinansiering skjer i kombinasjon med svake markedsutsikter eller med indikasjoner om at kunden ville kommet i mislighold uten tiltak, vil typisk engasjementet forbearanceserkes. Kontoer med forbearance blir overstyrt til trinn 2 dersom engasjementet ikke er i trinn 2 eller 3 av andre årsaker.

Kriteriene for bevegelse mellom trinn 1 og 2 er symmetriske. Dersom et engasjement i trinn 2 ikke lenger er ansett å ha vesentlig økt kredittrisiko sammenlignet med førstegangsinnregning, vil de migrere tilbake til trinn 1.

Trinn 3:
I trinn 3 i tapsmodellen er engasjement som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det på balansedato vurderes å foreligge et mislighold som medfører redusert fremtidig

kontantstrøm til betjening av engasjementet. Slike kredittforringede lån er operasjonalisert gjennom misligholdsdefinisjonen som er nærmere beskrevet under. For disse engasjementene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Mislighold

Fra 01.01.2021 implementerte banken en ny misligholdsdefinisjon for risikostyring og kapitalkravsberedning etter retningslinjer fra European Banking Authority (EBA). Banken vurderer at denne misligholdsdefinisjonen enten sammenfaller med eller er strengere enn kriterier for kredittforringede finansielle eiendeler og mislighold etter IFRS 9. Det er valgt å benytte gjennomgående like kriterier for mislighold for regnskapsformål, risikostyring og kapitalkravsberedning.

Mislighold defineres i to kategorier:

- Betalingsmislighold med vesentlig overtrem med mer enn 90 dagers varighet
- Mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking etter kredittfaglige vurderinger. Hendelser som inngår i denne kategorien er tapsestninger på kunden, konkurs/gjeldsordning, forbearance-tiltak med et nåverditap på mer enn en prosent, henstand over 180 dager og indikasjoner på at kunden ikke ville kunne oppfylle sine forpliktelsener til banken (Unlikelihood to Pay (UTP)).

Den nye misligholdsdefinisjonen innebærer innføring av karenstid som tilsier at kunden blir kategorisert som misligholdt en periode etter at engasjementet er friskmeldt (bragt i orden). Karenstiden er 3 eller 12 måneder avhengig av den underliggende årsaken til misligholdet.

Det er videre innført regler for mislighold på konsernnivå (smitte), der foretaks kunder med misligholdt engasjement datterselskaper også vil anses som misligholdt i morbanken. For personmarkedskunder er det angitt terskelverdier som medfører misligholdssmitte i konsernet. Dersom det misligholdte engasjementet overstiger 20 prosent av samlet engasjement, vil det anses som misligholdt på konsernnivå.

Dersom et engasjement er vurderes som misligholdt vil det behandles som kredittforringing og plasseres i trinn 3 i tapsmodellen.

Konstatering av tap og fraregning

Konstateringer av tap og fraregning av balanseført verdi foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller deler av den.

For aksjeselskaper konstateres et ettergis tap, enten tidligere nedskrevet eller direkte konstatering, ved konkurs når alle sikkerheter er realisert og det foreligger sluttrapport fra bostyrer. I noen tilfeller der det er overveiende sannsynlig at det ikke vil utbetales mer fra boet, men hvor boavslutning av ulike årsaker kan dra ut i tid, kan tapet konstateres før sluttrapport foreligger. For ENK/personlig næringsdrivende er hovedregelen at tap konstateres når alle sikkerheter er realisert og «intet til utlegg» er resultatet av innkreivingsprosessen hos inkassoselskapet. Kravet mot debitor består og følges opp rutinemessig av inkassoselskapet (langtidsovervåking). Det kan unntaksvis inngås avtale om gjeldsettergivelse med kunden. Videre konstateres tap etter gjennomført gjeldsordning for selvstendig næringsdrivende og eventuelle kausjonister.

7. Eiendeler holdt for salg

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtakelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendelens art i regnskapet.

8. Overtatte eiendeler

Eiendeler som bankens styre har besluttet skal selges, blir behandlet etter IFRS 5 dersom det er svært sannsynlig at eiendelen vil bli solgt innen 12 måneder. Denne typen eiendeler er i hovedsak overtatte

eiendeler i forbindelse med tapsengasjement samt investering i datterselskap holdt for salg. Anleggsmidler og grupper av anleggsmidler og gjeld klassifisert som holdt for salg måles til den laveste verdien av tidligere balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader. Resultat fra slik virksomhet samt tilhørende eiendeler og gjeld, presenteres på egen linje som holdt for salg.

9. Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietaker) og tilbyder (utleier). For leietaker kreves det innregning av eiendeler og forpliktelser i balansen for de fleste leieavtaler. Utleier klassifiserer sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsfører disse to typene leieavtaler forskjellig.

Konsernet har valgt å benytte seg av følgende praktiske unntak:

- Unntak for balanseføring av leieavtaler med lav verdi (USD 5 000) og unntak for balanseføring av kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller mindre). Leieavtaler som faller inn under disse unntakene innregnes løpende som andre driftskostnader
- Faste ikke-leiekomponenter som er innebygd i leiekontrakten blir skilt ut og kostnadsført løpende som andre driftskostnader.
- For avtaler klassifisert som operasjonelle leieavtaler etter IAS 17 valgte konsernet å benytte den praktiske muligheten til å anvende en felles diskonteringsrente på en portefølje av leieavtaler med nogenlunde lignende egenskaper.

Måling av leieforpliktelsen

På iverksettelsestidspunktet måles leieforpliktelsen til nåverdien av fremtidige leiebetalinger for retten til å bruke den underliggende eiendelen i avtaleperioden. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av en leieavtale. I tillegg regnes opsjoner om forlengelse og terminering med i leieperioden dersom det er rimelig sikkert at opsjonen vil bli benyttet.

Ved etterfølgende målinger måles leieforpliktelsen ved å øke balanseført verdi slik at den gjenspeiler rentene på forpliktelsen, redusere balanseført verdi for å gjenspeile leiebetalingene og måle balanseført verdi på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller leiemodifikasjoner. Bruksretten avskrives lineært, justeres for eventuelle nye revurderinger av leieforpliktelsen og testes for verdifall i samsvar med IAS 36.

Leiebetalingene inkludert i målingen består av:

- Faste leiebetalinger
- Variable leiebetalinger som er avhengig av en indeks eller en rentesats
- Beløp som forventes å komme til betaling for leietaker i henhold til restverdigarantier
- Prisen for en kjøpsopsjon, dersom det er rimelig sikkert at den vil bli benyttet
- Betaling av bot for å si opp leieavtalen, dersom leieperioden gjenspeiler at konsernet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen

Diskonteringsrenten

IFRS 16 viser til to ulike metoder for å fastsette diskonteringsrenten for leiebetalinger:

- Implisitt rente i leiekontrakten
- Leietakers marginale lånerente, dersom den implisitte renten ikke enkelt kan fastsettes.

Dersom leieavtalens implisitte rente ikke enkelt kan fastsettes, anvender SpareBank 1 Østland marginal lånerente på sine balanseførte leieavtaler. Den marginale lånerenten er definert som den renten leietaker i et tilsvarende miljø vil måtte betale for å låne over en tilsvarende periode og med tilsvarende sikkerhet, et beløp nødvendig for å erverve en eiendel med tilsvarende verdi som bruksretteeiendelen. Denne renten er definert som følger:

Marginale lånerente = Finansieringskostnad + tillegg for kapital-kostnad

Påslaget i finansieringskostnaden gjenspeiler snittløpetiden på leiekontraktene våre vektet mellom NOK og EUR på seniorfinansiering pluss et vektet påslag for kapitalkostnad. Per 31.12.2021 er diskonteringsrenten beregnet til 1,58 prosent.

Presentasjon

Bruksretten inkluderer under regnskapslinjen "Eiendom, anlegg og utstyr" i balansen. Tilhørende leieforpliktelse presenteres under regnskapslinjen "Annen Gjeld". I resultatregnskapet føres det avskrivninger på bruksretten mens rentekostnad på forpliktelsen er inkludert i rentenettoen. Leiebetalingene klassifiseres som en finansieringsaktivitet i kontantstrømmen mens den delen av betalingen som er renter presenteres som kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

Under IFRS 16 er, eller inneholder en kontrakt, en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel for en periode i bytte mot vederlag. For konsernet SpareBank 1 Østlandet er det i all hovedsak husleiekontrakter som faller inn under den nye standarden. Det vises til note 34 Leieavtaler i årsrapporten for ytterligere informasjon.

Finansielle leieavtaler der konsernet er utleier føres under hovedposten utlån i balansen og regnskapsføres til amortisert kost. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente. Nedskrivning av finansielle leieavtaler skjer i samsvar med reglene i IFRS 9.

I 2020 vedtok IASB en endring i IFRS 16 Leieavtaler som gir leietaker anledning til ikke å benytte retningslinjene i IFRS 16 om modifikasjoner av leieavtaler som er en direkte konsekvens av covid-19-pandemien. Konsernet har ikke benyttet seg av denne endringen.

10. Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Goodwill fremkommer som differanse mellom kjøpesum og balanseførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at anskaffelseskost er fordelt på identifiserbare materielle og immaterielle eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Negativ goodwill inntektsføres umiddelbart. Negativ goodwill knyttet til investeringen i tilknyttede foretak eller felleskontrollerte virksomheter ført etter egenkapitalmetoden inntektsføres umiddelbart sammen med resultatandelen fra selskapet. Andre immaterielle eiendeler avskrives lineært over beregnet levetid for den immaterielle eiendelen.

11. Eiendom, anlegg og utstyr

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre er bokført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til anskaffelseskost fratrukket nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer alle direkte henførbare kostnader for å få eiendelen til å virke som tiltenkt. Anleggsmidler, fratrukket eventuell restverdi, avskrives lineært over antatt levetid. Ved fastsetting av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg anses å være av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men som grupper. Levetid på ulike klasser av eiendom, anlegg og utstyr er:

- Bygg og innredninger: 10 - 100 år
- Driftsløsøre: 3 - 25 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det. Tomt, bygning eller deler av bygning som innehas av konsernet for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer. For bygninger hvor konsernet benytter deler til egen virksomhet, er den del som leies ut behandlet som investeringseiendom dersom utleiedelen er seksjonerbar. Konsernet har valgt å regnskapsføre investeringseiendommene etter kostmetoden. Virkelig verdi på investeringseiendommene er fastsatt ved takst, eller verdivuverdning av autorisert eiendomsmegler. Det vises til note 33 Eiendom, anlegg og utstyr for ytterligere informasjon.

12. Pensjoner

Konsernet SpareBank 1 Østlandet har pensjonsordning for sine ansatte som tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernet har gradvis gått over på innskuddsordning etter hvert som de sikrede ytelsesordningene er lukket og avviklet. Det gjenstår fortsatt usikrede pensjonsforpliktelser i konsernet knyttet til tilleggs-pensjoner utover 12G.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler årlig til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsætningsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 01.07.2008. Fra 1. juli 2017 utgjør tilskuddet sju prosent på lønn fra 0 – 7,1G og 15 prosent fra 7,1 – 12G. Lønn inkluderer faste tillegg, men omfatter ikke overtidd, trekkpliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelse for øvrig.

Avtalefestet førtidspensjon

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelser etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 prosent av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G til og med det kalenderåret arbeidstaker fyller 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget. Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke et slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgiverens premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G. Premien for 2021 var 2,5 % (2,5 % i 2020)

Usikret ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesordning vil typisk definere et beløp en ansatt vil motta fra og med pensjeringstidspunktet. Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningen er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen. Bruttoforpliktelsen beregnes av uavhengig aktuar og diskonteres til nåverdi ved bruk av renten på høykvalitets bedriftsobligasjoner, og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen. Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuariemessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår. Virkingen av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart.

13. Utstedte fondsobligasjoner

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men banken har ikke plikt til å utbetale renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investoren har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under fem prosent eller samlet

kapitaldekning faller under seks prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fra og med 2. kvartal 2016 ble fondsobligasjoner reklassifisert fra gjeld til egenkapital da de ikke tilfredsstiller definisjonen av finansielle forpliktelse i henhold til IAS 32. Fondsobligasjonene er evigvarende og banken har en ensidig rett til ikke å betale renter til investorene under gitte vilkår. Renter presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital.

14. Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over andre inntekter og kostnader, resultatføres løpende basert på en effektiv rentemethode. Gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For gjeldsinstrumenter på eiendelsiden bokført til amortisert kost og som er nedskrevet som følge av objektive bevis for tap, inntektsføres renter basert på netto balanseført beløp.

For rentebærende instrumenter til amortisert kost som ikke inngår i sikringsrelasjoner, amortiseres over-/underkurs som renteinntekt over løpetiden på kontrakten.

15. Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens eller konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Inntekter fra kundekontrakter behandles i samsvar med IFRS 15. Inntektene innregnes til det beløp som reflekterer vederlaget som virksomheten forventer i bytte mot å overføre en vare eller en tjeneste til en kunde. Tidspunkt for inntektsføring skjer når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og videre har anledning til direkte å nyttiggjøre seg av denne. Konsernet har følgende inntektsstrømmer som behandles etter dette prinsippet:

- Transaksjonsgebyrer
- Produktgebyrer
- Årsgebyrer
- Provisjon salg av forsikring, sparing, fond og kredittkort
- Provisjon fra lån og kreditter overført til deleide kredittforetak
- Meglerprovisjon
- Gebyrer opptjent via tredjepart (interbank, VISA etc)
- Andre gebyrer i henhold til prislister

16. Transaksjoner og pengeposter i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter i valuta på balansedagen resultatføres.

17. Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktig resultat som gjør det mulig å utnytte den

tilhørende skattefordelen. Skatter og avgifter som ikke er basert på skattemessig resultat regnskapsføres etter IAS 37 Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler. IFRIC 21 klargjør hvordan avgifter til offentlige myndigheter som ikke er skatt etter IAS 12 Inntektsskatt skal regnskapsføres. IFRIC kan for enkelte andre tidspunkt for når forpliktelse blir innregnet, spesielt når slike skatter ilegges som følge av gitte forhold på en bestemt dato. For SpareBank 1 Østlandet innebærer dette at formuesskatten først innregnes i sin helhet i fjerde kvartal og ikke i de tidligere delårsregnskapene.

Konsernet presenterer skatt på alle egenkapitaltransaksjoner (utdelinger), dersom kilden til utdelingen er tidligere resultater (opptjent kapital), skattekonskvensene av utdelingen som skattekostnad i resultatregnskapet når utbytte blir besluttet.

18. Segmentrapportering

SpareBank 1 Østlandet har som målsetning å være totalleverandør av finansielle tjenester, dels ved tjenester som banken selv leverer, dels ved å distribuere produkter og tjenester på vegne av samarbeidspartnere samt at banken har et antall datterselskaper som leverer ulike finansielle tjenester. Innenfor konsernet drives det derfor ulike typer virksomhet. Primært er segmentrapporteringen i konsernet inndelt i følgende områder: Personmarked, bedrifts-marked, finansiering, eiendomsmegling, regnskapsføring og øvrig virksomhet. SpareBank 1 Østlandet anvender IFRS 8.

19. Spareprogram i egne EK-bevis for ansatte

Konsernet gjennomfører salg av egenkapitalbevis til ansatte og/eller ansattemisjoner med rabatt og bindingstid. For annethvert egenkapitalbevis den ansatte kjøper gjennom spareordningen gir SpareBank 1 Østlandet den ansatte ytterligere bonus EK-bevis. Tildelingen av «bonusbevis» skjer to år etter oppstarten av sparingen og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelig oppsparte EK-bevisene, og fortsatt er ansatt i konsernet.

Tilbakekjøpte egenkapitalbevis føres som en reduksjon av eierandelskapitalen i tidspunktet fra de kjøpes tilbake til de deles ut. Kursen på tilbakekjøpte bevis skal splittes mellom pålydende og overskytende av pålydende. Pålydende føres som en reduksjon av den delen av eierandelskapitalen som klassifiseres som «Egenkapitalbevis», mens forskjellen mellom virkelig verdi og pålydende skal føres som en reduksjon av overkursfondet eller eierandelskapitalen. Transaksjonsutgiftene blir ført som fradrag i eierandelskapitalen. Opptjente bonusbevis kostnadsføres over programmets løpetid og avsatt forpliktelse baseres på egenkapitalbevisets kurs på programmets oppstartstidspunkt.

20. Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det. Hendelser frem til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning tilstede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ledelsens vurderinger ved valg av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av årsregnskapet må ledelsen anvende estimater, foreta skjønnsmessige vurderinger og anvende forutsetninger for usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen.

En beskrivelse av de vesentligste estimater og vurderinger der skjønn anvendes og som kan påvirke innregnede verdier eller nøkkeltall fremkommer nedenfor. De faktiske resultatene vil avvike fra regnskapsestimaterne.

Situasjonen med koronapandemien har medført at konsernet har iverksatt en rekke tiltak for å hjelpe enkeltpersoner og bedrifter med å håndtere de økonomiske konsekvensene av virusutbruddet, først og fremst ved å tilby betalingslettelse for både privat- og bedriftskunder. Banken ga i tillegg statsgaranterte likviditetslån og andre likviditetsfasiliteter til bedriftskunder. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til forventet utvikling av koronapandemien både i Norge og i verdensøkonomien, og bildet endres kontinuerlig. Dette medfører at det er større usikkerhet omkring kritiske estimater enn normal.

Kritiske estimater

Tap på utlån

Det vises til note 2 «Regnskapsprinsipper», for en detaljert beskrivelse av anvendt tapsmodell i henhold til IFRS 9. Modellen inneholder flere kritiske estimater. De viktigste er knyttet til definisjonen av vesentlig økt kredittisiko og sentrale forutsetninger i den generelle tapsmodellen.

Vesentlig økt kredittisiko

Målingen av nedskrivning for forventet kredittap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kredittforverring måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kredittforverring inntreffer når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. I tillegg anses kredittrisikoen være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer, samt når kunden er satt til særlig oppfølging. Kritiske estimater for vesentlig økt kredittisiko har historisk sett hatt god støtte i resultater fra validering av kredittmodellen i SpareBank 1-alliansen og har for øvrig vært på nivå med det andre banker benytter i tilsvarende tapsmodeller.

I 2020 ble det foretatt en modelloverstyring (PMA) for å reflektere at koronapandemiens effekter ville slå inn i kredittmodellene med noe forsinkelse. Det ble forutsatt at en andel kunder i utsatte bransjer ville migrere fra trinn 1 til trinn 2 som følge av antatt, men ikke observert vesentlig økt kredittisiko. Modelloverstyringen var basert på en skjønnsmessig vurdering av andel utlån som kunne forventes å migrere og tilhørende forhøyet forventet kredittap ved migrering. Denne ekstra tapsavsetningen ble gradvis redusert gjennom 2020. Per utgangen av 2020 var det avsatt 20 millioner kroner i morbanken og 5 millioner kroner i datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet. Per utgangen av 2021 var behovet for modellmessig styring vurdert å være fullt ut erstattet av konkrete vurderinger på næringsbasis og individuell basis. PMA i morbanken på 20 mill. kroner ble reversert i første kvartal 2021, mens PMA i datterselskapet Finans Østlandet på 5 mill. kroner ble reversert i tredje kvartal 2021.

Sensitivitet knyttet til vesentlig økt kredittisiko:

Per 31.12.2021 ble det simulert effekten av en mer konservativ definisjon av vesentlig grad av kredittforverring, hvor denne alternativt inntreffer når kundens PD har økt med over 100 prosent (andre forhold er holdt like). Simuleringen økte forventet tap på utlån med 7 mill. kroner (+1,7 pst) i morbanken, og med 11 mill. kroner (+2,1 pst) i konsern.

Sentrale forutsetninger i den generelle tapsmodellen:

Scenarievekting og estimat på forventet utvikling på misligholds- og tapsnivå

Den generelle tapsmodellen beregner forventet kredittap i trinn 1

og trinn 2 under tre scenarier for økonomisk utvikling; et forventet scenario, et nedsidescenario og et oppsidescenario. Scenarioene benytter ulike estimerte fremtidige nivåer for misligholdsrisiko (PD) og tap gitt mislighold (LGD). I kombinasjon med estimert eksponering ved mislighold (EAD), er PD og LGD de viktigste forutsetningene for beregningene av forventet kredittap (ECL).

Utgangspunktet for forventet scenario er observert og validert nivå for mislighold (DR) og tap (faktisk LGD) de siste tre år, men utgangspunktet er gjenstand for løpende vurderinger av hvorvidt historisk mislighold og tap er forventningsrett, og nivåene på framtidig PD og LGD justeres deretter. Basert på en totalvurdering av makrobildet, ble PD-estimatene hevet signifikant per utgangen av første kvartal 2020. Med utgangspunkt i tilgjengelige makroprognoser, med vekt på Pengepolitisk rapport fra Norges Bank, Konjunkturtendensene fra Statistisk sentralbyrå og månedlige analyser fra Moody's Investor Service, ble PD-forutsetningene ytterligere justert per utgangen av andre kvartal 2020. Makroprognoser fra samme kilder per utgangen av tredje og fjerde kvartal 2020, ble vurdert å gi støtte for å holde PD-forutsetningene lagt til grunn i andre kvartal 2020 tilnærmet uendret. Makroprognosene gjennom 2021 har pekt mot en noe raskere økonomisk gjeninnhenting enn antatt ved starten av pandemien, og deretter utfletning med et relativt lavt aktivitetsnivå målt ved forventet BNP-vekst. Basert på dette er det funnet grunn til å foreta en gradvis og forsiktig bedring av estimerte PD-nivåer, spesielt på kort til mellomlang sikt. Banken har ikke funnet grunnlag for å endre LGD-estimatene i forventet scenario da også disse speiler en vesentlig høyere tapsgrad enn faktisk LGD de siste årene. I 2021 ble nettoeffekten av endrede sentrale forutsetninger en moderat lavere ECL med 41 mill. kroner.

Nedsidescenariot reflekterer økonomiske utsikter som er vesentlig dårligere enn forventet utvikling, og PD og LGD settes høyere enn i forventet scenario. Utgangspunktet er forventet misligholds- og tapsnivå i en krisesituasjon med nivåer på PD og LGD som benyttes i konservative stressscenarioer for andre formål i bankens kredittstyring. Disse konservative forutsetningene er holdt uendret siden implementeringen av IFRS 9.

Oppsidescenariot reflekterer økonomiske utsikter som er bedre enn forventet utvikling, og PD og LGD settes lavere enn i forventet scenario. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap i en historisk oppgangskonjunktur. Banken har vurdert at DR siste tre år og faktisk LGD siste fem år speiler en slik oppgangsperiode. I vurderingene per 30.06.2020 ble det midlertid tatt høyde for at det vil kunne ta noe tid før PD-nivåene kommer ned etter koronapandemien. PD-banene ble følgelig justert opp på kort og mellomlang sikt, spesielt i bedriftssegmentet. Disse justeringene ble noe moderert per 30.09.2021 og deretter holdt uendret per 31.12.2021. Forutsetningene i oppgangsscenarioet har samlet sett ikke blitt vesentlig endret i 2021.

Scenarievektingen er gjenstand for løpende vurdering basert på tilgjengelig informasjon. Per 31.12.2018 ble forventet scenario vektet med 80 prosent, nedsidescenarioet med 10 prosent og oppsidescenarioet med 10 prosent (80/10/10 pst). Per 31.12.2019 økte banken vektingen av nedsidescenarioet med fem prosentpoeng, slik at forventet scenario var vektet med 75 prosent, nedsidescenarioet med 15 prosent og oppsidescenarioet med 10 prosent (75/15/10 pst). I lys av koronapandemien vurderte banken at sannsynligheten for nedsidescenarioet ble ytterligere forhøyet og hevet scenarievektingen med nye fem prosentpoeng per 31.03.2020. Den økte nedsiderisikoen gitt av koronapandemien er gjenstand for løpende vurdering. Banken konkluderte midlertid at det per utgangen av fjerde kvartal 2021 fremdeles gjenstod en del usikkerhet og valgte å opprettholde scenarievektingen fra første kvartal 2020. ECL per 31.12.2021 ble følgelig beregnet som en kombinasjon av 70 prosent forventet scenario, 20 prosent nedside-scenario og 10 prosent oppsidescenario (70/20/10 pst).

Sensitivitet knyttet til sentrale forutsetninger i den generelle tapsmodellen:

Tabellen under viser beregnet forventet kredittap i de tre beskrevne scenarioene over; forventet scenario, nedsidescenario og oppsidescenario. Beregningene er fordelt på hovedsegmentene privatkunder og bedriftskunder, som summerer seg til morbank. I tillegg viser tabellen tilsvarende beregninger av forventet kredittap i datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet. ECL for morbanken og datterselskapet, justert for konsernelimineringer, er summert i kolonnen Konsern. Utover segmentfordelt ECL ved anvendt

scenarivekting, viser tabellen fire alternative scenarivektinger. De to første alternativene gjenspeiler tidligere anvendte scenarivektinger. De to siste alternativene viser sensitivitet for ytterligere forverring i forhold til anvendt scenarivekting, med 60-65 prosent sannsynlighet for forventet scenario, 25-30 prosent sannsynlighet for nedside-scenarioet og 10 prosent sannsynlighet for oppsidescenarioet (65/25/10 pst og 60/30/10 pst).

31.12.2021	SpareBank1 Finans				Konsern
	Privatkunder	Bedrifts- kunder	Morbank	Østlandet	
ECL i forventet scenario	68	139	207	82	285
ECL i nedside-scenario	404	851	1 255	169	1 420
ECL i oppsidescenario	53	101	154	58	208
ECL med anvendt scenarivekting 70/20/10 pst	134	278	412	97	505
ECL med alternativ scariovekting 80/10/10 pst	100	207	307	88	391
ECL med scenarivekting 75/15/10 pst	117	242	359	93	448
ECL med alternativ scenarivekting 65/25/10 pst	151	313	464	101	561
ECL med alternativ scenarivekting 60/30/10 pst	167	349	516	106	618

Tabellen reflekterer at det er til dels betydelige forskjeller i underliggende PD- og LGD-estimerer i de ulike scenarioene og at det er differensierte nivåer og nivåforskjeller mellom segmentene. På konsernnivå er ECL i oppsidescenarioet cirka 75 prosent av ECL i forventet scenario, mens nedside-scenarioet har om lag fem ganger høyere ECL enn i forventet scenario. Anvendt scenarivekting, med 20 prosent nedside og 10 prosent oppside, gir dermed om lag 75 prosent høyere ECL enn i forventet scenario. En ytterligere ti prosentpoengs økning i sannsynligheten for nedside, ville økt vektet ECL med om lag 115 mill. kroner (+23 pst). En ti prosentpoengs reduksjon i sannsynligheten for nedside, sannsynlighetsvektene banken benyttet ved innføringen av IFRS 9, ville redusert vektet ECL tilsvarende.

Det vises for øvrig til note 10 «Tap på utlån og forpliktelser», hvor isolerte tapskostnads-effekter per segment av ulike endringer i de modellmessige forutsetningene vises tabellarisk.

Verdivurdering av sikkerhetsverdi

Banken benytter sikkerheter for å redusere kredittrisiko. Det er etablert retningslinjer på hvilke verdivurderingskriterier som skal benyttes for å estimere sikkerhetens verdi. Banken estimerer omsetningsverdi ved bruk av ulike verdsettelsesmetoder. Det vises til note 11 «Kredittkollisjonering for hver interne risikoring» for nærmere beskrivelse.

Risikoklassifisering av utlån

Risikoklassifisering bygger på observert PD i bankens kredittmodeller og det er ikke foretatt endring som følge av modelloverstyringer for forventet, men ikke observert vesentlig økt kredittrisiko. Det vises til note 8-14 for noter med risikoklassifisering.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes basert på verdianslag som inkluderer konsernets egne estimater. I note 26 «Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter» plasseres finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inn i et verdsettelseshierarki med nærmere angivelse av verdsettelsesmetode og grad av skjønnsutøvelse. Notene inkluderer sensitivitetsberegninger for instrumenter på laveste trinn i verdsettelseshierarkiet.

Kapitaldekning

For deler av utlånsporteføljen har banken tillatelse til å benytte interne modeller (IRB-metode) for å fastsette kapitalkravet. Dette innebærer at kapitalkravet kan beregnes ut fra egne estimater for misligholdssannsynlighet (PD), tapsgrad ved mislighold (LGD), antatt utnyttelse av rammekreditter og lånetilsagn (KF) og løpetid (M). Modellerte estimater vil alltid være beheftet med usikkerhet. SpareBank 1 Østlandet har tillatelse til å bruke IRB-avansert metode for beregning av kapitalkrav for kredittisiko for engasjementskategoriene foretak og massemarked. Banken har unntak fra IRB-metode for enkelte engasjement. Dette gjelder for stater/kommuner og institusjoner, hvor det er gitt permanent unntak, samt borettslag og foreninger/lag, hvor konsernet benytter standardmetoden. Det vises til Pilar III for nærmere beskrivelse.

Note 4 – Segmentinformasjon

Segmentopplysningene er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat- og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner. Rapportering av segmenter er inndelt i følgende områder: Divisjon Personmarked bank (PM), divisjon bedriftsmarked bank (inkludert organisasjonsmarked) (BM), eiendom, finansiering, regnskaps tjenester samt ufordelt virksomhet.

Resultatandelen knyttet til ufordelt virksomhet består i all hovedsak av utbytte og netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke fordeles i fullfordelingsregnskapet.

Forutsetninger:

- Eiendomsmeiling, leasing/løsefinansiering og regnskaps-tjenester er organisert som selvstendige selskaper.
- Fra 30.09.2020 er skattekostnad for PM og BM 25 % av resultatbidrag etter tap fratrukket respektive andel av skatteeffekt knyttet til kundeutbytte.
- Mellom 31.12.2019 til 30.06.2020 ble skattekostnad for PM, BM og Ufordelt virksomhet fordelt etter andel resultatbidrag før skatt. Tidligere perioder er skatt beregnet med 25 prosent for PM og BM divisjonen.
- Driftskostnader i PM og BM inneholder sin andel av felles-kostnader.
- Netto provisjons- og andre inntekter inneholder sin andel av fellesinntekter.
- Konsernelimineringer fremkommer sammen med ufordelt virksomhet i egen kolonne.

2021	Divisjon PM	Divisjon BM	SpareBank 1 Finans Østlandet konsern	EM1 Innlandet	EM1 Oslo Akershus konsern	SpareBank 1 Østlandet VIT konsern	Ufordelt virksomhet	Totalt
Resultatregnskap								
Netto renteinntekter	980	937	287	-1	0	-2	0	2 202
Netto provisjons- og andre inntekter	844	190	64	130	218	191	-17	1 622
Netto avkastning på finansielle investeringer	47	58	3	0	0	0	492	599
Driftskostnader	911	456	103	125	199	191	-5	1 980
Resultatbidrag før tap per segment	960	729	252	4	19	-2	481	2 443
Tap på utlån og garantier	0	-4	9	0	0	0	0	5
Resultatbidrag per segment før skatt	960	732	243	4	19	-2	481	2 438
Skatt	180	176	60	1	4	0	-5	416
Resultatbidrag per segment etter skatt	780	557	183	3	15	-2	486	2 022

Balanse

Brutto utlån til kunder	73 684	38 145	9 514	0	0	0	-58	121 284
-Tapsavsetninger	-61	-285	-97	0	0	0	-1	-443
Andre eiendeler	2 944	422	207	69	151	136	30 690	34 619
Sum eiendeler per segment	76 566	38 281	9 625	69	151	136	30 631	155 459
Innskudd fra og gjeld til kunder	52 238	39 907	0	0	0	0	32	92 178
Annen gjeld og egenkapital	24 328	-1 626	9 625	69	151	136	30 599	63 282
Sum egenkapital og gjeld per segment	76 566	38 281	9 625	69	151	136	30 631	155 459

2020	Divisjon PM	Divisjon BM	SpareBank 1 Finans Østlandet konsern	EM1 Innlandet	EM1 Oslo Akershus konsern	SpareBank 1 Østlandet VIT konsern	Ufordelt virksomhet	Totalt
Resultatregnskap								
Netto renteinntekter	908	968	297	-1	-1	-2	8	2 177
Netto provisjons- og andre inntekter	679	185	55	133	207	185	-3	1 441
Netto avkastning på finansielle investeringer	25	58	0	0	0	0	463	545
Driftskostnader	882	432	99	120	190	183	-5	1 902
Resultatbidrag før tap per segment	730	779	253	12	16	0	472	2 262
Tap på utlån og garantier	29	216	84	0	0	0	0	330
Resultatbidrag per segment før skatt	700	563	169	12	16	0	472	1 932
Skatt	124	131	42	3	4	0	20	323
Resultatbidrag per segment etter skatt	576	432	126	10	12	0	452	1 608

Balanse

Brutto utlån til kunder	70 021	34 128	9 120	0	0	0	99	113 368
-Tapsavsetninger	-74	-298	-112	0	0	0	0	-484
Andre eiendeler	2 904	553	151	70	149	131	29 231	33 189
Sum eiendeler per segment	72 852	34 384	9 159	70	149	131	29 330	146 074
Innskudd fra og gjeld til kunder	49 520	36 043	0	0	0	0	50	85 613
Annen gjeld og egenkapital	23 332	-1 659	9 159	70	149	131	29 280	60 461
Sum egenkapital og gjeld per segment	72 852	34 384	9 159	70	149	131	29 330	146 074

Note 5 – Kapitaldekning

Regulatorisk rammeverk

Bankens kapitaldekning beregnes til enhver tid etter gjeldende regler og satser. Reglene baserer seg på tre pilarer som skal sikre at finansforetak har kapital som samsvarer med deres risiko:

- Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar 2: Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging
- Pilar 3: Krav til offentliggjøring av informasjon

Kapitaldekningen beregnes på tre ulike nivåer basert på ulike kapitaldefinisjoner:

- Ren kjernekapitaldekning
- Kjernekapitaldekning (inkluderer fondsobligasjoner)
- Totalkapitaldekning (inkluderer ansvarlig lån)

Kapitalkrav

Konsernet har et totalt bufferkrav på til sammen 8 prosent per 31. desember 2021. I det totale bufferkravet per 31. desember 2021 var de foretaksspesifikke bufferkravene motsyklisk kapitalbuffer og systemrisikobuffer beregnet til henholdsvis 1,0 prosent og 4,5 prosent for konsernet. Bevaringsbufferen er på 2,5 prosent.

Konsernets krav til ren kjernekapitaldekning, inklusiv et pilar 2-krav på 1,8 prosentpoeng, var per 31. desember 2021 dermed på 14,3 prosent. Bankens rene kjernekapitaldekning var dermed betydelig høyere enn gjeldende og forventede kapitalkrav.

Konsernets langsiktige mål for ren kjernekapitaldekning er myndighetskrav med tillegg av en ledelsesbuffer på 100 basispunkter. Kapitalmål og kapitalplan tar hensyn til varslede og forventede endringer i kapitalkravene.

Utsikt fra spa- og vellværearlegget på Savalen Fjellhotell. SpareBank 1 Østlandet har vært en aktiv samarbeidspartner i utviklingen av hotellet siden 1998.

Morbank			Konsern	
2020	2021		2021	2020
15 918	17 330	Sum balanseført egenkapital	18 706	17 135
		Kjernekapital		
-791	-996	Del av positivt årsresultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-996	-791
-650	-1 000	Hybridkapital	-1 000	-650
0	0	Minoritetsinteresser som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-75	-74
17	11	Urealisert verdiendring som følge av redusert/økt verdi av gjeld	11	17
-78	-66	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-441	-461
-196	-235	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-345	-278
0	0	Fradrag for vesentlige investeringer i ren kjernekapital i finansiell sektor	-354	-395
-32	-33	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-39	-36
-156	-170	Øvrige justeringer i ren kjernekapital	-139	-132
14 031	14 841	Sum ren kjernekapital	15 328	14 335
		Annen kjernekapital		
650	1 000	Hybridkapital	1 000	650
0	-31	"Fradrag for vesentlig investeringer i annen kjernekapital"	-31	
	0	Hybridkapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital	178	162
650	969	Sum annen kjernekapital	1 147	812
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
1 300	1 300	Ansvarlig lånekapital	1 300	1 300
	-124	Fradrag for vesentlig investeringer i tilleggskapital	-124	
	0	Ansvarlig lånekapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes i tilleggskapital	281	257
1 300	1 176	Sum tilleggskapital	1 457	1 557
15 981	16 986	Netto ansvarlig kapital	17 933	16 704
4 764	5 775	Engasjement med foretak SMB	5 806	4 775
13 760	16 990	Engasjement med spesialiserte foretak	17 699	14 428
1 953	752	Engasjement med øvrige foretak	800	1 986
1 314	1 279	Engasjement med massemarked SMB	1 567	1 530
20 059	18 572	Engasjement med massemarked personer	29 450	28 485
873	576	Engasjement med øvrig massemarked	602	907
42 723	43 943	Kredittrisiko etter IRB-metode	55 924	52 110
15 289	15 973	Kredittrisiko etter standardmetode	20 398	19 705
417	458	Motpartsrisiko (inkludert CVA)	1 890	1 966
0		Markedsrisiko		0
5 133	5 316	Operasjonell risiko	6 904	6 664
63 562	65 690	Totalt beregningsgrunnlag	85 115	80 445
5 085	5 255	Kapitalkrav (8,0 %)	6 809	6 436
0	0	Pilar 2 (1,8 %)	1 532	1 448
		Bufferkrav		
1 589	1 642	Bevaringsbuffer (2,5%)	2 128	2 011
636	657	Motsyklisk kapitalbuffer (1,0 %)	851	804
2 733	2 956	Systemrisikobuffer	3 830	3 459
4,3 %	4,5 %	Systemrisikobuffersats	4,5 %	4,3 %
4 958	5 255	Sum bufferkrav	6 809	6 275
12,3 %	12,5 %	Krav til ren kjernekapital	14,3 %	14,1 %
6 213	6 630	Tilgjengelig ren kjernekapital utover krav	3 157	2 992
		Kapitaldekning		
22,1 %	22,6 %	Ren kjernekapitaldekning	18,0 %	17,8 %
23,1 %	24,1 %	Kjernekapitaldekning	19,4 %	18,8 %
25,1 %	25,9 %	Kapitaldekning	21,1 %	20,8 %
10,0 %	9,9 %	Uvektet kjernekapitalandel	7,3 %	7,2 %

Note 6 – Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Risikostyringen i SpareBank 1 Østlandet skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe god kapitalanvendelse
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer SpareBank 1 Østlandet på:

- Strategisk målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)
- Gjenopprettingsplaner

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll. Se figur under.

Styrets revisjonsutvalg og risikoutvalg forbereder saker vedrørende økonomi, finans og risikostyring før behandling i styret. Utvalgene har ikke besluttsende myndighet.

SpareBank 1 Østlandet skal ha en moderat til lav risikoprofil. Risikoprofilen defineres gjennom fastsettelse av konsernets risiko- vilje og risikoevne på vesentlige risikoområder.

Styret er ansvarlig for å påse at SpareBank 1 Østlandet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettinger, herunder overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen. Administrerende direktør har ansvaret for risikostyringen. Dette betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner og -systemer,

og at risikoeksponeringen overvåkes. Forretningsområdene og divisjonene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og skal påse at risikostyring og -eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende direktør.

Kredittavdelingene er ansvarlig for å påse at beslutningsgrunnlag og beslutningsprosess i tilknytning til søknader om kreditt er i overensstemmelse med styringsdokumenter og rutiner. Avdelingene har ansvaret for bankens rammeverk for kredittområdet. Avdeling for risikostyring og compliance er uavhengig og rapporterer direkte til administrerende direktør. Risikostyringsfunksjonen har ansvaret for utviklingen av effektive risikostyringsystemer, herunder bankens risikomodeller, mens compliancefunksjonen tilsvarende har ansvar for at det foreligger et hensiktsmessig rammeverk for styring og kontroll av compliancerisiko. Kontrollfunksjonene er i tillegg ansvarlige for overvåkning av risiko og etterlevelse, samt periodisk rapportering til styret og ledelsen. Funksjonene kan rapportere direkte til styret i de tilfeller styret ikke får nødvendig informasjon om vesentlige risikoer gjennom den alminnelige rapporteringen.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåkning av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittisiko, markedsrisiko, konsentrasjonsrisiko og likviditetsrisiko.

Kredittisiko

Den største finansielle risikoeksponeringen i SpareBank 1 Østlandet er kredittisiko i utlånsporteføljen. Kredittisiko er risikoen for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor SpareBank 1 Østlandet. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende direktør, og administrerende direktør kan videredelegere fullmakter. Delegerte fullmakter er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

I ovennevnte styringsdokumenter defineres bærekraftsrisiko som en av risikoene der SpareBank 1 Østlandet stiller særlig krav til kundene. For bedriftsmarkedskunder er bærekraft et tema banken, ved kredittinnvilgelser etter nærmere retningslinjer. Analysene skal avdekke kundens bærekraftsrisiko herunder fysisk risiko knyttet til driftsmidler/eiendommer banken har pant i, samt risiko for bortfall av inntekter eller økte kostnader som følge av klimaendringer eller

pålegg fra myndigheter. For å redusere overgangsrisiko har banken satt mål for bedring i energieffektivitet for bedriftsmarkedsporteføljen og privatmarkedsporteføljen, se «Ansvarlig utlån BM/PM». Banken anvender i tillegg scenarioanalyser for å simulere endringer i bankens kredittisiko som følge av overgangsrisiko for enkelt næringer. Simuleringene viser liten endring i kredittisikoen for valgte tidshorisoner siden utlånsporteføljen i liten grad består av utslipp-sintensiv industri.

SpareBank 1 Østlandet bruker statistiske modeller som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Det pågår et arbeid for å vurdere hvordan klimarisiko kan hensyntas i bankens kredittmodeller. Banken etterstreber å prise kredittisiko og har etablert prismatriser og prismodeller basert på risiko-klassifiseringssystemet.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittisiko. Styret gjennomgår årlig styringsdokumenter for markeds- og likviditetsrisiko hvor det fastsettes rammer for eksponering mot rentebærende papirer.

Kredittisiko er presentert i note 7-14.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og aksjer/egenkapitalbevis. Risiko knyttet til verdifall i eiendomsmarkedet er også inkludert i markedsrisikoen. Det samme er risikoen for endringer i markedsverdi tilknyttet obligasjoner, sertifikater og fond, som følge av generelle endringer i kredittspreader. Markedsrisiko oppstår i hovedsak som følge av aktiviteter som understøtter den øvrige driften i konsernet - som innlån, forvaltning av likviditet og rente- og valutahandel.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av styringsdokument for markedsrisiko. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater.

Valutarisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg et tap som følge av endringer i valutakursene i disfavør bankens posisjoner. Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Det er utarbeidet rammer for nettoposisjoner i hver enkelt valuta, samt rammer for

samlet netto valutaeksponering og samlet absolutt sum av nettoposisjoner per valuta. Valutarisikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig. Konsernet har både gjennom året og ved årets slutt en begrenset valutarisiko.

Markedsrisiko er presentert i note 15 og 16.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjoner av risiko oppstår når finansielle instrumenter med tilsvarende kjennetegn påvirkes på samme måte ved endringer i økonomiske eller andre forhold. Identifiseringen av konsentrasjonsrisiko innebærer utøvelse av skjønn. SpareBank 1 Østlandet søker å kontrollere konsentrasjon av risiko gjennom rammesetting på ulike områder. For kredittisiko begrenses større risikokonsentrasjoner gjennom rammer for store engasjementer, høyrisikoengasjementer og bransjeeksponering. Faktisk eksponering fordelt på risiko-grupper, sektor og næring samt geografiske områder presenteres i notene 8, 13, 15 og 30. For markedsrisiko begrenses konsentrasjonsrisikoen gjennom rammer for maksimal renterisiko, valutarisiko og aksjeeksponering. Konsentrasjon av renterisiko er presentert i note 16. Valutaeksponering er spesifisert i notene 7 og 17. Konsernets største investeringer i egenkapitalinstrumenter er presentert i note 32. Konsernet har ikke identifisert betydelige risikoer utover de som fremkommer i nevnte noter.

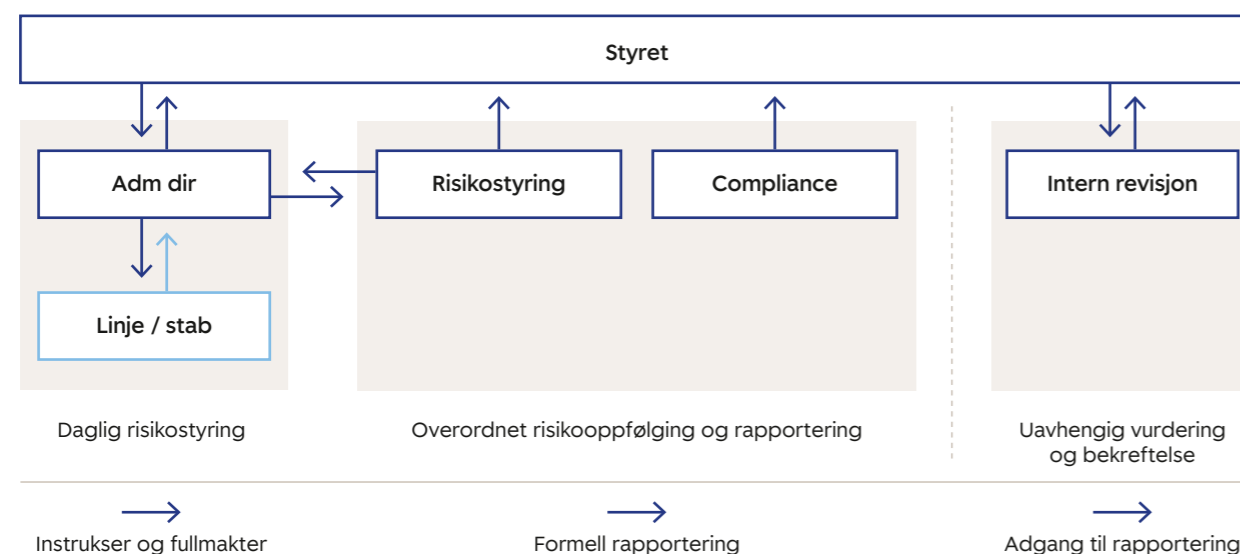
Likviditetsrisiko

Likviditets- og refinansieringsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser på forfall eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader. Styringen av konsernets likviditetsrisiko tar utgangspunkt i risikobaserte styringsdokumenter på likviditetsområdet. Styringsdokumentene vedtas av styret og revideres ved behov, minimum årlig. I tilknytning til styringsdokumentene er det etablert egen beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder, samt at likviditetssituasjonen er et sentralt tema i konsernets gjenopprettingsplan.

Konsernets rammeverk for styring av likviditetsrisiko gjenspeiler konsernets konservative risikoprofil, og konsernet styrer likviditetsrisikoen ved å til enhver tid ha en tilstrekkelig andel likvide reserver, samtidig som finansieringen er diversifisert og langsiktig. Diversifisering oppnås gjennom spredning av innlån på ulike markeder, løpetider og instrumenter. I tillegg til likviditetsprognoser benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern finansiering.

Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Likviditetsrisiko er presentert i note 17 og 18.

Note 7 – Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Morbank			Konsern	
2020	2021	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2021	2020
169	506	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	506	168
8 718	8 634	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	930	1 407
8 887	9 139	Sum	1 436	1 576
132	400	Herav avgitte kontansikkerheter	400	132
Spesifikasjon av utlån og fordringer på de vesentligste valutasorter				
8 784	8 634	NOK	931	1 473
18	318	EUR	318	18
9	70	USD	70	9
65	95	GBP	95	65
2	5	CHF	5	2
4	0	JPY	0	4
5	18	Andre	18	5
8 887	9 139	Sum	1 436	1 576

Morbank			Konsern	
2020	2021	Gjeld til kredittinstitusjoner	2021	2020
1 704	854	Lån og innskudd uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	863	1 667
3 425	2 926	Lån og innskudd med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 924	3 423
5 129	3 780	Sum	3 787	5 090
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter				
5 100	3 476	NOK	3 483	5 061
17	303	EUR	303	17
11	0	SEK	0	11
0	0	USD	0	0
1	1	Andre	1	1
5 129	3 780	Sum	3 787	5 090
1,0 %	0,7 %	Gjennomsnittlig rente	0,8 %	1,0 %

Fordringer og gjeld til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente og vurderes til amortisert kost ihht IFRS 9.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av gjennomsnittlig gjeld til kredittinstitusjoner.

Stephanie Stein er lærling ved bedriften Øveraasen på Gjøvik

Note 8 – Utlån til og fordringer på kunder

Morbank	Tapsavsetninger						Netto utlån 2021
	Brutto utlån til amortisert kost 2021	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2021	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til virkelig verdi over resultat 2021	
Offentlig forvaltning	13	0	-0	0	0	0	13
Primærnæringer	3 529	1 856	-3	-9	-7	365	5 731
Trebearbeidende industri	1 022	372	-1	-1	-0	30	1 422
Annen industri	1 071	55	-8	-12	-1	2	1 106
Bygg og anlegg	4 264	301	-14	-27	-11	12	4 525
Kraft og vannforsyning	743	2	-1	-2	0	0	742
Varehandel	850	163	-4	-2	-2	5	1 009
Hotell- og restaurantdrift	465	34	-1	-13	-3	8	490
Eiendomsdrift	18 856	375	-44	-70	-14	33	19 134
Forretningsmessig tjenesteyting	3 706	721	-12	-5	-9	72	4 474
Transport og kommunikasjon	253	204	-1	-2	-5	19	469
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum næring	34 771	4 084	-88	-144	-53	547	39 115
Lønnstakere	719	66 120	-33	-37	-28	5 612	72 354
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	719	66 120	-33	-37	-28	5 612	72 354
Virkelig verdjustering over utvidet resultat		-33	33				0
Utlån til kunder	35 490	70 171	-89	-181	-81	6 159	111 469
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							51 552
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							864
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt							163 885
Øvrige engasjementer 1)							16 979
Totale engasjementer							180 864

	Tapsavsetninger						Netto utlån 2020
	Brutto utlån til amortisert kost 2020	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2020	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til virkelig verdi over resultat 2020	
Offentlig forvaltning	18	0	-0	0	0	0	18
Primærnæringer	3 089	1 690	-3	-9	-8	330	5 090
Trebearbeidende industri	1 539	299	-2	-2	-1	43	1 877
Annen industri	1 203	39	-5	-10	-1	8	1 234
Bygg og anlegg	3 454	285	-25	-10	-20	15	3 699
Kraft og vannforsyning	436	1	-1	-1	-1	0	433
Varehandel	833	136	-5	-3	-8	5	957
Hotell- og restaurantdrift	471	46	-1	-3	-4	11	519
Eiendomsdrift	15 433	400	-37	-72	-8	59	15 775
Forretningsmessig tjenesteyting	4 132	567	-17	-5	-11	70	4 737
Transport og kommunikasjon	257	194	-1	-3	-1	16	462
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	-20	0	0	-20
Sum næring	30 866	3 658	-96	-138	-63	556	34 782
Lønnstakere	708	62 756	-31	-40	-39	5 775	69 129
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	708	62 756	-31	-40	-39	5 775	69 129
Virkelig verdjustering over utvidet resultat		-32	32				0
Utlån til kunder	31 574	66 381	-95	-178	-102	72 712	103 911
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							46 872
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							1 018
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt AS og SB1 Næringskreditt AS							151 801
Øvrige engasjementer 1)							15 760
Totale engasjementer							167 561

Konsern	Tapsavsetninger						Netto utlån 2021
	Brutto utlån til amortisert kost 2021	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2021	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til virkelig verdi over resultat 2021	
Offentlig forvaltning	304	0	-1	-1	0	0	303
Primærnæringer	3 965	1 856	-3	-10	-7	365	6 167
Trebearbeidende industri	1 022	372	-1	-1	0	30	1 422
Annen industri	1 317	55	-10	-14	-1	2	1 349
Bygg og anlegg	5 309	301	-24	-33	-14	12	5 552
Kraft og vannforsyning	764	2	-1	-2	0	0	764
Varehandel	1 290	163	-6	-4	-5	5	1 444
Hotell- og restaurantdrift	487	34	-1	-14	-3	8	512
Eiendomsdrift	19 281	375	-51	-78	-21	33	19 537
Forretningsmessig tjenesteyting	4 741	721	-16	-8	-10	72	5 500
Transport og kommunikasjon	1 572	204	-2	-3	-5	19	1 786
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum næring	40 054	4 084	-116	-165	-64	547	44 336
Lønnstakere	4 901	66 120	-41	-51	-40	5 612	76 505
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	4 901	66 120	-41	-51	-40	5 612	76 505
Virkelig verdjustering over utvidet resultat		-33	33				0
Utlån til kunder	44 954	70 170	-124	-215	-104	6 159	120 841
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							51 552
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							864
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt AS og SB1 Næringskreditt AS							173 257
Øvrige engasjementer 1)							16 929
Totale engasjementer							190 186

	Tapsavsetninger						Netto utlån 2020
	Brutto utlån til amortisert kost 2020	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2020	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til virkelig verdi over resultat 2020	
Offentlig forvaltning	327	0	-1	-0	-0	0	326
Primærnæringer	3 469	1 690	-3	-9	-8	330	5 468
Trebearbeidende industri	1 539	299	-2	-2	-1	43	1 877
Annen industri	1 439	39	-6	-12	-1	8	1 467
Bygg og anlegg	4 520	285	-29	-17	-23	15	4 751
Kraft og vannforsyning	458	1	-1	-1	-1	0	456
Varehandel	1 089	136	-9	-6	-8	5	1 207
Hotell- og restaurantdrift	492	46	-2	-3	-4	11	540
Eiendomsdrift	15 838	400	-41	-99	-15	59	16 141
Forretningsmessig tjenesteyting	4 975	567	-20	-9	-11	70	5 572
Transport og kommunikasjon	1 633	194	-1	-5	-2	16	1 835
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	-20	0	0	-20
Sum næring	35 779	3 658	-114	-182	-76	556	39 620
Lønnstakere	4 877	62 756	-37	-52	-54	5 775	73 265
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	4 877	62 756	-37	-52	-54	5 775	73 265
Virkelig verdjustering over utvidet resultat		-32	32				0
Utlån til kunder	40 656	66 381	-119	-234	-130	6 331	112 885
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							46 872
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							1 018
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt AS og SB1 Næringskreditt AS							160 775
Øvrige engasjementer 1)							14 787
Totale engasjementer							175 562

1) Består av garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn

Morbank

Brutto utlån	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	95 716	8 159	411	104 286	91 115	6 858	323	98 296
Overført til Trinn 1	1 695	-1 694	-1	0	1 547	-1 541	-6	0
Overført til Trinn 2	-2 501	2 503	-3	0	-4 555	4 563	-8	0
Overført til Trinn 3	-52	-144	196	0	-60	-131	191	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	-467	349	-25	-144	1 439	-1 011	-40	388
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	26 226	2 054	38	28 318	23 443	645	28	24 116
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-18 869	-1 634	-113	-20 615	-17 212	-1 225	-66	-18 503
Konstaterte tap	0	0	-26	-26	0	0	-12	-12
Utgående balanse	101 749	9 593	477	111 819	95 716	8 159	411	104 286
Herav utlån til amortisert kost				35 490				31 574
Herav utlån til virkelig verdi				76 329				72 712

Brutto utlån personmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	66 062	2 945	208	69 214	60 148	3 214	209	63 571
Overført til Trinn 1	681	-680	-1	0	781	-778	-3	0
Overført til Trinn 2	-1 628	1 631	-3	0	-1 079	1 084	-5	0
Overført til Trinn 3	-10	-59	69	0	-27	-45	72	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	214	-174	-14	26	1 753	-325	-22	1 406
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	19 365	519	16	19 901	19 055	450	33	19 539
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-16 022	-625	-68	-16 715	-14 569	-656	-66	-15 291
Konstaterte tap	0	0	-8	-8	0	0	-9	-9
Utgående balanse	68 662	3 557	199	72 418	66 062	2 945	208	69 214
Herav utlån til amortisert kost				719				708
Herav utlån til virkelig verdi				71 699				68 506

Brutto utlån bedriftsmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	29 654	5 214	204	35 072	30 967	3 645	114	34 726
Overført til Trinn 1	1 014	-1 014	0	0	766	-763	-3	0
Overført til Trinn 2	-872	872	0	0	-3 476	3 479	-3	0
Overført til Trinn 3	-42	-85	128	0	-33	-86	119	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	-681	523	-12	-169	-314	-686	-18	-1 017
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6 861	1 534	21	8 417	4 388	194	-5	4 578
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 847	-1 009	-44	-3 900	-2 644	-569	1	-3 211
Konstaterte tap	0	0	-18	-18	0	0	-2	-2
Utgående balanse	33 087	6 036	279	39 402	29 654	5 214	204	35 072
Herav utlån til amortisert kost				34 771				30 866
Herav utlån til virkelig verdi				4 631				4 206

Konsern

Brutto utlån	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	103 458	9 422	488	113 368	98 654	7 925	456	107 035
Overført til Trinn 1	2 140	-2 136	-4	0	1 874	-1 867	-7	0
Overført til Trinn 2	-2 947	2 954	-8	0	-5 217	5 238	-21	0
Overført til Trinn 3	-89	-245	334	0	-97	-183	280	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	-1 695	127	-14	-1 582	309	-1 224	-53	-968
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	29 808	2 238	59	32 105	26 620	921	45	27 586
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-20 487	-1 926	-169	-22 582	-18 686	-1 388	-200	-20 273
Konstaterte tap	0	0	-26	-26	0	0	-12	-12
Utgående balanse	110 189	10 435	660	121 284	103 458	9 422	488	113 368
Herav utlån til amortisert kost				44 954				40 656
Herav utlån til virkelig verdi				76 329				72 712

Brutto utlån personmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	69 840	3 297	245	73 383	63 656	3 675	261	67 591
Overført til Trinn 1	786	-785	-1	0	932	-929	-4	0
Overført til Trinn 2	-1 729	1 732	-4	0	-1 213	1 222	-9	0
Overført til Trinn 3	-16	-78	94	0	-32	-61	93	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	-250	-216	-18	-484	1 292	-379	-24	889
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	20 970	598	17	21 585	20 659	538	36	21 233
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-17 068	-719	-89	-17 876	-15 454	-768	-98	-16 320
Konstaterte tap	0	0	-8	-8	0	0	-9	-9
Utgående balanse	72 534	3 830	236	76 600	69 840	3 297	245	73 383
Herav utlån til amortisert kost				4 901				4 877
Herav utlån til virkelig verdi				71 699				68 506

Brutto utlån bedriftsmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	33 618	6 125	243	39 986	34 998	4 250	195	39 443
Overført til Trinn 1	1 354	-1 351	-3	0	942	-938	-4	0
Overført til Trinn 2	-1 218	1 222	-4	0	-4 004	4 016	-12	0
Overført til Trinn 3	-74	-166	240	0	-65	-122	187	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	-1 445	343	4	-1 098	-983	-846	-28	-1 857
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	8 838	1 640	42	10 520	5 960	385	9	6 354
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-3 419	-1 206	-80	-4 706	-3 232	-620	-101	-3 953
Konstaterte tap	0	0	-18	-18	0	0	-2	-2
Utgående balanse	37 655	6 606	424	44 684	33 618	6 125	243	39 986
Herav utlån til amortisert kost				40 054				35 779
Herav utlån til virkelig verdi				4 631				4 206

Morbank

Kredittespønering for finansielle instrumenter underlagt ECL	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Kredittespønering								
Lav risiko	97 789	1 369	0	99 158	91 678	1 967	0	93 645
Middels risiko	18 798	5 617	0	24 415	17 279	4 497	0	21 775
Høy risiko	1 582	3 148	0	4 730	1 880	2 270	0	4 150
Misligholdt	0	0	495	495	0	0	476	476
Sum engasjement brutto	118 170	10 133	495	128 798	110 837	8 734	476	120 046
Tapsavsetning	-141	-186	-85	-412	-149	-189	-103	-441
Sum engasjement netto	118 029	9 947	410	128 386	110 688	8 545	373	119 605

Kredittespønering for finansielle instrumenter underlagt ECL Personmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Kredittespønering								
Lav risiko	71 957	1 040	0	72 997	67 365	566	0	67 931
Middels risiko	3 974	1 815	0	5 789	4 435	1 606	0	6 040
Høy risiko	105	721	0	826	159	841	0	1 001
Misligholdt	0	0	199	199	0	0	226	226
Sum engasjement brutto	76 036	3 576	199	79 811	71 959	3 013	226	75 198
Tapsavsetning	-41	-37	-28	-106	115	128	63	306
Sum engasjement netto	75 995	3 538	171	79 705	72 074	3 141	289	75 504

Kredittespønering for finansielle instrumenter underlagt ECL Bedriftsmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Kredittespønering								
Lav risiko	25 832	329	0	26 161	24 313	1 401	0	25 714
Middels risiko	14 825	3 802	0	18 626	12 844	2 891	0	15 735
Høy risiko	1 477	2 427	0	3 904	1 721	1 428	0	3 149
Misligholdt	0	0	296	296	0	0	250	250
Sum engasjement brutto	42 134	6 558	296	48 987	38 878	5 721	250	44 848
Tapsavsetning	-100	-149	-56	-306	-115	-128	-63	-306
Sum engasjement netto	42 034	6 409	239	48 682	38 763	5 593	187	44 542

Konsern

Kredittespønering for finansielle instrumenter underlagt ECL	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Kredittespønering								
Lav risiko	99 260	1 382	0	100 642	93 752	1 971	0	95 722
Middels risiko	25 408	6 047	0	31 455	21 686	5 015	0	26 701
Høy risiko	2 009	3 586	0	5 594	2 345	2 964	0	5 309
Misligholdt	0	0	677	677	0	0	599	599
Sum engasjement brutto	126 677	11 015	677	138 368	117 783	9 950	599	128 332
Tapsavsetning	-176	-221	-107	-505	-173	-244	-131	-548
Sum engasjement netto	126 500	10 794	570	137 864	117 610	9 706	468	127 784

Kredittespønering for finansielle instrumenter underlagt ECL Personmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Kredittespønering								
Lav risiko	72 883	1 042	0	73 925	69 003	566	0	69 569
Middels risiko	6 916	1 949	0	8 865	6 557	1 759	0	8 316
Høy risiko	113	853	0	966	182	1 036	0	1 218
Misligholdt	0	0	236	236	0	0	263	263
Sum engasjement brutto	79 913	3 844	236	83 993	75 742	3 361	263	79 367
Tapsavsetning	-49	-51	-40	-140	-41	-57	-57	-155
Sum engasjement netto	79 864	3 794	196	83 854	75 701	3 304	206	79 212

Kredittespønering for finansielle instrumenter underlagt ECL Bedriftsmarked	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Kredittespønering								
Lav risiko	26 377	340	0	26 717	24 748	1 405	0	26 153
Middels risiko	18 492	4 098	0	22 590	15 130	3 256	0	18 386
Høy risiko	1 895	2 733	0	4 628	2 163	1 928	0	4 091
Misligholdt	0	0	441	441	0	0	336	336
Sum engasjement brutto	46 764	7 170	441	54 375	42 041	6 589	336	48 966
Tapsavsetning	-127	-170	-67	-365	-132	-187	-74	-393
Sum engasjement netto	46 637	7 000	373	54 010	41 909	6 402	262	48 573

Kredittkvalitet	Risikoklasser	PD
Lav risiko	A, B, C, D	0 - 0,75 %
Middels risiko	E, F, G	0,75-5,00 %
Høy risiko	H, I	5,00-99,99 %
Misligholdt	J	Misligholdt
Nedskrevet	K	Nedskrevet

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra den enkelte kundes sannsynlighet for mislighold (PD). Risikogrupperne er inndelt på basis av bankens 11 risikoklasser (A – K).

Morbank			Konsern			
Trinn 2	Trinn 3	Total	2021	Total	Trinn 2	Trinn 3
			Brutto utlån med betalingslettelser			
879	19	899	Personmarked	920	900	20
684	152	837	Bedriftsmarked	875	716	158
1 564	172	1 735	Sum brutto utlån	1 794	1 616	178

Morbank			Konsern			
Trinn 2	Trinn 3	Total	2020	Total	Trinn 2	Trinn 3
			Brutto utlån med betalingslettelser			
314	5	319	Personmarked	366	360	5
880	63	943	Bedriftsmarked	1101	1038	63
1 194	68	1 262	Sum brutto utlån	1 467	1 399	68

Engasjement med betalingslettelser omfatter engasjement der det er gitt gunstigere vilkår (reforhandling), eller refinansiering av et engasjement, som følge av at debitor har økonomiske problemer.

Note 9 – Overføring av finansielle eiendeler med videre

Note 9 Overføring av finansielle eiendeler med videre SpareBank 1 Østlandet har avtaler om juridisk salg av utlån med pant i eiendom og høy sikkerhet til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån har de motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon inneværende år. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre har banken opsjon på å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS (foretaket) er eid av bankene som inngår i SpareBank 1-alliansen. Konsernet SpareBank 1 Østlandet har en eierandel på 23,15 prosent pr 31.12.2021 (22,45 pr 31.12.2020). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene med fortrinnsrett (OMF) utstedt av SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa fra Moody's. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Østlandet har, utover forvaltningsrett, ingen rett til bruk av lånene, men en viss adgang til å kjøpe lån tilbake eller å selge forvaltningsretten (inkl retten til provisjon) til annen bank godkjent av foretaket. SpareBank 1 Østlandet forestår forvaltningen av de solgte utlånene og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i foretaket.

Ved utgangen av desember 2021 er bokført verdi av overførte utlån 51,6 (46,9) mrd kroner.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2021 og 2020. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en liten tapssannsynlighet.

Gjenværende involvering er som følger:

Boligkreditt	Gjenværende involvering
Bokført verdi eiendel	0
Virkelig verdi eiendel	0
Bokført verdi forpliktelse	0
Virkelig verdi forpliktelse	447 mill. kroner

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om ren kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet (SNPA) for SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale.

Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Konsernet SpareBank 1 Østlandet har en eierandel på 10,18 prosent per 31.12.2021 (15,15 prosent pr 31.12.2020). Obligasjonene med fortrinnsrett utstedt av SpareBank 1 Næringskreditt AS har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt AS i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringsseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringsseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringsseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2021 er bokført verdi av overførte utlån 0,9 (1,0) milliarder kroner. Bankens forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2021 og 2020.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Gjenværende involvering er som følger:

Næringskreditt	Gjenværende involvering
Bokført verdi eiendel	0
Virkelig verdi eiendel	0
Bokført verdi forpliktelse	0
Virkelig verdi forpliktelse	0
Maksimal eksponering for tap	447 mill. kroner

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt AS kjernekapitaldekningen minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om ren kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet (SNPA) til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan

refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Kreditt AS

SpareBank 1 Kreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Østlandet har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kreditt AS og med SpareBank 1 Kreditt AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kreditt AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av SpareBank 1 Kreditt AS. Banken er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Bankens mottar provisjon fra SpareBank 1 Kreditt AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrukket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgprovisjon.

Bedriftsrådgiver Aase Bergersen er ofte ute på bedriftsbesøk. Her hos Slobrua Gjestegård på Skarnes.

Note 10 – Tap på utlån og forpliktelser

Tabellene viser isolerte tapseffekter.

2021

Isolerte effekter	PM	BM	Morbank	SB1FØ	Konsern
Endring ECL grunnet periodens vekst og migrasjon	4	47	50	-4	46
Endring ECL grunnet justerte sentrale forutsetninger	-4	-38	-41	0	-41
Endring ECL grunnet endret scenariovekting	0	0	0	0	0
Endring modellbaserte tapsavsetninger (trinn 1 og 2)	0	9	9	-4	5
Modellmessig overstyring for ikke observert migrering	0	-20	-20	-5	-25
Endring individuelle tapsavsetninger (trinn 3)	-8	-10	-17	-6	-23
Periodens netto konstaterte tap	8	17	25	24	48
Periodens tapskostnad	0	-4	-4	9	5

2020

Isolerte effekter	PM	BM	Morbank	SB1FØ	Konsern
Endring ECL grunnet periodens vekst og migrasjon	1	10	11	7	19
Endring ECL grunnet justerte sentrale forutsetninger	3	36	39	18	58
Endring ECL grunnet endret scenariovekting	14	26	41	3	44
Endring modellbaserte tapsavsetninger (trinn 1 og 2)	19	73	91	29	120
Modellmessig overstyring for ikke observert migrering	0	20	20	5	25
Endring individuelle tapsavsetninger (trinn 3)	2	28	30	13	43
Periodens netto konstaterte tap	9	95	104	38	142
Periodens tapskostnad	29	216	245	84	330

Morbank

2021

Mill. kroner	2020	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2021
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	356	3	-26	334
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	84	-5	-1	78
Sum avsetning til tap	440	-2	-26	412
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	375	1	-26	350
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	32	-4	0	29
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	32	1		33

2020

Mill. kroner	2019	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2020
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	232	135	-11	356
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	67	18	-1	84
Sum avsetning til tap	299	153	-12	440
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	255	132	-12	375
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	22	10	0	32
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	21	11	0	32

Konsern

2021

Mill. kroner	2020	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2021
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	464	-12	-26	427
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	84	-5	-1	78
Sum avsetning til tap	548	-17	-26	505
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	484	-14	-26	444
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	32	-4	0	29
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	32	1	0	33

2020

Mill. kroner	2019	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2020
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	294	182	-11	464
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	67	18	-1	84
Sum avsetning til tap	360	200	-12	548
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	317	179	-12	484
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	22	10	0	32
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	21	11	0	32

Morbank

Total balanseført tapsavsetning *	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	149	189	103	440	115	115	69	299
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	3	-3	0	0	5	-5	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-53	53	0	0	-85	85	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-8	-7	15	0	-12	-26	38	0
Netto ny måling av tap	14	-24	21	10	112	6	5	124
Nye utstedte eller kjøpte utlån	58	40	1	99	29	13	4	46
Utlån som har blitt fraregnet	-22	-42	-28	-92	-15	-19	-2	-36
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-26	-26	0	0	-12	-12
Justeringer etter modellberegninger	0	-20	0	-20	0	20	0	20
Utgående balanse	141	186	85	412	149	189	103	440
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter *	20	6	4	29	22	10	0	32

Total balanseført tapsavsetning personmarked *	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	34	41	39	113	23	37	30	90
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	1	-1	0	0	1	-1	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-14	14	0	0	-14	14	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	0	-1	1	0	-4	-2	6	0
Netto ny måling av tap	12	-11	9	9	21	-4	17	34
Nye utstedte eller kjøpte utlån	16	5	0	21	11	5	4	19
Utlån som har blitt fraregnet	-7	-9	-12	-29	-4	-8	-8	-21
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-8	-8	0	0	-10	-10
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Utgående balanse	41	37	28	106	34	41	39	113
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter *	8	0	0	8	3	0	0	4

Total balanseført tapsavsetning bedriftsmarked *	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	115	148	63	327	91	78	39	208
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	2	-2	0	0	4	-4	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-39	39	0	0	-71	71	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-8	-5	14	0	-8	-24	32	0
Netto ny måling av tap	2	-13	13	2	92	9	-12	90
Nye utstedte eller kjøpte utlån	42	36	0	79	19	8	1	27
Utlån som har blitt fraregnet	-15	-33	-16	-63	-11	-11	6	-16
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-18	-18	0	0	-2	-2
Justeringer etter modellberegninger	0	-20	0	-20	0	20	0	20
Utgående balanse	100	149	56	306	115	148	63	327
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter *	12	5	4	21	19	10	0	29

* Inkludert tapsavsetninger på garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn

Morbanken har utestående krav for utlån som ble konstatert i løpet av 2021 på til sammen 1 mill. kroner (0 mill. kroner) som fremdeles er underlagt håndhevsaktiviteter.

Morbanken har utlånsvolum på 477 mill. kroner i trinn 3, av dette er det 262 mill. kroner som ikke har tapsavsetning på grunn av sikkerhetsstillelsen.

Konsern

Total balanseført tapsavsetning *	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	173	244	131	548	131	142	87	360
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	16	-16	0	0	12	-12	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-55	56	0	0	-88	89	-1	0
Overført til (fra) Trinn 3	-9	-15	24	0	-12	-29	41	0
Netto ny måling av tap	4	-13	17	8	109	33	16	158
Nye utstedte eller kjøpte utlån	73	45	2	120	40	20	10	71
Utlån som har blitt fraregnet	-26	-55	-39	-121	-18	-24	-11	-54
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-26	-26	0	0	-12	-12
Justeringer etter modellberegninger	0	-25	0	-25	0	25	0	25
Utgående balanse	176	221	107	505	173	244	131	548
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter *	20	6	4	29	22	10	0	32

Total balanseført tapsavsetning personmarked *	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	41	57	57	155	28	49	46	123
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	2	-2	0	0	4	-4	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-15	15	0	0	-14	14	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	0	-2	3	0	-4	-3	7	0
Netto ny måling av tap	11	-6	7	12	20	0	24	44
Nye utstedte eller kjøpte utlån	18	6	1	25	13	7	5	26
Utlån som har blitt fraregnet	-9	-13	-19	-40	-6	-11	-15	-32
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-8	-8	0	0	-10	-10
Justeringer etter modellberegninger	0	-4	0	-4	0	4	0	4
Utgående balanse	49	51	40	140	41	57	57	155
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter *	8	0	0	8	3	0	0	4

Total balanseført tapsavsetning bedriftsmarked *	2021				2020			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	132	187	74	393	103	93	42	238
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	14	-14	0	0	8	-8	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-41	41	0	0	-74	74	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-9	-13	22	0	-8	-26	34	0
Netto ny måling av tap	-7	-7	10	-4	89	33	-8	114
Nye utstedte eller kjøpte utlån	55	39	1	95	26	13	6	45
Utlån som har blitt fraregnet	-17	-42	-21	-80	-13	-13	4	-22
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-18	-18	0	0	-2	-2
Justeringer etter modellberegninger	0	-21	0	-21	0	21	0	21
Utgående balanse	127	170	67	365	132	187	74	393
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter *	12	5	4	21	19	10	0	29

* Inkludert tapsavsetninger på garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn

Konsernet har utestående krav for utlån som ble konstatert i løpet av 2021 på til sammen 59 mill. kroner (24 mill. kroner) som fremdeles er underlagt håndhevsaktiviteter.

Konsernet har 660 mill. kroner utlånsvolum i trinn 3, av dette er det 362 mill. kroner som ikke har tapsavsetning på grunn av sikkerhetsstillelsen.

Note 11 – Kreditteksponering for hver interne risikorating

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ved at det beregnes misligholds-sannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive data. Risikoklassene deles inn i kategoriene lav, middels og høy risiko samt egen kategori for misligholdte og nedskrevne. Kundene scores månedlig i bankens porteføljesystem.

Usikret eksponering er totalt engasjement fratrukket omsetningsverdi på sikkerhetene på de respektive engasjementer. Sikkerheter benyttes for å redusere bankens kredittrisiko. De vanligste former for sikkerhet er pant i fast eiendom, men det benyttes også andre typer sikkerheter. Det er

etablerte retningslinjer på hvilke verddivurderingskriterier som skal benyttes på de respektive typer sikkerheter. Utgangspunktet for verdien på sikkerheter er omsetningsverdi på de respektive sikkerhetstypene. Omsetningsverdi for andre sikkerheter enn eiendom, er normalt satt lik bokført verdi i siste avlagte årsregnskap.

	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Totalt engasjement	
	2021	2021	2020	2020
Morbank				
Lav risiko	3,5 %	99 158	3,0 %	93 645
Middels risiko	2,1 %	24 415	2,8 %	21 775
Høy risiko	1,4 %	4 730	2,5 %	4 150
Misligholdt og nedskrevet	15,2 %	495	24,8 %	476
Totalt	3,3 %	128 798	3,1 %	120 046

	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Totalt engasjement	
	2021	2021	2020	2020
Konsern				
Lav risiko	3,4 %	100 642	3,0 %	95 723
Middels risiko	1,6 %	31 455	2,4 %	26 701
Høy risiko	1,2 %	5 594	2,4 %	5 309
Misligholdt og nedskrevet	11,1 %	677	20,3 %	599
Totalt	3,1 %	138 368	2,9 %	128 333

Note 12 – Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank			Konsern	
2020	2021		2021	2020
Eiendeler				
588	385	Fordringer på sentralbanker	385	588
8 887	9 139	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 435	1 576
104 286	111 819	Brutto utlån til og fordringer på kunder	121 284	113 368
-375	-350	Tapsavsetninger på utlån	-443	-484
103 911	111 469	Netto utlån til og fordringer på kunder	120 841	112 885
20 999	23 825	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	23 825	20 999
2 212	814	Finansielle derivater	814	2 212
136 597	145 633	Sum kreditteksponering, balanseposter	147 300	138 260
Forpliktelses				
1 186	1 233	Betingede forpliktelses (stilte garantier)	1 092	1 047
10 267	10 760	Ubenyttede kreditter	10 670	9 132
0	4 611	SNPA Boligkreditt	4 611	0
0	0	SNPA Næringskreditt	0	0
4 306	4 985	Lånetilsagn	5 323	4 607
15 760	21 590	Sum kreditteksponering, utenom balanseposter	21 696	14 787
152 357	167 223	Sum total kredittrisikoksporing	168 996	153 047

Kredittrisikoksporing knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank			Konsern	
2020	2021		2021	2020
Bankaktiviteter				
60 931	63 225	Innlandet	58 211	55 647
31 102	32 821	Viken	36 906	34 722
32 793	36 694	Oslo	37 810	33 627
4 144	9 256	Landet for øvrig	10 935	5 773
550	938	Utlandet	938	550
-375	-350	Tapsavsetninger ufordelt	-443	-484
129 145	142 584	Totalt bankaktiviteter	144 357	129 836
Aktiviteter finansielle instrumenter				
14 470	15 452	Norge	15 452	14 470
7 507	7 606	Europa	7 606	7 507
524	698	USA	698	524
710	883	Andre	883	710
23 211	24 639	Totalt aktiviteter finansielle instrumenter	24 639	23 211
152 357	167 223	Totalt fordelt på geografiske områder	168 996	153 047

SNPA (Shareholder Note Purchase Agreement)

For forpliktelsen knyttet til OMF-foretakene (SNPA) se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Boligkreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Næringskreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

Note 13 – Derivater og motregning

I henhold til IFRS 7 skal det opplyses om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring og hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen derivater som bokføres netto.

SpareBank 1 Østlandet har tre sett avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse. For kunder som driver med tradingvirksomhet aksepteres kun kontantdepot som sikkerhet. Avtalene er unilaterale, det vil si at det kun er kundene som stiller sikkerhet. Mot finansielle institusjoner inngår konsernet standardiserte og hovedsakelig

bilaterale ISDA-avtaler. Under ISDA har konsernet inngått tilleggsavtale om kontant sikkerhetsstillelse (CSA) mot 18 institusjonelle motparter. Banken har også inngått avtaler om avregning (clearing) av derivater hvor motpartsrisikoen flyttes til en sentral motpart (clearing house) som beregner behovet for sikkerhetsstillelser. Gjensalgavtaler reguleres av GMRA-avtaler mot motparten. Banken har fem GMRA-avtaler.

I tabellen er sikkerhetsstillelser begrenset til verdien av relaterte instrumenter i balansen. Oversikkerhetsstillelse er dermed ikke inkludert.

Eiendelene og forpliktelsene nedenfor kan motregnes.

Morbank og konsern			Beløp som ikke er nettopresentert i balansen			
2021	Brutto finansielle eiendeler/ (forpliktelses)	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/ (forpliktelses) i balansen	Finansielle instrumenter		Netto
				Finansielle instrumenter	Avgitt/(mottatt) kontantsikkerhet	
Derivater som eiendeler	814	0	814	-344	-398	72
Derivater som forpliktelses	-679	0	-679	344	269	-65
			Beløp som ikke er nettopresentert i balansen			
2020	Brutto finansielle eiendeler/ (forpliktelses)	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/ (forpliktelses) i balansen	Finansielle instrumenter		Netto
				Finansielle instrumenter	Avgitt/(mottatt) kontantsikkerhet	
Derivater som eiendeler	2 212	0	2 212	-612	-1 450	150
Derivater som forpliktelses	-697	0	-697	612	61	-25

Note 14 – Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Morbank

2021	Noter	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet		Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	9 139	0	0	0	0	9 139
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost							
Privatmarked	8	547	30	12	129		719
Bedriftsmarked	8	15 833	15 305	3 396	237		34 771
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	5 187	364	58	3		5 613
Bedriftsmarked	8	482	57	7	0		546
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	61 425	3 876	728	67		66 095
Bedriftsmarked	8	3 618	277	139	41		4 075
Sum brutto utlån		96 232	19 909	4 340	477		120 959
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	29	23 825	0	0	0		23 825
Sum finansielle investeringer		23 825	0	0	0		23 825
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		120 057	19 909	4 341	477		144 784

2020	Noter	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet		Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	8 887	0	0	0	0	8 887
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost							
Privatmarked	8	482	56	22	148		708
Bedriftsmarked	8	15 723	12 602	2 349	192		30 866
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	5 379	350	47	0		5 775
Bedriftsmarked	8	482	66	6	2		556
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	57 944	3 875	852	60		62 731
Bedriftsmarked	8	3 187	334	120	10		3 650
Sum brutto utlån		92 083	17 282	3 397	411		113 173
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	29	20 999	0	0	0		20 999
Sum finansielle investeringer		20 999	0	0	0		20 999
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		113 082	17 282	3 397	411		134 172

Konsern

2021	Noter	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet		Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 435,433	0	0	0	0	1 435
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost							
Privatmarked	8	1 475	3 107	152	166		4 901
Bedriftsmarked	8	17 268	18 284	4 120	382		40 054
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	5 187	364	58	3		5 613
Bedriftsmarked	8	482	57	7	0		546
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	61 425	3 876	728	67		66 095
Bedriftsmarked	8	3 618	277	139	41		4 075
Sum brutto utlån		90 890	25 965	5 204	659		122 719
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	29	23 825	0	0	0		23 825
Sum finansielle investeringer		23 825	0	0	0		23 825
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		114 715	25 965	5 204	659		146 544

2020	Noter	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet		Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 576	0	0	0	0	1 576
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost							
Privatmarked	8	2 120	2 332	240	185		4 877
Bedriftsmarked	8	16 962	15 248	3 291	278		35 779
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	5 379	350	47	0		5 775
Bedriftsmarked	8	482	66	6	2		556
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning							
Privatmarked	8	57 944	3 875	852	60		62 731
Bedriftsmarked	8	3 187	334	120	10		3 650
Sum brutto utlån		87 650	22 203	4 556	535		114 944
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	29	20 999	0	0	0		20 999
Sum finansielle investeringer		20 999	0	0	0		20 999
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		108 649	22 203	4 557	535		135 944

For detaljer vedrørende risikoklassifisering av utlån se Note 8 Utlån til og fordringer på kunder.

Fordelingen av finansielle investeringer i ulike risikogrupper er foretatt basert på rating fra Standard & Poor's, Moody's, Fitch, Scope eller Japan Credit Rating Agency (eller en kombinasjon av disse) etter konverteringstabellen vist under. For noen utstedelser/utstedere foreligger det ikke offisiell rating. For konsernet beløper disse seg til 3.696 mill. kroner i 2021 og består for det vesentligste av sertifikater og obligasjoner i norske kommuner (3.194 mill. kroner), andre sertifikater utstedt av norske utstedere med risikovekt mindre enn eller lik 20 % (430 mill. kroner), rentefond med underliggende lavrisikoutstedelser (103 mill. kroner). Etter individuelle vurderinger, basert på blant annet markedsprising og alternative risikoanalyser fra anerkjente meglerhus, er utstedelser uten offisiell rating skjønnsmessig tilordnet lav risiko.

Kredittkvalitet	Ratingklasser (presentert i S&P's format)			
Lav risiko	AAA	AA	A	BBB
Middels risiko	BB			
Høy risiko	B	CCC	CC	C

Note 15 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid.

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater.

Basisrisiko er den verdiendring på konsernets eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor og er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige

verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er her ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Positivt fortegn indikerer at banken tjener på en renteoppgang.

Konsernets renterisiko er i all hovedsak knyttet til forskyvninger i rentekurven for norske kroner (NOK) og euro (EUR).

Morbank			Konsern		
Renterisiko, ett prosentpoeng endring			Renterisiko, ett prosentpoeng endring		
2020	2021	Renterisiko	2021	2020	
-139	-215	Sertifikater og obligasjoner	-215	-139	
-118	-140	Fastrenteutlån til kunder	-140	-118	
9	6	Fastrenteinnskudd til kunder	6	9	
3	2	Bank- og kredittlån	2	3	
745	872	Obligasjonsinnlån	872	745	
-12	-13	Annet	-13	-12	
-483	-489	Derivater	-489	-483	
6	23	Total renterisiko, etter skatt	23	6	

Selv om beregningene ovenfor viser at banken vil tjene på en renteoppgang, er det ikke likegyldig hvordan renteoppgangen skjer. Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteesponering innenfor de ulike tidsintervallene.

Morbank			Konsern		
Renterisiko, ett prosentpoeng endring			Renterisiko, ett prosentpoeng endring		
2020	2021	Rentekurverisikoen	2021	2020	
1	1	0 - 1 mnd	1	1	
7	2	1 - 3 mndr	2	7	
2	0	3 - 6 mndr	0	2	
4	5	6 - 12 mndr	5	4	
-10	-7	1 - 3 år	-7	-10	
-7	6	3 - 5 år	6	-7	
11	16	5 - 10 år	16	11	
0	0	Over 10 år	0	0	
6	23	Total renterisiko, etter skatt	23	6	

Note 16 – Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Valutarisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg et tap som følge av endringer i valutakursene i disfavør bankens posisjoner. Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta.

Aktiviteter knyttet til omsetning av valuta skal til enhver tid skje innenfor vedtatte retningslinjer, rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimal valutaeksponering, målt i kroner. Det er utarbeidet rammer for nettoposisjoner i hver enkelt valuta, samt rammer for samlet netto valutaeksponering og samlet absolutt sum av nettoposisjoner per valuta:

- Nettoposisjon i en enkeltvaluta skal ikke overstige 25 mill kroner over natten.
- Samlet absolutt sum av nettoposisjoner per valuta skal ikke overstige 75 mill kroner overnight.
- Nettoposisjon i en enkeltvaluta skal ikke overstige 100 mill kroner intradag.
- Samlet absolutt sum av nettoposisjoner per valuta skal ikke overstige 150 mill kroner intradag.

Valutarisikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig. Konsernet har både gjennom året og ved årets slutt en begrenset valutarisiko. Per 31. desember var nettoposisjonene i de viktigste valutasortene, basert på virkelig verdi av de underliggende aktiva, som følger:

Morbank			Konsern		
2020	2021	Netto valutaeksponering NOK	2021	2020	
-2	-1	GBP	-1	-2	
3	-3	USD	-3	3	
-4	1	JPY	1	-4	
-1	0	PLN	0	-1	
-2	0	SEK	0	-2	
3	-2	EUR	-2	3	
3	1	CHF	1	3	
0	2	Andre	2	0	
-2	0	Sum	0	-2	
0	0	Effekt på resultatet etter skatt ved 3 prosent netto kursendring	0	0	
0	0	Effekt på resultatet etter skatt ved 10 prosent netto kursendring	0	0	

Detaljer fra butikken Rom for Rom Interiør i Brumunddal. Banken har vært med bedriften helt fra planleggings- og etableringsfasen.

Note 17 – Likviditetsrisiko

Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser med avtalt løpetid er basert på nominelle kontraktsstørrelser inklusiv estimerte rentebetalinger frem til forfall.

Morbank

2021	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-854	-757	-21	-2 204	0	-3 835
Innskudd fra og gjeld til kunder	-84 945	-2 769	-2 404	-2 127	0	-92 246
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-421	-4 352	-22 956	-10 882	-38 612
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-6	-18	-1 337	0	-1 361
Derivater knyttet til forpliktelser	0	-14	-47	-149	65	-144
Lånetilsagn	0	-4 985	0	0	0	-4 985
Sum kontantstrøm forpliktelser	-85 799	-8 953	-6 841	-28 773	-10 817	-141 183

2020	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-1 704	-507	-618	-1 807	-552	-5 189
Innskudd fra og gjeld til kunder	-77 162	-2 374	-2 586	-3 521	0	-85 643
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-947	-4 903	-24 249	-4 216	-34 315
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-6	-18	-1 337	0	-1 361
Derivater knyttet til forpliktelser	0	15	43	219	199	476
Andre forpliktelser	0	-4 306	0	0	0	-4 306
Sum kontantstrøm forpliktelser	-78 866	-8 125	-8 082	-30 695	-4 569	-130 337

Konsern

2021	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-863	-757	-21	-2 204	0	-3 845
Innskudd fra og gjeld til kunder	-84 877	-2 769	-2 404	-2 127	0	-92 178
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-421	-4 352	-22 956	-10 882	-38 612
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-6	-18	-1 337	0	-1 361
Derivater knyttet til forpliktelser	0	-14	-47	-149	65	-144
Lånetilsagn	0	-5 323	0	0	0	-5 323
Sum kontantstrøm forpliktelser	-85 740	-9 291	-6 841	-28 773	-10 817	-141 462

2020	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-1 667	-507	-618	-1 807	-552	-5 152
Innskudd fra og gjeld til kunder	-77 162	-2 343	-2 586	-3 521	0	-85 613
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-947	-4 903	-24 249	-4 216	-34 315
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-6	-18	-1 337	0	-1 361
Derivater knyttet til forpliktelser	0	15	43	219	199	476
Andre forpliktelser	0	-4 607	0	0	0	-4 607
Sum kontantstrøm forpliktelser	-78 829	-8 396	-8 082	-30 695	-4 569	-130 571

1) For ansvarlig lån er forfall satt til første call tidspunkt.

Note 18 – Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Spesifikasjon av balanseninjer.

Morbank

2021	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	458	0	0	0	0	458
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2499	0	0	1 113	5 527	9 139
Brutto utlån til og fordringer på kunder	10 744	388	2 510	12 923	85 254	111 819
-Nedskrivning på utlån til amortisert kost	0	0	0	-305	0	-305
-Virkelig verdjustering på utlån til FVOCI	0	0	0	-45	0	-45
Netto utlån til og fordringer på kunder	10 744	388	2 510	12 573	85 254	111 469
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	1 188	5 816	15 996	825	23 825
Finansielle derivater	0	24	20	399	372	814
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	761	761
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	4 638	0	0	0	0	4 638
Investering i datterselskaper	1 758	0	0	0	0	1 758
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	80	0	0	0	0	80
Eiendom, anlegg og utstyr	435	0	0	0	0	435
Andre eiendeler	0	80	20	0	0	451
Sum eiendeler	13 701	1 680	9 478	30 164	99 910	153 829

2021	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	848	777	0	2 154	0	3 780
Innskudd fra og gjeld til kunder	84 475	3 240	2 404	2 127	0	92 246
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	279	4 022	22 331	10 599	37 232
Finansielle derivater	0	76	64	188	350	679
Forpliktelser ved periodeskatt	0	317	317	0	0	633
Forpliktelser ved utsatt skatt	0	0	0	7	0	7
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	110	405	25	80	620
Ansvarlig lånekapital	0	0	501	801	0	1 302
Sum gjeld	85 323	4 799	7 714	27 634	11 029	136 499

2020	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	683	0	0	0	0	683
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7676	205	992	15	0	8 887
Brutto utlån til og fordringer på kunder	12 503	456	2 059	9 483	79 786	104 286
- Individuelle nedskrivninger	0	0	0	-324	0	-324
- Nedskrivninger på grupper av utlån	0	0	0	-52	0	-52
Netto utlån til og fordringer på kunder	12 503	456	2 059	9 107	79 786	103 911
Sertifikater og obligasjoner	0	2 320	1 230	16 628	822	20 999
Finansielle derivater	0	36	372	1 079	726	2 213
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	616	616
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	4 510	0	0	0	0	4 510
Investering i datterselskaper	1 758	0	0	0	0	1 758
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	96	0	0	0	0	96
Eiendom, anlegg og utstyr	463	0	0	0	0	463
Andre eiendeler	0	74	44	23	364	505
Sum eiendeler	27 689	3 090	4 697	26 851	82 314	144 641

2020	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	2 225	602	1 753	550	5 129
Innskudd fra og gjeld til kunder	77 162	2 374	2 586	3 521	0	85 643
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	893	4 982	24 470	4 607	34 952
Finansielle derivater	0	130	32	341	195	697
Forpliktelser ved periodeskatt	0	32	49	0	0	81
Forpliktelser ved utsatt skatt	0	0	0	288	0	288
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	38	477	33	83	631
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	1 302	0	1 302
Sum gjeld	77 162	5 692	8 728	31 707	5 434	128 723

Konsern

2021	På fore-spørselet uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	458	0	0	0	0	458
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	322	0	1 113	0	0	1 435
Brutto utlån til og fordringer på kunder	10 243	736	3 049	18 265	88 997	121 289
-Nedskrivning på utlån til amortisert kost	0	-4	-5	-356	-38	-403
-Virkelig verdjustering på utlån til FVOCI	0	0	0	-45	0	-45
Netto utlån til og fordringer på kunder	10 243	732	3 044	17 864	88 959	120 841
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	1 188	5 816	15 996	825	23 825
Finansielle derivater	0	24	20	399	372	814
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	761	761
Investerings i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	5 642	0	0	0	0	5 642
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	390	0	0	0	0	390
Eiendom, anlegg og utstyr	603	0	0	0	0	603
Andre eiendeler	15	193	20	8	454	691
Sum eiendeler	17 673	2 137	10 012	34 267	91 370	155 459
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	858	775	0	2 154	0	3 787
Innskudd fra og gjeld til kunder	84 407	3 240	2 404	2 127	0	92 178
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	279	4 022	22 331	10 599	37 232
Finansielle derivater	0	76	64	188	350	679
Forpliktelser ved periodeskatt	0	354	356	0	0	709
Forpliktelser ved utsatt skatt	123	0	0	7	0	130
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	183	431	34	89	737
Ansvarlig lånekapital	0	0	501	801	0	1 302
Sum gjeld	85 388	4 907	7 778	27 643	11 038	136 754

2020	På fore-spørselet uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	683	0	0	0	0	683
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	364	206	992	15	0	1 576
Brutto utlån til og fordringer på kunder	12 503	468	2 068	12 895	85 434	113 368
- Individuelle nedskrivninger	0	0	0	-362	-69	-432
- Nedskrivninger på grupper av utlån	0	0	0	-52	0	-52
Netto utlån til og fordringer på kunder	12 503	468	2 068	12 481	85 365	112 884
Sertifikater og obligasjoner	0	2 320	1 230	16 628	822	20 999
Finansielle derivater	0	36	372	1 079	726	2 213
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	616	616
Investerings i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	5 325	0	0	0	0	5 325
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	410	0	0	0	0	410
Eiendom, anlegg og utstyr	620	0	0	0	0	620
Andre eiendeler	18	287	44	33	364	746
Sum eiendeler	19 925	3 316	4 706	30 235	87 893	146 075
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	2 186	602	1 753	550	5 090
Innskudd fra og gjeld til kunder	77 162	2 343	2 586	3 521	0	85 613
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	893	4 982	24 470	4 607	34 952
Finansielle derivater	0	130	32	341	195	697
Forpliktelser ved periodeskatt	0	79	49	0	0	128
Forpliktelser ved utsatt skatt	129	0	0	288	0	417
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	137	477	43	83	740
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	1 302	0	1 302
Sum gjeld	77 292	5 768	8 728	31 717	5 434	128 939

Note 19 – Netto renteinntekter

Morbank	2021				2020			
	Vurdert til virkelig verdi over resultatet	Vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat	Vurdert til amortisert kost	Totalt	Vurdert til virkelig verdi over resultatet	Vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat	Vurdert til amortisert kost	Totalt
Renteinntekter								
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	109	109	0	0	151	151
Renter av utlån til og fordringer på kunder	0	1 303	1 148	2 451	0	1 471	1 253	2 724
Sum renteinntekter effektiv rentes metode	0	1 303	1 257	2 560	0	1 471	1 404	2 875
Renter av utlån til og fordringer på kunder	170	0	0	170	187	0	0	187
Renter av sertifikater og obligasjoner	178	0	0	178	221	0	0	221
Andre renteinntekter	0110	0	0	0110	0141	0	0	0141
Sum andre renteinntekter	238	0	0	238	268	0	0	268
Sum renteinntekter	238	1 303	1 257	2 798	268	1 471	1 404	3 143
Rentekostnader								
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	29	29	0	0	53	53
Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	334	334	0	0	618	618
Renter på utstedte verdipapirer	58	0	377	435	76	0	425	501
Renter på ansvarlig lånekapital	0	0	24	24	0	0	30	30
Avgifter til bankenes sikringsfond	0	0	52	52	0	0	49	49
Andre rentekostnader	0	0	4	4	0	0	5	5
Sum rentekostnader	58	0	820	878	76	0	1 180	1 256
Sum netto renteinntekter	180	1 303	437	1 920	192	1 471	225	1 887

Konsern

	2021				2020			
	Vurdert til virkelig verdi over resultatet	Vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat	Vurdert til amortisert kost	Totalt	Vurdert til virkelig verdi over resultatet	Vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat	Vurdert til amortisert kost	Totalt
Renteinntekter								
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	25	25	0	0	38	38
Renter av utlån til og fordringer på kunder	0	1 296	1 520	2 816	0	1 465	1 664	3 129
Sum renteinntekter effektiv rentes metode	0	1 296	1 545	2 841	0	1 465	1 702	3 167
Renter av utlån til og fordringer på kunder	170	0	0	170	187	0	0	187
Renter av sertifikater og obligasjoner	178	0	0	178	221	0	0	221
Andre renteinntekter	0110	0	0	0110	0141	0	0	0141
Sum andre renteinntekter	238	0	0	238	268	0	0	268
Sum renteinntekter	238	1 296	1 545	3 079	268	1 465	1 702	3 436
Rentekostnader								
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	29	29	0	0	53	53
Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	335	335	0	0	621	621
Renter på utstedte verdipapirer	58	0	377	435	76	0	425	501
Renter på ansvarlig lånekapital	0	0	24	24	0	0	30	30
Avgifter til bankenes sikringsfond	0	0	52	52	0	0	49	49
Andre rentekostnader	0	0	4	4	0	0	4	4
Sum rentekostnader	58	0	821	879	76	0	1 182	1 258
Sum netto renteinntekter	180	1 296	724	2 200	192	1 465	521	2 177

Note 20 – Netto provisjons- og andre driftsinntekter

Morbank		Konsern	
2020	2021	2021	2020
19	18	18	18
29	32	32	29
263	298	296	262
204	241	241	204
368	458	458	368
0	0	344	334
64	61	138	145
947	1 108	1 527	1 359
95	99	138	144
0	0	0	0
95	99	138	144
11	11	5	3
0	0	182	183
18	22	46	40
30	33	233	226
882	1 042	1 622	1 441

Note 21 – Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Morbank		Konsern	
2020	2021	2021	2020
41	21	21	41
41	21	21	41
287	420		
-6	40		
0	0		
282	461		
		361	400
		43	-6
		405	394
135	-183	-183	135
-118	161	161	-118
16	-21	-21	16
-514	641	641	-514
520	-655	-655	520
6	-14	-14	6
-6	118	118	-6
150	-150	-150	150
-135	170	170	-135
27	12	12	27
50	59	59	50
109	174	174	109
432	656	599	545

Note 22 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Morbank		Konsern	
2020	2021	2021	2020
495	515	855	821
106	110	153	124
54	55	76	74
24	27	42	64
678	706	1 127	1 083
707	704	1172	1 196
702	687	1137	1 149
722	705	1160	1 201

Ytelser Konsernledelse og styret 2021 (Tall i hele 1000)	Lønn	Andre godtgjørelser	Pensjon	Styreonorar fra foretak i samme konsern	Lån	EK bevis
Konsernledelse	26 384	690	1 718	2 517	56 042	193 544
Styret	2 365	2 002	186	0	42 905	15 271

Ytelser Konsernledelse og styret 2020 (Tall i hele 1000)	Lønn	Andre godtgjørelser	Pensjon	Styreonorar fra foretak i samme konsern	Lån	EK bevis
Konsernledelse	24 870	2 440	1 738	2 532	57 745	180 516
Styret	4 804	523	0	0	34 120	16 132

Det vises til "Rapport godtgjørelse til ledende personer" på bankens nettsider for nærmere beskrivelse.

Spareprogram for ansatte

I 2021 startet konsernet et ettårig Spareprogram for sine ansatte. For annethvert egenkapitalbevis den ansatte kjøper gjennom spareordningen gir SpareBank 1 Østlandet konsern den ansatte ett bonus-egenkapitalbevis. Tildelingen av «bonusbevis» skjer to år etter kjøp av egenkapitalbevis i spareprogrammet og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelig oppsparte egenkapitalbevisene, og fortsatt er ansatt i konsernet. Av konsernets ansatte valgte 484 å delta ved oppstart av Spareprogrammet i januar 2021. Ved utgangen av året hadde 14 ansatte trådt ut av ordningen grunnet at arbeidsforholdet var avsluttet. Konsernets balanseførte forpliktelse knyttet til kjøp av fremtidige bonusbevis var 2,5 millioner kroner per 31.12.2021.

Note 23 – Pensjoner

SpareBank 1 Østlandet konsern tilbyr innskuddsbasert pensjonsordning til sine ansatte samt avtafestet førtidspensjon (AFP) som kan tas ut fra 62 år. I tillegg har konsernet enkelte usikrede pensjonsforpliktelser overfor pensjonister og enkelte arbeidstakere med lønn over 12G.

For nærmere omtale av konsernets pensjonsordninger se note 2 Regnskapsprinsipper samt note 22 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte.

Satsen innskuddsbasert pensjon fra 1.juli 2017	
Lønn fra 0 - 7,1 G*	7,00 %
Lønn fra 7,1 - 12 G*	15,00 %

*Lønn inkluderer faste tillegg, men omfatter ikke overtid, trekkpliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelse for øvrig.

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelser for usikret pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger	01.01.2022	01.01.2021	01.01.2020
Diskonteringsrente	1,80 %	1,50 %	2,30 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,50 %	2,00 %	2,00 %
Forventet G-regulering	2,25 %	1,75 %	2,00 %
Forventet pensjonsregulering ¹⁾	0,00 %/2,25 %	0,00 %/1,75 %	0,50 %/2,00 %
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	19,10 %	19,10 %	19,10 %
Forventet frivillig avgang	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Forventet AFP-uttak fra 62 år	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Benyttet uførhetstabell	IR02	IR02	IR02
Benyttet dødelighetstabell	K2013 BE	K2013 BE	K2013 BE

1) Det er ulik regulering på de gjenværende avtalene

De tidspunktene som er angitt ovenfor angir fra hvilke tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2021 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 01.01.2022, mens årskostnaden for 2021 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Pensjonskostnad

Morbank		Konsern	
2020	2021	2021	2020
0	0	0	0
2	1	1	2
43	45	65	61
8	8	9	10
0	0	1	1
0	0	0	0
54	55	76	74

*) Arbeidsgiveravgift og finansskatt på innskuddspensjon og AFP ordningen føres som sosial kostnad

Pensjonsforpliktelse

Morbank		Konsern	
2020	2021	2021	2020
66	69	71	71
0	0	0	0
2	1	1	2
-5	-5	-7	-8
6	0	0	6
69	66	66	71
13	13	13	10
-1	-1	-1	1
1	0	0	1
0	0	0	0
13	13	13	13

*) Arbeidsgiveravgift og finansskatt på innskuddspensjon og AFP ordningen føres som sosial kostnad

79	83	83	82
83	79	79	83

Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)

Morbank		Konsern	
2020	2021	2021	2020
6	0	0	6
200	200	199	199

Morbank	2021	2020	2019	2018	2017
Nåverdi pensjonsforpliktelse	79	83	79	86	117
Virkelig verdi av pensjonsmidler	0	0	0	0	32
Underskudd/overskudd	79	83	79	86	84
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	0	5	-3	2	20
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	0	0	0	0	14

Konsern	2021	2020	2019	2018	2017
Nåverdi pensjonsforpliktelse	79	83	82	88	120
Virkelig verdi av pensjonsmidler	0	0	0	0	32
Underskudd/overskudd	79	83	82	88	87
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	0	5	-3	2	20
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	0	0	0	0	14

Note 24 – Andre driftskostnader

Morbank		Konsern	
2020	2021	2021	2020
273	287	318	303
63	71	86	77
71	87	108	97
45	51	63	55
6	4	4	6
101	98	153	149
559	598	732	687
Godtgjørelse til revisor (1.000 kroner)			
1 992	1 798	3 064	3 179
82	0	0	156
376	837	950	525
-	0	0	304
2 450	2 635	4 014	4 164

*Deloitte AS ble valgt som ny revisor fra april 2020. Kostnader for lovpålagt revisjon for morbanken i 2020 var fordelt med TNOK 1 234 inkl mva til Deloitte AS og TNOK 758 inkl. mva til PricewaterhouseCoopers AS. Kostnader til lovpålagt revisjon for konsernet i 2020 var fordelt med TNOK 1 659 inkl. mva. til Deloitte AS og TNOK 1 520 inkl. mva. til PricewaterhouseCoopers AS.

Note 25 – Skatt

Morbank			Konsern		
2020	2021		2021	2020	
1 615	2 225	Resultat før skattekostnad	2 438	1 932	
-524	-834	+/-permanente forskjeller *	-838	-629	
-761	1 142	+/- endring i midlertidige forskjeller	1 191	-781	
-6	0	+/- endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapitalen	0	-6	
324	2 533	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	2 791	516	
81	633	Herav betalbar skatt 25% / 22%	709	128	
200	-280	+/- endring i utsatt skatt 25% / 22%	-289	203	
0	0	Kildeskatt	0	0	
-1	0	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	0	-1	
0	0	For mye/lite avsatt utsatt skatt tidligere år	0	0	
-7	-4	+/- endring som ikke føres over resultatregnskapet	-4	-7	
273	349	Årets skattekostnad	416	323	
Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % / 22% av resultat før skatt					
404	556	25% / 22% av resultat før skatt	628	454	
-130	-207	25% / 22% av permanente forskjeller *	-212	-130	
0	0	Kildeskatt	0	0	
-1	0	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	0	-1	
0	0	For mye/lite avsatt utsatt skatt tidligere år	0	0	
273	349	Årets skattekostnad	416	323	
17 %	16 %	Effektiv skattesats i %	17 %	17 %	
Sammensetning av balanseført utsatt skatt					
-22	-61	Utsatt skattefordel	-83	-45	
310	68	Utsatt skatt	213	462	
288	7	Netto gjeld/eiendel ved utsatt skatt/utsatt skattefordel	130	417	
Spesifikasjon over midlertidige forskjeller					
8	6	Gevinst-/tapkonto	8	10	
-83	-80	Netto pensjonsforpliktelse	-80	-83	
38	37	Driftsmidler	582	608	
-6	-7	Balanseførte leieavtaler	-8	-7	
1 059	-70	Forskjeller knyttet til finansposter	-71	1 057	
137	143	Andre midlertidige forskjeller	112	106	
0	0	Fremførbart underskudd	-20	-20	
1 152	29	Sum midlertidige forskjeller	524	1 672	
25 %	25 %	Anvendt skattesats	25% / 22%	25 % / 22%	

* Inkluderer skattefritt utbytte, utbetalt kundeutbytte, ikke fradragberettigede kostnader, netto skattefri gevinst ved realisasjon av aksjer innenfor EØS-området, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede selskaper (resultatandel trekkes ut ettersom den allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Formueskatt blir etter IFRS-regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. Formueskatten for 2021 er kostnadsført med 4 mill. kroner (6 mill. kroner i 2020) og klassifisert som andre driftskostnader.

Note 26 – Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

- **Nivå 1:** Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.
- **Nivå 2:** Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (brukt i nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forpliktelsen.
- **Nivå 3:** Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger).

Konsern

2021	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler				
Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi				
- Derivater	0	814	0	814
- Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	23 825	0	23 825
- Fastrentelån til kunder	0	0	6 159	6 159
- Egenkapitalinstrumenter	465	31	266	761
- Boliglån	0	0	70 126	70 126
Sum eiendeler	465	24 670	76 550	101 685
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi				
- Derivater	0	679	0	679
- Verdipapirgjeld	0	1 796	0	1 796
Sum forpliktelser	0	2 475	0	2 475

2020	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler				
Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi				
- Derivater	0	2 212	0	2 212
- Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	20 999	0	20 999
- Fastrentelån til kunder	0	0	6 331	6 331
- Egenkapitalinstrumenter	349	0	267	616
- Boliglån	0	0	66 330	66 330
Sum eiendeler	349	23 211	72 928	96 488
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi				
- Derivater	0	697	0	697
- Verdipapirgjeld	0	3 050	0	3 050
Sum forpliktelser	0	3 747	0	3 747

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige og disse prisene representerer faktiske og regelmessige markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs eller New York Stock Exchange.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked beregnes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der de er tilgjengelig og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument vurderes å være observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom én eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 inkluderer:

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved å se på nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkurs på balansedagen.
- Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på en avkastningskurve sammensatt av observerbar rentekurve og en indikert kredittspread på utsteder fra Nordic Bond Pricing, Refinitiv prissettings-tjeneste, Bloomberg eller anerkjente meglerhus.
- Virkelig verdi av fastrenteutlån til kunder er beregnet som nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve med tillegg for et beregnet markedsplåslag.
- Virkelig verdi av boliglån med flytende rente blir estimert basert på pålydende saldo og forventet tap.
- Andre teknikker, slik som multiplikatormodeller, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3:

31.12.2020-31.12.2021	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
Inngående balanse	6 331	267	66 330	72 928
Investeringer i perioden	1 723	1	17 607	19 331
Salg/innløsning i perioden	-1 745	-5	-13 818	-15 569
Gevinst eller tap ført i resultatet	-150	3	6	-141
Gevinst eller tap ført direkte mot oppstilling over andre inntekter og kostnader	0	0	1	1
Utgående balanse	6 159	266	70 126	76 550
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	-150	3	6	-140

31.12.2019-31.12.2020	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
Inngående balanse	6 765	299	59 865	66 929
Investeringer i perioden	881	0	15 934	16 815
Salg/innløsning i perioden	-1 465	-24	-9 463	-10 952
Gevinst eller tap ført i resultatet	150	-8	-17	126
Gevinst eller tap ført direkte mot oppstilling over andre inntekter og kostnader	0	0	11	11
Utgående balanse	6 331	267	66 330	72 928
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	150	-8	-17	126

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3:

2021	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
Nominell verdi inklusiv påløpte renter (rentepapirer) / kostpris (aksjer)	6 176	196	70 170	76 542
Virkelig verdi justering	-17	69	-45	8
Balansført verdi	6 159	266	70 126	76 550

2020	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
Nominell verdi inklusiv påløpte renter (rentepapirer) / kostpris (aksjer)	6 198	200	66 381	72 779
Virkelig verdi justering	133	67	-52	148
Balansført verdi	6 331	267	66 330	72 928

Sensitivitet, instrumenter klassifisert i nivå 3:

Verdsettelsen av fastrentelån til kunder er basert på avtalt rente med kunden. Utlånene diskonteres med gjeldende rentekurve pluss et estimert markedspåslag. En økning av diskonteringsrenten med ti basispunkter ville ha medført en negativ endring i virkelig verdi på 18 mill. kroner.

Egenkapitalinstrumenter i nivå 3 består for det vesentligste av eierposter i Oslo Kongressenter Folkets Hus AS (56 mill. kroner), Eksportfinans ASA (71 mill. kroner), SpareBank 1 Markets AS (40 mill. kroner) og VN Norge AS (27 mill. kroner). Verdsettelsen av de to førstnevnte er basert på bokført verdi av selskapenes egenkapital justert for mer- og mindreverdier. Basert på takst fra 2010 og senere eksterne verdsettelses er det vurdert å være vesentlige merverdier i eiendomsmassen til Oslo Kongressenter Folkets Hus AS (P/B 4,0). Basert på eksterne verdsettelse i forbindelse med en fisjon i 2012 og etterfølgende egenkapitaltransaksjoner er det vurdert å være noen mindreverdier i Eksportfinans (P/B 0,85). Verdien på aksjeposten i SpareBank 1 Markets er basert på emisjonsprising. Verdien på aksjeposten i VN Norge (tidligere Visa Norge FLI, omdannet til aksjeselskap medio 2018) er basert på verdsettelse av underliggende eiendeler, hvor preferanseaksjer i Visa Inc. er mest vesentlig. Preferanseaksjene i Visa Inc. vil

konverteres til omsettelige aksjer senest i 2028. Verdien bestemmes av balansedagens aksjekurs på omsettelige Visa Inc aksjer på NYSE og valutakurs USDNOK samt avtalt konverteringsfaktor for preferanseaksjene. Bruttoverdier er redusert med en likvidtetsrabatt og latent skatt. Preferanseaksjene prises av en eksterne part.

Boliglån med flytende rente klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (FVOCI) blir verdsatt basert på pålydende saldo og forventet tap. Utlån uten vesentlig kredittrisikoforverring etter første gangs balanseføring har estimert virkelig verdi lik pålydende saldo. For utlån med en vesentlig økning i kredittrisiko etter innvilgelse eller objektive bevis for tap, beregnes forventet tap over instrumentenes levetid på linje med tapsnedskrivning av utlån til amortisert kost. Estimert virkelig verdi settes lik saldo fratrukket beregnet forventet livstidstap. Med gjeldende forutsetninger knyttet til beregning av forventet tap utgjør virkelig verdi-justeringen -45 mill. kroner. Endring vil hovedsakelig knytte seg til estimater på sannsynlighet for tap (PD) og tilhørende konsekvens (LGD), både på porteføljnivå og for enkeltengasjementer.

Note 27 – Klassifikasjon av finansielle instrumenter

Morbank

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	
2021						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	458	458
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	9 139	9 139
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	6 159	70 126	0	35 185	111 469
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	23 825	0	0	0	0	23 825
Finansielle derivater	814	0	0	0	0	814
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	761	0	0	0	0	761
Sum eiendeler	25 400	6 159	70 126	0	44 782	146 467
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	3 780	3 780
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	92 246	92 246
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	1 796	35 436	37 232
Finansielle derivater	679	0	0	0	0	679
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 302	1 302
Sum gjeld	679	0	0	1 796	132 764	135 239

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	
2020						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	683	683
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	8 887	8 887
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	6 331	66 330	0	31 250	103 911
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	20 999	0	0	0	0	20 999
Finansielle derivater	2 212	0	0	0	0	2 212
Aksjer og andre egenkapitalinteresser	616	0	0	0	0	616
Sum eiendeler	23 828	6 331	66 330	0	40 820	137 308
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	5 129	5 129
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	85 643	85 643
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	3 050	31 902	34 952
Finansielle derivater	697	0	0	0	0	697
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 302	1 302
Sum gjeld	697	0	0	3 050	123 976	127 723

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat			
2021							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	458	458	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	1 435	1 435	
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	6 159	70 126	0	44 556	120 841	
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	23 825	0	0	0	0	23 825	
Finansielle derivater	814	0	0	0	0	814	
Aksjer og andre egenkapitalinteresser	761	0	0	0	0	761	
Sum eiendeler	25 400	6 159	70 126	0	46 449	148 134	
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	3 787	3 787	
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	92 178	92 178	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	1 796	35 436	37 232	
Finansielle derivater	679	0	0	0	0	679	
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 302	1 302	
Sum gjeld	679	0	0	1 796	132 703	135 178	

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat			
2020							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	683	683	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	1 576	1 576	
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	6 331	66 330	0	40 224	112 885	
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	20 999	0	0	0	0	20 999	
Finansielle derivater	2 212	0	0	0	0	2 212	
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	616	0	0	0	0	616	
Sum eiendeler	23 828	6 331	66 330	0	42 483	138 971	
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	5 090	5 090	
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	85 613	85 613	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	3 050	31 902	34 952	
Finansielle derivater	697	0	0	0	0	697	
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 302	1 302	
Sum gjeld	697	0	0	3 050	123 907	127 654	

¹⁾ Inkluderer utstedt verdipapirgjeld underlagt sikringsbokføring.

Note 28 – Opplysninger om virkelig verdi

Morbank	Bokført verdi 2021	Virkelig verdi 2021	Nivå i verdsettelses-hierarki	Bokført verdi 2020	Virkelig verdi 2020	Nivå i verdsettelses-hierarki
EIENDELER						
Utlån til- og fordringer på kredittinstitusjoner	9 139	9 139	2	8 887	8 887	2
Utlån til- og fordringer på kunder:						
-PM	72 354	72 354	2,3	69 129	69 129	2,3
-BM	39 115	39 115	2,3	34 782	34 782	2,3
Verdipapirer	24 586	24 586	1,2,3	21 616	21 616	1,2,3
Derivater	814	814	2	2 212	2 212	2
Sum finansielle eiendeler	146 008	146 008		136 626	136 626	
FORPLIKTELSE						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 780	3 780	2	5 129	5 129	2
Innskudd fra- og gjeld til kunder	92 246	92 246	2	85 643	85 643	2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	37 232	37 550	2	34 952	35 152	2
Derivater	679	679	2	697	697	2
Ansvarlig lånekapital	1 302	1 315	2	1 302	1 319	2
Sum finansielle forpliktelser	135 239	135 569		127 723	127 940	

Konsern	Bokført verdi 2021	Virkelig verdi 2021	Nivå i verdsettelses-hierarki	Bokført verdi 2020	Virkelig verdi 2020	Nivå i verdsettelses-hierarki
EIENDELER						
Utlån til- og fordringer på kredittinstitusjoner	1 435	1 435	2	1 576	1 576	2
Utlån til- og fordringer på kunder:						
-PM	76 505	76 505	2,3	73 265	73 265	2,3
-BM	44 336	44 336	2,3	39 620	39 620	2,3
Verdipapirer	24 586	24 586	1,2,3	21 616	21 616	1,2,3
Derivater	814	814	2	2 212	2 212	2
Sum finansielle eiendeler	147 676	147 676		138 289	138 289	
FORPLIKTELSE						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 787	3 787	2	5 090	5 090	2
Innskudd fra- og gjeld til kunder	92 178	92 178	2	85 613	85 613	2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	37 232	37 550	2	34 952	35 152	2
Derivater	679	679	2	697	697	2
Ansvarlig lånekapital	1 302	1 315	2	1 302	1 319	2
Sum finansielle forpliktelser	135 178	135 508		127 654	127 871	

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi regnskapsføres til amortisert kost. Se note 26 for oversikt over finansielle instrumenter til virkelig verdi samt nærmere beskrivelse av regnskapsprinsipper i note 2. Amortisert kost innebærer verdsetting av balanseposter etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer fratrukket forventet kredittap.

Vurdering av virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser ført til amortisert kost

Avtalt rente på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og kunder til amortisert kost er enten en offisiell referanserate tillagt et justerbart kredittpåslag eller en flytende pt-rente. Etter bankens skjønn har utlån med slike prisbetingelser tilnærmet riktig markedspris på balansetidspunktet. Flytende renter blir kontinuerlig vurdert og justert, med relativt kort varslingsfrist, i henhold til rentenivået i markedet. I tillegg vil endringer i

kredittrisiko medføre løpende justering av avsetninger for forventet kredittap. Utlån med referanseratebetingelser kan reforhandles kontinuerlig og banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid. Etter bankens vurdering har utlånsporteføljen klassifisert til amortisert kost samlet sett en markedsverdi som ikke avviker vesentlig fra bokført verdi.

For innskudd fra kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente med kort varslingsfrist for endring.

For gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost, herunder ansvarlig lånekapital, beregnes virkelig verdi etter samme metode som verdipapirgjeld målt til virkelig verdi, jf note 2 og 26.

Note 29 – Sertifikater, obligasjoner og rentefond

Morbank og konsern

Sertifikater, obligasjoner og rentefond fordelt på utstedersektor	2021	2020
Stat		
Pålydende verdi	1 000	400
Virkelig verdi	1 008	416
Annen offentlig utsteder		
Pålydende verdi	4 545	4 377
Virkelig verdi	4 581	4 413
Finansielle foretak		
Pålydende verdi	17 607	15 719
Virkelig verdi	17 803	15 964
Ikke-finansielle foretak		
Pålydende verdi	432	203
Virkelig verdi	433	205
Sum rentepapirer, pålydende verdi	23 584	20 699
Sum rentepapirer, virkelig verdi	23 825	20 999

Virkelig verdi presenteres inklusive påløpte renter. Påløpte renter i morbank og konsern utgjør 69 mill. kroner i 2021 og 53 mill. kroner i 2020.

Note 30 – Finansielle derivater

Morbank og konsern

Til virkelig verdi over resultatet	2021		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	2 035	24	19
Valutabytteavtaler	560	0	7
Sum valutainstrumenter	2 595	24	25
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	58 601	790	653
Andre rentekontrakter	499	0	0
Sum renteinstrumenter	59 100	790	653
Sum valutainstrumenter	2 595	24	25
Sum renteinstrumenter	59 100	790	653
Sum finansielle derivater i mill. kroner	61 695	814	679
Til virkelig verdi over resultatet	2020		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	1 872	26	21
Valutabytteavtaler	2 257	14	84
Sum valutainstrumenter	4 129	40	104
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	49 293	2 171	593
Andre rentekontrakter	3 985	1	0
Sum renteinstrumenter	53 279	2 172	593
Sum valutainstrumenter	4 129	40	104
Sum renteinstrumenter	53 279	2 172	593
Sum finansielle derivater i mill. kroner	57 408	2 212	697

Note 31 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Morbank		Til virkelig verdi over resultat (VV)	Konsern	
2020	2021		2021	2020
616	761		761	616
349	465	-Av dette børsnoterte	465	349
267	296	-Av dette unoterte	296	267

Spesifikasjon

Børsnoterte selskaper	Klassifisering	Eierandel (%)	Beholdning (antall)	Ansk.kost	Markedsverdi/bokført verdi
Totens Sparebank (egenkapitalbevis, OSE)	VV	24,6 %	1 503 661	101	325
Visa Inc. (aksjer, NYSE)	VV	0,0 %	73 400	8	140
Sum børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis				109	465

Unoterte selskaper	Klassifisering	Eierandel (%)	Beholdning (antall)	Ansk.kost	Markedsverdi/bokført verdi
Eksportfinans ASA	VV	1,3 %	3 499	46	71
Oslo Kongressenter Folkets Hus AS	VV	13,9 %	70 638	7	56
SpareBank 1 Markets AS	VV	6,0 %	191 562	58	40
NorgesInvestor Proto AS	VV	17,0 %	150 000	15	27
VN Norge AS (antall aksjer i milliarder)	VV	2,8 %	28 071 986	40	27
Visa Inc. Preferanseaksjer (serie C)	VV	0,1 %	1 913	9	22
Fondsobligasjon i SpareBank 1 Gruppen AS	VV			31	31
Øvrige aksjer og andeler	VV			21	22
Sum unoterte aksjer og andeler				227	296
Sum aksjer, andeler og egenkapitalinteresser				336	761

Butikken Bus Stop på Hamar måtte stenge dørene i lengre tid under pandemien. Etter hvert som samfunnet åpnet igjen har handelen tatt seg opp, og 2021 ble et godt år for bedriften. Her holder butikkmedarbeider Orinta orden i hyllene.

Note 32 – Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Morbank			Konsern		
2021			2021		
Immaterielle eiendeler	Goodwill	Totalt	Totalt	Goodwill	Immaterielle eiendeler
184	22	206	557	331	226
25	0	25	31	0	31
30	0	30	30	0	30
179	22	201	558	331	227
110	0	110	147	24	123
10	0	10	13	0	13
21	0	21	34	0	34
121	0	121	168	24	144
58	22	80	390	307	83
Balansført verdi 31.12					
Fordeling av balansført verdi					
0	0	0	42	40	1
22	22	44	44	22	22
0	0	0	0	0	0
0	0	0	151	151	0
7	0	7	7	0	7
8	0	8	8	0	8
0	0	0	12	12	0
0	0	0	78	78	0
0	0	0	27	4	24
21	0	21	21	0	21
58	22	80	390	307	83
Balansført verdi 31.12					
2020			2020		
Immaterielle eiendeler	Goodwill	Totalt	Totalt	Goodwill	Immaterielle eiendeler
163	22	185	527	329	198
-3	0	-3	-3	0	-3
0	0	0	0	3	-3
24	0	24	33	0	33
0	0	0	0	0	0
184	22	206	557	331	226
96	0	96	121	24	97
-3	0	-3	-3	0	-3
0	0	0	0	0	0
16	0	16	29	0	29
110	0	110	147	24	123
74	22	96	410	306	104
Balansført verdi 31.12					
Fordeling av balansført verdi					
0	0	0	43	40	2
25	22	47	47	22	25
0	0	0	0	0	0
0	0	0	151	151	0
9	0	9	9	0	9
9	0	9	9	0	9
0	0	0	12	12	0
0	0	0	78	78	0
0	0	0	30	4	27
31	0	31	31	0	31
74	22	96	410	306	104
Balansført verdi 31.12					

Goodwill fremkommer som differanse mellom kjøpesum og balansførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at anskaffelseskost er fordelt på identifiserbare materielle og immaterielle eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Negativ goodwill inntektsføres umiddelbart. Negativ goodwill knyttet til investeringen i TS/ FKV ført etter egenkapitalmetoden inntektsføres umiddelbart sammen med resultatandelen fra selskapet. Andre immaterielle eiendeler avskrives lineært over beregnet levetid for den immaterielle eiendelen.

Note 33 – Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank			Konsern		
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt
439	392	831	781	393	1 174
-22	-8	-30	-22	-8	-30
8	12	21	9	26	35
2	45	48	2	45	48
423	351	774	765	366	1 132
Anskaffelseskost 31.12.2020					
195	335	530	321	350	671
5	-34	-29	5	-34	-29
13	35	48	21	50	72
0	0	0	0	0	0
2	45	47	2	45	47
212	292	503	346	322	668
Akkumulert av- og nedskrivning 31.12.2020					
192	0	192	156	0	156
Bruksrett bygninger 31.12.2020					
404	59	463	575	45	620
Balansført verdi 31.12.2020					
423	351	774	765	366	1 132
17	18	35	18	25	43
0	12	12	0	12	12
440	357	796	783	380	1 162
Anskaffelseskost 01.01.2021					
212	292	503	346	322	668
13	22	35	21	32	53
0	0	0	0	0	0
0	10	11	0	10	10
224	303	527	367	344	711
Akkumulert av- og nedskrivning 31.12.2021					
166	0	166	152	0	152
Bruksrett bygninger 31.12.2021					
382	54	435	567	36	603
Balansført verdi 31.12.2021					

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Anskaffelseskost av avskrevne eiendeler

Anskaffelseskost av fullt ut avskrevne eiendeler som fortsatt er i bruk i banken i 2021 utgjør 160 mill. kroner. I 2020 utgjorde dette 159 mill. kroner.

Bruttoverdi av anleggsmidler som er midlertidig ute av drift

Konsernet har ikke anleggsmidler som midlertidig er ute av drift per 31.12.2021.

Investerings eiendommer (1000 kr)

Morbank			Konsern						
Verdi 01.01.2021	Tilg./avg./avskr. 31.12.2021	Verdi 31.12.2021	Leieinnt. 31.12.2021	Utleid per 31.12.2021	Verdi 01.01.2021	Tilg./avg./avskr. 31.12.2021	Verdi 31.12.2021	Leieinnt. 31.12.2021	Utleid per 31.12.2021
5 447	-303	5 144	390	53 %	5 447	-303	5 144	390	53 %
5 447	-303	5 144	390	Totalt	5 447	-303	5 144	390	
			Virkelig verdi						8 391
Verdi 01.01.2021	Tilg./avg./avskr. 31.12.2021	Verdi 31.12.2021	Leieinnt. 31.12.2021	Utleid per 31.12.2021	Verdi 01.01.2021	Tilg./avg./avskr. 31.12.2021	Verdi 31.12.2021	Leieinnt. 31.12.2021	Utleid per 31.12.2021
5 357	90	5 447	385	93 %	5 357	90	5 447	385	93 %
5 357	90	5 447	385	Totalt	5 357	90	5 447	385	
			Virkelig verdi						8 391

Virkelig verdi av investerings eiendommen er basert på takst foretatt av uavhengig takstmann.

Note 34 – Leieavtaler

Bruksretten			Konsern	
Morbank			2021	2020
2020	2021	Bruksrett bygninger		
214	192	Bruksrett bygninger 01.01	156	169
4	2	Indeksregulering av bruksretten	2	4
5	5	Tilgang bruksrett	22	9
9	4	Justering av diskonteringsrente og opsjoner	7	10
39	38	Avskrivninger	35	37
192	166	Balansført bruksrett 31.12	152	156

Forpliktelsen			Konsern	
Morbank			2021	2020
2020	2021	Udiskontert leieforpliktelse og forfall av betalinger		
-40	-40	Mindre enn 1 år	-40	-35
-36	-37	1-2 år	-32	-29
-34	-35	2-3 år	-28	-24
-31	-25	3-4 år	-22	-20
-23	-13	4-5 år	-16	-17
-51	-43	Mer enn 5 år	-47	-54
-215	-193	Totale udiskonterte leieforpliktelse per 31.12	-184	-179

Leieforpliktelse bygninger			Konsern	
2020	2021		2021	2020
216	199	Leieforpliktelse 01.01	161	170
4	2	Indeksregulering av leieforpliktelsen	2	4
5	5	Nye leieavtaler i perioden	22	9
9	3	Justering av diskonteringsrente og opsjoner	6	10
41	40	Leiebetalinger i perioden - avdrag	37	36
5	4	Renter på leieforpliktelsen	4	4
198	173	Balansført leieforpliktelse per 31.12	157	161
39	38	Kortsiktige leieforpliktelser	36	35
159	136	Langsiktige leieforpliktelse	121	126
41	40	Netto kontantstrøm fra leieforpliktelser	37	36

Resultat			Konsern	
Morbank			2021	2020
2020	2021	Resultateffekter		
5	4	Rentekostnad	4	4
39	38	Avskrivninger	35	37
0	-1	Tilbakeført avskrivning tidligere periode	-1	0
44	41	Sum kostnader IFRS 16	38	41
2020	2021	Andre leiekostnader innregnet i resultatet i perioden	2021	2020
0	0	Driftskostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkl kortsiktige leieavtaler med lav verdi)	1	1
1	1	Driftskostnader knyttet til eiendeler av lav verdi (eks kortiktige leieavtaler over)	2	2
1	1	Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	2	2

Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på konsernets utbyttepolitikk eller finansieringsmuligheter. Konsernet har ikke restverdigaranti knyttet til sine leieavtaler. Konsernet har ikke inngått leieavtaler som starter etter 31.12.2021. Konsernet har ikke kjøpsopsjoner på noen av sine leieavtaler. Konsernet har ikke benyttet seg av hastendringene som ble gjort i IFRS 16 som følge av covid-19.

Note 35 – Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2020	2021	Innskudd fra og gjeld til kunder	2021	2020
273	273	Kapitalinnskudd pensjonskasse	273	273
35	41	Opptjente ikke mottatte inntekter	43	36
91	77	Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	150	158
24	0	Uoppgjorte handler	0	24
82	59	Øvrige eiendeler	225	255
505	450	Andre eiendeler	691	746

Note 36 – Innskudd fra og gjeld til kunder

Morbank			Konsern	
2020	2021	Innskudd fra og gjeld til kunder	2021	2020
77 162	84 475	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	84 407	77 132
8 481	7 771	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	7 771	8 481
85 643	92 246	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	92 178	85 613
		Av totale innskudd utgjør:		
3 523	2 130	Fastrenteinnskudd, bokført verdi	2 130	3 523
10	11	Termininnskudd, bokført verdi	11	10

Morbank			Konsern	
2020	2021	Innskudd fordelt på sektor og næring	2021	2020
48 689	51 281	Lønnstakere o.l	51 281	48 689
6 798	7 564	Offentlig forvaltning	7 564	6 798
1 140	1 443	Primærnæringer	1 443	1 140
454	435	Trebearbeidende industri	435	454
1 153	1 283	Annen industri	1 283	1 153
2 186	2 236	Bygg og anlegg	2 236	2 186
105	118	Kraft- og vannforsyning	118	105
2 199	2 334	Varehandel	2 334	2 199
369	448	Hotell- og restaurantdrift	448	369
3 958	4 933	Eiendomsdrift	4 933	3 958
17 244	18 222	Forretningsmessig tjenesteyting	18 154	17 214
1 348	1 950	Transport og kommunikasjon	1 950	1 348
85 643	92 246	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	92 178	85 613

Morbank			Konsern	
2020	2021	Innskudd fordelt på geografiske områder	2021	2020
40 110	42 401	Innlandet	42 334	40 080
15 355	16 708	Viken	16 708	15 355
25 328	27 500	Oslo	27 500	25 328
3 428	4 032	Landet for øvrig	4 032	3 428
1 423	1 604	Utland	1 604	1 423
85 643	92 246	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	92 178	85 613

Note 37 – Verdipapirgjeld

Morbank og konsern	2021	2020
Sertifikatgjeld		
- pålydende verdi	500	0
- bokført verdi	500	0
Obligasjonsgjeld		
- pålydende verdi *	30 884	30 199
- bokført verdi	31 234	32 450
Etterstilt senior obligasjonsgjeld		
- pålydende verdi	5 500	2 500
- bokført verdi	5 498	2 502
Tidsbegrenset ansvarlig lån		
- pålydende verdi	1 300	1 300
- bokført verdi	1 302	1 302
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	36 884	32 699
Sum ansvarlig lånekapital, pålydende verdi	1 300	1 300
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	37 232	34 952
Sum ansvarlig lånekapital, bokført verdi	1 302	1 302
* Pålydende verdi er omregnet til NOK med valutakurs ved innregning.		
Gjennomsnittlig rente sertifikatgjeld	1,0 %	
Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld (inkludert tilhørende rentederivater)	1,1 %	1,6 %
Gjennomsnittlig rente etterstilt senior obligasjonsgjeld	1,4 %	1,4 %
Gjennomsnittlig rente tidsbegrenset ansvarlig lån	1,8 %	2,3 %

Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt*	2021	2020
2021	0	5 471
2022	4 829	4 851
2023	7 422	7 422
2024	9 077	7 089
2025	5 297	5 297
2026	1 020	520
2027	2 261	761
2028	5 580	141
2029	142	142
2030	146	146
2031	250	0
2032	715	715
2033	1 055	1 055
2034	390	390
Sum verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital, pålydende verdi	38 184	34 000

* Forfallstidspunktet er satt til første mulighet for innfrielse (call-dato).

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	2021	Emittert	Forfalt / innløst	Øvrige endringer	2020
Sertifikatgjeld, nominell verdi	500	500	0	0	0
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	30 884	6 677	-8 283	2 290	30 199
Etterstilt senior obligasjonsgjeld, nominell verdi	5 500	3 000	0	0	2 500
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 300	0	0	0	1 300
Opptjente renter	196	0	0	12	184
Verdijusteringer*	154	0	0	-1 916	2 070
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	38 534	10 177	-8 283	386	36 254

*) Herav urealisert agio på MNOK - 1.310 i perioden og MNOK 33 akkumulert.

Endring i verdipapirgjeld	2020	Emittert	Forfalt / innløst	Øvrige endringer	2019
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	30 199	3 081	-4 992	-853	32 964
Etterstilt senior obligasjonsgjeld, nominell verdi	2 500	2 500	0	0	0
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 300	0	0	0	1 300
Opptjente renter	184	0	0	-51	235
Verdijusteringer	2 070	0	0	1 533	537
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	36 254	5 581	-4 992	629	35 036

Endring i forpliktelser fra finansiering	2020	Kontantstrøm	Påløpt rente	Andre effekter		2021
				Valuta-effekter	Verdi-justeringer	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34 952	3 685	12	-1 310	-106	37 232
Ansvarlig lånekapital	1 302	0	0	0	0	1 302
Sum	36 254	3 685	12	-1 310	-106	38 534

Endring i forpliktelser fra finansiering	2019	Kontantstrøm	Påløpt rente	Andre effekter		2020
				Valuta-effekter	Verdi-justeringer	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	33 732	-264	-49	1 067	467	34 952
Ansvarlig lånekapital	1 303	0	-1	0	0	1 302
Sum	35 037	-264	-51	1 067	467	36 254

Verdipapirgjelden presenteres netto egenbeholdning og bokført verdi inkluderer påløpte renter.

En andel av verdipapirgjelden, 1.796 mill. kroner per 31.12.2021, var øremerket til virkelig verdi over resultatet. Den delen av endringen i virkelig verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko, føres over andre inntekter og kostnader. Akkumulert effekt av endret kredittrisiko på verdipapirgjeld til virkelig verdi var ved utgangen av 2021 et urealisert tap på 15 mill. kroner. Ved utgangen av 2020 var det tilsvarende et urealisert tap på 23 mill. kroner. Endring i virkelig verdi på verdipapirgjelden som

skyldes endring i egen kredittrisiko, 8 mill. kroner, ble ført over utvidet resultatregnskap i 2021. Differansen mellom forpliktelsens balanseførte verdi, 1.796 mill. kroner, og forpliktelsens pålydende verdi, 1.750 mill. kroner, var 46 mill. kroner. Herav utgjorde påløpte renter 15 mill. kroner.

Konsernet estimerer beløpet for endring i forpliktelsens virkelige verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko med tilnærmet lik metode som beskrives i veiledning til anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter, jf. B5.7.18.

Note 38 – Sikringsbokføring

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler. Markedsrisiko knyttet til renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av markedsrisikostراتيجien med tilhørende policy. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse. Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen holdes tilfredsstillende lav gjennom å matche rentebindingen på bankens forpliktelser med rentebindingen på bankens eiendeler.

Kuponen på utstedt verdipapirgjeld består av en markedsrentekomponent og et utstederspesifikt kredittrisiko påslag. For verdipapirinnlån med

fast rente sikrer banken seg mot verdiendringer som skyldes endringer i markedsrenter (IBOR). Både IBOR og kredittrisiko påslaget er vesentlige komponenter ved beregning av virkelig verdi på fastrenteinnlån, men IBOR-komponenten vurderes å være den dominerende.

Banken benytter virkelig verdi-sikring, hvor verdipapirutstedelsene inngår i et sikringsforhold med individuelt tilpassede sikringsderivater. I alle bankens sikringsforhold per 31.12.2021 har sikringsobjektet og sikringsinstrumentet samme hovedstol samt lik løpetid og kupong på det faste benet (1:1 sikring). Den faste renten byttes til flytende rente på tre måneders basis. Netto kontantstrømmer for verdipapirutstedelser med fast rente i sikringsforhold blir følgelig lik kontantstrømmen for en tilsvarende verdipapirutstedelse med flytende tre måneds IBOR-rente.

Morbank og konsern

Alle beløp i MNOK

Opplysninger om sikringsinstrumentene

2021	Nominelt beløp på sikringsinstrumentet	Balanseført beløp på sikringsinstrumentet			Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
		Eiendeler	Forpliktelser	Regnskapslinje i balansen	
Verdipapirgjeld i NOK	8 381	88	14	Finansielle derivater	-248
Verdipapirgjeld i EUR	17 535	512	305	Finansielle derivater	-902
Sum	25 916	601	319		-1 150

2020	Nominelt beløp på sikringsinstrumentet	Balanseført beløp på sikringsinstrumentet			Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
		Eiendeler	Forpliktelser	Regnskapslinje i balansen	
Verdipapirgjeld i NOK	6 831	323	0	Finansielle derivater	275
Verdipapirgjeld i EUR	13 073	1 146	0	Finansielle derivater	656
Sum	19 904	1 469	0		931

Opplysninger om sikringsinstrumentene

2021	Nominelt beløp på sikringsobjektet	Balanseført beløp på sikringsobjektet	Akkumulert verdiendring på sikringsobjektet som følge av virkelig verdi sikring	Regnskapslinje i balansen	Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
Verdipapirgjeld i EUR	17 535	17 788	224	Verdipapirgjeld	889
Sum	25 916	26 262	213		1 133

2020	Nominelt beløp på sikringsobjektet	Balanseført beløp på sikringsobjektet	Akkumulert verdiendring på sikringsobjektet som følge av virkelig verdi sikring	Regnskapslinje i balansen	Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
Verdipapirgjeld i EUR	13 073	14 594	1 112	Verdipapirgjeld	-649
Sum	19 904	21 750	1 346		-920

Opplysninger om ineffektivitet ved sikring

2021	Ineffektivitet innregnet i resultatet	Regnskapslinje i resultatet
Virkelig verdi sikring		
Verdipapirgjeld i NOK	-3	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Verdipapirgjeld i EUR	-13	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Sum	-17	

2020	Ineffektivitet innregnet i resultatet	Regnskapslinje i resultatet
Virkelig verdi sikring		
Verdipapirgjeld i NOK	4	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Verdipapirgjeld i EUR	6	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Sum	11	

Informasjon om løpetid og rentebetingelser på sikringsinstrumentene

2021	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Verdipapirgjeld i NOK, nominelt beløp	0	350	4 920	3 111	8 381
Verdipapirgjeld i NOK, gjennomsnittlig rente på fast ben	0,0 %	4,1 %	2,3 %	2,4 %	2,4 %
Verdipapirgjeld i EUR, nominelt beløp	0	0	10 108	7 428	17 535
Verdipapirgjeld i EUR, gjennomsnittlig rente på fast ben	0,0 %	0,0 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %
2020	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Verdipapirgjeld i NOK, nominelt beløp	0	1 000	4 250	1 581	6 831
Verdipapirgjeld i NOK, gjennomsnittlig rente på fast ben	0,0 %	2,4 %	2,4 %	2,8 %	2,5 %
Verdipapirgjeld i EUR, nominelt beløp	481	195	10 108	2 289	13 073
Verdipapirgjeld i EUR, gjennomsnittlig rente på fast ben	0,0 %	0,3 %	0,6 %	1,6 %	0,7 %

Ineffektivitet i bankens sikringsforhold oppstår hovedsakelig på grunn av virkelig verdjusteringer av det flytende benet i sikringsinstrumentet samt bruk av ulike rentekurver for diskontering av sikringsinstrument og sikringsobjekt på grunn av kredittspreadkomponenten. Etter innregning endres rentekurvene for sikringsinstrument og sikringsobjekt likt.

I sikringsforhold av verdipapirgjeld i EUR er det benyttet sikringsinstrumenter (rente- og valutaswapper) som inkluderer en basismargin på valuta. Basismarginen holdes utenfor sikringsforholdet i samsvar med nr. 6.5.16 i IFRS 9 og verdiendringer som skyldes endringer i basismarginen innregnes på separate linjer i utvidet resultat og i oppstilling over endringer i egenkapitalen. I 2021 har basismarginendringer på 9 mill. kroner medført en skattejustert økning av totalresultatet og egenkapitalen med 7 mill. kroner.

Referanserentene som er del av bankens sikrede risiko er NIBOR og EURIBOR. Eksponeringen fremkommer over, fordelt på NIBOR-relatert verdipapirgjeld i NOK og EURIBOR-relatert verdipapirgjeld i EUR. Det er ikke kjent om eller når inngåtte avtaler med anvendte IBOR-renter skal over på alternative referanserenter. Endringene IASB har implementert gjennom "IBOR reform - Phase 2" sikrer imidlertid at inngåtte sikringsforhold kan videreføres uberørt av IBOR-reformen, jf. nærmere beskrivelse under regnskapsprinsipper.

Note 39 – Annen gjeld og forpliktelse

Morbank			Konsern		
2020	2021	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	2021	2020	
73	84	Påløpne kostnader og forskuddsbetalte inntekter	114	107	
33	29	Avsetninger	28	33	
83	80	Pensjonsforpliktelser (se note 23)	80	83	
69	80	Leverandørgjeld	86	74	
0	0	Uoppgjorte handler	0	0	
199	173	Leieforpliktelser (se note 34)	157	161	
174	175	Annen gjeld	272	281	
631	620	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse	737	739	
Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)					
462	528	Betalingsgarantier	479	415	
421	441	Kontraktsgarantier	349	329	
88	83	Lånegarantier	83	88	
215	181	Annet garantiansvar	181	215	
1 186	1 233	Sum stilte garantier	1 092	1 047	
Andre forpliktelser ikke balanseført					
10 267	10 760	Ubenyttede kreditter	10 670	9 132	
0	4 611	SNPA Boligkreditt	4 611	0	
0	0	SNPA Næringskreditt	0	0	
4 306	4 985	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	5 323	4 607	
14 574	20 357	Sum andre forpliktelser	20 604	13 740	
16 390	22 210	Totale forpliktelser	22 432	15 526	

Bygg	Verdipapir	Sum	Pantstillelser	Sum	Verdipapir	Bygg
			<i>Pantstillelse 2021</i>			
0	12 735	12 735	Tilhørende forpliktelse 2021	12 735	12 735	0
			<i>Pantstillelse 2020</i>			
0	13 679	13 679	Tilhørende forpliktelse 2020	13 679	13 679	0

SNPA (Shareholder Note Purchase Agreement)

SNPA (Shareholder Note Purchase Agreement). For forpliktelsen knyttet til OMF-foretakene (SNPA) se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Boligkreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Næringskreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

Pantstillelser

Pantstillelser i verdipapirer består i sin helhet av verdipapirer stillet som sikkerhet for D-lånsadgang i Norges Bank.

Pågående rettsvister

Konsernet er part i rettsvister med et økonomisk omfang som vurderes til ikke å ha vesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling. Det er foretatt tapsavsetninger i de saker hvor det er funnet grunnlag for dette.

Note 40 – Egenkapitalbevis og eierstruktur

Bankens eierandelskapital (kapital innbetalt i egenkapitalbevis) utgjør 5 791 489 493 kroner fordelt på 115 829 789 egenkapitalbevis, hvert pålydende 50,00 kroner. Per 31.12.2021 var det 5 658 egenkapitalbevisiere (5 122 per 31.12.2020) i SpareBank 1 Østlandet.

Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte (i hele kroner):

År	Hendelse	Endring eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2015	Banken konverterte 60 prosent av grunnfondskapitalen til eierandelskapital		3 987 000 000	79 740 000
2016	Rettet emisjon	1 323 126 999	5 310 126 999	106 202 540
2017	Børsnotering og ansattemisjon	48 745 351	5 358 872 350	107 179 987
2018	Rettet emisjon	407 103 743	5 765 976 093	115 319 521
2019	Rettet emisjon og reparasjonsemisjon, ansattemisjon	25 513 400	5 791 489 493	115 829 789
2020			5 791 489 493	115 829 789
2021			5 791 489 493	115 829 789

20 største eiere av egenkapitalbevis	2021		2020		
	Antall egenkapitalbevis	Andel i prosent	Antall egenkapitalbevis	Endring	Type konto
Sparebankstiftelsen Hedmark	60 404 892	52,15 %	60 404 892		Ordinær
Landsorganisasjonen i Norge	11 121 637	9,60 %	11 121 637		Ordinær
Pareto Invest AS	3 300 861	2,85 %	2 762 610	538 251 ↑	Ordinær
Fellesforbundet	2 391 954	2,07 %	2 101 322	290 632 ↑	Ordinær
Eika Egenkapitalbevis	1 996 144	1,72 %	1 854 512	141 632 ↑	Ordinær
Geveran Trading Co LTD	1 952 005	1,69 %	1 952 005		Ordinær
Odin Norge	1 621 218	1,40 %	1 621 218		Ordinær
Danske Invest Norske Institusjoner II	1 455 776	1,26 %	1 710 467	(254 691) ↓	Ordinær
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	1 313 555	1,13 %	1 313 555		Ordinær
Landkreditt Utbytte	1 000 000	0,86 %	1 000 000		Ordinær
The Bank of New York Mellon SA/NV	888 454	0,77 %	896 545	(8 091) ↓	Nominee
Brown Brothers Harriman & Co.	875 000	0,76 %	1 000 000	(125 000) ↓	Nominee
Tredje AP-fonden	804 750	0,69 %	804 750		Ordinær
State Street Bank and Trust Comp	735 862	0,64 %	785 311	(49 449) ↓	Nominee
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon	663 717	0,57 %	750 607	(86 890) ↓	Ordinær
Fagforbundet	622 246	0,54 %	351 456	270 790 ↑	Ordinær
Spesialfondet Borea Utbytte	616 021	0,53 %	144 865	471 156 ↑	Ordinær
Brown Brothers Harriman & Co.	568 688	0,49 %	568 688		Nominee
JPMorgan Chase Bank, London	544 401	0,47 %	545 030	(629) ↓	Nominee
Pareto AS	522 681	0,45 %	322 176	200 505 ↑	Ordinær
Sum 20 største eiere av egenkapitalbevis	93 399 862	80,64 %	92 011 646	1 388 216	
Øvrige eiere	22 429 927	19,36 %	23 818 143	(1 388 216)	
Totalt antall egenkapitalbevis	115 829 789	100,00 %	115 829 789		

Eierandelsebrøk	2021	2020
Morbank		
Egenkapitalbevis	5 791	5 791
Utjevningfond	3 776	3 269
Avsatt utbytte og annen eierandelskapital	695	555
Overkursfond	848	848
A. Sum eierandelskapital	11 110	10 463
Grunnfond	4 272	4 053
Avsatt kundeutbytte og gaver	301	237
Gavefond	21	29
Annen innskutt egenkapital	166	166
B. Sum grunnfondskapital	4 760	4 485
Fond for urealiserte gevinster	460	320
Hybridkapital	1 000	650
Sum egenkapital	17 330	15 918
Sum egenkapital til utdeling:		
Eierandelsbrøk A/(A+B) etter disponering	70,00 %	70,00 %
EK-bevis utstedt 31.12.	115 829 789	115 829 789
EK-bevis med rett til utbytte	115 829 789	115 829 789
Gjennomsnittlig EK-bevis	115 829 789	115 829 789

Beregning av resultat per egenkapitalbevis	2021	2020
Konsernets årsresultat	2 022	1 608
- renter på hybridkapital ført direkte mot egenkapitalen	27	20
- ikke-kontrollerende eierinteressers andel av årsresultatet	9	6
Årsresultat som fordeles mellom egenkapitalbeviserne og grunnfondskapitalen	1 985	1 583
Resultat til egenkapitalbevisere, fordelt etter gjennomsnittlig egenkapitalbevisbrøk	1 385	1 108
Gjennomsnittlige antall egenkapitalbevis	115 829 789	115 829 789
Resultat per egenkapitalbevis	11,96	9,57

Note 41 – Investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Firma	Type virksomhet	Ansk. tidsp.	Forretningskontor og hovedkontor ²⁾	Eierandel i prosent ¹⁾
Aksjer eid av morbanken				
Investering i datterselskaper				
Vato AS	Utleie av fast eiendom	1981	Hamar, Norge	100,00 %
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	Eiendomsmegling	1988	Hamar, Norge	100,00 %
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	Finansieringsvirksomhet	1995	Hamar, Norge	95,00 %
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	Eiendomsmegling	2016	Oslo, Norge	100,00 %
Youngstorget 5 AS	Utleie av fast eiendom	2017	Oslo, Norge	100,00 %
TheVit AS	Regnskap og økonomisk rådgivning	2018	Hamar, Norge	70,68 %
Investeringer i tilknyttede selskaper				
SpareBank 1 Boligkreditt AS	Kredittforetak	2007	Stavanger, Norge	23,15 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	Kredittforetak	2012	Stavanger, Norge	10,18 %
SpareBank 1 Kreditt AS	Annen kredittgivning	2012	Trondheim, Norge	19,09 %
SpareBank 1 Betaling AS	Betalingsformidling	2015	Oslo, Norge	18,20 %
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	Rådgivning	2017	Trondheim, Norge	25,00 %
BN Bank ASA	Bankvirksomhet	2019	Trondheim, Norge	9,99 %
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	Innkasso- og kredittopplysningsvirksomhet	2020	Oslo, Norge	14,68 %
SpareBank 1 Forvaltning AS	Handel med og investering i fast eiendom, verdipapirer og andre formuesobjekter	2020	Oslo, Norge	5,40 %
SpareBank 1 Kundepleie AS	Utvikling og utlisensiering av CRM-system	2021	Trondheim, Norge	26,67 %
Investeringer i felleskontrollert virksomhet				
SpareBank 1 Gruppen AS	Finansielt holdingselskap	2006	Tromsø, Norge	12,40 %
SpareBank 1 Utvikling DA	Utvikle, drive frem og koordinere samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen	2006	Oslo, Norge	18,00 %

Aksjer eid av datterselskaper

Investeringer i tilknyttede selskap i SpareBank 1 Finans Østlandet AS

SpareBank 1 Mobilitet Holding AS*	Investere i virksomhet innen mobilitetsområdet	2021	Hamar, Norge	30,66 %
-----------------------------------	--	------	--------------	---------

* SpareBank 1 Mobilitet Holding AS eier 47,17 prosent av aksjene i bilabonnementselskapet Fleks AS. Konsernets indirekte eierandel i Fleks AS blir 14,46 prosent

1) Stemmeandel og eierandel er lik for alle selskaper

2) Forretnings- og hovedkontor er det samme for alle selskaper bortsett fra SpareBank 1 Gruppen AS som har hovedsted for virksomheten i Oslo.

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet .

2021	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Eiendeler	Kortsiktig gjeld	Langsiktig gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
SpareBank 1 Finans Østlandet konsern	1 520	1 444 000	9 625	108	7 817	355	103	183	1 444
Sum investering i kredittinstitusjoner	1 520	1 444 000	9 625	108	7 817	355	103	183	1 444
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	12	12 400	69	48	5	130	125	3	20
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS konsern	1	1	152	67	39	219	200	15	58
TheVit AS konsern	30	212 040	139	48	23	191	192	-2	80
Vato AS	1	352	12	6	2	5	3	1	9
Youngstorget 5	23	231 948	135	2	9	17	11	5	148
Sum investering i andre datterselskaper									314
Sum investeringer i konsernselskap morbank									1 758

2020	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Eiendeler	Kortsiktig gjeld	Langsiktig gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	1 520	1 444 000	9 160	85	7 429	357	104	126	1 444
Sum investering i kredittinstitusjoner	1 520	1 444 000	9 160	85	7 429	357	104	126	1 444
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	12	12 400	70	48	5	133	120	10	20
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS konsern	1	1	150	45	48	207	190	12	58
TheVit AS konsern	30	212 040	134	57	14	186	192	0	80
Vato AS	1	352	13	3	2	4	1	2	9
Youngstorget 5	23	231 948	133	0	9	17	11	4	148
Sum investering i andre datterselskaper									314
Sum investeringer i konsernselskap morbank									1 758

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

Morbank			Konsern	
2020	2021		2021	2020
4 323	4 510	Balansført verdi per 01.01.	5 325	4 870
187	128	Tilgang/avgang	205	192
0	0	Nedskrivning	0	0
0	0	EK-endringer	24	25
0	0	Resultatandel	361	400
0	0	Utbetalt utbytte	-272	-163
4 510	4 638	Balansført verdi per 31.12.	5 642	5 325

Inntekter fra investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2020	2021		2021	2020
124	233	Utbytte SpareBank 1 Gruppen AS	0	0
20	19	Utbytte SpareBank 1 Boligkreditt AS	0	0
0	7	Utbytte SpareBank 1 Næringskreditt AS	0	0
5	9	Utbytte EiendomsMegler 1 Innlandet AS	0	0
0	12	Utbytte EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS	0	0
112	120	Utbytte SpareBank 1 Finans Østlandet AS	0	0
7	2	Utbytte AS Vato	0	0
10	0	Utbytte BN Bank ASA	0	0
0	14	Utbytte SpareBank 1 Kreditt AS	0	0
0	4	Utbytte andre konsernselskaper	0	0
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Gruppen AS	299	340
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Boligkreditt AS	17	19
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Næringskreditt AS	5	8
8	0	Resultatandel SpareBank 1 Kreditt AS	13	3
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Betaling AS	-13	-2
0	0	Resultatandel BN Bank ASA	47	34
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Forvaltning AS	9	0
0	0	Resultatandeler andre konsernselskaper	-15	-2
-6	40	Netto realisasjon og andre konserneffekter	43	-6
282	461	Sum netto resultat fra eierinteresser	405	394

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper

2021	Felleskontrollert virksomhet				Tilknyttede selskaper				
	SpareBank 1 Gruppen konsern ¹⁾	SpareBank 1 Utviklig DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Næringskreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Kredittkort AS	SpareBank 1 Betaling AS	BN Bank ASA ²⁾	SpareBank 1 Forvaltning AS	Øvrige tilknyttede selskaper ³⁾
Eierandel i prosent	12,40 %	18,00 %	23,15 %	10,18 %	19,09 %	18,20 %	9,99 %	5,40 %	
Antall aksjer	267 394		18 048 408	1 652 122	551 334	3 747 414	1 410 221	152 240	
Omløpsmidler	12 083	60	57 977	1 168	1 081	1	3 998	48	12
Anleggsmidler	3 320	120	1 805	0	37	140	185	16	145
Sum eiendeler	15 403	180	59 782	1 168	1 118	142	4 183	63	157
Kortsiktig gjeld	1 247	40	48	3	43	1	2 227	22	3
Langsiktig gjeld	12 279	0	56 859	954	878	0	1 455	1	0
Egenkapital	1 877	140	2 875	211	196	141	501	40	153
Sum gjeld og egenkapital	15 403	180	59 782	1 168	1 118	142	4 183	63	157
Ikke-kontrollerende eierinteresser andel av egenkapitalen	403								

Fortsettes på neste side.

2021	Felleskontrollert virksomhet				Tilknyttede selskaper				
	SpareBank 1 Gruppen konsern ¹⁾	SpareBank 1 Utviklig DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Næringskreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Kredittkort AS	SpareBank 1 Betaling AS	BN Bank ASA ²⁾	SpareBank 1 Forvaltning AS	Øvrige tilknyttede selskaper ³⁾
Driftsinntekter	4 765	289	36	7	84	0	90	28	6
Driftskostnader (inkl. tap)	4 252	287	6	1	67	0	27	16	3
Driftsresultat før skatt	513	2	30	6	17	0	63	11	2
Andeler fra selskaper ført etter egenkapitalmetoden	2	0				12		0	-6
Skattekostnad	112	0	6	1	4	0	15	3	1
Resultat for regnskapsåret	403	2	25	4	13	-13	48	9	-5
Utvidet resultat	3	0	15	0	2	0	0	0	0
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av resultatet	51								
Bokført verdi i morbank	753	129	2 709	208	175	170	414	18	62
Bokført verdi i konsernet	1 596	129	2 666	211	207	141	505	40	146

¹⁾ Eierandelen på 12,40 % er i SpareBank 1 Gruppen AS

²⁾ Vår andel av resultatet vist i tabellen over avviker fra resultatandelen i konsernregnskapet. Dette skyldes endrede eierandeler gjennom året samt at resultatandelen i konsernet er korrigert for renter på hybridkapital. Resultatandel som tas inn i konsernet kan også være korrigert for endringer tidligere år.

³⁾ I øvrige tilknyttede selskaper inngår SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS, SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, SpareBank 1 Kundepleie AS samt SpareBank 1 Mobilitet Holding AS.

Sum bokført verdi i morbank felleskontrollert virksomhet	882
Sum bokført verdi i konsern felleskontrollert virksomhet	1 725
Sum bokført verdi i morbank tilknyttet virksomhet	3 756
Sum bokført verdi i konsern tilknyttet virksomhet	3 917

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper

2020	Felleskontrollert virksomhet			Tilknyttede selskaper				
	SpareBank 1 Gruppen konsern ¹⁾	SpareBank 1 Utviklig DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Næringskreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Kredittkort AS	SpareBank 1 Betaling AS	BN Bank ASA ²⁾	Øvrige tilknyttede selskaper ³⁾
Eierandel i prosent	12,40 %	18,00 %	22,45 %	15,15 %	20,87 %	18,74 %	9,99 %	
Antall aksjer	267 394		17 506 879	2 458 952	602 643	3 498 298	1 410 221	
Omløpsmidler	10 411	61	56 036	1 818	1 173	1	3 442	6
Anleggsmidler	3 038	134	4 868	0	44	143	99	1
Sum eiendeler	13 449	195	60 904	1 818	1 217	145	3 541	6
Kortsiktig gjeld	1 179	56	75	4	50	1	1 786	1
Langsiktig gjeld	10 464	110	58 053	1 497	960	0	1 305	0
Egenkapital	1 806	29	2 777	316	207	144	450	5
Sum gjeld og egenkapital	13 449	195	60 904	1 818	1 217	145	3 541	6
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av egenkapitalen	403							

Driftsinntekter	3 046	279	51	15	91	0	82	0
Driftskostnader	2 823	276	9	3	88	0	36	0
Driftsresultat før skatt	224	3	42	12	3	0	46	0
Andeler fra selskaper ført etter egenkapitalmetoden	2	0	0	0	0	1	0	0
Skattekostnad	51	0	7	3	1	0	11	0
Resultat for regnskapsåret	174	2	35	9	3	1	35	0
Utvidet resultat	11	0	21	0	9	0	1	0
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av resultatet	51							

Bokført verdi i morbank	787	19	2 628	312	191	156	414	8
Bokført verdi i konsernet	1 589	19	2 574	316	218	144	458	6

¹⁾ Eierandelen på 12,40 % er i SpareBank 1 Gruppen AS

²⁾ Vår andel av resultatet vist i tabellen over avviker fra resultatandelen i konsernregnskapet. Dette skyldes endrede eierandeler gjennom året samt at resultatandelen i konsernet er korrigert for renter på hybridkapital. Resultatandel som tas inn i konsernet kan også være korrigert for endringer tidligere år.

³⁾ I øvrige tilknyttede selskaper inngår SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS og SMB LAB AS.

Sum bokført verdi i morbank felleskontrollert virksomhet	807
Sum bokført verdi i konsern felleskontrollert virksomhet	1 609
Sum bokført verdi i morbank tilknyttet virksomhet	3 703
Sum bokført verdi i konsern tilknyttet virksomhet	3 717

Betingede forpliktelser knyttet til investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede foretak er oppgitt i note 39.

Note 42 – Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter, datterselskaper og selskaper holdt for salg hvor banken har betydelig innflytelse. Spesifikasjon av disse selskapene er vist i note 41. I tillegg omfatter nærstående selskaper i denne sammenhengen våre største

eiere (se note 40) og SpareBank 1 Gruppen AS med tilhørende selskaper fordi de er underlagt den samme felleskontrollen etter vurderingsreglene i IAS 24 punkt 9.b ii-iv.

Datterselskap

2021	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	7 709	0	2	84	0	13	4	0	1
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	21	0	4	1	0	0	5	2	45
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	0	0	22	0	0	1	7	4	92
SpareBank 1 Østlandet VIT AS	27	0	6	2	0	0	2	4	4
Øvrige datterselskaper	2	0	36	0	0	0	0	18	0
Sum datterselskap	7 758	0	70	86	0	14	18	28	142

2020	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	7 311	0	2	113	0	12	4	0	0
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	13	0	4	1	0	0	3	2	45
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	0	0	28	1	0	1	7	5	91
SpareBank 1 Østlandet VIT AS	28	0	7	2	0	0	2	1	3
Øvrige datterselskaper	2	0	29	0	0	0	0	18	0
Sum datterselskap	7 353	0	70	116	0	13	16	25	139

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

2021	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Boligkreditt AS	0	609	0	4	0	447	0	0	0
SpareBank 1 Næringskreditt AS	0	0	0	0	0	11	0	0	0
SpareBank 1 Gruppen AS	660	155	426	15	5	265	0	0	0
SpareBank 1 Kreditt AS	920	0	0	20	0	57	0	0	0
SpareBank 1 Utvikling DA	0	0	18	7	0	0	4	227	0
SpareBank 1 Betaling AS	7	0	0	0	0	4	0	17	0
Øvrige nærstående	420	0	7 634	3	43	1	0	0	29
Sum TS/FKV	2 008	764	8 077	50	47	785	4	244	29

2020	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Boligkreditt AS	0	609	0	9	0	357	0	0	0
SpareBank 1 Næringskreditt AS	0	0	0	0	0	11	0	0	0
SpareBank 1 Gruppen AS	578	0	0	13	0	224	0	0	0
SpareBank 1 Kreditt AS	1 000	17	0	28	0	58	0	0	0
SpareBank 1 Utvikling DA	653	0	21	18	0	0	4	186	0
SpareBank 1 Betaling AS	0	0	0	0	0	4	0	23	0
Øvrige nærstående	0	0	6 562	0	64	1	0	0	29
Sum TS/FKV	2 232	627	6 583	68	64	655	4	209	29

Alle lån til og innskudd fra nærstående selskaper er bokført i morbanken.

I tillegg er det overført utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS for 51 552 mill. kroner og SpareBank 1 Næringskreditt AS for 864 mill. kroner per 31.12.2021. Tilsvarende tall for 2020 var 46 874 mill. kroner for SpareBank 1 Boligkreditt AS og 1 018 mill. kroner for SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Note 43 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntrådt hendelser etter balansedagen som er av vesentlig betydning for det avlagte årsregnskapet.

Detaljebilde fra den nye helautomatiske laftefabrikken til bedriften Innlandet Treindustri AS på Rudshøgda. Fabrikken stod ferdig i 2020 og banken har vært en avgjørende støttespiller for å ferdigstille den.

Kapittel 4.9

Egenerklæring fra styret og administrerende direktør

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2021, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) og at opplysningene i halvårsberetningen gir et rettviseende bilde av morbanken og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stillinger og resultat som helhet og gir en rettviseende oversikt over opplysningene nevnt i verdipapirhandellovens § 5-5.

Etter vår oppfatning er årsrapporten for regnskapsåret 1. januar til 31. desember 2021 identifisert som sparebank1ostlandet-2021-12-31.zip utarbeidet i samsvar med ESEF-forordningen.

Styret i SpareBank 1 Østlandet Hamar, 3. mars 2022

Siri J. Strømmevold
Styreleder

Nina Swensson

Alexander Sandberg Lund

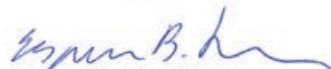
Tore-Anstein Dobloug

Guro Nina Vestvik

Richard Heiberg
Administrerende direktør

Espen Bjørklund Larsen
Ansattes representant

Vibeke Hanvold Larsen
Ansattes representant – vara

Jørn-Henning Eggum

Til representantskapet i SpareBank 1 Østlandet

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Østlandets årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært SpareBank 1 Østlandets revisor sammenhengende i 2 år fra valget på representantskapets møte den 26. mars 2020 for regnskapsåret 2020.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2021. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Sparebank 1 Østlandets IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon.	Sparebank 1 Østlandet har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for Sparebank 1 Østlandets overordnede styringsmodell for IT-systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen.
IT-systemene er standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktert til tjenesteleverandører.	Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter tilknyttet kjernebanksystemet relevante for den finansielle rapporteringen knyttet til tilgangsstyring. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.
God styring og kontroll med IT-systemene både i Sparebank 1 Østlandet og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen.	Vi vurderte tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3402-rapport) fra Sparebank 1 Østlandets tjenesteleverandør av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for Sparebank 1 Østlandets finansielle rapportering. Vi vurderte også tredjepartsbekreftelsen (ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet knyttet til beregning av renter og gebyrer og systemgenererte rapporter, var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden. Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT-systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktiviteter.

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Sparebank 1 Østlandet har utlån til bedriftsmarkedet, se note 3, 8 og 10 for en omtale om kredittrisiko og nedskrivninger på utlån og garantier.	Sparebank 1 Østlandet har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet.
Sparebank 1 Østlandet har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger for forventet tap på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet.	Vi vurderte og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringede utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet utformingen av var knyttet til identifikasjon av kredittforringede utlån og vurdering av kontantstrømmer fra disse utlånene. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.
Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen etter utbruddet av Covid-19 pandemien. Sparebank 1 Østlandet benytter modeller og informasjon fra en tjenesteleverandør i beregningen av forventet tap.	For et utvalg av kredittforringede utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte de kontantstrømmer som banken hadde estimert fra utlånene. For øvrige nedskrivninger på utlån beregnet ved bruk av modeller og informasjon fra Sparebank 1 Østlandets sin tjenesteleverandør, vurderte vi tredjepartsbekreftelse knyttet til utvalgte deler av modellen som banken benytter for beregning av forventet tap og grunnlagsdata som benyttes i beregningene.
Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	Vi rimelighetsvurderte utvalgte framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap. Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstillende kravene i IFRS 7.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir revisjonsutvalget en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av forskrift om elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Vi har utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet med filnavn sparebank1ostlandet-2021-12-31.zip er utarbeidet i overensstemmelse med verdipapirhandeloven § 5-5 og tilhørende forskrift (ESEF-regelverket).

Etter vår mening er årsregnskapet i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for at årsregnskapet utarbeides, merkes og offentliggjøres i det felles elektroniske rapporteringsformatet som kreves i ESEF-regelverket. Ansvarer omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig for utarbeidelsen, merkingen og offentliggjøringen.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med det felles elektronisk rapporteringsformat som kreves etter ESEF-regelverket. Vi har utført vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med det felles elektroniske rapporteringsformatet.

Som et ledd i vårt arbeid utførte vi handlinger for å gjøre oss kjent med selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i det felles elektroniske rapporteringsformatet. Vi rettet kontrollen mot fullstendigheten og nøyaktigheten av merkingen, og vurderte ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfattet kontroll av samsvar mellom årsregnskapet som er merket i henhold til det felles elektroniske rapporteringsformatet og det reviderte regnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Oslo, 3. mars 2022

Deloitte AS

Henrik Woxholt

statsautorisert revisor

Dette dokumentet er signert elektronisk

Til Styret i SpareBank 1 Østlandet

UAVHENGIG ATTESTASJONSUTTALELSE TIL SPAREBANK 1 ØSTLANDETS RAPPORTERING OM BÆREKRAFT FOR 2021

Vi har på oppdrag fra Styret i SpareBank 1 Østlandet gjort en uavhengig gjennomgang av informasjon presentert i SpareBank 1 Østlandet – Årsrapport 2021, avgrenset til informasjon om bankens vesentlige bærekraftstemaer, presentert under rapportens kapittel 2 og kapittel 3, samt Vedlegg: Utdypende fakta om SpareBank 1 Østlandets bærekraftsarbeid, i det følgende samlet omtalt som «Rapporten». Vår gjennomgang omfatter ikke kontroll av underlag for informasjon som er basert på analyser og rapporter fra eksterne parter og heller ikke kontroll av bankens vurderinger og beregninger knyttet til EUs klassifiseringssystem (EU Taxonomy). Vår oppgave er å gi styret moderat sikkerhet for de forhold vi har konkludert på nedenfor.

Styrets ansvar

Styret er ansvarlig for utarbeidelse og presentasjon av Rapporten i samsvar med GRI Standards og kriterier for rapporteringen som beskrevet i Rapporten. Styret er også ansvarlig for slik internkontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide informasjon som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å uttrykke våre konklusjoner med moderat grad av sikkerhet knyttet til informasjonen i Rapporten. Vi har utført vårt arbeid i samsvar med ISAE 3000 (revidert) Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon, utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board. Deloitte AS anvender International Standard on Quality Control 1 og opprettholder følgelig et omfattende kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, profesjonelle standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Vi har utført oppdraget i samsvar med krav til uavhengighet og andre etiske krav i Code of Ethics for Professional Accountants utgitt av International Ethics Standards Board for Accountants, som bygger på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, profesjonell kompetanse og tilbørlig aktsomhet, konfidensialitet og profesjonell atferd. Handlingene utført på et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, avviker i art og tidspunkt fra et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet, og er mindre i omfang; og følgelig er graden av sikkerhet som fremskaffes på et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet betydelig lavere enn sikkerheten som ville ha vært fremskaffet hvis det var blitt utført et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har gjennomført møter og gjort avklaringer med ansvarlige i SpareBank 1 Østlandet for oppfølging av forhold relatert til bærekraft og samfunn.

Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet. Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir oss grunn til ikke å anta at:

- SpareBank 1 Østlandet har etablert rutiner for å identifisere, samle inn, sammenstille og kvalitetskontrollere informasjon om selskapets vesentlige bærekraftstema for 2021 til bruk i Rapporten, som beskrevet i Rapporten.
- Informasjon om selskapets vesentlige bærekraftstema presentert for 2021 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av disse rutinene og er tilfredsstillende presentert i Rapporten.
- SpareBank 1 Østlandet sin praksis for rapportering om bærekraft og samfunn samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Standards sine rapporteringsprinsipper. SpareBank 1 Østlandets GRI-indeks presentert i Rapporten reflekterer på en tilfredsstillende måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRI Standards finnes i SpareBank 1 Østlandet - Årsrapport 2021.

Oslo, 3. mars 2022
Deloitte AS

Henrik Woxholt
statsautorisert revisor

Frank Dahl
fagekspert bærekraft

Dette dokumentet er signert elektronisk.

Kapittel 4.10

Datterselskaper

Tallene fra datterselskaper er ikke direkte sammenlignbare med tallene i styrets beretning, note 4 og note 41, da tall fra datterselskaper konsolideres inn i konsernet urevidert. Eventuelle endringer tas med i konsernet som endring i egenkapital eller i resultatet i første kvartal 2022.

EiendomsMegler 1 Innlandet AS

Omsetningen falt samlet med 2,3 prosent fra 133,4 millioner kroner i 2020 til 130,3 millioner i 2021. Driftsresultatet endte på 5,1 millioner kroner. Dette er en reduksjon på cirka 8 millioner kroner fra 2020.

Resultatet er preget av at selskapet har hatt redusert meglerkapasitet i 2021 som følge av høyere turnover og unormalt høyt samlet fravær (sykefravær og fødselspermisjoner), samt investering i nye markedssegmenter. Driftsmarginen utgjør med dette 4 prosent.

Selskapet omsatte 2112 eiendommer i 2021. Det er 126 færre enheter enn i 2020, og antall omsetninger av boligeiendommer falt med dette 5,7 prosent. Selskapet har tapt noe av sine markedsandeler fra 29,8 prosent til 26,4 prosent. Dette gjelder innen bruktboliger og fritidseiendommer i eget markedsområde. Selskapet opplever en sterk sammenheng mellom meglerkapasitet og resultatene innenfor dette området. Derfor legger vi ned en betydelig innsats for å rekruttere flere meglere. Det er knapphet på arbeidskraft i bransjen og konkurransen om ansatte er derfor hard.

Omsetningsverdien av eiendommene var samlet på vel 5,9 (5,4 i 2020) milliarder kroner.

Eiendomsmarkedet i 2021 ble, som for mange andre bransjer, preget av usikkerhet knyttet til koronakrisen. Markedet i Innlandet har likevel ikke blitt negativt berørt av dette. 2021 ble et godt år i boligmarkedet med et nivå nesten som i 2020.

Til tross for færre salg i bruktboligmarkedet har selskapet nesten doblet antall omsatte nye boliger fra 177 i 2020 til 322 i 2021. Dette er resultatet av en større og lengre investering i en egen spesialavdeling for nybygg, hvor vi

har hentet inn kompetanse på prosjektering, kommunikasjon, design og digital markedsføring. Selskapet tilbyr med dette et mer komplett tjenestetilbud til utbyggere. Som følge av dette har vi styrket vår posisjon innen dette markedssegmentet i Innlandet. Vi har de tre siste årene vært markedsledende med en markedsandel på om lag 40 prosent av meglersolgte nybyggheter.

Selskapet har de siste årene også etablert egne avdelinger for næring og landbruk. Begge er i en etableringsfase hvor det tar tid å bygge en tilfredsstillende portefølje og markedsposisjon. Det er ansatt to meglere i hver avdeling, og vi ser et betydelige vekstpotensial for begge enhetene gjennom samhandling med bankens bedriftsmarkedsdivisjon, som har en sterk markedsposisjon innenfor begge segmenter.

EiendomsMegler 1 Innlandet ble i 2021 for sjette gang blant topp 10 på Great Place to Work sin liste over landets beste arbeidsplasser. Selskapet har en meget høy målt kundetilfredshet og en høy anbefalingsrate blant sine kunder.

Selskapet er bemannet opp for vekst og har ambisjoner om å oppnå like store markedsandeler som morselskapet har i de respektive regioner.

Selskapet har vedtatt egne retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, og bærekraft er innarbeidet i selskapets strategi. Ambisjonen er å bli oppfattet som en eiendomsmegler med en tydelig bærekraftsprofil.

Om EiendomsMegler 1 Innlandet AS

EiendomsMegler 1 Innlandet AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Østlandet. Selskapet driver eiendomsmegling av alle typer eiendommer. Markedsområdet vårt er i gamle Hedmark fylke, samt Nes kommune i Akershus, Gjøvik-regionen og Lillehammer-regionen i gamle Oppland. I alt har selskapet nå 10 kontorsteder, i Hamar, Stange, Brumunddal, Moelv, Elverum, Trysil, Tynset, Kongsvinger, Gjøvik, Lillehammer. Selskapet har de siste årene også utviklet sin del av virksomheten mot bedriftsmarkedet og har som følge av dette egne avdelinger for nærings-, nybygg- og landbruksmegling lokalisert på Hamar.

For mer informasjon, se www.eiendomsmegler1.no/innlandet/

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern

Driftsinntektene i EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern var for 2021 på 219,1 (206,9) mill. kroner, en økning på 12,1 mill. kroner fra 2020. Driftskostnadene i 2021 var på 199,5 (189,8) mill. kroner, opp 9,8 mill. kroner fra året før. Driftsresultatet endte på 19,5 mill. kroner, som er 2,4 mill. kroner høyere enn i 2020.

Selskapet opererer i eiendomsbransjen som tradisjonelt er gjenstand for betydelige konjunktursvingninger. Inntektene er knyttet til transaksjoner som kundene gjennomfører relativt sjelden. Selv moderate markedsmessige korrigeringer vil påføre meglerselskapet betydelig inntektssvingninger. Psykologi og "timing" er faktorer som påvirker store kjøper- og selgergrupper.

Selskapet hadde i 2021 en markedsandel på 9,0 prosent samlet i Oslo og Akershus, mot 8,8 prosent for 2020. Markedsandelene har hatt en meget god utvikling parallelt med at volumet i markedet har hatt en sterk vekst. Volumene i selskapets markedsområde har ligget stabilt høyt gjennom hele året. Det har aldri vært solgt flere enheter i vårt markedsområde enn i 2021. I tredje og fjerde kvartal hadde selskapet en meget sterk vekst og oppnådde over 10 prosent markedsandel samlet i fjerde kvartal.

Totalt er volumet av omsatte bruktboliger i 2021 svakt opp fra 2020 (i overkant av 200 enheter). Et meget sterkt 2020 ble etterfulgt av et enda sterkere 2021. Selskapet har tatt ut en solid vekst i et økende marked og endte opp 4,4 prosent i antall salg målt mot 2020. Selskapet har over tid jobbet aktivt med å redusere turnover samt rekruttere og lære opp nye meglere og har som mål en videre moderat vekst i 2021. Selskapet er trygt over på nytt kjernesystem og nytt CRM-system, og vi registrerer en positiv økning i salgseffektiviteten. Gevinster ved nytt kjernesystem og CRM-system antas å bli forsterket videre gjennom 2022.

Selskapet solgte i 2021 over 9,5 prosent flere nyboliger enn i 2020. Det ble lansert få nye prosjekter i selskapet siste halvår 2021, men porteføljen er god, og det vil kunne komme flere store lanseringer gjennom 2022. Forventningen om fortsatt lav rente og en «normalisering» av arbeidsledigheten på rundt 3,5–4 prosent gjør at vi forventer at boligmarkedet i Oslo og Akershus holder seg godt gjennom 2022 med en fortsatt svak positiv prisutvikling. For oss er volum i markedet en avgjørende suksessfaktor, og den største utfordringen er i Oslo. Det er som alltid betydelig usikkerhet knyttet til framtidig markedsforhold. De underliggende trendene med en rask oppgang etter koronapandemien, god tilgang på lån og et aktivt flyttemønster vil fortsatt medføre god boligomsetning i vårt markedsområde.

Konkurransesituasjonen i Oslo og Akershus er krevende. Trenden de siste årene har vært at de bankeide meglerkjedene vokser på bekostning av de mindre meglerkjedene. Vi forventer at denne trenden vil avta noe framover. Årsaken er at flere franchisekonsepter satser svært offensivt og tiltrekker seg erfarne meglere.

Vårt hovedfokus i 2022 er å møte den skjerpede konkurransen på en offensiv måte. Etter planen skal selskapet vokse organisk ved å rekruttere og utvikle gode avdelingsledere og meglere til dagens avdelingsstruktur. Selskapet investerer betydelige ressurser i å styrke markedsposisjonen samt befeste stillingen som et ledende meglerforetak i regionen. Det er samtidig et viktig mål å styrke samhandlingen med SpareBank 1 Østlandet. Nytt kjernesystem og CRM-system har styrket vår attraktivitet, og gjennom å implementere en riktig arbeidsmetodikk videre har vi tro på en svak vekst i 2022 og utover i strategiperioden mot 2023. Det er også avgjørende at selskapet fortsetter å investere i nye verktøy som bidrar til effektivisering, digitalisering, automatisering og forenkling av våre eiendomsmeglers hverdag.

Slik jobber EiendomsMegler 1 Oslo Akershus for å være mer bærekraftig:

- Vi har kuttet ned produksjonen av trykte salgspopgaver betydelig, og nær 90 prosent av alle salgspopdrag har nå kun digitale salgspopgaver.
- Vi er fulldigitaliserte i kundemøter. Meglerne bruker iPad til å presentere alt materiell og har ikke lenger trykt materiell som innsalgsbrosjyre, markedsplakemøny, produktark med mer.
- Vi har nær sluttet å skrive ut oppdragsavtalen på 11 A4sider. Dette gjøres nå digitalt ute på kundemøter.
- Vi har sluttet med kontraktspermer og skriver kun ut de mest nødvendige dokumentene.
- Vi prøver å bruke mer av gjenbrukshandlenett framfor engangspapirposer.
- Vi har informasjon om grønt boliglån stående framme i alle våre salgssavdelinger.
- Ved reklamegaver, konkurranser på stand og lignende har vi valgt miljøvennlige produkter.
- Vi stiller krav til våre leverandører, og bærekraft er en del av utvelgelseskriteriene ved innkjøp.

Om EiendomsMegler 1 Oslo Akershus

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Østlandet og en del av EiendomsMegler 1-alliansen. Selskapet har 10 kontorer i Akershus og 10 kontorer i Oslo, i tillegg til en av regionens største nybygg avdelinger med 11 årsverk. I 2021 var det gjennomsnittlig 144 årsverk i bedriften. Målet er å vokse med netto 10 nye meglerårsverk i 2022.

For mer informasjon, se www.eiendomsmegler1.no/oslo-akershus

SpareBank 1 Finans Østlandet AS

Selskapet oppnådde i 2021 et resultat etter skatt på 199,7 (126,3) millioner kroner. Dette gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 12,2 (7,9) prosent. Resultatet er preget av gode marginer som følge av lavere innlånskostnader og god porteføljerente i selskapet, tydelig kostnadsfokus og lave tap.

SpareBank 1 Finans Østlandet AS er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og lån gjennom forhandlere, samarbeidende banker og direkte mot kunder. I 2021 hadde selskapet et nysalg av salgspantlån på 2 532 (2 426) millioner kroner. For leasing ble nysalg på 1 753 (1 659) millioner kroner.

Selskapets bokførte egenkapital per 31.12.2021 var 1 720 (1 646) millioner kroner. Forvaltningskapitalen var ved utgangen av året 9 645 (9 160) millioner kroner. Dette gir en vekst i forvaltningskapital på 5,3 (2,7) prosent. Selskapets netto utlån og fordringer på kunder er 9 406 (8 997) millioner kroner.

Tapene utgjorde 0,09 (0,93) prosent av brutto utlån. Tapene er lavere enn normalt. De lave tapene knytter seg spesielt til tilbakeføringer av tidligere tapsavsetninger og reduksjon i modellmessige avsetninger IFRS9.

Selskapet har også i 2021 vært preget av covid-19, men i klart mindre grad enn året før. Selskapet har gjennom året fortsatt arbeidet med en strukturert oppfølging av de største næringskundene og samarbeidende partnerne, noe som også har gitt viktig innsikt i markedssituasjonen samt forsterket samarbeidsrelasjonene. De ansatte har periodevis i stor grad jobbet hjemmefra, og arbeidsoppgavene har vært håndtert godt også i en fleksibel arbeidshverdag. Det forventes at koronaen vil påvirke oss også i 2022, og vi opplever at selskapet er godt rigget for å håndtere dette.

SpareBank 1 Finans Østlandet har siden 2018 jobbet med ulike løsninger knyttet til mobilitet. Dette gjør vi for å sikre konkurransekraften innen fremtidsrettede produkter og løsninger, spesielt i bilmarkedet. Etter hvert så vi at det lå særlige muligheter innen bilabonnement. I 2021 har vi som eier av SpareBank 1 Mobilitet AS, sammen med SpareBank 1 Finans Midt-Norge og SpareBank 1 Nord Norge, arbeidet med å skape en nasjonal, bærekraftig satsing innen bilabonnement.

I juli 2021 investerte SpareBank 1 til sammen 255 millioner kroner i det markedsledende bilabonnementsselskapet Fleks AS likt fordelt mellom SpareBank 1 Finans Østlandet, SpareBank 1 Finans Midt-Norge og SpareBank 1 Nord Norge.

I tillegg ble SpareBank 1 Mobilitet AS overført til Fleks med en verdi på 74 millioner kroner for å styrke satsingen under én felles merkevare.

fleks. Mot slutten av 2021 har også SR-Bank kommet inn på eiersiden i Fleks AS gjennom eierskap i SpareBank 1 Mobilitet Holding AS. De fire SpareBank 1-selskapene eier gjennom SpareBank 1 Mobilitet Holding AS til sammen 47,2 prosent av aksjene i Fleks AS etter transaksjonen. For SpareBank 1 Finans Østlandet AS har dette medført en inntekt på 19,2 mill. i 2021. Men denne investeringen sammen med solide partnere er først og fremst strategisk for å ta en sentral posisjon i en viktig del av framtidens bilmarked.

SpareBank 1 Finans Østlandet AS er opptatt av hvordan virksomheten påvirker mennesker, miljø og samfunnet rundt oss. Bærekraft står også sentralt i selskapets overordnede strategi. Selskapets bærekraftsarbeid koordineres gjennom en intern ressursgruppe hvor alle selskapets avdelinger inkludert ledelsen er representert. Det er også god dialog med majoritets-eier SpareBank 1 Østlandet på dette området.

Selskapets arbeid med bærekraft tar utgangspunkt i FNs bærekraftsmål, og vi har valgt å fokusere spesielt på følgende to hovedområder:

Mål 9 - Innovasjon og infrastruktur

Vi har i 2021 initiert og gjennomført flere tiltak på bærekraftsområdet og vil fortsette dette arbeidet i 2022.

Selskapet har i løpet av 2021 deltatt i SpareBank 1 Østlandets arbeid med å etablere et grønt rammeverk for utstedelse av obligasjoner. Dette resulterte i en utstedelse på 5 milliarder kroner hvor SpareBank 1 Finans Østlandet bidro med en kvalifiserende portefølje på i overkant av 750 millioner kroner. Selskapet hadde per 31.12.21 passert 1 milliard i utlånsvolum for elektriske kjøretøy.

I 2022 vil selskapet forsterke fokuset på å skape en grønnere utlånportefølje innen både bedriftsmarkedet og privatmarkedet. Selskapet ble i løpet av 2021 sertifisert som Miljøfyrtårn og vil videreføre og utvikle arbeidet knyttet til dette framover. Det er usikkerhet rundt hvordan covid-19 vil prege samfunn, næringsliv og enkeltmennesker også i 2022. Herunder også hvordan dette vil prege vekst- og tapssituasjonen for SpareBank 1 Finans Østlandet AS. Med utgangspunkt i god soliditet og en velfungerende organisasjon med fokus på lønnsomhet og på markedsarbeidet, er vi godt rigget framover.

Mål 13 - Stoppe klimaendringer

Alt dette gjøres for å sikre arbeidsplasser også i fremtiden. TheVIT har en kontorstruktur som dekker store deler av Østlandet og bidrar til å sikre gode og trygge arbeidsplasser også i distriktene. Vår strategi om teamorganisering og effektiv bruk av teknologi gjør at vi kan tilby meget attraktive arbeidsplasser ved alle våre lokasjoner.

SpareBank 1 Østlandet VIT konsern

TheVIT AS omsatte for 191 mill. kroner i 2021. Selskapet fikk et underskudd før skatt på 2,2 mill. kroner mot et overskudd før skatt på 0,3 mill. kroner i 2020. Resultatet i 2021 er belastet med nærmere 10 millioner kroner i omstillingskostnader knyttet til regnskapsførerenheten.

Omstillingen til team- og bransjeorganisering har pågått gjennom hele året og har vært mer krevende enn forventet. Selskapet har etablert en rekke nye prosesser, flyttet en betydelig del av kundemassen til skybaserte regnskaps-systemer samt ansatt en rekke nye teamledere. Framdriften har også blitt negativt påvirket av omfattende bruk av hjemmekontor. Ved inngangen til 2022 har vi etablert en helt ny organisering som vil bidra til økt konkurransekraft og flere karrieremuligheter for selskapets ansatte.

Selskapets øvrige tjenestekområder til Økonomi-, HR og Business Intelligence-tjenester har opplevd en økende etter-spørsel gjennom året, og vi erfarer en sterk kundetilgang. Markedet har på denne måten bekreftet at våre tverrfaglige løsninger som kombinerer kompetanse og teknologi, treffer et stort behov. En viktig faktor for videre vekst er å kunne rekruttere betydelig mer kapasitet innenfor disse tjenestekområdene.

Selskapet har gjennom året fortsatt et systematisk arbeid med merkevarebygging av TheVIT, og vi opplever en fortsatt økt synlighet, kjennskap til og kunnskap om merkeva-ren. Dette arbeidet vil bli videreført i 2022.

SpareBank 1 Østlandet eier cirka 70 prosent av aksjene gjennom selskapet SpareBank 1 Østlandet VIT. De øvrige aksjepostene eies av administrerende direktør Stein-Ragnar Noreng og Christian Martinsen. Eiernes felles ambisjon er å skape en lønnsom og slagkraftig virksomhet innen regnskap/lønn, økonomi, HR og rådgivning med Østlandet som sitt primære markedsområde.

Selskapet jobber samtidig målrettet med å understøtte FNs bærekraftsmål fram mot 2030 og har valgt å arbeide med fem av de 17 bærekraftmålene:

Mål 5 - Likestilling mellom kjønnene

TheVIT har fokus på kjønnsbalanse og har like vilkår og betingelser uavhengig av kjønn. Lønn settes utelukkende basert på erfaring, prestasjon og kompetanse. TheVIT legger til rette for at begge kjønn kan ta ut fødselspermisjon og eventuelt dele permisjonen. Vi legger til rette for fleksibilitet rundt arbeidstid samt hjemmekontor.

- TheVIT har en høy andel kvinnelige ledere:
- Styret (50 %)
- Ledergruppen (44 %)
- Tjenesteledere (57 %)

Mål 8 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst

TheVIT er en ansvarlig arbeidsgiver med fokus på vekst og lønnsomhet til det beste for de ansatte.

Selskapet har en prestasjonsbasert kultur med menneskelig varme som ivaretar de ansatte og selskapets interesse på en god måte. Vi har gjennom året involvert alle ansatte og hatt god dialog gjennom arbeidsmiljøutvalget og allmøter i de problemstillingene som covid-19 har medført. Vår bransje er i stadig utvikling, og vi er opptatt av å bevare arbeidsplasser ved å videreutdanne hver enkelt gjennom vårt interne konsept – TheVIT Akademiet – der det arrangeres fagdager, kurs og andre kompetansehe-vende tiltak.

Mål 9 - Innovasjon og infrastruktur

For å imøtekomme framtidens krav til effektivisering har TheVIT tatt i bruk:

- Robotteknologi
- Automatiserte prosesser og rutiner
- Skybaserte plattformer
- Ny teknologi innenfor Business Intelligence

Alt dette gjøres for å sikre arbeidsplasser også i fremtiden. TheVIT har en kontorstruktur som dekker store deler av Østlandet og bidrar til å sikre gode og trygge arbeidsplasser også i distriktene. Vår strategi om teamorganisering og effektiv bruk av teknologi gjør at vi kan tilby meget attraktive arbeidsplasser ved alle våre lokasjoner.

Mål 13 - Stoppe klimaendringer

TheVIT forsøker å legge til rette for at virksomheten utfører oppgavene sine i samsvar med myndighetenes anbefalinger. Økt bruk av teknologi medfører at vi blant annet vil redusere reisevirksomheten framover, både fordi det er økt digital kommunikasjon med kundene, men også ved at vi tilbyr fleksible arbeidsordninger til våre ansatte, noe som reduserer behovet for daglige arbeidsreiser.

Andre tiltak som vi har satt i verk, er:

- Søppelsortering
- Redusert bruk av papir/emballasje
- Redusert reisevirksomhet gjennom bruk av videomøter, Teams og telefonmøter. Ved behov for fysiske møter oppfordrer vi alle ansatte til å reise kollektivt.

Tiltak som vi vil se på framover, er strømreducerende tiltak. TheVIT vil videreutvikle sine konsepter for styringsinformasjon til virksomhetene der kundens bærekraftsmål er inkludert i den ordinære virksomhetsstyringen.

Mål 17 - Samarbeid for å nå målene

For å lykkes med bærekraftsmålene er det behov for nye og sterke partnerskap. TheVIT tror på at et rettferdig engasjement og et godt samarbeid der kunder, leverandører, myndigheter og andre interessenter bidrar til å oppfylle bærekraftsmålene.

Om TheVIT

TheVIT leverer tjenester til bedrifter innenfor alle bransjer og har kompetanse innen forretningsutvikling, ledelse, økonomi, regnskap/lønn, HR og Business Intelligence. Selskapet er eid 70 % av SpareBank 1 Østlandet og har 9 avdelinger. Disse er lokalisert på Lillehammer, Moelv, Hamar, Tynset, Elverum, Kongsvinger, Lillestrøm, Oslo og Fredrikstad. Selskapet hadde ved årets slutt ca. 180 ansatte. For mer informasjon, se www.thevit.no

Om SpareBank 1 Finans Østlandet AS

SpareBank 1 Finans Østlandet har 54 ansatte og er eid av SpareBank 1 Østlandet (95 prosent) og SpareBank 1 Ringerike Hadeland (5 prosent). Selskapet har hovedkontor i Hamar i tillegg til regionkontorer på Lillestrøm, Lillehammer, Gjøvik og Fredrikstad. For mer informasjon, se www.sb1fo.no

Alternative resultatmål

SpareBank 1 Østlandet sine alternative resultatmål (APM) er utarbeidet i henhold til ESMA sine retningslinjer for APM-er og er nøkkeltall som har til hensikt å gi nyttig tilleggsinformasjon til regnskapet. Disse nøkkeltallene er enten justerte nøkkeltall eller nøkkeltall som ikke er definert under IFRS eller annen lovgivning og er ikke nødvendigvis direkte sammenlignbare med tilsvarende nøkkeltall hos andre selskaper. APM-ene har ikke til hensikt å være et substitutt for regnskapstall som utarbeides etter IFRS og skal heller ikke tillegges mer vekt enn disse regnskapstallene, men har blitt inkludert i den finansielle rapporteringen for å gi en fylligere beskrivelse av bankens prestasjoner. Videre representerer APM-ene viktige måltall for hvordan ledelsen styrer virksomheten.

Ikke-finansielle nøkkeltall og finansielle nøkkeltall som er regulert av IFRS eller annen lovgivning er ikke definert som APM-er. SpareBank 1 Østlandets APM-er benyttes både i oversikten over hovedtall og i styrets beretning, samt i regnskapspresentasjoner og prospekter. Alle APM-er vises med tilsvarende sammenligningstall for tidligere perioder.

Utlåns- og innskuddsmarginer for morbanken beregnes i forhold til daglig gjennomsnitt av utlån til- og innskudd fra kunder. For alle andre hovedtall og APM-er som beregnes ved hjelp av gjennomsnittlige balansestørrelser, så beregnes gjennomsnittlig balansestørrelse som gjennomsnittet av inngående balanse for den aktuelle perioden og utgående balanse for hvert av kvartalene i perioden.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	Resultat etter skatt - Renteutgifter på hybridkapital
Resultat etter skatt inklusiv renter hybridkapital	Nøkkeltallet viser Resultat etter skatt korrigert for renter på hybridkapital. Hybridkapital er ihht. IFRS er klassifisert som egenkapital og renteutgifter på hybridkapitalen føres derfor som en egenkapitaltransaksjon. Hybridkapitalen har mange likhetstrekk med gjeldsposter og skiller seg fra annen egenkapital ved at den er rentebærende og har ikke rett på utbyttebetalinger. Nøkkeltallet viser hva resultat etter skatt ville vært dersom renteutgiftene knyttet til hybridkapitalen hadde vært resultatført.
	(Resultat etter skatt–Renteutgifter på hybridkapital) x ($\frac{\text{Act}}{\text{Act}}$) Gjennomsnittlig egenkapital–Gjennomsnittlig hybridkapital
Egenkapitalavkastning etter skatt	Egenkapitalavkastning etter skatt er et av SpareBank 1 Østlandet sine viktigste finansielle måltall og gir relevant informasjon om foretakets lønnsomhet ved at den måler driftens lønnsomhet i forhold til investert kapital i virksomheten. Resultatet korrigeres for renter på hybridkapital, som ihht IFRS er klassifisert som egenkapital, men som i denne sammenheng er mer naturlig å behandle som gjeld da hybridkapitalen er rentebærende og ikke har rett på utbyttebetalinger.
	Res. før tap–Nto. res. fra finansielle eiendeler og forpliktelser–Ekstraordinære poster
Underliggende bankdrift	Resultat av underliggende bankdrift gir relevant informasjon om lønnsomheten av bankens kjernevirksomhet.
	Sum driftskostnader Sum inntekter
Kostnadsprosent	Dette nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader, og er et nyttig måltall for å vurdere kostnadseffektiviteten til foretaket. Beregnes som sum driftskostnader dividert med sum inntekter.
	Vektet gjennomsnittlig kunderente på utlån til kunder og utlån overført til kredittforetak - Gjennomsnittlig NIBOR 3 MND
Utlånsmargin	Utlånsmargin beregnes for person- og bedriftsmarkedsdivisjonene og gir informasjon om lønnsomheten av divisjonenes utlånsvirksomhet. Utlån overført til kredittforetak inkluderes i utvalget da dette inngår i den totale utlånsvirksomheten.
	Gj. snittlig NIBOR 3 MND–Vektet gj. snittlig kunderente på innskudd fra kunder
Innskuddsmargin	Innskuddsmargin beregnes for person- og bedriftsmarkedsdivisjonene og gir informasjon om lønnsomheten av divisjonenes innskuddsvirksomhet.
	Utlånsmargin+Innskuddsmargin
Netto rentemargin	Netto rentemargin beregnes for person- og bedriftsmarkedsdivisjonene og gir informasjon om lønnsomheten av divisjonenes samlede utlåns- og innskuddsvirksomhet. Utlån overført til kredittforetak inkluderes i utvalget da dette inngår i den totale utlånsvirksomheten.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	Netto renteinntekter+Provisjonsinntekter fra kredittforetak
Netto renteinntekter inklusiv provisjoner fra kredittforetak	Utlån overført til kredittforetak er en del av den totale utlånsvirksomheten, men inntekter og kostnader forbundet med disse utlånene inntektsføres som provisjonsinntekter. Nøkkeltallet presenteres da det gir et godt bilde på netto inntekter fra den samlede utlåns- og innskuddsvirksomheten.
	Sum eiendeler
Forvaltningskapital	Forvaltningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler
	Sum eiendeler+Lån overført til kredittforetak
Forretningskapital	Forretningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler med tillegg av lån overført til kredittforetak som inngår i utlånsvirksomheten.
	Utlån til og fordringer på kunder+Lån overført til kredittforetak
Brutto utlån inklusiv utlån overført til kredittforetak	Utlån overført til kredittforetak er fraregnet balansen, men inngår i den totale utlånsvirksomheten.
	Innskudd fra og gjeld til kunder Brutto utlån til kunder
Innskuddsdekning	Innskuddsdekning gir relevant informasjon om SpareBank 1 Østlandets finansieringsmiks. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om bankens avhengighet av markedsfinansiering.
	Innskudd fra og gjeld til kunder Brutto utlån til kunder + Lån overf. til kred. foretak
Innskuddsdekning inklusiv utlån overført til kredittforetak	Innskuddsdekning gir informasjon om finansieringsmiks av den totale utlånsvirksomheten. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om den totale utlånsvirksomhetens avhengighet av markedsfinansiering.
	Bto. utlån til kunder Bto. utlån til kunder for 12 mnd. siden - 1
Utlånsvekst siste 12 måneder	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet.
	Bto. utlån til kunder + Lån overf. til kred. foretak Bto. utlån til kunder for 12 mnd. siden+Lån overf. til kred. foret. for 12 mnd. siden - 1
Utlånsvekst siste 12 måneder inklusiv utlån overført til kredittforetak	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i bankens totale utlånsvirksomhet. Banken benytter kredittforetakene som finansieringskilde, og nøkkeltallet inkluderer lån overført til kredittforetakene for å synliggjøre aktiviteten og veksten i den totale utlånsvirksomheten inklusiv disse lånene.
	Innskudd fra og gjeld til kunder Innskudd fra og gjeld til kunder for 12 måneder siden - 1
Innskuddsvekst siste 12 måneder	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i innskuddsvirksomheten som er en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet.
	(Tap på utlån og garantier) x ($\frac{\text{Act}}{\text{Act}}$) Brutto utlån til kunder
Tap på utlån i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet angir resultatført tapskostnad i forhold til brutto utlån og gir relevant informasjon om hvor store tapskostnader foretaket har i forhold til utlånsvolumet. Dette gir nyttig tilleggsinformasjon til resultatført tapskostnad da kostnaden også sees i sammenheng med utlånsvolumet og er dermed bedre egnet som et sammenligningstall mot andre banker.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	(Utlån og forpliktelser i trinn 2) Brutto utlån til kunder
Utlån og forpliktelser i trinn 2 i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	(Utlån og forpliktelser i trinn 3) Brutto utlån til kunder
Utlån og forpliktelser i trinn 3 i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Brutto misligholdte engasjement over 90 dager Brutto utlån til kunder
Brutto misligholdte engasjement i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Brutto øvrige tapsutsatte engasjement som ikke er misligholdt Brutto utlån til kunder
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Netto misligholdte engasjement + Netto andre tapsutsatte engasjement Brutto utlån til kunder
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Individuelle nedskrivninger på misligholdte engasjementer Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager
Avsetningsgrad for misligholdte engasjementer	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Individuelle nedskrivninger på øvrige tapsutsatte engasjementer Brutto øvrige tapsutsatte engasjementer
Avsetningsgrad for øvrige tapsutsatte engasjementer	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Sum egenkapital Sum eiendeler
Egenkapitalprosent	Nøkkeltallet gir informasjon om den uvektede soliditeten til selskapet.
	(Sum EK – Minoritetsinteresser – Hybridkapital) × Eierandelsbrøk Antall utstedte egenkapitalbevis
Bokført egenkapital per EK-bevis konsern	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital per egenkapitalbevis. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset. Beregnet som egenkapitalbevisiernes andel av egenkapitalen ved utløpet av perioden dividert på antall egenkapitalbevis.
	(Børskurs på egenkapitalbevisene Resultat per egenkapitalbevis x ($\frac{\text{Act}}{\text{Act}}$)
Pris/resultat per EK-bevis	Nøkkeltallet gir informasjon om inntjeningen per egenkapitalbevis sett opp mot børskurs på det aktuelle tidspunkt, noe som gir mulighet for å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset. Beregnes som børskurs per egenkapitalbevis dividert på annualisert resultat per egenkapitalbevis.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	Børskurs på egenkapitalbevisene Bokført egenkapital per egenkapitalbevis konsern
Pris/bokført egenkapital	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital per egenkapitalbevis sett opp mot børskurs på gitt tidspunkt. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset. Beregnet som børskurs per egenkapitalbevis dividert på bokført egenkapital per egenkapitalbevis konsern (se definisjonen av dette nøkkeltallet over).
	Gjennomsnittlig lånebeløp på utlån til kunder Gjennomsnittlig markedsverd på sikkerhetsstilte eiendeler
Gjennomsnittlig LTV (Loan to value)	Nøkkeltallet gir informasjon om belåningsgraden i utlånsporteføljen og er relevant for å vurdere tapsrisiko i utlånsporteføljen.
	Gjennomsnittlig markedsverd på sikkerhetsstilte eiendeler
Utlån overført til kredittforetak	Utlån overført til kredittforetak er fraregnet balansen, men inngår i den totale utlånsvirksomheten. Nøkkeltallet brukes for beregning av andre APM-er.
	Totalt antall dager i året (365 eller 366) Antall dager hittil i år
Act/Act	Act/Act brukes for å annualisere resultatstørrelser som inngår i nøkkeltall. Resultatstørrelser annualiseres i nøkkeltallene for at de skal være sammenlignbare med andre perioders nøkkeltall.
	Identifiserte kostnader som er vurdert å skyldes engangshendelser
Ekstraordinære poster	Nøkkeltallet brukes til å beregne underliggende bankdrift som er oppført som en egen APM.
	Majoritetens andel av konsernets resultat etter skatt × Gjennomsnittlig eierandelsbrøk Gjennomsnittlig antall EKB i regnskapsperioden
Resultat per gjennomsnittlig egenkapitalbevis	Nøkkeltallet viser egenkapitalbevisiernes andel av resultat etter skatt fordelt per gjennomsnittlig egenkapitalbevis i regnskapsperioden.
	Majoritetens andel av konsernets resultat etter skatt × Gjennomsnittlig eierandelsbrøk Gjennomsnittlig antall EKB i regnskapsperioden+Antall EKB utstedt etter regnskapsperiodens slutt
Utvannet resultat per gjennomsnittlig egenkapitalbevis	Nøkkeltallet viser egenkapitalbevisiernes andel av resultat etter skatt fordelt på summen av gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i regnskapsåret med tillegg av antall egenkapitalbevis som er utstedt etter regnskapsperiodens slutt.
	Sum driftskostnader – Restruktureringskostnader
Sum driftskostnader korrigert for restruktureringskostnader	Restruktureringskostnader i forbindelse med omorganisering av virksomheten inngår i sum driftskostnader, men disse kostnadene holdes utenfor når virksomheten fastsetter mål for vekst i driftskostnader. Disse kostnadene holdes utenfor for at veksttallene skal være sammenlignbare over tid. Nøkkeltallet presenteres da det gir et godt grunnlag for å beregne underliggende kostnadsvekst.

Vedlegg

Utdypende fakta om SpareBank 1 Østlandets bærekraftsarbeid

I dette vedlegget presenterer vi utdypende fakta om SpareBank 1 Østlandets bærekraftsarbeid. Sammen med bærekraftsdataene i hoveddelen av årsrapporten utgjør dette vår bærekraftsrapportering i tråd med GRI-standarden.

Vedlegget er inndelt tematisk på samme måte som hoveddelen av årsrapporten. Øverst i

enkelte vedlegg finner du en henvisning til hvilken del av årsrapporten vedlegget tilhører. Innholdet i bærekraftsvedlegget er revidert av ekstern revisor på lik linje med hovedrapporten.

Bakerst i vedlegget finner du indekser som hjelper deg å finne fram til den informasjonen om bærekraft som du er ute etter.

Innhold

Bankens interne mål koblet mot FNs bærekraftsmål	233
Vedlegg til kap 2.1 Vår drift gjennom 2021: Energi og klima i vår forretningsdrift, samt vitenskapsbasert klimamål (SBT)	234
Vedlegg til kap 2.2 Våre medarbeidere: Utdypende fakta om organisasjon og HR	236
Vedlegg til kap 3.1 Våre forretningsområder: Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen	240
Vedlegg til kap 3.1 Våre forretningsområder: Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen	246
Vedlegg til kap 3.1 Våre forretningsområder: Krav til finansielle leverandører: Klimagassutslipp i fond	248
Krav til andre leverandører – bærekraftige innkjøp	250
Totale klimagassutslipp og nullutslippsrapportering – NZBA	252
Taksonomirelatert informasjon	254
Klimarisiko – TCFD-indeks	256
Naturrisiko – TNFD-indeks	259
UNEP FI – PRB-indeks: Prinsipper for ansvarlig bankdrift	260
Miljøfyrtårn-indeks: Bank- og finanskriterier	261
GRI-indeks	262
Vesentlighetsanalyse og påvirkningsanalyse	267
Prinsipper for bærekraftsrapporteringen	268

Bankens interne mål koblet mot FNs bærekraftsmål

Vår ambisjon er å merkbart forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.

Konsernledelsen har utarbeidet hovedmål og delmål for bærekraftsarbeidet i banken. Modellen viser hvilke av FNs bærekraftsmål vi har positiv og negativ påvirkning på. Videre kobler vi bærekraftsmålene på delmål nivå med de interne målene i bankens handlingsplan for bærekraft. Mål 17 om samarbeid er et overordnet metodemål for oss.

Bankens egne mål:

1) Vi er pådrivere for bærekraftig utvikling i vårt markedsområde

1.1	Vi støtter aktivt opp under kundens bærekraftsarbeid og fremmer bærekraftig innovasjon eksternt.			9.4	12.2 12.8	13.3	
1.2	Vi tilbyr bærekraftige produkter og tjenester og fremmer bærekraftig innovasjon internt.		8.10	9.4	12.8	13.3	15a 15b
1.3	Vi initierer og støtter gode bærekraftsaktiviteter.				12.8		16.6

2) Vi tenker bærekraft i store og små beslutninger slik at det er en integrert del av vår virksomhet

2.1	Alle ansatte kjenner til bærekraftsatsingen vår.	4.7			12.8	13.3	16.4
2.2	Bærekraft er en del av våre arbeidsprosesser.		8,5 8,8	9.3 9.4	12.2 12.6 12.8	13.3	15a 16.4 16.5 16.6 16.7
2.3	Vi tilstreber åpenhet og transparens i arbeidet vårt.	4.7			12.6		16.6

Vedlegg til kapittel 2.1 Vår drift gjennom 2021:

Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål (SBT)

SpareBank 1 Østlandet har vært sertifisert som Miljøfyrtårnbedrift siden 2008, og vi jobber kontinuerlig for å redusere våre klimagassutslipp og vår påvirkning på miljøet. Banken hadde et totalt klimagassutslipp på 691,31 tonn CO₂-ekvivalenter i 2021.

Klimagassutslipp fra vår drift

Miljøfyrtårn er et anerkjent og effektivt verktøy for miljøledelse (Environmental Management System). Fra 2021 har Miljøfyrtårn lagt til flere indikatorer som det må rapporteres på, for eksempel kjøregodtgjørelse. Det er også lagt inn nye og oppdaterte omregningsfaktorer, og historiske tall er tilsvarende regnet om og oppdatert. Banken har redusert sine utslipp betraktelig fra 2013-2020. Fra 2020-2021 har utslippene økt noe på grunn av mer aktivitet på kontorene etter koronapandemien, samt flere indikatorer å rapportere på.

SpareBank 1 Østlandet hadde et totalt klimagassutslipp på 691,31 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e) i 2021 for scope 1, 2 og 3 til sammen. I 2021 kjøpte banken EUA klimakvoter samt opprinnelsesgarantier for å kompensere for våre utslipp.

Vitenskapsbasert plan for reduksjon

Vi har satt mål for hvordan vi skal redusere våre utslipp i tråd med Parisavtalen, såkalte vitenskapsbaserte klimamål eller Science Based Target (SBT).

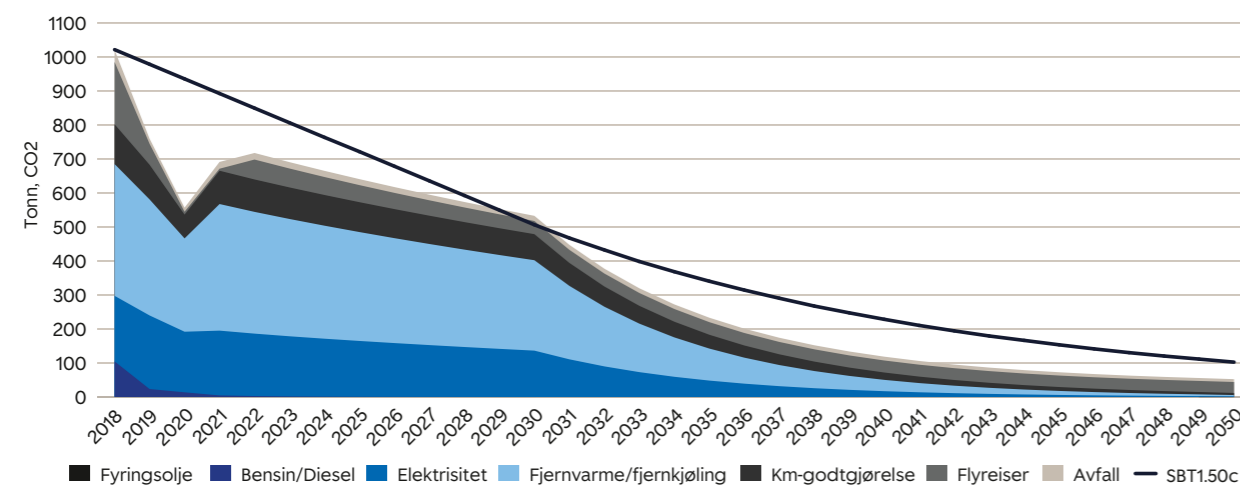
I tråd med SBT har vi vedtatt både kortsiktige og langsiktige mål med tilhørende tiltak fram mot 2050. Bankens planer for utslippsreduksjon mot 2050 kan ses i grafen nedenfor. Den fullstendige rapporten om våre vitenskapsbaserte klimamål ligger på våre hjemmesider.

Energi- og klimaregnskap 2021

Regnskapet omfatter alle registrerte utslipp fra banken. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard" som er utviklet av "The Greenhouse Gas Protocol Initiative" – GHG-protokollen.

Fra 2021 har Miljøfyrtårn endret flere av sine utslippsfaktorer. De mest markante endringene er gjort for energiforbruk. Faktoren for fjernvarme er økt fra 0,116 til 0,187 kg CO₂e/kWh mens faktoren for elektrisitet er redusert fra 0,119 til 0,04 kg CO₂e/kWh. Den tidligere faktoren for elektrisitet forholdt seg til den nordiske produksjonsmiksen, mens den nye faktoren forholder seg til den norske forbruksmiksen. Kjøregodtgjørelse er fra 2021 en ny aktivitet som tidligere ikke har vært inkludert i klimaregnskapet.

Framskrivninger Forretningsdrift og HR

Tallene og framskrivningene i grafen over er basert på Miljøfyrtårns omregningsfaktorer før de ble endret 1.1.2022. Tallene i stolpediagrammet på side 235 er omregnet med de nye faktorene, også historiske tall, men av tekniske årsaker er det foreløpig ikke gjort her. Vi vil i 2022 også omregne framskrivningene med de nye omregningsfaktorene fra Miljøfyrtårn.

Utslippskilde	Forbruk	Utslippsfaktor	Utslipp i CO ₂ ekvivalenter
Scope 1			
Bensin (firmabiler)	1 601 liter	2,89 kg CO ₂ e/liter	4,63 tonn CO ₂ e
Sum scope 1:			4,63 tonn CO₂e
Scope 2			
Fjernkjøling	27 404 kWh	0,026 kg CO ₂ e/kWh	0,71 tonn CO ₂ e
Fjernvarme	1 987 251 kWh	0,187 kg CO ₂ e/kWh	371,62 tonn CO ₂ e
Elektrisitet	4 763 127 kWh	0,04 kg CO ₂ e/kWh	190,53 tonn CO ₂ e
Sum scope 2:			562,86 tonn CO₂e
Scope 3			
Restavfall	48 562 kg	0,38 kg CO ₂ e/kg	18,45 tonn CO ₂ e
Restavfall sortert	30 198 kg	0,36 kg CO ₂ e/kg	1,49 tonn CO ₂ e
Flyreiser Norden	57 reiser (en vei)	104 kg CO ₂ e/reise	5,93 tonn CO ₂ e
Kjøregodtgjørelse ¹⁾	362 761 km	0,27 kg CO ₂ e/km	97,95 tonn CO ₂ e
Sum scope 3:			123,83 tonn CO₂e
TOTALT CO₂ UTSLIPP			691,31 TONN CO₂E

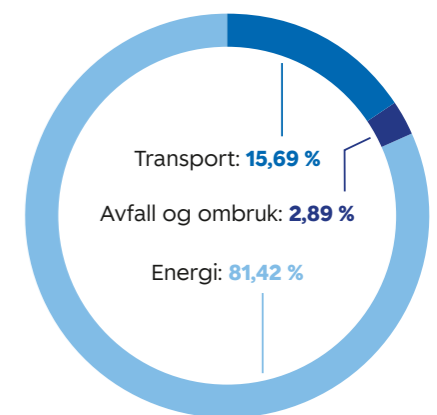
1) 10.183 km er kjørt med el-bil

Oversikt over mål og måloppnåelse for 2021

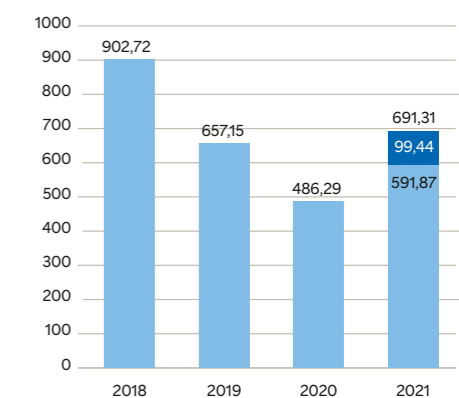
Scope 1: Firmabiler, drivstoff	Bankens firmabiler skal skiftes ut til elektriske biler innen 2030. Utslipp fra firmabilene vil derfor være 0 tCO ₂ e fra og med 2030. I 2021 disponerte bankens ansatte én el-bil og to bensindrevne leasingbiler.
Scope 2: Elektrisitet og fjernvarme	Banken har de siste 13 årene redusert elektrisitetsforbruket betraktelig. Vi har som mål å redusere forbruket kontinuerlig fram til 2030 og videre mot 2050. Gjennom hele 2022 skal bankens kontorbygg på Kongsvinger totalrenoveres innvendig. Oppvarming via gamle panelovner skal skiftes ut med fjernvarme via vannbårne moderne radiatorer. Det installeres også SD-anlegg med VAV/VA-styring for å kunne overvåke temperatur og luftmengde i hvert enkelt rom i bygget. Det forventes at energikarakteren på bygget forbedres når ombyggingen er ferdig. Fra 2020 til 2021 økte energiforbruket med 831 800 kWh (+12,2 prosent) da det var økt tilstedeværelse og aktivitet på bankkontorene etter at de fleste kontorene var delvis stengt gjennom hele 2020.
Scope 3: Flyreiser	Banken legger klare begrensninger i sitt reiseregulativ om at alle reiser skal være begrunnet i et tydelig behov, og at andre alternativer som telefon eller videomøter skal være vurdert som alternativer til å reise. Både 2020 og 2021 var spesielle år på grunn av koronasituasjonen. Vi hadde 57 flyreiser i 2021 og 23 i 2020. I 2019, som var et «normalår», hadde vi 227 flyreiser. I 2022 skal vi revidere reisepolicyen og vurdere ytterligere tiltak og nye mål for å redusere våre utslipp.
Scope 3: Km-godtgjørelse	Banken oppmuntrer de ansatte til å redusere reisevirksomheten med bruk av egen bil så langt det er mulig. Samtidig oppmuntrer det til å bruke alternativ kollektivtransport som tog og buss. Banken tilbyr grønt billån for kunder og ansatte som kjøper elbil. I 2021 kjøpte vi totalt 362 761 km. Tilsvarende tall for 2020 var 408 897 km. Fra 2021 er utslipp fra kilometergodtgjørelse også inkludert i klimaregnskapet, noe som øker våre totale CO ₂ -utslipp betraktelig.
Scope 3: Avfall	Banken har som mål å redusere utslipp fra avfall med 50 prosent i perioden 2018–2050. Siden 2011 har vi vært medlem av Grønt Punkt Norge og følger deres rapportering og regler. Alle bankens kontorer kildesorterer og har fokus på å redusere restavfall, noe som også er i tråd med vår Miljøfyrtårnsertifisering. Ytterligere tiltak som gjøres for å redusere avfallsmengden, er å stille krav til våre leverandører når det gjelder deres bruk av emballasje for å begrense mengden av avfall på våre kontorer. I tråd med Miljøfyrtårns føringer skal også engangsemballasje fjernes i framtiden. I 2021 reduserte vi den totale avfallsmengden med 2196 kg (-2,7 prosent) til tross for økt aktivitet på kontorene etter nedstengningen i 2020.

Prosentvis fordeling av CO₂ utslipp

Totale tonn CO₂ utslipp 2018-2021

■ Nye aktiviteter inkludert i klimaregnskapet fra 2021
 ■ Aktiviteter inkludert i klimaregnskapet alle år

Vedlegg til kapittel 2.2 Våre medarbeidere:

Utdypende fakta om organisasjon og HR

I kapitlet Våre medarbeidere og i styrets beretning beskriver vi hvordan banken jobber med ulike temaer innen organisasjon og HR. Der redegjør vi for strategi og hvordan de ulike områdene styres, i tillegg gir vi en status for arbeidet med temaene arbeidsforhold, HMS og sykefravær, organisasjonsutvikling, opplæring og kompetanse, mangfold og likestilling. Informasjon om etikk og varsling finner du i kapitlet Etikk og anti-korrupsjon. Her i vedlegget finner du utdypende rapportering på forskjellige temaer innen organisasjon og HR.

Vi har også lovbestemt plikt til å arbeide med likestilling og mot diskriminering. Vår rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er publisert på bankens nettsider www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/Generelle-retningslinjer-samfunnsansvar-barekraft-likestilling-mangfold-2020.pdf.

Mål og måloppnåelse

Mål for området	Sykefraværet skal være under 4,5 % (nasjonale tall på tvers av bransjer er på ca 6 %)				
Måleparameter	Sykefravær i prosent, sum kortids- og langtidsfravær				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 3,7 %	✓ 4,0 %	✓ 4,5 %	✓ 4,0 %	✓ 4,0 %

Mål for området	90 % av fast ansatte skal ha gjennomført medarbeider- og utviklingssamtaler				
Måleparameter	Gjennomføringsgrad i %				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 97 %	✓ 93 %	✓ 97 %	✓ 100 %	✓ 100 %

Mål for området	100 % av ansatte som er underlagt FinAuts autorisasjonskrav skal ha gjennomført obligatorisk kompetanse-oppdatering.				
Måleparameter	Gjennomføringsgrad i %				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 100 %	✓ 100 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Mål for området	Lik lønn for likt arbeid.				
Måleparameter	Kvinnens lønn i % av menns lønn i sammenlignbare stillinger (rapporterte data er ikke korrigert for strukturelle forhold)				
Linjefunksjoner	2021	2020	2019	2018	2017
	88,6 %	89,6 %	90,6 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Ledere og tyngre fagstillinger	98,9 %	104,3 %	93,3 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Totalt	82,1 %	81,2 %	82,0 %	81,9 %	79,5 %

Mål for området	45 % kvinneandel i lederstillinger				
Måleparameter	Prosentandel kvinnelige ledere				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	42,1 %	36,1 %	35,8 %	39,0 %	39,0 %

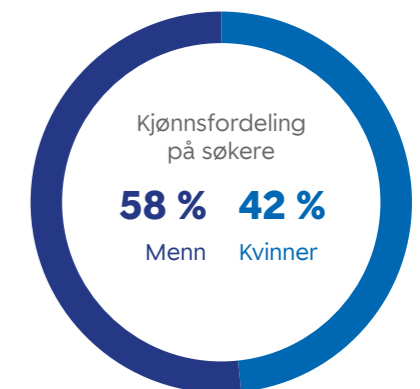
Ansatte

Fast ansatte, fordelt på kjønn, ansattkategori og alder

Alder	Antall ansatte 2021					Antall årsverk 2021				
	Deltid		Heltid		Totalt	Deltid		Heltid		Totalt
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner		Menn	Kvinner	Menn		
Under 30 år	2	.	30	20	52	0,3	.	30	20	50,3
30-39 år	5	.	66	74	145	4,21	.	66	74	144,21
40-49 år	8	1	74	74	157	6,1	0,5	74	74	154,6
50-59 år	15	2	98	97	212	10,4	0,9	98	97	206,3
Over 60 år	11	4	53	68	136	8,2	3	53	68	132,2
Totalt	41	7	321	333	702	29,21	4,4	321	333	687,61

Midlertidig ansatte, fordelt på kjønn og alder

Alder	Antall 2021			Årsverk 2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Under 30 år	4	3	7	4	3	7
30-39 år	.	1	1	.	1	1
40-49 år	1	.	1	1	.	1
Totalt	5	4	9	5	4	9

Rekruttering

Rekruttering	2021	2020	2019	2018	2017
Antall rekrutteringer morbank, internt	32	38	21	12	15
Antall rekrutteringer morbank, eksternt	48	44	35	35	15

GRI 401-1 Nyansettelser eksterne

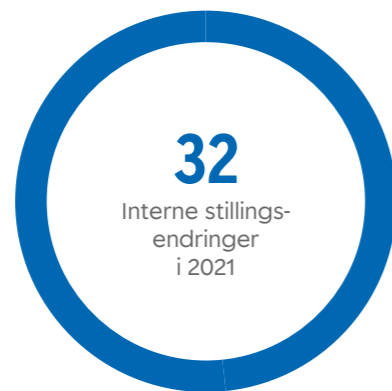
Alder	Antall ansatte 2021					Antall årsverk 2021				
	Deltid		Heltid		Totalt	Deltid		Heltid		Totalt
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner		Menn	Kvinner	Menn		
Under 30 år	2	.	11	5	18	0,3	.	11	5	16,3
30-39 år	.	.	5	12	17	.	.	5	12	17
40-49 år	1	.	.	6	7	0,8	.	.	6	6,8
50-59 år	.	.	1	4	5	.	.	1	4	5
Over 60 år	1	.	.	.	1	0,8	.	.	.	0,8
Totalt	4	.	17	27	48	1,9	.	17	27	45,9

Alderssammensetning

Alderssammensetning	2021	2020	2019	2018	2017
Gjennomsnittsalder	47,8 år	47,6 år	47,5 år	48 år	47,61
Gjennomsnittlig ansettelsestid	15,75 år	15,3 år	15,7 år	16 år	16,72

Turnover

Antall avganger - turnover	2021	2020	2019	2018	2017
Turnover fordelt på kjønn (kun 2020 og 2021)	K: 2,7 %	K: 1,55 %	4,60 %	2 %	2 %

Opplæring

Opplæring	2021	2020	2019	2018	2017
Timer per ansatt*	56,4	11,2	ikke tilgjengelig	ikke tilgjengelig	ikke tilgjengelig

*Tidligere har vi kun rapportert på opplæring som er gjennomført via vår e-læringsportal. I 2021 har vi også tatt med fagdager, produkt- og systemopplæring, webinarer, diverse kurs og konferanser med læring som formål, masterprogrammer, introduksjonsprogram og lederutviklingsprogram.

Det er fortsatt en underrapportering av kompetanse, fordi tid brukt på gjennomføring av autorisasjoner og krav til kompetanseoppdatering ifm. autorisasjonsordninger ikke er medregnet.

Foreldrepermisjon

GRI 401-3

GRI 401-3: Foreldrepermisjon		2021	2020	2019	2018	2017
Antall ansatte som tok ut foreldrepermisjon - fordelt på kjønn	Kvinner	21	22	17	17	23
	Menn	10	12	16	14	11
Antall ansatte som returnerte til arbeid etter foreldrepermisjon		31	34	33	31	34
Gjennomsnitt antall uker	Kvinner	14,01	19,78	17,72	17,46	13,5
	Menn	14,08	13,22	11,43	7,82	6,13
Gjennomsnittlig antall uker foreldrepermisjon		14,03	17,47	14,67	13,11	11,12
Andel ansatte som fortsatt var ansatt etter 12 mnd		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Forsikringsrådgiver Trond Buhaug (til venstre) og bedriftsrådgiver Trond Fjell i SpareBank 1 Østlandet er opptatt av å skape tillit mellom kunde og bank. Her er de ute på besøk hos Toten Bær og Grønt.

Vedlegg til kap 3.1 Våre forretningsområder:

Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen

Bankens langsiktige ambisjon er å være klimanøytral i 2050, også fra utlånsporteføljene.

Banken jobber derfor med å redusere klimagassutslippene fra både privatmarkeds- og bedriftsmarkedsporteføljene. Det innebærer å stadig øke den andelen av porteføljen som anses å ha lave klimagassutslipp, og som derfor kan anses som mer "grønn". Banken utarbeidet i 2021 et grønt obligasjonsrammeverk der deler av utlånsporteføljen defineres som lyse-, mellom- eller mørkegrønn etter ulike kriterier. Rammeverket fikk en ekstern verifisering fra Cicero Shades of Green, og de vurderte rammeverket overordnet som mellomgrønt.

› Totalt kvalifiserer 27,66 milliarder av bankens portefølje som grønn under dette rammeverket ved utgangen av 2021. Dette er medberegnet SpareBank 1 Finans Østlandet og Boligkreditt. Dette er av en total på 168,58 milliarder og utgjør dermed 16,3%.

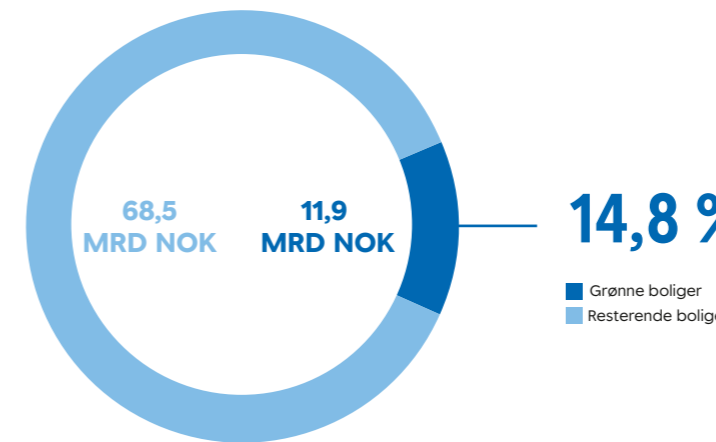
Se mer informasjon i kapittelet "Rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner" på side 28. Enda mer utfyllende informasjon finnes på www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/rammeverk-for-gron-obligasjoner.html.

Metode for beregning av utslipp

Banken har fått bistand av Cemasis og Multiconsult for å beregne utslipp for utlånsporteføljen, spesielt for boliglånsporteføljen. For beregningene knyttet til utlån i bedriftsmarkedet er vi medlem av og bruker metoden til PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials).

Metode for å sette vitenskapsbasert mål om nullutslipp

For å utarbeide målene om reduksjon av klimagassutslippene til null i 2050 har vi tatt utgangspunkt i The Science Based Targets Initiative (SBTi) sin metode for å sette et vitenskapsbasert mål. Banken har fått bistand av Cemasis. Beregningene er ikke sendt inn til SBT for godkjenning, fordi banken på bedriftsmarkedssiden nesten bare har små- og mellomstore bedrifter i utlånsporteføljen. Metoden til SBTi er ennå ikke så godt tilpasset disse bedriftene. Mye i SBT metoden handler om å få bankens kunder til selv å utarbeide og sende inn beregninger for egne utslipp og lage vitenskapsbaserte mål. Det er det på det nåværende tidspunkt utfordrende å få små- og mellomstore bedrifter til å gjøre, men noe vi jobber med gjennom bærekraftsvurderingene på BM (se mer informasjon i kapittelet Ansvarlig utlån til bedriftsmarkedet).

14,8 % av totalen på 80,4 milliarder lånt ut til boliger i både personmarkedet og bedriftsmarkedet.

■ Grønne boliger
■ Resterende boliger

Klimagassutslipp i boligporteføljen og vitenskapsbasert mål for reduksjon

Totalt utslipp i boligporteføljen er estimert til 253 000 tonn CO₂e av Multiconsult og Cemasis. Utregningen for klimagassutslipp knyttet til boliglånsporteføljen har tatt utgangspunkt i total m², Multiconsult sine estimerte utslipp knyttet til "grønn" og "ikke grønn" portefølje og den reelle fordelingen mellom "grønne" og "ikke grønne" bygg i 2020 og 2021.

› Totale utslipp i boligporteføljen er estimert til 253 000 tonn CO₂e, og karbonintensiteten er på 50,69 kg CO₂e per m².

I grafen under er utslippene fra bankens boliglånsportefølje framskrevet mot 2050. Dette er basert på PMs mål for 2025 og 2030. Målsetning har tatt utgangspunkt i SBT sin metode, men dette er en "godt under 2 graders-bane" fordi SBT ikke har utviklet en 1,5 graders bane for boliger ennå.

Tallene for 2022 til og med 2050 legger til grunn to av bankens vedtatte mål for boligporteføljen, samt en ekstern framskrivning av EUs elektrisitetssmiks:

- Det første interne målet handler om oppgradering av den 'ikke grønne' delen av boliglånsporteføljen, og ambisjonen er å oppgradere 40% av disse boligene med 30% eller mer innen 2050.
- Det andre interne målet tilsier at av nye boliglån skal 40% være i henhold til EU-taksonomien i 2030, og 100% skal være i henhold til EU-taksonomien i 2050.

Som grafen viser, er reduksjonene relativt små de første årene før utslippene reduseres raskere fra rundt 2030. Det betyr at banken ikke helt følger ambisjonene i SBTi de første årene, men CO₂ reduksjonen fra boligporteføljen reduseres desto mer fra 2030 og utover. Tiltakene som er planlagt, viser at utlånsporteføljen fortsatt er 2,99 kg CO₂e/m² fra målet om å bli nullutslipp. Det betyr at vi stadig må jobbe for å forsterke virkemidlene overfor kundene for å redusere utslippene knyttet til boliger.

Boliglånsporteføljen

Andel grønne lån i boligporteføljen

Banken jobber for å øke den grønne andelen av boliglånsporteføljen, blant annet for å redusere klimagassutslippene i våre utlån. Cicero Shades of Green definerer deler av vår boliglånsportefølje som lysegrønn. I presentasjonen av vårt grønne obligasjonsrammeverk i årsrapporten ser man også om kravene er i tråd med de tekniske kravene til reduksjon av klimagasser fra EU sin klassifiseringsordning (taksonomi). Disse var ikke endelig vedtatt da bankens rammeverk ble utarbeidet.

Her er kravene som må innfris for å regnes som "grønn" i vår boliglånsportefølje:

Eksisterende boliger

- Boliger bygget før 2012 og som derfor har eldre bygningkoder enn TEK10, må ha energimerke A eller B.

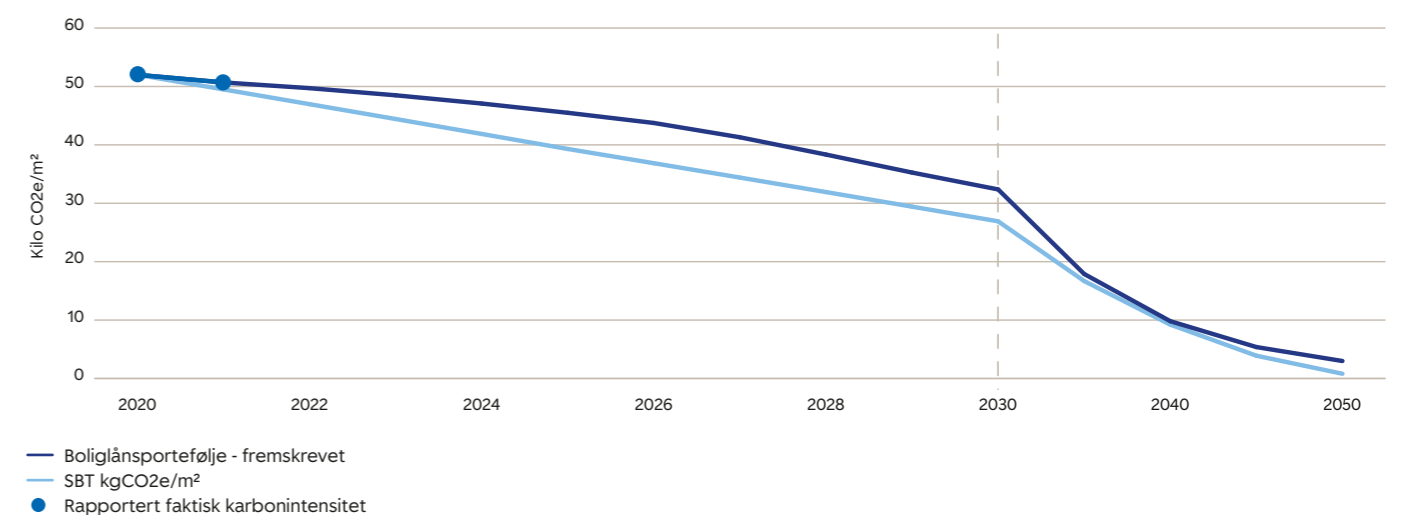
- Boliger bygget mellom 2012 og 2021 må være TEK 10 og TEK 17, noe som også innebærer energimerke A eller B.
- Boliger som har fått en 30 prosent effektivitet i energibruk, og som har gått minst 2 energiklasser opp.

Nye boliger

- Boliger bygget etter 2021 må være minimum 20 prosent mer energieffektive enn reguleringen på tidspunktet for oppføring.

Ut fra disse forutsetningene er 11,9 milliarder grønn, av totalen på 80,4 milliarder lånt ut til boliger i både personmarkedet og bedriftsmarkedet. Dette utgjør 14,8 prosent. Tall på andel grønne boliger er ikke sammenlignbart med tall rapportert foregående år da lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt ikke er med i denne fremstillingen. Boligene fordeler seg som vist i diagrammet.

Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon for boliglånsporteføljen

Bedriftsmarkedsporteføljen

Andel grønne næringsbygg i bedriftsmarkedsporteføljen

Det grønne obligasjonsrammeverket definerer også hva som regnes som grønne aktiviteter i bedriftsmarkedsporteføljen, blant annet knyttet til næringsbygg. Cicero Shades of Green har vurdert at disse næringsbyggene er lysegrønne:

Eksisterende næringsbygg

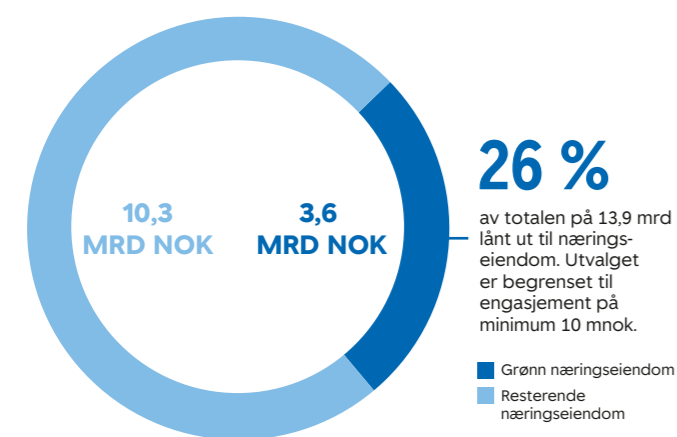
- Næringsbygg som er blant de 15 prosent mest energieffektive i Norge. Det inkluderer TEK 10 og TEK 17 (eller senere), energimerke A eller B, BREEAM eller BREEAM-NOR Excellent eller LEED Gold eller Nordisk svanemerke bygge.

Nye næringsbygg

- Næringsbygg bygget fra og med 2021 må ha 20 prosent bedre energieffektivitet enn gjeldende forskrift som per nå er TEK 17.
- Næringsbygg som har fått en 30 prosent effektivitet i energibruk, eller som har gått minst 2 energiklasser opp.

Se vårt grønne obligasjonsrammeverk på vår hjemmeside og i årsrapporten for å få mer detaljert informasjon, blant annet i hvilken grad dette er i tråd med EUs klassifiseringsordning (taksonomi).

Med disse forutsetningene lagt til grunn er 26 prosent av næringsbyggporteføljen grønn. Utlånsvolumet fordeler seg som vist i diagrammet.

Klimagassutslipp i bedriftsmarkedsporteføljen

Banken er ikke eksponert mot karbonintensive bransjer som utvinning av olje og gass, oljeraffinering, metallproduksjon, sjøfart eller luftfart, og vi har derfor en relativt sett lite karbonintensiv utlånportefølje på bedriftsmarkedet. Banken ønsker likevel å synliggjøre utslippene i utlånporteføljene da det er nettopp her vi har størst mulighet for å bidra til at Norge når de ambisiøse målene i Parisavtalen. Banken har rapportert på klimagassutslipp i utlånporteføljen siden 2019

og har også satt et vitenskapsbasert klimamål for kredittporteføljen. Utslipp i BM-porteføljen er på 678 tusen tonn CO2 ekvivalenter, og karbonintensiteten er på 17,7 tonn CO2 ekvivalenter per mill. kroner (kundernes scope 1 og 2 utslipp, for å unngå dobbelrapportering).

Utslipp i BM-porteføljen er estimert til 678 tusen tonn CO2 ekvivalenter, og karbonintensiteten er på 17,7 tonn CO2 ekvivalenter per mill. kroner.

Årlig karbonopptak i bankens skogportefølje er større enn årlige karbonutslipp i resterende portefølje, så sett opp mot hverandre kunne man sagt at bankens BM-portefølje har netto positivt karbonavtrykk. Men banken jobber, i tråd med metoden i SBTi og PCAF for netto null utslipp i alle bransjer uavhengig av hverandre, så under vises et totalt, beregnet klimagassutslippsregnskap fra alle bransjer vi finansierer. Det finnes et eget utdypende avsnitt om skog lengre ute i kapitlet.

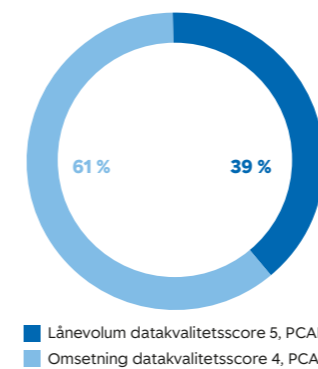
Bransje	Totale utslipp (tonn CO2 ekvivalenter)		Karbonintensitet (tonn CO2 ekvivalenter per MNOK i utlån)	
	Scope 1 og 2	Scope 3	Scope 1 og 2	Scope 1, 2 og 3
Jordbruk og tilknyttede tjenester	606 005	218 649	111,5	151,7
Skogbruk og tilknyttede tjenester	21 380	26 143	15,7	35,0
Forretningsmessig tjenesteyting	8 694	14 954	9,2	25,0
Varehandel	7 843	12 143	9,0	22,8
Omsetning og drift av fast eiendom	7 881	28 978	0,4	2,0
Industri	6 273	43 396	4,3	46,6
Oppføring av bygninger	5 135	104 160	1,0	21,0
Transport og lagring	3 293	13 839	12,5	65,0
Faglig og finansiell tjenesteyting	1 981	4 329	1,0	3,3
Hotell, restaurant og reiseliv	1 817	4 202	3,7	12,3
Energiproduksjon og -forsyning	1 721	517	2,6	3,4
Offentlig sektor	942	9 839	1,4	15,5
Øvrige	4 975	7 016	9,3	22,5
Sum	677 941	488 164	17,7	30,7

Metode og kilde: Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Banken benytter Internasjonal GHG regnskaps- og rapporteringsstandard for finans til å estimere klimagassutslipp i utlånporteføljen. carbonaccountingfinancials.com/standard

Forutsetninger

Analysen er basert på norske utslippsfaktorer på næringsgruppenivå (NACE-kode). For AS benyttes utslippsfaktorer basert på omsetning justert for bankens andel av total finansiering, som tilsvarer datakvalitet 4 i PCAF, på en skala fra 1 til 5, der 1 er best. For enkeltpersonforetak og personlig næringsdrivende benyttes utslippsfaktorer basert på lånevolum, som tilsvarer score 5 i PCAF. Det er forskjell på beregningsmetode for AS og enkeltpersonforetak på grunn av datatilgjengelighet. Metoden skiller mellom direkte utslipp (scope 1 og 2) og utslipp oppstrøms i verdikjeden som for eksempel skjer gjennom produksjon av råvarer (scope 3).

Utlån fordelt på datakvalitet

Når det blir beregnet totale klimagassutslipp i porteføljen, begrenser vi oss til scope 1 og 2, da en summering vil bety stor grad av dobbelttelling siden ett selskaps direkte utslipp er et annet selskaps indirekte utslipp. Vi ønsker likevel å synliggjøre indirekte utslipp i bransjeoversikten siden enkelte bransjer, blant annet oppføring av bygninger, har relativt lite direkte utslipp i forhold til indirekte utslipp.

Begrensninger

Det er flere svakheter med metoden, og her påpekes noen av dem:

- Det kan forekomme feil i datagrunnlaget ved at enkeltkunder har en næringskode som ikke reflekterer den faktiske aktiviteten i foretaket, og som derfor gir en misvisende utslippsfaktor.
- Utslippsfaktorene som ligger til grunn for beregningene er grove estimater som ikke gir informasjon om utslipp på kundenivå. Denne metoden for kartlegging av utslipp egner seg best som, og brukes derfor i hovedsak til å se hvor vi bør rette fokuset i vårt arbeid med bærekraft.
- Etter hvert som vi øker datakvaliteten i våre beregninger, vil vi sette oss stadig mer konkrete mål og gi tydeligere insentiver for spesifikke bransjer og kunder.
- Vi må forvente relativt betydelig variasjon i utslippsmålinger framover da det blir stadig mer oppdatert informasjon, og datakvaliteten øker.

Resultater

Totale utslipp

Analysen viser at jordbruk og tilknyttede tjenester har de største direkte utslippene i vår portefølje. Dette samsvarer med tidligere beregninger. Landbruk er vår nest største bransje etter omsetning og drift av fast eiendom, og gitt vår geografiske plassering og bransjemiks er det naturlig at jordbruk kommer høyt ut her. Norsk landbruk har et sterkt fokus på bærekraft, og det legges ned betydelige ressurser for å kartlegge og redusere klimagassutslipp i bransjen. Samtidig har våre landbrukskunder betydelige ressurser i skog. Et aktivt landbruk som sikrer vedlikehold av skog og kan bidra til en bærekraftig skogproduksjon. Landbruk vil fortsette å være et satsingsområde for banken, og vi vil støtte og lage insentiver for å redusere klimagassutslippene i bransjen.

Analysen viser videre at blant annet oppføring av bygninger har betydelige indirekte utslipp (scope 3). Dette er utslipp som typisk kommer fra materialproduksjon og transport, og de vil derfor vises som scope 1-utslipp for industri og transport-sektoren i tilsvarende analyser.

Karbonintensitet

Analysen viser at landbruk også er den mest utslippsintensive bransjen om vi ser på scope 1 og 2- utslipp. Dersom vi inkluderer oppstrøms utslipp i verdikjeden (scope 3), er transport og lagring den mest utslippsintensive bransjen basert på bankens utlån, etterfulgt av landbruk og industri. Industriporteføljen har relativt lave direkte utslipp, men høye scope 3-utslipp.

Utvikling

Banken publiserte for første gang klimagassutslipp fra utlånporteføljen i bedriftsmarkedet i årsrapporten 2019 og rapporterte etter PCAF-rammeverket første gang for 2020. Siden dette er et område som er umodent og stadig under utvikling, blant annet ved at metodene blir stadig forbedret, så vil ikke beregningene være sammenlignbare fra år til år. Vi har derfor kalkulert utslippstallene for 2020 på nytt med årets metode for bedre å kunne følge utviklingen.

Korrigerede direkte utslipp for 2020 er estimert til 624 tusen tonn CO2-ekvivalenter. Estimerte utslipp i 2021 er 678 tusen tonn. Det gir en økning i direkte utslipp på 8,7 prosent. Den største forklaringsfaktoren for økningen er stor utlånvekst til jordbrukskunder, en bransje som står for totalt 89 prosent av de direkte utslippene.

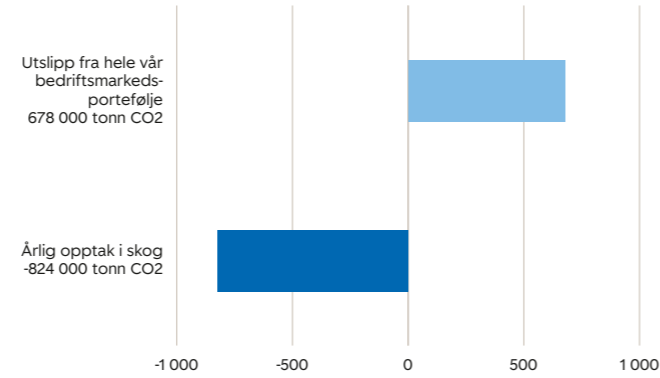
Karbonintensiteten er redusert, både innenfor jordbruket og for utlånporteføljen totalt.

Opptak av CO2 i skog

I Norge tar skog og arealbruk opp klimagasser som tilsvarer nesten halvparten av de totale utslippene og fra 1991 til 2018 gikk netto opptak fra skog og arealbruk opp med 134 prosent. Skog dekker litt over 120 millioner dekar, av dette er 86 millioner produktiv skog som tar opp 27,8 millioner tonn CO2-ekvivalenter årlig. Positivt bidrag fra skog er et viktig område i landbrukets klimaplan for å bli klimanøytral i 2050.¹

Skog i bankens portefølje

SpareBank 1 Østlandet er stolte av å finansiere en av Norges aller største bankfinansierte skogporteføljer på totalt 2,55 millioner dekar produktiv skog, eller 3,0 prosent av Norges produktive skog. Banken antar at i tillegg til den produktive skogen vi finansierer, har vi også en representativ andel (29 prosent av totalt skogareal) uproductiv skog som tar opp lite CO2. Banken forutsetter at skogen i vår portefølje er

representativ i forhold til Norges totale skogareal når det gjelder bonitet og CO2-opptak. Basert på Miljødirektoratets totalberegninger tar skogen i vår portefølje opp ca. 824 tusen tonn CO2-ekvivalenter årlig.

¹ nibio.no/nyheter/nye-rekordtall-for-skogen-i-norge - miljøstatus.miljødirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/utslipp-og-opptak-fra-skog-og-arealbruk/

Vitenskapsbasert mål for reduksjon av klimagasser i BM-porteføljen

Bakgrunn

SpareBank 1 Østlandet ønsker å være en pådriver for klimaarbeid i finanssektoren. Banken satte allerede i 2019 et mål for å redusere klimagassutslippene knyttet til egen drift. Det jobbes kontinuerlig for å ha en bærekraftig kredittportefølje, og arbeidet forankres i klimamålene som er i tråd med målene satt i Parisavtalen og FN's klimapanel. Banken fortsetter det ambisiøse klimaarbeidet og vil benytte sin påvirkningskraft til å være en bidragsyter til det grønne skiftet. For å redusere klimagassutslipp i bedriftsmarkedet (BM) har derfor banken satt et vitenskapsbasert klimamål for kredittporteføljen.

Vitenskapsbasert klimamål

For vår kredittportefølje innen BM har vi satt som mål at det fra 2020 til 2030 skal være minimum 42 prosent reduksjon i det totale utslippet fra porteføljen. Det tilsvarer en årlig reduksjon på 4,2 prosent og er i tråd med ambisjonsnivået til Science Based Target Initiativ (SBTi) om å redusere utslippene til 1,5 °C. Videre støtter vi også opp under og

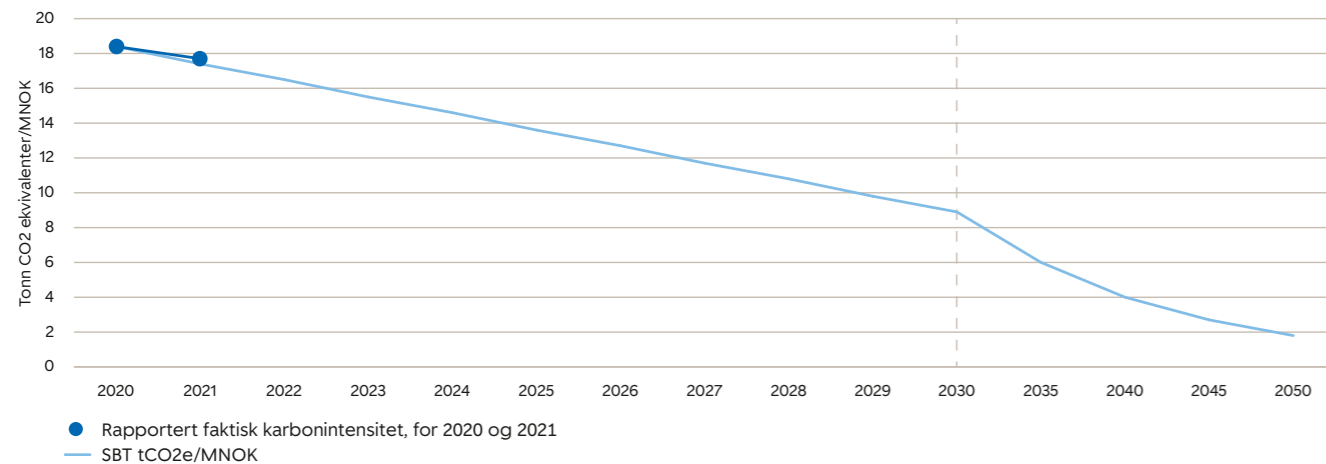
etterstreber regjeringens klimamål for perioden 2021–2030, der målet er å kutte utslipp med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivået.

Framskrivninger av totale utslippsbaner for BM fordelt på bransje kan ses i figuren Framskrivninger av utslippsbaner BM. Oversikten viser en økning fra 2020 til 2021. Økningen forklares i all hovedsak av høy utlånsvest til landbruk, som står for ca. 89 prosent av totale utslipp (scope 1 og 2) i BM-porteføljen.

Vitenskapsbasert mål for reduksjon i karbonintensitet

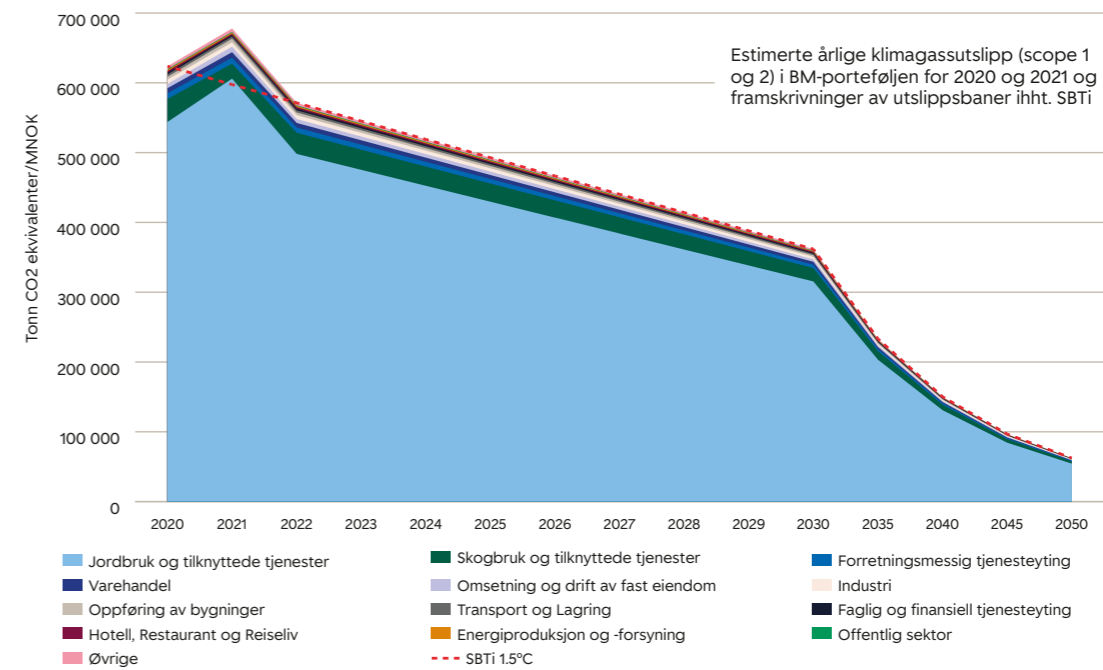
Banken har økt fokus på å måle karbonintensitet. Dette får bedre fram utslipp relativt til aktivitet, noe vi mener gir et mer korrekt bilde av arbeidet med klimagassreduksjon, da den ikke blir direkte påvirket av utlånsvesten i porteføljen slik de totale utslippene blir. Vi har et mål om minst 50 prosent reduksjon i utslippsintensiteten fra 2020 til 2030, en årlig reduksjon på 5 prosent av 2020-nivået. Beregninger viser en karbonintensitet på 17,7 tonn CO2-ekvivalenter per MNOK i utlån. Dette er en reduksjon på 3,9 prosent fra 2020, noe som er litt under målet på 5 prosent.

Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon for bedriftsmarkedsporteføljen, målt i karbonintensitet

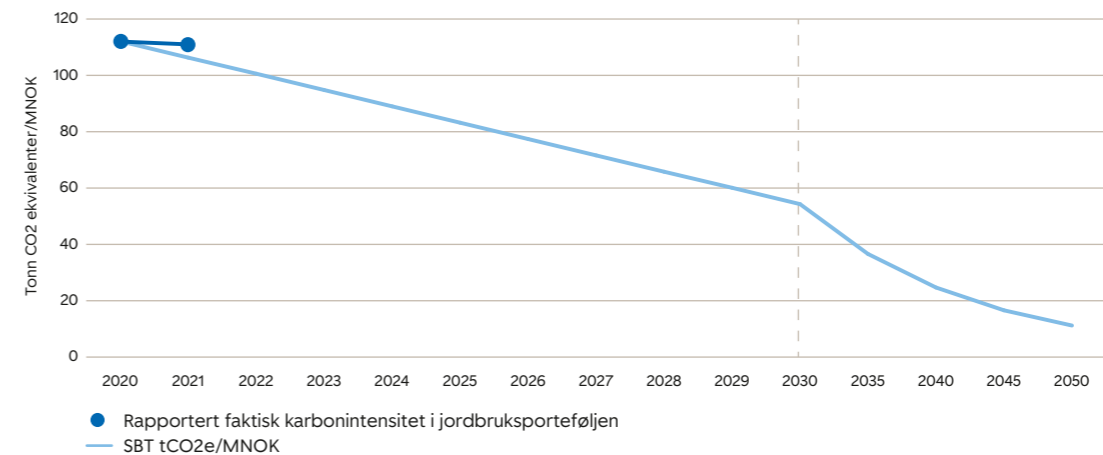
› Reduksjon i karbonintensitet på 3,9 % fra 2020 til 2021. Litt under målet på 5 %

Framskrivninger av utslippsbaner BM

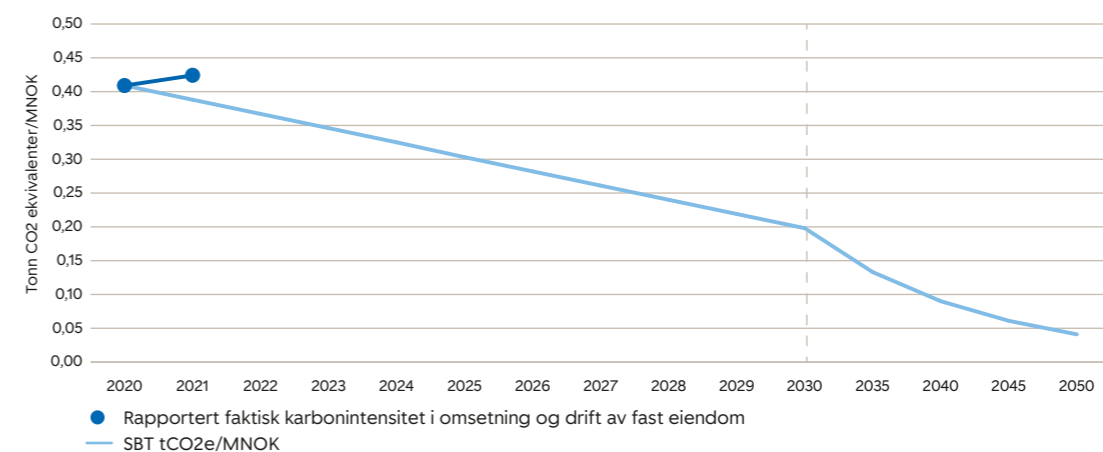

Figurene under viser utviklingen i utslippsintensiteten blant bransjene vi har størst påvirkning på. Utslippsintensiteten for jordbruk er redusert fra 112 til 111 tCO2e/MNOK og ligger over reduksjonsmålet i SBTi. Utslippsintensiteten for omsetning og drift av fast eiendom har økt fra 0,41 til 0,42 tCO2e/MNOK.

Karbonintensitet jordbruk

Karbonintensitet omsetning drift av fast eiendom

Vedlegg til kap 3.1 Våre forretningsområder:

Ansvarlige utlån innen likviditetsforvaltningen

I forbindelse med styringen av konsernets likviditetsrisiko har SpareBank 1 Østlandet en portefølje bestående av likvide verdipapirer med høy kredittkvalitet. Vi har implementert samfunns- og bærekraftsvurderinger i likviditetsforvaltningen for å vurdere og minimere risikoen for at denne porteføljen er i konflikt med bankens retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft.

Hva fikk vi til i 2021?

I 2020 ble sentrale retningslinjer og screeningkriterier mer detaljert og strammet inn. Dette betyr at banken stiller krav til selskaper det investeres i, det informeres om våre forventninger og om at banken har en omfattende eksklusjonsliste. Dette ble iverksatt og gjennomført i 2021.

Banken har gjort en generell vurdering av risikoen for at utstedere som arbeider innenfor porteføljens investeringsunivers, kan komme i brudd med konsernets retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft. Totalt sett vurderes porteføljen å ha lav risiko for brudd på retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft.

Rammene for investeringer er relativt brede, men den aller største delen av porteføljen klassifiseres med risiko som «lav/middels». Risikovurderinger gjelder for hele investeringsuniverset av aktuelle investeringer. Alle nye investeringer vurderes og følges opp halvårlig. Det er også gjort en vurdering av hvilke temaer som er mest relevante i det overordnede risikobildet. Bankens retningslinjer gjøres kjent for involverte parter i eventuelle transaksjoner.

Hva gjenstår i lengre perspektiv?

Hele likviditetsporteføljen vil vurderes halvårlig og ved nye investeringer. Eventuelle avvik følges opp ut fra gjeldende retningslinjer. Vi vil i neste strategiperiode fortsette å styrke

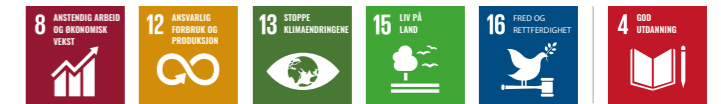
metodikken for samfunns- og bærekraftsvurderinger – spesielt knyttet til klimarisiko. Samtlige utstedere vurderes i forhold til sitt bærekraftsarbeid. Vi vil jobbe for å få på plass en oversikt over klimagassutslipp fra likviditetsporteføljen, samt utarbeide en reduksjonsplan for å bidra i bankens ambisjon om netto null utslipp i 2050. Det kommer en norsk tolkning av EU-regelverket SFDR, og det forventes at likviditetsporteføljen på sikt skal kategoriseres etter denne. Sist søkes det å øke andelen av ESG-investeringer i porteføljen.

Risiko og muligheter

En aktiv holdning til samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsforvaltningen vil kunne påvirke investeringsuniverset positivt ved at det blir stilt klare krav og forventninger til aktuelle utstedere.

Opplæring

Alle ansatte som har befattning med likviditetsstyring, skal kjenne bankens strategi for samfunnsansvar og bærekraft og jevnlig gjennomgå retningslinjene på området. Alle ansatte fulgte kurs om bærekraft i 2021.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Bærekraftstrategi 2019-2021, Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsforvaltningen.

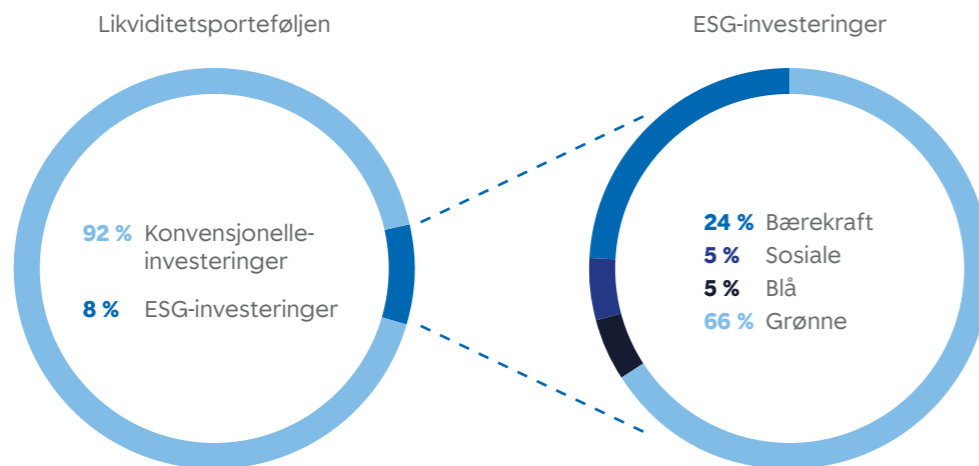
Ansvarlig: Konserndirektør økonomi og finans

Mål for området: Hele likviditetsporteføljen skal ESG-vurderes halvårlig og ved investering i nye motparter. Våre motparter og tilretteleggere gjøres kjent med våre retningslinjer og setter seg inn i våre forventninger og oppfordringer i disse. Avvik følges opp.

GRI-indikatorer: FS10 og FS11. Opplæring: 404-2,

SDG: 8.10, 12.3, 12.6, 13.3, 15.a, 16.4, 16.5

Miljøfyrtårn: 2069, 2071, 2072

Mål for området	Alle investeringer - nye som eksisterende - skal minimum vurderes halvårlig opp mot gjeldende retningslinjer. Motparter og tilretteleggere gjøres kjent med våre retningslinjer og setter seg inn i våre forventninger og oppfordringer. Avvik følges opp.				
Måleparameter	Andel av likviditetsporteføljen som er vurdert opp mot gjeldende retningslinjer. Målsetting: 100 prosent				
Måloppnåelse	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 100 %	✓ 100 %	✓ 100 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Vedlegg til kap 3.1 Våre forretningsområder:

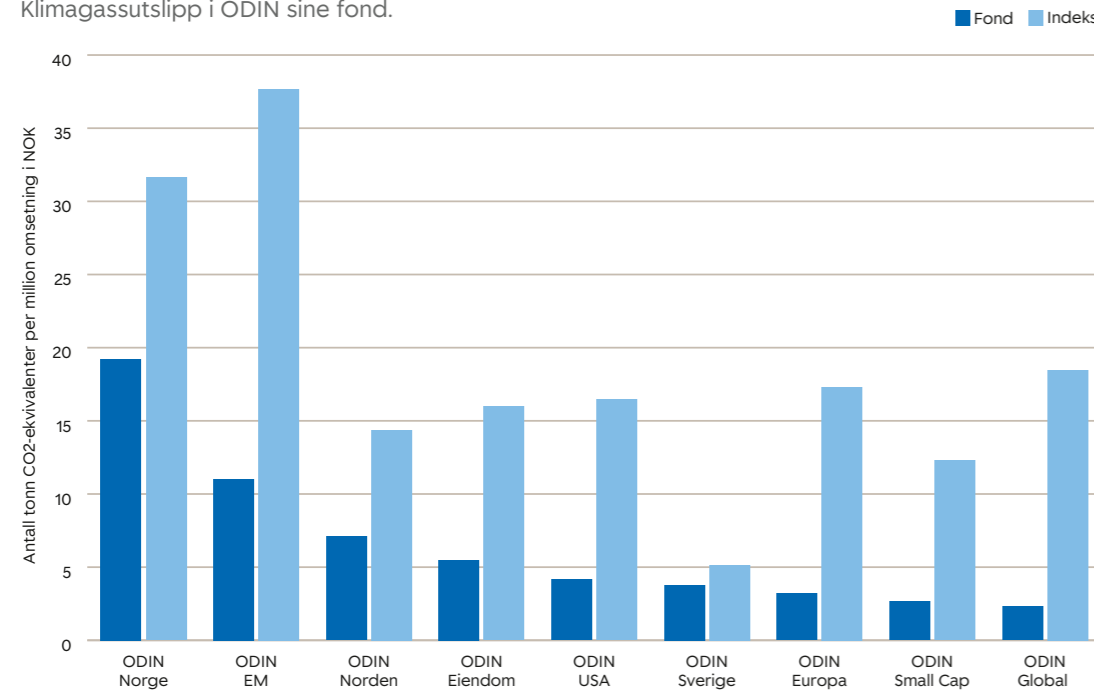
Klimagassutslipp i fond

SpareBank 1 Østlandet driver ikke egen fondsforvaltning, og banken har derfor ikke tilgang på data for klimagassutslipp i alle fondene banken tilbyr. Vi innhenter likevel data om utslipp fra forvalterne og arbeider for å rapportere på og redusere CO₂-utslippene i fondsporteføljen framover.

Banken er indirekte deleier av ODIN Forvaltning gjennom direkte eierskap i SpareBank 1 Forvaltning. ODINs fond er blant våre anbefalte fond i definerte kundesegmenter, og ODIN startet å

måle karbonavtrykk i sine fond allerede i 2017. Tallene i diagrammet under er siste tilgjengelige tall, fra 30.06.2021.

Klimagassutslipp i ODIN sine fond.

Hva viser grafen?

Grafen viser vektet karbonintensitet i ODIN sine fond. Selskapets utslipp er vektet ut i fra vekten til selskapet i fondet. Det er dette karbonintensitetstallet som er anbefalt av TCFD å rapportere for kapitalforvaltere. Mer informasjon om beregningen på www.tcfhub.org. Dette er en måte å måle fondets eksponering mot utslippintensive selskaper. Karbonavtrykket viser porteføljeselskapenes utslipp (CO₂e over ett år) i forhold til deres omsetning (årlig omsetning i fondets valuta) og justert for porteføljevekt. Beregningene er ikke utfyllende fordi de ikke

inkluderer alle indirekte utslipp (Scope 3, f.eks. fra leverandørkjeden). Det er ikke anbefalt å ha med Scope 3 utslipp i slike aggregerte oversikter fordi ett selskap sine direkte utslipp er indirekte utslipp i et annet selskap, og slik kan man ende opp med dobbelrapportering. Selskapets utslipp forbundet med innkjøpt elektrisitet (indirekte utslipp Scope 2) inkluderes, men utslipp som er forbundet med elektrisitet innkjøpt av en underleverandør, inkluderes ikke (Scope 3). Karbonintensiteten beregnes ved å bruke følgende formel:

$$\sum_n^i \left(\frac{\text{Verdi på innehav}}{\text{Total verdi på porteføljen}} * \frac{\text{Porteføljeselskapets utslipp av CO}_2\text{e (Scope 1 \& 2)}}{\text{Porteføljeselskapets inntekter (i fondets valuta)}} \right)$$

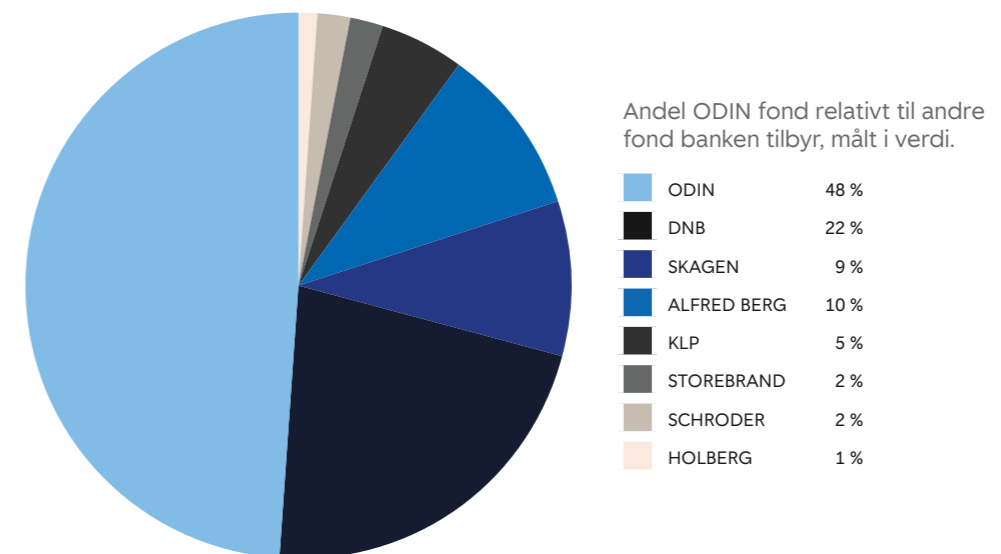
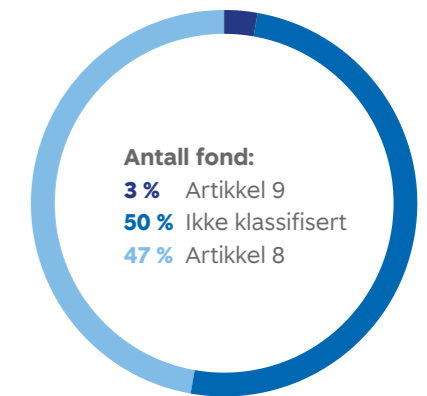
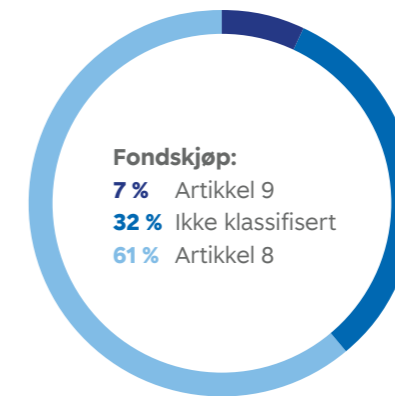
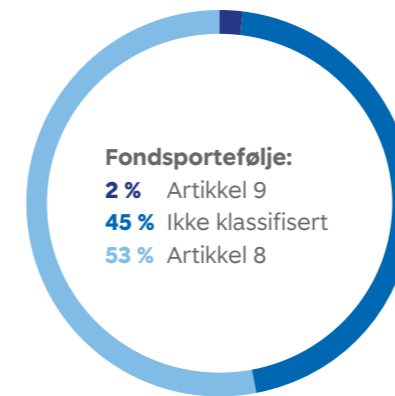
Ny klassifisering av fond

Som nevnt i hovedkapittelet Krav til finansielle leverandører, vil vi framover tilpasse oss kravene i den kommende norske Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer. Loven gjennomfører EUs forordninger om offentliggjøring og taksonomi i norsk rett.

Når det gjelder salg av fond, viser foreløpige beregninger at minst 60 prosent av fondssalget i banken i 2021 kvalifiserer til artikkel 8, og minst

7 prosent til artikkel 9. Ser vi derimot på totalen av alle verdipapirfond vi tilbyr, så mangler det ved utgangen av 2021 en endelig klassifisering for rundt halvparten av fondene.

Vi forventer at flere av fondene som mangler klassifisering, i framtiden vil bli klassifisert som artikkel 8. Når det gjelder porteføljen, er minst 50 prosent av kapitalen som kundene eier verdipapirfond i, klassifisert som artikkel 8 og cirka 2 prosent som artikkel 9. Dette er foreløpige beregninger, og det tas forbehold om datakvalitet.

Krav til andre leverandører – bærekraftige innkjøp

Banken har et ansvar for å ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter, miljø og samfunn i alle våre leverandørkjeder. Dette er ytterligere styrket gjennom Åpenhetsloven som trer i kraft sommeren 2022. Banken har gjennom KAN (Koalisjonen for ansvarlig næringsliv) markert støtte til denne loven. Loven pålegger banken å gjøre aktsomhetsvurderinger i sine leverandørkjeder.

Bakgrunn

SpareBank 1 Utvikling inngår sentrale avtaler som alle SpareBank 1 bankene kan benytte seg av. Avtalene de har med leverandører av varer og tjenester, består til dels av rammeavtaler som bankene og selskapene foretar innkjøp etter, og avtaler der Utvikling mottar leveranser som leveres videre til bankene og selskapene. SpareBank 1 Østlandet følger de avtalene som Allianceinnkjøp har inngått på vegne av alle alliancebankene, og har i tillegg fem egne større lokale avtaler.

SpareBank 1 følger rammeverket for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv og har vært på opplæringskurs hos Etisk handel Norge. Det har vært stilt krav til bærekraft innen innkjøp i en årrekke. Kravene er nedfelt i anskaffelsesstrategien for SpareBank 1-alliansen 2021–2022 og i standard vedlegg om bærekraft i innkjøp som er et vedlegg til leverandøravtaler.

Hva fikk vi til i 2021?

SpareBank 1 forventer at leverandører og samarbeidspartnere skal respektere grunnleggende krav til miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Dette ønsker vi å gjøre i nært samarbeid og i dialog med våre leverandører og samarbeidspartnere. Det stilles krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. Det er krav til at disse retningslinjene er beskrevet i alle avtaledokumenter. Alle avtaler blir vurdert ut fra leverandørens holdning til miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet.

Banken har i tillegg til de allianceavtalene som vi deltar i, fem større egne lokale avtaler med Eidsiva AS, ISS AS, Kontorleverandøren Hamar AS, Østlandet Gjenvinning AS og Franzefoss. Alle disse leverandørene er vurdert ut ifra miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet, og vi har vurdert at det ikke er behov for videre oppfølging med noen av dem.

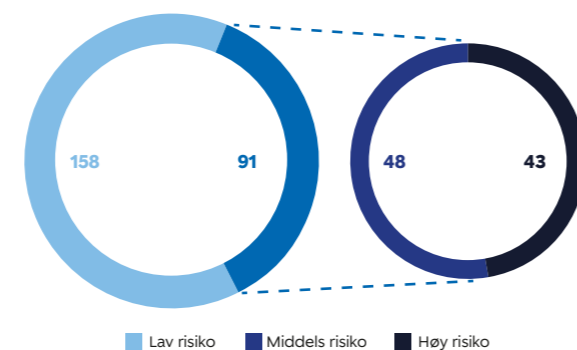
Oppfølging av leverandører med økt risiko for negativ påvirkning

Som en del av aktsomhetsvurderingene har SpareBank 1 tidligere gjort en kategorivis risikovurdering av 249 eksisterende leverandører. Gjennomgangen avdekket at 91 av leverandørene har noe eller økt risiko for negativ påvirkning på miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Disse 91 leverandørene ble nærmere fulgt opp, og 43 av dem ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging.

Av de 43 leverandørene valgte vi å følge opp tre hovedkategorier nærmere:

- IT-relaterte anskaffelser: IT-utstyr
- Administrative anskaffelser: Møbler
- Største leverandører: IT-tjenester og konsulenter

249 leverandører fordelt etter risiko

- 158 leverandører som er vurdert til å ha lav risiko, følges ikke opp
- 48 leverandører som er vurdert til å ha middels risiko, følges ikke videre opp
- 43 leverandører som er vurdert til å ha økt risiko, følges nærmere opp

Gjennomføring av undersøkelser

Det ble i 2021 gjennomført to dybdeundersøkelser innen to innkjøpsområder: IT-utstyr og IT-tjenester. Leverandørene ble bedt om å dokumentere sine overordnede retningslinjer, handlingsplaner og faktisk risiko innen bærekraft i leverandørkjeden. Alle leverandørene har retningslinjer med mer på plass, mens færre har lagt fram handlingsplaner. Når det gjelder faktisk risiko, er det mottatt lite informasjon. Det gjør det utfordrende å se hvilke konkrete områder den enkelte leverandør bør fokusere på for å redusere risiko.

Det blir derfor et satsingsområde i 2022 å følge opp faktisk risiko i leverandørkjedene for de leverandørene som alt er inkludert i undersøkelser i finans og de har gjennomført nye undersøkelser for flere leverandører/kategorier.

Bærekraftsarbeidet mot nye leverandører vil også bli forsterket.

Opplæring

Ansatte som jobber med innkjøp i SpareBank 1 Østlandet har deltatt på Arbeidslivets klimauke, Etikkuke og Miljøfyrtårndag, samt kurs i Bærekraft i finans, og de har gjennomført intern Bærekraftstest.

Ellers deltar vi på kompetansehevende tiltak i regi av Allianceinnkjøp.

Risiko og muligheter

Arbeid med å ivareta menneskerettigheter, miljø og natur i leverandørkjeder er utfordrende, og man kommer aldri helt i mål. Framgangsmåten som er beskrevet i dette kapitlet, kan videreutvikles og anvendes for å følge opp flere innkjøpsområder og enkeltleverandører senere.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Anskaffelsesstrategien 2021–2022, Handlingsplan for bærekraftige anskaffelser i SpareBank 1-alliansen 2021–2022, Policy for innkjøp, Retningslinjer for bærekraft i innkjøp, Standard vedlegg om bærekraft i innkjøp.

Ansvarlig for området: Innkjøpsdirektør, SpareBank 1 Utvikling, Allianceinnkjøp og Innkjøps- og eiendomssjef SpareBank 1 Østlandet.

Mål for området: (Se egen tabell)
GRI-indikatorer: 2-6, 308-1, 308-2, 414-1, 414-2,
SDG: 8.10, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 16.4, 16.5, 16.6
GC: 1, 9
UNEP Fi: 5.1

Aktivitetsplan for bærekraft i innkjøp

Mål for 2021	Resultat 2021	Mål for 2022	Mål for 2022-2024
- Ferdigstille handlingsplan og følge opp visse kategorier i Q1	- Handlingsplan ferdigstilt	- Etterlevelse av Åpenhetsloven	- Evaluere og videreutvikle arbeidet med bærekraft i innkjøp
- Følge opp øvrige leverandører Q2-Q4	- Fulgt opp visse kategorier i Q2-Q4	- Oppfølging av visse kategorier	- Forbedre systemer og oppfølging av leverandørene
- Innføre systemstøtte i bærekraftsarbeidet	- Innført systemstøtte	- Arbeide med nye leverandører	

Mål for området	Alle allianceavtaler skal vurderes ut ifra miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet					
Måleparameter	Andel allianceavtaler vurdert ut ifra miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet					
	Mål	2021	2020	2019	2018	2017
Risikovurdering av leverandører	249	0	n/a	✓249	n/a	n/a
Oppfølging av leverandører med økt risiko	91	0	✓91	16	n/a	n/a
Leverandører for ytterligere oppfølging	43	6*	0	0	0	0
Leverandører med avtalt forbedring eller oppsagt avtale	n/a	0	0	0	0	0

*) Til dybdeundersøkelser ble det valgt ut 6 leverandører innen IT-utstyr og IT-tjenester. I 2022 vil disse bli ytterligere fulgt opp angående faktisk risiko. Resten av de 43 leverandørene med økt risiko følges opp fremover.

Totale klimagassutslipp og nullutslippsrapportering – NZBA

Banken har signert Net Zero Banking Alliance (NZBA) og jobber for netto null utslipp av klimagasser innen 2050 fra egen drift, utlån og investeringer. Gjennom rapporten har banken rapportert på utslipp for drift og utlån. For sammenlikningsformål gir vi her en sammenfatning av noe av denne informasjonen.

Banken rapporterer for egen drift både på direkte og indirekte utslipp. Innen indirekte utslipp (scope 3) rapporterer vi også estimerte klimagassutslipp fra bankens kunder (utlån). Vi er også med i FNs Collective Commitment on Climate Action (CCCA) og følger de fire retningslinjene som er satt ut fra UNEP FIs «Guidelines for Climate Target Setting for Banks»: 1) Sette og rapportere på langsiktige mål for å nå Parisavtalen, 2) sette en bunnlinje for utslipp i porteføljen med årlige målinger, 3) bruke vitenskapsbaserte scenarier for avkarbonisering som sammenstilles med Parisavtalen og 4) regelmessig oppdatere målene for å holde tritt med den nyeste klimaforskningen.

Metode for beregning av utslipp

For å beregne utslipp fra egen forretningsdrift bruker vi metoden og utregningen til Miljøfyrtårn. Se mer informasjon i kapitlet Energi og klima i vår forretningsdrift. Når det gjelder utlånporteføljen, har banken fått bistand av Cemasys og Multiconsult for å beregne utslipp, spesielt for boliglånporteføljen. For beregningene knyttet til utlån i bedriftsmarkedet er vi medlem av og bruker metoden til PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials). Se mer informasjon i kapitlet Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen.

Metode for å sette vitenskapsbaserte nullutslippsmål

Målsettingene for forretningsdrift, boliglån og bedriftsporteføljen har tatt utgangspunkt i Science Based Target initiative (SBTi) sin metode for å sette vitenskapsbaserte mål. Banken har fått bistand av Cemasys i dette arbeidet. Beregningene er ikke sendt inn til SBTi for godkjenning fordi banken nesten utelukkende har små- og mellomstore bedrifter i utlånporteføljen på bedriftsmarkedet og metoden er ikke tilpasset disse. SBTi sin metode handler i stor grad om å få bankens kunder til selv å utarbeide og sende inn beregninger for egne utslipp og ut fra det lage egne vitenskapsbaserte mål. Det er på nåværende tidspunkt utfordrende å få små- og mellomstore bedrifter til å gjøre dette, men det er noe vi jobber med gjennom bærekraftsvurderingene på bedriftsmarked. Se mer informasjon i kapitlet Ansvarlig utlån til bedriftsmarkedet.

Utslipp og nullutslippsplan for vår forretningsdrift (direkte og indirekte utslipp, scope 1, 2 og 3)

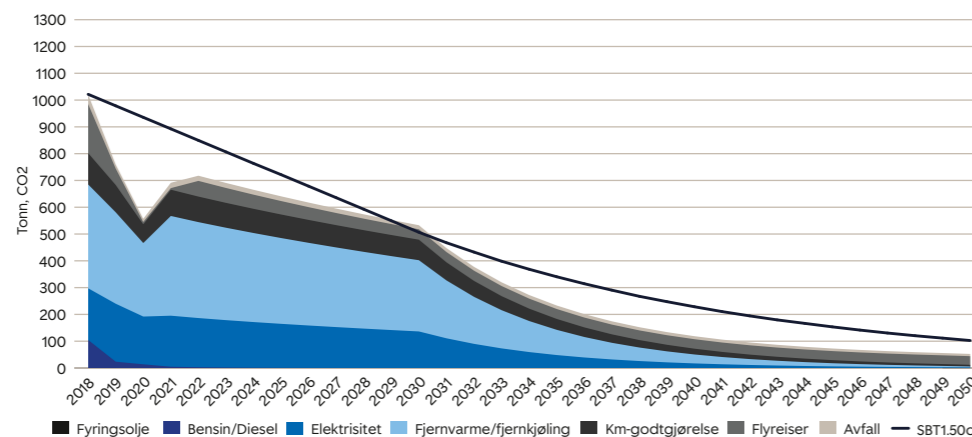
De totale utslippene fra vår forretningsdrift er i 2021 målt til 691 tonn CO₂e.

Fordelingen for direkte og indirekte utslipp finnes i tabellen nederst i kapitlet. Banken bruker Miljøfyrtårn for å beregne utslipp fra egen drift. Regnskapet omfatter alle registrerte utslipp fra bankens drift. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard" som er utviklet av "The Greenhouse Gas Protocol Initiative" – GHG-protokollen. Banken har redusert sine utslipp betraktelig fra 2013-2020.

Fra 2020-2021 har utslippene økt noe på grunn av mer aktivitet på kontorene etter koronapandemien, samt flere indikatorer å rapportere på. Mer detaljert informasjon om bankens direkte og indirekte utslipp fra egen drift, samt omregningsfaktorene som ligger til grunn, finnes i kapitlet Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål.

Vi har i tråd med SBTi vedtatt både kortsiktige og langsiktige mål med tilhørende tiltak for å nå målet om nullutslipp i 2050. I kapitlet det vises til over, finnes bankens mål samt måloppnåelse for 2021. Den fullstendige rapporten om våre vitenskapsbaserte klimamål ligger på våre hjemmesider under rullegardinen Miljø og klima:

www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/strategi-og-mal.html

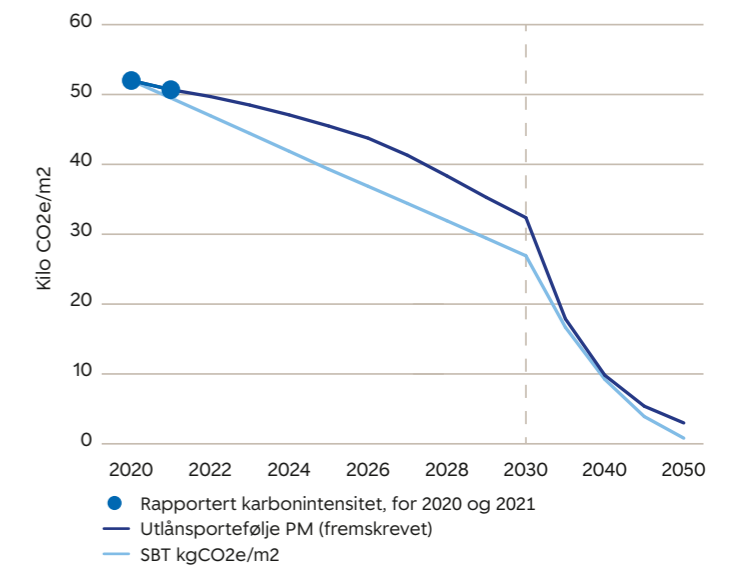

Utslipp og nullutslippsplan for boliglånporteføljen (indirekte utslipp, scope 3)

De totale utslippene fra boliglånporteføljen er i 2021 estimert til 253 000 tonn CO₂e. Karbonintensiteten er på 50,69 kg CO₂e per m².

Utregningen for klimagassutslipp knyttet til boliglånporteføljen har tatt utgangspunkt i totale kvadratmeter i bankens boliglånportefølje, Multiconsult sine estimerte utslipp knyttet til "grønne" og "ikke grønne" boliglån og den reelle fordelingen mellom "grønne" og "ikke grønne" bygg.

Banken har også for boliglånporteføljen utarbeidet en nullutslippsplan fram mot 2050. Planen inkluderer bankens to vedtatte mål for boligporteføljen samt en ekstern framskrivning av EUs elektrisitetsmiks. Den framskrevne grafen havner i 2050 på 2,99 kgCO₂e/m², noe som tilsier at banken må stramme til målene ytterligere for å komme ned i null i 2050. Mer utdypende informasjon om målene, metode og utregninger finnes i kapitlet Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen og delvis også i kapitlet Ansvarlige utlån til personmarkedet.

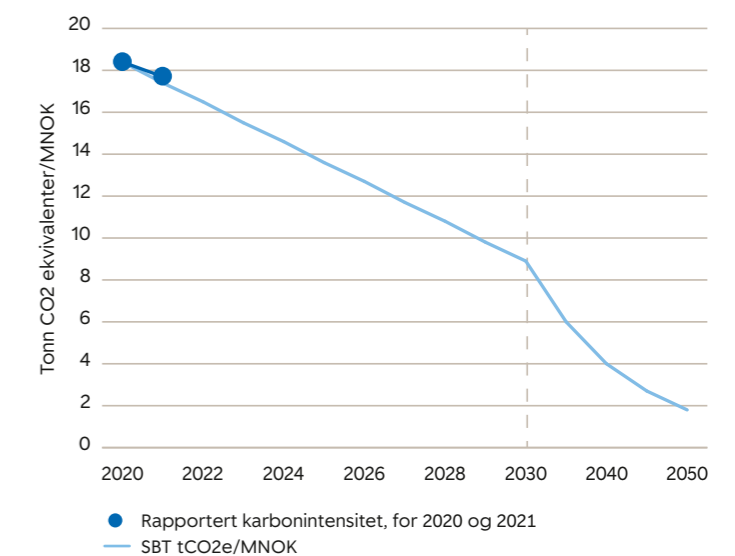

Utslipp og nullutslippsplan for bedriftsmarkedsporteføljen (indirekte utslipp, scope 3)

De totale utslippene i bedriftsmarkedsporteføljen er i 2021 estimert til 678 000 tonn CO₂e. Karbonintensiteten er på 17,7 tonn CO₂ ekvivalenter per mill. kroner.

Beregningene og framstillingen for utlånporteføljen på BM er gjort med metoden til Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Banken benytter Internasjonal GHG regnskaps- og rapporteringsstandard for finans til å estimere klimagassutslipp i utlånporteføljen. Analysen er basert på norske utslippsfaktorer på næringsgruppenivå (NACE-kode).

Også for utlån på bedriftsmarkedet er det laget et vitenskapsbasert klimamål. Framskrivningene er basert på bedriftsmarkedets mål om minimum 42 prosent reduksjon av totale utslipp i porteføljen fram mot 2030. Dette tilsvarer en årlig reduksjon på 4,2 prosent og er i tråd med ambisjonsnivået til Science Based Target initiativ (SBTi) om å redusere temperaturøkningen til 1,5 °C i 2050. Mer utdypende informasjon om målene, metode og utregninger finnes i kapitlet Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen og delvis også i kapitlet Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet.

Totale klimagassutslipp

Under følger en tabell som viser oversikten over bankens totale klimagassutslipp regnet i tonn CO₂ ekvivalenter.

	Vår forretningsdrift	Boliglånportefølje personmarked	Utlånportefølje bedriftsmarked	Fondsporteføljen
Scope 1	5			
Scope 2	563			
Scope 3	124	253 000	678 000	Det er kun karbonintensiteten til ODINs fond som er tilgjengelig (se vedlegget: Klimagassutslipp i fond s 248 for mer informasjon).

Taksonomirelatert informasjon

Fra 1. januar 2022 må store europeiske foretak av allmenn interesse rapportere hvilke aktiviteter som er omfattet av taksonomiforordningen. I Norge er det foreslått en lov som gjennomfører taksonomiforordning og offentliggjøringsforordning i norsk rett. Den vil først tre i kraft etter at forordningene er innlemmet i EØS-avtalen. Dette er forventet å skje første halvår 2022. SpareBank 1 Østlandet, heretter omtalt som banken, er derfor ikke rapporteringspliktig etter de taksonomirelaterte rapporteringskravene og oppgir kun taksonomirelatert informasjon, i tråd med anbefaling fra Finansdepartementet av 14. desember 2021.

EUs klassifiseringssystem (taksonomi) er et rammeverk for å kunne definere hvilke økonomiske aktiviteter som er bærekraftige i lys av seks definerte miljømål. Foreløpig er det ni sektorer som er omfattet. Taksonomien er en bærebjelke i EUs handlingsplan for bærekraftig finans og en viktig brikke i EUs grønne vekstrategi "European Green Deal". Hensikten bak regelverket er å øke gjennomsiktighet i markedet, samt å flytte kapital i bærekraftig retning. Rapporteringsforpliktelsene innføres trinnvis. I årsrapportene for regnskapsåret 2021 skal banker, forsikringsforetak og børsnoterte foretak med over 500 ansatte bare rapportere om hvorvidt deres aktiviteter er omfattet av taksonomiregelverket (såkalte "eligible" aktiviteter).

Bankens taksonomirelaterte informasjon

Bankens finansielle instrument eller eksponering som er omfattet av rapporteringskravet

Rapporteringskravene gjelder på konsolidert nivå, men i årets frivillige rapportering benytter banken tall for mor-banken.

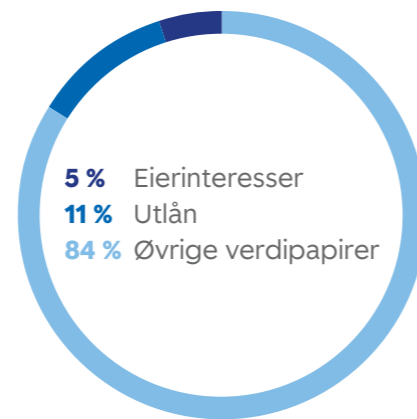
Sektorer banken er eksponert i

Banken har tatt utgangspunkt i balanseoppstillingen for å kartlegge hvilke av bankens økonomiske aktiviteter som er omfattet av klassifiseringsforordningen (taksonomien). Banken har kommet frem til at obligasjoner, fondsandeler, øvrige egenkapitalinstrumenter (heretter omtalt som øvrige verdipapirer), utlån og bankens eierinteresser er omfattet av taksonomien, og defineres som eiendeler som er omfattet av taksonomien. Dette brukte banken som en tilnærming for å beregne den grønne brøken ("Green Asset Ratio"). Banken kaller dette nøkkeltallet for "Semi GAR", fordi det foreløpig skal beregne GAR for aktiviteter som er omfattet av klassifiseringsforordningen, uten at det stilles kvalitative krav til disse aktivitetene.

I GAR-beregningen har banken, i henhold til annex 5 i delegert kommisjonsforordning 2021/2178 om taksonomirelatert informasjon, utelatt:

- i) utlån og eierinteresser til små- og mellomstore bedrifter ("SMB")
- ii) finansielle instrument holdt for trading
- iii) interbank eksponering

Bankens utlån til ikke-finansielle foretak er i hovedsak til SMB segmentet. Dette fører til at store deler av utlånsporteføljen ikke er omfattet av taksonomien. Disse engasjementene er derfor ikke med i telleren i bankens beregning av semi GAR.

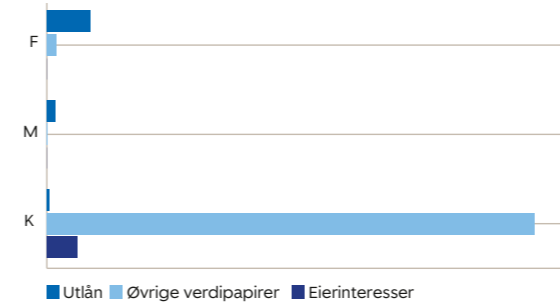

Figuren viser eiendeler som er omfattet av taksonomien og eksponeringen av de ulike eiendelene.

Banken er eksponert i følgende økonomiske aktiviteter innenfor sektorene

Banken er eksponert i disse næringene som er omfattet av taksonomien:

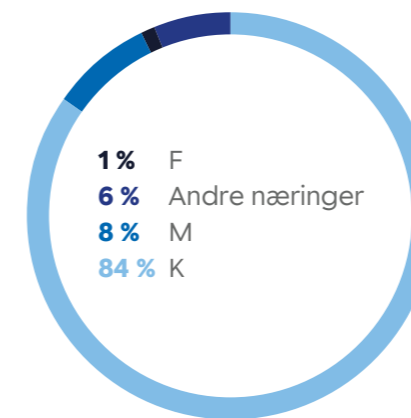
NACE koder	Beskrivelse
A	Jordbruk, skogbruk og fiske
C	Industri
D	Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning
E	Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet
F	Bygge- og anleggsvirksomhet
H	Transport og lagring
J	Informasjon og kommunikasjon
K	Finansielle og forsikringsaktiviteter
L	Omsetning og drift av fast eiendom
M	Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting
N	Forretningsmessig tjenesteyting
P	Undervisning
Q	Helse- og sosialtjenester
R	Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter

Figuren viser eiendeler omfattet av taksonomien fordelt på NACE koder. F: Bygge- og anleggsvirksomhet, M: Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting, K: Finansielle og forsikringsaktiviteter.

Oversikt over hvilke typer kunder banken har innenfor de enkelte økonomiske aktivitetene

Av bankens totale eiendeler inngår om lag 130 kunder/utstedere i næringer som er omfattet av taksonomien. De fleste av disse har næringskode NACE K "Finansielle og forsikringsaktiviteter". Blant kundene/utstederne i næringer som er omfattet av taksonomien, er det under 10 kunder/utstedere i næringer som potensielt kan bidra til klimautslippsreduksjon ("climate change mitigation") og/eller klimatilpasninger ("climate change adaptation").

Figuren viser eksponeringer omfattet av taksonomien fordelt på næringer. F: Bygge- og anleggsvirksomhet, M: Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting, K: Finansielle og forsikringsaktiviteter og andre næringer.

Oversikt over hvilke tekniske krav som kvalifiserer under aktiviteter som er omfattet av taksonomien og hvilke næringer som potensielt kan bidra til klimautslippsreduksjon og eller klimatilpasninger

Banken har startet prosessen med å framskaffe data for å evaluere om bankens kunder er i tråd med de tekniske kravene som framkommer i taksonomiforordningen. Neste steg vil være å evaluere hvorvidt eksponeringen i en bestemt økonomisk aktivitet overhodet vil falle inn under kravene til at aktiviteten bidrar til klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasning. Det vil være de aktivitetene som på et senere tidspunkt kvalifiserer under de tekniske kravene i EU-kommisjonens delegerte rettsakt for tekniske krav som senere vil være gjenstand for en ytterligere vurdering av om aktivitetene også kan anses som "grønne". For å finne ut hvilke kunder som faktisk bidrar og hvilke kunder som potensielt bidrar til klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasninger, vil banken først ha oversikt over når den enkelte bedrift som er omfattet av taksonomien selv har rapportert i henhold til taksonomiregelverket.

I bankens grønne obligasjonsrammeverk er det gjort en vurdering av hvorvidt de kategoriene som kvalifiserer som grønne er i tråd med de tekniske kravene i de to første miljømålene (klimautslippsreduksjon og eller klimatilpasninger). Dette er vurdert av Cicero Shades of Green.

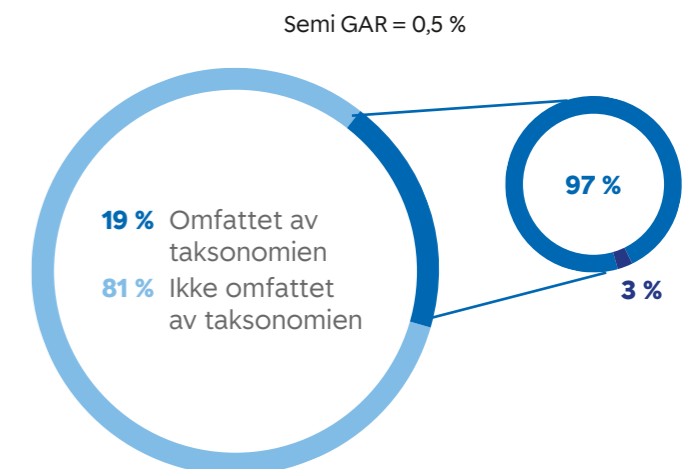
Beregning av semi GAR basert på estimering av aktiviteter som er omfattet av taksonomien ut av bankens totale økonomiske aktiviteter.

Bankens tilnærming av den grønne brøken:

$$\text{Semi GAR} = \frac{\text{Eiendeler som finansierer grønne aktiviteter}}{\text{Bankens totale eiendeler}}$$

Grønne aktiviteter i telleren er de som potensielt gir bidrag til klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasninger. Nevneren i brøken er bankens totale eiendeler, både eiendeler som er omfattet av taksonomien og eiendeler som ikke er omfattet av taksonomien.

Banken har kommet fram til at 19 prosent av bankens eiendeler er eiendeler som er omfattet av taksonomien. Basert på tilgjengelige data og bankens foreløpige vurdering av de tekniske kriteriene for hvilke økonomiske aktiviteter som foreløpig er omfattet, har banken anslått at potensielt 0,5 prosent vil kvalifisere som grønne aktiviteter. Disse vil potensielt gi bidrag til klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasninger. For å avgjøre om disse aktivitetene faktisk bidrar vil banken måtte ha tilgang til bedriftenes egen rapportering på området.

Det store kakediagrammet til venstre viser andel av eiendeler som er omfattet av taksonomien, 19 %. Det lille kakediagrammet til høyre viser hvor stor andel av eiendeler som er omfattet av taksonomien, 3 %, som potensielt bidrar til klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasninger.

Slik jobber banken med taksonomien

Banken har satt ned en arbeidsgruppe som følger taksonomiregelverket fra EU, og gjennomføringen i norsk rett. Arbeidsgruppen er en bredt sammensatt gruppe som består av personer innenfor følgende avdelinger/fagområder: Risiko, Compliance, Økonomi, Bedriftsmarked, Personmarked, Juridisk og Bærekraft. Et av målene er å være klar for etterlevelse av rapporteringsregelverket. Banken har ønsket å rapportere så fullstendig som mulig for innværende rapporteringsår, gitt de begrensningene som finnes i tilgjengelig data.

Klimarisiko – TCFD-indeks

SpareBank 1 Østlandets klimarisikorapportering er basert på kravene i TCFD (Task Force on Climate Related Financial Disclosure). Bankens forståelse og håndtering av klimarisiko omtales også i Styrets beretning og kapitlet Eierstyring og selskapsledelse. I teksten er det ellers gjort henvisninger i til hvor ytterligere informasjon er å finne. Rapporteringen er basert på rammeverket fra Financial Stability Board, kalt Task Force on Climate Related Financial Disclosure. Den bygger også på metodikken fra EBA og andre forventninger som går på å i økende grad inkludere klimarisiko i rapportering på annen risiko. Vi har valgt å behandle klimarisiko særskilt i rapporteringen, fordi det er en oppfattelse fra interessenter om at finansbransjen ikke i tilstrekkelig grad har regnet inn den risikoen som ligger i fysisk, juridisk og overgangs klimarisiko. Derfor er det en forventning om særskilt rapportering på klimarisiko.

Styring

Beskriv virksomhetens styring av klimarelaterte risikoer og muligheter.

a) Styrets innsikt i klimarelaterte risikoer og muligheter:

Styret behandler primært klimarisiko gjennom årlig revidering av konsernets risikostrategier og retningslinjer, samt ved behandling av konsernets ICAAP-prosess hvor klimarisiko er en integrert del. ICAAP er en vurdering av samlet kapitalbehov.

Styret fikk i mai 2021 presentert en sak om bankens arbeid med klimarisiko, her var det arbeidet i BM og risikostyring som sto sentralt. I løpet av 2022 vil det bli presentert en ny temasak knyttet til klimarisiko.

I tillegg behandler styret en egen rapport om konsernets bærekraftsarbeid i forbindelse med årsrapporten.

I løpet av 2021 ble det utarbeidet en ny strategi for de neste tre årene. Denne skal behandles av bankens styre våren 2022.

Se også Styrets årsberetning.

b) Ledelsens rolle i vurderingen og håndteringen av klimarelatert risiko og muligheter:

Konsernledelsen har gjennom bankens strategi lagt ambisjonsnivået for arbeidet med klimarisiko, som igjen er vedtatt av styret.

Det er nedsatt et bærekraftsråd med medlemmer fra sentrale funksjoner. Rådet koordinerer klimarisikoarbeidet og fungerer som et rådgivende organ for forretningsenhetene og konsernledelsen.

Konsernledelsen behandler separate saker knyttet til klimarisiko, herunder alle saker som skal styrebehandles. I tillegg er klimarisiko en integrert del av faste virksomhetsstyringsmøter.

Klimarisiko er for øvrig integrert i arbeidet avdeling for risikostyring og compliance gjør med å påse at bankens risiko er behørig håndtert.

Ansvar for dette ligger hos konserndirektør risikostyring og compliance.

Strategi

Beskriv faktisk og potensiell påvirkning av klimarelatert risiko og muligheter på virksomhetens operasjoner, strategi og finansiell planlegging.

a) Hvilke klimarelaterte risikoer og muligheter virksomheten har identifisert på kort, medium og lang sikt:

Personmarkedet (PM)

Våre risikovurderinger tilsier at det er relativt lav klimarisiko i boligporteføljen på både kort, medium og lang sikt. For å

reduere klimarisiko i PMs portefølje er det utviklet Grønt boliglån for nye boliger og Grønt energilån for eksisterende boliger. Hensikten med begge produktene er å gi kundene incentiv og produkter som er attraktive slik at kundene velger å bygge mer energieffektive boliger og dermed slipper ut mindre skadelige klimagasser. Les mer i kapitlet Ansvarlige utlån PM og i vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen.

Bedriftsmarkedet (BM)

Det er identifisert relativt lav klimarisiko i bedriftsmarkedsporteføljen på både kort, medium og lang sikt, blant annet fordi banken ikke låner ut penger til fossil energiproduksjon. Banken har heller ikke stor utlånportefølje innen utslippstung industri eller industri som i dag er avhengig av fossil energi. BMs største bransjer, landbruk og næringsseidendom, er bransjer som også har en viktig plass i et nullutslippssamfunn. Begge bransjene er imidlertid vurdert til å kunne ha noe overgangsrisiko.

Banken har identifisert klimarelaterte muligheter innen følgende bransjer:

- Skogbruk og treindustri, knyttet til evne til karbonopptak.
- Landbruk, hovedsakelig innen grønne lån til omstilling til mer klimavennlig drift.
- Næringsseidendom, spesielt ved utlån til tiltak som reduserer utslipp og forbedrer energiøkonomien.

Eiendomsverdi har i 2021 gjennomført en analyse av fysisk klimarisiko i bankens portefølje av næringsseidendom. Analysen kartla hvilke eiendommer som er risikokespont mot blant annet flom, skred, kvikkleire og havnivå, og viste at 20% av eiendommene er risikokespont, hvor flom utgjør den største andelen. Arbeidet med identifisering av klimarisiko og risiko for strandede eiendeler vil fortsette i 2022. Les mer i kapitlet Ansvarlige utlån BM og i vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen.

Treasury

Bankens likviditetsforvaltning gjennomgås i henhold til Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsforvaltningen. Dette innebærer blant annet at plasseringene risikokategoriseres og kontrolleres periodisk for å sikre at porteføljen tilfredsstiller de kravene banken stiller til investeringer i verdipapirer. Vi informerer i tillegg selskaper vi investerer i og tilretteleggere om våre forventninger, og har en omfattende eksklusjonsliste. Avvik følges opp. Tilsvarende gjelder også for bankens eierskap i selskaper utenfor konsernet. Ved å stille klare krav til selskaper, utstedere og tilretteleggere, søker banken å påvirke investeringsuniverset i en positiv retning. Foreløpige analyser viser at det er relativt lav klimarisiko i likviditetsporteføljen, fordi banken hovedsakelig er investert i norske kommune- og statsobligasjoner. Bankens søker å øke sin andel av ESG-investeringer i porteføljen. Les mer i kapitlet Ansvarlig utlån i likviditetsforvaltningen.

Kapitalmarked

Klimarisikoen i kundenes verdipapirfondsporteføljer vurderes som relativt lav på både kort og mellomlang sikt. På lengre sikt vil den likevel reduseres relativt, fordi banken gjennom produktstyringen i økende grad vil anbefale fond med lav til minimal klimarisiko. Slik vil en stadig større andel av porteføljen være eksponert for lavere klimarisiko. Les mer i kapitlet Krav til finansielle leverandører, samt i vedlegget Klimagassutslipp i fond.

Fysisk/operasjonell risiko

Banken har foreløpig vurdert fysisk klimarisiko på våre bygninger og drift til å være begrenset på kort og mellomlang sikt, men vi har oppmerksomhet mot klimatilpasning der det er nødvendig. Det er noe større usikkerhet til hvordan fysisk klimarisiko vil påvirke banken på lenger sikt. Fysisk klimarisiko og klimaprognoser overvåkes, og banken vil kunne agere for å tilpasse driften og håndtere nye risikobilder.

b) Hvilken påvirkning har klimarelatert risiko og muligheter på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging:

Personmarked (PM)

Som følge av klimarelatert risiko, er det innført strategiske mål, og tilhørende tiltak, rettet mot de deler av boligporteføljen med en energimerking lavere enn B. PMs ambisjon er at 40% av den gamle porteføljen som ikke er «grønn» skal være oppgradert 30% eller mer innen 2050.

Antallet boliger som kvalifiserer til bankens grønne obligasjonsrammeverk øker hvert kvartal. Fra Q3 21 til Q4 21 økte andelen som kvalifiserer til det grønne obligasjonsrammeverket med hele 6%. Les mer om disse i kapitlet Ansvarlige utlån PM.

Bedriftsmarked (BM)

Klimarelaterte risiko og muligheter har ført til at BM vedtok i 2020 flere strategiske mål og tiltak. Disse er revidert i utgangen av 2021, men følger samme overordnede målsetting. I tillegg til de som omtales i kapitlet Ansvarlige utlån kan det nevnes at vi vil sette krav til hvem som skal få tilskudd og gaver (forskning og utvikling) når vi deler av bankens overskudd. BMs hovedstrategi er å fortsette å finansiere de bransjer som finansieres i dag, men klimarisiko gjør at det kan bli noe justering i bransjenes andel av totalporteføljen, eksempelvis ved at banken søker å øke andelen finansiering av skogbruk/treindustri og fornybar energi over litt tid. Les mer om disse i kapitlet Ansvarlige utlån BM.

Treasury

Bankens stiller klare krav til utstedere og tilretteleggere gjennom likviditetsforvaltningen, både gjennom faktisk posisjonstagn og kommunikasjon. Målsettingen er at dette skal påvirke investeringsuniverset i ønsket retning. I tillegg følges bankens ekskluderingsliste, noe som også vil være med på å påvirke investeringsuniverset. Les mer i kapitlet Ansvarlig utlån i likviditetsforvaltningen.

c) Ulike scenarier potensiell påvirkning på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging, inkludert et 2°C-scenario eller lavere:

Personmarked (PM)

For di klimarisikoen har vært vurdert til å være relativt lav for PMs boligportefølje er det ikke prioritert egne scenarionalyser utover det som er gjennomført for banken som helhet. Imidlertid blir klimaet våtere, varmere og villere noe som gjør at boligporteføljen utsettes noe mer for flom, ras, skred og annen påvirkning av miljøet. Av den grunn har PM nå mål om å etablere et system for å kartlegge fysisk klimarisiko for boliger i de ulike deler av markedsområde i løpet 2022.

Bedriftsmarked (BM)

Scenarionalyser gjennomført i 2019 konkluderte med relativt lav klimarisiko i vårt markedsområde i internasjonal sammenheng, og at vår portefølje har et relativt lavt CO₂-avtrykk. Analysen fortalte samtidig at et RCP 2.6-scenario gir relativt høy omstillingsrisiko i vår utlånportefølje og at et RPC 6 kan gi høyere risiko i landbrukssektoren som følge av fysiske klimaendringer.

For di vi har størst risiko og mulighet innen eiendom og landbruk, ble det i 2020 gjennomført en grundig scenarionalyse innen disse sektorene. Analysen ble gjennomført i et samarbeid mellom bærekraft, kreditt, samt risikostyring og compliance. Kundeansvarlige ble involvert i analyseprosessene. I 2020 beregnet banken hvordan kapitalbehovet for BM-utlånporteføljen endres, basert på fire scenarier fra

NGFS (Network for Greening the Financial System), samt to særnorske scenarier. Funn fra disse simuleringene indikerer at bankens klimarisiko vil ha begrenset innvirkning på kapitalbehov under de fire scenarioene fra NGFS. De to særnorske scenarioene vil kunne gi noe økte risikovekter og økt LGD (loss given default) i porteføljen. Simuleringen viste videre at ingen av scenariene ga vesentlig utslag på bankens kjernekapital og soliditet.

I 2021 ble det arbeidet videre med scenarionalyser: disse vurderer fortsatt overgangsrisiko knyttet til bankens lånevirk-somhet som begrenset. Analyser ble gjennomført ved å se på deler av porteføljen som kan være utsatt for endringer i økonomiske forutsetninger grunnet klima: eksempel på scenarier er økning i CO₂ avgift, nedgang i kjøttforbruk og lavere bilsalg. De første analysene tyder på lav risiko for banken.

Fysisk klimarisiko for eiendommer banken har pant i er mindre enn det som finnes hos andre sammenlignbare banker.

For å redusere overgangsrisiko skal banken arbeide for en utlånportefølje på bedriftsmerket som er i tråd med Parisavtalen og Norges Klimalov. Se kapitlet Ansvarlige utlån BM.

Treasury

Det er ikke gjennomført scenarionalyser for likviditetsforvaltningen eller investeringsporteføljen, fordi den er vurdert til å ha lav klimarisiko. Det jobbes imidlertid for å få på plass vurderinger av klimagassutslipp i likviditetsporteføljen, og øke andel investeringer som reduserer utslipp.

Risikostyring

Beskriv hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko.

a) Virksomhetens prosess for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko:

I regi av UNEP FI gjennomførte banken i 2020 en påvirkningsanalyse av porteføljen, denne ble oppdatert med forbedret mal og nye tall i 2021 som er publisert på våre nettsider. Analysen ga banken prioriteringsområder for det videre arbeidet. I analysen inngår geografisk markedsområde, samt produktene og tjenestene vi tilbyr. Ressursutnyttelse er det viktigste området banken har negativ påvirkning. Klima kom høyt opp både for BM- og PM-porteføljen, og banken har brukt resultatene, i tillegg til utslippsanalyser til å sette mål for disse områdene. Se den publiserte analysen for detaljerte resultater.

Banken anvender primært scenarionalyser for å vurdere fremtidig klimarisiko for kredittporteføljen. Det ble gjennomført analyser med scenarier fra NGFS i 2020. Videre for 2021 har scenarionalyse tatt utgangspunkt i konkrete problemstillinger som kan være aktuelle innenfor enkeltbransjer. Typisk for disse scenarioene er at de har stått på politisk dagsorden og i medier. Vi har blant annet sett på hva endringer i forbrukstrender og effekter av økt CO₂-avgift kan ha å si for banken.

Utlånporteføljen og på kundenivå.

Banken har bygd videre på og forbedret den overordnede risikoanalysen av iboende fysisk klimarisiko og overgangsrisiko for bransjene i vår utlånportefølje. I SpareBank 1 alliansen er det arbeidet med å kartlegge klimarisiko, og annen ESG-risiko, for ulike bransjer i BMs utlånportefølje og alliansen har ambisjoner om å anvende denne informasjonen til å kalibrere og implementere en ESG-modul for ESG-risikovurderinger i kredittbehandling. Denne må sees i sammenheng med bærekraftsvurderingene som BM allerede bruker, men bidrar til å forbedre risikotilpassede klimarisikovurderinger, klimarisiko-rapportering og overvåking av klimarisiko i porteføljen.

Dialogen med kundene om klimarisiko ble i 2021 utvidet fra å gjelde alle bransjer i BM porteføljen til også å gjelde PM,

Naturrisiko – TNFD-indeks

Som stor landbruksbank ønsker vi å rapportere på naturrisiko. Rapporteringen er basert på rammeverket TNFD (Task Force on Nature Related Financial Disclosures). Dette rammeverket er ikke ferdig utviklet, så dette er en overordnet rapportering. Naturrisiko er todelt, det handler både om bankens påvirkning på natur, og det handler om naturens påvirkning på bankens virksomhet. Eksempel på det siste er bedriftskundenes avhengighet av naturgoder som pollinering eller flomdemping. Tap av naturgoder kan derfor utgjøre en systematisk risiko for lønnsomhet både for våre kunder og for banken.

Styring

Beskriv virksomhetens styring av naturrelaterte risikoer og muligheter.

Naturrisiko blir i økende grad inkludert i saker som går til konsernledelsen. Eksempel er årlige risikogjennomganger der naturrisiko har vært særlig belyst. Naturrisiko er også belyst i retningslinjene våre som godkjennes av konsernledelsen og styret. Styret har i tillegg hatt naturrisiko på dagsorden som egen fagsak i 2021.

Framover vil saker om naturrisiko løftes tydeligere som en egen risikodriver. Naturrisiko er i økende grad integrert i arbeidet avdeling for risikostyring og compliance gjør med å påse at bankens risiko er behørig håndtert. Ansvar for dette ligger hos konserndirektør for risikostyring og compliance.

Strategi

Beskriv faktisk og potensiell påvirkning av naturrelatert risiko og muligheter på virksomhetens operasjoner, strategi og finansielle planlegging.

I neste strategiperiode fortsetter vi arbeidet med å være en tydelig pådriver for å få kundene til å redusere sin bærekraftsrisiko, det kan for eksempel gjelde kundens eksponering for naturrisiko samt kundens påvirkning av naturen. Dette skal oppnås ved å stille krav, forberede kundene på kommende krav fra myndigheter og forbrukere og tilby grønne produkter og tjenester.

I et prosjekt gjennom høsten 2021 har banken kartlagt hvilke elementer av naturrisiko som påvirker landbruket, en bransje som representerer en viktig del av bankens utlånsportefølje. Med utgangspunkt i et forskningsbasert bærekraftskonsept som definerer planetens tålegrenser, finner banken en rekke viktige påvirkningskoblinger mellom landbruk og natur. Ut ifra brutte globale tålegrenser og hvordan landbruket påvirker disse, kartlegger vi de største utfordringene for bransjen. Disse er strømninger av nitrogen og fosfor fra landbruk, redusert biologisk mangfold, høye klimagassutslipp, arealutnyttelse og kjemisk forurensning fra plantevernmidler. Landbruket er blant de som påvirker disse faktorene sterkest, men også den næringen som er mest eksponert for risikoen knyttet til naturens brutte tålegrenser. Eksempler på dette er at lavt biologisk mangfold på gården kan føre til at produksjonen blir slått ut av

sykdommer/skadedyr som spesialiserer seg på én type dyre- eller kornart. Diversitet i gårdsdriften kan gjøre landbruket mer motstandsdyktig for dette. Et annet eksempel er tapet av pollinatorer som bier og humler i norsk fauna. Tapet av disse artene skaper en stor risiko for matproduksjonen da kjemisk forurensning er regnet som en av hovedårsakene til nedgangen. Banken skal framover være en pådriver sammen med landbrukskundene våre for å takle disse naturutfordringene. Dette gjør vi ved å støtte opp under bransjens egne bærekraftsmål, og kartlegge hvordan banken best kan bistå hver enkelt gård med omstillingen til en naturpositiv næring.

For fondsforvaltere som vi har distribusjonsavtale med, forventes det at de ikke investerer i selskap som skader truede plante- og dyrearter, herunder dyrearter oppført på IUCNs rødliste over truede arter, men heller investerer i de som tar hensyn til dem og minimerer inngrep i naturen. Heller ikke skal de investere i selskap som bryter med internasjonale retningslinjer for biologisk mangfold og genteknologi. Disse kravene tar høyde for risikovurderinger på de aktuelle temaene for fondsforvaltere med en tilknytning til banken. Dette er nedfelt i våre retningslinjer.

Risikostyring

Beskriv hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer naturrelatert risiko.

I regi av UNEP FI gjennomførte banken i 2021 en påvirkningsanalyse av porteføljen. Analysen ga oss kunnskap om områder som burde prioriteres i det videre arbeidet innen markedsområdet vårt, samt det geografiske området vi opererer i. Dette supplerte vår vurdering av bankens påvirkning mot natur i Norge.

Det er også diskutert ulike risikoscenarier knyttet til naturrisiko, spesielt opp mot landbrukssektoren. Her diskuteres det hvordan naturrisiko kan påvirke bransjen, samt hvordan bransjen påvirker naturen

Risikoen for økt rasfare fra kvikkleire er kartlagt for næringseiendom i bankens utlånsportefølje.

Banken kartlegger og klassifiserer utlånsporteføljen i henhold til EUs klassifiseringssystem. BM har i 2021 hatt dialog med kundene om bærekraft i tilnærmet alle saker om kredittinnvilgelse. Vi har også gjennomført grundige bærekraftsanalyser i rundt 550 lånesaker, dette utgjør om lag 35 prosent av alle lånesaker over én

million kroner. Disse bærekraftsanalysene inkluderer spørsmål om natur og biologisk mangfold, de omhandler også dyrevelferd og verning av skog. I forbindelse med innvilgelse av lån til byggeprosjekter stilles det spørsmål rundt vurdering av om sårbare økosystemer blir påvirket. Når det blir innvilget lån til landbrukskunder, spør vi om det er vurdert å gjennomføre tiltak for å redusere virksomhetens påvirkning på natur og sårbare økosystemer.

Det er også gjort en generell vurdering av risikoen for at utstedere innenfor porteføljen investeringsunivers kan komme i brudd med konsernets retningslinjer for bærekraft og samfunnsansvar. Det er også gjort en vurdering av hvilke temaer som er mest relevante i det overordnede risikobildet knyttet til samfunnsansvar og bærekraft: For 2 av 6 grupperinger av verdipapirer er naturrisiko satt som et relevant tema. Generell risikovurdering av disse er satt til lav.

Mål

Beskriv beregninger og mål som brukes for å vurdere og håndtere relevante risikoer og muligheter.

I utlånsporteføljen har vi utarbeidet mål for å ta inn ytterligere kartlegging av naturrisiko mot landbruksporteføljen. Dette er for å støtte kundene våre i å kartlegge kundenes forskjellige behov for innsikt om natur på sitt gårdsbruk, samt hvilke tiltak som kan iverksettes for å redusere naturrisiko.

I neste strategiperiode vil det i landbruksporteføljen bli jobbet med konkrete mål som skal bidra til å ta vare på natur.

En utfordring når det gjelder naturrisiko, har imidlertid vært å vurdere bankens mulighet for påvirkning. Gjennom risikovurderinger vet vi at det kan være naturrisiko i for eksempel infrastruktur-, bolig- og hytteutbygginger. Det er imidlertid vanskelig for en bank å utfordre byggetillatelse med konsekvensutredninger for natur. Dette er en problemstilling vi gjennom Finans Norge har løftet for bransjen som helhet. Banken oppfordret i 2020 Finans Norge til å opprette en naturrisikogruppe. Den er nå opprettet, og banken deltar aktivt i en koordinerende gruppe. Vi erfarer at mange av utfordringene innen naturrisiko bør løses på bransjenivå.

spesielt i tilknytning i behovet for energieffektivisering av hus. Vi har også begynt kundedialog knyttet til ansvarlig forbruk, men da på aggregert nivå gjennom webinarer, sosiale medier, og lignende. Se utdypende informasjon i kapitlet Ansvarlige utlån BM og PM.

Markeds- og likviditetsrisiko

Prosessen for å avdekke klimarisiko er beskrevet i Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsstyringen. I tillegg beskrives dette i retningslinjer for investeringer, med ESG-rammer for kjøp av verdipapirer. Klimarisikodelen vil nok styrkes framover som følge av at den får større betydning, informasjonen blir bedre og vi får mer data på sektor- og virksomhetsnivå.

Nye produkter og tjenester

Banken har implementert policy for nye og endrede produkter, løsninger og prosesser. I rutinene er det obligatorisk med vurdering av ESG-forhold, der klima er en viktig faktor, før lansering av nye produkter, prosesser og tjenester. Dette gjelder både for egenutviklede produkter, men også for produkter som banken mottar fra SpareBank 1 Utvikling.

b) Virksomhetens prosesser for å håndtere klimarelatert risiko:

I utlånsporteføljen:

Klimarisiko i PM er vurdert til å være relativt lav og håndterbar gjennom ordinære prosedyrer for risikostyring og gjennom våre mål for å redusere klimarisikoen. Men arbeidet styrkes framover i samarbeid med SpareBank 1 Boligkreditt og i tråd med EUs taksonomi.

Det er etablert prosesser i et samarbeid mellom BM og avdeling for risikostyring for å identifisere iboende klimarisiko i porteføljen per bransje. Det er vedtatt mål for å redusere risikoen.

I 2021 har banken fått gjennomført detaljerte analyser av fysisk risiko for eiendommer knyttet BM porteføljen fra Eiendomsverdi, dette arbeidet videreføres i 2022.

Operasjonell risiko

Gjennom året blir operasjonelle hendelser registrert og fulgt opp i bankens hendelsesdatabase for å sikre læring. Banker er Miljøfyrtårnsertifisert og lager eget klimaregnskap. Til sammen medfører dette at banken opplever å ha kontroll på den operasjonelle risikoen knyttet til klima.

Forretningsskikk-rikis

Banken har kvartalsvis oppfølging av uønskede hendelser på ESG-området som en integrert del av styring med forretningsskikk-rikis og oppfølging av definert risikotoleranse for forretningsskikkrikis.

c) Hvordan er prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko integrert i virksomhetens overordnede risikostyring:

Ansvar for konsernets rammeverk for helhetlig risikostyring, herunder også klimarisiko, ligger hos konserndirektør for risikostyring og compliance (CRO). For klimarisiko konkret i samarbeid med bærekraft og bedriftsmarked. Bedriftsmarked fordi dette, som tidligere nevnt, er det forretningsområdet vi i henhold til våre analyser har størst klimarisiko.

Klima er integrert i virksomhetens styringsdokumenter, både i overordnet risikostrategi og på alle relevante områder. I 2020 har vi i tråd med EBA (European Banking Authority) sin "Discussion paper on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms" definert bærekraftsrisiko som den risiko som banken møter indirekte gjennom sine motparter – primært gjennom utlånsporteføljen. Mens vi i tillegg kartlegger ESG-faktorer som vi er direkte utsatt for i forbindelse med vår virksomhet.

Klimarisiko er integrert del av ESG-rikis i den årlige ICAAP-rapporteringen, der vi vurderer om bankens ESG-rikis krever økning i kapitalkravet. Foreløpig ser vi ingen grunn til at klimarisiko krever kapitalkravspåslag, men ny vurdering vil bli gjort i 2022.

Avdeling for risikostyring har definert faste oppgaver i årsplanen knyttet til bankens ESG-rikis, herunder klimarisiko. Avdelingen gjennomgår kredittsaker og gjennomfører scenarioanalyser for å vurdere risiko i kredittporteføljen

under ulike forutsetninger. I tillegg kvalitetssikres og kartlegges alle nye produkter, løsninger og prosesser for eventuell ESG-rikis.

Banken er i dialog med datterselskaper og portefølje om klimarisiko, eksempelvis skadeforsikring og fondsportefølje. Banken opplever derfor at prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er godt integrert i virksomhetens overordnede risikostyring. Vi vil fortsette å ha fokus på dette framover, og i økende grad ha fokus på naturrisiko også. Banken har dedikerte ressurser til å følge det opp.

Mål

Beskriv beregninger og mål som brukes for å vurdere og håndtere relevante risiko og muligheter.

a) Rapporten på beregninger og mål som brukes av virksomheten for å vurdere klimarelaterte risikoer og muligheter, i tråd med strategi og risikohåndteringsprosesser:

For fullstendig oversikt over våre mål og tiltak innen klimarisiko, se: Retningslinjer og handlingsplan for klima og klimarisiko i fanen Samfunnsansvar og bærekraft under området Om oss på vår hjemmeside sb1ostlandet.no.

Virksomheten er Miljøfyrtårn-sertifisert og har som mål å være klimanøytral innen 2050, se mer informasjon i kapitlet Energi og klima i vår forretningsdrift, samt vitenskapsbasert klimamål (SBT), i vedlegget til årsrapporten.

I utlånsporteføljen

For PM og BM sine mål for å redusere klimarisiko, se kapitlet Ansvarlig utlån i årsrapporten.

Banken har siden 2020 benyttet PCAF til beregning av utslipp i utlånsporteføljen (Scope 3). Dette området er under stadig utvikling, og vi arbeider sammen med andre norske banker for å utvikle en standard. Beregningene for 2021 ligger vedlagt. Les mer i kapitlet Ansvarlige utlån BM og i vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen.

b) Rapporten på scope 1, scope 2, og, dersom relevant, scope 3 klimagassutslipp (GHG), og relatert risiko:

For scope 1, 2 og 3 utslipp fra vår drift se kapitlet Energi og klima i vår forretningsdrift, samt vitenskapsbasert klimamål (SBT), i vedlegget til årsrapporten.

For scope 3 i utlånsporteføljen se omtale under a) over.

Fordi vi ikke har egen fondsforvaltning, men videreformidler fond fra andre leverandører, har vi foreløpig ikke gjort en beregning av utslipp i vår fondsportefølje. Vi har imidlertid offentliggjort utslipp fra vårt deleide datterselskap ODINS portefølje.

Vi har ikke beregnet utslipp hos våre andre leverandører, fordi det er et lite vesentlig område for oss.

c) Hvilke mål bruker virksomheten for å håndtere klimarelatert risiko og muligheter, samt måloppnåelse:

Se omtale under a) og b) over.

UNEP FI – PRB-indeks: Prinsipper for ansvarlig bankdrift

SpareBank 1 Østlandet var første norske bank som signerte FNs Prinsipper for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking, PRB) da de ble lansert i 2019. Målet med prinsippene er at bankene skal ta en pådriverrolle i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål og oppfylle forpliktelsen i Parisavtalen. Dette er rapportering på prinsippene. Vår GRI-indeks dekker noen av prinsippene, mens de resterende er listet opp i tabellen under.

Prinsipper for ansvarlig bankdrift	Henvising til hvor informasjonen er å finne i SB1Øs årsrapport 2021 og på vår hjemmeside
2.1 Vis at banken har identifisert områder hvor banken har størst mulighet for positiv og negativ påvirkning gjennom en påvirkningsanalyse	Årsrapport, kap. 1: «Slik jobber vi med bærekraft», s. 36 Lenke til «Påvirkningsanalyse bærekraft – ansvarlig bankdrift»: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar.html
2.2 Vis at banken har satt og publisert minimum to mål som er spesifikke, målbare, oppnåelige, relevante og tidsavgrenset.	Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM», s. 64 og «Ansvarlige utlån BM», s. 72.
2.3 Vis at banken har definert tiltak og milepæler for å oppnå målene. Vis at banken har fått på plass måter å måle og overvåke framdriften for å nå målene.	Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM», s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72 og kap.1: «Vårt strategiske fokus», s. 30.
2.4 Vis at banken har implementert tiltakene for å oppnå målene.	Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» og s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72.
3.1 Gi en oversikt over retningslinjene banken har på plass eller planlegger å innføre for å fremme ansvarlige forhold til sine kunder.	Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» og s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72 Lenke til PM og BM sine retningslinjer: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk/spesifikke-virksomhetsomrader.html
3.2 Beskriv hvordan banken har arbeidet med eller planlegger å arbeide med sine kunder for å fremme en bærekraftig praksis og muliggjøre bærekraftige økonomiske aktiviteter.	Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» og s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72.
5.3 Vis at banken har en styringsstruktur på plass for å implementere PRB.	Årsrapport, kap. 1: «Vårt strategiske fokus», s. 30 og «Slik jobber vi med bærekraft», s. 36.
6.1 Vis at banken har hatt framdrift på implementeringen av de 6 prinsippene over de siste 12 månedene, og i tillegg har satt og implementert mål for minimum to av bankens områder. Vis at banken din har vurdert eksisterende og framvoksende internasjonal/regional god praksis som er relevant for å implementere de 6 prinsippene for ansvarlig bankdrift. Basert på dette skal banken ha laget prioriteringer og definert ambisjoner for å tilpasse seg god praksis. Vis at banken din har implementert/jobber med å implementere endringer i eksisterende praksis for å reflektere og være i tråd med eksisterende og framvoksende internasjonal/regional god praksis, og at det har vært framskritt i implementeringen av prinsippene.	<ol style="list-style-type: none"> 1. prinsipp – Samordning: Årsrapport, kap. 3: «Vår del av det globale ansvaret», s. 108. 2. prinsipp – Påvirkning: Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» og s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72. 3. prinsipp – Kunder: Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» og s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72. 4. prinsipp – Interessenter: Årsrapport, kap. 3: «Interessentdialog», s. 95. 5. prinsipp – Styring og kultur: Årsrapport, kap. 1: «Vårt strategiske fokus», s. 30 og «Slik jobber vi med bærekraft», s. 36. 6. prinsipp – Åpenhet og transparens: Lenke til «Påvirkningsanalyse bærekraft – ansvarlig bankdrift»: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar.html Gjennom arbeidsgruppene i UNEP FIs klimaforpliktelser (CCCA) og med den nye forpliktelsen for nettonull klimagassutslipp innen 2050 (NZBA), jobber banken for å tilegne og tilpasse seg til beste praksis.

Miljøfyrtårn-indeks: Bank- og finanskriterier

SpareBank 1 Østlandet har vært sertifisert som Miljøfyrtårn siden 2008. I vedlegget Virksomhetsredegjørelse: Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbaserte klimamål (SBT) vises hele Miljøfyrtårn-rapporteringen for 2021. I tabellen under er vår rapportering på Miljøfyrtårns bank- og finanskriterier for 2021.

Miljøfyrtårnkriterier – bank og finans	Henvising til hvor informasjonen er å finne i SpareBank 1 Østlandets årsrapport 2021 og på vår hjemmeside:
Indikator 2064 Virksomheten skal ha en klima- og miljøpolicy innenfor: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plassering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler	Lenke til retningslinjene: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html
Indikator 2065 Virksomheten skal fastsette klima- og miljømål med tilhørende indikatorer.	Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72, «Krav til finansielle leverandører», s. 80 og vedlegg til kap. 2.4: "Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål (SBT)" s. 234.
Indikator 2066 Virksomheten skal dokumentere en plan for å innføre anbefalingene i TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures).	Årsrapport, Vedlegg til kap. 2.4: "Klimarisiko - TCFD-indeks" s. 256.
Indikator 2067 Virksomheten skal ha kriterier og rutiner for å styre fond, kreditt- og finansieringsvirksomheten mht. klima- og miljøforhold: - Utelukke engasjementer som kan knyttes til negativ klima- og miljøpåvirkning. - Engasjere seg i klima- og miljøvennlige prosjekter.	Lenke til retningslinjene: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html
Indikator 2068 Virksomheten skal utvikle produkter som stimulerer til klima- og miljøsmart adferd.	Årsrapport, kap.3: «Ansvarlige utlån PM» s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72.
Indikator 2069 Virksomheten skal gjøre klima- og miljøinformasjon tilgjengelig for offentligheten knyttet til: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plassering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler.	For kredittgivning og finansiering, årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» s. 64, og «Ansvarlige utlån BM», s. 72. For obligasjoner og forvaltning av virksomhetens egne midler, årsrapport, vedlegg «Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen», s. 246. For spareprodukter, årsrapport, kap. 3: «Krav til finansielle leverandører», s. 80.
Indikator 2070 Virksomheten skal ha rutiner for å vurdere: - Hvorvidt klima- og miljømålene er oppnådd. - Om planlagte tiltak er gjennomført og har gitt forventede effekter. - Om screening blir gjennomført i henhold til gjeldende retningslinjer.	Lenke til retningslinjene: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html Årsrapport, kap. 3: «Ansvarlige utlån PM» s. 64, «Ansvarlige utlån BM», s. 72, «Krav til finansielle leverandører» s. 80, kap. 1: «Vårt strategiske fokus» s. 30 og «Slik jobber vi med bærekraft», s. 36.
Indikator 2071 Virksomheten skal rapportere på de fastsatte klima- og miljøindikatorer knyttet til: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plassering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler	Se under indikator 2069.
Indikator 2072 Virksomheten skal årlig evaluere sitt klima- og miljøarbeid knyttet til: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plassering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler.	Se under indikator 2069.

GRI-indeks

Global Reporting Initiative (GRI) er den ledende standarden for bærekraftsrapportering. GRI-rammeverket består av prinsipper, veiledning og resultatindikatorer som kan brukes av selskaper til å måle og rapportere på økonomiske,

miljømessige og sosiale forhold. SpareBank 1 Østlandet har siden 2017 rapportert i henhold til GRI-standarder.

Se globalreporting.org for mer informasjon om GRI.

GENERELL INFORMASJON				
GRI-indikatorer	Beskrivelse	Bærekraftsmål (SDG), Global Compact (GC), og prinsipper for ansvarlig bankdrift (UNEP FI PRB)	Delvis rapportering 2021	Rapportering 2021.
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksis				
2-1	Detaljer om organisasjonen: Navn på virksomhet; eierskap og juridisk selskapsform; hovedkontor; land virksomheten opererer i	PRB 1.1		SpareBank 1 Østlandet, årsrapport, kap. "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113 og "Kort om SpareBank 1 Østlandet", s. 4.
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering			Årsrapport, note 1 "Generell informasjon", s. 149 og note 41 "Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet", s. 211.
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson			2021, årlig, karoline.hjereto@sb1ostlandet.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter			Miljøfyrtårn har gjort endringer i utslippfaktorer for våre klimagassutslipp. Se redegjørelse i årsrapport, vedlegg "Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål (SBT)", s. 234.
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen			Rapporten er eksternt verifisert av Deloitte.
2. Aktiviteter og ansatte				
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser	PRB 1.1		Årsrapport, kapitlene "Kort om SpareBank 1 Østlandet", s. 4, "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Forretningsområder og tverrgående temaer", s. 54, "Hovedtall fra konsern", s. 18, "Resultatregnskap", s. 142, og "Styrets årsberetning", s. 124, "Krav til finansielle leverandører", s. 80, vedlegg, kap. "Krav til andre leverandører", s. 250. Det er videre ingen vesentlig endring av virksomhetens størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede i løpet av rapporteringsperioden.
2-7	Ansatte	PRB 1.1		Årsrapport, kapitlene "Hovedtall fra konsern", s. 18, "Våre medarbeidere", s. 44 og vedlegget "Utdypende fakta om organisasjon og HR", s. 236.
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte			Banken har gjennom 2021 leid inn vikarer fra Manpower. Timene vi er fakturert for tilsvarer 30 årsverk.
3. Styring				
2-9	Styringsstruktur og sammensetning	PRB 5.1		Årsrapport, kapitlene "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113, "Styrets årsberetning", s. 124, og "Vårt strategiske fokus", s. 30.
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan			Årsrapport, kap. "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113.
2-11	Informasjon om styreleder			Årsrapport, kap. "Informasjon om styret", s. 112.
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning	PRB 5.2		Årsrapport, kap. "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113.
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning	PRB 5.1		Årsrapport, kap. "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113.
2-14	Styrets godkjenning av bærekraftsrapportering			Årsrapporten kapitlene "Styrets årsberetning", s. 124 og "Vårt strategiske fokus", s. 30.
2-15	Interessekonflikter			Årsrapport, kapitlene "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113 og "Etikk og anti-korrupsjon" s. 46.
2-16	Kommunikasjon av kritiske hensyn til styret			Årsrapport, kap. "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113.
2-17	Styrets samlede kunnskap om bærekraftstrategien	PRB 5.1		Årsrapport, kap. "Styrets årsberetning" s. 124.
2-18	Evaluerings av styrets ytelse			Årsrapport, kap. "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113.

2-19	Retningslinjer for godtgjørelse	PRB 5.2		Årsrapport, kapitlene "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113, note 22 "Personalkostnader og utgifter til ledende ansatte og tillitsvalgte", s. 189 og note 23 "Pensjoner", s. 190 Link til bankens retningslinjer for godtgjørelse: www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/Godtgjoringsordning-SB1O-2021.pdf
2-20	Proessen rundt å fastsette godtgjørelse	PRB 5.2		Årsrapport, kap. "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113.
2-21	Årlige totale kompensasjonsforhold			Årsrapport, note 22 "Personalkostnader og utgifter til ledende ansatte og tillitsvalgte", s. 189.
4. Strategiutforming og -utførelse				
2-22	Uttalelse om bærekraftsstrategi	PRB 1.2		Årsrapport, "Konsernsjefen har ordet", s. 6
2-23	Bedriftens retningslinjer	GC 7 og 10, SDG 8 og 16, PRB 5.2		Årsrapport, kapitlene "Etikk og anti-korrupsjon", s. 46 og "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113. Lenke til våre retningslinjer: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html
2-24	Innarbeidelse av bedriftens retningslinjer			Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30 og "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113.
2-25	Klageordninger og prosessen for å utbedre negativ påvirkning			Årsrapport, kapitlene "Slik jobber vi med bærekraft", s. 36, "Forretningsområder", under "Kundeklager" s. 59 og "Etisk markedsføring av produkter og tjenester" s. 82 og "Personvern", s. 100.
2-26	Varsling og andre ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger			Årsrapport, kapitlene "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113 og "Etikk og anti-korrupsjon" s. 46.
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer	GC 7 og 8, SDG 13.3 og 16.6		Ingen manglende etterlevelse som banken er kjent med.
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger	SDG 17		Finans Norge. Årsrapport, kap. "Vår del av det globale ansvaret", s. 108.
Interessenter				
2-29	Tilnærming til interessentdialog	SDG 17, PRB 4.1		Årsrapport, kapitlene "Interessentkart", s. 94, "Interessentdialog", s. 95, og "Vår del av det globale ansvaret", s. 108.
2-30	Tariffavtaler	SDG 8, GC 3, PRB 4.1		100 % er dekket av kollektive tariffavtaler, årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s. 44.

SPESIFIKK INFORMASJON				
GRI-indikator	Beskrivelse	Andre rammeverk, bærekraftsmål (SDG), Global Compact (GC), og prinsipper for ansvarlig bankdrift (UNEP FI PRB)	Delvis rapportering 2021	Rapportering 2021.
ØKONOMI				
Overordnet økonomisk rapportering				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1		Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Eierstyring og selskapsledelse", s. 113. "Slik jobber vi med bærekraft", s. 36, "Vår samfunnsrolle", s. 92. vedlegg "Klimarisiko – TCFD-indeks", s. 256.
Økonomiske resultater				
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	SDG 8.5 og 9.4		Årsrapport, kapitlene "Hovedtall fra konsern", s. 18, og "Resultatregnskap", s. 142.
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer	GC 7, 8 og 10. SDG 13.3.		Årsrapport, vedlegg "Klimarisiko – TCFD-indeks", s. 256, og "Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen", s. 240.
201-3	Pensjonsforpliktelser og andre ytelser			Ikke vesentlig indikator for banken. Se vedlegg om vår vesentlighetsanalyse.
201-4	Offentlige støtteordninger			
Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer			Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Etikk og anti-korrupsjon", s. 46, og "Arbeid mot økonomisk kriminalitet", s. 96.
Anti-korrupsjon				
205-1	Transaksjoner som er risikovurdert	GC 10. SDG 16.5	Ikke brutt ned på forretningspartnere og regional tilhørighet.	Årsrapport, kapitlene "Arbeid mot økonomisk kriminalitet", s. 96 og "Etikk og antikorrupsjon", s. 46.
205-2	Kommunikasjon og opplæring om poliser og prosedyrer knyttet til anti-korrupsjon			
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak			
Økonomisk kriminalitet				
SB1Ø-1	Arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering	SDG 16.4		Årsrapport, kap. "Arbeid mot økonomisk kriminalitet", s. 96.
MILJØ				
Utslipp og etterlevelse av miljøregelverk				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1		Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Slik jobber vi med bærekraft", side 36, vedlegg, kap. "Energi og klima i vår forretningsdrift, samt vitenskapsbasert klimamål (SBT)", s. 234, "Klimarisiko – TCFD-indeks", s. 256, og "Klimagassutslipp i fond", s. 248.
Utslipp				
305-1	Direkte utslipp av klimagasser (Scope 1)	GC 7, 8 og 9. SDG 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b		Årsrapport, vedlegg, GRI 305-1, 2, 3, 4, 5: kapitlene "Energi og klima i vår forretningsdrift, samt vitenskapsbasert klimamål (SBT)", s. 234, GRI 305-3, 4, 5: "Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen", s. 240, og "Klimagassutslipp i fond", s. 248.
305-2	Indirekte utslipp av klimagasser knyttet til energiforbruk (Scope 2)			
305-3	Andre indirekte utslipp av klimagasser (Scope 3)			
305-4	Intensiteten på klimagassutslipp			
305-5	Reduksjon av klimagasser			
305-6	Utslipp av stoffer som skader ozonlaget			Ikke vesentlig indikator for banken. Se vedlegg om vår vesentlighetsanalyse.
305-7	Nitrogenoksider (NOx), svoveloksider (SOx) og andre signifikante utslipp til luft			
Oppfølging av leverandører - miljø				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer			Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Slik jobber vi med bærekraft", side 36, vedlegg kap. "Krav til andre leverandører", s. 250.
Miljøvurdering av leverandør				
308-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot miljøkriterier	GC 7, 8 og 9. SDG 13.3		Årsrapport, vedlegg . "Krav til andre leverandører", s. 250.
308-2	Negativ påvirkning på miljø i leverandørkjeden og iverksatte tiltak			

SAMFUNN				
Ansatte				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer			Årsrapport, kapitlene "Styrets årsberetning", s. 124, "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Våre medarbeidere", s. 44, og vedlegg "Våre medarbeidere", s. 236.
Arbeidsforhold				
401-1	Antall nyansettelser og turnover	GC 1 og 6. SDG 8.5, 8.8 og 16.b		Årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s. 44, og vedlegg "Våre medarbeidere", s. 236.
401-2	Fordeler gitt til fulltids-ansatte, men ikke til midlertidige eller deltidsansatte.			Alle ansatte med 20% stilling eller mer har samme rettigheter og ansattgoder. Vikarer er kun tilsluttet pensjonsordning og yrkesskadeforsikring
401-3	Foreldrepermisjon			Årsrapport, kapitlene "Styrets årsberetning", s. 124, "Våre medarbeidere", s. 44, og vedlegg "Utdypende fakta om organisasjon og HR", s. 236.
Opplæring				
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring per år per ansatt	SDG 4.4, 4.7 og 8.5		Årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s. 44, og vedlegg "Utdypende fakta om organisasjon og HR", s. 236
404-2	Programmer for videreutdanning og overgangen til pensjonistliv			Årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s. 44.
404-3	Prosentandel av ansatte som har regelmessige medarbeidersamtaler			Årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s.44.
Mangfold og like muligheter				
405-1	Kjønns sammensetning i styrende organer og ledelsen	GC 6. SDG 8.5 og 16.b		Årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s. 44.
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner			Årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s. 44, og vedlegg "Utdypende fakta om organisasjon og HR", s. 236.
SB1Ø-2	Sparing og kjønn			Årsrapport, kap. "Virksomhetsregjering", se figur sparing og kjønn, s. 62.
Ikke-diskriminering				
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og korrigerende tiltak som er iverksatt	GC 1, 2 og 6. SDG 8.8 og 16.b		Årsrapport, kap. "Våre medarbeidere", s. 44 og vedlegg "Utdypende fakta om organisasjon og HR", s. 236.
Oppfølging av leverandører - sosialt				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer			Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Slik jobber vi med bærekraft", side 36, vedlegg , kap. "Krav til andre leverandører", s. 250.
Sosial vurdering av leverandører				
414-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot sosiale kriterier	GC 1, 2, 3, 4, 5 og 6. SDG 12.6 og 16.6		Årsrapport, vedlegg. "Krav til andre leverandører", s. 250.
414-2	Negativ påvirkning på sosiale forhold i leverandørkjeden og iverksatte tiltak.			
Markedsføring og personvern				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer			Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Slik jobber vi med bærekraft", side 36, "Etisk markedsføring av produkter og tjenester", s. 82, og "Arbeid mot økonomisk kriminalitet", s. 96.
Markedsføring og produktmerking				
417-1	Krav til informasjon og merking av produkter og tjenester	GC 2. SDG 9.4, 12.6, 12.8, 13.3 og 16.5		Ikke vesentlig indikator for banken. Se vedlegg om vår vesentlighetsanalyse.
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester			Årsrapport, kap. "Etisk markedsføring av produkter og tjenester", s. 82.
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring			
Personvern				
418-1	Dokumenterte klager angående brudd på kundenes personvern og tap av kundedata	GC 2. SDG 16.4		Årsrapport kapitlene "Informasjonssikkerhet", s. 98, "Personvern", s. 100 og "Arbeid mot økonomisk kriminalitet", s. 96.

Produktansvar og aktivt eierskap				
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.			Årsrapport, kapitlene "Vårt strategiske fokus", s. 30, "Slik jobber vi med bærekraft", side 36, "Egenkapitalinvesteringer og bærekraftsoppfølging", s. 122, "Ansvarlige utlån til personmarkedet", s. 64, "Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet" side 72 og "Krav til finansielle leverandører", side 80.
Produktansvar				
FS7	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å gi en spesifikk samfunnsmessig / sosial fordel.	GC 1. SDG 8.10, 9.4 og 12.6		Årsrapport, kapitlene "Ansvarlige utlån til personmarkedet" side 64 og "Ansvarlig utlån til bedriftsmarkedet" side 72.
FS8	Rapportere pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig fordel.	GC 8 og 9. SDG 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b		
Aktivt eierskap				
FS10	Andel og antall selskaper i porteføljen som det rapporterende selskapet har samhandlet med om miljømessige eller samfunnsmessig / sosiale forhold.	GC 8. SDG 8.10, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b	PM har ikke tall på dette da det ikke er relevant.	Årsrapport, kapitlene "Ansvarlige utlån for bedriftsmarkedet", s. 72, "Krav til finansielle leverandører", s. 80, vedlegg kap. "Ansvarlige utlån innen likviditetsforvaltningen", s. 246 og "Krav til andre leverandører", s. 250.
FS11	Prosentvis andel av porteføljen som det rapporterende selskapet har foretatt bærekraftsanalyse på .	GC 1, 2, 4, 5, 6 og 7. SDG 8.10, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b		Årsrapport, kapitlene "Ansvarlige utlån for bedriftsmarkedet", s. 72, "Krav til finansielle leverandører", s. 80, vedlegg kap. "Ansvarlige utlån innen likviditetsforvaltningen", s. 246 og "Krav til andre leverandører", s. 250.

Vesentlighetsanalyse og påvirkningsanalyse

Slik prioriterer vi i bærekraftsarbeidet

En analyse av hvilke temaer som er de meste vesentlige for banken, ligger til grunn for hvordan vi prioriterer i bærekraftsarbeidet. Temaene ble identifisert gjennom en vesentlighetsanalyse, med blant annet omfattende dialog med våre interessenter. Vi gjør nærmere rede for hvordan vi jobber med disse temaene i egne kapitler i årsrapporten. Noen av temaene har også utfyllende informasjon i dette vedlegget.

VIKTIGHET FOR EKSTERNE INTERESSENER >	VIKTIGST	<ul style="list-style-type: none"> Aktivt eierskap 	<ul style="list-style-type: none"> Personvern Negativ screening Nye produkter og grønn innovasjon Positiv screening 	VÅRE MEST VESENTLIGE TEMAER INNEN BÆREKRAFT OG SAMFUNN A Ansvarlige utlån s. 64 og s. 72 B Økonomisk kriminalitet s. 96 C Etikk og anti-korrupsjon s. 46 D Krav til finansielle leverandører s. 80 E Etisk markedsføring av produkter og tjenester s. 82	
	VIKTIGERE	<ul style="list-style-type: none"> Energiforbruk og besparing Interessentdialog 	<ul style="list-style-type: none"> Lokal næringsutvikling Oppfølging av leverandørkjeden Mangfold og likestilling Kundedialog- og tilfredshet 		<ul style="list-style-type: none"> Bankhåndverk
	VIKTIG	<ul style="list-style-type: none"> Avfallshåndtering Tiltak for de som faller utenfor Papirforbruk Klimagassutslipp (CO2) Vannforbruk 	<ul style="list-style-type: none"> Innovasjon og digitalisering Utvikling av ansatte HMS Sponsing og bidrag til lokalsamfunn 		
	VIKTIG		VIKTIGERE		VIKTIGST
VIKTIGHET FOR SPAREBANK 1 ØSTLANDET >					

DE MEST VESENTLIGE TEMAENES PÅVIRKNING PÅ FORRETNINGSMODELLEN			Andre bærekraftstemaer som påvirker forretningsmodellen		
Intern drift	Produkter og tjenester	Forretnings-skikk	Intern drift	Produkter og tjenester	Forretnings-skikk
	A, D		Kundedialog og tilfredshet	Lokal næringsutvikling	
C, E	A, D	C, E	Oppfølging av leverandørkjeden	Neg./pos. screening, nye produkter og grønn innovasjon	
	A			Lokal næringsutvikling	
B, C, E	A	B, C, E	Bankhåndverk, mangfold og likestilling		Personvern Bankhåndverk
B		B	Bankhåndverk og oppfølging av leverandørkjeden		Personvern, bankhåndverk, mangfold og likestilling
C		C			Personvern

Påvirkningsanalyse - ansvarlige utlån

Banken gjennomførte i 2020 en påvirkningsanalyse etter mal fra UNEP FI. Analysen ble oppdatert i 2021. Resultatene forteller oss hvilke temaer det er viktigst å fokusere på i arbeidet med ansvarlige utlån, og legger føringer for målene vi setter på området. Se rapporteringen på ansvarlige utlån i kapittel 3 og i vedlegg. Se rapporten på våre nettsider: www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/Paavirkningsanalyse_SB1ORAPPORT_1.pdf

Områder som blir positivt påvirket	+		÷	Områder som blir negativt påvirket
Mat	1	Bedrift	1	Ressursutnyttelse og ressursikkerhet
Bolig	2		2	Klima
Klima	3		3	Avfall
Bolig	1	Privat	1	Ressursutnyttelse og ressursikkerhet
Inkluderende, sunne økonomier	2		2	Klima
Arbeid	3		3	Inkluderende, sunne økonomier

Prinsipper for bærekraftsrapporteringen

SpareBank 1 Østlandet rapporterer data og informasjon om samfunnsansvar og bærekraft i henhold til regnskapslovens §3-3a og c, og likestillings- og diskrimineringslovens § 26a. I årsrapporten beskrives det hvordan vi jobber med aktsomhetsvurderinger i våre leverandørkjeder, som blir et krav i Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (Åpenhetsloven), som trer i kraft sommeren 2022. Vi har også oppgitt relevant informasjon i forhold til den kommende Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer, som også trer i kraft i 2022.

Rapporteringen vår oppfyller kravene i den internasjonalt ledende standarden for rapportering av bærekraftdata, GRI (Global Reporting Initiative). Bærekraftsrapporteringen er i tråd med GRI-standard. Det innebærer at vi hovedsakelig rapporterer på de temaene som vesentlige for banken. GRI-indeksen, på side 262 viser hvor man kan finne relevant informasjon.

GRI-indeksen er videre koplet mot rapportering på forskjellige internasjonale initiativ banken har sluttet seg til: FNs bærekraftsmål, FNs Global Compact, FNs miljøprogramms finansielle initiativ (UNEP FI) sine prinsipper for ansvarlig bankdrift, og bank- og finanskriteriene i Miljøfyrtårnsertifiseringen.

Banken anser at bærekraftsrapportering har verdi for ressursallokerings- og kontrollformål. For at rapporteringen skal gi nyttig informasjon om formålene forsøker banken å følge disse kvalitetskravene fra IASB sitt konseptuelle rammeverk (IFRS) i sin rapportering:

- Dekkende framstilling
- Grunnleggende kvalitetskrav
 - Relevans
 - Prediksjonsverdi
 - Tilbakemeldingsverdi
 - Vesentlighet
 - Troverdige representasjon
 - Komplette
 - Nøytral
 - Feilfri
- Forsterkende kvalitetskrav
 - Sammenlignbarhet og konsistens
 - Verifiserbarhet
 - Rettidighet/aktualitet
 - Forståelighet
- Andre
 - Kostnad-nytte vurdering

Utdypende om de enkelte kvalitetskravene

Dekkende framstilling

Informasjonen vi oppgir, skal være mest mulig dekkende slik at den totale rapporteringen gir et så godt bilde som mulig av bankens bærekraftsarbeid og hvor vi har mulighet for å påvirke. Vi rapporterer utfyllende på bankens fem mest vesentlige bærekraftstema. Vi rapporterer mindre utfyllende på andre temaer fra vår vesentlighetsanalyse, men har med informasjon

om de aller fleste. Gjennom året har vi møter med eksterne interessenter for å få innspill til temaer som ikke er dekket, men som bør dekkes.

Grunnleggende kvalitetskrav – relevans

Prediksjonsverdi innebærer at informasjonen gir mer enn tilfeldige prognoser om framtidig utvikling. Å predikere utvikling framover er vanskelig på bærekraftsområdet. Vi erfarer for eksempel at målene innen Ansvarlige utlån må justeres nesten årlig fordi utviklingen i bransjene vi finansierer, går så fort. I kapitlene med de vesentlige

bærekraftstemaene har vi et avsnitt som heter "Hva gjenstår på lengre sikt" for å imøtekomme dette informasjonskravet. At informasjonen har tilbakemeldingsverdi betyr at informasjonen kan bidra til å evaluere dagens prestasjoner. Vi håper at rapportering på resultater fra 2021, som er tydelig merket i et eget avsnitt, sørger for god tilbakemeldingsverdi.

Kravet om vesentlighet er ivarettatt ved at det er gjort en omfattende vesentlighetsanalyse i tråd med GRI-modellen og ved hjelp av eksterne eksperter på bærekraft. Både interne og eksterne interessenter er hørt. Våre fem mest vesentligste bærekraftstema har hvert sitt kapittel i årsrapporten. Vesentlighetsanalysen viser også hvilke GRI-indikatorer som det er viktig for oss å rapportere på. Informasjon om disse finnes i GRI-indeksen. Vi har også gjort en påvirkningsanalyse som viser hvor banken har positiv og negativ påvirkning innen ett av våre mest vesentlige tema: Ansvarlige utlån. Disse temaene er tydeliggjort gjennom kapitlene Ansvarlige utlån til personmarkedet og Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet. Bankens rapportering også omfattende på klimarisiko og har begynt å rapportere på naturrisiko.

Grunnleggende kvalitetskrav – troverdig representasjon

Troverdig representasjon betyr at informasjonen er komplett, nøytral og feilfri. Bankens rapportering bruker GRI-rammeverket for å sørge for at vi rapporterer på all informasjon som er ansett å være dekkende for våre vesentlige bærekraftstema. GRI er en global standard med stor bruk av interessentdialog i utviklingen av standarden, så den må regnes for å være nøytral for banken. GRI løfter også fram mange av de samme prinsippene for rapportering som IASB sitt konseptuelle rammeverk (IFRS), blant annet gjelder det nøytralitet og komplett informasjon.

Innen hvert enkelt vesentlig område og indikator søker vi å gi så komplett informasjon som mulig. Et eksempel på det er at vi oppgir både risiko og muligheter for banken innen de vesentligste temaene, og vi oppgir både når banken ikke har oppnådd oppsatte mål, og der vi opplever at banken er svak.

Banken gjør sitt ytterste for å oppgi feilfri informasjon og bruker av den grunn eksterne revisor for å verifisere informasjonen.

Forsterkende kvalitetskrav

Informasjonen som oppgis, skal være sammenlignbar og konsistent. Her er også GRI et viktig verktøy. Fordi GRI-indikatorer er like på tvers av regioner og bransjer, gjør standarden det mulig å sammenlikne informasjonen mellom banken og andre banker, eller med virksomheter i andre bransjer. Av denne grunn bruker banken i liten grad egendefinerte indikatorer selv om GRI åpner for det. Grunnen til det er at dersom alle virksomheter lager egne

GRI-indikatorer blir det umulig å sammenlikne informasjonen. Dette er også grunnen til at vi bruker indekser på alle rapporteringskrav, som UNEP FI – prinsipper for ansvarlig bankdrift og Miljøfyrtårnsrapportering. På den måten er det enklere for leseren å finne og sammenlikne informasjon fra banken med informasjon fra andre virksomheter.

Vår eksterne revisor har gjort attestasjon med moderat grad av sikkerhet på informasjonen. Revisors uttalelse er gjengitt på side 222.

Banken forsøker å gjøre informasjonen rettidig og aktuell gjennom å framheve hva som er gjort i 2021, lage tidsserier på 5 år for sammenliknbar informasjon og si noe om planene framover.

Banken jobber for at informasjonen skal være forståelig. Vi søker å bruke et enkelt språk og være tydelige i rapporteringen vår selv om det av og til går på bekostning av det å rapportere kort. Vi forsøker å ikke gjøre rapporteringen altfor omfattende.

Andre

Det gjøres hvert år en kostnad-nytte-vurdering i forbindelse med årsrapporteringen. Det finnes gode argumenter for å legge mer informasjon på hjemmesiden og henviser fra årsrapport. Det finnes også gode argumenter for å samle all rapportering innen bærekraft i én rapport. Vi har allikevel valgt å integrere bærekraft i resten av årsrapporten fordi arbeidet er såpass godt integrert i bankens øvrige arbeid at det ville vært unaturlig å rapportere separat på bærekraft. Vi har også valgt å ha mye informasjon i vedlegg til årsrapporten fordi vi opplever at dette er etterspurt informasjon.

Brukernyttig informasjon for kontrollformål

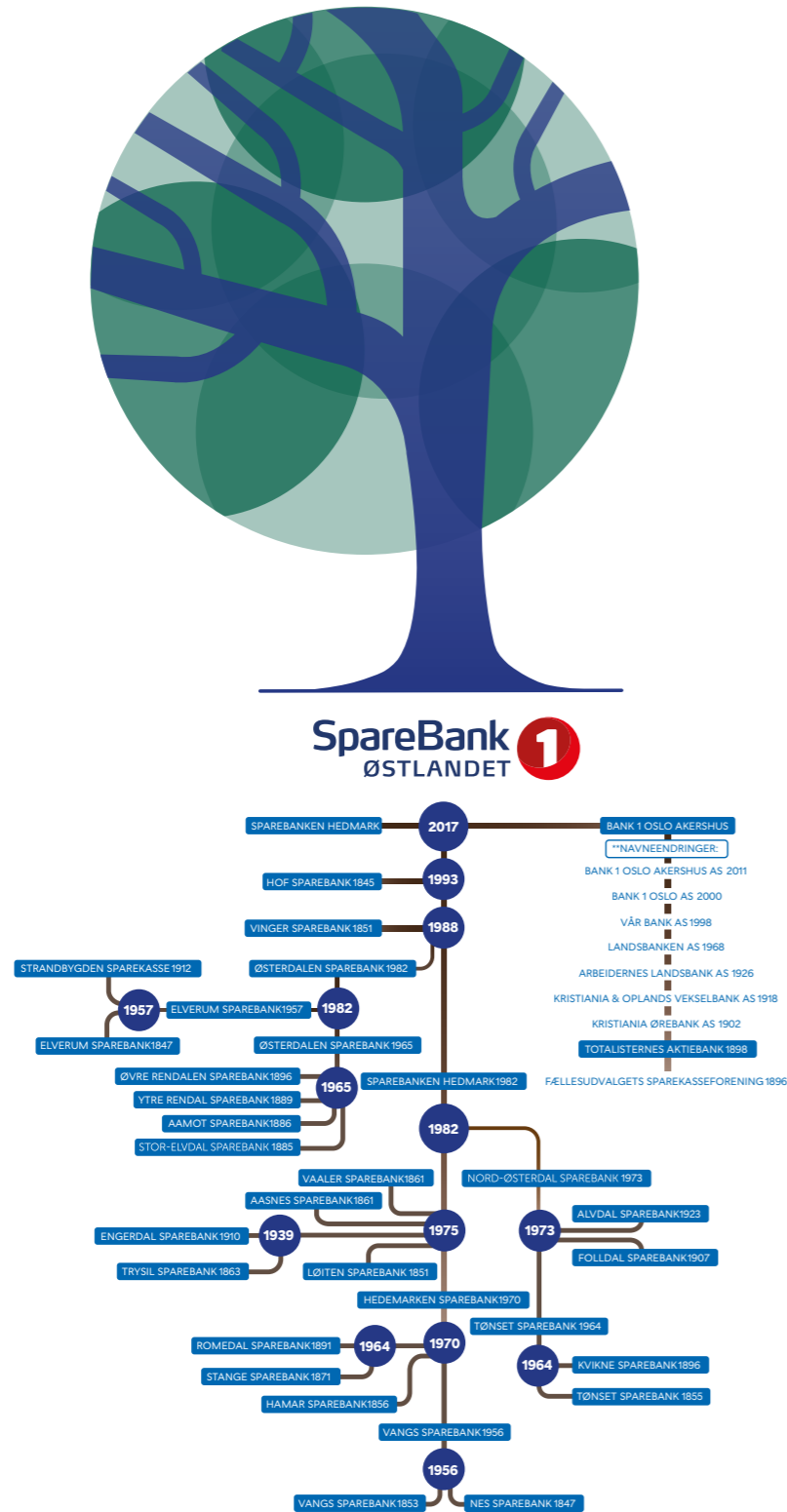
For å sikre brukernyttig informasjon for kontrollformål tilstreber banken framover i større grad å følge kvalitetskravene for hard, objektiv informasjon i KPI-er og annen rapportering, fra Ijiri (1971 og 1975):

- Verifiserbare fakta (allerede dekket i IASB ovenfor).
- Velspesifiserte målekriterier- og indikatorer.
- Få målekriterier.

For de to siste kulepunktene finnes det informasjon i de enkelte kapitlene, men dette bør fremover også sammenstilles i prinsippnoter slik at det framgår hvordan det måles. Bankens arbeider systematisk for å øke rapporteringskvaliteten basert på disse prinsippene. Samtidig anerkjenner vi at dette er et arbeid som utvikler seg over tid.

Hvordan 23 banker ble til én

SpareBank 1 Østlandet – lokalt forankret på det sentrale østlandsområdet. Det historiske treet viser fusjoner fra 1845 til dags dato, samt etableringsår* for den enkelte bank.

* Etableringsåret er det året sparebanken åpnet utadrettet virksomhet eller ble godkjent av myndighetene.

** Navneendringer, oppkjøp, nedleggelse og ulike samarbeidsgrupperinger er i all hovedsak utelatt. Navneendringer for Bank 1 Oslo Akershus er gjengitt i treet.

Om SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1 Østlandet er landets fjerde største sparebankkonsern med 1 100 kompetente og stolte medarbeidere. Gjennom 176 år har vi bygget en solid markedsposisjon på Østlandet ved å være tilgjengelige og yte kreditt til personer og bedrifter i bygd og by. Vi har i dag 36 kontorer spredt om i Oslo, Viken og Innlandet. Gjennom bankens datterselskaper,

SpareBank 1-alliansens tilknyttede produktselskaper og eierandeler i Fremtind forsikring er vi et komplett finanshus for våre person- og bedriftskunder. Vi er et børsnotert og selvstendig finanskonsern med hovedkontor i Hamar, har dype røtter på Østlandet og har bidratt til verdiskaping i markedsområdet gjennom flere generasjoner.

Telefon

Privat 915 07040
Bedrift 915 07050

E-post

Kundesenter privat: post@sb1ostlandet.no
Kundesenter bedrift: bedrift@sb1ostlandet.no

Nettbank

www.sb1ostlandet.no

Konsernadministrasjon

Strandgata 15, Postboks 203, 2302 Hamar
Organisasjonsnummer 920 426 530

SpareBank 1
ØSTLANDET